

TRAIECTUM ERUDITUM,

VIRORUM DOCTRINA INLUSTRIUM,

QUI

IN URBE TRAJECTO, ET REGIONE TRAJECTENSI NATI SUNT, SIVE IBI HABITARUNT,

VITAS, FATA ET SCRIPTA

EXHIBENS,

AUCTORE

CASPARO BURMANNO TRAJECTINO.

TRAJECTI AD RHENUM,
Apud HERMANNUM & JOHANNEM BESSELING.
M D C C L.

PETRO BURMANNO

Parenti optimo, aeternum venerando, colendo.

SI inter praeſtantiſſima, & maxime aeſtimanda, quibus a ſupremo rerum noſtrarum arbitro beari mortales poſſumus, habenda ſit felix naſcendi conditio, merito me fortunatum praedicari licet, quod Te patre prognatus ſim, atque in primis adoleſcentiae annis prudenti manu tua, & provida cura duci ac formari mihi contigerit; qui me a teneris uſque unguiculis propenſo admodum amore non tantum proſecutus es, ſed & paterno & ſimul ſevero admonitu ad eas artes &

 ſcien-

ſcientias addiſcendas, quibus excultis non tantum non inutilis ac degener patriae meae civis evadere, ſed & ejus commoda promovere, ac gentis decus & ſplendorem, ſi non augere poſſem, ſaltem non inminuerem, ſemper incitaſti. Ubi autem firmata deinde aetas me feciſſet virum, & non meo merito, ſed amicorum tuorum favore ac benevolentia, in ampliſſimum hujus urbis Senatum adlectus eſſem, ne ſimul cum temporis, rei pretioſiſſimae & numquam rediturae, jactura, inertiae, luxuriae, aut quotidianis, quae corpus & animam corrumpere & peſſumdare ſolent, aut aliis aevi hujus oblectamentis, quibus deſides & otioſi homines aetatem conſumere ſolent, me dicarem; ſed potius in omnis aevi res geſtas, praecipue autem in patriae noſtrae hiſtorias & fata inveſtiganda, horas, quae a publico munere reſiduae ſupererant, utiliter inpenderem, continuo adhortatus es. Poſtquam vero ſaluberrimum illud conſilium ſummo cum fructu ac voluptate ſecutus ſum; non tantum Belgii noſtri annalium conditores, & hiſtoriae patriae auctores praecipuos evolvi, ſed & Curiae noſtrae angulos excutere & perſcrutari

in-

incepi, ac deinde omnibus, quae nobis ab anno MCCCC. ad haec noſtra ſuperſunt tempora (priorum enim ſeculorum acta deperdita eſſe fati iniquitas effecit) Magiſtratuum decretis & plebiſcitis, tum anterioris aevi diplomatibus & chartis, quarum ſive autographa ſive exempla in Curiae noſtrae armariis integra ſervantur, ſedulo perlectis, ea, ex quibus res in civitate patriae geſtae inluſtrari, tum mores ac ritus aetatis illius explicari, ac virorum inluſtrium merita poſteritati commendari poſſe videbantur, deſcripſi. Cumque ex iis varia me adnotaſſe Tibi oſtenderem, ut primo Analecta mea de Hadriano VI. cive Trajectino, qui per eruditionis famam ad ſummum illud honoris faſtigium evectus eſt, in publicum emitterem, auctor fuiſti. Eo autem labore peracto non ſubſiſtendum, ſed ulterius pergendum eſſe, & ad aliorum celebrium virorum fata ab interitu vindicanda, incitare me non omiſiſti. Quum vero laborioſi operis difficultate deterritus ab incepto deſiſtere vellem, plurima, ſtimuli inſtar, mihi ſubſidia copiasque auxiliares ſubinde ſubpeditaſti, & ex locupletiſſima Bibliotheca tua ingentem librorum numerum,

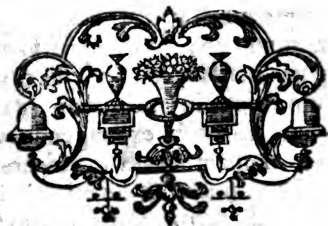
ex quibus pleniorem de vita & fatis inlustrium Trajectensium notitiam mihi comparare possem, in usus meos benevolum in modum concessisti. Denique ubicumque dubius animi haesitabam, & ex obviis difficultatibus expedire me non posse significabam, opem tuam haud frustra inploravi. Et quamvis non omnia, quae ad fata Trajectensium nostrorum, qui doctrinae studiis nomen in Republica Literaria adepti sunt, satis liquido mihi explorata esse, compertum haberem, ac proinde libellum hunc nondum producendum, sed potius adhuc subprimendum censerem, Tu, ne ideo editionem illius differrem, cum aliorum diligentiae & industriae semper aliquid relinquendum sit, me monuisti. Prodit itaque inpulsu tuo susceptum, sed simul auctoritate tua subnixum, hoc qualecumque opusculum: & licet numquam tum pro honestae educationis cura, tum pro adfectu plus quam paterno, aliisque in me conlatis beneficiis, aliquid rependi a me poterit, ut tamen hoc saltem grati animi monumentum publice extaret, hos meos labores Tibi obferendos esse arbitratus sum.

Prohibet verecundia, & animus Tibi & mihi ab

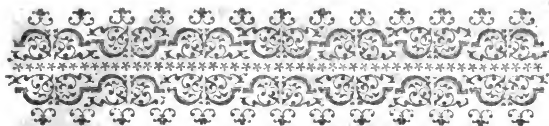
ab omni lenocinio, quam alienissimus, animi Tui singulares dotes, ingenium, eruditionem, & merita in Rempublicam literariam egregia praedicare, quae grata mente agnoscunt Academiae Leidensis Curatores, qui Te inter Lycei sui lumina non extremum locum obtinere, & tantum Doctorem nobis abstulisse, gloriantur. Id autem unicum addere me & precari patiaris quaeso, ut me filium tuum eo, quo facere soles, amore prosequi porro pergas, & hoc Tibi consecratum munusculum, non in mercedem praestitorum beneficiorum, iis enim expungendis aut remunerandis per omnem vitam me inparem lubens profiteor; sed in sinceri & devoti animi tesseram accipere ne dedigneris. Ad me quod adtinet, ego vicissim non desistam Te omni observantia, quae filium ingenuum & probum decet, honorare, & conceptis precibus ac votis ardentibus munificentissimum rerum omnium datorem quotidie fatigare, ut Tibi matrique optimae laetam, placidam & tranquillam concedat senectutem, Teque diu incolumem & sospitem in bonarum artium commoda, Republicae salutem, & gentis nostrae decus conservet; denique, ubi labo-

rum

rum ac dierum te ceperit faſtidium, & ad eam aetatis metam perveneris, quam ſuperare rerum humanarum caduca & fragilis conditio negat, Te felici beatorum choro adſcriptum, in coeleſtem & aeternam Academiam transferat.

PRAE-

PRAEFATIO.

Quum decem abbinc annis Hadriani VI *Papae Romani, e Trajectensibus nostris originem trabentis, Analecta publicae luci exponerem, me ceterorum nostratium, qui eruditionis fama celebres posteritati nomina sua consecrarunt, fortunam dolere professus sum, quod nullus adbuc exstitisset scriptor, qui memoriam & merita eorum ab interitu & oblivionis situ vindicaret, & ut tandem aliquis daretur, qui opus illud, quo a manibus doctissimorum illorum hominum non exiguam referret gratiam, in se susciperet, optare me publice indicavi. Persuasissimum enim mibi sedebat animo, nullam fere in toto Belgio nostro regionem, tam angustis finibus & terminis circumscriptam, uberiorem virorum doctrinae nomine & literarum peritia inlustrium protulisse numerum, quam ex foecundo civitatis nostrae Trajectensis emerserunt sinu. Quamvis autem aliquo abbinc tempore dudum plurima ex diversis auctoribus, e quibus vitam & fata Eruditorum Trajectensium inlustrari posse noveram, conlecta adnotassem, numquam tamen ea cum publico communicare serio apud animum constitueram, par-*

tim

tim quoniam multorum fata & res gestae obscurissima & tenebrarum caligine tecta ac sopita esse compereram, partim quoniam innumera fere librorum volumina evolvenda, & ingens scriptorum strues excutienda esset, si plenam, &, quantum fieri potest, perfectam eorum notitiam mihi comparare vellem. Inter haec autem opportune adcidit, ut anno MDCCXXXIV *mihi demandaretur Praefectura Vreesvicensis, quo munere per biennium functus, in amoenissimo diocoeseos nostrae tractu dulcissimi secessus otio fruens, scrinia mea excutere, & tandem hoc quidquid est libelli in chartam conjicere & elaborare incepi, quo continentur vita & fata doctorum hominum, qui in civitate & regione Trajectina vitalis aurae spiritum hauserunt, aut in hac ipsa urbe sedes fixerunt, sive in Academiae & Ecclesiae statione docendi partes sustinuerunt, vel denique ad alios honores evecti munia publica gesserunt, aut doctrinae laude non vulgare inter Eruditos nomen consecuti sunt. Prodit autem, ut vides, stilo Biographis maxime usitato & adcommodato, id est simplicissimo, & qui non ambitiosa & ad ornatum composita, sed nuda tantum & perspicua oratione exponit ea, quae mihi ex auctoribus ipsis, aut aliorum scriptorum commentariis, ad fata illorum inlustranda inter legendum excepta conlegi: & licet nullus dubitem, quin hic & illic in quibusdam erraverim, nonnulla etiam ad res gestas eorum, quorum memoriam recolere datur, spectantia, & forte quosdam, qui in Trajectina ditione editi, vel fato hic defuncti sunt, memorare neglexerim; veniam tamen, ut par est, mihi daturum aequum & benevolum lectorem confido, si animo secum cogitare velit, fieri vix aliter posse, etiamsi totum fere vitae tempus*

huic

huic uni labori inpendere vellem, quin semper hic & illic eruditus & adcuratus Lector quaedam desiderare posset. Quare hic publice testatum volo, me omnibus illis, qui amice & comiter de erroribus me admonere, aut quaecumque prætermiserim, edocere velint, haud parum debiturum, & gratissimo animo, ut ingenuum & cordatum hominem decet, hanc mihi & patriae praestitam operam lubenter agniturum. Non enim ad reconditae alicujus doctrinae famam adspirare hoc opusculo umquam adnisus sum, cum unica caussa, ob quam laborem hunc susceperim, sit amor ille, quo patriam regionem, cui natales meos debere mihi gratulor, prosequi rectum civem decet, & qui praecipue mihi stimulos addidit, ut merita & labores tam insignium virorum, qui nominis sui fama ac celebritate Trajectum nostrum olim inlustre & apud exteras etiam gentes clarum reddiderunt, Trajectensibus nostris ad exempli instar proponerem; eo scilicet animo ac consilio, ut vestigiis eorum inhaerentes, Literarum ac bonarum artium studia, quae viros ingenuos exornant, eosque patriae utiles & necessarios reddunt, negligere aut despicere omittant, tum illis praesertim, qui Musarum sacra bona fide ac severa lege excolunt, justum pretium ponere addiscant. Mirandum certe est, plures elapsis abhinc seculis viros literarum scientia & doctrinae laude conspicuos Trajectum protulisse, quam nostra aetate florere videmus, id quod luculentis & manifestis exemplis docere potest hic noster libellus. Unicum enim si excipiamus Gulielmum van der Muelen, Dynastam in Oudbroekhuysen, Niecop, Portengen &c. aggerum, qui inferiorem Leccae partem coercent, Praefectum, Aedis D. Mariae Decanum, & supremi nostri Dicasterii Senatorem integerri-

 mum,

mum, ejusque singulare ornamentum, virum praeconio nostro longe superiorem, qui cum Juris civilis prudentia Juris naturalis sive moralis scientiam conjungendam recte existimavit, & in Theologia naturali excolenda ut & in publici juris scientia sibi comparanda, & tractanda aetatem fere consumpsit, uti de se ipso testatur vir omni laude dignus Dissert de Die Mundi & Rerum omnium natali pag. CCCLXXXV. *& Dissertat.* II *pag.* DLXXIX. *ut & in Praefatione Dissertationis de Ortu & interitu Imperii Romani: cui merito suo adjungi debet doctissimus Johannes van de Water, qui, rarissimo hujus aevi exemplo, sola eruditione viam sibi ad summum honorem aperuit, nullum hodie dari, quem cum Burchiis, Canteris, Cauchiis, Rodenburchio, Moreelse, Velthusio, Someren, aliisque, qui praeteritis seculis in civitate nostra praeclaris muneribus & dignitatibus functi sunt, componere possumus, facile mihi concessuros aequos rerum arbitros censeo. Si vero Academiam nostram intueamur, & eorum, qui docendi munere in ea perfunguntur, tum eorum, quibus Ecclesiae nostrae salus ac cura commissa est, numerum inire velimus, unum tantum inter Togatos, nullum vero inter Sacrorum Antistites, reperiri videbimus, qui vitae primordia hac in urbe cepit; cum tamen praecedenti seculo dimidia fere eorum pars ex Trajectensibus constiterit. An igitur non ea ingenii felicitate & mentis perspicacia ac olim praeditos, aut potius hebetiores ac parum habiles ad eas artes & disciplinas excolendas, quibus perceptis patriae suae inservire, & Academiae ornamenta atque Ecclesiae decora existere valeant, nasci hodie Trajectinos dicendum erit? Id autem neminem, qui aliquam cum Trajectensibus nostris consuetudinem & usum habet, facile adfirmaturum opinor; plurimos enim*

hodie

hodie inter civitatis hujus proceres in artibus regundae & administrandae Reipublicae versatissimos, & in dignitate sua tuenda perquam idoneos conspici, tum publicis privatisque rationibus consulendo sollertissimos repperiri, fateri necesse habebit. Ad Academiam autem quod adtinet, licet unus tantum Arnoldus Drakenborchius hodie inter Professores Trajecto genitus inveniatur, in eo tamen viro cum doctissimis, quos umquam regio nostra protulit, comparando, gloriari merito potest: & quamvis non iis honoribus & commodis gaudeat, quibus alios verae ac solidae eruditionis dote ipsi si non inferiores certe minime superiores, subinde mactatos videmus, nulli tamen (absit verbo invidia) doctrinae atque indefessae industriae laude posthabendum esse liquido satis probant scripta ejus cedro dignissima, & aeternitatem promeriti labores, quos jam pridem Silio Italico & nuperrime Livio edendo contulit, quorum pretium gratior posteritas demum agnitura est, & quem Virum aetas nostra non intellexit, seri nepotes justis ac debitis praeconiis celebrabunt. Quamnam igitur rationem esse censebimus, cur tam pauci, & vix unus & alter hodie reperiantur, quorum memoria annalibus nostris & fastis Academicis merito commendari poterit? Variae equidem in medium proferri hic poterant, easque inter perversa illa filiorum, quorum parentes in re lauta constituti sunt, educatio, tum bonarum artium contemptus, ac communis fere omnibus gentibus studiorum corruptela, & a majoribus longe diversa in tradendis disciplinarum elementis instituta hodie via. Quibus addi insuper

 possit,

possit, quod a plurimis viri docti, & qui Musas, e litore nostro paene profugas, sistere ac detinere nituntur, non eo in loco ac pretio habeantur, quo prioribus seculis fieri solebat, & quod vulgo illa, quae natalis regio, ac propria patriae nostrae terra satis fertili segete producit, ut communia ac trita despiciamus, & semper ea, quae ex peregrinis & longinquis ad nos deferuntur oris, ut magis eximia & exquisita, arcessiri jubeamus, & tanquam sola prae nostris magnifica & praeclara essent, adpetere, ac saepe etiam caro satis pretio comparare gestiamus. Quibus alias subtexere possemus caussas, nisi patriae amor vetaret ea indicare, quae, si verum profiteri amamus, inter seculi hujus labes & naevos jure numerare nos decet. Illud certe inter omnes constat, longe alia, quam parentum nostrorum memoria solebat, ratione constitui hodie Academiam. Praeterito enim seculo, si cujusdam civis filius cum industria non vulgari studiis gnaviter incubuisset, & cum adplausu Lauream consecutus esset, mox Lectoris aut Professoris extra ordinem titulo ornabatur, ac proinde prudentissimi Academiae Curatores ejusmodi juvenes, quos Academiae suae utiles quandoque futuros augurabantur, sibi vindicabant, eosque semper Professoribus, quos senectus debiles, aut alia quaevis incommoda ferendo oneri inpares reddebant, ut defesso Atlanti humeros substituisse fertur Hercules, egregios successores destinabant, qui, nobili ambitionis ardore abrepti, totos se iis scientiis ac disciplinis, quas publice profitebantur, excolendis tradebant, & ita cele-

le-

lebrium Professorum partes sustinuerunt. Quamvis autem negare nequeam, civium honoratiorum filios non tanta animi contentione ac sedulitate studiis operari, quanta quidem praeteritis temporibus fieri gloriosum erat, vidimus tamen nostra etiam aetate nonnullos, qui literis elegantioribus egregie inbuti, variis mox disciplinis animum exornarunt, ac speciminibus publice editis peritiam illius scientiae, cui se totos emancipaverant, omnibus probantes, se dignos atque habiles, per quos Academiae patriae incrementa ac commoda promoveantur, cum laude ostenderunt; sed quorum tamen nulla omnino ratio, si de rebus Academiae constituendis sermo incidat, habetur. His autem similibus ac praesertim iis, in quibus praeter communem, quae adsiduo adquiritur studio ac labore, eruditionem praeclara ingenii vis & vivida mentis acies elucet, si post studium Academicum feliciter decursum dignus ad cathedram concederetur aditus, nullus dubito, quin brevi optimis Professoribus in urbe patria natis Academia nostra gloriari & se commendare posset. Sed quoniam justissimis his querelis facilius cordatorum hominum adsensum, quam necessarium ac saluberrimum malis his remedium sperare liceat, nos, manu de tabula sublata, hic pedem figimus, & Praefationi finem inponimus.

Ad Virum Amplisſimum

CASPARUM BURMANNUM

Reip. Trajectinae Senatorem,

Eruditorum, quos Trajectum vel protulit vel fovit, Virorum vitas accuratisſime enarrantem.

Grande decus Procerum; caſtae tutela Minervae;
  O! & praeſidium civis, & urbis amor!
Magna Patris magni ſuboles! quem ſuſpicit orbis,
  Dum ſtupet ingenii fertilioris opes.
Principe quo Batavûm nullus felicius unquam
  Aoniae potuit fila movere Lyrae.
Quem ſibi, quos longo tellus tulit ordine vates
  Itala, laetantur reſtituiſſe decus.
Digne nepos proavis! ſancti quos lucida coetus
  Sidera poſteritas devenerata colit.
Tu quoque (ſic, Burmanne, decet) clareſcere chartis
  Pergis, & in docto nomen habere choro.
Otia ſic, quae dant operoſa negotia parce,
  Artibus ingenuis uſque ſacrare juvat.
Quam bene conveniat doctrinae & honoribus amplis,
  Diſcat ab exemplo Curia tota tuo.
Namque ſalus populi dum lex tibi prima, fugatas
  Altera Pieridas ſiſtere cura manet.
Nec ſequeris multos, quos ſors vel amica potentum
  Gratia dat cellis adnumerare Viris,

Qui

Qui veterum volviſſe libros, monumentaque priſca
Ingenii credunt, ſed levioris, opus.
Et qui turpe putant, ſplendet quibus ordo togatus,
Palladios titulis adpoſuiſſe ſuis,
Quique ſupercilio ſpernunt dominante, voluptas
Prima quibus ſtudiis invigilare fuit.
O! animae viles; nec ſemine nata Batavo,
Ficta nec e puro pectora coeca luto!
Inſpice, quiſquis eris, quae docta volumina ſcripſit
Gnava Senatoris perpoliitque manus;
Forſitan incutient praeclara exempla ruborem,
Atque utinam ſtimulos haec ad honeſta darent!
Forſitan invenies atavumve, abavumve, patremve,
Aut tua quos plures protulit ampla domus,
Publica quos magnis admovit gloria curis,
Et patriae juſſit frena tenere ſuae,
Quique rati teneras, queis Pallas praeſidet, artes
Non minus eximium conciliare decus.
Credite, barbaries patrias inrepat in urbes,
Nec ſtudiis maneat, qui tueatur, honos,
Vos quoque, de ſummo dejectos culmine, tempus
Exiguum cernet ſubdere colla jugo.
Di meliora piis! ſervet ſua nomina virtus,
Et redeat Muſis, qui fuit ante, vigor.
Te, Caſpare, nihil duce deſperabimus. olim
Teque domumque tuam ſecla futura canent,
Dumque aliquis celebri Burmannûm e ſtirpe ſuperſit,
Vendicet Auſonii qui decus oris, erit.

JOANNES OOSTERDYK SCHACHT.

*** AL-

ADLOQUIUM

Ad Virum Nobilissimum & Amplissimum

CASPARUM BURMANNUM,

Quum Trajectum Eruditum ederet.

Optime Vir, magno soboles dignissima Patre,
  Decusque Gentis inclytum Burmanniae,
Nobile Trajectum quo nomine jure superbit,
  Cujusque partem Leida vindicat sibi;
Scilicet haud tibi nocte satis, Caspare, dieque
  Tribuere cunctas publico curas bono,
Et leges Patriae, & jura intemerata tueri,
  Suisque semper reddere aequa civibus,
Praesidioque bonos, ut fas, defendere justo,
  Et debitis domare poenis inprobos:
Haud satis hoc, Burmanne, tibi, qui tempora segni
  Inertia transire frustra non sinis;
At Themidi donas & doctis otia Musis,
  Fallis vacivum tempus aut sermonibus,
Et lassam recreas dulces mentem inter amicos,
  Negotiosus semper ipso in otio.
Sive juvat Patriae priscos cognoscere ritus,
  Virosque moresque Batavum queis res stetit:
Et quibus a populo quondam, sub legibus aequis,
  Auctoritas & cura rerum tradita.
Sive quibus quondam haec tellus jactata procellis,
  Pugnata primis quaeque Belgis praelia,

Et

Et patrios Latio madefactos ſanguine campos;
 Et Claudii Civilis acres ſpiritus.
Seu propiora libet noſtris cognoſcere ſeclis
 Credenda ſeris facta vix nepotibus,
Et Proavum egregios patriis pro legibus auſus,
 Queis ſervitute mors honeſta gratior,
Cernere & Albanum, quo non crudelior alter,
 Non Mithridates Ponticus, non Hannibal,
Divitiis gemini ſubnixum & viribus orbis,
 Mundo catenas queis parabat nectere,
Turpiter innocuo maculatum ſanguine, terras,
 Quamvis frementem, Belgicas relinquere,
Ruptaque magnanimo circumdata vincla Leoni,
 Et Belga tandem factus ut juris ſui,
Usque tenax libertatis, Dominumque potentem,
 Et ferre durum ſemper inpotens jugum,
Signa per Eoas tulerit victricia terras,
 Tropaea figens Solis uſque limites,
Occiduumque orbem, priſcisque incognita regna,
 Inpleverit terrore late nominis.
Ut conjuratos, Gallum ingratumque Britannum,
 Delere nomen Belgicum omne funditus,
Jcta licet graviter, ſubitaque oppreſſa procella,
 Vix fluctibus reſiſteret Reſpublica,
Repulerit ſumptis animoſus fortiter armis,
 Mordere & atrum pulverem coegerit.
Sanguine & hoſtili toties infecerit aequor,
 Nec claſſe par nec milite, at victor tamen.
Primaque ſic relegens Batavae incunabula Gentis,
 Noſtraeque Civitatis ortus lubricos,
Et cara innumeros pro libertate labores,
 Favente Belgis uſque ſummo Numine,
Et quibus exciderint auſis, quandove potiti,
 Et quid ſequendum quidve vitandum notans,

Inſpicis in vitas aliorum, exemplaque cautus
 Depromis inde quae Tibi ſint uſui:
Praeceptisque animum pectuſque ſalubribus inples
 Scientiae civilis & Prudentiae.
Non tamen his, Burmanne, tuis ſe finibus ardor,
 Laudabilisque continet cupiditas.
Mox ſtudia & vitam & Doctorum fata Virorum,
 Et cara cordi eſt noſſe Muſis nomina.
Et quibus ingenii monumentis quisque perenne
 Decus pararint Patriae & ſimul ſibi.
Haec Tibi curarum requies, haec grata laborum
 Viciſſitudo tollit omne taedium.
Nec premis invidia clauſave recondis in arca,
 Velut repoſtis incubans gazis Draco.
Aſt indefeſſo laetus quaeſita labore
 Mox liberali publico donas manu.
Teſtis, Trajecti non infima gloria, per Te
 Poſt fata vivens Hadrianus Pontifex:
Clarorum ſeries teſtis numeroſa Virorum,
 Haec docta nobis exhibet quos pagina,
Trajectina dedit quibus incunabula tellus,
 Benigna fovitque erudito quos ſinu.
Quos tua pro meritis celebrat dum dextera, clarum
 Fatoque functis & tibi nomen paras.
Perge, mea ſatis haud unquam laudande Camoena,
 Et veſtra laudes reſpuit modeſtia,
Divitis ingenii monumentis noſtra beare
 Induſtriaeque ſecla doctis foetibus.
Deque tua Patria porro bene perge mereri,
 Urbisque noſtrae promovere commoda.
Crede mihi, meritis deerunt haud praemia tantis,
 Integritati quaeque merces debita.
Tempus adeſt, ſi quid pia vota preceſque valebunt,
 Si non amantem decipit ſpes credula,

Cer-

Certaque deludunt nisi mentem signa futuri,
Quum grata te producet in dignum locum
Patria: tunc Sanctus Te jura regente Senatus
Extollet astra laetior caput super.
Aurea Libertas Proavum tunc sanguine parta,
Nec absque multo posteris discrimine
Tradita, sub miti Procerum moderamine felix,
In sede tuta se locatam sentiet.
Tunc prava Ambitio, nostrique infamia secli,
Obsedit aegra corda quae mortalium,
Auri sacra fames, nunquamque expleta cupido,
Majora partis semper appetens bonis,
Errabit longe patris a finibus exsul,
Bonaeque Menti pristinum cedet locum.
Quo mea Musa ruis, majoraque viribus audes!
Inflata prudens vela navis contrahe.
Quidquid erit, Burmanne, manet te gloria, lausque
Aeterna, donec literis honos erit.
Donec Virtuti pretium Fideique manebit
Nec exsulabit omnis orbe Integritas
Grataque posteritas, meritis haud invida tantis,
Post fata nullus quippe Livori locus,
Diffundet pleno ore tuas & pectore dotes,
Et praedicabit laeta quanta debeat.
Quaque patet totum tua didita fama per orbem,
Nomenque nullis seculis delebile,
Clarorum per docta virum celebrabitur ora
Decusque gentis inclytum Burmanniae.

JOANNES ALEXANDER RÖELL, H. A. F.

ELEGIA

IN

TRAJECTUM ERUDITUM

a Viro Amplissimo

PATRUELI HONORATISSIMO

CASPARO BURMANNO

Civitatis Trajectinae Senatore, ac Judice Integerrimo &c. &c.

INLUSTRATUM.

Salve quae Batavas inter sublimius urbes
Inclyta Trajectum tollis ad astra caput.
Turribus excelsis, augustis ardua templis,
Daedalea ostentans atria structa manu.
Urbs antiqua, potens, & nobilitate vetusti
Sanguinis, & claris conspicienda viris.
Salve Castalidum & Phoebi gratissima sedes,
Utque prius, Musae plaude benigna meae.
Vechta pater, puro qui Rheni a flumine curris,
Splendidaque inriguis moenia lambis aquis.
Naïadumque chorus, vitreis quae luditis undis,
Carminibus facilis turba favete meis.
Tuque, tuum quondam neque enim adspernaris alumnum,
Trajectina mihi Pallas amica veni.

Si

Si bene nostra sacris umquam est operata juventus
Phoebe tuis, Clarii pars ego si qua chori.
Nec pede degeneri tentamus ad ardua Pindi
Culmina, sed vulgo non adeunda, viam.
Si merear laetum praesenti a Numine nutum,
Nunc quoque cultorem respice, Phoebe, tuum.
Trajecti dulces, viridaria culta, recessus,
Rura suburbani luxuriosa soli.
O quondam nostrae gratissima scena Thaliae,
Et loca deliciis conscia saepe meis.
Et vos frondosae secreta silentia silvae,
Salvete, & latebras pandite laeta sacras.
Cedit Aricini nemoris quîs gratia, cedit
Aonio Daphnes terra sacrata Deo.
Qua vos laude canam, vel quo vos carmine dicam,
O Trajectini gaudia mille soli?
Thessala non Tempe mihi garrula Graecia jactet,
Et tu, quae septem collibus alta sedes,
Desine Campanos mirari, Roma, recessus,
Nec Calabros saltus, pinguiaque arva petas.
Mitte tuae sedem Tibur sperare senectae
Flacce, decus Latiae famaque sola lyrae.
Aut Surrentino laudatos palmite colles,
Aut loca Praenestis aemula deliciis.
Non mihi Pausilypum, non gaudia Mergillinae
Actius ut Tempe Parthenopaea colat.
Illa nec ut Clarii nemoris myrteta celebret
Heinsius, & pulchro carmine ad astra ferat.
His etenim cunctis, quas praedicat alta vetustas,
Delicias par est praeposuisse tuas.
Non tamen hac sola, Trajectum, dote superbis,
Nec tantum a genio laus tibi parta loci.
Quam quod posthabitis Parnasi verticis umbris
Hospitium grata Phoebus in urbe tenet.

Et

Et gremio Musas nutris non parca benigno,
Nec tibi Doctrinae sordet inane decus.
Sed quod nobilium tibi sit seges ampla Virorum,
Et pretium Aonio ponis amica choro.
Hinc tua longinquas perrumpit gloria gentes,
Nec levior clarae laus tibi nata Scholae.
O mihi si vena flueret de divite carmen,
Ingeniique forent fertilioris opes!
Cincta caput lauru, cultumque induta decentem,
Musa cothurnato surgeret alta pede.
Te canerem, & docti meritis celebrata Lycei
Nomina, post genito digna nepote legi.
Et decora, & terrae canerem felicis honores,
Et Trajectino sidera clara polo.
Utque tibi Heroum soboles, & laude parentum
Inclyta foecundo nata propago sinu.
Ut quondam inlustres Musis patuere penates,
Quae numquam tenues incoluere lares.
Ingenuas Proceres ad castae Palladis artes
Exemplo natos ut stimulare suo.
Cerne Radelantum doctrina & honoribus auctum,
Aut Rodenburgae stemmata prisca domus.
Cerne Ratalleri Grajas Latiasque Camenas,
Trajectina, tuum, Curia, grande decus.
Consulibus doctis praeclaram respice gentem
Cauchiadum; Clario gratus uterque Deo.
Et Canterorum cedro dignissima scripta,
Pluraque victuro nomina danda peplo.
O utinam secli redeat sors ista prioris,
Et meritum Musis crescat, ut ante, decus!
Nec tua foecundis frugum pro messibus umquam
Infelix lolium triste refundat humus!
Posteritas utinam, virtutem imitata parentum
Insignes multa laude referret avos!

Nam

Nam quid ab inluſtri revocatus origine ſanguis,
Quid genus a docta ducere ſtirpe juvat?
Ni proavûm titulos, & avitae praemia famae,
Extendat proprio clarus honore nepos:
Degener at pereas vervecum turba malorum,
At ſtolidum agreſti paſcere glande pecus.
Qui nihil ad faſces & ſumma negotia natos
Palladias artes poſſe decere putas.
Aut cultum ſtudiis pectus formare ſeveris,
Indignum excelſo dedecus eſſe Viro.
Non ea barbaries noſtris majoribus, & quîs
Incaluit Batavo ſanguine vena, fuit.
Tum pudor ignavo lentum marcere veterno,
Turpis & in vita deſide torpor erat.
Publica ſed vigiles conferre ad commoda curas,
Et patriae & gentis noſcere fata ſuae;
Ingenii aut varias adjungere dotibus artes,
Gloria principibus lauſque erat una viris.
Hac, CASPARE, via generoſo tendere paſſu
Ad decus & Famae limina, cura fuit.
Hac tibi jam puero formata eſt lege juventa,
Haec placuit vitae norma moduſque tuae.
Eripuit vulgo te nobilis ardor inerti,
Patria nec civi favit iniqua ſuo.
Praemia ſed meritis diſpenſans debita raris,
Inter honoratos legit amica patres.
Et tibi conſortes inter ſociosque laborum
Credidit imperii publica frena ſui.
Tu pariter patriae famam proferre, tuisque
Civibus aeternum conciliare decus;
Nataliſque ſoli ſplendentia lumina quondam
Niteris aetheria tollere ad aſtra via.
Ut bona poſteritas veteris veſtigia laudis,
Factaque majorum diſcat honora ſequi.

****

Macte

Macte tua virtute, facras & Apollinis artes,
  Ut facis, exemplo perge fovere tuo.
Elysiis magnae adsurgunt tibi sedibus umbrae,
  Vita tua rediit quîs recidiva manu.
Officium inlustres agnoscunt nobile manes,
  Et rara adplaudunt pro pietate tibi.
Felicesque animas inter tibi Graevius ingens,
  Graevius Aonidum gloria prima, favet.
Doctorumque tuo celebrata volumine turba
  Accinit, & grates officiosa refert.
Egregio & statuens pretium non vile labori
  Apta parat capiti laurea serta tuo.
Tu modo, Trajectum, si doctis justa reponis
  Praemia, BURMANNIS si quid, ut ante, faves.
Si bene quid de te quondam meruisse feratur,
  Atque aliquod dederit gens tibi nostra decus;
Et domita Invidiae rabie, licet audiat, atrae
  Aucta sit a Patruo si tibi fama meo.
Accipe grata tuae monumenta perennia laudis,
  Quae tibi CASPARI sedula dextra dicat.
Nec tibi, quae vestrae crevit sub Palladis umbra,
  Sit mea dedecori Calliopea, precor.
Maximaque a Musis quoniam tibi gloria parta est,
  Adnue Pierio, ceu decet, aequa choro.
Est tibi, & o multos sit DRAKENBURCHIUS annos,
  Qui patria profugas detinet urbe Deas.
Sunt alii, quorum auspiciis res laeta vigebit,
  Qui studiis dignum conciliare decus,
Et valeant priscas servare fideliter artes;
  Vivite, quîs merito laus ea danda venit!
Hospitiumque sacris blandum concede Camenis,
  Pelle sed a Phoebi limine vulgus iners.
Sic studiis exculta bonis tibi plurima pubes
  Floreat, in patriae commoda nata suae:

Innu-

Innumerus claram ſic advena tendat in urbem;
Et tua natali praeferat arva ſolo.
Sic ſegetes ſemper, creſcant feliciter umbrae,
Perpetui & felix tempora veris agas.
Sic numquam arboribus deſit tibi ſuavis aëdon,
Inque tuo multus flumine cantet olor.
Capripedum ſic turba levis, Faunique bicornes,
Formoſas ſaltent inter Hamadryadas.
Semper & annoſo ſpument tibi pocula Baccho,
Et ſatur Autumno divite abundet ager.
Creſcite Trajecti viridaria, creſcite lauri,
Creſcite Apollineo grata latebra Deo.
Semper & o ſacris dilectam vatibus umbram
Sufficite, & doctis otia laeta Viris.

PETRUS BURMANNUS.
FR. FIL. FR. NEP.

Franequerae a. d. IV. Aug.
CIƆIƆCCXXXVIII.

A D

Amplissimum & Nobilissimum

V I R U M

CASPARUM BURMANNUM

Jurisconsultum, Urbis Trajectinae Senatorem & Judicem, plurimisque in rem publicam & literariam meritis conspicuum,

Cum ederet

TRAJECTUM ERUDITUM.

Ite, pii vates: BURMANNAM dicite gentem,
Laude tot insignes quae dedit una viros.
Eminet hos inter, claris virtutibus auctus,
CASPARUS patriae dextera fida suae:
Quam Pater & meritis Avus implevere (vel ipse
Non negat hoc livor) maximus Urbis amor:
Urbis amor, totum cui se sic dedicat uni,
Hujus ut anteferat commoda cuncta suis.
Alma Themis, posuit casto tibi pectore templum,
Exemplum, Judex, judicis Ille boni.
Non minor es Phoebi cultor, CASPARE; sed ingens
Gloria Pierii Tu columenque chori.
Nec persona Tibi, quamvis amplissima, quae Te
Secernit populo, sola dat omne decus.

Et

Et docto laus magna Tibi quaesita labore est:
Quem tribuunt vivo scripta, manebit honor.
Fertilis ingenii cultissima munera testor.
Quam pascunt oculos aurea tota meos!
Quod nunc accipimus cupidi, delere nec unquam
Tempus edax poterit, nobile testor opus.
Hoc opus annorum monumenta quot invidet Orco!
Quot reddit patrio pignora cara solo!
Pene vetustatis consumta volumina tabe
Eruit e tenebris officiosa manus.
Non patitur tua cura mori, quicumque severis
Trajectum studiis emeruere tuam.
Luci restituis, longa qui nocte sepulti,
Vix tribus, aut noti forte duobus erant.
Librorum varios per Te cognoscimus usus,
Turpiter abjecti qui tacuere diu.
I nunc, ingeniis totum celebrata per orbem,
Vertice Trajectum sidera summa feri.
Vita tuae mansura redit telluris alumnis,
Et redit antiquum conspicuumque decus.
Tu grates persolve Viro, qui magna reducit
Nomina tot, nullo deperitura die.
Tuque fove, quicumque tibi cum laude ministrant,
Erudient cives qui tibi cumque tuos.
Candidior, praesens quandoque negaverit aetas,
Praemia det, longo digna labore, nepos.
Dente necat si quos obscoena Calumnia nigro,
Coelo posteritas aequa memorque beet.
Tu teneas sedes, VELTHUSI clare, priores.
Ante alios sanctus tu mihi semper eris.
Turpe quid, aut pulchrum, quid justum, quid sit iniquum,
Quid sequar, aut fugiam, me tua charta monet.
Scilicet interpres veri, doctorque pudoris
Optimus, & toto pectore purus erat.

Cum tamen hic effet: ftolidi convicia vulgi
Paffus, & indoctis fabula quanta fuit!
More modoque fuum, vili plebs vefcere glande:
Sordibus, infelix natio, crefce tuis.
Rode bonas artes, niveos pete, Zoïle, mores:
Pallade praecipuos, invide, carpe viros.
Saeviat in cineres immanis vipera facros:
Immundus violet bufta quieta canis.
Non egò Livoris dentem contundere quaero.
Nil agis, & fruftra, turba maligna, gemis.
Nil agis: intrarunt fedes quicumque beatas,
Defpiciunt morfus, dira caterva, tuos.
Gaudia, coeleftes, capitis fecura, nec ullis
Pax temeranda malis, vos fine fine juvat.
Vos fatuam fupero ridetis ab aethere linguam,
Quasque tonat, vanas, fex Pharifea, minas.
Veftrarum, quae nos facimus, praeconia laudum,
Parva licet, magni muneris inftar eant.
Tam bene qui curas & vifcera veftra tuetur,
Nectantur merito debita ferta Viro.
Sublimi, vos quale decet, celebretur oportet
CASPARI pietas carmine rara mei.
Et mihi nunc vefter cantanti fpiritus adfit!
Nunc caleant veftro numine corda mihi!
Conor (at incaffum) placituros fingere verfus.
Mens avet in laudes, fumme Vir, ire tuas.
O utinam faciles venam viresque novarent,
Et mihi dictarent carmina grata Deae!
Quas colui quondam: tunc, cum pendere licebat
(Quod gaudens repeto) Patris ab ore tui.
PETRE (Deum teftor) memori Te pectore gefto:
Atque animo vultus cerno favente tuos.
Nec, CASPARE, meis quamvis ornare Camenis
Te nequeam, potero non meminiffe Tui.
Poft-

Postquam Pieridas non sum dignatus honore,
Difficiles veniunt, me nec, ut ante, vident.
Nec mea vota Deum potuerunt flectere vatem.
Castalisin non est utilis ille magis.
Te celebrent alii, quos audit mitis, & intrat:
Quorum Pegaseo labra liquore madent.
Jam tuus ecce, Dei totus, quem corde recepit
Pene puer, Musae quem, Patruelis, agunt,
PETRUS, & ipse tui dictus de nomine Patris,
Magna sonat, nec Te praedicat ore suo.
Ille manu Patrui Clarias formatus in artes,
Jam dudum Patruo gloria certa fuit.
Jam dudum Frisii lux, non moritura, Lycei,
En ornat Spartam sedulus Ille suam.
PETRE, Tibi dum dexter adest, dum ridet Apollo,
Dumque Tibi vires in decus omne vigent:
Exemplo Patrui castas defende puellas,
Hujus & in titulos cresce volente Deo.
At, licet insideat pectus, faveatque moventi
Delius argutae fila canora lyrae;
Crede tamen, veniamque mihi da vera fatenti:
CASPARI meritis est tua vena minor.
Vate nec Huic opus est, cumulet qui laudibus, aut qui
Grande ferat blandis nomen ad astra sonis.
Te melius studii documenta, Vir inclyte, clarant:
Non cadet ingenio condita fama tuo.
Hac ipsa vives: perque omnia secula qui Te,
Eximiumque Patrem qui memorabit, erit.
Leida, tuum decus Ille, tuae pars optima laudis,
Cui debes plus, quam reddere grata potes:
Non secus ac Phoebi soror inter sidera, Pindi
Inter tot Batavi lumida clara nitet.
Quae, neglecta diu, tua rura reliquerat olim,
Dos Trajectini maxima nuper agri:

Tra-

Trajectum fugiens, divina Poëtica tandem
Cum PETRO Batavam sera revisit humum.
Turba Poëtarum, quos nutrit Belga, parentem
Hunc vocat ex merito laeta, colitque, suum.
Gloria doctarum DORVILLIUS una sororum,
Et Phoebi & Charitum cura decora trium:
Ex domitis monstris acti cui saepe triumphi
Dant nomen, mundo quod pereunte cadet:
Qua cunctos superat, praeclaram carminis artem
Acceptam PETRO gratus & ipse refert.
Vix minor egregio, DORVILLI culte, Magistro,
Vive, precor, Pylios, & sine nube, dies.
Et tua, Leida, Deum supplex in vota fatigo:
Ominibus faveo, terra Batava, tuis.
PETRE, Tibi, quaecumque suis cultoribus aequus
Ferre solet, larga det Deus, opto, manu.
O serva, Deus alme, Virum, cui secula nullum
Ingenio tulerunt ulla, vel arte, parem.
Crescat honesta domus, meritis clarissima, laude:
Detque ferax patriae plurima fulcra suae.
CASPARI sit prima mei tibi cura: nec unquam
Terreat innocuum saeva procella caput.
Te tua Trajectum salvo, CASPARE, fruatur,
Et responsa tuo det Themis ore diu.
At Tibi summus honor debetur. Purpura velet
Sic meritum: fasces det Tibi festa dies.
Vota Deo solvent laeti, Te praeside, cives,
Edentes animi pignora certa sui.
Candida lux Urbi veniet gratissima toti.
Vatibus haec vires in bona verba dabit.

ABRAHAMUS ARNOLDUS VAN TOLL.

TRA-

TRAIECTUM ERUDITUM.

A.

ADELBOLDUS, origine Frisius, sive ut Heda vult, Batavus. Hic *Athelboldus* vocatur apud Annalist. Saxon. ad ann. MXII. *Othelboldus* ibid. ad ann. MXVIII. & ab aliis *Adeboldus*, *Adeobaldus*, *Adelbandus & Adalbero*. Ex duce exercitus Canonicum Lobiensem sive Laubiensem in Hannonia factum tradit Fabric. Biblioth. Med. aevi tom. I. pag. XXX. Et anno MVIII. non MX. uti vult Annal. Saxo d. l. Episcopus Trajectinus electus est, quam sedem obtinuit ad ann. MXXVII. juxta Bekam, vel MXXVIII. ut Heda & Barlandus referunt, quo defunctus est. Fuit vero decimus nonus Episcopus Trajectinus, & dicitur *vir prudens & summus consiliarius Imperatoris Henrici* in Chronico apud Matth. tom. IX. Analect. p. XXX. sive a Veldenario, in quo eadem haec verba exstant p. CCLVI. qui Chronici hujus ex lingua vernacula versi auctor, quod mirum non animadvertisse Matthaeum. Et egre-

gio hoc elogio eum ornat Alpertus lib. II. de Diverf. tempor. cap. II. *Dominus Adelboldus Epifcopus celebri fama omnium noftrae aetatis fapientiffimus, & Latiali lingua longe facundiffimus, & maximi vir ingenii eft habitus.* Inter eruditos Trajectinos omitti non debet, quia non tantum fub ejus perfona Herigerus Abbas *Dialogum de adventu Domini* compofuit, fed & ipfe varia opufcula confcripfit, ut

Vitam Henrici II. Imperatoris, quae exftat apud Surium, in Actis Sanctorum XIV. Julii tom. III. p. DCCXLIV. Canifium tom. III. Ant. Lect. part. II. p. XXV. Gretferum in Sanct. Bambergenf. Ingolftad. MDCXI. 4. Leibnitium tom. I. Script. Brunvicens. pag. CCCCXXX. & Ludewig. tom. I. Script. Bambergens. p. DCCXC. uti tradit Fabric. d. l. de qua haec teftatur Alpert. lib. I. de Diverfitate Tempor. cap. V. *Quia dominus Adelboldus Trajectenfis Epifcopus haec omnia pleniter in uno volumine luculento fermone comprehendit, a nobis pars, quae alioquin noftris fcriptis neceffario occurrit, praetereunda vifa eft, ne hiftoria tantis & tam venuftis documentis edita a nobis, tanquam ab infipientis latratu, obfufcaretur.*

Vitam S. Walburgis editam tom. III. Vit. Sanctor. ad diem XXV. Februar. p. DXLII.

De ratione inveniendi craffitudinem Sphaerae libellum ad Sylveftrum II. *P. R.* quem vulgavit Bern. Pez tom. III. Thefaur. Anecdotor. Part. II. p. LXXXVI. Hunc libellum confcripfit antequam Epifcopus Trajectinus crearetur, quum Sylvefter II. mortuus fuerit anno MIII. monente Pezio in Differtatione Ifagogica d. Thef. p. VIII.

Cantum nocturnalem in laudem Sancti Martini & triumphum ejufdem fancti de Danis & Suevis, Turoniam in-

infringere volentibus, quem, etsi non magno sermonis cultu, magno tamen pietatis adfectu conscriptum ex Molano tradit Valerius Andreas.

De laude Sanctae Crucis.

De laude beatae Mariae, & alia, tam metro quam prosa, edidisse adfirmat Gesnerus in Biblioth. part. IV. tom. I.

Vitam hujus conscripserunt Heda & Beka. Videndi & de eo praeter Fabricium d. l. Oudinus de Scriptor. Eccles. tom. II. pag. DXL. & Valer. Andr. Bibl. Belg. p. IV. ut & Leyseri Histor. Poetar. & Poemat. medii aevi p. CCCVII.

AEMILIUS (ANTONIUS) Aquisgranensis, non Trajectinus, licet in imaginis ipsius, collegio Professorum donatae, titulo ejus posteri testati sint fuisse Trajectinum, quos bona fide virum celeberrimum Arnoldum Drakenborchium, in serie Professorum Trajectinorum, quam nobis dedit post elegantissimam Orationem, nuper in centesimum Academiae nostrae natalem habitam, secutum fuisse, mihi ipse retulit vir eruditissimus. Natus fuit XX. Decembris an. MDLXXXIX. Cum patre *Jano Aemilio*, sive *Melio* (uti adpellabatur) Consule Hasselensi, ditionis Leodiensis, & matre *Elisabetha Hobraeken*, sive *Houbraken*, ob religionem puriorem profugis, & patriam relinquere coactis, Dordracum advenit, ubi primum Adriano Marcello, deinde Gerardo Vossio in disciplinam traditur, quem praeceptorem suum vocat in Praefatione ante suas Orationes, & cui dedicavit *Poemation de sententiis septem sapientum Graeciae.* vid. ejus Oration. & Poemat. p. CCCCLXX. Quo praeceptore quum per aliquod tempus usus esset, & optimam utriusque linguae

cognitionem sibi comparasset, Leidam adiit, ubi Rudolphum Snellium mathematicas artes docentem, & Dominicum Baudium omnis aevi Historias & res gestas enarrantem, sedulo audivit. Deinde quadriennium exteris Academiis visendis impendit, & diu Heidelbergae in aedibus Davidis Paraei moratus est, ut ibi celeberrimam Palatinam Bibliothecam perlustraret. Genevae quoque literis humanioribus operam dedisse testatur in Dedicatione Jacobo Gothofredo ante suam Dissertationem de *maximis momentis rei maritimae*, quae legitur post ejus Orationes pag. CCCLVIII. Germania & Gallia peragratis, cum ibi amicitiam cum viris eruditis contraxisset, celebrioresque Academias & Bibliothecas invisisset, domum redux, praeceptori suo Gerardo Vossio successit in Gymnasio Dordraceno, cum annum XXV. aetatis ageret. vid. Beverwyk Beschryv. van Dort pag. CCLXXXV. & Balen Beschryv. van Dort pag. DCLXXIV. Et cum per quadriennium Dordracenam scholam moderatus esset, anno MDCXIX. Gymnasio Hieronymiano nostro praefectus est. Vitam vero privatam, scholasticam pertaesus, agere malens, I Junii an. MDCXXX. sponte se Rectoris munere abdicavit, & Delphos in Hollandia concessit, ipsique successor datus Justus Lyraeus. Verum cum ille non ex voto rem gereret, & Magistratibus nostris innotuisset, Aemilium, mutata priori sententia, si Rectoris munus vacaret, hanc provinciam iterum in se suscipere velle, Lyraeo primum persuadere conati sunt, ut sponte, honesto stipendio retento, se abdicaret. Qui cum nollet, ut locum facerent Aemilio, Lyraeo Professionem humaniorum literarum in inlustri schola, quam erigere in animo habebant, demandarunt, & Aemilio obtule-

tulerunt praefecturam Gymnasii Hieronymiani, & Professionem Historiarum sub annuo stipendio MCCC. florenorum, uti patet ex actis nostrorum magistratuum, an. MDCXXXIII. unde haec hausi. Hinc patet error Vincent. Fabric. Epist. p. CCCII. qui dicit, eum fuisse Trajecti Rectorem scholae, sed parum idoneum regundae tam implicatae provinciae, Professorem creatum; cum non Aemilius, sed Lyraeus ea de causa Professor creatus fuerit.

Muneribus his ad annum MDCXXXVIII. functus est, quo valetudine minus prospera utens, (continenter enim nephriticis doloribus conflictatum testatur ipse in Dedicatione ante suas Orationes) rogavit Magistratus, ut sibi liceret laboribus scholasticis valedicere, & consenserunt Magistratus nostri, stipendiumque M. florenorum ipsi adsignarunt XI. Martii MDCXXXIX. quod deinde XXII. Februar. MDCXLII. ducentis auctum.

Leidam circa annum MDCXXXI. vocatus, ut succederet Vossio, oblatam provinciam suscipere abnuit. v. Voss. Epistol. Select. CXCII. qui eum laudat de Analog. I. XVI.

Uxorem duxit Agnetam van Langen, filiam Johannis & Mariae van Isselmuden. Obiit anno MDCLX. XII. Decembris, inque ejus obitum Orationem funebrem habuit Daniel Berkringerus, quae legitur apud Witte Memor. Philosoph. vol. II. Decad. VIII. p. CCCCVIII. videndus & Baelius in Lexico t. II. p. CCCLVIII. ubi narrat, quomodo amicitiam contraxerit cum Cartesio, postquam ejus doctrinam in Oratione funebri Reneri, qui Philosophiam methodo Cartesiana in Academia nostra docuerat, conlaudasset.

Editae sunt hujus Aemilii *Orationes & Carmina*

Trajecti MDCLI. in 12. in qua editione exstat ejus *Oratio de Politicis artibus Augusti*, quam ineditam dicit Almelovenius in Biblioth. Prom. & Lat. pag. 1.

Ipsi Puteani dictionem adeo placuisse in Orationibus suis, ut integras periodos & lacinias ex ipso exscriberet, transferretque in suas, testatur Morhovius lib. VI. Polyh. Liter. III. §. IV.

AFHACKERIUS (AEGIDIUS) natus in agro Trajectino Vreesvici, pagi prope Trajectum ad Leccam fluvium. Coloniae titulo Professoris Theologiam docuit.

Edidit sub ficto *Salomonis Theodoti apud Ubios S. S. Theologiae studiosi*, libellum, cui titulus εἰνοτικὸν *dissecti Belgii*, *id est*, *Historica narratio originis & progressus dissidiorum*, *quae in fœderati Belgii provinciis Remonstrantes & contra Remonstrantes annis superiobus inter se exagitarunt.* Ursellis MDCXVIII. 8.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. XXII. Sweertii Athen. Belg, p. civ. & Gouthoeven Chron. p. ccxxv. a quo dicitur *zeer geleert in de Griekse en Latynse talen.*

AGYLAEUS (HENRICUS) Sylvaeducensis, natus patre Antonio, Italicae stirpis. Gladiatoriae factionis, uti adpellat Valer. Andreas, apud Sylvaeducenses dux & antesignanus, auctor fuit, ut anno MDLXXIX. foedus Trajectinum ibi susciperetur. Inde Trajectum se contulit, & nomine civium Trajectinorum legationem obivit ad Consilium Ordinum & Ordines generales, uti narrat Borrius lib. XX. Nederl. Histor. p. LXXVI. edit. prior. Et a factione Licestriana supremi Tribunalis Senator & Fisci Patronus constitutus XXVII. August. MDLXXXVI. Obiit an. MDXCV. mense Aprili, annum aetatis agens LXII.

Edi-

Edidit & e Graeco vertit

Nomocanonem Photii Patriarchae, cum commentariis Theodori Balsamonis. Basileae MDLXI. fol.

Novellas Justiniani Imp. Constitutiones, versionemque *Haloandri* emendavit, adjecta Lectionum varietate. Hanc versionem ab elegantiori stilo celebrat Petrus Gudelinus, notante Rodenburgio in Dedicat. de Jure Conjug.

Justiniani etiam Edicta, Justini, Tiberii, Leonis Constitutiones & Zenonis unam.

Scripsit & *ad laetum Introitum Brabantiae* Philippi II. Regis Catholici Traject. MDCXX. 8.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCCXLII. & auctores, quos adducit vir eruditissimus Joh. van de Water Utrecht. Placcaetb. tom. II. pag. MLIII.

ALMELOVEEN (THEODORUS JANSONIUS AB) natus XXIV. Julii MDCLVII. Midrechti, qui regionis Trajectensis pagus in Praepositura S. Joannis, ubi pater verbi divini minister erat. Avus fuit *Cornelius ab Almeloveen*, anno praeteriti seculi XXXVII. inter Senatores nostrae urbis adlectus, & anno LVIII. defunctus. Mater ipsi erat *Maria Jansonia*, filia Jansonii celeberrimi Typographi Amstelodamensis, editione variorum librorum, & splendidissimi illius Atlantis, qui sex voluminibus in folio prodiit, celebris. Qui cum mascula prole careret, noster Jansonii nomen adsumpsit. A parentibus Trajectum, deinde Goudam missus est, ubi scholas eo tempore moderabatur Jacobus Tollius, quem Noortvicum prope Leidam, ubi lares transtulerat, secutus, & ut praeceptorem optime de se meritum semper veneratus est, uti patet ex Dedicatione ante Rutilium. Anno MDCLXXVI. ad Academiam

miam nostram transmissus, studia, quae ad humanitatem pertinent, ductu celeberrimi Graevii absolvit; cumque a patre Theologicis studiis esset destinatus, Leusdenio in Lingua Sancta, & de Vries in Philosophicis, praeceptoribus usus est; verum Theologos in factiones internecinas divisos cernens, omnium controversiarum osor, & ingenii mitis, propositum mutavit, & Medicinae operam dedit sub Jacobo Vallan & Johanne Munniks; cujus ultimi sub praesidio anno MDCLXXX. dissertationem Academicam conscripsit, & publice descendit *de Semine.* Anno sequenti dissertatione inaugurali habita *de Asthmate*, Medicinae lauream consecutus est. Anno MDCLXXXVII. Goudam lares transtulit, juncta sibi matrimonio Aletta Catharina Immerzeel, filia Consulis Goudani, quam cum filiola biennio post amisit. Anno MDCXCII. Goudae celeberrimum illud convivium eruditum celebravit, quod Henricus Muhlius carmine non ineleganti descripsit. Anno MDCXCVII. Gelri eum vocarunt, ut in Academia Harderovicensi literas humaniores doceret, & anno MDCCII. Ordinaria Medicinae professio ei quoque demandata. Quae munera summa cum laude gessit ad annum MDCCXII. quo obiit.

Varias Quintiliani editiones Bibliothecae nostrae publicae legavit, quarum index post Catalogum impressus.

Fuit vero vir optimus, vitae integerrimus, & diligentissimus, quem merito *eruditissimum, & antiquitatum tam sacrarum, quam profanarum ruspatorem sagacissimum & diligentissimum* vocat Saldenus lib. I. de Libr. Legend. cap. I. §. IV. & *doctissimum* cap. VI. §. XI.

Scri-

Scripta, quae edidit, sunt:

Inventa Nov-antiqua, id est brevis enarratio ortus & progressus artis Medicae, ac praecipue de inventis vulgo novis, aut nuperrime in ea repertis. Subjicitur ejusdem rerum inventarum Onomasticum ad virum Cl. Jacobum Vallan. Amstel. MDLXXXIV. 8.

Opuscula. Amstelod. MDCLXXXVI. 8. male ad ann. MDCLXXXVI. & MDCXCII. editionem refert Teisser. Auctar. Catal. Auctor. & Bibl. pag. CCL. in his Opusculis continentur I. *Specimen antiquitatum e sacris profanarum.* II. *Conjectanea an.* MDCLXXXV. *in lucem emissa.* III. *Fragmenta veterum Poëtarum.* IV. *Plagiariorum syllabus ad Gothofredum Thomasium.* vid. Ludov. Auctar. ad Ittigii Schediasma de Auctoribus qui de Scriptoribus Ecclesiasticis egerunt §. XXVIII.

Joannis Deckberi de scriptis adespotis, pseudopigraphis, & suppostitiis conjecturae. Amstel. MDCLXXXVI. 12.

Cornelius Celsus. Amstel. MDCLXXXVII. 12. & MDCCXIII. 8. quam editionem laudat Fabric. tom. II. Biblioth. Latin. lib. II. cap. IV.

C. Rutilius Numatianus. Amstel. MDCLXXXVII. 12.

Hippocratis Aphorismi. Gr. & Lat.

Bibliotheca promissa & latens. Goudae MDCXCII. 12. ad quam deinde *accessiones* edidit Rodolph. Martin. Meelfuhrerus Noribergae MDCXCIX. 8.

Amoenitates Theologico-Philologicae. Amstel. MDCXCIV. 8. Ubi varia sacrae scripturae loca ritusque priscos inlustrat, & inedita quaedam Erasmi, Bocharti, Baudii, Scriverii, J. de Laet. &c. eruit; subjiciuntur *Epigrammata & Poëmata veterum*, ut & *Plagiariorum Syllabus altero tanto* auctior cum *Henrici Sypesteinii Epistola de Plagiariis.*

Dissertationes quatuor de Mensis, Lecticis, Lectis & Poculis veterum. Harderov. MDCCI. 4. vid. Fabric. Bibliogr. Antiq c. XIX. §. III. ab Almelovenio non conscriptae, sed ab Alstorfio, qui eo praeside defendit & deinde edidit.

Fasti Consulares. Amstel. MDCCV. 8. vid. Fabric. ibid. c. XIV. §. X.

Strabo Amstel. MDCCVII. fol. vid. Fabric. Ibid. cap. V §. VII. & cap. VII. §. X. & tom. III. Biblioth. Graec. p. VI.

Casauboni Epistolae, quibus vitam ejus praefixit. Roterod. MDCCIX. fol.

Caelii Aureliani de morbis acutis & chronicis libri VIII. cura Joh. Conr. Amman, accessere notae & animadversiones Th. Jans. ab Almeloveen. Amstel MDCCIX. 4.

De vitis Stephanorum celebrium Typographorum dissertatio epistolica Amstelod. MDCLXXXIII 8.

In editione *Lexici Martinii* an. MDCXCVIII. *Auctarium Almelovenii ad Glossarium Isidori* conspicitur.

In editione *Juvenalis*, quam Henninius procuravit Trajecti MDCLXXXV. 4. notae ejus conspiciuntur, ut & in editione postrema Quintiliani, quae reverendi patris cura prodiit anno MDCCXX. 4.

Ejus *Epistola ad Joh. D'Outreinium, in qua multa S Scripturae loca illustrantur*, ut & altera, *qua quaedam ad Tractatum ejus de Tabernaculo Dei spectantia illustrantur*, exstant in Biblioth. Bremensi Class. III. Fascicul. II. pag. CCXXX. & Fascic. VI p MCXXIII.

Almelovenii *Epistolam* scriptam *Helenae Sibyllae Wagenseiliae*, ut & *Oden Elisae Kolartiae ad Almelovenium de recuperata ejus sanitate*, exhibet Schelhorn. tom. V. Amoenit. Liter. p. CXCVII. & seqq.

A.

AMERSFORTIUS, five AB AMERSFORTIA (CORNELIUS) dictus a loco natali Amersfortio. Hujus mentionem non facit Verhoeven, quem edidit Matthaeus inter Rerum Amersfortiarum scriptores; verum memoratur a Valerio Andrea in Biblioth. Belg. p. CXLII. diciturque Ord. Canonicorum Regularium S. Augustini Coenobii Amersfordiani, & vixisse an. MDXL. habuisseque *Orationem* elegantem *in sui ordinis Capitulo generali*, quae legitur apud Regulares Tungrenses.

AMERSFORTIUS (ELIAS) fuit hic Theologiae Doctor & Professor in Academia Basileensi, ejusdemque Universitatis Cancellarius. Hujus libros adhuc superesse tradunt Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. script. pag. XLVII. & auctor incerti Chronici ibid. p. CLXXXIII. & Heuss. tom. II. Histor. Episc. Traj. p. CXCVIII. Quales vero hi libri sunt non addunt, neque tempus, quo vixit, adnotant.

AMERSFORTIUS five de AMERSFORTIA (EVERARDUS) Fuit SS. literarum Licentiatus, & Coloniae Bursae Laurentianae Regens. Edidit

Commentaria in libros Aristotelis de Coelo & Mundo, ad finem usque libri primi deducta, quoad reliquos libros a *Joanne Nurtingen* continuata & expleta Colon. MCCCCXCVII. fol. vid. Lipen. Biblioth. real. Philos. p. CI. & CCCVII. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCXI. Beughem Incunab. Typograph. p. XII. & Heuss. Hist. Ep. Traj. d. l.

AXEL (JOHANNES HONORIUS AB) Dominus de Seny, Trajectinus. Juris utriusque lauream consecutus Romae lares fixit, ibique Advocatum egit & vitam finivit, sepultus in templo Hospitalis Trajectensis, cujus curam nomine Provisoris habebat. Maxi-

xima vero pollebat memoria, sed judicio carebat. *Tanta enim*, inquit Janus Nicius Erythraeus, sive, qui sub ficto hoc nomine latet, Johannes Vincentius de Rubris, in Pinacotheca altera XLIV. *rerum omnium copia abundabat, tantum juris tum civilis, tum Pontificii legum numerum animo comprehensum habebat, tam multa juris utriusque interpretum placita, dicta atque responsa collegerat, vix ut ea multorum jurisconsultorum memoriae, quamvis cella vinaria, aut penaria, quamvis quovis capaciores horreo, caperent. Sed ea adeo confuse atque permiste coacervata atque constructa aderant, ut nihil esset primum, nihil postremum.* Et paulo post: *atque ab omnibus fuisse judicatum memini, si Honorio memoriae, ingenioque par judicium contigisset, nihil eo futurum fuisse perfectius. Verum dum ita in ea parte animi claudicaret, neque magnum in Jurisconsultis nomen habuit, neque aliquam muneris partem est adeptus; solum Hospitalem suae nationis domum (erat enim Trajectensis) Provisoris nomine administravit, in cujus etiam templo tumulatus est. Dixit etiam semel causam apud Quaestores fidei accusatus, quod ipsi cum haereticis quibusdam amicitia esset, ususque literarum, verum statim causa cognita est absolutus, sed non ipso defendente; nam si suae ipsius causae patrocinium suscepisset, ab eo judicio victus ac notatus infamia discessisset, quod omnes lites, quibus ille aderat, perderet.* Maxime vero praedicatur ejus humanitas in recipiendis Hollandis, & praecipue Trajectinis, qui religionis vel alia de causa Romam venerant, quorum patronum se praestitit.

Scripsit *Totius Juris Canonici Compendium*, sive *Brevem summam in quinque libros Decretalium, sacri Concilii Tridentini decretis accommodatam*, quod Colon.

MDCXXX.

MDCXXX. & MDCLVI. 4. prodiisse tradit Struvius Biblioth. Jur. cap. XIII. §. XVI.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DXVIII. Miraeus de Script. sec. XVII. cap. CCXXIX. Leo Allatius Apes Urban. p. CCXXIV.

B.

BAECX (IOACHIMUS) Trajectinus, quem male H. v. R. in notis ad Heuss. tom. II Hist. Episcop. Traject. pag. CXLII. cum patre *Johanne* confundit, licet Valer. Andream eos distinguentem laudet. Pater Johannes supremi nostri Tribunalis a secretis fuit, de quo videndus eruditissimus van de Water Tom. II. Utr. Placcaetb. p. MLX. Noster natus est x Augusti MDLXII. & Theologiae operam dedit. ab Heuss pag. LXXXIII. dicitur rusticis in ea parte regionis Trajectensis, qua cespites effodiuntur, a sacris fuisse, dein Catholicorum nomine Pastorem S. Gertrudis hac in urbe egisse, ubi tamen errore operarum *Joachimus Baen* vocatur. A Papicolis magni habetur propter ardentem zelum, quo avita sacra propugnavit. Obiit Trajecti XXIV. Septemb. MDCXIX. Belgico idiomate evulgavit:

De Tolk of den Advocaet van alle opregte Catholyken. Brussel MDCX.

De waarom der quade Catholyken. Hertogenbosch MDCXIV.

De Ban van alle Ketters, staatkundige en verkeerde Catholyken. Antwerpen MDCXVI.

Gallice ejus nomine prodiit liber, titulo *Scopae Conscientiae.* Bruxell. MDCX. 12.

Vid. Val. Andr. Bibl. Belg. p. CCCCXLIII. Witte Diar. Biograph. ad ann. MDCXIX. & H. v. R. d. l.

BARCHAUSEN (IOHANNES CONRADUS) in lucem editus est die XVI. Martii an. MDCLXVI. Hornae in Comitatu Lippiaco. Jactis utriusque linguae fundamentis anno MDCLXXXIII. animum ad artem Pharmaceuticam & Chemiam adplicuit; quas ut addisceret, per decennium celebrioribus Pharmaceutis Berolini, Moguntiae, Vindobani, & in aliis insignioribus Germaniae urbibus, adhaesit. Ex quorum praeceptis & proprio labore atque industria cum haud vulgarem Pharmaceuticae & Chemiae notitiam sibi comparasset, anno MDCXCIII. ad patrios lares reversus est. Quos salutatis amicis & propinguis, mox deseruit, regionem istam parum aptam promovendis & exercendis artibus, quas callebat, ratus. Unde ad peregrinas terras invisendas animum induxit, & peragrata Germania & Hungaria, Italiam intravit, & in expeditione celebri in Moream summo Venetorum rei bellicae praefecto a medicina fuit. Quo mortuo in Belgium descendit, & Trajecti sedes fixit, inpetrataque primum facultate artem Chemicam docendi decreto magistratuum XVII. Septemb. MDCXCIV. deinde Medicinae Doctor & Chemiae Lector creatus est III. Octobr. MDCXCVIII. & tandem Professio Chemiae extra ordinem ei demandata XIX. Martii an. MDCCIII. quam optime administravit ad I Octob. MDCCXXIII. quo rebus humanis exemptus est. Anno MDCXCIX. uxorem duxerat Mariam Johannam Pylsweert, ex honestissima apud Trajectenses familia ortam, quae nulla prole relicta obiit anno hujus seculi decimo septimo. Fuit vero noster vir probus, candidus, sincerus, & diligens, variaque scripta, artem

artem Chemicam, Pharmaceuticam & Medicam inlustrantia, quae eruditionem non vulgarem probant, posteritati reliquit. Testamento varios & insignes rei Herbariae, & rerum naturalium scriptores, Bibliothecae nostrae publicae legavit.

Scripta ejus sunt:

Synopsis Pharmaceutica. Francof. ad Moenum MDCXC. 12. & Traject. MDCXCVI. 8. quam recensent Lipsienses in Act. Erud. Octobr. an. MDCXC.

Pyrosophia Leidae MDCXCVIII. 4. vid. Lipf. Act. Erud. Decemb. d. a. qui liber iterum prodiit hoc titulo: *Elementa Chemiae, quibus subjuncta est confectura lapidis Philosophici imaginibus repraesentata.* Leidae MDCCXVII. 4. vid. Nova Liter. Lipf. an. MDCCXVIII. p. CCCLX.

Acroamata, in quibus complures ad Jatro-Chemiam atque Physicam spectantia jucunda rerum varietate explicantur. Traj. MDCCIII. 8. v. Lipf. Act. Erud. Aug. MDCCIV.

Historia Medicinae, in qua si non omnia, pleraque saltem Medicorum ratiocinia, dogmata, hypotheses, sectae &c., quae ab exordio Medicinae usque ad nostra tempora inclaruerunt, dialogis XIX. *pertractantur.* Amstel. MDCCX. 8. vid. Lipf. Act. Erud. Maji MDCCX. Qui liber auctior & redactus in Formam dissertationum XXV. de *Medicinae origine & progressu* prodiit Trajecti MDCCXXIII. 4. uti notat Fabricius t. XII. Bibl. Graec. p. DCCXXIX.

Compendium ratiocinii Chemici more Geometrarum concinnatum Leidae. MDCCXII. 8. vid. Lipf Act. Erud. April. MDCCXIII.

Collecta Medicinae practicae generalis. Amstel. MDCCXV.

MDCCXV. v. Lipſ. Act. Liter. Novemb. MDCCXV.

BASINUS (THOMAS) Hic, quamvis natione Gallus, quum tamen ex patria profugus Trajectum ſe contulerit, res in noſtra urbe ſuo tempore geſtas deſcripſerit, ibique mortuus & ſepultus ſit, minime omittendus videtur. Caleto oriundus, Magiſter Pariſienſis, receptus ad Facultatem Artium Lovanii an. MCCCCXXXI. prid. Kal. Januar. ibidemque promotus Licentiatus in Jure Canonico an. MCCCCXXXVII XVI. Kal. Decemb. tum Legum Licentiatus, deque Concilio Facultatum J. U & Univerſitatis, uti refert Valer. Andr. Faſt. Acad. Lovan. p. CLXV. Deinde Epiſcopus & Dux Lexovienſis, civitatis Armoricae, Carolo VII. Gallorum Regi percharus, verum eo mortuo Ludovico ejus filio, qui omnes, quos pater amaverat, ſummo odio perſequebatur, infeſtus, ſive, uti tradit Heda in Hiſt. Traject. p. CCCIV. *quod prudentiae ſuae, ſive potentiae gentilium ſuorum Baziniorum invidebat, falſo ſuſpicans illum Anglis ac Burgundionibus favere.* Hinc Baſinum noſtrum primo aula ejecit, deinde exulare juſſit, & facultatibus & Eccleſia ſpoliavit. Primo Lovanium ſe contulit, & juris interpretationem ibi profeſſum eſſe teſtatur Valer. Andr. d. l. male vero Meyerus in Annal. Fland. lib. XVII. ad ann. MCCCCLXXII tradit *illum juris interpretationem quoad vixit in ſchola Lovanienſi profeſſum eſſe*, ſecutus Gaguinum, cujus errorem notat Buchel. ad Hedam p. CCCXIII. Nam Lovanio relicto deinde Treviros conceſſit, ubi fuiſſe, cum ſollemni pompa Imperator Fredericus & Dux Carolus Burgundus congrederentur, ex Meyero docet Buchel. ibid. pag. ſequenti. Deinde Trajecti lares fixit, a Sixto Papa Caeſarienſis Archiepiſcopi in Syria titulo orna-

ornatus, & Davidi Burgundo Episcopo Trajectino vicarius, obiit xxx. Decembris MCCCCXCI. & in Ecclesiae S. Johannis Choro sepultus cum hoc Epitaphio:

Rothomago natus, a stirpe BASIN nominatus,
THOMAS, Ecclesiae qui pridem Lexoviensis
Praesul statutus, ac depost sorte minante
Omnia quae versat, praeclaro Caesariensi
Praefectus titulo cogor ab hoc tumulo.
Sarcophagum cernens, & me pia mente recensens,
Coeli sine mora pro me dominum, precor, ora.

Obiit anno a nativitate Domini 1491. 30. *die Decembris.*

Cum ipso Trajectum venisse videtur frater ejus *Nicolaus Basinus*, qui Trajecti etiam mortuus & in eadem Ecclesia sepultus fuit. Certe ibi sepulchro ejus sarcophagus, his literis inscriptus, inpositus fuisse dicitur: *Nicolaes Basins, die sterft in 't jaer O. H.* MCCCCXCV. *den* XXVI. *dag in Junio, en nog meer van syne nakomelingen. Bid G. voor aller zielen.* Lapis parieti insertus haec verba servabat: *Ao. Domini* MCCCCXCV. *die* XXVI. *mensis Junii ob. venerandus vir Nicolaus Basin, reverendissimi in Christo patris & Domini D. Thomae Caesariensis Archiepiscopi in choro hujus Ecclesiae sepulti Germanus, Rotomago oriundus, moribus actibusque insignis, hic sepultus.*

E T

Ao. domini MCCCCLXVIII. *die* XXVII. *mens. Martii obiit honoranda domicella Catharina de Quesnay, quondam uxor Nicolai Basin, oriunda de Rotomago, sepulta Brugis in Monasterio Fratrum B. Mariae de monte Carmelo in Capella S. Nicolai, cujus anima req. in pace.*

ce. Haec me monuit optimus Drakenborchius.

Noster vero descripsit res suo tempore Trajecti gestas, quas ex Bibliotheca Gisberti Lappii a Waveren vulgavit Matthaeus tom. II. Analect. veter. aevi, hoc titulo: *Ex Thomae Basini Archiepiscopi Caesariensis Historia Gallica excerptum, continens res gestas in Hollandia & dioecesi Ultrajectina ann.* MCCCCLXXXI. *& duob. seqq.* qui notat in Praefat. nimium fuisse in laudes Davidis Episcopi.

Insigni elogio eum ornat Heda d. l.

BAULDRY D'IBERVILLE (PAULUS) Gallus, Rothomagi anno MDCXXXIX. natus parentibus divitibus & in re lauta positis. Juvenis ad Academiam Salmuriensem missus, linguae Hebraeae praecepta hausit ex Ludovico & Jacobo Capellis; Tanaquillum Fabrum Graecos Latinosque auctores explicantem audivit, & in Theologia Mosem Amyraldum, Josuam Placaeum, & Ludovicum Capellum praeceptores habuit. Studiis Academicis confectis, in Angliam trajecit, & per aliquot annos Oxoniae consedit. In patriam redux totum se studiis & musis tradidit. Paulo ante abrogationem Edicti Nannetensis a Magistratibus nostris evocatus est ad hanc Academiam, ut Historiam sacram profiteretur, non eo animo, ut munus hoc obiret, sed ut per hanc causam a Gallia cum Bibliotheca & rebus suis posset exire, curante id inlustrissimo Everardo a Weede, Toparcha in Dyckveld; verum postquam Gallis id consilium suboleret, ei obstitit Archiepiscopus Parisiensis, qui a Rege Galliarum inpetravit, ne liceret provinciam illam adire. Anno vero MDCLXXXV. abolito Edicto Nannetensi, patriam & amplissimas opes deserere coactus, nudus & omnibus bonis exutus, Trajectum adpu-

adpulit, ubi extra ordinem Professio Historiae sacrae ei demandata est die IV. Maji ejusdem anni; quam cum per novennium egregie ornasset, die XI. Martii MDCXCV. ordinarii Professoris titulum obtinuit, & summa cum eruditionis & pietatis fama vixit ad diem XVI. Febr. MDCCVI. quo obiit. Nihil vero ex bonis luculentissimis ex Gallia recuperavit praeter Bibliothecam, quam adfinis Basnagius postea inter suos libros advexit. Uxor ei fuit filia Henrici Basnagii, de quo vid. Baelii Lexicon tom. I. pag. CCCCLXVII. Parentavit ipsi Relandus. Henricus Pontanus in Oratione funebri in obitum Petri van Mastricht illum inter Martyres refert.

Edidit

Lactantium de Mortibus persecutorum cum notis Baluzii, Cuperi, Columbi, Spark, Toinardi, Graevii, Gale, Boberelli & aliorum. Traject. MDCXCII. 8. & non an. MDCXCIII. uti vitio memoriae vel operarum scripsit eruditissimus Fabricius de Script. qui veritat. relig. Christ. asser. c. V. p. CCXXXVII. cum in Biblioth. Latin. tom. I. lib. IV. cap. III. recte ad annum MDCXCII. hanc editionem referat.

Syntagma Kalendariorum, comprehendens octo & viginti tabulis totidem annos periodi Julianae in usus Chronologorum Traj. MDCCVI. fol.

In novis reipublicae literariae (Nouvelles de la Republique des lettres) mensis Februarii MDCCIII. quae conscripsit Bernardus Professor Leidensis, invenio nostrum quoque edidisse librum, cui hic titulus: *Nouvelle allegorique, ou Histoire des dernies troubles arrivez au Royaume d'Eloquence, derniere edition, augmentée & plus correcte, que les precedentes par les soins de Mr. D'Iberville* Utr. MDCCIII. 12.

Ejus sunt *Considerationes Criticae in lib. Job* XXXI. III. juxta versionem Gallicam Bibliorum Genevensium, Gallice, quae exstant in Basnag. Histor. Oper. Erudit. art. VIII. mens. Aug. MDCXCVI. *Epistola de eodem argumento* ibid. art. V. Julii MDCXCVII. uti notat Le Long Bibl. Sacr. t. II. p. DCXXIX.

In Bibliotheca nov. libr. Neocori an. MDCXCVII. pag. CCCCIII. exstat *Dissertatio Epistolaris in duo Novi Testamenti loca, a viro docto & celebri ad Auctorem Bibliothecae hujus missa, ut eam publici juris faceret.* In qua agitur primo de loco Pauli Ep. I. ad Timoth. cap. III. com. XVI. deinde de loco Euang. Johan. cap. XIX. com. XIV. quem anonymum Clar. Bauldrium esse postea patuit. Priori enim parti hujus Dissertationis epistolaris, ubi agitur de loco Paulino, opposita est *Epistola viri docti ad Ludolphum Neocorum scripta*, inserta Biblioth. nov. libr. an. MDCXCIX. pag. XCVII. sed mox rescripsit Bauldrius, & sententiam vindicare conatus est nova Epistola eidem Bibliothecae inserta pag. CI. hoc titulo: *Epistola alterius viri docti itidem ad L. Neocorum data, quae responsionem ad Epistolam praecedentem continet.* Cui respondit vir doctus sub nomine *Philalethae* ibid. pag. CCCLXXXVII. Qua epistola visa, Bauldrius proprio jam nomine adsumto ex latebris prodiens, opinionem adseruit in eadem Biblioth. pag. CCCLXXX.

BEECK (CORNELIUS) Regularis Canonicus in Monasterio divisionis Apostolorum Trajecti, & per XII. annos Prior. Scripsit

Chronicon sui Monasterii, in quo multa de Interdicto Ultrajectino & absolutione per Nicolaum Cardinalem Cusanum.

Ora-

Orationem contra Proprietarios.
Tractatum de visitationibus Monasteriorum.

Ita Valerius Andr. Bibl. Belg. p. CXLIII. & Sweert. Ath. Belg. p. CLXXXII. Valerius Andreas in priori editione pag. CCV. addit eumdem hunc esse, qui *Cornelius Blocchius* Hagensis, Prior itidem Regularium Trajecti, qui de *Simonia Religiosorum* tractatum edidit, excusum cum *Constitutionibus Capituli Windesheimensis* Traj. MDLIII. Item *Sermonem de Proprietatibus religiosorum* ibidem excusum & Lovanii, ubi falso nomen *Joh. Costerii* praefixum. In posteriori vero editione pag. CXLIV. hunc Blocchium diversum facit a nostro Cornelio Beeck. Hujus Cornelii Blocchii mentio & apud Heuss. tom. IV. Hist. Eccl. p. DCCLXX.

BEKANUS sive de BEKA (JOHANNES) ex nobili gente de Stoutenberch, quae ex Amersfortiis equestris familiae viris descendit, uti notat Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. script. p. XL. ortus. Fuit Canonicus Trajectinus seculo decimo quarto, & scripsit *Chronicum Ultrajectinum*, in quo non tantum Episcoporum Trajectinorum, sed & Comitum Hollandiae res gestas descripsit. In Epistola dedicatoria testatur, se *gesta Sanctorum Pontificum Trajectensium & magnanimorum Principum Hollandensium ex diversis Historiis, Annalibus, Chronicis, Codicibus, privilegiis, dictaminibus & epistolis apud Egmundam studiose collegisse.* Ad quem locum Buchelius notat, voces *apud Egmundam* neque in Codice suo MS. neque in Teutonica versione exstare. Hanc Historiam Episcoporum Trajectensium a S. Willebrordo usque ad finem seculi decimi quarti, scilicet ad annum MCCCXCIII, prosecutus est, & non, uti Gesnerus

nerus in Biblioth. t. I. p. CCCLXXXVIII. & Voſſius lib. III. de Hiſtor. Lat. cap. I. ad an. MCCXLVI., quod notat Matth. lib. I. de Nobilit. cap. XXXI. & in Dedic. tom. V. Analect. Apud Voſſium tamen, omnino ab operis typographorum error admiſſus, & centenarii numeri nota neglecta eſt, ut ex ordine Chronologico non tantum, quem in referendis variorum temporum Hiſtoricis Voſſius obſervavit, ſed etiam ex ipſis ejus verbis patet. In principio enim iſtius capitis teſtatur ſe nunc acturum de Hiſtoricis, qui a tempore Caroli IV. anno MCCCXLVI. ad imperium evecti, ſcribere coeperunt. Scripſit igitur vel ſcribere voluit MCCCXLVI. ſed in numero XLVI. erravit, aut errantem Geſnerum ſecutus eſt. At magis mirandum, in ea re errare potuiſſe Bernardum Furmerium, qui partim in operis titulo, partim in Dedicatione operi praemiſſa, Lectorem docet, Bekanum opus perduxiſſe ad annum MCCCXLV. Prodiit haec *Hiſtoria* cum Appendice Suffridi Petri & notis Bernardi Furmerii Franequerae MDCXII. 4. quam editionem vitioſiſſimam recte pronuntiavit Voſſius, notante Diffenbachio de vero mortis genere Henrici VII. Imper. pag. XIV. deinde cum notis eruditiſſimis Arnoldi Buchelii an. MDCXLIII. fol. uti poſtea in Buchelio videbimus. Indicem vero & elogium Bekae adjecit Lappius. Belgice haec *Hiſtoria* edita a Matthaeo. tom. V. Analect. quae verſio Latino textu auctior eſt, & ad inferiora tempora perducitur.

Opus hoc *ſimplici & aperto ſermone conſcriptum* dicit Geſnerus in Biblioth. d. l. *non inelegans* teſtatur Boeclerus in Bibliographia Critica cap. XIII. §. VII. Licet vero ubique Hiſtoriae leges non obſervaverit, & Gerardus Noviomagus, ſecutus judicium Gerardi Vol-

pardi,

pardi, notante Vossio lib. III. de Histor. Latin. p. CCXXVI. fol. scripserit, eum *similem videri imperito fabro lignario, qui cum aedificandae domus materiam absque temporis delectu caesam convexerit, ignoraret, quae ligna cuique domus parti aptiora, quae teredinibus & cossis magis obnoxia, quae ad ornatum sint utiliora*, ideoque eum saepe *vanum & falsum* pronuntiet Valer. Andr. & a Struvio in Biblioth. antiq. MDCCV. pag. CCCCXLII. dicatur *nimis credulus, multas hinc inde obtrudens fabulas, in universali vero historia plerumque incerta*; non tamen omnino contemnendus est, cum primus sit Batavae Historiae inter Christianos scriptor, uti observat Celeberrimus Schurzfleischius Disput. LI. pag. V. Johannes a Leidis passim eum secutus est, & pleraque ad verbum saepe descripsit, notante Furmerio & Matth. lib. I. de Nobilit. cap. XXXI. & Guielmum Hedam raro admodum a Bekae narrationibus abire testatur Diffenbachius d. l. pag. XVI.

De hoc *Bekano* vid. Trithem. de Script Eccl. cap. DCXXI. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCCCLVI. Miraeus Auctar. de Script. Eccles. cap. CCCCXXXVI. Sweert. Athen. Belg. p. CCCXCV. & Heuss. tom. II. Hist. Eccles. p. CXXXIX.

BENNINGIUS (JOHANNES) Amersfortius. Non confundendus cum Johanne Benningio Nardeno, de quo vid. Boxhorn. Theatr. Urb. Holland. p. CCCXC. Noster Lovanii studiis operam dedit, ibique Doctoris titulum adeptus est anno MDXCIV. Fuit quoque humaniorum artium Magister, uti se vocat in carmine, quod scripsit in *laudem Historiae Michaelis ab Isselt de bello Coloniensi*. Perperam Verhoeven eum Professorem Lovaniensem facit, cum in catalogo Professorum, qui Lo-

Lovanii jus docuerunt; non inveniatur; nisi eum confundat cum fratre Jacobo Benningio, qui Duaci Juris civilis & canonici Professor fuit, ibique obiit anno MDCXI vid. Gouthoev. Chron p. CCXXV. Noster vero fuit primo Consiliarius & Procurator generalis in supremo Mechliniensi consilio, deinde a Philippo III. Rege Hispaniarum & Archiducibus Alberto & Isabella creatus est supremi Tribunalis Luxemburgensis Praeses, quo munere per triginta annos functus, obiit anno MDCXXXII. die XXX. Januarii. Scripsit hic *Historiam Luxenburgensem*, quam suo tempore nondum prodiisse, sed esse MS. testatur Sweertius Athen. Belg. p. CCCXCV. vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCCCLVII. & Fast. Academ. Lovan. p. CCII. Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. script. p. LV. & Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXXII.

BERCKRINGERUS (DANIEL) Palatinus dicitur a Vossio Epist. DX. Groningae minervalia & magisteria sua debere ipse testatur in Oratione, quam in obitum Ravensbergeri habuit. Fuit praeceptor infantum Regis Bohemiae. Quo munere fungenti, ex commendatione Reginae Bohemiae, uti tradit Vossius d. l. Philosophiam Practicam docendi provincia in Academia nostra oblata est anno MDCXL. deinde anno MDCXLVIII. adeptus est titulum Professoris Eloquentiae, & Collegia oratoria habendi facultas ei concessa. Professionem auspicatus est oratione inaugurali *de Laudibus eloquentiae*. Non infelicem quoque Poëtam fuisse patet ex carmine, quod confecit ante Matthaei Commentarium de Criminibus. Non magnifice de eo sentit Clar. Graevius, qui *magno conatu magnas olim nugas dixisse* testatur in Epistol. Heinf. tom. IV. Syll. Burm. p. DCLXXV.

&

& venerandus Pater in Oratione in obitum Graevii dicit, *quod fuerit vir subtilis forte ingenii, sed qui semper in luto volutatus, unice conquisitis & fabricatis inauditarum vocum monstris excellebat.* Obiit XXIV. Julii an. MDCLXVII. & Orationem in ejus obitum habuit Johannes Leusden. Uxorem duxerat Mariam van Drongen, quae obiit exeunte mense Decembri an. MDCXLVIII. Edidit

Institutiones Oeconomicas, didactico-problematicas. Traj. MDCXLII. quas laudat Voetius Polit. Eccles. part. I. lib. III. tract. I. sect. III. cap. V.

Orationem in obitum Jacobi Ravensbergeri. MDCL.

Orationem in obitum Aemilii. MDCLX. quae legitur apud Witten Mem. Philos. dec. VIII. p. CCCCVIII. ubi male *Perkringeri* legitur.

Exercitationes Ethicas, Oeconomicas, Politicas. Traject. MDCLXIV. quas male Amstelaedami an. MDCLXII. prodiisse adfirmat Lipenius in Bibl. Theol. real. p. CCCCXCV. Has Theologis commendat Voetius Biblioth. Stud. Theol. lib. II. cap. XXII.

Dissertationem de Cometis, utrum sint signa, an causae, an utrumque, an neutrum. Traj. MDCLXV. 12 qua fastum Andreae Dudithi retudit. vid. Voet. de Prognost. Comet. cap. VI.

Dissertationem de Quaternario Pythagorico. vid. Witte Diar. Biograph. in Append. II. ad ann. MDCLXVII.

An prodierit ejus *Examen elementorum Philosophicorum de bono cive* contra Hobbesium, quod exspectari tradit Voetius in Bibliotheca Stud. Theol. lib. II. cap. XXII. ignoro.

BERNARDUS Clericus Trajectinus, circa annum MCX. floruit, & satis celebris eo tempore Philosophus

& Theologus fuit. Hunc *Sylvestrum* dictum adfirmat Oudinus, ideo reprehensus a Clar. Fabricio Biblioth. Med. & Infim. Latinit. lib. II. p. DCXXXIX. quum noster distinctus fuerit a *Bernardo Sylvestro*, qui a Johanne Sarisberiensi *Carnotensis* semper adpellatur. Scripsit hic *Commentarium super Eclogas Theodoli* sive *Theoduli*, & divinas historias & seculares fabulas allegorica explicatione dilucidavit; qui commentarius exstat in regia Galliarum Bibliotheca Cod. MS. DCCCCLIV. & in Monasterio Windbergensi MS. se vidisse testatur Pezius in Dissertat. Isagog. in tom. I. Thesaur. Anecd. Noviss. §. XVIII. & suo tempore Leidae apud Boxhornium exstitisse tradit Valer. Andr. in Bibl. Belg. p. DCCCLIX. hodie in Bibliotheca publica Leidensi conspicitur. vid. Catalog. pag. CCCXXXII. n. CLXXXVII. *Ecloga* autem hujus *Theoduli*, in qua miracula veteris Testamenti cum Poëtarum fabulis comparat, prodiit Coloniae MCCCCXCV. monente Beughem Incunab. Typograph. p. CXXXIII. Quam Eclogam cum commentario hujus Bernardi, ut puto, licet ejus nomen non sit adscriptum, impressam per Conradum Kachelovenn an. MCCCCLXXXIX. sine nomine urbis, venerandus Pater in sua Bibliotheca habet. De *Theodulo* vero Italo, ejusque Eclogis vid. Sigeb. Gembl. de Script. Eccles. cap. CXXXIV. Anonym. Mellicens. de Scriptor. Eccles. cap. XXXVI. & Trithem. de Script. Eccles. cap. CLXXXV. apud Fabric. Hist. Eccles. Scriptor. & tom. I. Collect. veter. Script. & Monument. Martene & Durand. p. DXII. ubi dicitur *scholasticus*, & ad Conradum Episcopum dedicationem scripsisse. vid. & Leyser. Histor. Poëtar. & Poët. med. aevi p. CCXCIII.

Huic Oudinus quoque adscribit *Epistolam ad Raymun-*

mundum Castri Ambrosii de modo rei familiaris utilius gubernandae, quae olim adscripta fuit D. Bernardo Clarae Vallis Abbati, & inter ejus opera variis editionibus impressa, usque ad editiones ultimas Horstianam & Mabillonianam, in quibus non conspicitur. Auctorem quoque facit duorum opusculorum, quorum unum *Megacosmus*, alterum *Microcosmus* adpellatum, de quibus vid. Gesner. Append. tom. I. Biblioth. quae MSS. exstiterunt in Bibliotheca Hulsiana tom. I. Catal p. CCCXXIII. & Barthium Advers. LV. cap. X. testari olim Heidelbergae vidisse notat Almelovenius Biblioth. Prom. & Lat. p. LIII. Verum quum Celeb. Fabricius existimet Oudinum nostrum cum Sylvestro confundere, Sylvester & non noster eorum auctor esse videtur.

Stylus hujus auctoris obscurior est, quam ob caussam nondum in lucem prodiisse suspicatur Oudinus de Script. Eccles. t. II. p. MV. qui & videndus pag. CCCCLXXX. ubi de Theodolo vel Theodulo agit. Videndi & Valer. Andr. Append. Bibl. Belg. p. DCCCLIX. Sigeb. Gemb. d. l. & cap. CLXIX. & Possevin. Appar. Sac. t. I. p. CCXVIII. qui tamen in Addendis omnia, quae de eo dixit, delenda vult. Et forte eum esse, qui ut eximius Poëta laudatur a Gervasio Tilesberiensi, dicit du Fresne Glossar. Med. Latin. in verbo Cisimus.

BERGIUS (THEODORUS CORNELIUS) Scholae Hieronymianae Rector, scripsit & edidit.

Prosopopejam adflicti & corrupti Belgii. Traj. typis Herm. Borculoii.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCCXXVII. & H. V. R. in not. ad Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXLIII.

BESTIUS (GUIELMUS) Amersfortiae sacro baptismate tinctus XXIII. Aug. MDCLXXXIII. ubi pater

verbi divini miniſtrum egit. Praeceptoribus uſus venerando patre P. Burmanno in humanioribus literis, & Johanne van Muyden & Cornelio van Eck in Jure, ſedulo ſtudiis operam navavit, & tantos progreſſus fecerat, ut ſumma cum eruditionis fama Doctoris titulum adeptus VII. Octobr. MDCCIV. conſcripta doctiſſima diſſertatione *de Quibuſdam conjecturis in jure civili*, brevi eum inter famigeratiſſimos cauſarum patronos adnumerari viderimus. Verum cum major ejus eſſet doctrina & eruditio, quam ut inter cauſſidicos aetatem conſumeret, Gelri eum ſibi vindicarunt, & in Academiam ſuam Harderovicenſem evocarunt, ut ibi Jus civile doceret an. MDCCXV. ubi cum per triennium fere munere hoc ex votis functus eſſet, in flore aetatis XV. Auguſti MDCCXIX. obiit, magno reipublicae literariae damno, cum quaeque magna de eo ſperari poterant, unde recte reverendus Pater in Comment. ad Phaedr. lib. III. Fab. Prol. vſ. XXII. teſtatur, quod *ejus immatura mors multa nobis egregia inviderit*. Edidit

Diſſertationem *de Ratione emendandi Leges*. Traj. MDCCVII. 8. de qua Cel. Ludewig. in Vit. Juſtinian. & Theodor. cap. V. p. CIV. teſtatur: *Hic liber cum ſit brevis & criticae artis in jure aperiat regulas, omnino poteſt commendari juvenibus in hoc argumento.* Et cum Chriſtfridi Waechtleri quaedam obſervata actis ſuis inſeruiſſent eruditi Lipſienſes menſ. Novemb. MDCCVIII. iis reſpondit Beſtius in Act. April. MDCCX. & ei iterum Waechtlerus menſ. Jun. MDCCX.

Oratio de Aequitate juris Romani, illiuſque ſtudii jucunditate prodiit Harderov. MDCCXVII.

Oratio de Pactorum & Contractuum ſecundum jus Gentium & Romanorum natura & aequitate, dicta publice

blice a. d. v. Idus Majas MDCCXIX. quum magnifici Rectoris dignitate se abdicaret.

BEUSECOM (CHRISTIANUS A) Amersfortius. Fuit Theologiae Doctor, Canonicus D. Petri, Catecheseos Professor, & Praeses Collegii Regii Lovanii. Obiit anno MDCXLIV. bonis suis relictis D. Virgini Mariae pro exstructione novi sacelli Lovanii in vico dicto Flamingstraet, uti testatur Valer. Andr. Fast. Acad. Lovan. pag. CXXXVII. & CXXXVIII. Matth. Rer. Amersf. script. p. L. Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXCIX. Hic nihil edidisse aut scripto consignasse videtur, ideoque a Valerio Andrea in Biblioth. Belg. non memoratur; quia tamen a Verhoeven apud Matth. d. l. inter doctos Amersfortios enumeratur, nos quoque illum omittere noluimus.

BLOKHOVIUS (GISBERTUS) hic Trajectensis dicitur, & religionem ingressus, Carthusianus Coloniensis & in Cartusia Coloniensi an. MDXXXVII. vixisse, uti tradit Petrejus in Biblioth. Cartusian. p. CV. Edidit

Brevem Apologiam pro operibus Petri a Leida cognominati Bloemevenne, quae Coloniae MDXXXVIII. impressa est post libellum ejusdem Petri *de Bonitate divina*. vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCLXXXIX. Sweert. Athen. Belg. p. CCXC. & Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXXXIX.

BOECKHOVEN (ANTONIUS DE) Trajectinus. Hic juris utriusque Doctor *Jus municipale civium Utreciorum* ex Teutonica lingua in Latinam vertisse, & non incondita anaphrasi inlustrasse dicitur a Valerio Andr. Bibl. Belg. p. LXII. plura de hoc auctore ignoro, neque apud alios scriptores ejus mentionem inveni.

BOMMELIUS (HENRICUS) Gelder, Frater Domus S. Hieronymi, & Rector Sororum B. Mariae

Belegeringe en beschryvinge van s' Hertogenbosch; Hag. MDCXXX. 4.

Oorspronk der Nederlantsche Oorlogen in rym met plaaten MDCXVII. 4.

Chronyk van Charion Amst. MDCXXXII. fol. cujus Chronici versio debetur ejus per adfinitatem avunculo Gulielmo Suilenio Nyeveldio, uti postea, quando ejus fata & merita memorabimus, videbimus, verum ultima pars continuationis, ut & totius operis editio tantum ad Borrium nostrum referenda est.

Eximius Belgarum Historicus vocatur a Voetio Polit. Eccles. part. III. lib. IV. tract. II. cap. III. qui tamen in Biblioth. Stud. Theol. lib. II. p DCLXII. monet Lectores, *Borrium ut & celeberrimum Hooftium Pontificios quidem non fuisse, nec tamen nostram religionem in vita professos.* a Verhoeven apud Matth. rer. Amersf. script. p. CXLVI. dicitur *vir inexhausti laboris*, & vener. Patre in not. ad tom. I. Syll. Epist. p. CCCLXIV. *diligentissimus & verus Historicus.* Magnificum elogium ei posuit scriptor Anonymus in Praefat. ad vitam Wilhelmi primi Principis Arausionensis pag. XXII. & XXIII. Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCXXV. & Witte Diar. Biograph. part. II. ad ann. MDCXXXV.

BOTTERUS (LEVINUS) Amersfortius, Juris utriusque Doctor, Patrio Senatui per XXXIII. annos a secretis, ordinarius Censor (seu ut vocant Revisor) in supremo Tribunali Trajecti sedit, & Amersfurti publice leges professus est. Obiit anno MDCXII. aetatis LXVI. sepultus in aede S. Georgii cum hoc Epitaphio:

Occubat hoc tumulo Botteri corpus inane,
Orbe tamen vivit nomine, mente polo.

Ter.

Ter denis trinisque annis cum laude senatum
Consiliis patriae dum juvat ipse pater.
Summa hunc caussarum Censorem Curia vidit,
Astreae titulo qui bene clarus erat.
Cum bis ter denos & sex transegerat annos,
Heu! subito, flendus civibus, interiit.
I homo, bulla levis, i pulvis & erige cristas:
Ingenium, tituli, stemmata, opesque nihil.
Ex spinis rosa.

Haec de eo habet Verhoeven apud Matth. rer. Amersf. Script. pag. LV. Per *ordinarium* vero *Censorem* seu *Revisorem* credo dicere voluisse tantam ipsius in jure peritiam fuisse, ut fere semper revidendis, uti vocant, seu retractandis sententiis a dioeceseos nostrae Tribunali latis, adhibitus fuerit. Ordinarios enim Censores fuisse numquam inveni. Non vero addit Verhoeven, an ingenii & eruditionis suae monumenta posteritati reliquerit. Cum viris doctis tamen commercium habuisse patet ex Epistolis variis Adriano van der Burchio scriptis, quas Heussenus tom. III. Hist. Eccl. p. CXCIX. testatur se habuisse.

BRIENEN (ABRAHAMUS A) Trajecti natus anno MDCVI. Coloniae Theologicis studiis operam dedit. Quibus absolutis in patriam redux primo Langeraarensis, deinde ad S. Gertrudim Trajecti Pastor, Vicariorum adsessor, & Provicarius factus, acerrimus cleri defensor exstitit. Pro cujus causa bis Romam profectus, ibique Theologiae doctor creatus est. Obiit hic Trajecti an. MDCLXXXII. aetatis LXXVI. Sub ficto nomine *Abrahami van der Mat* edidit varias dissertationes Theologicas, quae conjunctim prodierunt Lei-

dae an. MDCCIX. Scripto quoque consignavit res gestas Pastorum S. Gertrudis, qui abolita superstitione Papistica Romanensis gregis Pastores egerunt, quas MSS. se habuisse testatur Heussen. tom. II. Hist. Eccl. p. LXXXIII.

BRUNINGIUS (CHRISTIANUS) sive BRUNONIUS, uti se vocat in epistola ad Lipsium in tom. II. Syll. Epist. Burm. Epist. DCCXXVII. unde reverendus Pater in notis conjicit nostra lingua vocari *de Bruyn.* Trajectinus, Lovanii studiis operam dedit, ibique familiaris & domesticus fuit Lipsio. Hebraicae & Graecae linguae peritus, Poëseos laude quoque floruit, & varia Epigrammata scripsit, de quibus vide ejus Epistolam ad Lipsium d. l. & eum *super aetatem doctum & sapientem* vocat Lipsius in Epist. inter Gudianas CXI. vid. & Epist. seq. unde patet in otio & quiete hic vixisse. Cum uxor ejus incuria cujusdam medici Dordracensis fere oppressa, sed Trajectum ducta, sanitati restituta fuisset, noster Papalibus superstitionibus addictissimus, votum pro morte liberata uxore solvit Divae Aspricolli, uti ipse morbi hujus historiam & votum narrat in Epistola scripta Rosweydo, quae exstat tom. II. Syll. Ep. Burm. DCCCLVIII. Scripsit

Breviarium Philosophicae Barbaricae carmine typis Raphel. MDC. 12. una, cum libro ejusdem argumenti, cujus auctor Otto Heurnius, de quo infra agemus. Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CXXXIII.

BRUYN (GUALTERUS DE) natus Amersfortii pr. Non. Maji MDCXVIII. Anno MDCXXXV. Trajectum missus, primo per aliquot annos Philosophicis studiis operam dedit; in quibus tantos progressus fecit, ut anno MDCXL Philosophiae lauream consecutus sit, edita

ta Dissertatione *de Malo*, *& eo quod invitum, quodque spontaneum est*, *& de motu siderum*. Deinde Theologiae se adplicuit, praeceptoribus usus Gisberto Voetio & Meinardo Schotano. Discipulum Voetii fuisse patet ex Voet. t. I. Disput. Theol. p. CXIV, CXXXV, CXLIX, CLXVIII. & tom. V. p. CCCCLIX. Academicis studiis absolutis, Ecclesiae Hagesteinensis cura anno MDCXLI ei commissa, unde anno MDCXLIV simul cum Liberto Spruyt pastore in Blaeucapel Trajectum vocatus, deinde anno MDCLII. una cum Andrea Essenio S. S. Theologiae Professor creatus est, ita ut ambo unius Professoris Theologiae munus obirent, & XXV. Januar. MDCLIII. decretum a magistratibus nostris, ut unum tantum in Senatu Academico votum haberent, & pro legibus, quas candidati pro examinibus solvere solent, tantum simul haberent, quantum unus ordinarius Professor accipere solebat. Professionem auspicatus est VI. Idus Febr. MDCLIII. oratione inaugurali *de moribus Theologi*, & III. Id. Febr. insequenti Doctor Theologiae creatus, edita Dissertatione inaugurali *de duobus Foederibus divinis*. Nondum enim eo tempore inoleverat pessima consuetudo, qua supremi in Theologia honores conferebantur in eos, qui nulla peritiae illius scientiae specimina ediderant, si modo, non tantum in aliqua Academia, sed & in inlustri quadam schola Professores vocati sint. Cui, Academiae legibus maxime contrariae, obviam itum nuperrimo Senatus nostri Academici decreto, gaudeo, occasione fraudis detectae, qua juvenis cujusdam non indocti, neque plane hoc honore indigni, amici, forte ab aliis decepti, ipsi Professoris munus in schola quadam inlustri extra pa-

triam oblatum praetexebant, cum tantum verbi divini interpretandi partes ipsi essent demandatae.

Laboribus ejus & industria non diu Academiae nostrae frui licuit, cum eodem anno scilicet non. Julii MDCLIII. annum aetatis XXXV. agens, obierit. Justa ei solvit oratione funebri Andreas Essenius.

Brevi Professionis tempore scripta nulla evulgavit, nisi aliquas dissertationes Academicas *de Scriptura Novi Testamenti adversus Simonem Episcopium*, & duas *ad Historiam de conceptione Christi.*

Hunc inter doctos Amersfortios recenset Verhoeven apud Matth. rer. Amersf. script. p. L.

BRUYN (JOHANNES DE) Goricomiensis, natus die XXV. August. MDCXX. Literarum rudimentis in schola patria positis, Leidam mittitur, ibique Heerbordium Philosophiae Professorem audivit, deinde Sylvamducis petiit, ubi Maresius Theologiae & Philosophiae praecepta eo tempore tradebat. Quo praeceptore per aliquot tempus feliciter usus, deinde Trajectum adiit, ut sub Ravenspergero Mathematicas artes excoleret. Cumque ita omnia Philosophiae arcana perscrutasset, & laurea Philosophica in nostra Academia esset ornatus, Leidam se contulit, ubi ludum Mathematicum aperuit. Deinde Ravenspergero defuncto, Bruno noster, quem Ravenspergerus paulo ante mortem Curatoribus nostris commendaverat, ipsi successor datur, & primo extra ordinem XXI. Aprilis MDCLII. deinde XXXI. Martii MDCLVI. quum jam ante decreto magistratuum III. & XXX. Aprilis MDCLV. ad Examina admissus esset, ordinaria Physices & Matheseos Professio ipsi demandatur. Collegia Logica habendi facultas ei data XXVII. August. MXCLX. Explicavit quoque Grotii libros de Jure Belli & Pacis;

&

& demonstrationes Anatomicas exercuit, uti patet ex Epistola Graevii in tom. IV. Syll. Burm. p. CCCCLXXXIX. *Anatome a nobis fuit spectata, quam operam nobis navabat de Bruin, optimus secandi & peritissimus magister*, qui & tom. IV. Syll. p. CCCLXXXII. eum *virum optimum & amicissimum* vocat. Anno MDCLIV. die XVIII. Julii uxorem duxit Wilhelminam Beerning. Obiit XII. Kal. Novemb. MDLXXV. cum per XXIII. annos Philosophiam in nostra Academia summa cum eruditionis fama docuisset. Orationem in ejus obitum habuit Graevius, quae legitur inter Graevianas no. XI. & apud Witten Memor. Philos. t. II. dec. IX. p. 586.

Scripsit dissertationes Academicas
De vi altrice.
De Corporum gravitate & levitate.
De cognitione Dei naturali.

Epistolam ad Isaacum Vossium de natura & proprietate Lucis. Amstel. MDCLXIII. 4. ei respondit Vossius eodem anno Hagae 4. Quum enim Isaacus Vossius scripsisset de *Lucis Natura & proprietate* Amstel. MDCLXII. & Cartesium refellere tentasset, noster conscripsit hanc Epistolam. vid. Hoboken in Specilegio Epistolar. p. XCVI. & Struvius Bibliot. Philos. cap. V. Sect. XIV. qui editionem hujus epistolae ad an. MDXLIV. refert.

Defensionem Philosophiae Cartesianae contra Vogelsangum MDCLXX. 4. qui anno praecedenti contra eum scripserat libellum hoc titulo: *Rein. Vogelsangi indignatio justa & specimen conflictus inter eundem & Johannem de Bruyn.*

Vid. Witten Diar. Biograph. ad an. MDCLXXV.

BUCHELIUS (ARNOLDUS) Trajecti natus XVII. Martii an. MDLXV Fuit nepos Arnoldi Buchelii, qui instructissimam suam Bibliothecam urbi Trajecto reliquit, uti patet ex actis Magistratuum nostrorum IV Martii MDCV. & refert Graevius Oration. in L Acad. Traj. natal. quem non recte intellexisse videtur Halma Toneel der Vereenigd. Nederl. qui hoc legatum a nostro Buchelio relictum adfirmat. Sororem Janam habuit, cui in prima juventa defunctae tumulum posuit in templo Hierosolymitano, quem exhibet Sweert. Delic. orb. Christ. p. DXXVI. Fundamentis literarum in urbe patriâ jactis, Leidensem Academiam adiit, ibique Justum Lipsium humaniores literas docentem, & Hugonem Donellum jus civile interpretantem, sedulo audivit. Deinde Germaniam, Italiam & Galliam peragravit, ibique celebriores Academias invisit, & amicitiam cum viris doctis contraxit; & Parisiis cum Ludovico Carrione Paulum Melesium se adiisse ipse testatur in Ms. ad tom. II. Boissard. Icon. pag. XCI. cui exemplari, quod venerandus pater possidet, multa adscripsit. Jurisconsulti titulo ornatus, & in patriam redux, in albo advocatorum se adscribi passus est, & aliquot annos causas in foro egit. Duxerat uxorem Voorstiam, cujus soror Gertrudis nupta erat Aelio Everardo Vorstio, qui celeberrimus Medicinae Professor Leidae fuit, uti constat ex Anton. van der Linden Oration. funebr. in obit. Adolphi Vorstii p. VIII. quae exstat apud Witten Mem. Medic. pag. CCXXV. Et ipse adfini Aelio Ever. Vorstio epitaphium posuit, quod inter Epicedia post Orationem funebrem Petri Cunaei legitur pag. XXV. & apud Sweert. Ath. Belg. pag. CXV. quae uxor marito superstes obiit in initio Septemb. an. MDCXLIV. Ex hoc matri-

trimonio unicum tantum filium habuit, qui cum anno XVI. aetatis obiisset, a molesto illo patrocinandi exercitio ad amoeniora studia, unde abierat, reversus, in inquirendis mediae aetatis antiquitatibus & rebus gestis maxime elaboravit. Et licet forum reliquisset, tanta tamen erat ejus in jure dicundo, responsionibus dandis, & controversiis dijudicandis peritia & dexteritas, ut Ordines nostri ejus consilio carere non possent, & saepissime in supremo Revisionis (uti vocant) Tribunali adhibuerint, quas partes bis anno MDCXXXVIII. obiisse ex actis Ordinum nostrorum rescivi: imo Ordines ejus, ut Jurisconsulti celebris, responsum, ad quaestionem, an quis ducere possit filiam sororis defunctae suae uxoris? efflagitasse, narrat Voetius de Polit. Eccles. part. I. lib. III. tract. I. sect. II. cap. IV. Et cum alienior semper fuerit a Reipublicae negotiis, uti testatur Barlaeus Epist. CCCXLV. privatam egit vitam, nullosque honores gessit, nisi quod ad duos annos nomine nostrae civitatis Societati Indiae Orientalis praefectus fuerit, uti patet ex decretis Ordinum XXV. August. MDCXIX. Fuit vero vir eruditissimus, patriarum antiquitatum investigator indefessus, & Poëtices laude florentissimus. Casparo Barlaeo *vir antiquitatis peritissimus* in Epist. LXXV. *vir gravissimus* in Epist. CXXIX. *Antiquitatum & secretorum Bataviae scrutator studiosissimus* in Epist. CLIV. audit, & variae Barlaei ad nostrum Buchelium exstant Epistolae. *Doctissimum sibique amicissimum virum* vocat Vossius lib. III. de Histor. Lat. cap. VII. a Matthaeo de Jure Gladii XXV. p. CCCCXXVII. & tom. IX. Analect. p. XIX. *Vir antiquitatum peritissimus & sublimis judicii* dicitur & a Gouthoven Chron. p. CCXXVI. *Geleert in de Griekse en La-*

Latynſe tale, en de Poëſye, een zeer geleert Antiquarius, en ervaren in de Nederlandſche outheden en hiſtorien. Beverwyk Beſchryv. van Dort p. LXXIV eum nominat *Hooggeleert en zeer ervaren in des Vaderlands outheid.* a Voetio vocatur *Antiquitatum omnium callentiſſimus* tom. III. Diſp. Theol. p. CCCCLI. *Eximius juriſconſultus & in arte Heraldica verſatiſſimus* tom. IV. Diſp. Theol. p DCLXVIII. *eximius antiquarius* de Polit. Eccleſ. part. I. lib. IV tract II. cap. II & de Prognoſt Cometar. cap. V. eum pronuntiat *Juriſconſultum exercitatiſſimum, in hiſtoriis atque antiquitatibus, ſi quisquam, verſatiſſimum, & verae religionis ſtudio, nec non prudentia, candore, morum gravitate & integritate in hac urbe ſpectatiſſimum, cujus* (addit) *familiaritate & favore, cum viveret,* . *quod mihi aliquot annos frui datum ſit, in magna parte felicitatis pono.* Inſigni elogio eum ornat Conringius de Finib. Imperii II, XXVIII. p. DCCXL. vocans *virum ingenuum & antiquitatum patriae peritiſſimum,* & variis in locis ejus induſtriam, ſummam fidem & eruditionem laudat & praedicat H. v. R. in notis ad Heuſſ. Hiſt. Eccleſ. notandus vero ridiculus & pudendus error Gundlingii, qui in Hiſtor. Imp. pag. CCLXXVII. noſtrum cum Aegidio Bucherio Jeſuita Atrebatenſi his verbis confundit: *Wilhelm Heda in Epiſcopis Ultrajectinis wo über Bucherius ein Jeſuit ſchöne noten gemachet hat.*

Obiit Senex aetatis LXXVI. anno MDCXLI. Id. Julii. ſepultus ad S. Gertrudem, ubi tale ejus monumentum exſtat:

Qui jacet hic cunctos Themidi devoverat annos,
Et patriae arcanum noverat omne ſuae.

Ur-

Urna senis Bucheli est, Becam qui scripsit & Hedam.
Hos sibi dum reddit, redditur ipse Deo.

Scripta, quae reliquit, sunt:

Descriptio urbis Trajectinae, quae Tabulae Typographicae ejusdem urbis adhaeret, editae an. MDCV.

Diatriba de veteri regimine, quam Johannes de Laet suae Belgii foederati Reipublicae anno MDCXXX. inseruit.

Descriptio florum, fruticum, herbarum a C. R. Rossoto F. aeri incisorum an. MDCXIV.

Adjecit & *Appendicem Atlanti Gerhardi Mercatoris a Jodoco Hondio* edito Amst. MDCXXX.

Ejus *Epistola ad Petrum Scriverium* exstat inter Insignium virorum Epistolas editas a Meelio p. CXXVIII.

Duae ejus *Epistolae ad Ger. Jo. Vossium*, ubi quaedam erudita ad ejus libros de Historicis Graecis & Latinis adnotat, exstant in Epistol. Vossii LXXI. & CIX.

Post ejus mortem prodiit *Historia Ultrajectina, sive Joannes a Beka & Guielmus Heda de Episcopis Trajectinis.* Traj. MDCXLIII. opera Gisberti Lappii a Waveren, qui & *Lamberti Hortensii Secessionum Ultrajectinarum libros, & Petri Suffridi Appendicem ad Historiam Ultrajectinam* addidit, & cujus sunt notae marginales ad Hortensium, ut docet Matth. de Nobilitat. lib. IV. cap. XXXII. p. MCXXXVII. Hanc editionem recenset Struvius in Bibliotheca Antiqua MDCCV. p. CCCCXXXVII.

Scripsit quoque *Tractatum singularem*, sive *Diatriben de Durdrechto*, uti ipse testatur in notis ad Hedam p. XIV. & in Epistola scripta Beverovicio apud Matth.

 Epistol.

Epistol. Syllog. Ep. LXIV. ubi tres ejus Epistolae ad dictum Beverovicium exhibentur; & Epist. CXXVI. exstat Epistola ad Joan. Isac. Pontanum, qua cum eo communicat varia monumenta & diplomata ad res Gelricas spectantia; & Epist. CXXXI. qua ostendit Vechtam flumen, Mudam & Vesopum olim ad Dioecesim pertinuisse.

Adscripsit etiam carmina *Herologiae Anglicae H. H.* id est *Henrici Hollandi*, ut manus ejus testatur, quem librum & se revidisse & recensuisse dicit. exemplar illud possidet venerandus Pater.

Auctor quoque est libelli, cui titulus *Nassovische Orangieboom*, qui prodiit Trajecti MDCXV. ut manus in exemplari, quod reverendus Pater habet, testatur.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. LXXVIII. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXLI. Halma Toneel der Vereenigde Nederlanden & H. v. R. ad Heuss. Hist. Eccl. t. II. p. CXLIII.

BURCHIUS (ADRIANUS VAN DER) Adriani primum Senatoris in summo Mechliniensi dicasterio, postea Senatus Trajectini, deinde Flandriae Praesidis, & Consilii status Senatoris (de quo vide doctissimum & diligentissimum van de Water Utrecht Placcaetb. tom. II. pag. MLII.) ex Barbara van Schore filius, cujus gentiles ad summum honoris gradum evectos esse constat ex Josepho Comite de Schoore, qui inter alios titulos etiam Marckhovii dynasta vocatur, & exstitit Praetor Brugensis, in ea dignitate mortuus die XXVII. Martii MDCCXXIII. vid. Sanderi Flandr. Illustr. tom. II. lib. I. pag. XX. Johannis Mechliniensis Senatus & Consilii privati Praesidis, & Lamberti Decani ad Mariam virginem frater, & patruus Francisci van der Burchii ex

fratre

fratre ejus Johanne nati, qui Episcopus Gandavensis quintus exstitit, & postea factus est Archiepiscopus Cameracensis. vid. Carpent. Hist. de Cambr. tom. I. pag. CCCCXXI. & seqq. & Sander. Flandr. Illustr. tom. I. lib. IV. pag. CCXXVI. & lib. V. p. CCCLVI. Noster Adrianus patricius Brugensis dicitur a Sandero de Clar. Brugens. & licet natales Trajecto non debere videatur, ob honores tamen ibi gestos & fata, quae hic subiit, merito inter Trajectinos enumerari potest. Fuit Curiae nostrae Graphiarius creatus circa annum MDLXXII. uti conjicit eruditissimus van de Water Utrecht Placcaetb. tom. II. pag. MLXI. quo munere se abdicare coactus cum fratre Lamberto & aliis, quos enumerat Borrius Hist. Belg. lib. XXI. licet emendatae religioni addictis, sed qui Hermannum Duyshuys Pastorem S. Jacobi sequebantur, & rigidae disciplinae aliorum, qui *Consistoristae* vocabantur, se subdere nolebant, per Leicestrianae factionis satellites urbe cedere coactus est anno MDLXXXVI. & non tantum extra urbem, sed & foederatum Belgium exire jussus, exilii auctore consule Prouning a Deventer, qui ipse peregrinus contra jus & fas principatum obtinens, fretus auctoritate Comitis Leicestriae, omnia pro arbitrio agebat. vid. Borr. d. l. & Matth. de Jur. Glad. cap. XXXVI. ubi libellum supplicem, quem ille aliique eandem sortem nacti, Comiti Leicestrio obtulerunt, refert. Et cum primo in agro Cliviensi aliquamdiu moratus erat, deinde Leidae habitavit, uti constat ex Elegia elegantissima scripta ad Janum Dousam, & Epistola ad Jacobum Haesium, quae exstant in ejus Funeribus & Tristibus p. XVII. & XVIII. Postea Trajectum redux ibi vivere desiit anno MDCVI. Plurimi enim peregrini Leicestriae

Comitis asseclae, cum contra jura civitati huic propria inter Senatores adsciti essent, omniaque pro arbitrio agerent, tandem Comes Nieuwenarius praefectus hujus civitatis, istorum hominum inpotentiam pertaesus, dum Leicestrius in Angliam trajecisset, effecit, ut dictus Gerardus Prouning a Deventer, qui varias turbas non tantum hac in civitate, sed & in Republica suscitavit, regimine amoveretur, & ita Burchius noster aliique revocati. vid. Vener. Pat. in not. ad tom. I. Syll. Epistol. p. CCCCXCVIII. Uxor ei fuit Cornelia Grapheae, quam anno MDLXX. vitae sociam elegit, quas nuptias elegantissima oda celebravit Philippus Morus, quae exstat in Poemat. nostri Burchii p. CXVII.

Fuit vero vir doctissimus & Poetices laude celeberrimus. Edidisse dicit Clar. Graev. post Orat. in L. Natal. Acad. Traj. p. CCCXCIX

Laudes Hieronymi Columnae & Ascanii Columnae Antwerp. MDLXXXII. 4. Verum Graevio inposuit titulus per compendium hoc modo propositus apud Val. Andr. pag. XIX. *Laudes Hieronymae Columnae, Ascanii Columnae &c.* Nam Sanderus in Flandr. Ill. tom. II. lib. III. pag. CLIV. auctor est, eum *Laudes illustrissimae Hieronymae Columniae, Ascanii Columnii & Sarae Arragoniae filiae, vario genere carminum a diversis poetis Italis potissimum celebratas, diligenter collegisse, & cum aliquot miscellaneis suis Poematibus Antwerpiae apud Christophorum Plantinum* MDXCII. *excudi curasse.* Ubi tamen Sanderus dupliciter erraffe videtur, primo in anno editionis, nisi haec altera sit editio. Deinde quod *Saram Arragoniam* vocet, quae *Jana* dicenda videtur; nam apud Imhof. in Genealog. Illustr.

Illuſtr. in Ital. Famil. p. CCXXII. vocatur *Johanna Arragonia Ferdinandi D. de Montalto F.*

Edidit & *Epigrammatum ſacrorum centurias duas.* Leidae MDLXXXIX. 8. quibus tertiam centuriam adjecit ibid. MDXC. 8. Sanderus vero d. l. refert duas centurias edidiſſe anno MDXC. & tertiam an. MDXCI. Haec Epigrammata laudat Torrentius apud Matth. Epiſt. Syll. CXXVIII. & CXXIX.

Hortulum precum ad Magiſtratum Trajectinum.

Farraginem piarum ſimilitudinum, cui ſub finem additus *Hymnus Paſchalis*, in quo breviter *vita, mors & reſurrectio Chriſti* MDXCIII. 8.

Charites ſive *Sylvas piorum amorum.* Leidae MDXCV. 8. in quas Elegia Jani Douſae filii legitur tom. II. Delic. Poëtar. Belgic. p. CCXVII.

Fidem ac ſpem, ſive de duabus illis virtutibus ſententias & exempla, ibid. MDXCVII. 8.

Pia Decaſticha, ſeu ſententiarum & exemplorum centurias tres. Antwerp. MDXCIX. 8.

Piorum Hexaſtichon centurias IV. Item *de modo orandi Deum centuriam.* Antverp. MDCIII. 8.

Pios luſus, in quibus Oſcula & Oculi, ac poſt illos Triſtia & Funera Traj. MDC. 4.

Solatia ibid. MDCII.

Varia Burchii carmina exſtant tom. I. Delic. Poëtar. Belg. p. DCCCLXI. & ſeqq. reprehendit eum Aub. Miraeus, quod carmen in obitum Jani Douſae, qui religioni Papiſticae tam noxius fuit, ſcripſiſſet, apud Matth. Epiſt. Syllog. XXIV.

Recenſuit quoque *Petri Apollonii Collatii Presbyteri Novarienſis de Excidio Hieroſolymitano lib.* IV. & notas nonnullas ad marginem addidit Antverp. MDLXXXVI. 8.

8. ſive Leidae, uti teſtatur Baelius in Lexico t. II. p. CXCIV. & carmen in eum Petrum Apollonium edentem luſit Douſa, quod exſtat Epigr. lib. V. p. CXLI.

Valerium Maximum quoque plurimis in locis correxiſſe ad MSS. teſtantur Sweertius Athen. Belg. p. XCIV. & Sander. d. l. forte in exemplari ſuo, nam numquam editionem hujus auctoris ejus cura prodiiſſe credo, quia nulla ejus mentio apud doctiſſimum Torrenium in Praefatione nuperae editionis. Verum noſtrum, ut & Lambertum MSS. Valerii Maximi Codices Lipſio ſuppeditaſſe grato animo agnoſcit Lipſius in initio notarum ad Valer. Maximum.

Epiſtolarum ejus ineditarum ad Johannem Meurſium meminit Morhovius Polyh. I, XXV, §. IX.

Lipſii Epiſtolas noſtro ſcriptas producit Gabbema Clar. Vir. Epiſt. p. CCLXXV, CCLXXXII, CCLXXXVIII, CCLXXXIX, CCXC, CCXCIII, CCXCIV. & CCXCVII. vid. & Lipſ. Epiſt. Select. Cent. I. Miſcell. Ep. LVII. & Cent. III. Ep. XL. & LX. qui & filio ejus Adriano ſenatoriam dignitatem gratulatur Cent. III. Epiſt. LVIII. quem conſiliarium in Senatu Gelriae vocat Ibid. Epiſt. LXV.

Vid. Douza I. Carm. Varior. XI. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. XVIII. Sander. de Clar. Brugens. lib. I. p. XIII. & Flandr. Illuſtr. d. l. Graevius d. l. & Witte Diar. Biograph. ad. an. MDCVI.

BURCHIUS (LAMBERTUS VAN DER) natus anno MDXLII. Mechliniae, non Trajecti, ut male Goudhoven & eum ſecutus Halma. Filius Adriani, quem Philippum II. in Angliam comitatum & Londini obiiſſe ſcribit in Dedicatione Hiſtoriae Sabaudicae. Frater Adriani, de quo modo egimus. Anno MDLV. Canonicus, & die IX. Decembris an. MDLXXVIII, non

MDLXXXVIII.

MDLXXXVIII. ut perperam vitio Typographico legitur apud Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXL. Decanus ad D. Mariam Trajecti electus, ejusdem collegii Canonicorum Scholasticus creatus est anno MDCV. die XXVIII. & XXIX. Aprilis. Anno MDLXXXII. cum fratre Adriano aliisque per aliquot tempus urbe cedere coactus fuit, uti supra in Adriano notavimus. Fuit avitis superstitionibus addictissimus, unde odio puriorum, sacrorum vix & admodum difficulter induci potuit, ut subscriberet Unioni initae Trajecti anno MDLXXIX. uti narrat Matth. Fundat. Eccles. lib. I. p. CXLIII. qui quoque tradit ipsi deberi, quod incolume adhuc templum D. Mariae, quod & testatur Johan. de Witte apud Matth. Epist. Syllog. CLVII. Cum anno MDLXXX. ossa Conradi Episcopi, aedis D. Mariae fundatoris, a tumultuante plebe, & ubique imagines ex templis evertente, e sepulcro elata canibus objicerentur, ille reliquias collegit, & anno MDXCII. arculae includi & veteri monumento inponi, hoc adjecto elogio, curavit.

Eruta A. D. MDLXXX. *sub martis Mensis initium Conradi Episcopi Ultrajectensis, hujus aedis fundatoris ex arca plumbea (in qua seculis P. M. quinque pacifice quieverant) pessimorum quorundam hominum, non in vivorum solum, sed mortuorum etiam debacchantium ossa, & varie dispersa projectaque, Decanus & Canonici ejusdem aedis, ut optime de hoc collegio, & provincia universa merito patrono gratiam aliquam reponerent, in unum denuo collecta, hactenus in cistula lignea diligenter asservata, in pristinum quietis locum quarto Cal. Octobris anno* MDXCII. *D. A. reposuerunt, teste me Lamberto van der Burchio aedis ejusdem Decano.*

Fuit

Fuit vero vir eruditissimus, de quo & ejus fratre Adriano haec testatur Lipsius in not. ad Valer. Maxim. in Praefat. *Lambertus & Adrianus van der Burchii Trajectini, viri clarissimi, eximium par fratrum, docti ipsi, & in doctos valde proni.* & in Epist. Select. Cent. I. Epist. XLII. *Lambertus Burchius vir, qui literas & literatos unice amat, ideoque dignus, qui ab iis unice ametur.* a Sweertio Athen. Belg. p. DIX. *vir singularis judicii multaeque lectionis*, a Sandero de Clar. Brugens. lib. I. p. XIII. *vir prudens & literarum studiosissimus* dicitur. Et *virum doctissimum* vocat Buchelius ad Hedam p. CXLII. ubi tradit eum omnia archiva B. Mariae perscrutatum esse. Lucas Fruterius albo Lamb. Burchii hoc carmen, quod legitur tom. II. Delic. Poetar. Belg. p. CCCCXXIII. inscripsit

Scilicet in scriptis amor incorruptus amicis
Delitet, atque animi est Chirographum ipsa manus.
Tu tamen hoc, Burchi, dici cupis atque videri.
Depugnasque istis rebus inesse fidem.
Atqui ego non pugno Tibi, Tu, qui vincere nosti
Fruterios, vinci turpe in amore putas.

Obiit hac in urbe XVII. Aug. MDCXVII. sepultus in templo D. Mariae sub sarcophago, quem ipse sibi poni curavit cum hoc Epitaphio:

LAMBERTUS VAN DER BURCHIUS *bujus saerae aedis Decanus, Adriani van der Burchii Equitis aurati, Regii per Flandriam Senatus Praesidis, Consilii status Senatoris, & Regii sigilli custodis, Barbarae Schorae F. mortalitatis memor vivus*
S. S. Q. M. H. P.

Obiit

Obiit anno reparatae ſalutis CIↃ IↃCXVII. XVI. *Cal. Septembris.*

Vixit annos LXXV. *dies octo.*

Scripſit

Sabaudorum Ducum, Principumque Hiſtoriae Gentilitiae libros duos. Leidae MDXCIX. & Antv. MDCIX 4.

De Vita, variis ſucceſſibus & triſti exitu Guidonis Comitis Flandriae. Traj. MDCXV. 8. quem librum inſcripſit cognato Franciſco van der Burchio Archiepiſcopo Cameracenſi, qui ei gratias agit literis, quae exſtant apud Matth. Epiſt. Syll. CXIV.

Preces rythmicas latinas ad Divam Virginem.

Aedis D. Mariae Virginis in civitate Ultrajectenſi admirandam originem. Traj. MDCXVII. exſtat & apud Matth. Epiſtol. Syll. CLVI. qui libellus duorum tantum foliorum quatuor menſibus ante ejus mortem prodiit. Satis jejune ibi quaedam de origine hujus aedis tradidiſſe teſtatur Buchelius ad Bekam pag. XLIV.

Caſtellae Regum Hiſtoriam ſtirpemque in lucem emittere promiſit Lipſio. vid. tom. I. Syll. Burm. Epiſt. CCCCLXXI. & *Hiſtoriam Comitum Flandriae* tomis IV. diſtinctam, Mechliniae Latemium adſervare tradit Sweert. Athen. Belg. p. DX. & Heuſſ. t. II. Hiſt. Eccl. p. CXL.

Literas duas Joh. Wittii ad noſtrum ſcriptas edidit Matth. Syllog. Epiſt. XXI. & XXII. Literas Lipſii noſtro ſcriptas exhibet Gabbema Epiſt. Clar. viror. pag. CCLXXVI. CCLXXVIII. CCLXXXV. & CCXC. ut & Jani Douſae p. CCCXV. Epiſtola Lipſii ad noſtrum exſtat Centur. III. ad Belgas Epiſt. I. & Epiſtol. ſelect. cent. II. Miſc. Epiſt. VI. Epiſtolam Joannis Meurſii ad noſtrum producit Crenius Animadv. Phil. & Hiſtor. part.

v. pag. xxv. & literas ejus ineditas ad Johannem Meursium seniorem memorat Morhovius I Polyh. xxv. §. ix.

Vide Valer. Andr. Bibl. Belg. pag. DCXI. ubi exhibet carmen, quod Lambertus de parentibus lusit, Graev. Orat. in L. Acad Traj. nat. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXVII. Sander. Flandr. Illustr. tom. II. lib. III. p. CLV. vener Pat. in not. t. I. Syll Epist. p. CCCCXCVIII. & diligentissimum van de Water Utr. Placcaetb. t. I. p. CCLXI.

BURMANNUS (FRANCISCUS) Leida-Batavus, natus anno MDCXXXII. patre Petro & matre Josina Balde, ex Palatinatu ob religionem, ubi Frankenthaliae Pastoris & Ecclesiastae munus pater gesserat, ea urbe ab Hispanis expugnata, profugis. In prima pueritia cum patrem, qui Embricensis Ecclesiae pastor postea fuit, amisisset, a matre optima traditus est curae & disciplinae celeberrimi Festi Hommii, cujus sub ductu studiis in Academia Leidensi absolutis, cum XXIII. aetatis annum ageret, Hanoviensi Ecclesiae praefectus est anno MDCLII Deinde Leidenses anno MDCLXI. eum vocarunt, ut ibi Subregentis nomine Collegium Ordinum gubernaret. Quo munere non intellecto Witte in Diar. Biograph eum *scholae patriae rectorem* fuisse perperam tradit. Vix annum Leidae transegit, cum Theologiam docendi provincia an. MDCLXII. & Pastoris munus anno MDCLXIV. Trajecti ei sint oblata. Ut lectiones publicas in Historia sacra faceret, decretum VI. Martii MDCLXXI. Bis Lugdunum vocatus abnuit, aucto ipsius stipendio, quod postea inminutum. vid. Vener. Pat. in Syll. Epist. t. IV. p CCCXII. CCCXIII. & CCCXXX. *licet scholae ejus celebrarentur magno concursu studiosorum, cum ejus collegarum fere ulubris essent infrequentiores,*

tiores, uti ſcribit Graevius Heinſio d. l. cauſſas odii vide ibid. p. CCCCLXXXIX, DCXXV, & DCXXVI. Uxorem habuit Mariam Heidanam, Abrahami Heidani celeberrimi Theologi Leidenſis filiam. Obiit II. Idus Novemb. MDCLXXIX. mortem ejus adnuntiat Heinſio Graevius tom. IV. Syll. Epiſt. Burm. p. DLXXI his verbis: *Heri exſpiravit noſter Burmannus, magnam jacturam fecit Academia, magnam ego; amiſi enim amicum unum omnium, ſi a te diſceſſero, certiſſimum, nec Academia inveniet facile tanto viro dignum ſucceſſorem.* Parentavit ei Celeb. Graevius, de qua oratione Graevius ipſe Heinſio ſcribit Syll. Epiſt t. IV. p. DCXXVII. *Et valetudo, qua, cum Burmanno parentarem, tum conflictabar, & moeror ingens, qui me tenebat, nihil me ſiverunt pangere, quod amico tanto & tua dignum ſit exſpectatione.* & amplum ei elogium dat Orat. in L. Acad. Traj. nat. Deplorat quoque ejus mortem Heideggerus litera ſcripta Graevio, quae exſtat tom. IV Syll. Epiſt. Burm. p. DCLX. Ejus ſymbolum fuiſſe *Quid miſeri ſumus?* notat Crenius Anim Philoſ. & Hiſtor. part. XI. pag. CXLII. Goeſius in *Pilato Judice* male eum habuit, rationes vide apud van Til Biblioth. Theolog. ſelect. pag. XX. & in tom. V. Syllog. Burm p. CCCIII. Cum reverendus Parens in animo habeat ſingulari diſſertatione vitam patris ſui conſcribere, nos plura de eo non addemus. Scripſit lingua Belgica:

Commentarium in Pentateuchum Moyſis, qui primo an. MDCLX. in 8. deinde Traject. MDCLXVIII. 4. prodiit, & Germanice verſus Francof. MDCXCIII. & Caſſellis MDCCV. 4.

In libros Joſuae, Ruth, Judicum. Traj. MDCLXXV. 4. Germanice Francof. MDCXCV. & Caſſellis MDCCV. 4.

In libros Samuelis. Traj. MDCLXXVIII. 4.

In libros Regum, Chronicorum, Ezrae, Nehemiah, Esther. Amstel. MDCLXXXIII. 4. Germanice Francof. MDCXCV. & Cassellis MDCCV. 4. Hos commentarios in libros historicos veteris Testamenti commendat Celeb. van Til Biblioth. Theol. select. pag. XV.

Explicatio octo priorum capitum Geneseos Belgice Traject. MDCXCVIII. 4. memoratur a Le Long Biblioth. sacr. t. II. p. DCLVIII. quam tamen numquam vidi.

Lingua Latina conscripsit *Synopsin Theologiae.* Traject. MDCLXXI. & Amst. MDCXCIX. II. vol. 4. quam & Genevenses recuderunt, & in Belgicam linguam hanc Synopsin vertit Theodorus Smoutius Traject. MDCLXXXVIII. II. vol. 4. Laudat hanc Synopsin van Til d. l. pag. LXXXVII.

Cum beatus Avus Cartesii methodum in Philosophicis sequeretur, et ipsi cum Coccejo in explicatione decalogi conveniret, perpetuas rixas et controversias cum collegis Theologis exercuit, et cum *de Moralitate Sabbati hebdomadalis* dissertationem anno MDCLXV. edidisset, Essenius se ei opposuit, et variae dissertationes Academicae ab utroque habitae et conscriptae sunt.

Ejus quoque nomine prodiit *Narratio de controversiis nuperius in Academia Ultrajectina motis, & depulsio eorum, quae contra objecta fuerunt, in quibus praecipue de natura mentis humanae, & congenitae vitiositatis in infantibus agitur.* Traject. MDCLXXVII. 4. Contra quam Narrationem anno sequenti prodiit *Prodromus majoris operis, sive Disputatio Theologico-Scholastica inter animam filii abortivi ejusque parentem Franciscum Burmannum, descripta per doctorem angelicum & in lucem edita per Gerardum de Vries.* Hornae

MDCLXVIII,

MDCLXVIII. quam tamen se inscio editam testatur de Vries, cujus est *Narrator confutatus sive animadversiones in Narrationem de controversiis &c.* Traj. MDCLXIX. 4. Et eodem anno edidit Johannes Regius *Vindicias narratoris confutati, quibus argumenta a Clar. de Vries pro novitate & absurditate dogmatis de infantibus in utero matrum actu peccantibus &c. confirmantur.* His nihil respondit Avus optimus, sed ejus loco in arenam descendit Petrus Allinga, cujus nomine prodiit *Mantissa ad duodecim Erotematum decades, examinans cuncta, quae nuperrime Gerardus de Vries disseruit sub titulo Narrator confutatus.* Traj. MDCLXXIX. 4.

Exercitationes ejus *Academicas* edidit Abrahamus ab Halen Pastor in pago de Oude Tonge in insula over Flackee, Roterod. MDCLXXXIII. II. vol. 4. quas recensent Lipsienses in Act. Erudit. Supplem. tom. I. sect. IX. p. CCCCLV. & Le Long Bibl. Sacr. p. DCLVIII.

Ejus *Tractatum de passione Christi, cui accedit sermo inauguralis de doctrina Christiana Ecclesiae novi Instrumenti per omnia secula* edidit Johannes a Lent ejus discipulus Herbornae MDCXCV. 4. Cumque Bibliopola Ribbius hunc recudere vellet, rogavit Versteeg S. S. M. Candidatum, ut curam editionis habere vellet, &, ut justae molis esset, quaedam de suo adderet. Quod cum praestitisset, & liber nomine Avi prodiret, reverendus Pater coram magistratibus conquestus, illi Bibliopolae interdixerunt, ne nomine Avi tractatum hunc ederet. In lucem itaque emissus est nomine dicti Versteegh Amst. MDCCX. 4. licet fraude Bibliopolae Amstelodamensis, cui exemplaria Ribbius vendiderat, quaedam sub Avi nomine exierint. Erant vero reverendi Avi dictata.

Orationes Academicae conjunctim prodierunt cum Oratione funebri Graevii Traject. MDCC. 4. Belgice versae ibid. eodem anno 4.

Vid. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLXXVIII.

BURMANNUS (FRANCISCUS) Francisci filius & Petri Frater. Natus an. MDCLXXI. Trajecti, non Leidae, ut male Le Long Bibl sacr. t. II. p. DCLVIII. In humanioribus literis celeberrimo Graevio praeceptore usus, deinde Leidam adivit, ut Clarissimum Volderum Philosophiam & Mathesin docentem audiret. In Theologia Hermanno Witsio, et Hermanno Halenio, qui nostra in Academia eo tempore celeberrimi Theologi erant, Wajeno, Vitringa et Roëllio, et Renferdio in linguis Orientalibus in Academia Franequerana, deinde Braunio in Academia Groningana, et Salomone van Till, qui eo tempore Gymnasium Dordracenum ornabat, doctoribus usus, postea Francium praecepta exterioris eloquentiae tradentem audivit. Studiis Academicis absolutis an. MDCXCV. cura Ecclesiae Coudumensis in Frisia ipsi committitur, ubi cum per triennium haesisset, anno MDCXCVIII. Brielenses eum sibi vindicarunt, et anno MDCCII. Legatis nostris in Angliam a sacris fuit, & anno sequenti Enchusam vocatus, ibi biennium transegit, donec anno MDCCV. ab Amstelodamensibus expetitus, eo lares transtulit. Quibus cum per decem annos adfuisset, tandem anno MDCCXV. Theologiam docendi in nostra Academia provincia ipsi demandata est. Quam spartam egregie ornavit ad an. MDCCXIX. quo obiit anno aetatis XLVIII. relictis ex Elisabetha Thierens quatuor filiis inpuberibus, quorum natu maximus *Johannes* hodie Amstelodami Botanices Professor Medicinam exercet, secundus *Fran-*

Franciscus Neomagi verbi divini ministrum agit, tertius *Abrahamus* Amstelodami mercaturam facit, & quartus *Petrus* humaniores literas in Academia Franequerana profitetur

Memoriae fratris optimi venerandus Pater nummo argenteo insculpi curavit hoc distichon:

Doctrinis aequandus avo, pietate parenti,
Nec meritis, aevi sed brevitate, minor.

Quod *elegans* vocant Editores Bibliothecae Bremensis Class. III. Fascic. II. p. CCCLXXVIII Elegantissima oratione ei parentavit Cl. Drakenborchius.

Scripta ejus sunt:

Burmannorum pietas gratissimae beati parentis memoriae communi nomine exhibita, adjiciuntur mutuae Philippi Limburgi & Francisci Burmanni Epistolae. Traj. MDCCI. 8. contra Philippum Limburgium. Hic Amstelodami Professor Arminianorum in *Theologia* ejus *Christiana* edita anno MDCLXXXVI. patrem Franciscum Spinosismi incusaverat. Quam injuriam Johannes van der Wayen in Praefatione *Rittangelii librae veritatis* praemissa vindicavit, cui Limburgius opposuit *Defensionem;* contra quam patruus meus edidit hunc librum.

Der Spinosisten hoogste goet, vergeleeken met den hemel op aerde van den Heer Frederik Leenhof. Enkhuys. MDCCIV. 8.

Vriendelyke uytnoodinge door twee brieven aan den Heer Fredericus van Leenhof gedaan, om zig te zuyveren van zyne Spinosisterye, of, om daar van overtuigt, van dezelve opregtelyk af te staan, en van hem met

met een brief beantwoord, en van de hand geweesen. Belgice & Latine ibid. MDCCV. 8.

De Harmonie ofte overeenstemminge der vier H. Evangelisten Amsterd. MDCCXIII. 4.

Theologus, sive de iis, quae ad verum & consummatum Theologum requiruntur, Oratio inauguralis. Traject. MDCCXV. 4.

Oratio de persecutione Diocletiani, ejusque exitu gloriosissimo. Traj. MDCCXIX. 4.

Variae dissertationes Academicae de *Poesi sacra.* 4.

Memoria ejus exstat in Class. III. Bibl. Bremens. Fascicul. IV. pag. DCCLXIII. & seqq. cujus editores in Fascicul. II. p. CCCLXXX. ut & Nov. Literar. Lips. an. DCCXX. p. CCCXI. suspicantur auctorem libri, cujus hic titulus: *de Leere en eere van myn Heer Willem Deurhoff verdeedigt tegen alle soorten van Dominees, Predikanten, Vermaaners, Krankbesoekers* &c. qui Bremenses etiam ediderunt quaedam ejus dictata in scholis domesticis *in Psalmos*, quae sunt deformatiora, ut talia esse solent.

BUSIUS (PAULUS) licet hic, quantum scio, nullos ingenii sui foetus reliquerit, nam libri, quos ei adscribit Freher. Theatr. Vir. Illust. part. II. sect. IV. p. DCCCCXXXII. a *Paulo Busio* Swollano, qui Franequerae juris Professor fuit, compositi & editi fuerunt; cum tamen fuerit vir eruditus, & doctorum Maecenas egregius, variosque, imo supremos, in Republica nostra honores gesserit, ejusque mentio passim in Annalibus patriis occurrat, minime memoriam ejus praetermittendam existimavi. Natus est Amersfortiae an. MDXXXI. Juvenis in Academiam Dolanam, quam multi ex Belgio eo tempore frequentabant, missus, amicitiam ibi con-

contraxit cum Domino in Toloufe Alegondii fratre natu maximo, Domino in Mathenes, & Reinero Cant, qui poftea Amftelodami Confulatum geffit. Studiis ex voto abfolutis, lauream juridicam in Academia Andegavenfi meruit anno MDLVI. & cum Hagae caufarum patronum ageret, Leidenfes eum, ut findici partes fuftineret, fibi vindicarunt. Quo munere fungens anno MDLXIX. clam Germaniam petiit, ibique Wilhelmum Principem Araufionenfem de ftatu Belgii certiorem fecit, uti narrat Hooft lib. V. Hiftor. p. CCIX. & Anonym. vita Wilhelmi I. Princip. Araufion. tom. II. pag. CLIII. Et paulo poft una cum Dominis in Kennenburch, Poelgeeft & Mathenes, nomine Hollandiae in collegio Ordinum generalium Bruxellae delegatus eft. Deinde anno MDLXXII Senator & Advocatus five Sindicus Hollandiae, Cuftos magni figilli & Principi Guielmo Auriaco a confiliis, & legationem nomine Principis & Ordinum pro pacificatione Bredana, vid. Hooft Hiftor. lib. X. p. CCCCXI. & anno MDLXXVI. in Angliam, Hooft ibid. p. CCCCXLV. & eodem anno pro pacificatione Gandavenfi, Hooft ibid. p. CCCCLXII. & anno MDLXXXV. in Angliam cum Jano Doufa, qui elegantiffimam in eum Elegiam, quae lib. I. Eleg. III. legitur, cecinit, fufcepit. Hooft lib. XXIII. p. MXXV. Academiae Leidenfis recens natae Curator fuit, quem honorem ei gratulatur Lipfius Epiftol. felect. cent. I. Mifcell. LXXXIX. anno MDLXXVI Comarchus Rhenolandiae creatus, & Comite Leiceftrio in Hollandiam adpulfo, in Confilium Ordinum noviter erectum adfcitus eft. Quibus omnibus muneribus graviffimis nafcentis Reipublicae temporibus fideliter perfunctus fuit. Anno vero MDLXXXIV. quo Ordines decreverant fum-

mam Reipublicae Regi Galliae tradere, eo invito & reluctante, ut se munere Senatoris & Advocati Hollandiae abdicare liceret, petiit & impetravit. vid. Hooft lib. XXI. p. DCCCCLIII. Licet vero Belgis nostris suasisset magis e Republica esse se Reginae Angliae Elisabethae subjicere, quam Gallis, & a Comite Leicestrio in collegium Ordinum cooptatus esset, artibus tamen Leicestrii Comitis, in ruinam libertatis tendentibus, se opposuit, ideoque ejus jussu hic Trajecti in carcerem detrusus est; in quo per sex menses contra omnia jura detentus, tandem Leicestrio in Angliam reverso, jussu Ordinum generalium, invitis & reluctantibus Leicestrii adseclis, liberatus fuit, uti narrant Borrius lib. XXI. & XXII. Histor. Hooft lib. XXIV. p. MLXXI. MLXXIII. & seqq. & lib. XXV. p. MCXXXIII. Saepius a Rege Daniae aliisque Principibus, ut ipsis a consiliis esset, lautissimis conditionibus invitatus, abnuit, Rempublicam difficillimis illis temporibus deserere nolens. Tandem in senium vergens, emit proedium Equestre Ter Vliet in dioecesi nostra, ibique obiit anno MDXCIV. aetatis LXIII.

Vid. Melch. Adam. vit. Germ. Jurisconf. p. CXLVI. Bor. lib. XXXI. Histor. vener. Pat. Syllog. Epist. t. I. p. CXXIV. & CXXV. in not. Verhoeven apud Matth. rer. Amersf. script. p. LI. qui pag. LIII. eum anno MDLXXXV. Trajectum evocatum, & *Curiae Provincialis consiliarium* designatum esse scribit, quod falsum, quum numquam inter Senatores Curiae provincialis Trajectinae sed inter Senatores Consilii statuum adlectus fuerit.

C,

C.

CANTERUS (GULIELMUS) Lamberti (cujus vitam ipse descripsit Lib. II. Novar. Lect. cap. XXVI. qui Groningae natus, a Carolo quinto inter Senatores Trajectinos adscriptus, obiit an. MDLIII. de quo vid. suffr. Petr. de Script. Fris. Decad. IX. n. I. & App. ad Bek. in Henrico Bavaro. & Melch. Adam vit. Philos. p. XC. & Freher. Theatr. vir. Ill. part. II. sect. IV. p. DCCCXXIX.) filius, & Theodori frater natu major. vid. Merula ad Enn. p. DI. nobilitate & doctrina inlustris, natus est Trajecti die XXIV. Julii an. MDXLII. Patrem puer amisit, ut ipse testatur in Elegia ad Cornelium Valerium & Johannem Auratum

Vix mihi tum puero fuerant duo lustra peracta,
Cum pater ante annos optimus eripitur.

Traditus fuit disciplinae Georgii Macropedii, ex cujus praeceptis cum solida utriusque linguae fundamenta hausisset, anno XII. aetatis Lovanium mittitur, ubi Cornelio Valerio Latinae linguae Professori per quatuor annos adhaesit. Et cum majorem linguae Graecae cognitionem sibi comparare exoptaret, auctore Valerio, anno XVI aetatis Parisios petiit, ubi Johannem Auratum Regium Graecarum literarum Professorem audivit, hospitio ejus usus. Verum cum maximi motus in Gallia orirentur, ille optimum praeceptorem deserere coactus est, & cum per duos annos ipsi adfuisset, Italiam, Germaniamque peragravit, & celebriores Bibliothecas perlustravit, amicitiamque cum variis viris eruditis contraxit. Exstat, ejus Elegia elegantissima,

ad Cornelium Valerium & Johannem Auratum praeceptores, qua gratissima mente agnoscit eorum bene merita, edita post librum Novarum Lectionum & tom. I. Delic. Poëtar. Belg. p. DCCCCXXXII. In patriam redux Lovanii lares fixit, ut ibi privatam vitam ageret, & omne vitae tempus studiis inpenderet. Ab omni enim ambitione alienus, licet juris utriusque esset peritissimus, gradus tamen ac titulos aversatus est, ut ita a muneribus & honoribus inmunis viveret: & male Quenstedius de Patriis Illustr. viror. pag. CXXIV. eum *jurisconsultum* vocat, cum numquam Doctoris titulum habuerit. Solum itaque literis & sibi vixit, & studia sua ita dispensabat, ut certis horis certa pensa absolveret, horas antemeridianas lectioni, pomeridianas scriptioni adplicans, adeo exacte, ut singulas ad clepsydram revocaret, ac lectionibus singulis scriptionibusque adtribueret, uti testatur Lipsius cent. I. Miscel. I. & Buchner. de vitiorum inter eruditos occurrentium scriptoribus cap. I. p. XV. Omnem vitam caste egit, nullius umquam foeminae consuetudine usus; conviviis etiam & commessationibus abhorruisse, & nullos nisi eruditos ad colloquium admisisse, dicitur. Obiit vero in flore aetatis, anno aetatis XXXIII nondum inpleto an. MDLXXV. Bibliothecae suae, quam instructissimam habebat, aliorumque bonorum haerede relicto fratre Theodoro. vid. Beyerlink. Op Chronogr. ad an. MDLXXII. Horariam illam & melancholicam studiorum rationem Canterum perdidisse conjicit Lipsius tom. I. Syll. Burm. Ep. V. ubi videnda quae notat venerandus Pater, ut & ibid. Epist. DLXVII. Longa tabe eum exstinctum adfirmat Sweertius in Athen. Belg. Thuanus vero lib. LXI. Hist. p. CLI. edit. in 4. illum ex rerum Belgicarum infausto au-

augurio moerorem concepisse, & mortem immaturam contraxisse tradit, ubi eum male nondum xxxiv aetatis annum explevisse addit, cum ut modo diximus, ante xxxiv aetatis annum defunctus fuerit; qui porro de eo testatur, quod *propria industria tantum profecerit, ut editis quam plurimis scriptis inter eruditissimos sui seculi numerari meruerit.* Sepultus est Lovanii in templo D. Jacobi ad australem partem, & frater Theodorus ipsi hunc tumulum posuit:

NOBILI VARIAQUE ERUDITIONE UTRIUSQUE LINGUAE
MONUMENTIS CLARO VIRO
GUILIELMO CANTERO
ULTRAIECTINO.
QUI XXXIII. ANN. NATUS MINUS LXVI. DIEBUS
OBIIT XV. KAL. IUNII MDLXXV.
FRATRI SUO CARISS.
THEODORUS CANTERUS POSUIT.

Vid. Sweert. Delic. Orb. Christ. p. ccccLXXVIII. & Grand Theatr. Sacr. de Brabant t. 1. p. cv. & Cornelius Valerius mortem discipuli luxit hoc carmine:

Mortuus ante diem longo dignissimus aevo
Guielmus heu! Canterus heu meus occidit.
Quo mihi discipulo juvenis non carior alter,
Quo jam viro conjunctior nemo fuit.
Huic studium a puero conjungere Graeca Latinis,
Sermone linguam excolere, pectus artibus.
Exarare stylum, doctorum volvere scripta,
Notare & observare passim plurima.

Ardua dehinc adiit mysteria fontis Hebraei,
Lingua expolitus omnium sanctissima.
Heu mihi quantus erat graviore aetate futurus
Qui lustra sex, annosque tres modo vixerit.
Occidit ille quidem ante diem, sed docta manebunt
Monumenta, multis comparata laboribus.

Et Janus Gruterus tom. II. Delic. Poëtar. Belg. p. DCCXLII.

Arduo tibi parentent coeteri poëmate,
Aream ac laudum tuarum strenue perambulent,
Cumque multa, cumque magna ore eloquente dixerint,
Plura adhuc tamen relinquant praedicanda posteris.
Ipse hoc distichon pro longis consecro praeconiis:
Occubas Cantere, vere aetatis, ac magis senex
Eruditione nemo obiit, aut virtutibus.

Insigne ejus elogium est apud Ludovic. Carrion. lib. I. Antiq. Lection. cap. XVIII. *Guielmus Canterus utriusque linguae in paucis peritus, cujus nuper viri consuetudo mihi fuit perjucunda, nunc praecipiti superiore vere longa tabe consumpti, & non sine magno nostro dolore, atque horum studiorum incommodo, e vivi sublati gratissima est memoria.* & Schol. in Valer. Flacc. lib. I. vs. DCCXXX. *hominem Graece & Latine insigniter doctum* vocat. Aegidius Periander tom. III. Delic. Poet. Belg. p. DCCC. de eo ita cecinit:

Est juvenis, sed digna viro dedit alma juventus,
Si major, excultos exsuperabit avos.

Lipsius

Lipſius IV. Quaeſt. Epiſtol. XXV. ſcribit Theodoro Cantero: *Fratris tui Guielmi praecipiti morte jacturam & nos fecimus & Muſae, nos amici, illae adjutoris & quidem magni, ſi vita longior contigiſſet.* a Merula ad Ennium p. CCCLXXVII. & DI. dicitur *vir doctiſſimus & magnus*; de eo teſtatur Junius in Batavia cap. XVI. p. CCXXXVII. *Quid cive Trajectino Guielmo Cantero doctius? quid diligentius? quid foecundius? cui recte a puero inſtituto in re domeſtica lauta (quae felicitatis partem auxit) genius proſper Gallici nominis doctorum omnium conſuetudine frui, eorumque penetralia perreptare, ac cognoſcere muſaea dedit. Qua occaſione uſus adoleſcens, multiplici theſauro ſuum inſtruere penum potuit &c. a quo nil niſi praeclarum & abſolutum expectandum erit, ſi juſtos annorum curſus Parcae juveni permiſerint.* a Barthio lib. LI. Adverſ. XVI. dicitur *vir optime literatus & judicii praeſtans.* & Morhovius IV. Polyh. XI. §. IV. *Criticum ſagaciſſimum* vocat. Injurioſiſſime tanquam plagiarium traducit Rob. Titius lib. IV. Locor. Controv. cap. VI. jure merito ipſe traductus ab Yvone Villiomaro ſive Scaligero Animadv. in Titium p. LXXV. & CLXVII. de Cantero queritur Lambinus ad Lucretium VI. MCLXII. nam eum indicari patet ex Canter. Nov. Lect. VI. VIII. reprehendit quoque eum Joſeph. Caſtalio Dec. II. Obſerv. cap. I: his verbis: *In emendandis veterum auctorum ſcriptis eam videntur rationem ſequi nonnulli eruditi, ut ingenioſi in ea re appareant, quo fit, ut ubi minime oporteat, emendatio adhibeatur, & libri plerumque depraventur, animadverti Guielmum Canterum hoc in primis vitio laborare &c.* Carmen Jani Douſae ad Canterum exſtat lib. I. Carm. var. I.

Scri-

Scripſit varia, quae utriuſque linguae & artis criticae peritiſſimum fuiſſe luculenter probant.

Admodum adoleſcens ex Italicis Latio reddidit *Orationes funebres in obitus aliquot animalium*, quae poſtea editae Leidae cum poematibus Jani Douſae junioris an. MDXC. 8. quas Orationes Claudius Pontoſius Gallice vertit, uti notat Ludov. Jacobus de Scriptor. Cabilon. p. XXV.

Edidit *Novarum Lectionum libros quatuor, in quibus variorum auctorum explicationes, emendationes & fragmenta reperiuntur*. Baſileae MDLXIV. quibus deinde tres adhuc libros addidit Baſil. MDLXVI. 8. quas poſtea iterum recognovit, & uno libro auxit Antwerp. apud Plantin. MDLXXI. 8. & exſtant in Lampade Critica Gruteri. de quibus videndus Joſ. Caſtalio Dec. II. Obſ. cap. I. de his autem non admodum prolixe judicaſſe Joſephum Scaligerum exinde colligi poteſt, quod in fronte libri ſui adſcripſerat hoc Martialis epigramma:

Sunt bona, ſunt quaedam mediocria, ſunt mala multa
Quae legis hic, aliter non fit, Avite, liber,

Et probant hoc cenſurae Scaligeri marginibus exemplaris ſui adſcriptae, ubi paſſim haec occurrunt: *Ego totum hoc docui: haec de me habet*, & ſimilia. Quod exemplar poſſidet vir celeberrimus, mihique amiciſſimus Car. Andr. Dukerus. & plagii eum accuſat Voſſius part. II. Comment. Rhetor. lib. IV. cap. VI. ſect. V. n. X. quod ea, quae lib. VI. Nov. Lect. CXXV. de χύτρα pro oſculi genere Polluci memorata adnotavit, a Scaligero, etſi diſſimulet, edoctus ſit, notante Crenio Diſſert.

Differt. II. de Furib. librar. §. XIX. notatur quoque a celeb. Fabricio t. I. Bibl. Graec. lib. I. c. XXXIII. §. VI. quod libro V Nov. Lect. XVII. dixerit Homerum multa Sibillinorum loca imitatum fuisse.

Syntagma de ratione emendandi Graecos auctores, in quo, testante Suffrid. Petr. de Script. Fris Dec. XII. VIII. p. CCXXXII. *infinita menda ex diversis auctoribus tollit, tum abunde etiam declarat, quam non oscitanter in evolvendis auctorum scriptis versatus fuerit.* Quod Syntagma deinde in tertia editione novarum Lectionum auctius prodiit. Perperam Köningium in Bibliotheca veter. & nova hujus Syntagmatis fratrem Theodorum auctorem facere, recte notat Klefekerus in Bibliotheca Eruditorum praecocium p. LVI.

Adnotationes in Lycophronis Cassandram, quam & Latine ad verbum transtulit, adjectis adnotationibus, quibus loca difficiliora partim e scholiis Graecis, partim ex aliis scriptoribus explicantur. Adjecit & *Epitomen Cassandrae* Graeco-Latinam, nec non ipsius *Cassandrae* versionem alteram carmine expressam per *Josephum Scaligerum* Basil. MDLXVI. 4. & apud Commel. MDXCVI. 8. & cum ejus versione in corpore Poëtarum Genev. MDCXIV. fol. & integrae ejus notae exstant in editione Potteri MDCXCVII. & MDCCII. ubi tamen omissam esse Dedicationem Graece scriptam, a Cantero praemissam, notat Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. XII. pag. LXXVII.

Fragmenta quaedam Ethica Pythagoreorum quorumdam ex Stobaeo desumpta latinitate donavit Basil MDLXVI. 4. cum Ethicis Aristotelis Graeco latinis. His deesse principium, quod e Farnesiano codice descriptum auctius se habere, Schottus Grotio scribit in Claror. Vir.

Epist. XI a Joanne Brandt edit. Exstare in Aristotelis Ethicis ad Nicomachum a Lambino illustratis Basil. MDLXXXI. fol. testatur Fabric. t. II. Bibl. Graec. lib. III. c. x. §. XIII.

Aristidis Orationes Latine reddidit Basil. MDLXVI. tom. III. quo opere magnam famam apud eruditos consecutus est Canterus, & operam huic labori inpensam pari fide & elegantia factam, laudat Casaubon. ad Sueton. Aug. cap. LXXXIX. & Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. XI. pag. CCXXV. Versionem hanc *eruditam & praeclaram* pronuntiat Fabric. tom. IV. Bibl. Graec. lib. IV. cap. XXX. §. VII. qui tamen ibidem notat, in Praefatione Aristidis Canterum pleraque ex veteris scriptoris argumento, quod Aldus jam ediderat, licet non nominato, hausisse. vid. Crenius part. II. Animadv. Phil. & Hist. p. CCXXV.

His tribus tomis accessit quartus, continens *Georgiae orationem in Helenam & orationem Palamedis: Thucidydis funebrem in Periclem: Lesbonactis hortationem: Andocidis de Pace: Herodis Attici de Republica: Antisthenis Ajacis & Ulyssis: Lysiae contra Eratosthenam: Dinarchi contra Demosthenem, & Alcidamantis orationem Ulyssis contra Palamedem*, cum *Syntagmate de ratione emendandi Graecos.* repetita est editio an. MDCIII. juxta Valer. Andr. MDCIV. secundum Morhov. VI. Polyh. II. XVI. MDCVIII. ex officina Pauli Stephani juxta Fabric. d. l. cui *Gnomologia*, sive sententiae insigniores ex Aristide collectae praemittuntur. In qua editione desiderari ὑποθέσεις Graecas veteris scriptoris, Canteri notas marginales, & Syntagma de ratione emendandi Graecos, notat Fabricius. Hujus Aristidis exemplar editionis Juntae, cujus margini plures emendationes adscripsit Canterus, possidet vene-

ran-

randus Pater, & illud in Angliam Samueli Jebb miserat, qui Oxonii an. MDCCXXXIII. edidit Aristidem, & ne verbo quidem hanc Patris humanitatem praedicat, aut hoc exemplari se usum indicat, licet passim conjecturas proponat a Cantero in his curis secundis occupatas. vid. Miscell. Observat. vol. v. tom. II. pag. CCXXVIII.

Pepli Fragmentum, sive *Heroum Homericorum Epitaphia* primus auctori suo *Aristoteli* restituit, Latine vertit, & animadversionibus inlustravit, additis *Ausonii Epitaphiis Heroum* Basil. MDLXVI. 4. & Antverp. MDLXXI. 8. quam Canteri versionem Stephanum & varios Aristotelis editores secutos docet Fabric. tom. II. Biblioth. Graec. lib. III. c. VI. §. XXXV.

Synesii orationes aliquot de dono ad Paconium, conciones & constitutiones duas, & Hymnos aliquot. Basil. MDLXVII. 8.

Notas & emendationes in Ciceronis Epistolas ad familiares. Antverp. MDLXVIII. 8. & non MDCLXVIII. ut male Lipenius Biblioth. Philos. p. CCCCLXIV. quae editio repetita est anno MDLXXII. additis novis locorum aliquot in Epistolis ad Atticum explicationibus & emendationibus.

Notas ejus *in Ciceronem de officiis* edidit Cornelius Valerius an. MDLXXVI. 8.

Scholia brevia in Propertium Antwerp. MDLXIX. 8.

Progenies illustrium virorum ex commentariis Graecorum in tabulas congessisse tradit Labbaeus in Biblioth. Bibliothecarum p. LXX. prodiit hic liber Antv. MDLXXI. 8.

Ejus opera quoque prodiit *Eurypides.* Antverp. MDLXXI. 12. cum brevibus ipsius notis, carminumque

ratione explicata & appendice sententiarum Euripidis a Stobaeo laudatarum, quas Latine reddidit. vid. Fabric. t. I. Bibl. Graec. lib. II. cap. XVIII. §. IV. ubi & alteram editionem Heidelb. MDXCVII. & Genev. MDCII. memorat.

Johannis Stobaei Eclogarum libros duos in Latinum vertit, quibus accesserunt *G. Gemisthi Plethonis de rebus Peloponnesiacis Orationes duae*, ut & ejusdem *Plethonis de virtutibus liber*, quem tamen in linguam Latinam non vertit. Antverp. apud Plantin. MDLXXV. fol.

Conscripsit quoque *Libellum variarum in Graecis Bibliis lectionum*, editum cum Bibliis regiis Antv. apud Plantin. vid. Morhov. v. Polyh. I. §. VIII. & le Long. Biblioth. Sacr. cap. I. p. XIII.

Confecit quoque separatim *Tabellas duas*, alteram in *Ciceronis libros de Officiis*, primo separatim a Sylvio excusam uno semifolio, deinde tum ab eodem una cum ipso Cicerone, tum ab Operino una cum ipso Cicerone & Suffridi Petri in eumdem castigationibus: alteram in *Cornelii Valerii Physicam*, a Plantino eadem forma editam.

Post ejus mortem prodiit *Sophocles* Antv. MDLXXIX. 12. Leidae MDXCIII. & cum versione Latina Viti Winsemii Heidelbergae MDXCVII. 8. ubi in titulo haec verba exstant: *Carminum ratio ex Guil. Cantero diligenter observata, additis ejus in totum Sophoclem notis*, atqui in ipso libro nihil notarum adparere mihi indicavit amicissimus Drakenborchius.

Aeschylus Antverp. MDLXXX. 8. de qua editione videndus Morhov. VII. Polyh. II. §. V. Canteri notae recusae sunt in editione Londinensi Stanleji an. MDCLXIII. De summa ejus fide in versionibus Graecorum aucto-

ctorum adhibita videri possunt Huetius de Clar. Interpret. p. CCLXXXIV. &t Baillet Jugem. des sçavans t. III. p. CCCCXXXII. edit. prior.

In Vineti editione *Ausonii*, ut & in Josephi Scaligeri exstare notas Canteri nostri, testantur Fabric Biblioth. Med. et Inf. Latinit. lib. I. p. CCCCXXII. & CCCCXXIII. & Crenius Animadvers Philol. & Hist. part. XI. pag. XCVIII. ubi Canterum vocat *virum multis eruditis monumentis in publico clarum*. In quibus tamen *Ausonii* editionibus nihil Canteri exstare puto, nisi quod ex libris ejus Novarum Lectionum excerptum sit.

Poëtam non infelicem fuisse probant varia ejus carmina, quae exhibentur. tom. I. Delic. Poët. Belgic. p. DCCCCXXXII. & seqq.

Ejus *Hexasticon ad Coelium Curionem de Bello Melitensi* ei libro praemittitur.

Una Canteri epistola exstat apud Muretum lib. I. Epist. XLII.

Notae ejus MSS. in *Plutarchum* exstant in Bibliotheca nostra publica. vid. Catal. p. LXXXVIII.

Heliodorum a Cantero innumeris locis emendatum inter libros ab Operino excusos memorari, quanquam hanc editionem numquam viderit, testatur celeb. Fabricius t. VI. Biblioth. Graec. lib. V. cap. VI. p. DCCLXXXVI.

Novam *Servii* editionem pollicitus est Canterus lib. VI. Nov. Lect. c. V. vide & Gifanium apud Gabbem. Epist. p. DCXLVII.

Harpocrationem quoque edere voluisse, & *Aeschyli* interpretationem molitum, notat Almelov. Biblioth. promiss. & lat. p. VIII. & LXVII.

Ad vertendas Chrysostomi Epistolas Canterum adhortatur Lindanus in Epist. a Gabbema edit. p. DCXL.

In animo quoque habuisse edere *Commentarios linguae Graecae*, ut & vertere quaedam opera *Chrysostomi*, & transtulisse *Aristidis Rhetoricae artis libros duos*, quatuorque poëmatum libros propemodum absolvisse, & *notas in Bibliothecam Gesneri* per *Simlerum* contractam, tradit Suffridus Petri, qui & addit notas has in Simlerum Canterum sibi reliquisse, & offert eas communicandas cum iis, qui Bibliothecae adornandae dignam operam navare cupiunt, quod ignorasse videtur Baillet Jugem. des Scavans t. II. p. XVIII. qui dolet has notas se numquam vidisse.

Elogia hujus viri doctissimi, & ad stuporem usque in tam brevi vitae spatio eruditissimi, conscripserunt Miraeus Elog. Belg. cl. VIII. p. CXXVII. & de Script. secul. XVI. cap. CII. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCCIX. Sweert. Athen. Belg. p. CCCI. Blount Censur. celebr. auctor. p. DCCXLVIII. Quenstedius de Patriis illustr. viror. p. CCXIV. Graevius Orat. in L. Acad. Traj. natal. Fabric. t. III. Histor. Biblioth. Fabric. p. CCCCLX. & H. v. R. ad Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXLI. & vitam ejus satis fuse descripsit Suffridus Petr. de Script. Fris. Dec. XII. VIII. vid. et Freher. Theatr. vir. Illust. p. IV. p. MCCCCLXX. & M. Adam Vit. Philosoph. p. CXXVI. et seqq.

CANTERUS (THEODORUS) Guielmi frater, Trajecti natus an. MDCXLV. Positis in urbe patria utriusque linguae fundamentis, augendae eruditionis causa Gallias adiit, et Lutetiae aliquamdiu Dionysium Lambinum, Aristotelis Ethicorum libros interpretantem, se audivisse, ipse testatur Lib. I. Var. Lect. cap. II. ubi cum viris doctis familiaritatem contraxit. In patriam redux inter Judices urbanos adscriptus est an. MDLXXV. MDLXXVI. MDLXXVII. MDXC. & MDXCIII. inter civitatis recto-

ctores adscitus an. MDXCIV. cum jam anno MDLXXXVIII. ut Consul suffectus esset in locum Gerardi Prouning a Deventer, qui tot turbas hac in urbe movit, et injuste contra leges Consulatum gessit, ut refert Borrius lib. XXV. Histor. quem honorem quoque ann. MDLXXXIX. MDXCI. MDXCII & MDCX. obtinuit, quo anno Papae adseclis et Austriacis nimis favens, depositus et exulare jussus, Antverpiam secessit; ubi saepissime illum Graecae lectioni deditum se invenisse testatur Sweertius Athen. Belg. p. DCLXXXIX. Casaubonum, cujus primae admissionis amicus dicitur ab Almelov. vit. Casaub. p. VII. rogasse, ut Regem Franciae adpellaret, et ab eo peteret, ut gratia sua apud Ordines eum sublevaret, patet ex Epistolis Casauboni DCCLV. DCCLXXVIII. et MXCVII.

Deinde Leovardiam in Frisia se contulit, ubi obiit anno MDCXVII. relictis duobus filiis *Lamberto* et *Johanne*, qui sub Casaubono literis operam dederunt, uti ex Epist. Casaub. X. XIX. XXV. et aliis constat, et filia *Catharina*, nupta Johanni de Cock van Delwynen, Wilhelmi et Cunerae van Eck filio, ex quo matrimonio liberi nati sunt.

Sepultus est non Hattemi, uti scribit Valer. Andr. sed apud Vollenhoven oppidum Transisulaniae, ubi postea viduae cadaver quoque translatum, et hoc Epitaphium positum:

THEODORO CANTERO Ultrajectino, olim in patria sua omnibus honoribus perfuncto, postea in ultima senectute exuli, bonisque omnibus exuto, (talis rerum humanarum orbis) Leovardiae in Frisia post inchoatum annum aetatis LXXII *mortuo & hic sepulto, Mon. hoc marito & patri uxor & liberi moerentes P. P.* *Men-*

Mense Octobri MDCXXIV. *Ultrajecti obiit Catharina de Swart, vidua Theodori Canteri, & delatum est cadaver in sepulcrum mariti.*

Hunc Canterum *virum optimum, doctissimumque* vocat Schottus in Epist. ad Dav. Hoeschelium, quam exhibet Heuman Poecile tom. I. lib. IV. p DLXV. *Graece Latineque impense doctum* pronuntiat Rodenb. in Dedicat. de Jur. Conjug. *vir eruditissimus, & judicii omnino exacti, diligentiaeque accuratae* dicitur in Praefatione ante Arnobium editionis Leidensis an. MDCLI. 4. cujus Praefationis auctorem Thysium suspicatur Crenius t. IX. Animadv. Phil. et Hist. p. CXXXI. et *diligentissimus* a Stewechio ad Arnob. lib. VI. p. CXXXVI. qui Electa in libr. III. Arnobii Theodoro nostro inscripsit.

Foribus Bibliothecae inscripserat Imperatoris Juliani verba:

Ἄλλοι μὲν ἵππων ἄλλοι δὲ ὄρνεων
Ἄλλοι θηρίων ἐρῶσι ἐμοὶ δὲ βιβλίων
Κτήσεως ἐκ παιδαρίȣ δεινὸς ἐντέτηκε πόθος.

Alii quidem equos alunt, aut aves, aut canes ad venandum; mihi vero a puero istud desiderium insedit, ut multos adquirerem & possiderem libros, referente Matthaeo Dedicat. tom. II. Analect.

Edidit *Variarum Lectionum libros duos ad Georgium Ratallerum.* Antverp. MDLXXIV. quos anno vigesimo aetatis se scripsisse ipse testatur lib. I. cap. XVII. notante Crenio de Erudit. compar. p. XXXVIII. laudantur et in Scaligerianis p. LXIII.

Notas in *Arnobii Disputationes adversus gentes.* Ibid. MDLXXXII.

MDLXXXII. 8. et secundam editionem Arnobii in lucem dare ei in animo fuisse ipse scribit Lipsio in Syll. Burman. t. I. Ep. DLXVII. verum uberiores ejus commentarios, quos in notis ad librum VI. promittit, numquam lucem vidisse testatur Fabricius de Script. verit. relig. Christ. c. v. p. CCXXV. & tom. III. Bibl. Latin. lib. IV. cap. III. In editione Arnobii, quae Leidae MDCLI. in 4. prodiit, ejus notae reperiuntur. vid. Labbaeus de Script. Eccles. t. I. p. CV.

Collegerat *Fragmenta veterum Poëtarum Tragicorum, Comicorum & aliorum Graecorum*, quae jam Typographo tradita erant, sed quid de iis factum se ignorare profitetur Valerius Andreas. Haec vero Canterus commiserat Andreae Schotto, qui edenda tradiderat Petro de la Roviere Typographo, quo mortuo Schottus rogavit Grotium, *ut ab heredibus Roverii extorqueret, ne perirent hae Canteri vigiliae*, in epistola quam edidit Brantius p. XXXIII. & Heuman. Poecil. d. l. Ea vero pervenisse in Bibliothecam Petri Francii notat Fabric. t. I. Biblioth. Graec. lib. II. cap. XI. §. XII. & *penes virum sanguine, animo & studiis sibi conjunctissimum servari*, testatur vir celeberrimus Jacobus Philippus Dorvilius, qui humaniores literas summa cum doctrinae fama Amstelaedami profitetur, in eruditissima Critica Vanno pag. CCLI. per quem intelligere fratrem *Petrum Dorvilium*, virum egregium & doctum, qui rarissimo exemplo Mercurium cum Apolline felicissime conjunxit, & hanc collectionem ex auctione Scalburgiana, in cujus catalogo pag. CXLVIII. recensetur, sibi comparavit, per literas mihi significavit, hujusque thesauri inspiciendi copiam fecit, vir amicissimus. Hac collectione Fragmentorum Clericum usum fuisse, quum fragmenta Menandri & Phi-

K

Philemonis ederet, suspicatur reverendus Pater in Praefat. ad Phileleuth. Lips. Scaligerum Cantero correctiones in haec Fragmenta tradidisse, legimus in Scaligerian. p. LXIII.

Loca quaedam *Jamblichii de vita Pythagorae* haud infeliciter emendasse, tradit Fabric. t. IV. Biblioth. Graec. lib. IV. c. XXVIII. §. IV.

Edere voluisse commentarium *de Sacris opertaneis* patet ex Casauboni Epistol. CCXLVIII. CCLXI. & CCCXXV. ut & *Sacra Eleusina*, ex Lips. Epist. Select. cent. III. Miscell. LXXV.

Ammianum Marcellinum edere in animo habuisse constat ex Epistolis Casauboni IV, V, XXXVII & LXXXVIII. & multis locis restituisse scribit Sweert. Athen. Belg. p. CCLXXXIX. & scripsisse *Adnotationes ad Clementem Alexandrinum* testatur idem Sweertius, quarum apographum in instructissima sua bibliotheca hodie habet celeberrimus Drakenborchius.

Literas ejus ineditas ad Johannem Meursium seniorem adhuc exstare docet Morhov. I. Polyh. XXV §. IX. ut & alias epistolas in Bibliotheca Gudii ibid. §. XVI. Epistolas quasdam Vulcanii, Gifanii, Scriverii, Meursii, Merulae, J. Heurnii, Rosweidi, Dalii, Wittii, Gruteri & Schotti ad Theodorum Canterum edidit Matthaeus in Epistol. Syllog. Et epistolam Gifanii ad Canterum exhibet Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. III. p. CI. Lipsii ad nostrum Epistola exstat lib. IV. Epist. Quaest. XXV. & Epistol. Select. Cent. I. Miscell. LXXXIV. & Cent. II. Epist. LXII. & LXXVII. & Cent. III. Ep. LXXV. & tom. I. Syllog. Burm. p. DCXIII, ubi & pag. DXC. & seqq. tres Canteri ad Lipsium exhibentur Epistolae.

Vi-

Vitam & elogia hujus Canteri nobis reliquerunt Suffridus Petri, Valerius Andreas in Bibl. Belg. p. DCCCXXVI. Sweertius Athen. Belg. Graevius Orat. in L Acad. Traj. nat. & Witte Diar. Biograph. ad ann. MDCXV.

CNYFIUS (JOHANNES) honestissima familia, quae varios Senatores & Consules Trajecto dedit, ortus. Utriusque linguae rudimentis in urbe patria perceptis, Lovanium missus fuit, ubi Theologiae operam dedit. Theologicis studiis absolutis, ordinem Fratrum minorum de Observantia ingressus est. Cumque facundia & eloquentia polleret, variisque in locis conciones publicas haberet, famam optimi preconis & disertissimi oratoris adeptus est, ita ut rogatu Christophori Brunswicensis Archiepiscopi Bremensis, aliorumque Germaniae Principum, Legatum ad sedem Apostolicam egerit, & tam gratus fuerit Julio III Papae, ut in Praedicatorem generalem (uti vocant) adsumptus fuerit. Deinde anno MDLXI quum varii novi Episcopi in Belgio crearentur, noster Groningensium Episcopus renuntiatus est, vid. Borr. lib. I. Histor. p. XIX.

Obiisse Kal. Octobr. MDLXXVI tradit Valer. Andr. alii, memorati ab Heussen. tom. V. Hist. Eccl. p. CCXCIII. anno MDLXXVIII defunctum adfirmant, quibus & adstipulatur le Long Biblioth. facr. t. II. p. DCLXXIX. & p. DCCLIX ubi illum vocat *Joannem Guyeum*. Accuratissimus noster Borrius in ann. MDLXXVI. verum non cum Valerio Andr. *in Kal. Octobr.* sed *in noctem inter* VI *&* VII *Octobr.* mortem ejus refert lib. IX. Histor. p. CLXXIV. qui eum *virum avarum* vocat. Edidit

Commentarios in Psalmos miserere & de profundis Belgice & Latine Antverpiae.

Vid. Suffrid. Petri Append. ad Hedam p. VIII. Valer.

ler. Andr. Bibl. Belg. p. CCCCLXXXIV. Sweert. Athen. Belg. p. CCCCXII. Graev. Orat. in L Acad. Traj. nat. & Heuff. t. II. Histor. Eccles. p. CXXXIX. & tom. V. p. CCXCII. qui & p. CCCL narrat, quomodo frustra tentaverit Abbatiam Iduwerdae apud Omlandos sibi vindicare.

COCCEII (HENRICUS DE) Bremae natus XXV Martii an. MDCXLIV. in inlustri Gymnasio patrio humaniores literas & Jurisprudentiam docentes audivit ad an. MDCLXVII. quo Leidam descendit, ubi celebrioribus Philosophis & Jurisconsultis adhaesit. Studiis absolutis patriam repetiit, & paulo post in Angliam transfretavit, annoque MDCLXX Oxoniae laurea doctorali redimitus est. Anno sequenti Parisios concessit, inde Germaniam petiit, & Heidelbergam se contulit, ubi XXV Aprilis MDCLXXVIII Professio Juris Feudalis, & biennio post Pandectarum in eum conlata est. Deinde ab Electore Palatino anno MDCLXXXII in summum status Palatini consilium receptus, & ad Adsessoris supremi dignitatem in judicio revisorio Electorali evectus est. Adcessit deinde anno MDCLXXXVII Decretalium professio, quo anno frustra a Trajectinis vocatus est, abeundi facultatem negante Electore. Verum anno sequenti Heidelberga a Gallis occupata, Trajectinis iterum professionem obferentibus se addixit, & XI. Februarii MDCLXXXIX. auspicatus est Oratione, *Utrum armis magis an magis legibus vel Respublica in genere defendi possit, vel in specie Romana defensa fuerit?* Vix biennium in Academia nostra docuit, quam mense Novembri an. MDCXC. reliquit, ab Electore Brandenburgico ad professionem Juris primariam in Academia Viadrina vocatus. Ab Electore anno secundo hujus seculi Hagam missus est, ut ejus jura in bona relicta a Guielmo tertio Angliae Re-

ge-

ge tueretur. Quo negotio rite peracto, ab Electore sive Rege Borussiae ad dignitatem equestrem promotus, & Regis consiliarius intimus renuntiatus est. Anno MDCCXIII. ab Imperatore titulo Baronis imperii honoratus est. Obiit vero XVIII. August. MDCCXIX. aetat. LXXVI. relicto filio *Samuele*, celebri ob editum *jus controversum*, cujus pars prima prodiit Francofurti MDCCXIII. & pars altera ibid. MDCCXVIII. 4. vid. Struvii Biblioth. Jur. cap. VII. §. XIX.

Scripta, quae reliquit, sunt:

Tractatus de doli, culpae, & negligentiae praestationibus in quolibet negotio, ubi refutata vulgari sententia, nova ex solidis tum naturae, tum legum principiis adstruitur & demonstratur. Heidelb. MDCLXXII. 4. vid. Struvii Biblioth. Jur. cap. VI. §. LI.

Collationes juridicae ad amplissimum virum Georgium Adamum Struvium, quibus tota culparum materia a prima origine paucissimis luculenter deducitur, defectus, qui in ea hactenus exstitit, curate suppletur, & quae in decisionibus Sabbathinis contra eam opponuntur, solide refutantur. Heidelb. MDCLXXVII. 4.

Notae & additiones succinctae, sive commentarius in Pauli Zachiae Quaestiones medico-legales, ex recensione & cura Georgii Franci. Francof. MDCLXXXVIII. fol.

Juris publici prudentia compendiose exhibita, qua materiae ejus, praecipuaeque hactenus agitatae controversiae ab sua origine & fonte deducuntur, facilique ratione exponuntur, & demonstrantur. Francof. ad Viadr. MDCXCV. MDCC. & MDCCXXIII. 8. *Animadversiones* in hanc Juris publici prudentiam edidit Fredericus Ludovicus de Berger. Lips. MDCCXXIV. 8. vid. Nova Liter. Lips. d. a. p. DLVII. de quo Juris publici compendio

vid. Struv. Biblioth. Jur. cap. XIV. §. XLIII.

Hypomnemata juris Feudalis. Francof. MDCXCIII. 12. & *cum aliquot praecipuarum difficultatum enodationibus aucta.* Ibid. MDCCII. & MDCCXV. 8.

Hypomnemata juris ad seriem Institutionum sacrat. Imperatoris Justiniani. Francof. MDCXCVIII. 8.

Autonomia juris gentium, ubi natum inde inter gentes discrimen civitatis mediatae & immediatae, liberae & non liberae, aliaque ad illustrationem juris gentium ac publici spectantia, plenissime eruuntur. Accessere duae appendices, quarum prima continet resolutiones eorum, quae pridem de Westphalia ejusque statu, altera eorum, quae denuo ad Historiam Palatinam mota ac edita sunt. Francof. MDCCXIX. 8.

Prodromus justitiae gentium, sive Exercitationes duae, quarum prima socialitatem Grotianam principium juris naturae neque essendi, neque cognoscendi esse evincitur: secunda veram majestatis originem eruit. Liber ad illustrationem prooemii & libri I. *Tractatus Grotii de Jure belli & pacis necessarius, cui annexae sunt positiones generalissimae pro explicatione juris gentium.* Francof. MDCCXIX. 4.

Variae porro dissertationes in unum conlectae post ejus mortem prodierunt hoc titulo: *Henrici de Cocceji Sacrat. Reg. Maj. Borussicae Consiliarii intimi, & in illustri Viadrina antecessoris primarii, Exercitationes curiosae, Palatinae, Trajectinae, & Viadrinae, in quibus praecipua Juris gentium capita explicantur, Leges civiles ex principiis naturae admodum solidis ac perspicuis solide, delucide, perspicueque illustrantur, nec non difficiliores Juris publici & Feudalis materiae nova methodo, adspersis ubique solidioris litteraturae flosculis,* tra-

tractantur. Accedit fatorum meritorumque Coccejanorum accurata delineatio. Limgoviae MDCCXXII. II. vol. 4.

Vide Cocceji vitam ante has dissertationes. Bibliotheque Germanique tom. I. p. I. Reimann. Introd. in Histor. Liter. t. III. p. IV, CLXVII. & CCCCLXVI. Nova Liter. Lipf. an. MDCCXX. p. DCLIX. & Niceron Memoir. pour servir a l'Histoire des hommes illustr. t. IX. p. CCLXXXI. & seqq.

COCQUIUS sive COCK (GISBERTUS) Trajectinus, qui ab anno MDCLV. ad annum septimum hujus seculi in pago Kokkengen ditionis Trajectinae pastorem egit, quo anno animam creatori reddidit. Male vero a Lipenio Biblioth. Phil. p. CCCI. *Adrianus* nominatur, quem secutus est Struvius Biblioth. Philos. cap. VII. §. XXIII. qui tamen cap. VIII. §. VII. recte eum *Gisbertum* vocat.

Scripta ejus sunt:

Hobbes Elenchomerius, seu vindiciae pro Lege & imperio & religione contra Hobbesium. Traject. MDCLXVIII. 8.

Anatome Hobbesianismi. Ibid. MDCLXXX. 8.

Psalterium Davidis carmine elegiaco redditum. Ibid. MDCC. 8.

CONRADUS Episcopus Trajectensis. Hic a Valerio Andrea Bibl. Belg. p. CXLI. inter eruditos memoratur. Quia vero natales suos Trajecto non debet, & tantum conjecturae sunt, quae viri docti proferunt, quasi auctor esset *Apologiae de unitate Ecclesiae conservanda, & schismate inter Henricum IV. Imperatorem, & Gregorium VII. Pontificem maximum*, & fata ejus ex Heda & Beka notissima sunt, de eo plura dicere supersedeo.

ſedeo. Qui plura deſiderat, inſpiciat Flacc. Illyric. Catal. Teſt. Verit. p. CCXXXI. Placc. Theatr. Anonym. p. CXCIX. qui ſummam ejus Apologiae ex Aventino profert, Freher. tom. II. Rer. German. Scriptor. p. CLIII. Oudin. de Scriptor. Eccleſ. ſupp. p. CCCXXXVIII. & celeb. Fabric. Bibl. med. & inf. Latin. lib. III. pag. MCLXXXIV.

CORTEHOEVIUS (THEODORICUS) Hujus meminit Valerius Andreas pag. DCCCXXIII. neque praeter ea, quae de illo habet, aliunde reſciſcere potui. Originem duxit ex pago Cortenhoevio, ditionis Trajectenſis, qualem vero perſonam ſuſtinuit, ubi vixit, aut quando obiit, non tradit Valerius. Edidit

Bellum diſcors Sophiae ac Philautiae veritatis ac falſitatis. Antverp. MDXXX.

Item *Adagia Eraſmi* redegit in locos communes. Coloniae MDXXXIII.

COTOVICIUS (JOHANNES) Belgice COOTWYCK, Trajectinus, fuit Juris utriusque Doctor, & cum varias regiones, praecipue terram ſanctam, perluſtraſſet, domum reverſus, edidit *Itinerarium Hieroſolymitanum & Syriacum*, quo gentium variarum mores, inſularum, regionum, urbiumque ſitus, aliaque egregie deſcripſit. Antverp. MDCXIX. 4. quod Itinerarium anno ſequenti in linguam Belgicam verſum prodiit. In Dedicatione dicit ſe ab ineunte aetate ardore peregrinandi adcenſum fuiſſe, nec quidquam magis in votis habuiſſe, quam diverſas orbis provincias perluſtrare, & adultum illud re ipſa praeſtitiſſe; nam univerſam Italiam, Galliam, Germaniam, Angliam, Dalmatiam, Croatiam, Epirum, adjacenteſque mari Adriatico & Mediterraneo Inſulas Corcyram, Zacynthum,

thum, Cephaleniam, Cretam, Cyprum, aliasque, atque omnem fere Syriam pervasit, & anno MDXCVIII. quarto Novarum Sextilium Venetiis solvens, medio mense Maji sequentis iterum Venetias adpulit. Et jam anno MDCI. Venetiis moratum fuisse patet ex Erycii Puteani epistolis ei Venetias scriptis, quae exstant Epist. Eryc. Putean. Centur. II. Epist. VIII. & XXXIV. & LXXXVII.

Hoc autem *Itinerarium* magni fit a viris doctis, cum fideliter & erudite sit conscriptum: & Cotovicium *insignem descriptorem rerum quas in Palaestina & Syria vidit*, pronuntiat Barthius in Glossario Latino-barbaro, quod exhibet Ludewig. Reliq. MSS. t. III. p. CCCXIX. vituperat tamen Jobus Ludolphus apud Tenzelium tom. V. Colloq. p. CCCCXLIX. hunc librum hodie rarissimum dicit Schelhorn. tom. V. Amoenit. Literar. p. CCLX.

Elogia hujus viri conscripserunt Miraeus de Scriptor. seculi XVII. cap. CLXXXVII. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCCCLXXXVI. Sweert. Athen. Belg. p. CCCCXIV. Graev. Orat. in L. Acad. Traj. nat. & H. V. R. in not. ad Heussen. t. II. Hist. Eccl. p. CXLII.

CRESCENTIUS (DESIDERIUS) Hic dicitur Jurisconsultus Trajectinus, & collegisse *artes reconditas regendi respublicas & dominandi* a Bosio de Compar. prudentia civili §. XCII. apud Crenium de Philologia p. CCCXCIV. Qualis vero fuerit, quo tempore vixerit, aut librum hunc ediderit, non addit, neque apud alios scriptores ejus mentionem inveni.

CUYCKIUS (ANTONIUS) sive CAUCHIUS Belgice VAN CUYCK, Trajectinus, Johannis Consulis ex Elisabetha van Moerendael filius. Hunc in patria juventuti erudiendae se totum tradidisse, & ludum

literarium moderatum fuisse testantur Sweertius & Valer. Andr. quod adfirmasse suspicor, quia *Grammaticam* edidit; addit & Sweertius, *Excellebat enim omni dicendi elegantia, atque ingenuarum artium cognitione, tum poëtica facultate.* Idem Valerius Andr. pag. CCCCLXXIX *Syndicum Ordinum Provinciae Ultrajectinae* fuisse adfirmat. a Clar. Graevio Orat. in I Nat. Acad. Traj. p. CCCLXXVII. *Consul, nec non Syndicus ordinum hujus Provinciae*, & in addend. ad illam orat. p. CCCXCVII. *Consul Traiectinus* vocatur. Ambos tamen falli credo, cum in catalogo Consulum, quem exhibet diligentissimus & eruditissimus van de Water Utr. Placcaetb. III. deel, ut & in eo, quem ante aliquot annos ex actis nostris confeci, frustra quaeratur. Inter judices urbanos sive scabinos adsumptus est anno MDLXVIII. eoque munere ad an. MDLXXV. functus est, verum ut Consul non memoratur. Uxorem habuit Margaretam Boll, filiam Johannis Consulis Trajectini, & Aleydis van Eede, quae demum obiit anno MDCXXIII. Quo vero anno noster defunctus est, ignoro. Edidit

Grammaticam Latinam & Gallicam Antverp. MDLXXVI. & Argent. MDLXVIII. S

Animadversiones in Officia Ciceronis edidisse adfirmat Sweertius, sed male, cum, ut mox videbimus, a patre Johanne hae *Animadversiones* conscriptae sint.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. LXIII. Sweert. Ath. Belg. Sanderus de Clar. Anton. lib. III. p. CLIII. & Clar. Graevius d. l.

CUYCKIUS (JOHANNES) Trajecti natus, patre Antonio, & matre Gouburgi Pyll, Filia Brunonis Scabini Trajectensis, & Bartradae N. vid. van Balen Beschryv. van Dord. pag. MCXCIX. Fuit vir eruditissimus,

mus, & variis honoribus in urbe patria functus. Hoc tempore, quo noster floruit, duo inveniuntur *Johannes Cuyckii*, qui ambo Senatoris, Scabini & Consulis dignitatem obtinuerunt. Verum Clar. Drakenborchius ex stemmate Cuyckiorum, quod confecit elegantissimi ingenii vir, me docuit duos patrueles Johannes Cuyckios memorari, alterum Johannis & Aleydis van Jutphaes van Blockhoven, alterum Antonii & Gouburgis Pylliae, filios, ambos nepotes Johannis Cuyckii ex Johanna filia naturali Gerardi Dynastae Culenburgensis, ex quibus Johannes, Johannis filius, Johannis nepos, nullos liberos ex Elisabetha Ram suscepit, qui in fastis simpliciter *Johannes Cuyckius* dicitur. Alter vero *Johannes Antonii Cuyckius* vocatur, & Trajecti Senator fuit annis MDXXXIV, MDXXXV, MDXXXVIII, MDXXXIX & MDLXIII. (annuus enim eo tempore tantum erat magistratus) Scabinus annis MDXXXVI, MDXXXVII, MDXLI, MDXLII. & Consul anno MDXLIV. Obiit noster XV Kal. Dec. MDLXVI. relictis pluribus utriusque sexus liberis ex Elisabetha van Moerendael, interque eos filio Antonio, cujus modo meminimus. Saepius hujus meminit Rosweidus in notis ad Paulinum, ejusque conjecturas profert, & in praefatione *civem suum* vocat. Insigni elogio illum ornat Manutius lib. IV. Ep. XXVII. & lib. V. Epist. IV. ut & Clar. Graevius Orat. in L. Acad. Traject. nat. his verbis: *Johannes Cauchius, urbis Trajectinae Consul, Levino Torrentio, Adriano Junio, aliisque eruditissimis hominibus familiaris, cujus pauca quidem scripta supersunt, sed pererudita, ab ipsis Musis & gratiis facta. Vir enim fuit acri ingenio & magna doctrina, ut ejus notae ineditae in Prudentium, in Varronem de lingua Latina, & in Sosipa-*

trum argumento sunt, quae secunda fortuna in meas pervenerunt manus. Plerosque enim scriptores Latinos eleganter castigavit, & doctis adnotationibus marginibus adscriptis inlustravit, ex quibus eos, qui modo memorati sunt, in auctione quadam publica sibi comparaverat Graevius, uti testatur ibidem post finem dictae Orationis, & meminit Graevius antiquae editionis Prudentii, cui multa adscripserat noster, in Syll. Burmann. t. IV. p. XLIX. *Vir doctrina insigni* dicitur a venerando Patre in notis Syll. Ep. t. I. Epist. LXXII. ubi vide, quae porro notat.

Prodierunt ejus *Animadversiones in Officia Ciceronis* Antverp. apud Plantin. MDLXVIII.

Ejus studio editus est *Cornelius Nepos* Traject. MDXLII. 8. quae editio emendatissima & rara habetur, licet eam non laudet And. Schottus Praefat. in vit. Excell. Imper. p. II.

Ausonium additis notis, & *Charisium Sosipatrum* restituisse dicit Valer. Andr. & notas *in Paulini poëmata* conscripsisse testatur Sweert. Athen. Belg. p. CCCCIX.

Censorinum & *Prudentium* edere voluisse patet ex Manut. Epist. p. CCCLI. & ex praefatione Nicolai Heinsii ante Prudentium. vid. & Hadr. Junii Epist. p. CCCCXLV. qui *Commentarium de re nummaria* ab eo promissum efflagitat. Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. pag. CCCCLXXIX. & Sweert. Athen. Belg.

CUYCKIUS (TIMANNUS) Antonii filius, quem male Valerius Andreas Harlemi primam adspexisse lucem adfirmare existimo, cum pater ejus Antonius Senatoriam dignitatem, & avus Johannes Consulatum Trajecti gesserint. Fuit vero Senator in supremo hujus diocoesis tribunali, qui honor ipsi oblatus anno MDCXI.

MDCXI. Obiit vero XIV Junij MDCXXVI. sepultus in Ecclesia civili, relictis liberis superstitibus ex uxore Maria van Mierlo. Scripsit

Adnotationes ad Aymonis Cravettae responsa juris. Traject. MDCXXIII. 8.

De eo hoc testimonium tulit Clar. Rodenburchius in Dedicatione de Jure conjugum: *Cuyckium constans fama jurisconsultissimum virum praedicavit; cui utinam in mentem non venisset ad alterius, Cravettae puto, labores notas adspergere? cum de suo nobili monumento contexendo non impar esset.* & Matth. de Jure Gladii cap. XVII. p. CCXCV. eum *Consiliarium doctissimum* vocat, ubi consilium quoddam ejus exhibet. vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. pag. DCCCXLI. & Graev. Orat. in L. Acad. Traj. natal.

D.

DALIUS (NICOLAUS) sive VAN DALE. Hunc inter eruditos Trajectenses enumerat Heuss. tom. II. Histor. Eccles. pag. CXLI. Quis vero, qualisve fuerit, non addit, unicum tantum locum Lipsii Epist. Cent. I. Miscell. XLII. adducens, ubi Lipsius mortem hujus Dalii dolet, ex quo tamen loco Trajectinum fuisse confici nequit. Trajecto tamen natales suos debere constat ex Albo Jani Dousae, quod exstat in Bibliotheca viri optimi, mihique amicissimi Joannis Alexandri Roëll, ubi haec ejus manu adscripta inveni:

GRATIIS SACR.

JANO. DUSAE. CL. V. OPTUMO. POETAE. OB. CIV. SER. PATR. KARISS. PUBLICORUM. STU-

DIORUM. IN. BATAVIS. CUR. AD HUMANITATEM. EIUSQUE. STUDIA. PROMOVENDA. NATO. NIC. DALIUS. EIUSDEM. ET. MAGNI. IUSTI. LIPSI. AUSPICIIS. HON AUC. ET. IN. CONLEGIUM. DOCTORUM. ACADEMIAE. LUGDUNENSIS. ADOPTATUS. PATRONO. CLIENS. HOC. ADF. SUI. MONIMENTUM. L. M. P. EX. A. D. III. KAL. SEPT. CIↃ IↃLXXX.

Quamquam haec inter nos nuper notitia admodum eſt,
Inde adeo ex quo liber ſum & juris mei,
Antiqua 'ſt tamen, & amica digna ſymbola;
Sed volt tabellis Phoebus abſtineam manum.
Si contra faxim, Marſyae memor ut ſiem,
Neglexi, & ſenſi miſer Medici haut medicas manus.
Frons ipſa teſtis, id mi DUSA relliquum 'ſt,
Ni farre averſum & mica molliris Deum,
Ut igni, aut unda perdat me, aut cute exuat.
Nic. Dalius Ultr.

Ex Epiſtola vero Lipſii, quam edidit venerandus Pater tom. I. Syll. pag. XXVIII. patet ſucceſſorem datum Cornelio Neoſtadio Leidae in Profeſſione Inſtitutionum, ubi dicitur *rarae ſpei adoleſcens, ſed ut morbus minatur, non vitalis.* quae ſcripta eſt Kal. Decemb. MDLXXX. & verum augurem fuiſſe Lipſium mors brevi ſecuta docuit; nam idem Lipſius d. l. ab Heuſſeno adducto anno ſequenti phthiſi obiiſſe nuntiat. Ex actis vero Curatorum Academiae Leidenſis XI. Aprilis MDLXXXI. quae deſcripta ad nos transmitti curavit vir opti-

optimus, eruditus, & Musarum cultor egregius David van Royen, Academiae Batavae Curatoribus a secretis, constat Professorem Institutionum egisse cum honorario ducentorum florenorum annuorum, & IX Januarii an. MDLXXXI. obiisse. Ob quod breve Professionis tempus Meursius in Athenis Batavis nullam ejus mentionem fecisse videtur. Hujus Dalii Epistolam scriptam Theod. Cantero exhibet Matth. Epistol. Syllog. XVI. An vero descenderit ex nobilissima familia *van Dalen*, quae Italicae originis, in Brabantiam venit, eamque ob crudelitatem Ducis Albani deserere coacta, in Belgium & Saxoniam inferiorem lares transtulit, & de quo multa congessit Joan. Henr. von Zeelen Athen. Lubecens. part. II. pag. VIII. & seqq. adfirmare nequeo.

DIEMERBROEKIUS (ISBRANDUS) natus die XIII. Decembris an. MDCIX Montfortii, patre Gisberto, quinquies in patria Consule, & matre Magdalena Sassia. Titulus imaginis, quae in curia Academiae conspicitur, praefert eum natum esse die XXIII. Decem. quod secundum stilum Gregorianum intelligendum videtur, quum tamen dies emortualis ibidem secundum stilum Julianum conceptus sit. Puer Trajectum mittitur in ludum literarium, quem eo tempore moderabatur Antonius Aemilius. Inde Leidam transiit, ubi Danielem Heinsium humaniores literas, Casparum Barlaeum Philosophiam, et Ottonem Heurnium Medicinam docentes, sedulo audivit. Deinde Galliam adivit et Andegavi dignitate Doctoris Philosophiae et Medicinae decoratus, in patriam reversus, sedes fixit Neomagi, ubi eo tempore pestilentia magnas strages edebat, et famam dexteritatis in eo malo depellendo et experientiam nactus, conscripsit librum *de Pestilentia*, qui

qui et hodie inter praestantissimos de hac materia habetur, ibique per aliquot annos Medicinam fecit. Deinde Trajectum lares transtulit, ducta die XVIII. Octob. MDCXLII. uxore Elisabetha van Gessel, et successor datus Gulielmo Strateno extra ordinem VII Junii MDCXLIX. deinde VII Aprilis MDCLI. Ordinarius Professor, Anatomiam et Medicinam summa cum eruditionis fama docuit. Cum vero in religione dogmata Arminii sequeretur, Magistratus declararunt hanc vocationem non contrariam prioribus decretis, juxta quae in neminem honores, beneficia aut munera conferre licebat, nisi puriori emendatae religioni esset addictus; quod probat summam doctrinam et rei medicae peritiam ipsi aditum fecisse ad cathedram publicam. Obiit XVII Novemb. MDCLXXIV. & Oratione funebri merita ejus prosecutus est celeberrimus Graevius.

Scripta ejus sunt:

De Peste libri quatuor, truculentissimi morbi historiam ratione & experientia confirmatam exhibentes. Arenaci MDCXLIV. & Amstelod. MDCLXV. 4. & cum aliis *Tractatibus Medicis variis* Genevae MDCCXXI. 4. vid. Journal des Scavans Septemb. MDCCXXI.

Anatome corporis humani plurimis novis inventis instructa, variisque observationibus & paradoxis, cum Medicis, tum Physiologicis adornata. Traj. MDCLXXII. 8. Genevae MDCLXXIX. 4. Lugd. MDCLXXIX. 4. quas duas posteriores editiones innumeris naevis, quibus prior scatet, sedulo repurgatas, & multis figuris aeneis de novo emendatis, ditatas esse, adfirmat Merklin. in Linden. renov. p. DCCXVI.

Dissertationes de morbis Capitis & Thoracis Traj. MDCLXIV. 12.

De

De variolis & morbillis.

Historia rarissimorum morborum & vulnerum.

Post mortem ejus *Opera Anatomica & Medica* edidit filius Timannus Diemerbroekius, qui hac in Urbe Apothecarius fuit, Traject. MDCLXXXV. fol. vid. Act. Erudit. Lipf. Januar. MDCLXXXVI.

DOUSA (THEODORUS) celeberrimi Jani Dousae, qui egregiam patriae & elegantioribus literis praestitit operam, ex Elisabetha van Zuylen van der Haer filius natu minimus. Natus est anno MDLXXX. die XXV Febr. an. MDCXII. uxorem duxit Gertrudem van Rheede, filiam Gerardi Dynastae de Nederhorst, vid. Gouthoev. Chron p. CLXX. & Mechtildis Peunis van Diest, ex qua plures liberos suscepit, quaeque ad decrepitam aetatem pervenisse, & demum IV. Februar. MDCLXXXIV. obiisse dicitur. die VII Junii d. a. emit praetorium nobile dictum Berkestein. Annis MDCXIV & MDCXV. adlectus est inter judices urbanos. die XVI Februarii MDCXLII. adscriptus ordini equestri regionis Trajectinae, ejusque nomine die IV Augusti ejusdem anni extra ordinem delegatur inter Senatores supremi tribunalis. Obiit VII Junii MDCLXIII. Edidit

Georgii Logothetae Acropolytae Chronicon Constantinopolitanum, Graece & Latine, notisque inlustravit Leidae MDCXIV. 8. cujus apographum frater ejus Georgius Constantinopoli secum in Belgium adtulerat, quem ex Georgii Cantacuzeni bibliotheca id redemisse testatur in Praefatione & in notis pag. LX, ubi & promittit *Epistolas Zonarae* & alia, quae frater Constantinopoli conlegerat. In qua editione tamen non feliciter versatum esse notat Cl. Fabricius tom. VI. Bibl. Graec. lib. V. cap. V. p. CCCCLI. Edidit postea Leo Allatius

Paris MDCLI. fol. & praemisit *Diatriben de Georgiis.*

Farraginem quandam Echoicam variarum linguarum, variorumque auctorum. Traj. MDCXXXVIII. 8.

Neque infelicem poëtam fuisse constat ex adlocutione super Beka, Heda, & Hortensio recusis, ad Gisbertum Lappium a Waveren, quae in editione Buchelii ante Hortensium conspicitur.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCCXXVII. & Niceron. Memoir. des homm. illustr. t. XVIII. pag. CCX.

E.

ECK (CORNELIUS AB) Arenaco-Gelder, haustis utriusque linguae fundamentis, praecipue Jurisprudentiae operam dedit, inque ea praeceptoribus usus Bockelmanno & Johanne Voetio, qui Leidae jus civile profitebantur, eos progressus fecit, ut laurea doctorali an. MDCLXXXII. insignito, Franequerae oblata sit professio in utroque jure an MDCLXXXV. Anno MDCXCIII. Magistratus nostri ipsi jus civile docendi provinciam demandarunt. Anno sequenti Frisii, animadvertentes quale detrimentum abitus ejus Academiae adtulisset, ut rediret, frustra invitarunt. Cumque post mortem Johannis Voetii Professoris Leidensis Curatores nostri metuerent, ne ipsi successor daretur, adeptus titulum Professoris juris hodierni & aucto honorario, operam suam Academiae nostrae addixit, & summa cum laude ad mortem usque, quae contigit XXVI Februarii MDCCXXXII. maxima cum frequentia auditorum docuit. Ex infelici matrimonio filium, & ni fallor, filiam suscepit, qui ante patrem obierunt.

Ejus scripta sunt:

Dispu-

Disputatio juridica de Morte sub praesidio Johannis Voet. Leidae MDCLXXXI.

Disputatio inauguralis de septem legibus Pandectarum, seu crucibus Jurisconsultorum Ibid. MDCLXXXII.

Oratio inauguralis de praestantia & necessitate juris civilis, habita Franequerae MDCLXXXVI.

Vindiciae juris Academici decreto & auctoritate Senatus Academiae Franekeranae scriptae & vulgatae, contra viri amplissimi Ulrici Huberi JCti & supremae Frisiorum curiae exsenatoris enarrationem Authenticae habitae C. ne filius pro patre &c. Franeq. MDCLXXXVIII. 8.

Pro senatu, pro se, ac suis juris Academici vindiciis stricturae breves ad Epistolam & responsionem viri amplissimi D. Ulrici Huberi &c. de lite corollarii, quam ipse more solito movit &c. Ibid. d. a.

Epistola ad amicum, quam suis dissertationibus Juridico-Theologicis nuper praefixit Ampl. Ulricus Huberus, ubi de parentibus Justiniani Imper. disseruit. Ibid. eod. an.

Principia juris civilis secundum ordinem Digestorum Franeq. MDCLXXXIX. Traj. MDCXCIV, MDCXCVII cum duabus *Orationibus de studio Poëtices conjungendo cum studio juris Romani*, & MDCCXIII. 8. quae *principia solide elaborata* testatur Struvius Biblioth. Jur. cap. VII §. XIV.

Oratio de vita, moribus & studiis M. Antistii Labeonis & C. Ateji Capitonis. Franeq. MDCXCII.

Orationes duae de studio Poëtices conjungendo cum studio juris Romani, prima habita Franequerae MCCXCIII altera Trajecti MDCXCVI.

Oratio de ratione studii juris recte instituendi. Traject.

ject. MDCXCIII. quam *elegantem* vocat Struvius Biblioth. Jur. c. VII. §. XI.

Theses juris controversi. Traj. MDCC. 8.

Oratio de religione & pietate veterum Jurisconsultorum. Traj. MDCCXVII.

Edidit & praefatione auxit *Guielmi Fornerii & Antonii Contii tractatus de Feudis, & elementa Juris feudalis Franc. Hottomanni, opus postumum hactenus nondum editum.* Leovard. MDCXCIV.

Ut & *Joh. Frederici Böckelmanni Antecessoris Leidensis tractatum postumum de Differentiis juris civilis, Canonici, & hodierni*, addita praefatione *de usu & abusu juris Canonici & hodierni in institutione Academica.* Traj. MDCXCIV. 8. & eruditas adnotationes adjecisse testatur Struvius Biblioth. Jur. cap. VI. §. CXX. scilicet in editione sexta, quae prodiit Jenae MDCCXXV. qua usus fui; nam in prioribus, ut recte monet Ever. Otto in Praefat. ante hunc Tractatum Böckelmanni pag. XL. Struvius perperam scripserat, *Optimum est scriptum Cornelii van Eck de Differentiis Juris Civilis Canonici & Hodierni, quod cum adnotationibus eruditis edidit Jo. Fred. Bockelmannus.* Ipsumque Clar. van Eck declinasse laudes sibi inmerenti tributas, opusque auctori suo sine adnotationibus reddidisse, ibidem notat Otto, qui praeterito anno hunc Böckelmanni Tractatum notis inlustratum in usum Auditorum evulgavit Trajecti in 8.

Vid Biblioth. Bremens. cl. III. fasc. I.

ENS (JOHANNES) natus Quadyci in Westfrisia die IX May MDCLXXXII. Studiorum cursum in Academia Leidensi sub Perizonio, Marckio, Tillio, & Cl. Fabricio absolvit, & inter S. S. Ministerii candidatos rece-

receptus, primo paſtor in pago Beets in Hollandia boreali, inde in inluſtri ſchola Lingenſi Theologiae Profeſſor creatus eſt, & anno MDCCXIX. cura eccleſiae noſtrae ipſi demandata, ſcholaſque domeſticas in Theologia aperire facultas data, & anno ſequenti Theologiae Profeſſor extra ordinem, & anno MDCCXXIII. ordinarius creatus, obiit VI Januarii an. MDCCXXXII nondum quinquaginta annos natus. Uxorem duxerat, quae diu ante maritum obiit, & ex qua nullos liberos ſuperſtites reliquit. Fuit vero vir eruditiſſimus, multae lectionis, graecae linguae & hiſtoriae eccleſiaſticae peritiſſimus, ſed moribus inpolitioribus, qui ſingulari ratione & ſibi propria vitam agebat; numquam vero ſtato tempore veſcebatur, bibebat, aut cubitum ibat, & quamvis vir eſſet robuſtus, ex male diſpoſita ratione & modo vivendi morbum, & inde ſecutam mortem, contraxiſſe creditur.

Scripta ejus ſunt:

Bibliotheca ſacra, ſive diatribe de librorum novi Teſtamenti canone. Amſtel. MDCCX. 8. de qua vid. Act. Erudit. Lipſ. ann. MDCCXI. p. CCCLI. & Nova Liter. Lipſ. an. MDCCXV. p. CCV.

Aanmerkingen over Jeſaias kapit. XI *en* XII, *tot verſtand der woorden in den regten zin, het oogmerk, de vervulling of verwagting en gebruik.* Amſterd. MDCCXIII. 8.

Oratio inauguralis de perſecutione Juliani Traj. MDCCXX. 4.

Oratio de Academiarum omnium praeſtantiſſima. Ibid. MDCCXXVIII. 4.

Auctor quoque eſt libelli *SatansVerantwoordinge* ſcripti contra eos, qui Voetii doctrinam ſequuntur. ut & *het On-*

Ouderlings protest en raet, Zions worstelingen, en de Spiegel der voorbeelden ontdekt en opgebeldert, tot bewaringe van eenigheid en bevorderinge van de vreede der kerke, door Daniel van der Heide. Amst. MDCCXV. cujus auctorem professus est in dissertatione Theologica publice in Gymnasio Lingensi anno MDCCXIX habita de *D. Jac. Fruytier adversus D. van der Heyde Apollogia.* respondit ei Fruytier libro Belgico, cui titulus: *Afgeperste verantwoordinge van Jacobus Fruytier Predikant te Rotterdam, tegen twee faamroovende schriften van D. Johannes Ens Predikant te Utrecht, het eene uytgegeeve onder een vermomde naam van D. van der Heyde, het andere uytgegeven en gedrukt te Lingen.* Rotterd. MDCCXX. 8.

Post ejus mortem prodiit ejus liber *de Formulis* lingua Belgica an. MDCCXXXIII. 4.

ERP (HENRICA AB) virgo exstitit nobilis. Abbatissa fuit coenobii dicti Vrouwenklooster in suburbanis Trajectinis siti. In Abbatissae dignitate successit Gertrudi van Groenestein postridie festi sancti Aegidii an. MDIII. & non MDV. ut male Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXLIX. uti constat ex ejus Annal. p. CLXXXII. Obiit die XXVI Decemb. MDXLVIII. & non MDXXVIII. ut apud Matthaeum in Praefat. t. I. Anal. vitio typographico exaratum invenio. Conscripsit vero lingua vernacula Belgica *Annales coenobii sui*, quos edidit Matth. tom: I. Analect. veter. aevi, in quibus ad ann. MDXXXIX. fratris sui Johannis van Erp meminit. Qui *Annales* post ejus mortem continuati ibidem leguntur.

ESIUS sive HESIUS (RICHARDUS) Hujus quidem meminit Valerius Andreas, sed locum ubi natus, non addit. Trajectinum vero fuisse dicit Witte in Diar.

Diar. Biograph. ad an. MDCXXX. Fuit Jesuita, & per XLIV annos Venetiis vixit, ubi literas humaniores docuit, & obiit Placentiae in ultima senectute annos LXXXIII. natus an. MDCXXX. uti Witte d. l. vel MDCXXXI. quod Valerius Andreas Bibl. Belg. p. DCCXCIV adfirmat. Insigne ejus elogium est in epistola Riccoboni ad Muretum in Gymnasio Patavino lib. IV. cap. II. p. CVI.

Scripta ejus sunt:

Instructiones Grammaticae Latinae.

Instructiones linguae Graecae.

Compendium linguae Graecae ex Nicolao Clenardo.

Compendium linguae Latinae ex Emanuele Alvaro.

De quantitate syllabarum.

Prosodia.

Rudimenta, & alia ejus generis scripta.

Simmiae Rhodii Bipennem, quae Theocrito addi solet, e Graeco Latine reddidit.

Vid. & Alegambe Biblioth. Script. S. J. ubi eadem, quae Valerius Andreas de nostro habet de verbo ad verbum leguntur, & licet uterque liber eodem anno prodierit, ideoque incertum videatur, quis plagiarius dicendus, ego tamen Valerium Andream hoc crimine absolvi non posse existimo, quum Alegambe prius exiisse constet ex censuris & judiciis, quae partim an. MDCXL. MDCXLI & MDCXLII. praeferunt, ita ut an. MDCXLII. prodiisse, sed sequentis anni numerum praefixum, ut solent Typographi, verisimile sit. Valerii vero Dedicatio posterioris editionis, nam in priore ejus non meminit, est Septemb. MDCXLIII.

ESSENIUS (ANDREAS) Bommelanus Gelder, natus est mense Februario an. MDCXVIII. Primis Lati-

nae

nae Graecaeque linguae in ſchola patria jactis fundamentis, Trajectum mittitur, & Antonio Aemilio, qui eo tempore Gymnaſium noſtrum moderabatur, traditur. In Academiam tranſlatus, in Philoſophia praeceptorem habuit Arnoldum Senquerdium, in Matheſi Bernardum Schotanum, & in Theologia praeter Mainardum Schotanum, celeberrimum Gisbertum Voetium, uti ipſe teſtatur in Oratione funebri in obitum Gualteri de Bruyn, & patet ex tom. I. Diſput. Theol. Voetii p. DCCCCLXXXV. & tom. II. p. DCCCCLXIV. DCCCCLXXIX, DCCCCXCIII. & ſeq. Inter S. S. miniſterii candidatos adſcriptus anno MDCXXXIX. & anno ſequenti die VII Junii una cum Paulo Voetio Liberalium artium magiſter creatus eſt. Deinde ei commiſſa fuit cura eccleſiae in Nederlangbroek ditionis Trajectenſis an. MDCXLI. deinde S. S. Theologiae lauream conſecutus eſt anno MDCXLV. uti didici ex Voet. Polit. Eccleſ. part. II. lib. II. tractat. III. cap. VII. quam ipſi carmine graeco gratulatus eſt Aemilius. vid. Aemil. Orat. & Poemat. pag. CCCXCIX. Anno MDCLI. eccleſiae noſtrae paſtor datus, & anno MDCLIII. ſimul cum Gualtero de Bruyn S. S. Theologiae Profeſſor creatus opera Gisberti Voetii, uti innuere videtur Schookius in Praefat. Exercitat. var. edit. poſt. cujus verba haec ſunt: *Ex quo cathedram Academicam obtinuit, ut placere queat illi, a quo promotus eſt, non dubitavit inter primarias ſuas virtutes adoptare pertinaciam, & opinionem infallibilitatis.* Profeſſionem auſpicatus eſt Oratione inaugurali *de Tractatione verbi divini*, quae an lucem publicam adſpexerit, ignoro. Uxorem duxit Luciam Spruyt die III Januarii MDCXL. Obiit XVIII Maji an. MDCLXXVII. & laudes ejus decantavit Joh.

Voe-

Voetius, uti constat ex epistola Graevii tom. IV. Syll. Epist. Burm. p. CCCCXIX.

Scripta, quae reliquit, sunt:

Triumphus crucis, sive fides catholica de satisfactione Jesu Christi, asserta & vindicata ab exceptionibus atque objectionibus Socinianis, nominatim vero ab illis, quas Jo. Crellius Francus in responsione sua ad librum celeberrimi viri Hugonis Grotii de eodem argumento protulit. Amstel. MDCXLIX. & Belgice Roterodami MDCLI. 8. vid. Voet. tom. V. Disput. Theol. p. CCCVIII. qui & in Biblioth. stud. Theol. lib. II. pag. DLVI. *scriptum* hoc *eruditum* vocat. Hunc laborem tantum invenisse in erudito orbe adplausum, ut ob operis soliditatem ad Professionem Theologicam evectus fuerit auctor, scribit Celeb. van Til Biblioth. Theolog. select. pag. LXXXIX. Hunc librum Ordinibus nostris dedicavit, prius libello supplici licentia petita & impetrata, uti didici ex actis Ordinum IX Julii MDCXLIX.

De moralitate Sabbathi. MDCLVIII.

Disquisitio de moralitate Sabbathi hebdomadalis MDCLXV.

Dissertationes de Decalogo & die Sabbathi adversus Abrahamum Heidanum. Traj. MDCLXVI. 4. quibus respondit Heidanus, & Essenium *indignum, qui Aeneae magni dextra cadat*, scribit Naeranus in Epist. praest. viror. Epist. DCX.

Vindiciae quarti praecepti in Decalogo. Ibid. MCDLXVI. quae Dissertationes scriptae sunt contra avum b. m. Franciscum Burmannum, qui celeberrimi Cocceji sententiam tuebatur.

Defensio consilii Theologici Ultrajectini de Canonicatibus, Vicariatibus &c. MDCLVIII. 4. cui Maresius libel-

 lum

lum oppofuit hoc titulo *Vindiciae de Canonicis Ultrajectinis adverfis Effenium*. Groningae MDCLX. 4.

Syftema Theologicum. Traject. MDCLIX. III. tom. II. vol. ubi in Praefatione tomi fecundi promittit *Syftema practicum*.

Synopfis controverfiarum Theologicarum, & *Index locorum totius facrae fcripturae*, quam Amftelaedami MDCLXI. Traject. MDCLXII. MDCLXXVI. & MDCLXXVII. prodiiffe adfirmat Lipenius Biblioth. Theolog. real. p. CCCCXLI. & CCCCLX.

Compendium Theologiae dogmaticum. Traject. MDCLXIX. & MDCLXXXV. 8.

Apologia pro miniftris in Anglia non conformiftis.

Differtatio de fubjectione Chrifti ad legem divinam. cujus meminit Voetius tom. III. difp. Theol. p. DCCCXX. & Lipen. t. II. Bibl. Theol. p. DCCLXXXVI.

Doctrina de noftra redemptione per meritum Jefu Chrifti.

Inftructio falutaris de Judaeis.

Refutatio vere catholica contra Pontificios, fcripta contra auctorem fcripti vernaculi, cui titulus *Montftopper*. vid. Voet. tom. V. Difp. Theolog. p. CCCCXXXVII.

Oratio de Celfitudine perfeverantiae, quam male anno MDCXIII. prodiiffe adfirmat Lipenius d. l. p. CCCCLXXIV. nifi inter vitia typographica, quibus Lipenii Bibliotheca fcatet & abundat, adnumeremus.

Oratio funebris in obitum Gualteri de Bruyn. Traj. MDCLIII.

Oratio funebris in obitum Gisberti Voetii. Ibid. MDCLXXVII. 4.

Varias quoque differtationes Theologicas confcripfit pro more illius temporis, quo non tam raro, ut hodie,

hodie, sed per quaecumque fere hebdomada exercitia publica a Professoribus exhibebantur.

Germanice prodiisse ejus *Adnotationos ad parabolam*, quae habetur Matthaei XVII. com. XXIV. anno MDCLXXII. 8. tradit Lipen. d. l. p. CCCCXCI. Edidit vero Elsenius, notante Mollero Isagog. ad Histor. Ducat. Slesvic. & Holsat. part. II. cap. V. §. ult. Belgice *Considerationem Parabolae Matthaei* XIII. *comm.* XXIV. *& seqq.* contra Johannem Labadie ejusque adseclas, quae in linguam Germanicam versa prodiit Cassellis anno MDCLXXI. 8. quam indicare Lipenium credo.

EYCKIUS (ARNOLDUS) Hic a Valerio Andrea vocatur *bonarum literarum in Gymnasio Ultrajectino Professor*, & a Sweertio in Athen. Belg. *bonarum artium professor.* quem titulum an unquam habuerit dubito, cum eo tempore nulli adhuc Professores hic cogniti. Diligentissimus Reitzius, qui hodie summa cum industria scholas nostras moderatur, in Oratione de origine Gymnasii Hieronymiani, quam anno MDCCXXXIV. publice habuit, eum anno MDLXXXII. scholae Hieronymianae non praefectum fuisse, quum Sarcerius eo tempore hoc munus obiret, probat, illisque adnumerat, qui animi causa publice hic literas professi fuerunt, & ex Valerio Andrea in Johanne Heurnio ostendit jam anno MDLV hic loci literas docuisse. Si pro anno MDLV ponamus MDLVIII. (uti quoque mentem vigilantissimi nostri Reytzii fuisse existimo ex computatione annorum Heurnii, qui anno MDXLIII. natus, anno MDLVIII. & non MDLV quindecim annorum aetatem adtigit) forte statui posset Eickium successorem Macropedio datum, qui eo anno obiit, ut in Macropedio videbimus; & in ea statione permansisse ad annum

num MDLXXVIII. quo Rectori & praeceptoribus missio data, aliique in eorum locum suffecti videntur. Conjecturae huic ansam praebent verba decreti, quae inveni in actis nostrorum magistratuum XXIII Septemb. MDLXXVIII. quae ita se habent: *Aangesien het quaat regiment, dat een wyle tyts gehouden is in de schole van Sint Hieronymus tot athterdeel van de gemeente deser stad, soo is by den Rade geresolveert, dat men de schole tot behouff van de stad aenslaen sall, ende voirts uytsien ende vernemen na goede ende bequame Rector ende Meesters, dair by de jonge kynderen wel gedient, ende de voirscreve schole wederom in zyn oude fleur ende ere gebrocht mach worden, op alsulke ordonnantie, als tanderen tyden dair van geconcipieert is, ende men noch verder concipieren sal moghen.* Si porro initium praefecturae scholasticae Sarcerii ad annum MDLXXVIII. & non ad annum MDLXXVII. ponamus, omnia recte convenient. Nisi dicamus in alia schola Eyckium juventutem erudiisse; in ecclesiis enim scholas fuisse notum est. vid. Matth. t. III. Analect. p. CCCCXLIII. Quidquid sit, constat juventutem primis utriusque linguae rudimentis inbuisse, & *clarus in puerorum ingeniis formandis vir* dicitur a M. Adam. Vit. Medic. p. CLXIV. Epitaphium ipsi posuit Arnoldus Buchelius, quod habet Aicher part. III. scen. VI. Theatr. Funebr. p. CCCXCIX.

Eickius hic jaceo, quem Trajectina juventus
Viventem coluit, posteritasque colet.
Moribus & gestis, vivo insuper ore docebam
Nuper, nunc sileo, sed mea scripta docent.

Edidit *Grammaticam Graecam* partim metro, partim pro-

profa, & *Tabulas* in eandem. an. MDLXXXII. typ. Plantin. 4. ubi in carmine ad Magiftratus Trajectinos Th. Canteri & Adriani van der Burch aufpiciis has *Tabulas* editas profitetur.

Decalogum Moyfis verfu elegiaco reddidit forma tabulae.

Libellum Epithalamiorum.

Confcripferat quoque libellum *de Miraculis, diverfis tumultibus & cafibus iftius temporis*, quem magni aeftimare folebat, fed injuria inter libros ejus venditus, & ubi latet ignorari dicitur.

Ejus carmina non magni aeftimantur, & quidam ftringens ex obliquo poëmata Eyckii hoc diftichon compofuit:

Cum tua duritie fuperent Epigrammata quercum,
Jure tuum cingat querna corona caput.

Vid. Val. Andr. Bibl. Belg. p. LXXX. & Sweert. Ath. Belg.

F.

FRIECK (EVERHARDUS) Hic a Valerio Andr. Biblioth. Belg. p. CCXII. & Heuff. tom. I. Hift. Eccl. p. CXXV. dicitur Jurifconfultus, & Decanus ad S. Salvatorem Ultrajecti, vixiffe circa annum MCCCLXXX. & fcripfiffe ad inftantiam Gerardi magni *Conclufiones*, quibus vitam in communi degentium multis argumentis adprobat. Nullum tamen hujus nominis inter Decanos Ecclefiae Salvatoris Trajectenfis memoratum video. Sufpicor itaque Valerium Andream, &, qui praeeuntem more fuo fecutus eft, van Heuffen, erraffe,

rasse, ac legendum esse *Everbardus Foeyck* vel *Foeck*, qui in Decani dignitate successit *Gerardo Foeck* mortuo die VIII Martii an. MCCCLXXXIII. ipse vero *Everbardus* diem obiit XXVI Martii an. MCCCCXVIII. Vid. van de Water Placcaatb. tom. I. pag. CCXLVIII. Certe ne is intelligi possit, ratio temporis non adversatur.

G.

GEROBULUS, lingua vernacula OUTRAADT, (JOHANNES) Trajectinus, qui primis emendatae religionis temporibus variis in locis patriae nostrae egregium ecclesiasten egit, ut Delfis, Flissingae, Harlingae, Daventriae, Harderovici, ac tandem Trajecti, suffectus anno MDXC auctoritate Magistratuum Johanni Utenbogartio, qui anno praecedenti cum Wernero Helmichio ministerio remotus erat.

Scripta ejus sunt:

Waaragtig verhaal van den staat der Gereformeerde Kerke, die den Zoone Gods binnen Utrecht door 't Euangelium vergadert wort, mitsgaders van alle anderen mindere dingen, tot hulpe en onderhoudinge van den zelven staat aldaar gebruikelyk en in train zynde. MDCIII. Qui libellus hodie rarior fundationes variarum Ecclesiarum Trajectensium aliaque scitu digna comprehendit.

Bericht voor de kranken. Amst. MDCXVI.

Contra Cornhertium *Vindicias Catechismi Heidelbergensis* conscripsisse tradit Voetius Polit. Ecclesiast. part. I. lib. II. Tract. III. cap. I. & Biblioth. Stud. Theolog. lib. I. cap. XVII. pag. CXCVII. edit. post.

Paraphrasim Psalmorum Theodori Bezae vertisse, didici

didici ex Revio Davent. Illuft. p. DXV. qui ex Praefatione infcripta Principi Araufionenfi & Ordinibus Generalibus praecipua ejus fata enarrat.

GESSELIUS (JOHANNES CORNELIUS) Amersfortius, Liberalium artium magifter, & fcholae patriae moderator. Burgersdicum celebrem illum Leidenfem Philofophiae Profefforem ejus difcipulum fuiffe patet ex Cunaei Oratione funebri in Burgersd. quae exftat apud Witte Memor. Philof. p. CCCXXVII. ut & Rudolphum Snellium. vid. Vorftii Orat. Funebr. Rud. Snellii p. VII. Cum vero huic ludo literario per quinquaginta annos praefuiffet, anno MDCXIX, quia decretis & canonibus Synodi Dordracenae fubfcribere recufabat, fpartam deferere coactus eft, & obiit in ultima fenectute anno MDCXXVII. Ex uxore Wittia, quae ipfi fupervixit, filium Timannum, aliofque reliquit. Edidit

Cornelii Valerii dialecticam Erotematibus diftinctam. MDLXXXIV. 8.

Colloquia puerilia Latino-Belgica, aliaque in ufum difcipulorum, uti refert Verhoeven apud Matth. rer. Amersf. fcript. p. LX. qui & carmine funus ejus profecutus eft, quod ibidem legitur.

Meminit & hujus Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DVI.

GESSELIUS (TIMANNUS) Amersfortius, Johannis filius, Medicinae Doctor, & fcholae Amersfortenfis Prorector. Quum vero Arminii dogmata fequeretur, & decreta Synodi Dordracenae fubfcriptione fua confirmare nollet, miffio ipfi data, & urbem patriam relinquens, primum Neomagum, deinde Trajectum fe contulit, ibique medicinam exercuit, & confenuit, omnibus propter animi moderationem & doctrinam charus, & Celeb. Voetius in Polit. Eccl. part.

I. lib. IV. tract. I. cap. X. p. DLIV & DLV. eum pronuntiat non tantum *virum eruditum ex cœtu Remonstrantico*, sed & *ab haeresi Antitrinitaria alienum*. & Cl. Graevius Orat. in Obit. Diemerbroekii haec de eo testatur: *Quem non tantum artis, quam exercebat consummata scientia in magna apud omnes gratia posuit, & dignatione: sed & longe super vulgus eruditorum & mortalitatis terminos evexit cognitio historiae Ecclesiasticae, quam pereruditis libris illustravit, qui in doctorum manibus & ore versantur. Eum comitabatur rara pietas, & bene merendi de omnibus prolixa voluntas, in primis de Christianorum, tot opinionum & sententiarum divortiis in tot partes diductorum, religione, de cujus concordia dies noctesque cogitabat.* &c.

Scripta ejus sunt:

Epistola de superficie vesicae crusta lapidea obducta multitudine calculorum, inpressa cum *J. Berovicio de Calculo* Leidae MDCXXXVIII. 12. vid. Linden. d. script. Med. l. I. in Tim. Gessel.

Historia sacra & ecclesiastica ordine Chronologico & via compendiaria digesta. Traj. MDCLIX. II. vol. 4. quam obtulit Ordinibus nostris, qui hanc Dedicationem sibi gratissimam dono sexcentorum florenorum agnoverunt. Hanc *Historiam* commendandam, quia ejus scopus est non tantum veritatem gestorum proponere, sed etiam *moderationem & concordiam lectorum animis offerre, laudare & quasi inplantare*, testatur Jo. Fabric. t. V. Histor. Bibl. Fabric. p. CCLXIX. Boeclerus vero in Bibliographia Critica cap. VII. §. VIII. miratur Gesselium in hac *Historia Ecclesiastica* non dubitasse magno cum periculo & damno existimationis suae, fabulam de dono Constantini M. reponere, addens; *mirum proinde est*

est scriptorem, qui in tam magno argumento aliquid praeclari promittit, tales nugas in media luce literarum adferre.

Historia rerum memorabilium in orbe gestarum ab anno mundi usque ad annum Christi MCXXV. Ibid. MDCLXI. de qua Vid. Fabric. de Scriptor. Verit. relig. Christ. c. XXXI. p. DCI. quam *Historiam* antequam in publicum emittebat, primum legendam tradidisse Christiano Rodenburchio, & Henrico Moreelse, eruditissimis summi Tribunalis quondam Senatoribus, & quorum prudentissimis consiliis nonnulla addita, descripta, & emendata, lubens fatetur in Praefatione. *Addenda*, quae vocat, desumpsisse ex Antonio Godavio Gallo quodam testatur Schurzfleisch. Epist. LIII.

Antiqua & vera fides & sola servans. Traject. MDCLXIV. 4.

Sub nomine *Simplicii Christiano-Catholici* edidit *Synopsin.* Amstelod. MDCL. 12. vid. Placc. Theatr. Pseudon. p. DLXVIII. quam deinde edidisse hoc titulo *Simplicitas Fidei Christianae* Traj. MDCLXVI. 4. testatur Fabric. tom. V. Hist. Bibl. Fabric. p. XIII.

Liber ejus postumus *De distractione Imperii & Ecclesiae*, memoratur a Graevio Epistol. ad Heins. tom. IV. Syllog. Burm. p. DCCXV.

Vid. Verhoeven apud Matth. rer. Amersf. script. p. LXII. & Fabric. d. l.

GILBERTUS (DAVID) Hujus mentionem inveni apud Cel. Voetium in Biblioth. Stud. Theol. lib. II. pag. DLII. & Polit. Eccl. part. II. lib. II. tract. I. cap. I. ubi dicitur Ultrajectinus, & fixisse lares Amstelaedami, ibique obstitisse stultis conatibus *Jacobi Bohmen*, vulgo dicti *Philosophi Teutonici*, qui Ecclesiam,

siam, ejusque doctrinam, pastores & doctores, & omne externum eorum ministerium contemnendo, ad spiritum & inspirationes suis similes revocare studebat. Contra libros hujus Jacobi Belgice *Admonitionem* edidit Gilbertus, & cum ei Johannes Theodorus van Tschesch Eques Silesius *Defensionem Jac. Bohmen* opponeret, noster anno MDCXLIV. reposita *Admonitionis suae apologia*, phanaticam illam Philosophiam compressit.

GOOR (ARNOLDUS A) Meursensis, Liberalium artium Magister & Theologiae candidatus, VII Septemb. MDCXXXV facultatem impetravit per hebdomada duas lectiones in Philosophia Practica habendi, deinde in recens erecta Academia Trajectina extraordinarii Professoris titulo XI Julii MDCXXXVIII ornatus, Philosophiam per breve tempus docuit; cumque a Principe Arausionensi Quaestura Comitatus Meursensis cum aliis dignitatibus (Lantrentmeester, Rechter en Leengriffier van 't Graafschap Meurs) ipsi oblata esset, missionem impetravit VIII. Octobr. MDCXXXVIII. ibique obiit. Edidit

Disputationes Ethicas. Traj. MDCXXXVII. 4.

Collegium Disputationum Philosophiae practicae. Ibid. MDCXXXVIII.

GORLAEUS (DAVID) Trajectinus. Philosophus non incelebris fuit, iisque, qui Aristotelem impugnare ausi sunt, adnumeratur. Floruit vero initio seculi decimi septimi. Ejus sub nomine prodierunt

Exercitationes Philosophicae, quibus Philosophia Theoretica fere universa discutitur, & plurima ac praecipua Peripateticorum dogmata evertuntur. Leidae MDCXX. 8. quae post ejus mortem editae, de quibus hoc judicium fert Morhovius t. II. Polyhist. lib. I. cap. XII.

XII. §. V. *Liber est exiguus, sed tamen cum aliquo ingenio scriptus. Incipit a Philosophia in genere, hincque ad Metaphysica & Logica pergens, multa illic statuit a Peripateticis discrepantia. Procedit deinde ad Physica, in quibus suas sequitur hypotheses, Aristotelicasque impugnat; quarum praecipuae sunt illae, coelum nihil aliud esse, quam extensionem aeris: duo fecit mixtorum elementa, terram & aquam: ignem e numero elementorum excludit, merumque facit accidens, quod etiam primarium Cartesianorum dogma est.* vid. & lib. II. part. I. cap. XV. §. II. Gisb. Voetius aegerrime tulit, quod Henricus Regius doctrinam hujus Gorlaei de Unione animi & corporis propagaret ac defenderet, uti narrat Baelius in Lexic. t. II. p. DLXXVII.

Meminit hujus quoque Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CLXXIII. & Sweert. Ath. Belg. p. CCV. vid. & Reimman. Introd. in Hist. Lit. Germ. lib. II. sect. III. pag. CCCCXXXV.

GOTHOFREDUS (HALOINUS) Illustre hujus viri elogium nobis dedit Celeb. Voetius Polit. Eccl. part. II. lib. III. Tract. IV. cap. III. pag. DCCLVII. Cujus verba, etsi longiora, quum & fata ejus continent, hic describenda existimavi. Ita vero se habent: *Memorandus mihi Haloinus Gothofredus Ultrajectinus, Philosophiae & Theologiae Doctor, qui anno* MDCIX. *in ministerio ecclesiae Heusdanae immatura & luctuosa, & illi, & ecclesiis Belgicis, morte ad meliorem vitam translatus fuit. Vir erat magni ingenii, & pro illa aetate excellentis eruditionis, vitae & conversationis castigatae, orthodoxiae tenax & zelotes, postquam Arminianas, quae tunc serpebant, novitates probe explorasset ac perspexisset, uti ego tunc Theologiae in Academia*

mia Leidensi studiosus coram ex ipso, & ex scriptarum in 1. *Cap. ad Romanos concionum in aedibus viduae post obitum ipsius lectione didici, & juxta mecum satis certi erant auditores ex habitis illis concionibus, in quibus praemonebat contra novos illos speculatores. Propterea etiam suspectus ac formidolosus ministro illi in urbe Ultrajectina, qui consilio & ductu Johannis Utenbogard anno* MDCVIII. *introductus, Remonstantismum hic moliebatur, & jam aures Senatus urbici, aut vocalium in illo Senatu, nec non Ill. Dom. Ordd. per ministrum illum politicum (qui omnium apud ipsorum dominationes potens tunc cluebat) occupaverat. Quo factum ut tam excellentis ingenii, tam eximiae eruditionis, tam felicium donorum concionandi, tantae in studiis & pragmatia ecclesiastica, diligentiae tam* ἀνεγκλήτȣ *vitae & conversationis, nulla haberetur ratio, cum occasio esset ad Ultrajectinae hujus urbis ecclesiam eum traducendi, cum tamen civis esset, &* ἴδιος *in studiis Academicis in Belgio, & in exteris Academiis ac promotionibus peculiari favore, patrocinio & liberalitate Ill. DD. hujus Provinciae Ordinum nutritus, tantisque eruditionis & virtutis testimoniis ornatus, ex peregrinatione rediisset, & tam probe & fideliter in ecclesia hujus Provinciae in aggere Martini (Meertensdyk) ministerio aliquamdiu defunctus. Et ut videas quomodo praestantissimi quique tepidis aut novaturientibus non assentientes & subservientes, ab iisdem arceri solent, ministro Heusdano Nicolao Houweningen, qui missionem ipsius petitum venerat, non tantum Ill. Ordd. (sine quorum consensu & approbatione tales* ἴδιοι *peculiariter obstricti ad ministeria in hac Provincia obeunda dimitti non solent) consensus procuratus fuit; sed & dicto ministro Heusdano,* prae-

praeter expensas in divortio hic factas, insuper honorarium centum florenorum donatum fuit. Qui postquam bene & ἀδαπάνως hic habitus esset, & onere illo non gravante saburratus, non verebatur illis, qui haec procurarant ante discessum dicere, si hinc abducens Doctorem Theologiae tanto honorario mactor, quantum mihi exspectandum si doctorem Theologiae vobis adducerem. Haec ab eodem ministro Heusdano mihi aliisque ita narrata memini. Ut redeam eo, quod dicere institueram: Haloinus hic Gothofredus in peregrinatione sua magisterio Philosophiae decoratus, Heidelbergae sceleton Ethicae, Oeconomicae, Politicae, ex Aristotelis textibus ubique annotatis, publicis disputationibus sub praesidio suo ventilandum proposuit, & typis descriptum vulgavit. Idem in illustri schola Herbornensi (quae tunc non minus ac Academiae, imo supra Academias aliquot florebat) totam Logicam a se contextam disputationibus publicis sub praesidio suo ventilandam proposuit, & typis describendam dedit. Inde digressus ad Academiam Basileensem se contulit, ibique aliquamdiu studia Theologica prosecutus, titulo Doctoris Theologi insignitus fuit, solenni disputatione III *Septemb. anno* MDCIII. *conscripta & habita hoc titulo: Theorema Theologicum Consubstantiationis & Transubstantiationis dogma iisdem argumentis everti & refelli. Ubi decem adducit rationes, quibus utrumque dogma evertatur. Hanc disputationem dedicarat Ill. Provinciae Ultrajectinae Ordinibus his verbis: Cum Deo, vobisque, viri illustres, visum sit, me ex Academiis evocatum functioni ecclesiasticae mancipare, ex voluntate vestra peracta, domum meditor, meque coram vobis sisto, hoc unum testatum faciens, mihi nihil aliud curae futurum, quam ut post Deum vobis pa-*

patriaeque meae inservire queam, cum vos sitis illi, qui me primum in illustri collegio Paulino sub excellentissimo viro domino Francisco Meyero, post autem in celeberrimis & inclytis Germaniae Academiis ad humanarum et sacrarum literarum studia liberaliter fovistis etc. Oblitus fui indicare in manus meas devenisse exemplar tomi Aristotelici, qui Practica continet, graeci ex editione Wecheli in 4. quem laudatus noster Haloinus Heidelbergae triverat, passim subductis lineis & notulis marginalibus, plerumque loca concordantia Aristotelis indicantibus, conscribillati, praecipue in Politicis, & Ethicis Nicomachicis. Ut vel hinc, & ex Disputationibus practicis in 8. editis videas, non trivialiter tantum compendium aliquod Ethicum aut Politicum legendo, sed ipsum Aristotelem Graece loquentem versando, & imprimendo, versatum fuisse. Ignoscat lector memoriam illius viri civis Ultrajectini & aliquamdiu in ecclesia patria ecclesiastae fidelissimi, atque ibi in domino defuncti, hac occasione celebranti.

GOUDA (JOHANNES DE) parentibus patriciis nostra in urbe natus anno MDLXXI. & diversus a *Johanne de Gouda* Carmelita, qui & *Johannes Palaeonydorus* sive *de Veteri aqua*, a loco natali Oudewater vocatur. Societati Jesu Tornaci nomen dedit anno MDLXXXVIII. deinde per XXV annos Bruxellis & Antwerpiae ecclesiastae munere functus est, *tanta*, inquit Miraeus, *dicendi facilitate ac venustate, tanta simul efficacia dipsutandi, ut ex merito haereticorum malleus, & murus catholicorum audiret. quem dicendi splendorem virtutibus maximis ornavit.* Hanc famam apud Papicolas meruit, quia in sermonibus, quos ad populum habebat, adsidue eos, qui purioribus sacris nomen dederant,

rant, traducebat & calumniabatur. Deum enim in concionibus solitum fuisse provocare tradit Voetius tom. III. disp. Theol. p. MCXX. qui & tom. V. p. DCCXLVIII. notat Theologos scripturarios *Fratres Biblicos*, & foeminas Biblia legentes *Sorores Biblicas* & *Sacerdotes Novi Testamenti* per contemptum vocare solitum fuisse. vid. & Voet. Polit. Eccles. part. I. lib. III. Tract. III. cap. I. §. IV. Obiit Bruxellis XXVIII. Decemb. MDCXXX. aetatis LIX.

Acerrimus hic avitarum superstitionum vindex varia scripta contra emendatae religionis antistites, Belgico sermone evulgavit. Sub ejus nomine prodierunt:

Apologia pro venerabili Eucharistiae sacramento, & vera panis ac vini in corpus & sanguinem dominicum transubstantiatione contra Fredericum & Samuelem Lansbergios ministros Roterodamenses. Antv. MDCIX. 8. continens disputationem privatim habitam cum Lansbergio Roterodamensi verbi divini Praecone, cujus meminit Voetius de Polit. Eccl. part. III. lib. III. Tract. IV. sect. I. cap. I.

Victrix transubstantiatio contra eosdem. Ibid. MDCXI. 8.

Demonstratio cl. mendaciorum Henrici Boxhornii. Ibid. MDCX.

Pro cultu & invocatione sanctorum adversus Boxhornium, Perkinsonum & Bogardum. Ibid. MDCXI.

Pro iisdem propositionibus adversus Henricum Boxhornium Apostatam & Ministrum Bredanum, sive Responsio ad Veredarium & somniatorem Boxhornium MDCXIV.

Apologia pro VIII. *propositionibus catholicis Francisci Costeri adversus Henricum Brand Ministrum Zirikaeum.* Ibid. MDCXI.

Exa-

Examen Fr. Gomari, Joh. Utenbogardi & Dan. Castellani.

Apologia pro consultatione Joannis Lessii, quaenam fides sit capessenda, adversus Michaelem Hogium. Ibid. MDCXII. 12.

Contra Hoji calumnias & mendacia. MDCXIII. 8.

Explicatio brevis mysterii S. Eucharistiae. Sylvae ducis MDCXII. 12.

Examen de officio et auctoritate Magistratus Christiani in rebus fidei ecclesiasticis.

Refutatio pugnae oblatae catholicis a quatuor Ministris Calvinianis Sylvaeducensibus, qui statim a capta per haereticos urbe eo convolaverant. Antverp. MDCXXX.

Elogia hujus Jesuitae nobis reliquerunt Alegambe Biblioth. Script. Societ. Jes. Miraeus de Script. sec. XVII. cap. CCXXVI. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DIX. Sweert. Athen. Belg. p. CCCCXXXII. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXX. & Heuss. t. II. Hist. Eccl. p. CXXXIX.

GRAEVIUS (JOHANNES GEORGIUS) Naumburgi in Saxonia die XXIX Januar. an. MDCXXXII. natus, Graecas Latinasque literas in Gymnasio Portensi didicit; hinc in Lipsiensem Academiam missus est, ubi Andream Rivinum, & Johannem Strauchium cognatum suum, (sub quo defendit VII Id. Febr. an. MDCL. Dissertationem II. ad Tacit. de Morib. Germanorum, quae legitur inter ejus dissertationes editas Francof. MDCLXXXIII.) Historiarum & literarum humaniorum Professores audivit. Deinde Daventriae per duos annos Johanni Frederico Gronovio, cui eum commendaverat Reinesius. vid. Epist. Reines. ad Daum. XXXII. & XXXIII. adhaesit. Inde Amstelaedamum petiit, ubi eo tem-

tempore Alexander Morus eloquentiae praecepta tradebat, & David Blondellus ſacras & profanas hiſtorias docebat. Quibus praeceptoribus cum per biennium uſus eſſet, ſummo deſiderio Galliam & Italiam videndi flagrabat, uti patet ex tom. IV. Syll. Burm. Ep. IV. Quod cum non ſuccederet, anno MDCLVI. Duisburgum ſe contulit, ubi literas humaniores docendi provincia ipſi demandata, & anno ſequenti accitus a parentibus aegrotantibus, patriam adiit, eodemque anno rediit. vid. Ibid. Epiſt. IX, XI, XII & XIV. Deinde Daventrienſes anno MDCLVIII. Gronovio Leidam evocato ſucceſſorem dant, ubi cum per triennium moratus eſſet, Trajectenſes XIX Aug. MDCLXI. eum ſibi vindicant, ut Aemilio ſuccederet, ubi ſumma cum doctrinae & eruditionis fama maximo concurſu auditorum literas humaniores profeſſus eſt. Bis ab Amſtelodamenſibus expetitus ſplendidiſſimo honorario & toties a Leidenſibus, imo a Veneta Republica, ut Octavio Ferrario ſuccederet, & ab Electore Palatino in Academiam Heidelbergenſem, abnuit, & Trajectinis ſe addixit. Vid. Syll. Burm. tom. III. p. DCCCXLVII & DCCCXLVIII. tom. IV. Ep. LVII, LXII, LXIII, CVIII. & ſeqq. & t. V. pag. CXVII.

Symbolo uſum fuiſſe, *ſi vis amari ama*, notat Crenius Animadv. Phil. & Hiſt. part. XI. pag. CXLII. & firmat monumentum, quod inter diſcipulos ejus, quorum humeris ſepulchro inlatus eſt, diviſum fuit, cui idem ſymbolum inſculptum legitur. Fratrem habuit in India degentem, uti patet ex tom. IV. Syll. Burm. p. DLXXIV. qui an idem, qui primo a ſecretis, deinde Conſul Lipſienſis fuit, ignoro. Uxorem duxit Odiliam de Camp, virginem Duſſeldorpienſem, quae maritum

octies & decies parentem fecit. Ex tanto autem liberorum numero non nisi quatuor filiae parentibus superstites fuerunt. Filium habuit *Theodorum*, qui anno MDCXCI. Lector Eloquentiae & Historiarum creatus, *Callimachum* edere proposuerat, sed praematuro fato extinctus, uti notat vener. Pat. ad Sueton. Claud. cap. x. patri absolvendum reliquit an. MDCXCVII. II. vol. 8. de qua elegantissima & hodie rara editione vid. Fabric. t. II. Bibl. Graec. lib. III. c. XIX. §. v. qui recte Graevium nostrum *virum numquam satis laudandum, & elegantissimae doctrinae* pronuntiat in Bibliogr. Antiq. lib. I. cap. VI. vid. & c. XI. §. XX. & lib. II. c. VIII. §. v. & lib. IV. cap. XV. §. VII. Mortem hujus filii dolet & eum solatur Schurzfleisch. Epist. DLXXXIII. & carmine elegantissimo Broekhusius Poëmat. p. LV. Notas tamen in *Callimachum* non a filio, sed ab ipso patre confectas existimavit Baelius in Epistol. p. CCCLXXIV. cujus verba sunt: *on ne croit pas, que les notes soient d'autre main, que de celle de son illustre pere, qui vouloit mettre son fils en reputation par ce tendre stratageme:* referente Klefekero in Biblioth. Erudit. Praecoc. p CVIII. Leporinus in Memoria Wolfiana p. XXXIX. narrat Wolfium rogasse Graevium, quare religionem mutaverat, (Lutheranam enim antea professus erat) illumque, non lubenter ea de re interrogatum, respondisse, *esse delicta juventutis*, aliaque narrat, quae Graevii religionem suspectam faciunt. Obiit autem anno MDCCIII. & oratione funebri parentavit ei venerandus Pater. Duo haec Epitaphia in honorem Graevii a viro quodam docto composita, exhibet Bernard Nouvell. de la Repub. des lettres, Mars MDCCIII.

Siste,

Siste. gradum.
Quisquis. es. viator.
Quis. hic. jaceat. ni. barbarus, es. ad. te. pertinet.
Hic. jacet:
JOANNES. GEORGIUS. GRAEVIUS.
Eruditorum. sui. temporis.
se. solo. judice. excepto.
Princeps.
Orbis. literati.
Perpetuus. absque. invidia.
Dictator.
Quidquid. Graecia. quidquid. Roma.
Invenit. scripsit. reliquit.
Optimi.
Scivit, docuit, exornavit.
Ingeniorum, fautor. fervidissimus.
Quas. scrinio. pectoris. continebat. opes.
Omnibus. elargiens.
Omnes. eo. quo. pervenerat. evehere. studens.
Hoc. omnium. quae. tentavit. unum. non. est.
assecutus.
Omnibus. faventi. faverunt. omnes.
Bellum. indixit. nemo.
Ne. virtuti. videretur. bellum. indixisse.
Doctior. fuerit. an. melior.
Ornamenti. plus. antiquis.
expenso. tulerit. an. accepto.
utrumque. reliquit. incertum.
de. tota. posteritate. meritissimus.
aevi. sui. splendor. &. amor.
I. nunc.
Et. quidquid. fuit. vel. est.

Labore. improbo. ſcrutare.
memoria. tene.
ingenio. vince.
Principes. Europae. ſummos. in. amicitia.
bonos. in. clientela.
gentes. omnes. in. diſciplina.
Fama. bonitate. doctrina.
Si. potes. tua.
Merere. tene. habe.
Haec. omnia. praeſtitit.
GRAEVIUS.
&
FUIT.
Aliud
Siſte. viator.
Hic. jacet:
JOANNES. GEORGIUS. GRAEVIUS.
Tantum. eſt.
Ubi. ſim. ignorare. poteras.
Quis. fuerim. non. potes.

Varii vero Auctores & virorum doctorum opera ejus cura & induſtria prodierunt, quibus magnam gratiam apud eruditos iniit.

Primum ejus nomine prodierunt *Caſauboni Epiſtolae*, Brunsvici an. MDCLV. ſed eo invito & deprecante, Typographus nomen ejus in fronte libri inſcripſit. vid. Syll. Burm. tom. IV. Ep. VI.

Edidit *Luciani Soloeciſtam.* Amſtel. MDCLXVIII. 8. quo labore plus olei & operae perdidiſſe quam ad Juſtinum, ipſe fatetur t. IV. Syll. Burm. Epiſt. XLII. hoc libello maximam famam adeptus eſt, & linguae Grae-

cae

cae peritiam egregiam oftendit; fed anno MDCLXXXVII. prodierunt duobus voluminibus *Omnia Luciani opera*, de qua editione non tam benigne fenferunt viri docti. vid. Acta Lipf MDCLXXXVII. p. DLXX. & Cleric. Hift. Univerf. t. VI. p. CCCIII. vid. & Fabric. t. III. Bibl. Graec. lib. IV. c. XVI. §. III. Praefationem in *Lucianum* laudat Weiffius. Epift. XLV.

Hefiodum. Amftel. MDCLXIX. 8. cum notis, quas *Lectiones Hefiodeas* vocat, repetitis in editione Clerici. vid. Fabric. t. I. Bibl. Graec. lib. II. cap. VIII. §. XXI. quas notas *eruditiffimas* teftatur Morhovius lib. VII. cap. II. §. III. Polyh. liter. & *exquifitiffimas* vocat Wachius in not. ad Caton. brev. fentent. XI. pag. LXVIII. editionis Arntzenii.

Juftinum. Traj. MDCLXIX. 12. & cum notis variorum Leidae MDCLXXXIII. Amft. MDCXCIV & MDCCVII. 8.

Catullum, *Tibullum*, *Propertium*, *cum integris Scaligeri*, *Mureti*, *Achillis Statii*, *Rob. Titii*, *Hieron. Avantii*, *Jani Doufae patris & filii*, *Theod. Marcilii*, *& felectis Pafferatii aliorumque notis*. Traj. MDCLXXX. 8.

Suetonium Traj. MDCLXXII. & Amftel. MDCXCVIII. 8. & cum notis variorum Hagae MDCXCI Traj. MDCXCIV. & MDCCIII. 4. de qua editione vid. Fabric. Bibl. Latin. t. I. lib. II. cap. XXIV. Ejufque notae repetitae in nupera editione, quam evulgavit venerandus Pater.

Florum. MDCLXXX. MDCXCII. & MCCII. 8. in qua editione illud praecipue laudat Morhovius lib. IV. Pol. XIII. §. VI. quod fubjecerit imagines & nummos, in quibus vel imperatores vel alii clariffimi viri, vel actus denique reipublicae & antiquitates repraefentantur, quibus oculo una cum hiftoria objectis tenacior inhaeret

memoria rerum illarum; & quod praemiserit *Dissertationem de Flori stilo*, in qua per totum Florum excerpit inepte ac adfectate dicta, a quibus cavere debent, qui illum legunt. Notae Graevii exstant & in nitidissima editione Flori, quam adornavit Cl. Dukerus Leidae anno MDCCXXII. 8. ubi in Praefatione egregie Graevii judicium de stilo Flori vindicat contra Begerum.

Ciceronis Epistolas ad familiares, cum notis integris P. Victorii, P. Manutii, Hier. Ragazonii, Dionysii Lambini, Fulvii Ursini, nec non selectis Jo. Fred. Gronovii, Bernardi Rutilii, Jani Gebhardi, aliorumque, & antea ineditis Mureti atque H. Valesii. Amst. MDCLXXVII. & MDCXCIII. II vol. 8. & cum solis Graevii notis Amstel. MDCLXXXIX. 12.

Ciceronis Epistolas ad Atticum, cum notis integris P. Victorii, P. Manutii, Malaespinae, Lambini, Fulvii Ursini, Sim. Bosii e chirographo ejus auctioribus, Franc. Junii & Popmae, ineditis etiam antea Isaaci Casauboni, Mureti & Jo Fred. Gronovii, selectisque Conradi atque aliorum. Ibid. MDCLXXXIV. II vol. 8.

Ciceronem de Officiis, cum integris animadversionibus Lambini, Fulvii Ursini, Car. Langii, Francisci Fabricii, & Aldi Manutii, tum selectis aliorum Mureti, Rachelii &c. Amst MDCLXXXVIII. & ex recensione & cum notis Graevii Ibid. MDCXCI & MDCXCIX. 8. de qua editione vid. Morhov. Polyh. IV. cap. XI. §. VII. & Fabric. Bibl. Latin. tom. I. lib. I. cap. VIII.

Ciceronis Orationes, cum scholiis Q. Asconii Pediani ad MSS. emendatis, & anonymi veteris Scholiastae, notisque integris Franc. Hottomanni, Dionysii Lambini, Fulvii Ursini, Pauli Manutii, & selectis tum aliorum, ut Faerni, Mureti, Lauredani sive Sigonii, tum Nicolai

colai Abrahami. Amstel. MDCXCIX. VI vol. 4. de qua vid. Fabric. d. l. Hanc editionem *mendosissimam* adpellavit Crenius Anim. Phil. & Hist. part. XVI. p. CXLI. quod iniquius quam verius ab eo pronunciatum testatur Fabricius t. II. Bibl. Latin lib. I. cap. VIII. Pessime tamen contextum Orationum in hac editione emendatum, pluribusque quam oportuerat vitiis deformatum esse, non negaturum, qui hac editione uti consuevit, mihi adfirmavit eruditissimus Drakenborchius.

Julium Caesarem, cum commentariis Dyonisii Vossii, G. J. filii, additis Caesaris fragmentis, Jo. Scaligeri notitia Galliae, & notis super appellationibus locorum aliquot & gentium apud Caesarem. Amstel. MDCXCVII. 8. Quam editionem non mediocriter commendare subjunctos *de vita Caesaris commentarios* Julio Celso perperam a nonnullis tributos, scribit Fabric. t. I. Bibl. Lat. lib. I. cap. X. repetita est haec editio Leidae MDCCXIII. 8.

Phaleucos lusit in *Abrahami Weselii commentarium ad novellas constitutiones Trajectinas*. vid. tom. IV. Syll. Burm. Ep. CLXXV.

Edidit & *Thesaurum Antiquitatum Romanarum*, qui prodiit ex officina Petri van der Aa & Francisci Halmae Leidae & Trajecti an. MDCXCIV. & seqq. XII vol. fol. de quo vid. Fabric. Bibliogr. Antiq. cap. III. §. X. laudat & van Til Biblioth. Theolog. select. pag. LXXXIV.

Martini Lexicon Philologicum, cui subjecit *Isidori Glossarium* cum notis suis. Traj. MDCXCVII. fol. Vid. Act. Erud. Lips. Apr. MDCCIII.

Meursii Ceramicum Geminum. Traj. MDCLXIII. 4.

- - - *Cretam, Cyprum & Rhodum*. Ib. MDCLXXV. 4.

- - - *The-*

- - - *Thesеum, sive de ejus vita, gestisque librum.* MDCLXXXIV. 4.

- - - *Themidem Atticam.* MDCLXXXV. 4.

- - - *de Regno Laconico.* MDCLXXXVII. 4.

Monumenta illustrium virorum & Elogia aucta antiquis monumentis in agro Trajectino repertis. Traj. MDCLXXI. fol.

Petri Petiti dissertationem de Nepenthe Homeri, sive de medicamento Helenae, luctum omnemque animi aegritudinem abolente, & aliis quibusdam eadem facultate praeditis. Traj. MDCLXXXIX. 8.

Ferrarium de ritu sacrarum concionum. Ibid. MDCXCII. 8. cum Praefatione quam *eruditam* vocat Hausmannus Introd. in Notit. Scriptor. Homileticorum cap. III. §. III.

Franciscum Junium de Pictura veterum. Roterod. MDCXCIV. fol. de qua editione vid Accession. ad Morhov. lib. V. Polyh. cap. II. §. XIV. Praemisit Graevius *Vitam Junii*, in qua non exacte temporum computationem observatam adfirmat Niceron. Memoir. des homm. illustr t. XVI. p. CCIV.

Huetii poemata Latina & Graeca. Traj. MDCXCIV. 8. vid. Morhov. lib. VII. cap III. §. X.

Albertum Rubenium de vita Fl. Manlii Theodori.

Danielis Eremitae aulicae vitae ac civilis lib. IV. & *ejusdem Opuscula varia.* Ibid. MDCCI. 8.

Syntagma Dissertationum rarissimarum, Historico-Philologicarum, quas viri doctissimi superiori seculo elaborarunt. Traj. MDCCII. 4. vid. Act. Erud. Lips. Martii MDCCII.

Corpus Inscriptionum Gruteri edere in animo habuit, quod deinde Amstel. MDCCVII. II vol. cum Praefatione

ne venerandi Patris prodiit, quam Praefationem sequitur Epitaphium, elogia & imago Graevii.

Thesaurum Italiae edere quoque in se susceperat, quorum tres tomi post ejus mortem prodierunt, quibus Praefationem praemisit celeberrimus Perizonius, reliquis venerandus Pater.

In editione *Lactantii*, quam Bauldry adornavit, conspiciuntur & notae Graevii. Et animadversiones ejus *in Ausonium* exstant in editione Tollii, quam evulgavit MDCLXXI. & *in Rutilium* in editione Almeloveniana an. MDCLXXXVII. 12.

Homerum edere constituisse docet ex Bosii epistolis ad Reinesium Fabricius Bibl. Graec. t. I. lib. II. cap. III. §. XIX. ut & *Polyaenum* tom. III. lib. IV. c. XV. §. VII.

Novam molitum esse *Philostrati* editionem probat Fabricius t. IV. Bibl. Graec. lib. IV. c. XXIV. §. XI.

Politicam Aristotelis cum Paraphrasi Danielis Heinsii evulgare voluit. vid. Syll. Burm. t. IV. Ep. I. ut & *Vitas Scheelii, Gronovii & Terburchii.* Ibid. Ep. DCXXIII.

Promiserat quoque se *Nicolai Heinsii vitam* literis mandaturum, eamque ob causam ei commissa erat insignis conlectio Epistolarum, quas viri docti ad Nic. Heinsium conscripserant, ut & commentarii legationis, quam nomine reipublicae foederati Belgii Heinsius in Suecia obierat; quae omnia haeredes Heinsiani, Graevio mortuo, receperunt.

Jussus scribere *Historiam Gulielmi* III. stipendio annuo mille florenorum, de qua omnia egregia ominantur auctores novae Bibliothecae Germanice editae t. I: p. XXXII. quum jam ad an. MDCLXXII. pervenerat, obiit.

Ejus *Praefationes & cxx. Epistolas* cum oratione venerandi Patris in illius obitum, edidit celeberrimus Fabricius Hamb. MDCCVII. 8.

Orationes ejus edidit venerandus Pater Leidae MDCCXVII. 8. qui & tom. III & IV. Sylloges Epistol. varias ejus elegantissimas Epistolas, praesertim mutuas cum Nicolao Heinsio, cum orbe erudito communicavit.

Ejus nomine prodiit *Cohors Musarum, sive Historia rei literariae, nec non Historia Bibliothecalis, cum synopsi rei nummariae & ratione temporum, accurante Welpherdo van Buren.* Traj. MDCCXV. 8. quam recensent Lipsienses Act. Erud. Novemb. MDCCXVI. graviter vero hunc editorem reprehendit reverendus Pater in Praefat. ante Orat. Graevii. vid. & Journal literaire tom. VII. pag. CCCCXXXI.

Ejus *Praelectiones de Judiciorum Romanorum ordine*, edi optat Slevogtus in Dissertatione de in jus vocatione antiqua & nova, notante Fabricio Bibliogr. Antiq. c. XV. §. XII.

Graevium cum scriptores Latinos, quos Classicos vocant, ederet, Juntarum, ubi potuit, editiones in primis consuluisse, testatur Zeltnerus in Theatro virorum eruditorum, qui speciatim Typographis laudabilem praestiterunt operam pag. XI. in quo tamen fallitur, quum hoc solum Justinum spectet, quem ex editione Juntae multis locis emendavit. Zeltnerus ibidem Graevium vocat *Clarissimum olim Germanorum in Belgio decus*, & *virum Graece & Latine doctissimum* pronuntiat Schurzfleisch. Epist. CCCCXCVII. & *politioris doctrinae primipilus* dicitur a Struvio Biblioth. Numm. cap. I. sect. VII.

Eli-

Elogium Graevii vid. in Act. Erudit. Lipsiens. April. MDCCIII., ubi mortem ejus adnuntiant, & Fabric. t. III. Hist. Biblioth. Fabric. p. CCLXXIV. & Niceron. Memoir. pour servir a l'Hist. des homm. illust. t. II. p. CCXXXIX.

H.

HADRIANUS SEXTUS Papa Romanus. Hujus viri natales, infantiam, studia, honores, fata & merita anno MDCCXXVII. in editione *Analectorum Historicorum de Hadriano* VI. exposuimus, ideoque Lectorem, qui ea scire desiderat, ad illa ablegamus.

HAEFTENUS (BENEDICTUS) Trajectinus, in baptismo praenomen *Jacobi* acceperat, quod postea cum religionem Benedictinam Affligemii professus erat, mutavit, nomenque *Benedicti* adsumpsit. Affligemii enim primaevam & strictiorem regulae Benedictinae observantiam, sive reformationem, anno MDCXXVII. recepit, ibique Praepositus constitutus, obiit anno MDCXLVIII. & hoc ipsi monumentum positum, quod legitur in Le Grand Theatr. Sacr. de Brab. t. I. p. II. p. CCCXLIV.

Aeternae memoriae reverendi admodum Domini
D. BENEDICTI HAEFTENI
Hujus Monasterii Praepositi, morum integritate,
Candore, modestia, eruditione, scriptis
Clarissimi.
Qui postquam suis ad suscipiendam hic
Cassinensem
Observantiam praeivisset,

Rebus multis domi, forisque praeclare gestis
Migravit ad Christum anno MDCXLVIII.
Pridie Kal. Augusti, aetatis anno XL.
Dignitatis XXXII.
Hic quicumque legis moriturus, & ipse precare
Mortuus aeterna pace quiescit, Amen.

Ubi tamen male aetatis annus inpressus legitur, nam anno MDCXVI. jam Praepositus electus dicitur in serie Praepositorum, quae pag. CCCXLVI. exhibetur. Si vero defunctus sit anno aetatis XL, anno VIII. aetatis Praepositura ei demandata esset, quod absurdum. Dolendum vero, quod in libro, qui non nisi magnis sumptibus comparari potest, talia vitia occurrant.

Scripta ejus sunt:

Paradisus, sive Viridarium Catechisticum, odis, sive cantionibus Belgicis & Latinis ad musicos tonos consitum. Antverp. MDCXXII. 4.

Schola cordis, sive aversi a Deo cordis ad eundem reductio & instructio, cum iconibus aeneis. Ibid. MDCXXIX. 8.

Panis quotidianus, sive Meditationes sacrae in singulos anni dies distributae. Ibid. MDCXXXIV. 12.

Propugnaculum reformationis Monasticae Ordin. S. Benedicti. Cui respondendo opposuit *Scutum inexpugnabile aequitatis* Carolus Rymius ad S. Petrum in monte Blandinio Gandavi Abbas.

Disquisitiones Monasticae, quibus S. Benedicti regula, & religiosorum rituum antiquitates variae dilucidantur, praemissa S. Benedicti vita. MDCXLIII. fol.

Venatio sacra, sive de Arte quaerendi Deum libri XII.

XII. Qui liber post ejus mortem prodiit Antverp. MDCL. fol.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. cx & DCCCLVIII. Miraeus de Script. sec. XVII. cap. CCXXXVIII. H. V. R. ad Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXXXVIII. ubi adducit elogium, quod ipsi dedit Edmundus Martene, qui eum *virum aeterna memoria dignum* pronuntiavit.

HAGHEN (THEODORUS AB) Trajectinus, Fuit hic Physicus atque Astrophilus, qui frontispicium illud literatum, cui varia ex sacris literis insculpta legebantur, e regione pontis Praesidiarii hac in urbe aedificasse dicitur. Edidit

Prognosticon stellare ab orbe condito in diem usque novissimum juxta errantium siderum habitudines. Traject. MDCLII. 4.

Haec de eo nobis reliquit Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCCXXIII. neque apud alios ejus mentionem inveni.

HALEN (HERMANNUS AB) natus Trajecti III Kal. Sept. an. MDCXXXIII. Perceptis utriusque linguae fundamentis, primum Philosophiae, deinde Theologiae operam dedit. In qua praeceptoribus usus Voetio, Hoornbeekio & Essenio, tantum profecit, ut inter candidatos receptus, anno MDCLVIII. praeficeretur Ecclesiae in pago Kleyn Ammers dicto, unde anno MDCLXIV. ad Ecclesiam Trajectinam transfertur, simulque cum avo beatae memoriae Francisco Burmanno verbi divini preconis munus auspicatur. Anno MDCLXXXI. extra ordinem Theologiae Professor creatus, biennio post inter ordinarios recipitur, & tam in Ecclesia quam in Academia praeclari Theologiae doctoris partes sustinuit ad annum nascentis hujus seculi primum, quo Kal. Martiis animam Deo reddidit.

dit. Et memorabile eſt, quod licet ſchola ejus non magna juvenum frequentia celebraretur, nullos tamen ex ea dimiſerit, qui non ad ampliſſimas ſtationes pervenerint, & inter diſertiſſimos in patria noſtra miniſtros habiti ſint.

Oratione funebri memoriam ejus commendavit venerandus Pater.

Edidit paucarum paginarum libellum, continentem, ſi bene memini, *Judicium de uſu Rationis in rebus Theologicis*. Traj. MDCLXXXVI. 8.

In animo habuiſſe concinniorem Theologici ſtudii ordinem ſcripto conſignare; ſed opus hoc media fere parte typis deſcriptum mortem interrupiſſe, teſtatur optimus Parens in Oratione funebri.

HARAEUS (FRANCISCUS) vulgo *van der Haer*, Ultrajectinus. In Academiam Lovanienſem miſſus, alumnus fuit Collegii Standonici, uti legimus apud Valer. Andr. Faſt. Acad. Lovan. p. CLXXIV. Theologiae operam dans, audivit Johannem Molanum Theologiae Profeſſorem Lovanienſem, uti ipſe teſtatur in Praefatione de Vitis Sanctorum. Quum Theologiae Licentiatus honorem obtinuiſſet, Duaci per aliquot annos Rhetoricam docuit. Deinde peregrinationem inſtituit, Germaniam Galliam & Italiam perluſtravit, inde Muſcoviam cum celeberrimi nominis Jeſuita Antonio Poſſevino petivit. In patriam reverſus primo Canonicus ad S. Johannem Sylvaeducis, deinde Trajecti quiete aliquamdiu vixit, paulo poſt Namurci in S. Albini, dehinc Lovanii in D. Jacobi, Canonicatum obtinuit, & obiit Lovanii XII Jan. MDCXXXII. ſepultus in Eccleſia primaria Sylvaeducenſi, ubi adhuc ſupereſt hoc monumentum, quod ſibi & collegae Simoni Verepaeo poſuit. D.

D. O. M.
DEXTRE ET GNAVITER
Sibi suoque D. SIMONI VEREPAEO Dommelano, hujus Ecclesiae Sylvaeducensis Canonico, D. FRANCISCUS HARAEUS Ultrajectinus, S. Theol. Licent. vivens posuit, memor Lethi.

Italos, Suecos, Gallos lustrando quid egi?
Christe, tua est virtus hinc meliora sequi.
Lector eram, brevibus descripsi gesta piorum;
Pastorem inde gregis lustra habuere duo.
Post Verepaee fuit, tuus ut collega vocarer,
O utinam dignus nominis & meriti?
Te schola docta colit, colit & pia turba precantum,
Tu mihi & aeternae duxque comesque viae.

Vid. Le Grand Theatr. Sacr. de Brab. tom. IV. p. XLIII.

Scripta, quae edidit, sunt:

Compendium ex Laurentii Surii tomis VII *de Vitis Sanctorum.* Antv. MDXCI. 8. quod Lugdunenses iteratis typis evulgarunt. Optima editio duplo auctior, perpetua chronologia & variis notis inlustrata, prodiit Coloniae MDCV. fol. ubi in praefatione auctor malam fidem Lugdunensium exponit, & nullo delectu quasdam historiolas insperfas queritur. vid. Possevini App. Sac. t. I. p. DLXXXIV.

Olympiades & Fasti concordi serie historiae sacrae & non sacrae usque ad Christum passum. Coloniae. MDCII. 4. altera editio sub hoc titulo prodiit, *Concordia Historiae sacrae & profanae per Olympiades & Fastos a Roma* con-

condita usque ad Christum passum ex optimis auctoribus stabilita Antverp. MDCXIV. 4.

Chronologia brevis ab orbe condito ad Christum passum, clare demonstrans Jesum Nazarenum esse Messiam Dan. IX. *praenuntiatum.* Quem librum Antverpiae in 8. excusum, licet annum non indicet, scribit Imbonatus in Biblioth. Latino-Hebraica pag. CCCLVI.

Chronicon universale.

Pro libertate Ordinum Belgii *Vindiciae* sive *Sincera declaratio causarum belli Belgici.* Francof. MDCXX.

Annales Ducum Brabantiae totiusque Belgii. Antv. MDCXXII & MDCXXIII. III tom. fol. in quibus eum nimis partibus Hispanorum se addictum ostendere, testatur Boeclerus in Bibliographia Critica cap. XIII. §. VI.

Catena aurea in quatuor Euangelia, adsumpto nomine *D. Thomae Aquinatis.* Antverp. MDCXXV. 8. quam anno MDCXVI. prodiisse adfirmat Lipenius Bibl. Theol. real. p. DCXXXIV. cui tamen minime fidere possumus, quum infinitos errores in eo deprehenderim.

Biblia Sacra vulgatae editionis Sixti V *jussu recognita, cum expositionibus priscarum vocum literalibus & mysticis.* Antverp. MDCXXIX. fol. hanc editionem ad annum MDCXXX. refert Fabricius t. VII. Bibl. Graec. lib. V. cap. XVII. pag. ult. ut & Mayerus in Biblioth. Biblic. Dissert. V. §. XIV. qui & repetitam editionem anno MDCL. in fol. memorat.

Expositio S. S. Patrum in Epistolas S. Pauli. Antv. MDCXXX. 8. quam anno MDCXV. prodiisse statuit Le Long Bibl. Sacr. t. II. p. DCCLXIV.

Lipenius in Bibl. Theol. t. II. p. DCCII. meminit ejus *Tractatus de Sacramentis.* Venet. MDXCIX.

Bel-

Belgico idiomate evulgavit *Spiritualem Medicum*, ſive *den Geeſtelyke Medicynmeeſter*, an. MDLXXXIX. juxta Sweertium, vel MDXCIX. 8. juxta Valer. Andr.

Ut & *Diſcurſum de initio belli Belgici ab anno* MDLXVI. *uſque ad annum* MDCVIII. Antverp. MDCXII. 8. ſpecimen majoris operis & hiſtoriae univerſae de tumultibus Belgicis, quam poſtea in *Ducum Brabantiae rerumque Belgicarum hiſtoria* amplius proſecutus eſt, & deſcripſit.

Multa vero eum deſcripſiſſe a Ponto Heutero, & plagiarium fuiſſe teſtatur Crenius Diſſer. I. de Furib. Librar. §. L.

Vid. Val. Andr. Bibl. Belgic. p. CCXXXI. Sweert. Ath. Belg. p. CCXLIV. Catulli Tornacum p. XVIII. Miraeus de Script. ſec. XVII. cap. CCVI. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXXII. Graev. Orat. in L. Acad. Traj. nat. & H. V. R. in notis ad Heuſſ. Hiſt. Eccl. t. II. p. CXLI.

HATTEM OLIVERIUS AB) Trajectinus, fuit Lipſii diſcipulus, & cum antea per XIV annos puriorum ſacrorum miniſter fuiſſet, ad Papicolarum caſtra tranſiit cum uxore & novem liberis, & Lovanii Medicinae Doctor creatus, obiit Antverpiae an MDCX. aetatis XXXVIII. ubi conditus hoc Epitaphio, quod exſtat in Le Grand Theatr. ſacr. de Brab. t. II. part. I. pag. CXXVII.

D. O. M.

Nobili viro D. OLIVERIO AB HATTEM Ultrajectenſi Medico, qui in haereſi Calviniana educatus, in qua verbi divini miniſter exſtitit ann XIV, *divina tandem gratia mirabili cum tota familia converſus eſt ad Fidem Catholicam S. R. Eccleſiae, quam & ſcriptis illuſtravit, & ob eandem cum uxore & cum* IX *liberis*

 exul

exul tertio suae conversationis anno hic quietis locum accepit anno 1610. *die* 23 *Decembris.*

Scripsit:

Verdeediging waarom hy van de Kalvinisten is afgevallen, en van de teekenen der Katolyken en der nieuwe Euangelisschen. Loven MDCX.

Verdeediging tegen de Bedienaars van den Gereformeerde Godsdienst.

Praeter haec nihil scripsit, ideoque vix memorandus videtur, cum unica ratio, quare a Papae adseclis encomiis ornatus sit, fuerit turpis apostasia. Quia tamen a Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCVII. Miraeo de Script. secul. XVI. cap. CLXXII. Witte Diar. Biogr. ad. ann. MDCX. & Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXL. ejus mentio fit, eum omittere nolui.

HELMICHIUS (WERNERUS) Trajecti natus anno MDLI, inter primos Ecclesiae hujus civitatis numerandus. Anno enim MDLXXIX. inter ordinarios ministros adlectus est, & cum aliis quibusdam verbi divini preconibus in Angliam ad Elisabetham Reginam ablegatus, ad inplorandam ejus operam, ut in pacificatione cum Hispanis ineunda stipularetur liberum sacrorum emendatorum exercitium; & Reginam Elisabetham *juventutem ejus admiratam* fuisse narrat Utenbog. Hist. Eccl. III. pag. CCLXIV, ut & Schookius Exercitat. Var. XVIII. §. XIV. p. CCLVII. qui & Pastorem Trajectinum *ante primam barbam* fuisse ibidem tradit, quum jam XXVIII. aetatis annum ageret. In Ecclesia Wallonica simul cum Utenbogardo varias habuit conciones. Primus fuit, qui in templo majoris ecclesiae, invitis Canonicis, XV Januarii MDLXXXI. publice divina oracula interpretatus est. Anno MDLXXXIX. missio-

miſſione ei a Magiſtratibus data, uti narrat Borrius lib. XXI. Hiſtor. & Utenbog. Hiſt. Eccl. cap. III. pag. CCLXXI. Hollandiam petiit, & anno ſequenti Delphis paſtoris munus egit, unde evocatus ad profeſſionem Theologicam Leidae, conditionem abnuit, uti refert Voetius Polit. Eccleſ. part. II. lib. III. Tract. II. cap. X. Anno MDCII. ab Amſtelodamenſibus in Paſtorem electus, obiit XXIX Auguſti MDCVIII Amſtelodami. vid. Voet. t. III. Diſp. Theol. p. MCXXII. & tom. V. p. CCCCXIX. Trigland. Kerk. Hiſtor. IV. p. DCCI. & non Delphis, ut male Witte Diar. Biogr. ad ann. MDCVIII. Magni eum habuit Voetius, qui tom. V. Diſp. Theol. p. DCCXII. eum *Theologum praeſtantiſſimum* vocat, & in Therſit. Heautont. p. CCXCI. *Pium pariter atque eruditum Theologum, patriae ſuae Ultrajecti ornamentum, lumen eccleſiarum Belgicarum.* & in Bibl. Studior. Theol. lib. II. pag. DLXXII. *vere & ſolide eruditum Theologum, merito Lumen Eccleſiarum Belgicarum dicendum.* & tom. III. Diſp. Theol. p. MCXXII. *eruditiſſimum Theologum;* ubi ejus *Emortuale*, quo ſuos contra minantem tunc & formidatam ortodoxae religionis mutationem hortatus fuerat, *ut conſtanter manerent, ſeu ſtarent in ſalutari doctrina, quam ipſos docuerat*, Arminium in publica lectione vellicaſſe, quaſi hoc Papiſmum ſaperet, narrat. In praefatione ante Joh. Utenbogartii vitam dicitur *Een van de geleerſte, treffelykſte, godſaligſte, en welſprekenſte mannen van 't ganſche land.* & part. III. Hiſt. Eccl. p. CCXX. ed. pr. *Een geleert godzalig en wel begaaſt predikant.* & a Trigland. Hiſt. Eccl. pag. CCCCXIV. *Een geleert, godvrugtig, welſpreekent, vriendelyk en aangenaam predikant.* Ejus quoque

mentio in Epiſtolis praeſtantium virorum LV, LIX & LX.

Ejus eſt *Gladius Goliathi*, quo axiomata & praejudicia Coſteri Jeſuitae ſubtiliter & ſcite admodum in Papatum & Coſterum retorſit, juxta Voet. t. V. Diſp. Theol. p. CCCCXXXVI.

Pſalmorum Davidis & aliorum Prophetarum analyſis. Amſtel. MDCXLI. 4. vid. Le Long Biblioth. Sacr. t. II. p. DCCLXIX.

Epiſtolam ejus ſcriptam Abrahamo Muyſenholio exhibet Crenius Animad. Phil. & Hiſtor. part. XVII. pag. CXIII.

HENRICI (GUILIELMUS) Amersfortius, Theologiae & Juris Canonici Doctor, Gymnaſiarcha, poſtea primus Rector fratrum bonae voluntatis, ſive Hieronymitarum Amersfortii, deinde Antiſtes, ſive ut vulgo dicunt, Generalis totius ordinis S. Franciſci tertiae Regulae. Hic inter eruditos Amersfortios enumeratur a Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. ſcript. p. XLVII.

HESIUS (EVERARDUS) Amersfortius, Theologiae Licentiatus, & collegii S. Willibrordi Lovanii Regens, obiit Lovanii MDCXXXV. relictis quibuſdam bonis dicto collegio. Valer. Andr. Faſt. Acad. Lovan. p. CCCXXII. Hic quoque a Verhoeven apud Matth rer. Amersf. ſcriptor. p. L. & Heuſſ. tom. II. Hiſt. Eccl. p. CXCIX. inter doctos, quos Amersfortium protulit, enumeratur. An vero aliqua ingenii & eruditionis monumenta poſteritati reliquerit, non addunt, neque veroſimile, cum Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica nullam ejus mentionem faciat.

HESIUS (JOHANNES) Presbyter Trajectenſis, famam adeptus eſt ob peregrinationes, quas per remo-

motissimas regiones instituit anno MCCCCLXXXIX. & descripsit in *Itinerario suo, sive peregrinatione Hierosolymitana.* Quod *Itinerarium* initio nascentis Typographiae primum prodiit cum *literis Soldani ad Pium Papam*, & hujus responso: Item cum Epistola *Johannis Presbyteri* Imperatoris Aethiopici. Deinde prodiit Daventriae typis Rich. Pafraet. MCCCCXCIX. & Antverp. MDLXV. in 8. ut ex Vossio & Morerio docet Oudinus de Script. Eccl. t. III. p. MCCXL. MS. exstare in Bibliotheca Tegernseensi testatur Bern. Pez. Dissert. Isagog. ad Tom. I. part. III. Thesaur. Anecdot. Noviss. pag. LXXXVII. Parisiensem editionem in 4. quae in Bibliotheca Leidensi exstat, memorat Fabric. Biblioth. Med. & Infim. Latinit. lib. VIII. p. DLXXXI. Non vero benigne de eo judicat Franc. Ferdinand. de Cordova cap. IX. Multipl. Didascal. p. CXIII. qui *totum hoc Itinerarium innumeris & portentosis scatere mendaciis fabulisque* scribit.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DXV. Sweert. Ath. Belg. p. CCCCXXXVII. Heuss. Hist. Eccl. t. II. p. CXL. & Fabric. d. l. qui editionem Daventriensem ad an. MCCCCXC. refert. Idem vero lib. IX. p. CCXXXVIII. iterum memorans Johannem Helium, hoc *Itinerarium* Daventriae anno MDIV. prodiisse adfirmat.

HEUMEN (JOHANNES AB) Trajectinus, Theologiae Licentiatus & Protonotarius, Roterodami Papicolarum pastor fuit, ibique obiit anno MDCLXXIII. Edidit lingua Belgica

Den sterfelyken Adam. 4.

De mediteerende Duyf over de Zondagen en Heylige dagen. Antwerp. MDCLVIII. 12.

Het Klooster van Zion in VI *deelen*. Antverp. eod. an. 8.

Latina scripta sunt *Josef somnians* & *Josef accrescens*. Vid. Heuss. tom. III. Hist. Eccl. p. DCXXXIX.

HEURNIUS (JOHANNES) Trajecti natus XXV Januarii an. MDXLIII. patre Ottone, quem vini venditorem fuisse tradit Nicol. Comnen. Papadopoli in Historia Gymnasii Patavini tom. II. lib. II. cap. XXVII. & matre Gertrudi van Velsen, filia Lamberti & Elisabethis de Ryk. Puer in disciplinam Georgii Macropedii & deinde Arnoldi Eyckii traditus, tam hebetis & tardi ingenii fuisse dicitur, ut ante annum undecimum vix prima elementa tenuerit, & ante decimum quintum vix Grammaticam perceperit. Ex ludo literario annum XVIII aetatis agens dimissus, Lovanium adiit, ubi per biennium sub Gemma Frisio Philosophiae & Medicinae operam dedit. Deinde Lutetiam se contulit, ubi per triennium Carpentarium & Ramum in Philosophia, Turnebum & Auratum in literis humanioribus, & Duretum in Medicina audivit. Anno XXIV. aetatis in Italiam profectus, Patavii cum Petro Foresto, Joanne Duvio, Busenio & Teilingio Batavis, celeberrimis Medicis ut Capivaccio, Stephanillo, Mercuriali, Paterno, Aquapendente, & Guilandino praeceptoribus usus est, & anno XXVIII. aetatis Ticinum profectus, Gabrielem Cunerium Anatomen docentem audivit, ibique, omni Medicinae scientia instructus, Doctoris titulum anno MDLXXI. adeptus est. Tantaque rei medicae peritia pollebat, ut non tantum Nicolaus Renaldus Peronotus Dominus a Granvella, per biennium eo Medici titulo usus sit; sed & quidam illius Academiae Professor ejus ingenium & eruditionem tantopere ama-

amaret & adprobaret, ut ipsi unicam filiam cum professione & omni haereditate tradere in animo haberet, quod munus se egregie sustinere posse publicis lectionibus in Academia Ticinensi habitis ostenderat. Verum Itali, Batavo hunc honorem invidentes, in perniciem ejus conspiraverunt; quare non tuto ibi posse versari animadvertens, post duodecim annorum absentiam in patriam rediit, ibique artem medicam exercuit, & Comitibus de Egmont, & Domino de Noortcarmes, qui eo tempore civitati nostrae praefectus erat, a Medicina fuit, & inter Senatores hujus urbis adscribitur. Verum homo Musis & tranquillitati deditus, multis precibus vacationem hujus muneris rogavit, &, quamvis difficulter, inpetravit. Non diu post Leidam ad professionem medicam evocatur anno MDLXXXI. ubi per viginti annos summa cum doctrinae fama artis medicae praecepta tradidit, & primus Anatomiam propria manu administravit. Praxin quoque felicissime exercuit, & Guielmo Principi Arausionensi saepius medicinam fecit, uti testatur Barlaeus p. I. Epist. CLXVIII. Non inelegantem historiam de Heurnio, qua ratione Aemiliae Principis Mauritii sorori germanae persuaserit, ut, cum Emanuel Portugallus ab ejus congressu arceretur, cui clam nupserat, edere ac bibere vellet, narrat Borrius lib. XXXIX. Hist. p. XXIII. ubi hoc encomio eum ornat: *die, behalven zyne geleertheid, een zeer sachtmoedig beleeft en vriendelyk man was.* A Frisiis, ut Franequerae Medicinam doceret, honestissimo stipendio evocatus, conditionem abnuit. Obiit anno MDCI. ex calculi dolore, quem morbum contraxisse tradit Gouthoven Chron. p. CCXXIII. ex usu vini Rhenani musti in quodam convivio. Cadavere dissecto in ejus ve-

vesica reperti septem calculi satis magni, utpote simul quatuordecim drachmas pendentes. Sepultus est Leidae ubi memoriae viri optimi hoc monumentum positum, juxta Melchiorem Adamum:

MEMORIAE. SACRUM.
JOANNI. HEURNIO.
AD. PHILOSOPHIAE. ET. MEDICINAE.
LAUDEM. NATO. ULTRAIECTI.
ANNO. MDXLIII. STYLO. ANTIQ.
MANE. POST. HORAM. V.
MORIBUS. SANCTISSIMIS. ET. INGENIO.
SUPRA. HOMINEM. PRAEDITO.
QUI. CUM. LEIDENSI. ACADEMIAE.
INSERVIISSET.
PRIMARIA. PROFESSIONE. HIPPOCRATICA.
RECTORATUS. SEXIES. FUNCTIONE.
SUMMA. SCRIBENDI. CELEBRITATE.
PER ANNOS. XX.
DENATUS. LEYDAE.
ANNO. CIƆIƆCI. AUG. XI. STYLO. NOVO.
EODEM. FERE. QUO. NATUS. MOMENTO.
VIXIT. ANNOS. LVIII.
MENSES. VI.
DIES. VII.

Et

Et Daniel Heinsius ei hoc Epitaphium posuit:

JOANNI HEURNIO

Eodem in loco cum uxore sepulto.

Hic ille Heurniades, cui se tot maxima debent
Nomina, cui debet se Medicina, jacet.
Sustulit hunc magni tortor crudelis Erasmi,
Quem toties aliis sustulit artis ope.
Ne tumulo quid desit, adest fidissima conjux,
Et vitae comitem nunc quoque mortis habet.
Sic olim conjuncta thoro, nunc juncta sepulcro
Continuat pactam, nondum aliena, fidem.

Dodo Richea, sive Otto Aicher Theatr. Funebr. part. III. sc. V. p. CCCXXVI. Sweert. Ath. Belg. p. CCCCXXXIX. Meursius, Freherus & alii aliud epitaphium exhibent hoc modo:

HIC. SITUS. EST. JOANNES. HEURNIUS. VIR. CELEBERRIMUS. IN. ACADEMIA. LEIDENSI. PRIMARIUS. MEDICINAE. PROFESSOR. PER. ANNOS. XX. ET. IN. EADEM. VI. RECTOR. MAGNIFICUS. MAGNAE. PRUDENTIAE. SUMMAE. IN. DOCENDO. ET. SCRIBENDO. VENUSTATIS. AC. CELEBRITATIS. VITA. LAUDABILITER. TRANSACTA. OBIIT. XI. AUGUSTI. CIƆIƆCI.

Heurnius Hippocratis genius hac conditur urna,
Cui non inveniet terra Batava parem.

Flete o Paeonides & crines solvite Musae,
Occidit hic vestri famaque solque chori.
Verdoesius Med. posuit.

Uxorem duxit Christinam Beyer filiam Wilhelmi Canonici Ecclesiae metropolitanae Trajectinae & Margaretae Leyster, & consanguineus Meursii fuit, vid. Meurs. praefat. ante Hypercriticum Minutianum. Merito Guielmus Stratenus in prologo sive Oratione inaugurali, quam anno MDCXXXVI. habuit, eum *urbis Trajecti decus, & Academiae Lugduno Batavae lumen* vocat, & a Lipsio *Medicus fidus, peritus & (quae ei laus propria) cautus* Epist. Select. Cent. I. Miscell. XC. & a Voetio t. III. Disp. Theol. p. DLXXIII. *celeberrimus & literatissimus medicus* dicitur. Fertur tanti habuisse Hippocratis scripta, ut ea in succum & sanguinem verterit, & omnes ejus aphorismos memoria teneret. Felix quoque ei erat memoria, utpote qui lectiones publicas nullius scripti subsidio memoriter recitabat, maxima sermonis venustate & facundia. Elegantissimi Georgii Benedicti Harlemensis versus, quibus breviter eum depinxit, exstant tom. I. Delic. Poetar. Belg. p. DXII.

Hippocrates si anima posset migrante renasci,
Censerem hanc, Hurni, corpus habere tuum.
Tanta tibi pariter ars est, ususque medendi,
Et dubium est, sanes, an doceas melius.
Nunc magis admiror, quod Paeonia arte manuque
Sis idem medicus, nec tamen Hippocrates.

Varia ejus scripta, quibus nomen inter eruditissimos me-

medicos meruit, partim ab ipso, partim ab ejus filio Ottone, edita sunt. Sunt vero:

Praxis Medicinae nova ratio, qua libris tribus methodi ad praxin medicam aditus facillimus aperitur ad omnes morbos curandos. Leidae MDLXXXVII. MDXC. 4. MDXCIX. 8. MDCIX. 4. & ex recensione Zachariae Sylvii Medici Roterodamensis Roterod. MDCL. 8.

Institutiones Medicinae, quibus accessit *Modus studendi eorum, qui Medicinae operam suam dicarunt.* Leidae MDXCII. MDXCVI. 8. MDCIX. 12. Hanoviae MDXCVII. 8. juxta Draud. Biblioth. Class. tom. 1. pag. DCCCCXXVII. Leidae MDCLXVI. 12. Quae Dissertatio cum H. Grotii & aliorum dissertationibus *de Studiis instituendis* Amstel. MDCXLV. & cum G. Johannis Vossii & aliorum *de Ratione studiorum* Traj. MDCLI. 12. prodiit. Carmen, quod in Institutiones has lusit Georgius Benedictus, exstat tom. 1. Delic. Poët. Belg. p. DXXXI.

De Morbis, qui in singulis partibus humani capitis insidere consueverunt. Leidae MDXCIV. 4.

De Morbis oculorum, aurium, nasi, dentium & oris. Ibid. MDCII. 4. de quo opere ita cecinit Scaliger

Quo libro tanto libros supereminet omnes,
Quanto cuncta super caetera membra caput.

De Natura & praesagio horrendi Cometae, qui anno MDLXXVII *orbem terrarum terruit.*

De Febribus. Leidae MDXCVIII. 4.

De Peste. Ibid. MDC. 4.

De gravissimis morbis mulierum.

De Humana felicitate Liber: de Morbis novis & mirandis Epistola. Ibid. MDCVII. 4.

De Morbis pectoris Leidae. MDCII. 4.

De Morbis ventriculi, accedit *Responsum ad Praesidem & Consiliarios supremae Curiae Hollandiae, nullum esse aquae innatationem Lamiarum indicium: Item Oratio de Medicinae origine, Aesculapidum & Hippocratis stirpe ac scriptis.* Ibid. MDCVIII. 4.

In Hippocratis Coi de hominis natura libros duos commentarius. Leidae MDCVI. 4. juxta Draud. Biblioth. Class. tom. I. p. DCCCCXXII. In quem exstat Graecum Danielis Heinsii epigramma, inter Poëmata Heinsii p. DLXXVIII.

In Hippocratis de victus ratione in morbis acutis librum primum & secundum commentarius. Ibid. MDCIX. 4.

In Hippocratis de victus ratione in morbis acutis librum tertium & quartum commentarius. Ibid. d. a.

Hippocratis Aphorismi Graece & Latine brevi enarratione, fidaque interpretatione ita illustrati, ut ab omnibus facile intelligi possint, cum Historiis, observationibus, cautionibus & remediis selectis. Leidae MDCIX. 4. & 12. MDCXXIII. 12. Hagae MDCLXIV. Jenae & Lipsiae MDCLXXVII. 4.

Hippocratis prolegomena & prognosticorum libri tres cum paraphrastica versione & brevibus commentariis. Leidae MDXCVII. 4.

Commentarius in Hippocratis librum de Medicamentis purgantibus exstat in editione operum Hippocratis, quae edidit Anutius Foesius Genevae MDCLVII. fol.

Notae, observationes & medica secreta ad Johannis Fernelii universam Medicinam, exstant cum eadem Medicina universa Fernelii, quae cum Johannis & Ottonis Heurniorum & aliorum scholiis illustrata prodiit Traj. MDCLVI. 4.

Scri-

Scripsit etiam *Praefationem* eruditam *in secreta Alchymiae magnalia D. Thomae Aquinatis, Johannis de Rupescissa ac Raymundi Lullii librum.*

Pleraque horum conjunctim prodierunt opera filii Ottonis anno MDCVIII & MDCIX. ex officina Plantiniana II vol. 4. et Lugduni in Gallia an. MDCLVIII. fol. edita didici ex Lipenii Bibl. Med. p. CCCXVII. et variis in locis.

Literas ejus adhuc ineditas superesse testatur Morhovius I Polyh. cap. XXV. §. IX.

Et licet his scriptis magnam sibi famam comparaverit, a quibusdam tamen ut plagiarius traductus est, cujus criminis reum fecit Thomasius de Plagiar. §. CCCCLXI. p. CCIV.

Elogia hujus viri reliquerunt Meursius Athen. Batav. p. CXXXV. Valer. Andr. Bib. Belg. p. DXVII. Sweert. Ath. Belg. p. CCCXXXIX. Blount. Cens. Celebr. auct. p. DCCXCIX. Melch. Adam vit. Germ. Medic. p. CLXIV. Freher. Theatr. vir. Ill. p. III. pag. MCCCVII. Witte Diar. Biogr. ad ann MDCI. Quensted. de Patr. Ill. viror. p. CXXIV. et Merklin. Linden. renovat. p. DCV.

HEURNIUS (OTTO) Trajecti fuit natus VIII. Septemb. MDLXXVII. Quadriennio post cum patre Johanne Leidam translatus, ibi prima literarum fundamenta posuit sub Nicolao Stochio. In humanioribus literis ac Philosophia audivit Petrum Molinaeum, et in Medicina patrem suum. Magister artium XXIV Augusti MDXCIX. renuntiatus, tantos in Philosophia progressus fecerat, ut anno MDC. cathedra Philosophiae in Academia Leidensi ei sit credita VII. Julii an. MDCI. Medicinae Doctor creatus, et VIII Novembris eodem

anno patri mortuo successor in professione medica datus. In qua provincia adquirenda adversarium habuit Bontium, ut ex ejus epistola ad Meursium in Nova rarior. libr. collect. Fascic. III. p. DLII. patet, & plurimos in Academia Leidensi nactum inimicos, qui eum opprimere conati sunt, testatur Barlaeus Epist. CLXVIII. qua eum commendat Cornelio van der Myle, ut virum doctum, prudentem, modestum & moribus facilem, & rogat ut causam ejus agat apud Principem Arausionensem in adipiscendo summo Academiae magistratu, qui, licet per triginta annos Professoris munus obiisset, numquam in eum conlatus erat. An vero Barlaeus per D. H. quem ut acerbum Heurnii inimicum describit, intelligat Danielem Heinsium, dubitare licet; quum Meursius in Athenis Batavis exhibeat carmen in effigiem nostri Heurnii ab Heinsio compositum, & in nuptias hujus Heurnii quoque luserit, quod exstat tom. II. Delic. Poët. Belg. p. MLXVIII. Nisi hoc adscribamus Heinsianae indoli, & cum Vossio dicamus, Heinsium fuisse *virum magnum, sed nimis malignum, nec ita animatum, ut se etiam hominem esse cogitaret*, in Epist. praest. viror. CCCCXLVIII. p. DCCXXVI. & Epist. DLIII. Uxorem duxit Johannam van Swaanswyk, unde suscepit filium Johannem, summi in regione Trajectina tribunalis senatorem creatum an. MDCXXXIX. (vid. van de Water Placcaetb. tom. II. p. MLIV.) & filiam Johannam, quae nupta Laurentio s'Gravesandio plures liberos reliquit.

Fuit vero noster Medicinae Practicae, Anatomiae, & Chirurgiae Professor, ac Praeses collegii practici publici, & symbolo usus est *cito, tuto, jucunde morbi cu-*

curandi, uti notat Crenius Animad. part. XII. pag. CCX. Scripſit

De Barbarica Philoſophica libros duos, qui ſimul prodierunt cum *Chriſtiani Brunonii Breviario Philoſophiae Barbaricae* MDC. 12. In eo agnoſcit *vividos paternae indolis ſpiritus* Johan. Imperialis in Muſ. Hiſtor. p. CCXX. edit. poſt. & laudat Struvius Biblioth. Philoſ. cap. III. §. II. *Opuſculum perelegans*, quod ab illis legi deberet, qui multum temporis in legenda hiſtoria Philoſophica veterum inpendere nequeunt, eſſe teſtatur Boecler. Bibliogr. Critic. cap. XI. §. VIII. Alii non tam benignum de hoc opere judicium tulerunt. Morhovius tom. III. Polyh. lib. I. cap. I. §. IX. *Multa*, inquit, *illic habet collecta ex antiquis auctoribus de Chaldaeorum & Indorum Philoſophis, & Philoſophia ac Magia, quam ſecundum partes diſtinguit in Aſiaticam, Africanam & Europaeam. Allata ſunt multa ex auctoribus loca prolixiora, quae pene totum librum conficiunt; ſed tamen utile illa ſic junctim collecta habere. Ipſe pauca admodum de ſuo adfert, nuda recitatione contentus.* Et notatur a Stanlejo in Hiſtor. Philoſ. quod libro II oracula a Patricio conlecta, non ex Patricii, ſed ſua verſione exhibeat; *dum ea nititur ſtilo Heurnius expolire, & meliori Latinitate induere, quae genuine ac ſincere tradiderat Patricius, inquinavit ac corrupit: temere praeterea continuam orationem ex hiſce fragmentis inter ſe nequaquam connexis & apud varios auctores ſparſis efficere ſtuduit*, referente Fabricio t. I. Biblioth. Graec. lib. I. cap. XXXVI. §. VIII. hosque libros ex meris fere conſiſtere auctorum libris, notat ex Gundlingio Stollius Introd. in Hiſt. Liter. part. II. cap. I. pag. CCCCXXXV.

Poë-

Poëtam quoque fuisse non infelicem patet ex carmine, quod prodiit an. MDCXVII. in fol. hoc titulo: *Propempticon in discessum Jacobi Diickii Legati Sueciae apud foederatos Ordines quum Sueciam peteret.* Quod carmen inveni in Bibliotheca nostra publica compactum post *Rybisch monumenta doctorum virorum*, part. pr. Catalog. p. XCI.

Epistolas ejus ineditas ad Johannem Meursium seniorem adhuc exstare docet Morhov. lib. I. Polyh. XXV. §. IX.

Patris Johannis Heurnii opera omnia Leidae MDCIX. edidisse supra adnotavi.

Vid. Valer. Andr. Bib. Belg. p. DCCIX. Meurs. Athen. Bat. p. CCLXXVII. Freher. Theatr. vir. Illust. p. III. p. MCCCXLI. & Merklin. Linden. renovat. p. DCCCLXIV.

HOBOKENUS (NICOLAUS) Trajecti anno MDCXXXII natus, ut conjicere licet ex effigie, quae conspicitur ante editionem *Anatomiae secundinae humanae*, quae prodiit MDCLXIX. ubi aetas XXXVII annorum ei adscribitur. In Academia patria quum animum Philosophiae & Medicinae studiis adplicuisset, utriusque Lauream doctoralem promeruit, in medicinae praeceptis addiscendis Diemerbroekio praeceptore usus, uti ipse profitetur in Spicileg. Epistol. pag. XCVII. Anno MDCLXIII Steinfurtum lares transtulit, in inlustri Arnoldino Medicinae & Matheseos Professor, & aulae Steinfurtensis Archiater creatus, ubi substitit ad annum MDCLXIX. quo a Gelris ad Academiam Harderovicensem translatus, successor datus est Franc. Jacobo Cochio, uti ipse scribit in Epistola ad Eyssonium, quae exstat ante *Anatomiam secundinae humanae repetitae*, ibique ordinarius Medicinae, & Matheseos extra ordi-

dinem Professor publice docuit, & earum praecepta juventuti tradidit.

Scripta ejus sunt:

Novus ductus salivalis Blasianus in lucem protractus. Traject. MDCLXII. 12.

Manuductoria epistola ad prudentiam politicam. Item *Epistola de copia rerum verborumque inquirenda & conservanda.* Item *Epistola de formando indice rerum verborumque & auctorum.* Ibid. MDCLXII. 12.

Oratio de unione omnium scientiarum & disciplinarum. Steinfurti MDCLXIII. 4.

Oratio de incompatibilitate, seu incongruentia servitutis cum Philosophia & Philosophi veri munere. Amst. MDCLXVIII. 8.

Oratio de observato hodie circa Medicinam abusu, & inordinatione, & de doctoribus promotis, proprio medicinae faciendae & consiliorum dandorum jure. Traj. MDCLXVIII. 4.

Oratio funebris in obitum Illustriss. DD. Comitis Philippi Conradi Comitis Steinfurtensis &c. Traj. MDCLXVIII. 4.

De sede animae, seu mentis humanae in corpore humano, Exercitatio bipartita, qua genuina conjunctionis humanae animae cum corpore humano ratio perspicue traditur. Arnhem. MDCLXVIII. 12.

Conradi Redekeri brevis descriptio initio Julii anni MDCLXVI. *detecti saluberrimi Bilfeldiani Fontis & usus ejusdem succinctis selectioribus sanatorum exemplis, Latinitate reddita, & nonnullis animadversionibus aucta.* Amstel. MDCLXVIII. 8.

Anatomia secundinae humanae quindecim figuris aeneis ad vivum propria auctoris manu delineatis illustrata,

ta, cum annexo spicilegio Epistolarum rem potissimum generatoriam referentium. Traj. MDCLXIX. MDCLXXII. 8. ubi pag. CCXVIII. promittit dissertationem *de Medicinae imperfectione, ejusque caussis, ac de perficiendis modo ac mediis.*

Oratio de nobilitate Medicorum, qua praeter memoratam rem subjectam Prorectoratus conferendi solennia Steinfurtensia ostenduntur. Ibid. MDCLXIX. 4.

Oratio valedictoria de Academiarum, scholarumque communione, & concordi conspiratione. Steinfurti MDCLXIX. 4.

Oratio inauguralis de Professionis Medicae cum Mathematica conjunctione. Harderovici MDCLXX. 4.

Cognitio Physiologica medica, accuratissima & clarissima methodo tradita, qua humani corporis sanitas & quae eam significant, & inprimis probant, Hominis actiones omni numero absolutae, clare & distincte explicantur. Praefigitur ejusdem auctoris oratio de Medicorum nobilitate. Traj. MDCLXX. & MDCLXXXV. 4. cui postremae editioni accesserunt *Tabulae Synopticae hanc cognitionem medicam physiologicam distincte delineantes.*

Anatomia secundinae humanae repetita, aucta, roborata, & quadraginta quatuor figuris, propria auctoris manu delineatis, insuper illustrata, quae praeter novissime observatam naturam ac constitutionem universae secundinae illius, ac partium singularum usum quoque ac utilitatem docet. Praemittuntur literae D. Henrici Eyssonii cum auctoris responsionibus. Ibid. MDCLXXV. 8.

Anatomia secundinae vitulinae triginta octo figuris propria auctoris manu delineatis illustrata, quae praeter

ter observatam naturam & constitutionem universae secundinae illius, ac partium singularum usum quoque & utilitatem docet. Praemittuntur literae Thomae Bartholini cum auctoris ad eundem responsionibus. Traject. MDCLXXV. 8.

Vid. Merklin. Linden. Renovat. p. DCCCXXXV.

HOGERBEETS (ADRIANUS) Trajectinus, fuit Juris utriusque Doctor, & Poëta non infelix. Edidit *Carmen Panegyricum R admodum & illustri D. Huberto a Suetendaal S. Theol. Licentiato, Imperialis atque exempti Monasterii S. Trudonis in Hasbania Abbati &c. de Anniversario inaugurationis die postridie S. Ursulae.* MDCXXXIX. Traj. MDCXL. fol.

Ut & *Elegiam supplicem ex persona Atrebatensium ad Ludovicum* XIII *Galliarum & Navarrae Regem.* Ibid. eodem anno.

Exstat & carmen Hogerbeetsii in editione Orationum Antonii Aemilii, quae Orationes anno MDCLI. prodierunt, uti supra vidimus.

Meminit & hujus Valer. Andr. in Bibl. Belg. p. XI.

HOORNBEEK (JOHANNES) Harlemi natus IV Novemb. an. MDCXVII. In schola patria illis disciplinis, quibus puerilis aetas ad humanitatem instrui solet, eruditus, ad Academiam Leidensem anno MDCXXXIII. missus, Danielem Heinsium in humanioribus, Constantium L'Empereur & Jac. Golium in Orientalibus linguis, Burgersdicium in Philosophicis. Ant. Thysium & Ant. Walaeum in Theologicis audivit. Pestilenti vero lue grassante anno MDCXXXV. Leidam deseruit, & Trajectum se contulit, ubi per annum Gisberto Voetio Professore usus est; & anno MDCXXXVIII. studiis Academicis absolutis, & inter S. Ministerii candidatos re-

receptus, primum anno MDCXXXIX. Mulheimensis Ecclesiae prope Coloniam verbi divini praeco constitutus est, cui ecclesiae per quinquennium fere adfuit, & propter vexationes Papicolarum deserere coactus, Harlemum concessit, & anno MDCXLIII. in Academia nostra Theologiae Doctor renuntiatus est. Cumque eruditione super pastorum vulgus excelleret, Trajectenses nostri eum sibi vindicarunt, ut Academicam juventutem in Theologia erudiret, & M. Schotano succederet, anno scilicet MDCXLIV. Quoniam vero antequam hic vocaretur, Trajecti ad Mosam pastoris munus ei oblatum erat, & conditionem acceperat, & Harderovicenses Theologiae professionem demandaverant, Magistratus nostri, ut & Gelri, laborarunt apud Ordines Reipublicae, ut ejus missionem inpetrarent, qui tandem consenserunt, ut nobis operam suam addiceret, uti patet ex actis Magistratuum nostrorum IV, XIII & XXII. Maji an. MDCXLIV. Quam professionem carmine graeco ei gratulatus est Aemilius, quod exstat in edit. Orat. & Poëmat. p. CCCXCVII. Anno sequenti ad verbi divini ministerium vocatus, praeconis partes in ecclesia nostra obivit ad annum MDCLIII. quo Leidenses illum nobis abstulerunt. Et licet Hoornbekius conditionem abnuisset, & Magistratus cum senatu ecclesiastico hoc gratissimum sibi esse testati essent, Leidenses, ut tanto doctore potirentur, & ad suam Academiam pertraherent, ablegarunt Abrahamum Heidanum S. S. Theologiae Professorem, beatae memoriae abavum meum, & Joachimum Wevelinchovium, Academiae Curatoribus a secretis, ut Hoornbeekio persuaderent provinciam oblatam suscipere. Qui cum primo se ad Senatum ecclesiasticum contulissent, & rogassent, ut missionem

missionem Hoornbeekio concedere vellent, aegre tulerunt Magistratus nostri, quod cum vocatio non esset ecclesiastica, Senatus ecclesiasticus admisisset delegatos, cumque iis, insciis magistratibus, consilia contulisset. Qui delegati postea a magistratibus ex mandato Curatorum Academiae Leidensis, ut abire Hoornbeekium permitterent, petierunt, sed frustra. Cumque paulo post ecclesia Leidensis ei quoque Pastoris munus obtulisset, iterum omni ope Magistratibus nostris persuadere conati sunt, ut eum dimitterent, qui abeundi veniam denegarunt. Non tamen destiterunt Leidenses, & effecerunt, ut Ordines Hollandiae literis ad magistratus nostros datis, enixe rogarent, ne Hoornbeekium Academiae Leidensi inviderent; verum neque hi procerum nostrorum animos expugnare valuerunt: & cum senatus ecclesiasticus se difficilem praeberet in concedenda abeundi facultate, delegati illi Classem (uti vocant) adierunt, quae Hoornbeekium non abeundum, nisi ad aliquod tempus, & uti eo tempore solennis erat formula, *by leening*, judicabat. Sed neque hoc decreto Magistratus nostri contenti, omnibus modis eum retinere conati sunt; verum frustra, praesertim cum ipse Hoornbeekius, priori consilio mutato, se proniorem in Academiam Leidensem ostendisset, uti ex variis decretis, quae in actibus Magistratuum nostrorum a x Octobr. MDCLIII. ad XIII Martii anni sequentis exstant, didici. Et ita Leidam abiit, ibique podagrae & calculi doloribus enecatus diem obiit supremum XXIII Aug. MDCLXVI anno aetatis XLIX & non LVIII, uti male Freher. Theatr. vir. Illust. part. I. sect. III. p. DCLV. Anno MDCL. uxorem duxit Annam Bernard.

Varia pro brevi tempore, quo vixit, scripsit

& edidit, quae industriam & doctrinam ejus probant. Sunt vero:

Disputationes decem Anti-Judaicae. Traj. MDCXLIV. 4.

Commentarius de paradoxis & heterodoxis Weigelianis, & de Sweneseldio, aliisque similis indolis. Traj. MDCXLVI. 12. postea insertus ejus *Summae controversiarum* lib. VI. p. CCCXCVIII. at ob Dedicationem hanc editionem se adservare scribit Crenius Animadv. Phil. & Histor. part. XVIII. p. XXIV.

Apologia pro ecclesia Christiana hodierna non apostatica. Amst. MDCXLVII. 8. Opposita est haec Apologia libello, cui titulus *Ad legem & testimonium, sive Erotematica propositio & deductio &c.* cujus auctor creditur Elias Borelius, notante Crenio Animadv. Phil. & Histor. part. VIII. pag. CLI.

De Baptismo veterum. Traj. MDCXLVII. 4.

De desperatione salutari de se ipso. Leidae MDCLI juxta Lipen. Bibl. Theol. p. DII.

Socinianismi confutati tomi tres, quorum primus Traject. MDCL. secundus Amstelod. MDCLXII. & tertius ibidem MDCLXIV. prodiit. Horum *Compendium* editum Leidae MDCXC. 8. opera Davidis Knibbe, discipuli Hoornbeekii, & Ecclesiastae Leidensis, licet jam antea Trajecti MDCLXVI. evulgatum dicat Lipenius Bibl. Theol. t. II. p. DCCLX.

Examen Bullae Papalis Urbani VIII, *sive scholia ad Bullam Urbani* VIII *de suppressione Jesuitissarum de cultu Imaginum & de Festis.* Traject. MDCLII. 4.

Examen Bullae Innocentii X, *qua nititur abrogare pacem Germaniae, adversus Cornelii Jansenii tractatum de Gratia.* Traj. MDCLII. 4. & Francof. MDCLIII.

MDCLIII. prodiisse adfirmat Lipenius Bibl. Theol. p. CLXXXVII.

Summa controversiarum religionis cum Gentilibus, Judaeis, Muhamedanis, Papistis, Anabaptistis, Enthusiastis, Libertinis, Socinianis, Remonstrantibus, Lutheranis, Brouwnistis & Graecis. Traj. MDCLIII. 8. licet Lipenius Bibl. Theol. p. XCVI. jam anno MDCXLIII. prodiisse adfirmet. Melius idem pag. CCCCXXXVII. ad annum MDCLIII. refert. Saepius deinde recusa est, ut Trajecti MDCLVIII. & Colbergae MDCLXXVI. 8. uti testatur Fabric. de Scriptor. Verit. relig. Christ. cap. XXXI. p. DXCVII. Editionis Trajectensis an. MDCLXIII. meminit Crenius Animadv. Phil. & Hist. part. VII. p. CLVI. & Francofurtensis MDCXCVII. Niceron. Memoires des homm. illustr. &c. tom. XXXIII. p. CCCIII. Librum octavum hujus *Summae* refellere conatum esse A. F. P. in epistola ad C. H. edita Amstelod. MDCLV. 8. latente sub his literis Arnoldo Poelenburgio Ecclesiaste Remonstrantium Hornano, notat idem Crenius Anim. part. XI. pag. CXXII. cui an responderit Hoornbeekius, se ignorare scribit Animad. part. XVIII. pag. XXV. De hoc libro testatur Cel. van Til Biblioth. Theolog. select. pag. XXXVIII. *Insignis utilitatis hic liber est propter historias haeresium & scismaticorum, quas singulis capitibus praemittit, & quidem utilissimo consilio; quia nunquam studium elencticum quis feliciter attingit, nisi teneat quaestionum origines & dissensuum occasiones, atque sic penetremus in dissentientium prima consilia.*

Pro convincendis & convertendis Judaeis & Gentilibus libri VIII. Leidae MDCLV. 4. hoc opus *eruditum* pronuntiat Fabricius de Script. verit. Rel. Christ. cap. XXXI.

XXXI. p. DXCVIII. & ejus lectionem commendat Voetius Polit. Eccles. part. III. lib. II. Tract. I. cap. II. In quo opere cap. VII. agens de celeberrimo Judaeorum Doctore Salomone Jarchi, & scribens semper *urbem Lunensem in Gallia a multis Judaeis inhabitatam fuisse*, idque probare volens ex Epistola Gregorii Papae, scripta Venantio Episcopo Lunensi, reprehenditur a Baelio in Lexico voce Jarchi t. II. p. DCCCXXXIII. quum civitas Lunensis in Gallia numquam Episcopum habuerit, neque Episcopalis sedes ibi fuerit, & probat Baelius per *Episcopum Lunensem* ibi intelligendum Episcopum urbis *Lunae* in Italia sitae in Etruria, huncque errorem vocat *une grosse faute*. Hos libros, ut & *Refutationem Socinianorum*, *opera omni modo consummata*, *ita ut nullae sint cum Socinianis aut Judaeis controversiae*, *quas non plenarie pertractaverit*, pronuntiat Celeberrimus Theologus van Til Biblioth. Theolog. Selectiss. pag. XII. qui eum *doctissimum auctorem in studio elenctico versatissimum* vocat.

Institutiones Theologicae. Leidae MDCLVIII. 8.

De observando a Christianis praecepto decalogi quarto. Leidae MDCLIX. 12. de qua controversia, magnis animis praeterito seculo inter Theologos nostrates agitata, calamum sumpsit contra Abrahamum Heidanum b. m. abavum meum.

Epistola ad Johannem Duraeum Scoto Brittannum, *qua respondetur Examini Johan. Beverley. de Indepedentismo*. Leidae MDCLX. 8.

Epistola ad eundem de Indepedentismo. Traj. MDCLXI. has duas epistolas unam facit, & prodiisse Hagae MDCLXI. scribit Lipen. Bibl. Theol. t. II. p. XCIV. & t. I. p. DCVI. ultimam hanc Leidae MDCLIX. editam statuit,

ta-

talesque variationes in adſignanda editione unius ejusdemque libri ſaepiſſime in Lipenio obſervavi, unde patet quam parum ipſi fidere poſſumus.

Theologiae practicae tomi duo. Leidae MDCLXIII. & Traj. MDCLXXXIX. & Francofurti MDCXCVIII. 4. cui *Irenicum* ſubjunctum. Ex ſcriptoribus Anglicanis ſyſtema hoc officiorum, quod & ſuam praeſtat utilitatem, compoſuiſſe, teſtatur van Til Biblioth. Theolog. ſelect. pag. XVIII.

Diſſertatio de veterum concionibus. Traj. MDCLXIII. 4. juxta Hausmann. Introduct. ad notit. Scriptor. Homileticor. cap. III. §. III.

De Conſociatione Euangelica Reformatorum & Auguſtanae Confeſſionis, ſive de colloquio Caſſelano anno MDCLXI. *habito.* Amſtel. MDCLXIII. 4. contra quam diſſertationem ſcripſit Abr. Calovius, monente Jo. Fabric. t. V. Hiſt. Bibl. Fabric. p. LXXV.

Pirke Aboth, ſive Capitula Patrum. Traj. MDCLXV. 4.

Irenicum ſive de ſtudio pacis & concordiae, & Oratio de prudentia. Traj. MDCLXVI. 4. In quo *Irenico* quaedam ipſum de Johanne Colero narrare, quae Johanni Vitriario contigerunt, notat Crenius Animadv. Phil. & Hiſt. part. VII. pag. CLXXIX.

Orationes de ſtudio Theologico: de Eccleſiarum inter ſe communione & in obitum Caroli de Maats, habentur in ſecunda & poſterioribus editionibus *Summae Controverſiarum* &c.

Tractatus Theologicus de Peſte. Leidae MDCLV. 12.

De Epiſcopatu.

Compendium disputationum Theologicarum Antiſocianarum. Traj. MDCLXVI. 8.

Vetera & nova, sive Exercitationum Theologicarum libri tres. Traj. MDCLXXIII. 4.

Miscellanea sacra, Exercitationes, & Orationes lectissimae cujusvis argumenti. Leidae MDCLXXIV. 4. Editionis Trajectensis an. MDCLXXVII. 4. meminit Crenius Anim. Phil. & Histor. part. VII. pag. CLVIII. quae prodiit cura Petri de Witte & Gulielmi Saldeni, in qua tamen quasdam Hoornbeekii dissertationes omissas notat idem Crenius Animadv. part. XVII. pag. LI. ut & part. XVIII. pag. XXII. & seq.

Tractatum de ratione concionandi laudat Voetius Polit. Eccles. part. I. lib. II. Tract. II. cap. III. §. II. & exstare cum Andr. Essenii Compendio Theologiae dogmaticae adfirmat Lipenius Bibl. Theol. t. II. pag. CCLXXXI.

Post mortem prodierunt de *Conversione Indorum & Gentilium libri duo* Amstel. MDCLXIX. 4. editi a Davide Stuarto, qui & vitam Hoornbeekii praefixit. Priorem editionem per Disputationes Leidae MDCLXII & MDCLXIII. emissam in 4. memorat Crenius Animadv. Phil. & Hist. part. XVIII p. XXIV.

Belgice edidit:

Euthanasia, of welsterven, waar in veel voorbeelden der stervenden, en hun laatste dootspreuken verhaalt worden. Utr. MDCLI. 8.

Belydenis predikatie over 1 Timoth. III. XV. Ibid. MDCXLVIII. 12.

Over de Catechisatien, quem tractatum laudat Voetius Polit. Eccl. part. I. lib. II. Tract. III. cap. I.

Catechismus, of christelyk en eenvoudig onderwys over de dwalingen des Pausdoms.

Korte

Korte en naerder verdedinge van de ware kerk, gestelt tegen de wyser van de Paepse kerk.
Heyliginge van Gods naam en dag.
Nader bewysing van des Heren dags heyliging.
Sondag rustdag.
Concept van redres.
Geestelyke verlatinge.
Van het laatste oordeel.

Vid. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLXVI. & Bael. in Lexico v. Hoornbeek. t. II. p. DCCLXXXIX. & Niceron. d. l.

Fuit certe Hoornbeekius Theologus in controversiis acutissimus & consummatissimus, licet Naeranus in Epist. praestant. viror. Epist. DCX. illum *ineptissimum auctorem, quem pueri castigent e triviali* pronuntiet; reprehensus ideo a Saldeno de Libr. Leg. lib. II. cap. IV. §. III. Quod tamen Naerani dictum ad libellum de Sabbatho observando tantum referendum videtur. Qui Saldenus in Praefatione ante Otia Theologica Hoornbeekium quoque defendit contra eos, qui calumniabantur materias, quas tractandas susceperat, ab ipso fundo non eruisse. Vitam hujus Hoornbeebii Adamum Stuartum conscripsisse docet idem Saldenus lib. II. de Lib. Leg. cap. III. §. XII. in quo tamen fallitur, cum non *Adamus*, sed *David Stuartus* vitae, quae praefixa est ejus libris *de Conversione Indorum & Gentium*, auctor sit.

HORTENSIUS (LAMBERTUS) De hujus anno natali non convenit inter eruditos. Valerius Andreas ad an. MD. Miraeus ad annum MDI. ejus natales referunt. Baelius vero in Lexico voce Hortensius t. II. p. DCCXCIX. anno MDXVIII. natum adfirmat, putatque

errorem Valerii Andreae inde natum, quod legens apud Sweertium in Athenis Belgicis haec verba: *nascitur anno* CIↃIↃ XVIII. *Kal. April.* crediderit literas numerum XVIII exhibentes se referre ad verbum *Kal.* oblitus quod in Kalendario Romano non detur XVIII dies ante Kal. April. cui & alteram rationem addit, quia Valerius scribit Hortensium admodum adolescentem Lovanium venisse, ibique studiis operam dedisse sub Rutgero Rescio Linguae Graecae Professore, quem Valerius Andreas alio loco, scilicet pag. DCCCVI. dicit obiisse MDXLV. anno XVII. professionis, atqui Rescius professionem non auspicatus est nisi anno MDXXVIII. si itaque Hortensius natus esset anno MD. non potest dici admodum adolescens Lovanium venisse. Quibus non obstantibus falli tamen Baelium puto, quum ipse Hortensius lib. VI. Rer. Ultr. pag. CXXVII. scribat XIV Kal. Decemb. an. MDXXVII. apud se Trajecti *pransum fuisse cum aliis festivis doctisque amicis Hermannum Presbyterum cognatum, qui hilarior a recenti symposio & liberior multa in factionem Gelricam prolocutus, Ultrajecto exulare jussus est.* ex quo loco recte Lappius in vita Hortensii probat, eo tempore, scilicet anno MDXXVII. jam lares Trajecti fixisse Hortensium, ibique eo tempore ad Presbyteratus ordinem promotum fuisse conjicit. vid. Struvii Biblioth. antiq. an. MDCCV. p. CCCCXLVII. Errat quoque Baelius, quod Valerium Andream plagii reum fecerit, quum Sweertii Athenae Belgicae toto quinquennio post primam Valerii Andreae Bibliothecae Belgicae editionem sint evulgatae, uti notat ipse Valerius in Praefatione posterioris editionis, unde Sweertius merito inter plagiarios refertur a Crenio de Furibus Librariis dissert. III. §. LXIV. &

Placc.

Placc. Theatr. Anonym. p. CCLXV. qui passim notat in Athenis Belgicis Valerium Andream descripsisse. Et licet non ignorem, quod Sweertius in Praefatione ante Athenas Belgicas se defendere conetur, facile tamen ostendi posset, si id mihi hic agendum esset, merito illum plagiariis esse adnumerandum. Neque obstat altera ratio Baelii, scilicet quod Rescius non creatus sit Professor nisi anno MDXXVIII. nam si inspexisset ejusdem Valerii Andreae Fastos Academicos pag. CCLXXXII. inde discere potuisset, quod Rescius auspicatus fuerit professionem anno MDXVIII. Kal. Septemb. apud patres Augustinianos, admissus demum ab Universitate ad docendum anno MDXXIX. Kal. Decembr.

Patriam ipse indicat Hortensius lib. VI. Rer. Ultr. p. CXXXIX. scilicet Montfortium, ditionis Trajectensis oppidum, ubi pater Hortulanum agebat, unde *Hortensii* nomen adsumpsit. Admodum adolescens Lovanium venit, ubi Graecis Latinisque literis perdiscendis strenuam operam navavit sub Rescio & Goclenio, qui harum literarum praecepta eo tempore Lovanii tradebant. Audivit quoque Johannem Paludanum Rhetoricorum ad Herennium libros explicantem, ut & Ludovicum Vivem, & in Hebraicis praeceptorem habuit Johannem Campensem. Studiis, quae ad humanitatem pertinent, Lovanii absolutis, Trajectum venit, ibique in quarta scholae Hieronymianae classe juventutem instituit, & ad Presbyteratus ordinem promotus est. Anno MDXLIV. praefectura ludi literarii a Nardensibus ei demandatur, qvam provinciam in se suscepit, & per XXIX annos egregie administravit, frustra tentatus a Delfensibus, ut eorum scholae moderationem obire vellet. Anno MDLXXII. aegre servatus est

in laniena illa celebri Nardensi, quam praeter fidem crudeles Hispani in illa urbe instituerunt. Historiam lectu dignam, ipsis Hortensii verbis narrat Lappius a Waveren in ejus vita, & in Hortensium ex laniena illa servatum exstat hoc carmen Jani Dousae lib. II. Salin. Epigr. XXXIV.

Nardensum in jugulos dum desaeviret Enyo,
Caedibus & caedes accumularet Iber.
Hortensi intercessé neci Bossuia putatur
Gratia, & haec Belgae dicta fuisse ducis:
Parcite victores de tot modo civibus uni,
Ut lucem ipse aliis, quam dedit, accipiat.
Parcite, nam spolia hinc vobis sene nulla perempto,
Asservato ingens gloria vate mihi.

Vid. Hooft lib. VII. Hist. Belg. p. CCXC. Obiit, dubia fama inter Papismum & Lutheranismum, a rusticis enim vulgo *de Luytersche Paap* vocitabatur, in praedio suburbano prope Nardam den *Hoogen Engh* dicto anno MDLXXIV. sepultus Nardae cum hoc Epitaphio:

HORTENSIUM INTER MORTUOS
QUAERIS VIATOR? URNULA
HAEC OSSA SOLUM AUT PULVERES
HABET, POLUS MENTEM ENTHEAM,
NOMEN LIBRI, FAMA VAGA
DOCTUM ORA, OVAT COELO AC SOLO.
DECUS SCHOLAE ATQUE CIVIUM.

Con-

Conditum hic est corpus D. Lamberti Hortensii, viri omne genus eruditionis eximii, literatoris arguti, Historici sagacis, juventutis Nardenae moderatoris strenui, evocati ex hac vita anno a laniena, quae soli propter doctrinam singularem parserat, tertio, a nato Christo MDLXXIV.

MEMORIAE AC HONORI

PP.

Consules ac Aeditui.

Ex concubina susceperat duos filios *Augustinum* & *Hieronymum. Augustinus* in templo Nardensi Organistae munera obiit, ibique in laniena crudeliter ante patris oculos obtruncatus est. *Hieronymus* ad sacros ordines admissus, puriorum ceremoniarum minister fuit Hagae, unde ob dissidia, quae in religione exercebat cum collega suo, Wassenarium migrare jussus est. vid. Hooft lib. XXI. Hist. Belg. p. DCCCCLII. Utenbog. Histor. Eccles. part. III. pag. CCXXVII.

Fuit vero Hortensius vir pro eo aevo doctissimus, quem Barthius ad Guielm. Briton. lib. VI, DVI. vocat *sine ambitione doctissimum*, & celeb. Graevius Orat. funebr. in Obit. Diemerbroekii testatur, quod fuerit *ingenii laude, & multis non vulgaris doctrinae monumentis sine strepitu & ostentatione publicatis, vir celeberrimus.* & P. Opmeer in Oper. Chronogr. ad ann. MDXXXVI. p. CCCCLXXXI. *Poëtam satyricum & non ignobilem historicum* fuisse scribit, & refert quod Maximilianum Comitem Buranum maxime offenderit, quia in descriptione obsidionis Tilanae *Tilam a Tila obsideri* dixerat, quo dicterio Florentius Maximiliani pater exercitus dux segnitiei insidae notatus erat. a Junio in Batavia cap. XXVII. p. CCLXXXIX. dicitur *egregius* *Sa-*

Satyrographus & Germanicarum & Ultrajectinarum rerum scriptor celebris.

Scripta, quibus nomen inter eruditos meruit, sunt: *Secessionum civilium Ultrajectinarum & bellorum ab anno* XXIV supra MCCCCC. *usque ad translationem Episcopatus ad Burgundos libri septem.* Basil. MDXLVI. fol. qui postea additi sunt Bekae & Hedae, & notis marginalibus inlustrati a Gisberto Lappio a Waveren, notante Matth. lib. IV. de Nobil. XXXII. pag. MCXXXVII. In Belgicam linguam versi hi libri prodierunt Hagae MDCXXV. 4.

De Tumultu Anabaptistarum. Basil. MDXLVIII. 4. editionis anni MDLXXIV. & Amst. MDCXVII. 8. meminit Lipenius Bibl. Theol. p. XXXVII. Hic liber deinde in Belgicum sermonem versus est, additis aliquot imaginibus factionis Amstelodamicae fanaticorum istorum hominum, & prodiit Enchusae MDCXIV. fol.

De bello Germanico libri septem. Basil. MDLX. 4. & Germanice Basil. MDLXXIII. & Argentor. MDCXX. Hi, ut & de *Tumultu Anabaptistarum*, postea inserti rerum Germanicarum historico operi, quod tomis IV. opera Sim. Schardii Basileae anno MDLXXIV. prodiit.

Satyrarum libri octo in aevi sui vitia & mores. Traj. MDLII. Hanc editionem in auctione viri Amplissimi Wittii Senatoris Amstelodamensis nuper sibi comparavit amicissimus cognatus Petrus Burmannus in Frisiorum Academia humaniorum literarum Professor, in qua post edita insertae sunt quidem ducentae paginae, in quibus multae Satyrae, aliaque poëmata inedita, descripta Nardae ex autographo, leguntur.

Epithalamiorum liber unus. Ibid. MDLII. 8.

Enarrationes in Virgilii Aeneida, scilicet in sex libros

bros priores Basil. MDLIX. MDLXXVII & MDXCVI. fol. Crenius part. IV. Animadv. Phil. & Hist. p. III. *admodum erudite Maronem explicasse* testatur.

Explicationes luculentae in Lucani Pharsaliam. Basil. MDLXXVIII. fol. de quibus haec testatur Barthius ad Stat. x. Theb. ccccx. *Non inepta sunt, quae ad Lucani lib.* v. *conscripsit Lambertus Hortensius, quanquam omnino alio recensitore opus is Poëta habebat.* a Franc. Fernand. de Cordova Didasc. Mult. cap. XXVI. p. CCLVIII. dicitur *egregius Lucani interpres.* & doctissimus Oudendorpius in Praefatione ante nitidissimam editionem Lucani, quam anno MDCCXXVIII. evulgavit, hunc commentarium vocat *doctissimum* & *copiosum.*

Edidit & quatuor *Aristophanis* fabulas versibus Latinis, & scholiis inlustravit,

Plutum Traj. MDLVI.

Nebulas. Ibid. MDLVII.

Equites. Ibid. MDLVII.

Ranas. Ibid. MDLXI.

Quas tres priores, omissa posteriori, simul Trajecti prodiisse anno MDLVII. 4. refert Fabricius t. I. Bibl. Graec. lib. II. cap. XXI. §. II. & v.

De origine & interitu oppidi Nardeni historiam voluisse conscribere, eamque, licet non confectam, Hermannum Antonidem van der Linden adservare scribit Lappius.

Vitam hujus Hortensii conscripsit Lappius a Waveren, quae legitur in Historia Trajectina Bekae & Hedae edita anno MDCXLIII. post Hortensii libros Secessionum, ubi varia elogia & testimonia virorum eruditorum producit.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCXIII. Miraeus

de Script. secul. XVI. cap. CXVII. Sweert. Ath. Belg. p. DVIII. Opmeer Op. Chron. ad an. MDLVII. p. CCCCXCVIII. Byerlinck ad an. MDLXXII. p. XVI. Freher Theatr. Vir. Illustr. p. IV. p. MCCCCLXXII. M. Adam vit. Philosoph. p. CXXXVII. Baelius Lexic. t. II. p. DCCXCIX. & Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CCXLVII.

HOVEN VAN ZYL (HUGO VAN DEN) Quamvis Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica, neque alii Elogiorum conditores hujus mentionem faciant, & nulla eruditionis aut ingenii monumenta ab eo posteritati relicta invenerim, plane tamen omittere nolui, quia a Valer. Andr. in Fast. Acad. Lovan. p. XXXIX. Juris utriusque Licentiatus, inter Rectores Academiae Lovaniensis numeratur, & pag. CLXXIV. dicitur *Juris utriusque Doctor, Canonicus in Ecclesia Cathedrali Trajectensi, Rector & Academiae a consiliis.* Fuit vero Trajecti natus, Arnoldi filius, Canonicus Ecclesiae majoris Trajectinae factus die III Novemb. anno MCCCCLXXIII. obiitque anno MCCCCLXXXV. eique in dignitate Canonici successit Adrianus Ram, ex ejus sorore Agneta natus, die XIX Septemb. an. MCCCCLXXXV.

I.

ISSELT (MICHAEL AB) Hunc Doccomii in Frisia natum, sed Amersfortii educatum tradunt Suffrid. Petr. de Script. Fris. Decad. XIV. X. & Sweert. Ath. Belg. p. DLXVII. eumque secutus Freher. Theatr. vir. Illustr. part. I. sect. III. p. CCCIII. Valerius Andreas Amersfortio natales debere adserit, & Arnoldus Quentelius Typographus in Dedicatione, quam praefixit nostri auctoris Historiae sui temporis, *Amersfortii na-*

natum & educatum scribit, ipseque hanc urbem *patriam suam* in Histor. sui temp. ad an. MDLXXIX. p. DCXL. seque *Amersfortium* vocat in editione Florum L. Granatensis, quam mox memorabo. Patrem habuit Johannem, qui in urbe patria Amersfortio medicinam exercuit, deinde vero Doccomium in Frisia migrasse, ibique obiisse testatur Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. script. p. LIX. ipse vero Michael patrem Leovardiae urbis Medicum fuisse, ibique in Monasterio Franciscanorum sepultum, narrat in Histor. sui temp. pag. DCLXXVI. forte pater, relicta patria urbe, primo Doccomium, deinde Leovardiam, lares transtulit, ibique defunctus est. Et majores ejus Amersfortio ortos patet ex nomine *Isselt*, regionis tractu prope Amersfortium, ubi avos suos domicilium habuisse ipse refert in Histor. sui temp. ad an. MDLXXX. pag. DCCXIX. Quo in loco etiam meminit avunculi sui *Michaelis a Pomeren*, fortissimi Gelriae Ducis Caroli Archistrategi. In aedibus Verharii literis operam dedisse tradit in Bell. Colon. lib. III. p. CCCXCI. & CCCXCVI. & Johannem Bruhesium Decanum Ecclesiae Trajectinae metrop. *Dominum suum* vocat, & lib. IV pag. CCCLVI. Henricum Scorenburgium Medicum & Mathematicum adpellat *Magistrum suum*. Lovanii in Gymnasio Porcensi Philosophica studia absolvit, deinde ad Theologiam se adplicuit, & in patriam redux, vicariam operam in concionando saepe praestitit, ad annum scilicet MDLXXIX. quo in exilium abire jussus, uti ipse narrat in Histor. sui tempor. ad d. a. p. DCXLVIII. se contulit Neomagum, cujus ecclesiae pastor constitutus fuit. Anno MDLXXX. Swollae se fuisse, urbeque excedere jussum, narrat in Histor. sui temp. pag. DCXCV. Neomagum urbem a

Principe Auriaco occupatam, quum Hispanorum partes sequeretur, deserere coactus, Coloniae lares fixit, ibique aliquamdiu habitavit, & scripta sua edidit. Deinde Hamburgum concessit, ubi Parochum Romanensem egit, & animam efflavit anno MDXCVII. Scripsit:

Historiam belli Coloniensis libris quatuor ab electione Gerhardi Truchsessii, usque ad recuperatam ab Ernesto Duce Bavariae Westphaliam. Colon. MDLXXXIV. & MDCXX. 8. Notatur a venerando Patre tom. I. Syll. Epist. p. CXXXIX. ut *sacrificulus esuriens*, quia pag. CCCLXIX. Ernestum Episcopum Coloniensem fuisse *invicta constantis animi adversus voluptates omnes contumacia, & indixisse vitiis bellum* testatur, quum Dom. Lampsonius, qui ei Episcopo ab actis erat, & interiorem ejus vitam noverat, quotidieque ipsi aderat, ut luxuriosum exhibeat, unde constat quo pretio Historiam ejus habere debeamus.

Conciones Euangeliorum Dominicalium & Festorum. Coloniae MDXCIV. 8. juxta Draud. Biblioth. Class tom. I. p. CCLXIV.

Historiam sui temporis, in qua res in toto orbe terrarum gestae, tum praecipue motuum Belgicorum sub Philippo secundo Hispaniarum Rege concitatorum origo & successus usque ad annum MDLXXXVI. perspicue & accurate describuntur, quae *Historia* post ejus mortem prodiit Coloniae MDCII. Et errat Valerius Andreas, qui *Historiam* ad annum MDXCVII. perduxisse tradit; Proprie enim non ulterius pervenit quam ad annum MDLXXX. & reliqua ad annum MDLXXXVI. desumpta sunt ex supplemento Surii, cujus auctor quoque noster Michael, uti Typographus monet pag. DCCXVII. In linguam Germanicam hanc *Historiam* transtulisse Casparum

rum Ulenberg & edidisse Coloniae MDLXXXVI. 8. tradit Lipenius Biblioth Philos. p. CCLXXXV. Quod si verum, jam in Germanicam linguam versio prodiisset, antequam Latina in lucem venerit, quod vix credibile; verum Lipenium saepissime errare in designandis annis editionum, infinitis in locis observavi.

Fictitio nomine *Jacobi Doccomiensis* scripsisse *Mercurium Gallo-Belgicum*, post Valer. Andr. & Freherum notat Placcius de Scriptor. Pseudon. pag. CCCLXXIII. sed male. Titulus hujus Mercurii, quo usus sum, his verbis concipitur: *Mercurius Gallobelgicus; sive rerum in Gallia & Belgio potissimum, Hispania quoque, Italia, Anglia, Germania, Polonia, vicinisque locis, ab anno* MDLXXXVIII. *usque ad Martium anni praesentis* MDXCIV. *gestarum, nuncius. Opusculum in sex libros, qui totidem annos complectuntur, divisum, auctore D. M. Jansonio, Doccomensi Frisio, editio altera ab infinitis mendis repurgata, plurimis per singulos libros historiis aucta, & huc usque continuata. Coloniae Agrippinae apud Godefridum Kempensem* anno MDXCIV. Si enim voces *D. M. Jansonio* exponamus *Domino Michaele Johannis filio* (Isseltium enim patre Johanne natum esse notavimus) patebit librum hunc non fictitio nomine *Jacobi Doccomensis* editum.

Ex Italica in Latinam linguam vertit *Cornelii Mussi Conciones*, cujus vitam quoque conscripsit, & his concionibus praemisit. Colon. MDCIII. Vid. Miraeus de Script. secul. XVI. cap. CXVIII. & Teisser. Catal. Auct. & Biblioth. p. CCXXXIX. Et

Instructionem brevem ad corroborandos & juvandos morituros, eos praesertim, qui ob flagitium publica

judicum sententia morti addicuntur. Colon. MDLXXXVIII. 12.

Edidit & *Flores Lodoici Granatensis ex omnibus ejus opusculis spiritualibus summa fide excerptos & in octo partes distributos.* Colon. MDLXXXVIII & MDLXXXIX 12. & juxta Lipen. Bibl. Theol. t. II. p. DXLVII. Monasterii MDCVI. 8. Ex Hispanica lingua vertit varia *Ludovici Granatensis* opera, ut

Exercitia in VII *Meditationes matutinas & totidem vespertinas.* Colon. MDLXXXVI & MDXCI. 12.

Ducem peccatorum. Ibid. MDLXXXVI & MDXC. 12.

De frequenti communione libellum. Ibid. MDLXXXV & MDXCI. 12.

De vita Christi. MDXCI. 12.

De Devotione, Excellentia, Utilitate & Necessitate orationes. Ibid. MDXCVIII & MDC.

De Eucharistia libros III. Ibid. MDXCII. 12.

De Oratione & Meditatione libros IV.

Vid. Possevin. Biblioth. select. lib. XVI. cap. XVII. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCLXXIV. Sweert. Athen. Belg. Verhoeven apud Matt. Rer. Amersf. script. p. XLIV. & Auctor Incert. Ibid. p. CLXXVII. qui eum inter Poëtas memorat, & Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXCIX.

JUNIUS (HADRIANUS) Hunc *Ultrajectinum, & magnae eruditionis, longeque majoris exspectationis juvenem* vocat Vossius Oratione in Obitum Thomae Erpenii, quae exstat in Oper. Vossii post libros de Historicis Graecis & Latinis, & apud Witte Memor. Philos. t. I. p. CXLIX. unde constat sub Erpenio literis operam dedisse. Fuit vero moderator Gymnasii Amstelo-

ſtelodamenſis & praeceptor Francii & Broekhuſii, quem inſigni elogio ornavit venerandus Pater in Oratione in obitum Jani Broekhuſii pag. VI & ſeqq. & memoriam optimi praeceptoris carmine celebravit Broekhuſius, quod exſtat in ejus Poëmat. pag. CCCCXCVIII.

L.

LAMPE (FREDERICUS ADOLPHUS) Detmoldiae in Comitatu Lippiae XIX Febr. MDCLXXXIII. vitae lumen adſpexit. Utriusque linguae in ſchola Bremenſi rudimentis hauſtis, Franequeranam & Trajectinam Academiam frequentavit, ubi omnibus elegantibus literis & diſciplinis eruditus, ſedulo Theologiae operam dedit, praecipue Campegii Vitringae, & Herm. Alex. Röellii inſtitutione uſus. Confecto Academicorum ſtudiorum curriculo, primo Weezenſis in agro Cliviaco Eccleſiae cura ei committitur. Deinde Teutoburgi & poſtea Bremae Eccleſiaſten egit, donec anno MDCCXX. Theologiam docendi provinciam in Academia noſtra oblatam in ſe ſuſcepit. Non vero Eccleſiae paſtor conſtitutus fuit, ut innuere videtur auctor Programmatis funebris, quod exſtat tom. II. Miſcell. Duisburg. Faſc. II. ſed alternis dominicis, exceptis feriis majoribus, concionem habuit lingua Germanica, praeterque eam nulla alia munera eccleſiaſtica obivit. Anno MDCCXXVI. Hiſtoriae Eccleſiaſticae Profeſſio ei demandata fuit, & anno ſequenti Bremenſes illum iterum ſibi vindicarunt, & ad inluſtrem Scholam & Eccleſiam evocarunt lautiſſimis conditionibus, ſcilicet ut Theologiam ordinario Profeſſoris titulo doceret, ſimulque alternis annis Rector, & Eccleſiae An-

ſcha-

ſcharianae Paſtor eſſet. Relicta itaque Academia noſtra Bremam migravit, ibique VIII Decemb. MDCCXXIX. obiit, anno aetatis XLVI. Fuit vero citra omnem controverſiam vir eruditiſſimus, & Theologus conſummatiſſimus, quod & probant varia ejus ſcripta, quae poſteritati reliquit. Sunt vero:

De Cymbalis veterum libri tres. Traj. MDCCIII. 12.

Exercitationum ſacrarum dodecas, quibus Pſalmus XLV. *perpetuo commentario explanatur immiſtis variis ad ſenſum ſacrae ſcripturae Hieroglyphicum & Antiquitates ſacras ſpectantibus.* Bremae MDCCXV. 4. vid. Lipſ. Act. Erud. Octob. MDCCXV. & Journal Literaire MDCCXV. pag. CCCXV. Hae Exercitationes in Belgicam linguam verſae a Mattheo Gargon prodierunt Dordraci MDCCXX. II. vol. 8.

Synopſis Hiſtoriae Sacrae & Eccleſiaſticae, ab origine mundi ad praeſentia tempora, ſecundum ſeriem periodorum deductae. Traject. MDCCXXI. 8. Vid. Act. Erud. Lipſ. Januar. MDCCXXII. recuſa iterum prodiit an. MDCCXXVI.

Compendium Theologiae naturalis in ſcholae privatae uſum concinnatum. Traj. MDCCXXIII. 8.

Commentarius Analytico-exegeticus Euangelii ſecundum Johannem. Amſtel. MDCCXXIV & MDCCXXV. III. vol. 4. vid. Lipſ. Act. Erudit. Octobr. MDCCXXV. ubi recenſent tomum primum recuſum Baſileae MDCCXXV. Hunc commentarium *eruditum* pronuntiat Fabricius de Scriptor. Verit. relig. Chriſt. c. XXVI. p. DIX. vid. & cap. XXXI. p. DCXXVI.

Delineatio Theologiae Activae ex limpidiſſimis doctrinae Euangelicae fontibus petitae, & ad dirigendam totius vitae ſpiritualis actuoſitatem cuivis vere Chriſtiano *com-*

competentem, per omnes ejus partes, gradus, vices, & relationes perpetua serie deductae. Traj. MDCCXXVII. 4.

Historia Ecclesiae Reformatae in Hungaria & Transsylvania, inter perpetua certamina & adflictiones a primordio praecipue repurgatorum sacrorum ad recentiora tempora per Dei gratiam conservatae, ex monumentis fide dignissimis magnam partem congesta. Traj. MDCCXXVIII. 4. Hanc *Historiam* proprie ipse non conscripsit, sed ab alio conscriptam in eum, quo prodiit, ordinem digessit.

Rudimenta Theologiae elenchticae in usum scholae privatae concinnata. Bremae MDCCXXIX. 8.

Oratio de Summa Sapientia. MDCCXX. 4.

Oratio de Memoria sanctorum per studium ecclesiasticum pie & prudenter excolenda. Ib. MDCCXXVI. 4.

Oratio de insignibus Academiae Trajectinae. Ibid. MDCCXXVII. 4.

Oratio de Urim & Thummim Typum doctoris Euangelici. Bremae MDCCXXVII. 4.

Praefationem *Hottingeri dissertationibus Biblico-Chronologicis* praemisit. Traj. MDCCXXIII. 8.

Cum Hasaeo Bremensi Theologo tres tomos *Bibliothecae Bremensis* evulgavit, & varias dissertationes inseruit. Sic in tomo primo exstat ejus *Harmonia utriusque decalogi exemplaris Exod.* XX & *Deuter.* V. ut & *de die Christi ab Abrahamo visa, ad locum Joh.* VIII, LVI. *exercitatio.* & tomo secundo *De cornu salutis fulgido, ad illustranda loca, quae Messiae cornu adscribunt, meditatio,* & *Spicilegium ad Psalmum* XIX. & *commentarium H. Deusingii.* & de loco Actorum XII, XXXII. & tom. III. *Triga quaestionum circa miracula* san-

ſanctorum reſurgentium, ut & *Diſſertatio ad Matth.* XXIV, XV.

Varia quoque ſcripſit & edidit lingua Germanica, quae pleraque in Belgicam verſa ſunt, ut

Over het Genaden Verbond. Bremae MDCCXI. & Belgice cum praefatione Petri Boudaan Eccleſiaſtae Amſtelodamenſis. Amſtel. MDCCXVII. VI. vol. 8.

Geſtalte des Bruids van Chriſtus voor haaren uitgang uit Babel, vertoont in verſcheide Predikaatien over Openbar. XIV. 1--5. *nevens eenige andere mengelſtoffen. Waar by gevoegt zyn twee Predikaatien over Pſalm* XCIII. 5. *en Openbar.* II. 7. Amſt. MDCCXIX. 8. Conciones has in revelationes Johannis Teutoburgi Eccleſiaſten agens anno MDCCX. lingua germanica ediderat.

Balſem uit Gilead tegen aanſteekende ziekten, ter gemeene ſtichtinge by deeze gevaarlyke tyden meedegedeelt, en vermeerdert met een gebed en predikatie over Pſalm CXIX. 175. Amſt. MDCCXIX. 8. prodierat antea Germanice MDCCXIII.

Het heilige Bruidcieraat der Bruiloftsgaſten des Lams aan zyn verbonts tafel, in een verhandelinge van het regte gebruik des H. Avontmaals, benevens eenige hier toe behoorende uitgeleezene predikatien tot gemeene ſtichtinge opgeſtelt. Amſt. MDCCXX. 8.

Naleezinge van eenige uytgezogte predikatien tot een aanhangzel der geenen, die voormaals onder den tytel van de geſtalte des Bruids Chriſti voor haar uytgang uyt Babel, uytgegeven zyn. Ibid. MDCCXXI. 8.

Melk der Waerheit volgens aanleidinge van den Heidelbergſchen Catechismus, ten nutte van de leerbegeerige jeugd opgeſtelt, en zynen beminden Catechiſanten te Bre-

Bremen ter gedachtenisse nagelaten. Ibid. MDCCXXI. 8.

Gesangen en verbontsliederen, berymt door W. K. Utr. MDCCXXIV. 8.

Zestien predikatien over Jesaias LV *en Hebreen* XI. Amst. MDCCXXV. 8.

Over den XLVI *Psalm.* Amst. MDCCXXVI.

De Waare Gestalte van Christus in zyn Ledematen door Ludew. Georg. Treviranus, waar by gevoegt is een verhandeling van Gods beeldt, opgestelt door Fred. Adolf Lampe. Utr. MDCCXXVI. & Amst. MDCCXXXVII. 8.

Schets der Godgeleertheid. Ibid. MDCCXXVIII. 8.

Gedenkteeken der Goddelyke wegen. Ibid. DDCCXXVIII. 8.

Aanmerkingen tegen Fruytier. Roterod. MDCCXXIX. 8.

Urim en Tummim, en afscheid en intreereedenen. MDCCXXVIII. 8.

Elf betragtingen van het sterven en doot der menschen. Amst. MDCCXXXI. 8.

Vier Academische verhandelingen van het zaligmakende geloof tegen van Thuynen. Amst. MDCCXXIII. 8.

Groote voorregten van den rampzaligen Apostel Judas Iskariot, allen trouwloozen leeraren tot een schrik, en allen over het hedendaagsch kerkverval verwarde zielen tot waarschouwinge voorgestelt door Philadelphus Photius. MDCCXIII. Germanice, & in Belgicam linguam scriptum hoc versum cum alio hoc titulo: *Bedrieglyk dwaalligt in de schriften van Christiaan Anth. Romeling, ontdekt door Fr. Ad. Lampe, vertaalt door Ja. Ludov, Gochenius Predikant te Garshuysen.* Groning. MDCCXXXV. 8. vide Republ. der Geleerd. Nov. & Decemb. MDCCXXX. p CCCCVI.

Eo inscio, prodierunt Basileae anno MDCXXV. 4. quae-

 dam

dam conciones sub ejus nomine. vid. Nova Literar. Lipsiens. an. MDCCXXVI. pag. CCXXV.

Edidit & lingua Germanica varias conciones, quas recensitas vide in Miscell. Duisburg. t. II. Fascic. II. ubi & elogium ejus exstat. Et nulla umquam Theologi scripta novi tam avide excepta, tamque cito divendita, & unde tantum pecuniae auctor sibi comparavit, quam in adornanda Bibliotheca, quam splendidissimam reliquit, inpendisse fertur.

Thesaurum S. Scripturae mysticum edere voluisse constat ex Praefatione ante Exercitationes sacras. vide & Nova Literar. Lipsiens. an MDCCXV p. CLXXXII. & CCCXXXV.

Inter eruditos praecoces numeratur a Seelen. & Klefekero in Biblioth. Erudit. Praecoc. p. CXCIV.

LAPPIUS A WAVEREN (GISBERTUS) Trajectinus. Avum habuit Gisbertum, ex Wesopio Hollandiae oppido ortum, qui Campis & deinde Trajecti medicinam exercuit, & auctor est *Institutionum Grammaticarum*, quae prodierunt Antverpiae an. MDXXXIX. 8. & cujus est *Elegia* ante Hortensii enarrationes in Virgilii Aeneida, & quem inter viros doctos scriptis claros memorat Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCXC. Cujus filius Johannes, nostri pater, DCCC florenos reliquit collegio sive domui pauperum Standonicae Lovaniensi, uti refert Valer. Andr. Fast. Acad. Lovan. p. CCLXXIII. Noster vero in Academiis Lovaniensi & Duacensi literis operam dedit, deinde Galliam adivit, & Doctoris juris titulum adeptus, Trajectum rediit, ibique vitam transegit. Fuit vero vir eruditissimus, & antiquitatis patriae peritissimus, quem Voetius lib. I. Polit. Eccles. Tract. II. cap. XII. §. VIII. vocat *magnum antiquarium*. & Matth. de Jure Glad. XIX *virum*

rum doctissimum & rerum antiquarum curiosissimum. & Dedicat. ante Tom. II. Analect. *omnis antiquitatis studiosissimum virum.* & Heuss. Histor. Episc. Traj. t. I. p. CXXVII. non tantum adpellat *virum exquisitae, variae, miscellae eruditionis, lectionisque exhaustae;* sed & addit: *huic viro erudito debemus, quod plurima ecclesiae Trajectinae monumenta ab interitu vindicata ad posteros dimanarint; certe eo ejus memoriae plurimum obstrictus sum, ex cujus Musaeo plurima in hanc rem meam consecutus sum.* Fuit enim Romanensium superstitionibus addictissimus.

Famam adeptus est editione *Corporis Historiae Trajectinae*, quod cum notis Buchelii, ut supra in Buchelio observavimus, edidit, notisque marginalibus inlustravit. Traject. MDCXLIII. fol. Epistola ejus scripta Joh. Isaacio Pontano exstat apud Matth. Syll. Epist. CLXVII.

In animo habuisse *Viglii Zuichemi vitam* a Viglio ipso conscriptam, notis inlustratam edere, testatur Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCXC.

Auctor quoque est *Observationum de morte Alberti Pighii*, contra Johannem Gerhardum Professorem Jenensem, quas Bartholdus Nihusius, celebris ille Apostata, suo *Hypodigmati* inseruit, vid. quae infra in Alberto Pighio adnotabo.

LAURIMANNUS (CORNELIUS) Trajecto natales debet, fuitque scholae nostrae Moderator, & Poëtices laude floruit. Obiit vero mense Aprili an. MDLXXIII. ac sepultus est in choro Ecclesiae civilis postea diruto. Scripsit

Odas annales juventuti scholae Ultrajectinae modulandas, & varias *Comoedias sacras*, ut

Militem Christianum. Antv. MDLXV.

 Exo-

Exodum sive transitum maris rubri, cui subjuncta est *Esthera Regina*. Lovan. MDLXII. 12.

Thamar & Tobiam.

Nabath Tragicomoediam, atque alia Poëmata, quae MSS. possedisse Johan. de Jonghe Advocatum Mechliniensem testatur Valerius Andreas.

Edidit & *Johannis Belethi* Doctoris Sorbonici, *Rationale de divinis officiis* cum duplici praefatione. Antverp. MDLIX. 16. vid. Voet. tom. III. Disp. Theolog. p. DCCCCXCII.

Ad hunc Laurimannum est Epoda Douzae pag. CCXXXI, CCXXXIII & CCXXXV. In albo Jani Douzae adscripsit:

Ad Janum Douzam a Noortwyck.

Disertissime Jane Douza vatum
Et quantum fuerit venustiorum,
Et quantum fuerit disertiorum,
Aut quantum est, aliis eritve in annis,
Uno dixerit ore te poëtam,
Et te delicias novem Dearum,
Et te, qui comitem ducemque quondam
Arbitrumque sacrae sacrum coronae
Phoebo te exhibeas vel invidente.
Ergo nil tibi dulce prae Camoenis,
Prae te nil quoque dulce jam Camoenis:
Has tu plus adamas tuis ocellis,
Teque hae plus redimant suis ocellis.
Quod inter reliquos malos poëtas
Ait pessimus ille Laurimannus,
Ille pessimus omnium poëta
Tesseramque animi sui hanc reliquit.

Ad

Ad eumdem puri Trochaei ejusdem fere argumenti:

Jane Douza, nobilis poëta, vatum
Quidquid est venustiorum,
Quidquid aut fuit prius disertiorum,
Posteris eritve in annis,
Te unum & unicum decus novem sororum
Ore nominabit uno:
Te sibi canent ducemque praesidemque
Musae, Apolline invidente.
Te lepore alent inusitato & usque
Castalis lavabit unda.
Nil tibi ergo dulce ridet ante Musas,
Ante te nihilque Musis.
Id quod exteri, & sciunt domestici, id quod
Quilibet Poëta norit,
Quodque idem nec ulla subticebit aetas,
Judicaveritque id ipsum
Quidquid est, fuitve, eritve alîs in annis
Judicum severiorum.

Elogium hujus reliquerunt Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCLVI. Sweert. Ath. Belg. p. CXCI. & H. v. R. ad Heuss. Hist. Eccl. t. II. p. CXLI.

LEIDEKKERUS (MELCHIOR) Medioburgo-Zelandus, vitam ingressus est die XXI Martii anno praeteriti seculi quadragesimo secundo. Utriusque linguae rudimentis in schola patria positis, Trajectum missus, Carolum Demaatium Avunculum, Voetium & Hoornbeekium in Theologia praeceptores habuit, quorum ultimum Leidam vocatum secutus ibi & Coccejum audivit, laureaque Doctorali in Theologia ornatus

natus eſt. Inter S. S. miniſterii candidatos relatus, anno MDCLXII Eccleſiae Reniſſe & Noordwelle in Zelandia cura ei commiſſa, ubi per quinquennium Eccleſiaſtae munere functus eſt, & anno MDCLXXVIII. Theologiam docendi provincia in noſtra Academia ei demandata eſt. Anno MDCLXXXIX. Groningenſes ad Academiam ſuam evocarunt honorario MDCCC florenorum annuorum; verum rogatus a Magiſtratibus noſtris, ne Academiam noſtram desereret, aucto honorario trecentis florenis annuis, conditiones oblatas abnuit, & ad mortem usque hic permanſit. Obiit vero ultima in ſenectute VI Januar. anno MDCCXXI. aetatis LXXIX.

Fuit revera vir multae lectionis, & Orientalium linguarum peritiſſimus, & jam XVII aetatis anno ſcripta Rabbinorum ſe legiſſe ipſe teſtatus eſt, uti adnotant Lipſiens. Act. Erudit. Martii MDCCV. unde inter eruditos praecoces ponitur a Kleſekero in Biblioth. Erudit. Praecoc. p. CXCIX. judicium tamen multi in eo deſiderarunt, ſtilumque barbariem meram redolentem culparunt. Poëticam quoque adfectavit, variaque carmina edidit infelix poëta, quibus ludibrium dedit egregiis Poëtis Francio, Broeckhuſio, aliisque, quos offenderat, uti notum eſt.

Scripta ejus ſunt:

Oratio inauguralis de ſectanda veritate in amore. Traj. MDCLXXVIII.

Fax veritatis, ſive Exercitationes ad nonuullas controverſias, quae hodie in Belgio potiſſimum multa ex parte Theologico-Philoſophicae, moventur. Praefixa eſt praefatio de ſtatu Belgicae Eccleſiae & ſuffixa diſſertatio de Providentia Dei. Leidae MDCLXXVII. 4. Quo ſcripto

scripto adversarium nactus est Petrum Allingam, cujus est *Fax dissidii exstincta, seu Exercitationes pacificae ad nonnullas quaestiones problematicas, quae hodie potissimum in Belgio moventur, contra M. Leidekkerum.* Amstel. MDCLXXXII. 4. Quum enim Petrus Allinga in praefatione *Eromatibus* suis praefixa, professus esset *Facem* illam Leidekkeri refutasse, Leidekkerus noster, cum Allinga nullum aliud scriptum contra hanc *Facem* edidisset, *Facem* suam *inexstinctam, & vi veritatis numquam exstinguendam fore*, in corollario quodam dissertationis Academicae XII Feb. MDCLXXIX. hic habitae, gloriatus erat; quo in arenam se provocatum esse putans Allinga, hanc refutationem evulgavit. Huic scripto Leidekkerus *Apologeticum* opposuit, cui Allinga respondit libello, cui hic titulus: *Vis veritati illata repulsa, sive exercitationes pacificae ad nonnullas quaestiones problematicas, quae hodie moventur de Testamentis & Oeconomia foederum Dei. Accedit responsum ad nuperum Leidekkeri Apologeticum.* Amstel. MDCLXXXII. 4. Vid. Act. Lipf. Erud. Maji & Octobr. MDCLXXXII. qui quoque continet refutationem sequentis libri, quem hoc titulo edidit Leidekkerus:

Vis veritatis, sive disquisitionum ad nonnullas controversias, quae hodie in Belgio potissimum moventur de Oeconomia foederum Dei, libri quinque. Traject. MDCLXXIX. 4. quem librum recenset Fabric. tom. IV. Histor. Biblioth. Fabric. p. DXXVII & DXXVIII.

Dissertatio de Ecclesiae Christianae per Judaismum & Gentilismum oppugnatione. MDCLXXXI.

De Oeconomia trium personarum in negotio salutis humanae libri quatuor, quibus universa reformata fides certis principiis congruo nexu explicatur, demonstra-

tur & defenditur. Traject. MDCLXXXII. 4. Vid. Act. Erud. Lipf. Februar. MDCLXXXIII.

Analysis Scripturae, & de ejus interpretatione in concionibus, cum methodo concionandi. Traj. MDCLXXXIII. 8.

Medulla Theologiae concinnata ex scriptis celeb. virorum. Ibid. MDCLXXXIII. 8.

Medulla Theologiae practicae. Ibid. eodem. anno. 8.

Synopsis Theologiae Christianae, ut & Epistola de facillima lectione textus Hebraici. Ibid. MDCLXXXIV. 8.

Mysterium pietatis defensum adversus hodierna consilia mysterii iniquitatis. Ibid. MDCLXXXVI. 8.

Georgii Hornii historiam ecclesiasticam ad an. MDCLXXXVII usque continuavit, cui adjunxit *L. Capelli Historiae Judaicae compendium cum adnotationibus.* Leidae MDCLXXXVII. 8. Franequerae prodiisse adfirmat Fabric. t. XII. Biblioth. Graec. p. CLXXX. quae *Hornii Historia* in linguam Belgicam versa, edita est Amstel. MDCXCVI. & juxta Biblioth. Bremens. class. III. Fascic. I. Hagae MDCCV. 8.

Dissertatio Theologica de motis nuper in Frisia controversiis super auctoritate S. Scripturae ad virum Amplissimum Ulricum Huberum. Goesae MDCLXXXVII.

Veritas Evangelica triumphans de erroribus quorumvis seculorum, opus Historico-Theologicum in duos tomos distributum, quo principia fidei Reformatae demonstrantur, & origines eorum ostenduntur. Traject. MDCLXXXVIII. II. vol. 4. vid. Act. Erud. Lipsiens. Februar. MDCLXXXIX.

Epistola & dissertatio Apologetica ad verbi divini in Belgio ministros. Ibid. MDCLXXXIX.

De mente Pauli in Epistola ad Romanos & Galatas. Ibid MDCXC. 8. anno MDCXCIV. prodiisse adfirmant editores Bibliothecae Bremensis Class. III. Fasc. I.

Hi-

Historia Ecclesiae Africanae illustrata, qua ejus origo, status, variaque illius fata & interitus exponuntur, & de illius principiis, fide, cultu, libertate & pugna cum Donatistis disseritur, pro Ecclesiae reformatae veritate & libertate. Ibid. MDCXC. 4. vid. Act. Erudit. Lipsiens. Octobr. MDCXC.

Commentarius in Augustinum de Unitate Ecclesiae. Ibid. MDCXC. 4. vid. Ludovic. Auctar. ad Ittigii schediasma de Auctoribus qui de Script. Ecclesiast. egerunt §. XXXIX. p. CLXII.

Synopsis controversiarum de Foedere & Testamento Dei, quae hodie in Belgio moventur. Accedit Apologeticus, quo ad iniquas Johannis Wayeni censuras modeste respondetur: nec non Exercitatio Theologica de Sacrae Scripturae auctoritate ad conscientiam adstruenda. Ibid. MDCXC. 8. Vid. Act. Erudit. Lipsiens. Novembr. MDCXCI.

Dissertatio Historico-Theologica de vulgato nuper Beckeri volumine & Scripturarum auctoritate & veritate, pro Christiana Religione Apologetica. Ibid. MDCXCII. 8. Quae cum eo inscio & invito in Belgicum sermonem esset versa, querelas ad magistratus nostros detulit Leidekkerus, qui in auctorem versionis inquirendum decreverunt, uti legi in actis magistratuum nostrorum XXIX Februarii MDCXCII.

Edidit & *Ludovici de Dieu Aphorismos Theologicos*, ut & *Rhetoricam sacram*, quibus addidit *Ideam demonstrationis Religionis Reformatae*. Traject. MDCXCIII. 8.

Commentarius in Cathesin Palatinam, & Appendix exercitationum maxime practicarum, & Appendix continens sermonem Academicum de Exundatione Oceani &c. & quaedam carmina. Ibid. MDCXCIV. 4.

Dissertatio de erroribus in Belgio serpentibus, & necessaria Orthodoxorum concordia. Ibid. MDCXCIV. 8.

Historiae Jansenismi libri sex, quibus de Cornelii Jansenii vita & morte, nec non de ipsius & sequacium dogmatibus differitur. Ibid. MDCXCV. 8. vid. Act. Erudit. Lipsiens. Januar. MDCXCVI. quem librum laudat Baelius Lexic. t. II. p. DCCCXXX.

Adversarium quoque nactus est Johannem Vlack Ecclesiasten Zutphaniensem, cujus nomine prodiit *Dissertationum trias de Dei operum & Pacis foederibus, atque de Justificatione, in quibus veritas ex Sacra Scriptura, antiquitate & reformationis principiis demonstratur, atque animadversionibus M. Leidekkeri modeste respondetur.* Cui Leidekkerus opposuit primo *Epistolam*, quae prodiit MDCXC. & deinde Libellum de *Erroribus Job. Vlack & Dissertationem apologeticam.* Traj. MDCXCVIII. 8.

Maimonidis librum de Regibus Hebraeorum, eorumque juribus Latine a se versum cum notis edidit in 8. & postea inseruit lib. VII. de Republica Hebraeorum c. IV. p CCXXXII. & seqq. & cap. XIII. p. CCCCLXXXV. & seqq. notante Fabricio in Bibliogr. Antiq. cap. XIV. §. III. & de Scriptor. qui veritat. relig. Christ. asseruer. cap. XXXI. p. DCXIX.

De Republica Hebraeorum libri duodecim, quibus de sacerrima gentis origine & statu in Aegypto, de miraculis divinae providentiae in Reipublicae constitutione, de Theocratia, de illius sede ac civibus, de regimine politico, de religione publica ac privata, differitur. Porro antiquitates Judaeorum verae ostenduntur, & falsae corriguntur, bistoria veteris Testamenti exponitur, fabulosae origines Gentium, Aegyptiorum, Phoenicum, Ara-

Arabum, Chaldaeorum, Graecorum & Romanorum referuntur. Subjicitur Archaeologia sacra, qua historia creationis & diluvii Mosaica contra Burneti profanam telluris Theoriam asseritur. Amstel. MDCCIV. fol. vid. Act. Lipf. Erud. Martii MDCCV.

De vario Reipublicae Hebraeorum statu libri novem Theologici, Philosophici, Historici, sive tomus secundus de Republica Hebraeorum. Amst. MDCCX. fol. & promisit tomum tertium, quo historiam Hebraeorum a Christo nato ad nostra usque tempora complecteretur. vid. Act. Erudit. Lipsien. Junii MDCCX. & Januar. MDCCXIV. & in Supplem. t. v. sect. VI. quem a Carolo Tuinmanno ejus discipulo verbi divini Ministro, dum viveret, Medioburgensi, ex chartis & schedis Leidekkeri conlectum, hodie adhuc superesse, testatur La Rue Gelett. Zeeland. p. LV.

Disputationes Theologicae sex de causis salutis. MDCCIX.

Orationem ejus *de usu linguae Hebraeae*, ut & *de utilitate humaniorum literarum in studio Theologico*, memoratam inveni in Catalogo Bibliothecae Outhovii pag. LXXIV.

Disputationis Historico-Theologicae de vario Jansenistarum fato, meminit Baelius in Lexico in voce Bellarminus t. I. p. DX. ubi eum refutat, quod dixerat Bellarminum a Papa Lovanium missum, ut cognosceret de controversiis, quas Bajus, celeberrimus eo tempore Theologiae Professor, cum quibusdam, & praecipue Jesuitis, exercebat.

Binas Leidekkeri *Epistolas ad Jobum Ludolfum* ut & *Ludolfi responsum*, exhibet Struvius Act. Literar. Fascic. VI. p. LVII. & seqq.

Non vero auctor est *Epistolae de variatione Magnetis a suo quondam solito puncto*, conscriptae a *Melchio-*

re Leydekero, quam exstare in Appendice ad annum secundum Dec. II. Ephemer. Medic. Physic. natur. Curios. Germ. Noribergae MDCLXXXIV. 4. notat Merklin. in Linden. Renovat. p. DCCCVII. Inspecta enim hac Epistola, didici Melchiorem hunc Leidekerum Zelandum quoque, Theologiae & Medicinae doctorem fuisse, & verbi divini ministrum Bataviae Indorum egisse.

Belgica ejus scripta sunt:

Sulamyth, dat is, zeedige verdeediging van de oude regtzinnige Godgeleertheid in en omtrent de hedendaagse zweevende verschillen. MDCLXXIII. 8.

Raad des vredes en bedeelinge der genade door de Godlyke Drieenheid, en de uitvoeringe der zaligheid aller uitverkoorenen byzonderlyk onder het Oude Testament. Amsterd. MDCLXXV. 8.

Euangelische waarheid van den Gereformeerde Godsdienst betoont. Utrecht. MDCLXXXIV. 8.

De smerten des Messias, zynde een verklaaring over Jesaia LIII. Utr. MDCLXXXV. 8.

De Heiligheit en geestelykheid van den Gereformeerde Godsdienst. MDCLXXXVI. 8.

De zugtende kerk haare regtvaardigheid en onnoozelheid verdeedigende. Utr. MDCLXXXVII. 8.

Verdeedigingeder godsgeleertheid. Amst. MDCLXXXVII. 8.

De Goddelykheid der Heylige Schriften. Utr. MDCXCII.

Tractaatje tegen de Antinomiaanen. Hage MDCC. 8.

De verborgentheid des geloofs eenmaal den heiligen overgeleevert, of het kort begrip der waare Godsgeleertheid beleeden in de Gereformeerde kerke. Roterod. MDCC. 4.

De ingebeelde hemel op aarde van D. F. L. verdweenen

nen voor den waaragtige hemel op aarde. Utr. MDCCIV.

F. Leenhofs boek strydende tegen het Christendom, en in het byzonder tegen den Gereformeerde Godsdienst, ontdekt. 8.

F. Leenhof nader ontdekt. Amst. MDCCV. 8.

Over den brief aan den Romeinen. Amst. MDCCV. 8.

Zeedige zamenspraak door Joh. Philalethes. MDCCVII. 8.

Het vriendelyke gezelschap, handelende van de tweede oorzaken en haare werkzaamheid onder God, als de eerste oorsaak Rotterd. MDCCVIII. 8.

De Heerlykheid des Euangeliums in de gerechtigheid van Jesus Christus. Amst. MDCCVIII. 8.

Filius Dei sponsor, of de lof en eer van Jesus Christus onzen borge in zyne volstrekte borgbelofte voor allen uitverkoorenen, byzonder de geloovigen des Ouden Testaments. Ibid. 8. Quo scripto adversarium nactus est Gerhardum Perizonium, celeberrimi Jacobi fratrem, verbi divini ministrum Brielanum, qui edidit *de Volstrekte borgtogt van de Zoone Gods.* Amstel. MDCCX. 8.

De Vryheid van Europa verdeedigt door de Protestanten. Rotterd MDCCXI. 8.

Broederlyk gezelschap handelende van de verbonden, en het Oude en Nieuwe Testament. MDCCXV. 8.

Vreedzame Zamenspraak over de verbonden door Joh. en Timotheus. MDCCXVI. 8.

Korte aanmerkingen over de leere der verbonden. 8.

Edidit & *Concionem funebrem in obitum Gulielmi tertii Brittanniae Regis*, Belgice, & Praefationem *Operibus Theologicis Johannis Visscheri* praefixit.

Vid. La Rue Geletterd Zeeland p. LIII. Biblioth. Bremens. d. l. & Nova Literar. Lips. an. MDCCXXI. pag. DCLI.

LEO.

LEONINUS (ALBERTUS) vulgo VAN LEUWEN A GROENEWOUDE, Trajecti natus, Juris utriusque Doctor, & Matheseos peritissimus fuit. *Mathematicus minime vulgaris* dicitur a Clar. Graevio Orat. in L. Acad. Traj. nat. Obiit Trajecti XXX. Maji an. MDCXIV. sepultus ad S. Mariam minorem.

Scripta ejus sunt:

De vera quantitate anni Tropici.

De ratione restituendi annum civilem ad Gregorium XIII. P. M. Coloniae MDLXXVIII.

Commentarius in doctrinam praecessionis, aequinoctiorum & obliquitatis Zodiaci contra Genethliacos. Antverp. 4.

Theoria motuum coelestium secundum doctrinam Copernici. Colon. MDLXXXIII. Vid. Boecler. Bibliogr. Critic. cap. XXXIV. §. XVIII.

Rhetorica, sive de arte dicendi libri duo. Spirae MDLXXXVIII. 8.

Comoedia moralis de reducenda pace. Basil. MDLXXXIX. 8.

An ejus sit *Contemplatio exegetica in Apocalypsin.* Amstel. MDCVIII. 8. quae *Alberti Leonini* nomine juxta Draud. Biblioth. Class. tom. I. pag. XXIII. prodiit, ignoro.

In Albo Jani Douzae haec adscripsit:

Quid tibi Doeza potest cupienti carmen amoris
Inter tam doctas scribere nostra manus.
Carmina me fugiunt, fugientem iratus Apollo
A fonte & sacris jussit abesse suis.
Nil tamen haec curo, cessit pudor omnis amori,
Oraque sudore frigida liquit iners.
Hic igitur capies perfidi pignus amici,
Quem neque mors vestro pertrahet a genio.

Vid.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. XXXVII. Sweert. Athen. Belg. p. CXIV. & Witte Diar. Biograph. t. I. ad an. MDCXIV.

LEUSDEN (JOHANNES) In lucem prodiit Trajecti XXVI Aprilis anno MDCXXIV. Decurso stadio scholastico, in literis humanioribus Lyraeo praeceptore aliquamdiu usus, deinde Philosophiae sub Berkringero se adplicuit, & anno MDCXLVII. more majorum Magister Artium creatus est. Praecipue vero addiscendarum linguarum Orientalium desiderio flagrabat, quarum cognitionem cum sibi comparasset duce Christiano Ravio, qui a XXII Januarii MDCXLIV. ad VIII Aprilis anni sequentis publice earum linguarum praecepta juventuti Academicae hic tradidit, Theologiae se adplicuit, & sedulus Voetii, Schotani, De Maatsii & Hoornbeekii auditor fuit, & anno MDCXLIX. inter Candidatos S. S. ministerii adscriptus, Amstelodamum concessit, ut ex familiari Judaeorum consuetudine Hebraei sermonis usum sibi faciliorem redderet, & in ritus istius gentis diligentius inquireret. Trajectum deinde redux, primo ei concessa facultas docendi linguas Orientales XXIV Januarii MDCL, & mense sequenti Amstelodamum missus, ut ibi a Judaeis in Talmude & scriptis Rabbinorum instrueretur, eodemque anno, XI scilicet Julii creatus extra ordinem Linguae Hebraeae Professor. Cumque vocatus esset Slusam Flandrorum ad stationem Ecclesiasticam, ordinarius Professor constitutus, ad mortem usque maximo cum auditorum concursu docuit. Mortuo Uchtmanno Leidensi Professore, multos hanc spartam ei destinasse scribit Graevius in Syllog. Epist. Burm. t. IV. p. DCXL. DCXLV. DCCCIII & DCCCVI. Maxime vero praedicabatur ejus perspicuitas & methodi facili-

tas in tradendis sacrarum literarum initiis & elementis; & optime eum descripsit Jo. Fabricius t. 1. Hist. Biblioth. Fabric. p. CCLIV. his verbis: *Leusden perspicuitati ac brevitati studens, comis & affabilis, apertus & candidus, a beneficentia erga Hungaros, & Transylvanos, Hungarorum pater dictus, in reprehendendis studiosorum vitiis haud segnis aut mutus, coetera amoenissimi vir ingenii.* & *incredibili dexteritate linguas Orientales docuisse* tradit Celeb. Marck Orat. Funebr. Herm. Witzii: & *virum de sacrarum literarum studio praeclare meritum* vocat Fabric. tom. III. Biblioth. Graec. lib. V. cap. V. p. CLXXXVII.

Obiit vero pr. Kal. Octobr. MDCXCIX. anno aetatis LXXV. relictis ex Elisabetha van der Nypoort, quam die VII Martii an. MDCLXI. sibi matrimonio junxerat, praeter aliquot filias, tribus filiis, *Rudolpho*, qui iisdem studiis, quibus pater addictus, destinatus, novum Testamentum adolescens edidit, deinde medendi artem didicit, & liberalium artium Magister & Medicinae Doctor creatus, per aliquot annos Anatomiam, Chirurgiam & Praxin Medicam titulo Professoris in Academia nostra docuit, & deinde in Primum civitatis nostrae Ordinem adscitus, interque Electos adscriptus, & ad Consilium Status delegatus, boni Reipublicae Rectoris partes hodie sustinet: *Johanne Wilhelmo*, urbis nostrae Senatore, Consulatu, aliisque insignibus honoribus & muneribus conspicuo: & *Jacobo*, qui juvenis verbi divini minister in pago Meeren prope Trajectum piam creatori suo reddidit animam anno MDCCVIII. Oratione funebri Leusdeni merita posteritati commendavit Gerardus de Vries.

Scripta ejus sunt:

Phi-

Philologus Hebraeus, continens quaestiones Hebraicas, quae circa vetus Testamentum Hebraeum moveri solent, variis dissertationibus, quas enumerat Le Long Biblioth. Sacr. t. II. p. DCCCXXVIII. Traject. MDCLII. MDCLXXII. Amstel. MDCLXXXVI. & Traj. MDCXCV. 4.

Pauca & brevia praecepta ad notitiam Hebraicae & Chaldaicae linguae V. T. acquirendam perquam necessaria, in gratiam Philohebraeorum collecta. Traj. MDCLV. 8. vid. Le Long d. l. p. MCLXXVI.

Jonas illustratus Hebraice, Chaldaice & Latine per Paraphrasim Chaldaicam, Masoram magnam & parvam, & per trium praestantissimorum Rabbinorum Salomonis Jarchi, Abrahami Aben Ezrae, David Kimchi textum Hebraicum punctatum, nec non per varias notas Philologicas. Traject. MDCLVI & MDCXCII. 8.

Joël explicatus per paraphrasim Chaldaicam, Masoram magnam & parvam &c. Adjunctus Obadjas illustratus. Ibid. MDCLVII. 8. vide Le Long Bibl. Sacr. cap. I. p. XLII.

Philologus Hebraeo-mixtus, una cum Spicilegio Philologico continente varias dissertationes, quas recenset Le Long d. l. t. II. p. DCCCXXVIII. Traject. MDCLXIII. Leidae MDCLXXXII & MDCXCIX. 4. In quo libro parum aequum versionis Bibliorum Lutheri judicem se praestitisse notat Mayerus in Biblioth. Biblic. Dissert. IX. num. XIX. Et in eo ostendere vulgatam versionem esse erroribus plenam, & editionem LXX Interpretum esse meliorem, huncque librum ut & *Philologum Hebraeum* in Indicem librorum prohibitorum Romae esse relatos decreto II Julii MDCLXXXVI. scribit Imbonatus in Bibliotheca Graeco-Latina pag. CX.

Tractatus Talmudicus, una cum versione Hebraica duorum capitum Danielis. Traj. MDCLXV. 4.

Onomasticon Sacrum, in quo omnia nomina propria Hebraea, Chaldaica, & origine Latina, tum in veteri, quam in novo Testamento occurrentia, explicantur. Additamentum de vasis, pecunia & ponderibus sacris. Ibid. MDCLXV. & MDCLXXXIV. 8. In hoc *Onomastico* pag. LIV male scribi *Bernicen esse nomen viri*, notat Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. XIV. p. CXXIX.

Psalterium Hebraeum. Amstel. MDCLXVI. 8.

Psalmi Hebraice & Latine. Traj. MDCLXXVIII. & *Hebraice & Anglice.* Amstel. eodem anno, notante Le Long Bibl. Sacr. cap. II. pag. LXXVIII.

Praecepta Hebraica & Chaldaica. Traj. MDCLXVII. 12.

Specimen Grammaticae Hebraicae. Belgice Traj. MDCLXVIII. 8.

Biblia Hebraea accuratissima notis Hebraicis & lemmatibus illustrata, cum nova Praefatione Latina. Adjecta sunt judicia tum Professorum Leidensium, tum Rabbinorum Amstelodamensium. Amst. typis Josephi Athias MDCLXVII. II. vol. 8. Vid. Jo. Fabric. t. VI. Histor. Bibl. Fabric. p. CXCIV. qui & p. CCCLXIX. testatur *Biblia Hebraica* sine punctis a Leusdeno & Jo. Andrea Eisenmengero Francof. MDCXCIV. 8. evulgata. Et notissima hodieque rarior est editio Bibliorum sine punctis Amstel. MDCCI.

Cum vero Leusdenus in Praefatione dixisset: *Mirabitur forte non nemo, quod in quibusdam Prophetiis de Messia agentibus, non loquuti fuerimus paulo clarius, ut fides nostra magis confirmaretur; sed desinet ille mirari, si consideret hunc impressorem Josephum Athiam Ju-*

Judaeum fuisse, qui nihil ausus fuerit imprimere, nisi antea ab aliis doctis Judaeis examinatum, & ventilatum. Propterea coacti sumus aliquando non tam clare loqui, quam quidem voluissemus. Judaei etiam paucas notas voculam vel addendo vel omittendo leviter immutarunt. Ad ea verba notat Le Long Bibl. Sacr. cap. II. p. LXX. *Num haec erga Judaeos indulgentia viro Christiano competat? judicabunt Lectores.*

Philologus Hebraeo-Graecus, continens quaestiones, quae circa Novum Testamentum Graecum fere moveri solent, variis dissertationibus, quas recenset Le Long d. l. Traj. MDCLXX. 4. Leidae MDCLXXXV. MDCXCV. 4.

Schola Syriaca una cum Synopsi Chaldaica & Dissertatione de literis & linguis Samaritanorum. Traj. MDCLXXII. 8.

Clavis Graeca Novi Testamenti cum Annotationibus Philologicis. Ibid. MDCLXXII. 8.

Clavis Hebraica & Philologica veteris Testamenti. Leidae MDCLXXIII. quam Trajecti anno MDCLXXII. 4. prodiisse adfirmat Lipen. Bibl. Theolog. t. II. p. DCCCXXVII. de qua videndus Fabricius t. VI. Histor. Biblioth. Fabric. p. LIII.

Compendium Biblicum continens ex 23202 *versiculis V. T. tantum* 2289. *non tamen integros, in quibus omnes universi veteris Testamenti voces tam primitivae quam derivativae, tam Hebraice quam Chaldaice, una cum versione Latina inveniuntur.* Traj. MDCLXXIII. 8. MDCLXXX. MDCLXXXV. 12. Leidae MDCXCIV. Francof. & Halae MDCCIV.

Compendium Graecum N. T. continens ex 7959 *versiculis totius Novi Testamenti tantum versiculos*, 898 *non tamen integros, in quibus omnes universi novi Testa-*

menti voces cum versione Latina inveniuntur. Ibid. MDCLXXIII. MDCLXXVII. MDCLXXXII. Amstel MDCXCVIII. Leidae MDCCII. Francof. & Halae MDCCIV. 8.

Novum Testamentum Graecum. Traj. MDCLXXV. Amst. MDCLXXXVIII. MDCXCIII. MDCXCVIII. 12. & MDCCI. 24. Le Long Bibl. Sacr. cap. III. p. CCXXI. qui & Graece & Germanice ejus studio prodiisse Luneburgi an. MDCXCIII. 12. refert.

Versio Septuaginta Interpretum. Amstel. MDCLXXXIII. 8. quam editionem curasse profitetur in Philologo Hebraeo mixto, notante Fabric. t. II. Biblioth. Graec. lib. III. cap. XII. p. CCCXXVII. Omnia, quae in editione Londinensi omissa, in hac similiter omissa se invenisse scribit L. Bos cap. II. Prolog. ad Biblia Graeca, notante Le Long Biblioth. Sacr. cap. III. p. CXCIV.

Een korte Hebreusche en Chaldeusche taalkonst. Utr. MDCLXXXVI. 8. Anglice, Germanice & Gallice prodiisse tradit Le Long d. l. p. MCLXXVI.

Lexicon novum Hebraeo-Latinum ad modum Lexici Schreveliani Graeci compositum per modum Indicis Hebraici, primo a D. Robertsono conscriptum, sed jam Latinitate donatum, atque textibus voces irregulares continentibus, aliisque animadversionibus locupletatum, atque adauctum Lexico Chaldaico publico. Ibid. MDCLXXXVII. 8.

Orationem habuit in *obitum Dan. Berckringeri*, quo praeceptore in Philosophia usus erat.

In Cl. Rhenferdii Syntagmate Dissertationum Philologico-Theologicarum de Stylo Novi Testamenti, exstant *Leusdeni Dissertationes de Dialectis & Hebraismis N. T.*

Martini Pooli Londinensis Synopsin Criticorum, aliorumque Sacrae Scripturae interpretum, summo studio

&

& fide adornatam recensuit Traj. MDCLXXXVI. v. vol. fol.

Ejus quoque, ut & Petri de Villemandy & Petri Morini cura & studio prodierunt *Samuelis Bocharti opera omnia*. Leidae & Traj. MDCXCII. fol. vid. Fabric. Bibliogr. Antiq cap. XI. §. IX. & Morhov. v. Polyh. I. §. XII.

Anno MDCCIX. prodiit Leidae *Leusden & Schaaf novum Testamentum Syriacum cum Lexico Syriaco* II vol.

Notatur vero Leusdenus a Zeltner. Theatr. Erudit. qui art. Typograph. laud. oper. praestit. quod Jos. XXI. vs. XXXVI & XXXVII. Bombergianum codicem secutus, injuria ejecerit.

LISTRIUS (GERARDUS) Natus in oppido Rhenensi ditionis Trajectensis, non vero ditionis Monasteriensis, uti multos dubitare scribit Hamelmannus Histor. Westphal. p. CLXXVII. Fuit Grammaticus & Medicus, & Praefectus Scholae Swollanae, uti docet Heuss. t. VI. Hist. Eccl. p. DCXXXIX. ubi & adducit verba quaedam Orationis, quam in inaugurationem istius Scholae habuit. Suspectum illum fuisse de sublato Murmellio testatur Hamelmannus d. l. qui Murmellius, optimus & doctissimus vir, summa in paupertate Daventriae non sine suspicione veneni obiit. vid. Hamelm. Ibid. p. CLXXII. & Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DXLII. Scripsit

De Tropis & Schematibus. Antverp. MDXXIV. 4.

De octo figuris constructionis. Ibid. MDXXXI. 8. juxta Valer. Andr. Sweertius vero in Ath. Belg. editionem refert ad an MDXXIX.

Commentarium in Dialecticam Petri Hispani. Swollae MDXX. 4.

Commentarium in Encomium Moriae Erasmi. Colon. &

& Basil. qui postea cum figuris J. Holbenii prodiit Basil. MDCLXXVI. 8. uti didici ex catalogo Hulsii t. III. part. II. p. DL. Hunc laborem commendat Cael. Calcagninus lib. VI. Epist. XXI. p. LXXXV. Displicuit tamen hic *Commentarius* Erasmo, cum detegeret ea, quae antea profuerat non intelligi, quod ex ejus epistola ad Botzhemum probat Baelius in Lexic. t. II. p. CCCLXXXVII. unde patet error P. Opmeeri in Opere Chronogr. p. CCCCLIV. & Placcii de Script. Pseudon. p. CCCCXX. qui hunc *Commentarium* non Listrii, sed ipsius Erasmi esse adfirmant.

Descriptionem Ultrajectinae regionis, quae Bataviae finitima est, ad Philippum Principem & Episcopum Ultrajectinum, quae exstat in Germanicarum Historiarum illustratione edita Marpurgi anno MDXLII. 8. fol. XXIV. verso. & t. III. Delic. Poetar. Belgic. p. CCCLXXVI. & legitur in editione Bekae & Hedae Buchelii pag. CCCXXX.

Carmen Saphicum, Elegias & Epodos in detestationem belli. Daventriae MDXVII.

Carmen in adventum Philippi recens in Episcopum electi exstat tom. III. Delic. Poët. Belg. p. CCCLXVIII.

Vid. Gesneri Biblioth. t. I. p. CCLXXIV. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCLXXVI. Sweert. Ath. Belg. p. CCLXXXII.

LONGOLIUS (GYBERTUS sive GILBERTUS) non *Gulielmus*, ut male Koeningius, notante Fabricio t. III. Hist. Bibl. Fabric. p. CXXV. Natus Trajecti an. MDVII. ex nobili Langerackiorum gente oriundus. Patruum celeberrimi Christophori Longolii facit Gouthoeven Chron. part. I. pag. CCXX. Quum in patria humaniorum literarum studiis incubuisset & utriusque linguae cognitionem sibi comparavisset, Italiam adiit; ibi-

ibique Philosophiae & Medicinae operam dedit, Doctorisque Medici titulo honoratus est. Artium quoque Doctor dicitur a Gesnero. In patriam redux Daventriae lares fixit, ut ibi artem Medicam exerceret, & rogatus a Magistratibus Daventriensibus, ut ludum literarium regeret, per aliquot tempus summa cum eruditionis fama, scholae isti, quae eo tempore celeberrima erat, praefuit, & urbis Daventriae Polyather fuit, uti adnotavit vir amplissimus, mihique amicissimus Dumbar, patriae antiquitatis indefessus perscrutator, in Histor. Daventr. tom. I. lib. III. cap. X. Deinde Coloniae literas Graecas & Latinas cum Johanne Caesario docuit, & Medicinam fecit, perdilectusque fuit Hermanno Archiepiscopo Coloniensi, cujus domesticus & a medicina fuit, qui emendatis sacris favebat, neque a Lutheri doctrina alienus erat. Ad Academiam Rostochiensem vocatus, conditionem acceperat, verum sarcinis conligendis, evehendisque occupatus morbo lethali correptus, obiit in flore aetatis XXX Maji MDXLIII. XXXVI. aetatis anno. Et quum paulo ante mortem eucharistia sub utraque specie usus, eoque purioribus sacris se addictum professus esset, Colonienses locum sepulturae denegarunt; quare exuviae ejus, ab amicis Bonnam devectae, ibi conditae sunt cum hoc Epitaphio, quod exhibet Revius lib. III. Histor. Daventr. p. CCXXXIV.

Hoc tegitur saxo Gyberti corpus inane,
Longoliae gentis qui fuit alter honos:
Dicentem Ausonii vivo Cicerone probassent,
Tantus in eloquii flumine splendor erat.

Et quae doctrinae fontes tenet Attica lingua,
Sic ipsi tanquam patria nota fuit.
Naturae varios didicit motusque vicesque,
Et quae foeta homini munera, terra parit.
Calluit & Medicam dextreque exercuit artem,
Aegrotis solitus ferre frequenter opem.
Pestis Agrippina cum grassaretur in urbe,
Eripuit saevae corpora multa neci.
Id meritum grati cives meminere, feruntque,
Ac artem laudant officiumque viri.
Dotibus his tantis castos adjungere mores,
Et studuit vera mente timere Deum.
Huic tamen exstincto quidam, qui templa gubernant,
Jura sepulturae sancta locumque negant.
Non aliquo talem meruit quia crimine poenam,
Sed quod vera Dei jussa professus erat.
Sola novi fuit haec iratis causa furoris,
Non Euangelii lumina ferre queunt.
Huc igitur Bonnam corpus venerabile Rhenus
Detulit, adversis officiosus aquis.
Et funus magno gemitu cum duceret isthinc,
Dicitur & lachrymis intumuisse suis.
Sed mens chara Deo, quod spe votisque petivit
Nunc fruitur vultu, maxime Christe, tuo.

Aliud Epitaphium a Gulielmo Furnero compositum producit Gesnerus t. 1. Biblioth. p. CCXCV. quod & legitur post Longolii Dialogum de Avibus.

Scripta ejus nomine edita sunt:

Scholia brevia in Des. Erasmi libellum de Civilitate morum puerilium. Colon. MDXXX. 12. Parisiis & alibi, quae

quae laudat Junius in Batavia cap. XVI. p. CCXXXVII.

Plauti Comoediae aliquot selectiores, scilicet Amphitruo, Asinaria, Aulularia, ex multis exemplaribus collatis diligentissime recognitae, una cum annotationibus ex doctissimorum virorum observatione & Omphalii Jacobi Andernaci scholiis ad marginem adscriptis, ex officina Gerardi Moirhii Campensis apud Collegium Sorboniae Paris. an. MDXXX. 4. & apud Vascosan Ibid. MDXXXIV. Vid. Mattaire Annal. Typogr. part. II. p. DCCXLII. & DCCCX. Et omnes *Plauti Comoedias* ejus opera prodiisse Coloniae an. MDXXXVIII. docet Fabric. t. I. Bibl. Latin. lib. I. cap. I. Haec *scholia in Plautum* vituperat Barthius ad Stat. lib. I. Thebaid. vs. CCCV.

Philostratus de vita Apollonii Thyanaei interprete Alemanno Rhinuccino, ad Graecum exemplar emendatus, adnotationibus etiam ad marginem adjectis, cum Eusebio contra Hieroclem. Colon. MDXXXII. 8. Cujus editionis censura agitur in Giorn. de letterati t. XXI. p. CCCLXXVIII.

Lexicon Graeco-Latinum praeter omnes omnium hactenus accessiones novo supra mille vocabulorum auctario jam recens locupletatum. Colon. MDXXXIII. 8.

Adnotationes ad dilucidam claramque lectionem quindecim libris Metamorphoseon P. Ovidii adjectae. Colon. MDXXXIV & MDXXXVIII. 8.

Adnotationes in obscura & difficilia loca Rhetoricorum ad C. Herennium, cum textu & duobus libris Ciceronis de Inventione Rhetorica, cum M. Fabii Victorini Rhetoris commentariis per Longolium revisis. Ibid. MDXXXV. 8.

Institutionis dialecticae libri quatuor. Daventriae MDXXXVII.

Scholia in libros Elegantiarum Laurentii Vallae. Ibid. MDXXXIX. 8.

Concilium Nicaenum e Graeco Latine redditum, Ibid. MDXL. 8. male enim vitio Typographico apud Revium legitur MDXV.

Scholia ad vitas Imperatorum Graecorum Aemilii Probi, appositis locis, quos Probus e Thucydide vertit. Ibid. MDXLIII. & *Scholia* haec in C. Nepotem exstant in editione Francofurtensi MDCVIII. fol. & in ea, quae minori forma lucem vidit Leidae MDCXLII. testante Fabricio t. I. Bibl. Latin. lib. I. cap. VI.

Plutarchi aliquot opuscula moralia a Longolio primum Latine reddita. Ibid. MDXLII. 8. sunt vero haec I. *Num seni sit gerenda Respublica?* II. *de Parentum erga liberos amore.* III. *Causarum naturalium liber.* IV. *Disceptatio utrum ignis an aqua sit utilior?* V. *Stoicos magis mirabilia quam Poëtas asserere.* VI. *De tribus Reipublicae generibus Monarchia, Democratia, & Oligarchia.* VII. *de Odio & invidia.*

Dialogus de Avibûs, quas pulveratrices vocant & earum nominibus Graecis, Latinis & Germanicis, non minus festivus quam eruditus, & omnibus studiosis ad intelligendos Poëtas maxime utilis. Ibid. MDXLIV. 8. ubi circa finem studiosorum aliquot in ejus mortem Epitaphia adjiciuntur, & ipsius Longolii *Carmen Elegiacum protrepticum ad bona studia.* In animo quoque habuit de reliquis avibus scribere, sed institutum illud mors praepedivit, notante Gesnero in Bibliotheca.

Ciceronis Epistolas ad Familiares cum notis Jod. Ba-

Badii, Ascensii, Baptistae Egnatii, Franc. Robortelli, Lud. Johannis Scopae, & aliorum, & *lemmatibus Longolii* Venet. MDLIV. fol. Paris MDLVI. Venet. MDLXV & MDLXXXVI. prodiisse adfirmat Fabric. t. I. Bibl. Latin. lib. I. cap. VIII.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCCXXXVII. Sweert. Athen. Belg. p. CCCXIX. M. Adam vit. Medic. p. XVIII. Revius Histor. Daventr. lib. III. init. Graev. Orat. in L. Acad. Traj. natal. Freher. Theatr. Viror. Illustr. p. III. pag. MCCXXVII. & Niceron. Memoir. pour servir a l'Histoir. des homm. Illustr. t. XVII. p. XLIII.

LUYTS (JOHANNES) Natus Hornae, quae Westfrisiae Metropolis, die XIX Septembr. an MDCLV. In schola patria positis utriusque linguae rudimentis, anno MDCLXXIII. Leidam adiit, ibique Senguerdium Praelectoris titulo Logicam docentem, Hulsium linguae sanctae principia tradentem, & Gerardum de Vries Physicam Danielis Voetii explicantem, audivit. Et quum maxime ipsi placeret methodus, qua in docendo utebatur Cl. de Vries, hunc, anno sequenti Trajectum vocatum, secutus, totum se ejus disciplinae tradidit, tanta diligentia & sedulitate, ut XXIX Junii MDCLXXVII. more majorum L. A. M. & Philosophiae Doctor renuntiatus, & paulo post scilicet XXIX Octobris ejusdem anni Physices & Matheseos Professio extra ordinem ei demandata sit; qua cum per duos annos sine honorario functus esset, IX Fbruarii MDCLXXX. inter ordinarios Professores receptus est cum honorario CCCC florenorum annuorum, quod postea auctum ad mille florenos. Obiit XII Martii an. MDCCXXI. Acerrimus vero fuit Philosophiae Aristotelicae vindex, & systematis Cartesii oppugnator. Coelibem non tantum, sed ab

omni commercio hominum remotam egit vitam.

Scripta ejus sunt:

Astronomica Institutio, in qua doctrina Sphaerica, atque Theorica, intermixto usu Sphaerae coelestis & variis Chronologicis, pertractantur. cum figuris aeneis Traj. MDCLXXXIX. 4. Quam recensent Lipsienses Act. Erudit. Septembr. MDCLXXXIX. Non contemnendam hanc *Institutionem* dicit Stollius Introd. in Histor. Liter. part. I. cap. VII. p. CCCCV.

Introductio in Geographiam novam & veterem, adjiciuntur Oceani terrae, & cujusque Tabulae, etiam Chartae LXV *Sansonis.* Traj. MDCXCII. 4. Varios in descriptione Saxoniae ab eo commissos errores notant eruditi Lipsienses in Act. Mens. Maji MDCXCIII.

Vid. Nova Literar. Lips. an. MDCXXI. p. CCLIII.

LYRAEUS (JUSTUS) Licet hic nulla, quantum scio, scripta reliquerit, quibus nomen aeternitati consecravit; quia tamen tam in schola, quam in Academia nostra docuit, & singulari modo utramque stationem obtinuit, ejus mentionem non omittendam duxi. Fuit vero praefectus scholae Medioburgensi in Zelandia, uti didici ex Oratione funebri Hoornbeekii in obitum Caroli de Maats, & ex vita Antonii Walaei pag. XVIII. edita a Jochio, & Voet. Polit. Eccles. part. I. lib. III. Tract. II. cap. I. pag. CCXCV. Deinde Antonio Aemilio, qui sponte Rectoratum in Gymnasio nostro Hieronymiano deposuit, uti supra in Aemilio notavimus, successor datus est. Quam provinciam ipse ambivit, uti doceor ex actis Magistratuum nostrorum I Junii MDCXXX. quae describere operae pretium duxi. Ita vero se habent: *Hier na kwam binnen* (te weten

in

in de vergaderinge van de Vroedschap) *Justus Lyraeus, Rector van de Latynsche schoole tot Middelburg in Zeeland, verhalende dat hy verstaan hadde, dat D. Antonius Aemilius Rector der triviale schoole alhier, van dezelve Recture afstand gedaan hadde, en dat zyn Ed. om verscheyde redenen by hem geallegeert, te rade was geworde zynen dienst daar toe te presenteren. Ende naar lecture van zyne requeste, mitsgaders verscheyde treffelyke testimonia, zo van de Heeren Catz Pensionaris van Dordrecht, als van de Professoren tot Leyden, Walaeo, Cunaeo, Heinsio, Vossio, Burgersdikio, den Regent van 't Collegie aldaar Festo Hommio, en verscheyden predikanten, van zyne geleertheyd, godvrugtigheyd, en goet beleyt, omme de jonge jeugt te instrueeren en te regeeren, zo heeft de Vroedschap eenstemmig verstaan en geresolveert, dat men hem zal aanneemen tot Rector van de Hieronymi schoole alhier, in plaatze van D. Antonius Aemilius voornoemt, en zyn de Heeren Scholarchen geauctoriseert, omme met hem absolutelyk dezen aangaande te handelen, mits dat hy niet meer geniete als D. Aemilius genooten heeft.* Commendavit eum Cunaeus Nyportio, qui civitati a secretis, epistola, quae reperitur inter Cunaei epistolas a venerando Patre editas n. CLXV.

Quum vero non tanta adesset discipulorum frequentia, quam antea Aemilio Rectore, & Lyraeus plurimorum odium contraxisset, Magistratus nostri Lyraeo persuadere conati sunt, ut retento honesto stipendio, muneri scholastico se abdicaret. Ille vero coram Magistratibus comparuit, & in Senatu non sua culpa rem scholasticam aliquid detrimenti cepisse, sed artibus invidorum & malignorum hominum in odium incurrisse pro-

probavit. Quare magistratus, ut locum facerent Aemilio, Lyraeo Professionem humaniorum literarum in nova inlustri schola demandarunt, quam ad mortem, quae contigit mense Novembri an: MDCXLVI. sustinuit. Defunctum funebri Oratione laudavit Senguerdius, utrum vero haec Oratio typis descripta sit, ignoro.

Ejus Epistola ad Petrum Cunaeum exstat in Epistolis Cunaei CCXCVII.

Orationem habuit de *Usu & dignitate studiorum humanitatis*, quae cum aliis Orationibus inauguralibus inpressa est in *Illustris Gymnasii Trajectinis inauguratione* MDCXXXIV.

M.

MACROPEDIUS (GEORGIUS) vernacule LANGEVELDT, Gemertae in ditione Sylvaeducensi natus, ordinis Fratrum S. Hieronymi in communi viventium, sive, ut Miraeus, Presbyter ex congregatione fratrum vitae communis, a Gerardo Magno inchoatae. Hic primum scholae patriae, deinde urbis Leigae sive Leodii, postea nostrae Hieronymianae summa cum eruditionis fama per aliquot annos praefuit, exque ejus disciplina & ludo literario omnes fere Batavi, qui eo tempore doctrinae laude floruerunt, prodierunt. Et neminem plures e ludo suo bonae frugis discipulos emisisse, testatur Miraeus de Scriptor. Secul. XVI. cap. LXIX. Et non tantum Latinae & Graecae, sed & Hebraicae & Chaldaicae linguarum fuit peritissimus. Mathematicas quoque artes calluit, & summus eo tempore Grammaticus habebatur, & *Poëta rarae felicitatis*, uti Valer. Andr. & *perquam le-*

lepidus juxta Opmeer Op. Chron. p. CCCCLXXX. variisque encomiis passim a viris doctis celebratus fuit; *celeberrimum ejus aetatis virum* vocat M. Adam vit. Medic. p. CLXIV. *Vir doctissimus & formandae juventutis longe peritissimus, scriptisque suis ut multis, ita etiam praeclaris, celeberrimus*, dicitur a Suffrido Petr. de Script. Fris. Decad. XIII. VIII. & M. Adam vit. Philosoph. p. CXXVI. Senex patriam Silvamducis repetiit, ibique obiit anno MDLVIII. Pestilenti febre exstinctum tradit Sweert. Athen. Belg. Podagra vero & labore exhaustum testatur Valer. Andreas, quod & confirmat hoc Epitaphium ab amico Cornelio Valerio compositum:

Coelo potitus post labores plurimos
GEORGIUS MACROPEDIUS,
Scholastici moderator optimus gregis,
Toto orbe nobilis senex,
Corpus reliquit hoc podagricum loco,
Longo labore exercitum.
Humanitas, studium juvandi maximum,
Benignitas amabilis,
Candor animi, pietas & eruditio
Hunc reddidere coelitem.
CIↃ IↃLVIII. *Mens. Julio.*
CORNELIUS VALERIUS amico pos.
IULIUs eXpIrans siLVaedVCIs oCCUpat artVs
MaCropedI tenVes spIrItVs astra tenet.

Quod exstitisse Sylvaeducis in Coenobio Fratrum D. Hieronymi normam imitantium refert Sweertius in Delic. Orb. Christian. p. CCCCLXXXVIII. exstat & in Grand Theatr.

Theatr. Sacr. de Brabant. t. II. part. II. p. LV. aliud producit Valerius Andreas

IVLIVS aestIVo CoLLVstrans nVbILa Phoebo,
MaCropedI eXtInCtos VeXit ad astra dIes.

Scripta ejus sunt:

Linguae Latinae ac Graecae rudimenta.

Syntaxeos seu constructionis Latinae praecepta.

Prosodia versu Heroico.

Dialectica, seu Dialecticae prima & brevia praecepta.

Computus Ecclesiasticus cum brevi calculandi ratione. Traject. MCXLI. 8. Sweertius vero Basileae prodiisse adfirmat.

De conscribendis Epistolis, & Epitome de paranda verborum copia. Dilingae MDLXIV. 8. Francof. MDXCVIII. & juxta Draud. tom. II. Bibl. Class. pag. MCCCLVI. & Lipen. Bibl. Philos. p. CCCXLVI & CCCCLXVI. Coloniae MDLXXXII & Londini MDLXXX.

Calendarium Chirometricum & aliud versu Heroico praecipua Ecclesiae festa continens. Basileae & alibi, ita Valerius Andreas. juxta Gesnerum vero Append. ad t. I. Biblioth. *Calendarium* hoc versu Heroico praecipuas Ecclesiae festivitates complectens, syllabatim Henricus Petri excudit cum libro Hadriani Junii de Anno ac mensibus, & *Calendarius Chirometricus*, item *Computus Ecclesiasticus* editi sunt anno MDXCI.

Scholia brevia in Euangelia & Epistolas per annum. Antverp. MDLXVII. 8.

Conscripsit quoque varias Comoedias, quae pro more istius temporis a discipulis publice agebantur. Sunt vero;

Co-

Comoedia Sacra, quomodo quis poenitudine ductus per Christum ad beatam mortem perveniat. Coloniae MDXXIX. juxta Gesner. t. I. Bibl. p. CCLXX.

Rebelles. Sylvaed. MDXXXIX.

Hecastus Comoedia, qua quisque contemplari potest, quo per Christum ad beatam mortem perveniat. Colon. MDXXIX. & juxta Lipenium Biblioth. Philos. p. CCCXXVI. Francofurti MDLXXIII. 8.

Aluta. Coloniae MDXL.

Andrisia. Coloniae MDXXXIV. & secundum Gesnerum MDXXIX.

Dimulla. MDXL.

Lazarus mendicus. Trajecti MDXLI. 8.

Petriscus. MDXLI. & Coloniae MDLXX.

Bassarus Fabula festivissima. Coloniae MDLIV. vid. Catalog. Hulsii t. III. part. II. p. CCCCLXXXVIII.

Adamus, Fabula Christianae pietatis plena, in qua κωμικῶς ostenditur, quo pacto lapsus homo post multas multorum seculorum calamitates & miserias, per Christum ab initio promissum tandemque mundo exhibitum, saluti restituitur. Traj. MDLII. 12. quam dedicavit Lamberto Cantero.

Susanna Tragoedia.

De Christi passione Tragoedia.

Hypomene.

Quae deinde junctim prodierunt Trajecti anno MDLII. 8. Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCLXIII. Miraei Elogia Belgica cl. IX. p. CLXXV. Sweert. Athen. Belg. p. CCLXXIV. & M. Adam vit. Philos. p. LXXXIV.

MAETS (CAROLUS DE) natus Leidae XXV Januar. MDXCVII. parentibus honestis ex Flandria ob religionem emendatam profugis, qui deinde lares Me-

dioburgum in Zelandia transtulerunt. Qua in urbe decurso scholarum stadio, postea a patre in Academiam Franequeranam mittitur, ubi Sixtinum Amamam in Lingua Sancta, Sibrandum Lubbertum & Johannem Maccovium in Philosophia, audivit. Deinde Sedanensem in Gallia Academiam adivit, ubi celeberrimi nominis Theologi Melvinus, Jacobus Capellus, & Daniel Tilenus docebant. Quibus praeceptoribus usus, & per biennium Gallia peragrata, in patriam rediit, annoque MDCXX. Ecclesiae Scerpenisse in Zelandia cura ei demandata est, cui praefuit ad annum MDCXXIX. quo Medioburgenses suae eum Ecclesiae vindicarunt, & celeberrimae novae Bibliorum Belgicae versioni, quae Leidae anno MDCXXXIV. instituta fuit, cum Antonio Walaeo, Festo Hommio, aliisque summis Theologis, adhibitus fuit. Anno MDCXXXVI. XVII Novembr. ad Ecclesiam nostram & Academiam evocatum Medioburgenses dimittere recusarunt. Verum triennio post, cum scilicet XIV Decembr. MDCXXXIX. utrumque munus iterum ei oblatum esset, ad nos pervenit, & secundo Junii anno sequenti Oratione inaugurali habita *de Ecclesiae Dei aedificatione serio promovenda*, Professionem auspicatus est, & cum Gisberto Voetio alternas conciones habens, unius pastoris partes ambo impleverunt. Anno MDCXLVIII. post initam pacem Monasteriensem, ei cum quibusdam aliis Theologis demandatum, ut prospiceret Ecclesiis agri & ditionis Sylvaeducensis, iisque idoneos ministros, emendatam religionem profitentes, praeficeret. Anno MDCL. Medioburgenses honestis conditionibus ad scholam inlustrem, ut juventutem in Theologia erudiret, pertrahere voluerunt, sed irrito conatu. Obiit vero subi-

tanea

tanea morte die xx Aprilis an. MDCLI. & Orationem in ejus funus habuit Johannes Hoornbeekius, quae legitur in Vitis Theologorum eruditione & scriptis insignium, editis a Jo. Georg. Jochio pag. ccxx. & seqq. ubi & habetur Epitaphium quod idem Hoornbeekius composuit. Carmine funus prosecutus est Ant. Aemilius, quod legitur in ejus Orat. & Carm. p. DVII. ut & nobilissima virgo Anna Maria Schurmannia, quod exstat in Schurm. Opusc. pag. CCCXVIII. edit. ult. Filium reliquit *Carolum Ludovicum*, cui anno MDCLXVIII. facultas concessa Chemica collegia habendi, quam doctrinam optime calluit, & tantam in ea scientia famam adeptus est, ut Leidenses anno MDCLXX. ei Professionem in Chymia demandarint, quo munere ad mortem functus est, & auctor est *Chymiae rationalis & praxeos Chymiatricae rationalis*. Leidae MDCLXXXVII. 4. de quo opere vid. Lipsiens. Act. Erudit. supplem. t. I. sect. VI. p. CCCXXV.

Noster ab Essenio Orat. in Obitum Gisb. Voetii p. XXXIII. dicitur *praeclara eruditione, probitate, diligentia & prudentia conspicuus*. Amicissimus fuit Gisberto Voetio, cui socium se adjunxit in vindicandis bonis ecclesiasticis, iisque potestate Magistratuum eripiendis; non mirum itaque, quod Voetius tantis elogiis illum ornarit, utpote *subacti judicii & solidae eruditionis Theologum* vocans tom. IV. Disput. Theol. p. CCCCLXIII. *pereruditum & solidum Theologum* Ibid. p. CCCCLVII. *Theologum accuratissimum* de Polit. Eccles. part. I. lib. II. Tract. I. cap. VIII. §. III. *Cujus constantem veritatis secundum pietatem amorem ac professionem, eximiam diligentiam, multiplicem eruditionem & lectionem, variarum opinionum collationem & excussio-*

nem, subactum ac perspicax judicium in prosopographiis, atque universae Theologiae partibus, ut φιλομαθεῖς nostri imitari tenentur, etiam atque etiam rogat part. II. de Polit. Eccles. lib. II. Tract. II. cap. I. Post de Maatii mortem prodiit libellus hoc titulo: *Concept van een instructie by my Carolus de Maets, en myn waarde meedebroeder Gisbertus Voetius beraamt, omme te dienen tot restauratie van de vervalle gerechtigheden, welke de kerke alhier binnen Utrecht in oude tyden gehad heeft.* Libellus parvae molis vix duo folia complectitur, sed inpurissimus, qui decreto Magistratuum nostrorum XXVIII Septemb. MDCLV. quo famosus declaratus est, non a nostro, sed ab alio confectus dicitur. Decretum illud exstat tom. III. Utr. Placcaetb. p. CCCCXXVII. Edidit

Sylvam Quaestionum insignium. Traj. MDCL. 4. ubi praecipue contra Johannem Revium ostendere conatur usum longorum capillorum esse prohibitum. Quae quaestio, ut aliae ejusdem naturae, vel potius farinae, Theologos istius temporis occupatos habebat. Hunc librum Voetius tom. IV. Disput. Theolog. p. CCCCLX. maxime commendat *omnibus cupientibus solide θεολογεῖν, praesertim in maxime arduis hypothesibus & thesibus moralibus, quia non tantum locum 1 ad Corinth. II. & quaestionem particularem de abusu Comae explicat, sed & arduas & illustres quaestiones ad hypotheses & fundamenta moralis Theologiae singulari quadam subtilitate, soliditate & ἀκριβείᾳ more suo ita pertractavit, ut non putem in hoc genere accuratius quid praestitum fuisse.* vid. & p. CCCCLXIII & CCCCLXIV. Aliter de eo sentit Schoockius in Praefat. de Bonis Ecclesiasticis, cujus haec sunt verba: *Cui libro quamvis superbus hic titulus*

tylus praescriptus sit, & quidem literis quadratis, Sylva quaestionum insignium Philologiam, Antiquitates, Philosophiam, potissimum vero Theologiam spectantium, toto tamen libro non disputatur, nisi de Capillitio virili, ac modo eum alendi &c. Titulus non solum servit decipiendo emptori, verum etiam tota scriptio, directa licet adversum celeberrimum, reverendum, doctum, & disertum in orthodoxa ecclesia Theologum (Revium scilicet) *dentata atque aculeata est.* vid. & Struvii Acta Literaria t. VII. p. XXI.

Praeterea scripsit varias Dissertationes Academicas, ut

De Christo Servatore contra Socinianos.

De Persona & officiis Christi, quas *accuratissimas* vocat Voetius tom. III. Disput. Theolog. p. CCCXLVI.

De Melchisedecho disputationes quatuordecim. an. MDCXLIV sive MDCXLIII. uti tradit Le Long t. II. Biblioth. Sacr. p. DCXCVIII. has laudat Voetius de Polit. Ecclesiast. part. II. lib. III. Tract. II. cap. I.

De Ecclesia.

De Voto Jephtae disputationes quatuordecim. quae juxta Lipen. t. II. Biblioth. Theol. p. LXVI. & Le Long d. l. p. DCCCXL. prodierunt anno MDCXLIX. meminit earum Voetius in Biblioth. Studios. Theolog. lib. I. cap. IX.

De Sepultura mortuorum disputationes tres. Traj. MDCLI. quas Voetius inseruit Politiae Ecclesiasticae part. I. lib. III. Tract. II. cap. I.

Scripsit & *Declarationem Apologeticam contra Maresium*, editam cum *Pauli Voetii Tribunali iniquo.*

Vid. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLI.

Acerrimum quoque Cartesii inimicum fuisse ex Baille

leti vita Cartesii probat Baelius in Lexico t. III. p. CCLIII.

MANSVELDIUS (REGNERUS) ex Senatorio & Patricio genere, cui varios per seculum patriae amantissimos & optimos Senatores civitas nostra debet, ortus, & ex quo duos adhuc hodie viros integerrimos superstites videmus, quibus vitam longaevam, & omnia fausta ex animo adprecamur. Regnerus natus est XXI Octobris an. MDCXXXIX. patre Antonio Senatore & matre Elisabetha Heydendalia. In urbe patria haustis primis literarum rudimentis, absolutisque studiis, quae ad humanitatem pertinent, & omnibus Philosophiae scientiis imbutus, Leidam concessit, ut studiis Theologicis operam daret. Quae cum maxima cum sedulitate absolvisset, inter SS. Ministerii candidatos relatus, saepe summa cum facundiae & pietatis fama pro concione verba publice fecit, cumque addixisset operam viro inlustrissimo & nobilissimo, totque legationibus pro patria claro, Godardo Hadriano Baroni de Reede, Toparchae in Amerongen, ut ipsi in legatione ad Hispaniarum Regem a sacris esset, jamque itineri adcinctus esset, incidit subita & nec opina Danielis Voetii in flore aetatis mors, cujus obitu vacuam Philosophiae professionem nostro demandarunt Magistratus. Saniori vero Philosophiae addictus, summa cum eruditionis fama in Academia nostra docuit, & optimi doctoris publici partes sustinuit. Maxima ipsi amicitia fuit cum avo beatae memoriae Francisco Burmanno, quo familiarissime usus est. Ex intemperantia studiorum inmaturam sibi conscivisse mortem XXIX Maji an. MDCLXXI. fertur. Orationem elegan-

tem

tem in ejus obitum habuit Graevius, quae exſtat inter ejus Orationes VII.

Varias conſcripſit Diſſertationes Academicas de argumentis Philoſophicis, & praecipue de *Ratiocinatione legitima*, quae poſtea recuſae Lipſiae MDCXCIX. & Herbornae MDCCXI. 8.

Poſt ejus mortem prodierunt *Lucubrationes* in deteſtabilem Benedicti Spinozae librum, qui inſcribitur *Diſcurſus Theologico-Politicus*, Amſtel. MDCLXXIV. 4. quas laudat Spizelius Infel. Literat. com. XV. p. CCCLXIV. & Fabric. de Script. Verit. Chriſt. c. XIII. p. CCCLVIII.

Elaboravit quoque *Commentarium in Epicteti Enchiridion*, quem morte praeventus edere non potuit. vid. Witte Diar. Biograph. ad ad. MDCLXXI.

Nomine ſuppoſititio *Petri ab Andlo* contra Mareſii diſſertationem *de Abuſu Philoſophiae Carteſianae ſurrepente, & vitando in rebus Theologicis & fidei*, edidiſſe *Specimen confutationis diſſertationis de abuſu Philoſophiae Carteſianae*, & cum Mareſius *Vindicias, & Vindiciarum vindicias* evulgaſſet, noſtrum *Animadverſiones in Vindicias*, & *Specimen Bombomachiae Mareſii* illi oppoſuiſſe, ſuſpicatur Baelius in Lexico voce Andlo. vid. & Placc. de Scriptor. Pſeudon. p. LIII. Niceron. Memoir. pour ſerv. a l'Hiſtoir. des Homm. illuſtr. t. XXVIII. & Magna Biblioth. Eccleſ. t. I. p. CCCCXXXIV.

MARTIN (DAVID) Ex Gallia, ubi ab anno MDCLXIII. Eccleſiaſten egerat, anno MDCLXXXV. ob religionem profugus, primo extra ordinem initio anni MDCLXXXVI. inter miniſtros eccleſiae Wallonicae noſtrae civitatis adſumptus, & eodem adhuc anno, quia Daventrienſes Paſtoris & Profeſſoris munera ei obtulerant,

rant, inter ordinarios adſcitus eſt. Fuit vero Liberalium artium Magiſter & Theologus inſignis, quem in ultima ſenectute multo cum fervore & facundia pro concione verba facientem ſaepe admiratus fui. Obiit IX Septemb. MDCCXXI aetatis LXXXII.

Scripta ejus, lingua Gallica evulgata, ſunt:

Notes ſur le Nouveau Teſtament. Traj. MDCXCVI. 4.

Hiſtoire du Vieux & du Nouveau Teſtament. Amſt. MDCCII. vol. fol. de qua vid. Bernard. Nouvell. de la Republ. de lett. Janvier MDCCI.

La Sainte Bible. Amſt. MDCCII. II vol. fol. & MDCCXII. 4.

Sermons ſur divers textes de l'Ecriture ſainte. Amſt. MDCCVIII. 8.

L'Excellence de la Foy & de ſes effets, expliquée en vingt Sermons ſur le chapitre onzieme de l'Epitre aux Hebreux, prononcés a Utrecht dans les années 1708 *&* 1709. Amſterd. MDCCX. II. vol. 8.

Traité de la religion naturelle. Amſt. MDCCXIII. 8. in linguam Belgicam verſus hic liber a J. Schoolhouder prodiit Traj. MDCCXX. 8.

Le vrai ſens du Pſeaume CX *oppoſé a l'application, qu'en a faite a David l'Auteur de la Diſſertation inſerée dans les trois premiers tomes de l'Hiſtoire critique de la Republique des Lettres.* Amſterd. MDCCXV. 8. Liber hic ſcriptus contra Johannem Maſſonium, vid. Journal literaire tom. VIII. pag. LXXXII. & ſeqq. qui Martino reſpondit tom. VIII. de l'Hiſtoire Critique p. CCCCLII.

Deux Diſſertations critiques, la primiere ſur le verſet VII *du Chap.* V. *de la* I *Epitre de S. Jean, Il y en a trois au ciel &c. dans laquelle on prouve l'authenticité*

cité de ce texte. La seconde sur le passage de Josephe touchant Jesus Christ, ou l'on fait voir que ce passage n'est point supposé. Utr. MDCCXXII. 8. vid. Le Long Biblioth. Sacr. t. II. p. DCCCXLIX. Nova Liter. Lipſ. MDCCXVII. p. CCCCLXVII & CCCCLXIX. & Journal Literaire tom. x. p. CXLVIII.

Traité de la Religion revelée, ou l'on fait voir que les livres du V. & du N. Testament sont d'inspiration divine: on donne des regles generales pour les expliquer & l'on prouve invinciblement contre les heretiques modernes la verité des plus profondes doctrines de la Religion Chretienne. Franeq. MDCCXIX. II. vol. 8.

Examen de la reponse de M. Emlyn a la Dissertation Critique sur le verset VII *du Chap.* v. *de la* 1 *Epitre de S. Jean.* Londr. MDCCXIX. 8.

Quum vero Martinus in dissertatione de loco Johannis ſcripſiſſet Robertum Stephanum in editione Bibliorum ab eo procurata, locum illum auctoritate Manuſcriptorum Bibliothecae Regiae evulgaſſe, Jacobus le Long Congregationis Oratorii Presbyter, vir eruditiſſimus, literas ei miſit, inſertas Ephemeridibus eruditorum (Journal des ſcavants) menſis Junii MDCCXX. iisque indicavit falli Martinum, neque Stephanum auctoritate dicta uſum, quia in nullis MSS. codicibus Regiae Bibliothecae ille locus invenitur. Reſpondit ei Martinus tom. XII. de L'Europe ſcavante p. CCLXXIX. & libro, cui titulus, *Verité du Texte de la* I. *Epitre de S. Jean chap.* v. *verſ.* VII. *demontrée par des preuves &c.* vid. Niceron. Memoir. pour ſervir a l'hiſtoire des hom. illuſtr. tom. x. p. XII. & tom. XXI. ubi a pagina CCLXX ad CCXCII. fata hujus celeberrimi Eccleſiaſtae enarrantur.

MASTRICHT (PETRUS A) Colonienſis natus menſe Novembri MDCXXX. In ſchola Teutoburgenſi hauſtis utriusque linguae fundamentis, in Academiam Trajectinam ablegatur, ubi Voetii, de Maatſii & Hoornbeekii ſedulus auditor exſtitit. Anno MDCLII. facultatem pro populo conciones habendi adeptus, primo Xantenſi Eccleſiae prope Veſaliam inſervivit, inde in Holſatiam migravit, & Eccleſiae Tychopolenſis per ſeptennium curam habuit, a qua ad Academiam Francofurtenſem ad Viadrum translatus, titulo Profeſſoris linguam Hebraicam, Theologiam & praecipue Theologiam Practicam, per tres annos docuit. Inde Duisburgum abiit, ubi per ſeptennium Theologiae Profesſoris munere functus eſt. Tandem Trajecti XII Junii MDCLXXVII. celeberrimo Gisberto Voetio ſucceſſor datus eſt, & obiit IV Id. Februarii MDCCVI. Teſtamento viginti millia florenorum, ex quorum reditibus unus vel duo Theologiae operam dantes alerentur, reliquit. Parentavit ei Pontanus oratione funebri habita XXIV Februarii MDCCVI.

Scripta ejus ſunt:

De Fide Salvifica. 8.

Novitatum Carteſianarum gangraena, corporis Theologi nobiliores plerasque partes arrodens, ſeu Theologia Carteſiana detecta. Amſt. MDCLXXVIII. 4. Duisburgi anno MDCLXXVII. prodiiſſe ſcribit Lipenius Biblioth. Theol. p. CCXXXVIII. & tom. II. p. DCCCXLV.

Academiae Ultrajectinae votum Symbolicum, Sol Juſtitiae illuſtra nos, pro Themate inaugurali dictum. Traj. MDCLXXVI.

Theologia Theoretico-practica. Amſt. MDCLXXXII & Traject. MDCXCIX. II. vol. 4. licet noſter aliquando praeter

ter caussam invehatur in Coccejum, commendat tamen hunc librum Celeb. van Til in Biblioth. Theol. select. pag. XVIII.

Contra Beckerum. Traj. MDCXCII.

Vindiciae Veritatis S. Scripturae contra Wittichium. Traj. 12.

MATTHAEUS (ANTONIUS) natus est Herbornae die XXVII Decembr. an. MDCI. patre Antonio, qui Herbornae, Marburgi, & denique Groningae, Professoris titulo jus docuit, quique rarissimo exemplo quatuor filios in quatuor Academiis Professores vidit, cujus fata & vitam exhibet Freher. Theatr. Viror. Illustr. p. II. sect. IV. p. MLXXVIII.

Quia vero saepissime *Antonii Matthaei* confunduntur, non inutile fore arbitror, si genus Matthaeorum huc referam, prout mecum illud communicavit vir optimus Joh. Alex. Röel, ex schedis ultimi Antonii Matthaei, cujus vidua deinde nupsit Dionysio Röell Consuli Daventriensi, quem quoque inmatura morte sibi ereptum luget.

PROSAPIA MATTHAEORUM.

Johannes Matthaeus civis Alsfeldiensis antiquissimi Hassiae oppidi, vixit circa annum Christi 1390.

Duo ejus filii

Bernardus Mattheus Decurio Alsfeldiensis circa annum 1430. & Johannes Mattheus. qui municipali liberalitate 400 florenos ad reficiendas vias, & 400 ad juventutem studiis inbuendam legavit.

Bernardi filii duo

Cunradus, qui post varias peregrinationes in patria con-

consenuit. uxor Hulsiliesia. Johannes verbi divini Minister in Hassia.

Cunradi filii iterum duo

Joachimus Ecclesiastes in Marchionatu Badensi obiit 12 Septemb. 1573. aetatis 49. uxor Anna Orthia. Cunradus J. U. D. & Professor, Dicasterii Hassiaci Adsessor, Eloquentiae in Marpurgo Professor, & Syndicus, natus anno 1519. uxores duae Margaretha Orthia & Ursula Wernerii, Guidonis Wernerii Senatoris Marpurgensis filia.

Joachimi filii septem

1. Laurentius Ecclesiastes in Hassia. 2. Constantinus Ecclesiastes in Marchionatu Badensi. 3. Henricus Ecclesiastes. 4. Philippus. 5. Georgius. 6. Johannes. 7. Cunradus Ecclesiastes in Hassia.

Cunradi Joachimi fratris liberi quatuordecim

1. Voloquinus Candidatus Ministerii obiit 1572. 2. Elisabetha nupta Abrahamo Sanz Advocato Marpurgensi. 3. Ursula nupta M. Vigelio Ecclesiastae Etschelano. 4. Philippus J. U. D. & Pandectarum Professor Marpurgi, uxor Margaretha Satfeldia. 6. Christina uxor Georgii Sohnii Theologiae D. & Prof. Heidelbergae. 7. Henricus Ecclesiastes Archipalatinus. 8. Johannes Medicinae D. & Prof. Herbornae, Nassoviae Comitum Archiater, uxor Margareta Stylia Palatina. 9. Margareta nupta Valentino Vorstero J. U. D. & Prof. Heidelbergae & Helmstadii. 10. Antonius J. U. D. & Prof. Herbornae, Marpurgi & Groningae. 11. Catharina nupta Johanni Rhodio Consiliario Comitis Leiningensis. 12. Elisabetha nupta M. Bernhardo Mengero

ro Heldelsheimensi. 13. Daniel obiit infans. 14. Anna obiit parvula.

Antonius Matthaeus Cunradi filius natus est 1564. 27 Decemb. Francobergae Hallorum, quo, grassante Marpurgi pestilentia, pater sedes suas transtulerat. Fuit Juris Antecessor in Herbornensi Gymnasio XI. in Margensi Academia XX. & in Groningensi Academia annos XII. obiit Groningae 28 May 1637. Ex uxore Elisabetha Schuleria, Echardi Schuleri, qui Hassiae Principibus ab Archivis fuit, filia, habuit XII liberos, novem filios & tres filias. 1. Johannem J. U. D. & Prof. Cassellis. 2. Sigfridum. 3. Reinhardum. 4. Antonium natum Herbornae 15 Novemb. 1601. J. U. D. & Prof. Harderovici & Trajecti obiit 25 Decemb. 1654. (qui ex Anna Pontana Joh. Isaacii Pontani Historiographi Regis Daniae, Prof. Harderovicensis filia, suscepit Elisabetham ipso anno natali denatam, Isaacium etiam ante patrem mortuum, Antonium, Johannem, Johannem, Philippum Medicinae D. & Prof. Franequeranum, Cunradum, Jacobum, & Annam Mariam; quorum Antonius natus Trajecti 1635. J. U. D. & Professor Trajecti & Leidae, obiit 25 Aug. 1710. qui ex uxore Elisabetha Pater, habuit Antoniam, Antonium natum Trajecti 1672. J. U. D. & Prof. Daventriae, qui inproles obiit, & Jacobam in infantia mortuam.) 5. Cunradum natum Herbornae 26 Maji 1603. Doctorem Medicinae & Professorem Groningensem, qui obiit Groningae 12 Septemb. 1638. relictis ex uxore Elisabetha Michaelis duobus filiis, Antonio V. D. Ministro Groningano, mortuo 1688. relicta filia Elisabetha; & Jacobo Capitaneo cohortis peditum

tum Groning. qui anno 1690 in proelio cum Gallis captus, ac multis vulneribus confossus, Charloae mortuus est ac sepultus, relictis tribus filiis Cunrado, Abdia, Antonio, & filia Elisabetha. 6. Philippum. 7. Fredericum. 8. Christophorum natum Marpurgi 1608. 29 Novemb. Medicinae Doctorem, Logices, Linguae Graecae & Medicinae Professorem Harderovici, qui ibidem obiit xi Junii 1647. & ex uxore Helena Pontana suscepit Elisabetham, Johannem & Annam. 9. Sichardum. 10. Susannam. 11. Catharinam. 12. Adelheidim.

Nostrum, ductu patris quum egregiam Juri operam dedisset, Gelri in Academiam Harderovicensem evocarunt anno MDCXXVIII. uti constat ex epistola Pontani apud Matth. Syllog. Epist. XXXVIII. ubi Annam celeberrimi Johannis Isaaci Pontani filiam matrimonio sibi copulavit. Inde ad inlustrem nostram Scholam anno MDCXXXIV. translatus est, ut Jus civile interpretaretur. Multum huic viro Academia nostra recens nata debuit, quum sine controversia fuerit vir eruditissimus, & Jurisconsultus consummatissimus; imo, absit omnis invidia, meo judicio Academia Trajectina numquam Professorem in Jure habuit, qui tanta omnium disciplinarum, & praecipue Juris, scientia inbutus fuit, quod opera & scripta, quae nobis reliquit, abunde probant. Saepissime Magistratus nostri opera & consilio ejus usi sunt in controversiis, quas non tantum cum Electis & Equitibus, sed & cum minoribus urbibus, si jura sua & privilegia sarta tecta & inlaesa conservare vellent, exercere coacti sunt, uti ex actis Magistratuum XIV Aprilis MDCXLVI. didici. Obiit vero XXV Decemb. an. MDCLIV. & cum funus duceretur, Magistratus ad res Aca-

Academicas deputati cum Professoribus sollemni pompa adfuerunt. Oratione funebri laudatus est a Berkringero. Duos reliquit filios *Antonium*, cujus fata mox indicabimus, & *Philippum*, qui primo Lector, deinde extra ordinem in Academia nostra Professor, & Anno MDCLXX. a Frisiis vocatus, in Academia Franequerana Medicinam professus, defunctus est anno MDCXC.

Albo studiosorum, ne modestiae inmemores essent, nec in studiorum progressu sisterentur, inscribere solebat Senecae dictum: *multi ad eruditionem venissent, nisi se eo jam pervenisse putassent*, referente Saldeno de Libr. Legend lib. II. cap. III. §. V. Aemilius *emunctae naris virum* vocat in Epistola, quae legitur post ejus Orationes pag. CCCLXV. *non obesae naris* Morhov. t. III. Polyh. lib. VI. sect. VII. §. X. *Virum eruditionis & pietatis fama celebrem* Barlaeus Epist. CCV. *magnum jurisprudentiae oraculum* Graevius Orat. in Obit. Moreelsii: a Schookio de Seditionib. lib. III. cap. V. p. DCCLXXXV. *gravissimus & simul pientissimus Jurisconsultus* dicitur. *Academiae Trajectinae lumen*, & *accuratum & eruditum juris interpretem* pronuntiat Voetius tom. IV. Disput. Theolog. p. CCCXXIII. & Polit. Eccles. part. I. lib. III. Tract. I. sect. III. cap. II.

Scripta ejus sunt:

Commentarius de Criminibus ad libr. XLVII & XLVIII. *Digestorum, cui adjecta brevis & succincta juris municipalis interpretatio.* Traj. MDCXLIV. 4. pro cujus dedicatione a Magistratibus nostris sexcentos florenos accepit, ut ex actis XXIV Julii MDCXLIV. rescivi. Secundam editionem Coloniae Munatianae MDCCXV. an. 4. prodiisse docet Struvius Biblioth. Jur. cap. XI. §. II.

De Judiciis Disputationes XVII. Traj. MDCXLV. 12. quem Tractatum optimum, & postea cum notis Theoreticis Canonicis & practicis Georgii Adami Struvii Jenae an. MDCLXXVIII. 4. prodiisse testatur Struvius in Biblioth. Jur. cap. VI. §. XXXVIII.

Disputationes de Successionibus, de Matrimonio, de Tutelis, cum auctario de Divortio legum & usus. Traj. MDCLII. quae quoque cum notis dicti Struvii prodierunt Jenae d. a. vid. Struv. Ibid. cap. VI. §. LXX.

De Auctionibus libri duo, quorum prior venditiones, posterior locationes quae sub hasta fiunt, exequitur. Traj. MDCLIII. 4.

Orationes argumenti juridici. Traj. MDCLV. 12. a filio ejus editae, inter quas una est *contra Jus Patronatus*, quam laudat Voetius Polit. Eccles. part. II. lib. III. Tract. II. cap. IX. & Orationem de Pileo *elegantem* vocat Morhov. v. Polyh. II. §. IX.

Notae in libros quatuor Institutionum. Amstel. MDCLVII. 12.

Paroemiae praeter Romanorum aliarumque gentium mores & instituta Jus Ultrajectinum exponentes & elucidantes. Traj. MDCLXVII. 8.

Varias recitationes sive praelectiones, quas in Academia nostra habuit, filius edidit in Analectis, uti mox videbimus.

Vid. Vit. Professf. Groning. p. LXXXV.

MATTHAEUS (ANTONIUS) Antonii modo memorati filius, in lucem editus est XVIII Decemb. MDCXXXV. In literis elegantioribus praeceptorem habuisse Aemilium tradit in Praefat. ante tom. IX Analect. Sub patre, Jacobo Willembachio, & deinde Cypriano Regneri ab Oosterga, Juri operam dedit, & more

more majorum laurea doctorali insignitus est, ut ipse testatur in Praefat. ante d. tom. IX. Anal. Et pro dedicatione dissertationis inauguralis Magistratus ei centum florenos donarunt, ut eo incitaretur ad premenda & sequenda vestigia patris & avi, iisque nummis librum, quem sibi utilem existimaret, compararet, uti sonant verba decreti in actis Magistratuum x Octob. MDCLIX. & die XVII ejusdem mensis facultas collegia Juridica habendi ei est concessa. Anno sequenti extra ordinem creatus Juris civilis Professor, anno MDCLXII. ordinarius, Groningam anno MDCLXVI. vocatus, recusavit, & cum anno MDCLXX. Leidae oblata esset Professio, honorario additis trecentis florenis annuis, conditionem abnuit, quam biennio post accepit, ibique diem obiit supremum XXV Augusti MDCCX. & Orationem in ejus funus habuit Johannes Voetius. Duxerat Elisabetham Pater, ex quo matrimonio suscepit Antonium filium, qui Daventriae Juris Professor inproles obiit.

Fuit vero noster vir diligentissimus, sed judicio & doctrina multo inferior patre.

Scripta ejus sunt:

Commentarius ad librum primum Institutionum. Traj. MDCLXXII. 4. de quo Ludewig de vita Justiniani & Theodorae cap. III. p. LI. hoc testimonium fert: *Est hic liber instructus magno rerum singularium ex auctoribus Graecis & Latinis adparatu, quibus etiam inseruit forensia juris Belgici veteris & novissimi cum judicio & selectu: ideo fieri debet omnino maximi Doctoribus, nam amplior est, quam ut possit tironibus commendari. Deferbuit industria in libro primo, in quo subsistit. Etiam avi & patris exstant notae & collegia ac disputationes*

in quatuor libros Institutionum, sed nequeunt cum nostro conferri.

Disputationes de Obligationibus &c. Traj MDCLX. 12. memorat Lipenius Biblioth. Jurid. p. CCCLVI.

Observationes rerum judicatarum a supremo Ultrajecti revisionis concessu. Leidae MDCLXXIII. 12.

Tractatus singulares de Communione bonorum, de Officio judicis, de Potestate mariti in uxorem & de Familia erciscunda. MDCLXXVI. 12.

De Probationibus, Fide instrumentorum & Testibus. Leidae MDCLXXVIII.

Exercitationes miscellaneae adversus Abrahamum a Wezel. Ibid. MDCLXXVIII. 8.

Disputationes septem de Servitutibus, una cum Barth. Caepollae tractatu de Servitutibus. Amstel. MDCLXXXVI. 12.

De Nobilitate, de Principibus, de Ducibus, de Comitibus, de Baronibus, de Militibus, Equitibus, Ministerialibus, Armigeris, Barscalcis, Marscalcis, Adelscalcis, de Advocatis Ecclesiae, de Comitatu Hollandiae & dioecesi Ultrajectina libri quatuor, in quibus passim Diplomata & Acta hactenus nondum visa. Amstel. MDCLXXXVI. 4. licet ad excursiones faciendas admodum proclivis sit, & tam diffusum se praebeat, ut vix tertia operis pars principali *de Nobilitate* tractationi manserit residua, non tamen has digressiones injucundas esse recte judicant Lipsienses in Act. Erudit. Septemb. MDCLXXXV. & laudat Struvius Bibliothec. Jur. cap. XIV. §. LXXV. Cl. Ludewig de Formula Brandenburgici Ducatus cap. VIII. tom. I. Opuscul. pag. CCLIV. miratur in utilissimo hoc *de Nobilitate* commentario lib. II. cap. XLV. Officiales Episcopi Trajectini non occurrere; & licet testetur Matthaeum suo exemplo do-

docere, quam feliciter in historia versatus sit, addit tamen, *utinam, quod unice desidero, distinxisset Matthaeus res Francicas a Carolingicis, utrasque a Germanicis, Lotharingicas a Teutonicis, ab utrisque Romanas, tempora etiam ac secula invicem, ut quid jure evenisset, quid vero per vim, rerum ignaris intelligetur.* & de Foro Subfeudorum Imperialium cap. 11. tom. 1. Opusc. pag. DCLIII. ubi eum refutat, quod negaverit Hollandiam fuisse in numero Feudorum imperialium, vocat *multi pretii opus*, & Matthaeum *multae notitiae virum & utilissimum auctorem*.

De Jure gladii, & de Toparchis qui id exercent in dioecesi Ultrajectina. Leidae MDCLXXXIX. 4. de quo libro vid. Lipsiens. Act. Erudit. Octobr. MDCLXXXIX.

De Rebus Ultrajectinis, & in primis de bello cum Covordensibus, Tarantiis seu Drentinis olim gesto, auctoris incerti, sed quo ex Belgis foederatis vetustior hactenus nondum prodiit, viri olim illustris, & qui interfuit rebus gestis, Narratio Historica. Leidae MDCXC. 4.

Chronicon Egmundanum, seu Annales regalium Abbatum Egmundensium, auctore Fr. Johanne de Leydis, ordinis Praedicatorum Harlemi. Accedunt praeter Theodorici a Leydis Breviculos, Leonis Monachi Egmundensis Breviculi majores, historiam Comitum continentes, qui Egmundae sepulti, cum notis. Leidae MDCXCII. 4.

Rerum Amorfortiarum scriptores duo inediti, alter auctor incertus, alter cui nomen Theodorus Verboeven, cum notis. Ibid. MDCXCIII. 4.

Anonymi, sed veteris & fidi, Chronicon Ducum Brabantiae, ab ipsis gentis initiis usque ad annum MCCCCLXXXV. *Accedit vita virginis nobilissimae Elisabethae van Heenvliet, quae ultima ejus gentis, & qua-*

rumdam aliarum Monialium in Diepenveen, ſcriptore anonyma Moniali, quae ejusdem coenobii, cum notis. Ibid. MDCCVII. 4.

Veteris aevi Analecta, ſeu vetera aliquot monumenta, quae hactenus nondum viſa. X. tom. 8. quibus obſervationes & notas obſcurioris iſtius temporis hiſtorias, ritus & voces explicantes & inluſtrantes, paſſim adjecit. Quae *Analecta* cum ſeparatim & non eodem tempore prodierint, hodie rariora cariſſime venduntur. Tomo primo, qui prodiit an. MDCXCVIII. continentur *Antonii Ponti Conſentini Hariadenus Barbaroſſa, ſeu belli, quod Carolus* V. *Imperator cum Hariadeno Barbaroſſa & Turcis gesſit, hiſtoria.*

Antonius Schonhovius de origine Francorum.

Vetus Chronicon Belgicum incerti auctoris.

Alterius Chronici fragmentum.

Fragmentum Chronici rhythmici.

Joh. de Lemmege Chronicon Groninganum.

Henricae ab Erp Abbatiſſae in Vrouwencloofter in ſuburbanis Trajectenſibus Annales vernaculi ab an. MCCCCXXI. uſque ad an. MDXLIX.

Conclave Ultrajectinum, ſeu vetus inſtrumentum quod ritum continet & modum eligendi olim & imponendi dioeceſi Episcopum an. MCCCXXII.

Gerardi Noviomagi Philippus Burgundus.

Rationarium aulae & imperii Caroli Audacis, Ducis Burgundiae, Principis Belgii, Comitis Flandriae, Hollandiae, Zelandiae &c.

Guielmi Hermanni Goudani Hollandiae Gelriaeque bellum, quod geſtum circa annum MDVII *& deinceps.*

Petri Scriverii, quae variam doctrinam continent, Epiſtolae XV.

Tomo

Tomo secundo eodem anno edito: *Annales rerum in Hollandia & dioecesi Ultrajectina gestarum an.* MCCCCLXXXI. *& duobus sequentibus, auctore incerto, sed accurato & aequali eorum temporum.*

Ex Thomae Basini Archiepiscopi Caesariensis Historia Gallica excerptum, res gestas continens iisdem annis, & in iisdem provinciis.

Joannes de Leydis de origine & rebus gestis Dominorum de Brederode.

Appendix Actorum veterum ad Joannem a Leydis.

Vetera aliquot Testamenta seculo XIII, XIV. *& initio sequentis scripta.*

Antonii Matthaei Patris Recitationes seu Praelectiones solennes ad tit. C. de Pignor. & Hypoth. habitae olim Trajecti anno MDCLI.

Tomo III anno MDCXCIX. promulgato: *Emonis Chronicon Abbatis I in Werum apud Omlandos ab anno* MCCIII *usque ad annum* MCCXXXVII.

Iter, seu Expeditio, quam fecit Comes Hollandiae adversus Saracenos, ut dux classis, in Syriam anno MCCXVII. *auctore socio ejusdem clasfis.*

Menconis Chronicon Abbatis tertii in Werum ab anno MCCXXXVII. *usque ad annum* MCCLXXIII.

Anonymi continuatio usque ad annum MCCXCVII.

Johannes de Castro Sinus Arabici, seu maris rubri, quod navigavit, ejusdem insularum, ejusdem littorum, portuum, rupium, vadorum, brevium, locorumque confinium, quotquot vidit & perlustravit, ad fines usque Aethiopiae, accurata descriptio.

Excerpta ex Itinerario Jo. de Barros Lusitaniae Regis consiliarii, & Ludovici de Marmol Carvajal.

Ex-

Excerpta ex Itinerario Suleimanni Bassae an. MDLXXVIII.

Viginti & duo vetera Testamenta, seculo XV *& sequenti conscripta.*

Jo. Isaacii Pontani, & Petri Scriverii, vir. clariss. quae variam doctrinam continent, Epistolae aliquot.

Tomo IV evulgato anno MDCC. *Wilhelmi Monachi & Procuratoris Egmundani Chronicon ab an.* DCXLVII. *usque ad annum* MCCCXXXIII. *quo & quae contigerunt toto terrarum orbe, & sui in primis temporis historiam, persequitur.*

Ad eundem Wilhelmum notae & observationes.

Conclave Ultrajectinum, quo Princeps Ultrajectinus & dioecesis Antistes constitutus Fredericus Marchio de Baden.

Antonii Matthaei patris Recitationes, seu Praelectiones ad tit. Cod. in quibus cauf. pign. vel hypoth. & sequentes XX. *singulasque eorum leges, usque ad tit. Cod. de Except.*

Tomo V. in lucem edito anno MDCCI. *Johannis de Beka Canonici Ultrajectini Chronicon jam ante Reformationem versum Belgice ab Anonymo, qui & passim non pauca addidit, & ubi Beka desiit, res gestas porro est persecutus usque ad Comitem Hollandiae Philippum Burgundum, & Episcopum Trajectensem Rudolphum van Diepholt.*

Ad eundem Anonymum notae & observationes.

Tomo VI. vulgato anno MDCCIV. *Fundationes & Fata sacrarum aliquot aedium in Hollandia, Zelandia, Gelria, Frisia.*

Brunonis Fabricii Historia Abbatum Monasterii sanctorum

ctorum Petri & Pauli, quod Paterbornae, vulgo Abdinchof.

Sibrandi Leonis Frisii vitae & res gestae Abbatum in Lidlum ab anno MCXXXII. *usque ad annum* MDLXXV.

Zuederi de Culenburch ex Dynastis de Culenburch Origines Culenburgicae.

Ordinum seu trium Statuum Trajectensium & cis & trans Isalam contra Papam libellus, & cur imperium abrogarint Zuedero van Culenburch Episcopo Trajectensi.

Servii Grammatici Glossae Graeco-Latinae.

Anonymi Chronicon diversorum gestorum.

Adriani Papae VI. *Petri Scriverii, Jo. Isaacii Pontani; aliorumque, quae variam doctrinam continent, Epistolae aliquot.*

Vetus jus Transisalanicum, seu leges Transisalanis latae a Johanne de Vernenburch Episcopo Trajectensi.

Tomo VII. qui prodiit anno MDCCVI. *Chronyck of Historie van Oost-Frieslant, beschreve door den weledelen, gestrenge, achtbaare Heer Eggeric Beningha &c.*

Tomo VIII. edito anno MDCCVIII. *Arnoldi de Bevergerne civis Monasteriensis Chronicon Monasteriense ab initio Episcopatus usque ad an.* MCCCCLVII.

Anonymi aliud ab Henrico de Morsa usque ad Johannem de Hoya missum in possessionem anno MDLXVII.

Matthaei Tympii SS. Theolog. Lic. Episcoporum Monasteriensium catalogus, usque ad Ernestum Bavarum, seu ad an. MDCXII.

Continuatio usque ad eum, qui feliciter jam rebus praeest, Hermannum Wernerum Wolf Comitem de Metternich.

Anonymi vitae & res gestae Dominorum de Arkel. Sibrandi Leonis Frisii vita & res gestae Abbatum Horti divae Virginis, seu Mariengard apud Frisios.

Tomo IX vulgato anno MDCCIX. *Auctor rerum & Trajectensium & Hollandicarum Anonymus, ab ipsis Episcopatus & Comitatus initiis usque ad Maximilianum, & ejus filium Philippum, & quantum ad Trajectensia, ad Davidem Burgundum.* Adjecit editor non tantum *Observationes*, sed & *Acta publica, instrumenta, electiones Episcoporum, modumque electionis & diplomata Pontificia ex Archivis, quae Ultrajecti, majoris Ecclesiae.* Qui auctor nemo alius est, nisi ipse Veldenarius, in latinam linguam, qua eo seculo Monachi utebantur, versus; quod mirum Matthaeum non animadvertisse.

Tomo decimo & ultimo, edito anno MDCCX. continetur *Equestris Ordinis Teutonici Chronicon, cui accedit Tractatus de Equestri Ordine Melitensi, ut & Epistolae Pontani, aliaque nonnulla.*

Licet vero haec *Analecta* nullo fere ordine edita sint, multa tamen egregia continent, quibus Historia obscurioris aevi, & praecipue Trajectina, illustratur. Dolendum quoque, quod tam innumeris erroribus Typographicis scateant, quod praecipue observavi in diplomatibus, quorum varia a me cum originalibus conlata a Matthaeo vel vitiosissime descripta, vel a Typographo mendosissime inpressa deprehendi. Recuduntur vero haec *Analecta* Hagae in 4. Vereor tamen, ne iidem errores fideliter mansuri sint; non enim, ut emendatiora & meliori ordine congesta haec *Analecta* haberemus, eorum editio iteratur; sed tantum quia prior raro occurrit, & carissime venditur.

Ejus

Ejus cura quoque prodiit *Alciati contra vitam Monasticam ad Bernardum Mattium Epistola. Accedit Sylloge Epistolarum virorum Clarissimorum, quae variam doctrinam continent, ut Gisanii, Vulcanii, Brabei, Scriverii, Pontani, Vossii, Sibrandi Siccamae, Gronovii, Boxbornii & aliorum, nec non vetera aliquot Testamenta seculo* XII *& initio sequentis scripta.* Leidae MDCCVIII. 8.

Manuductio ad Jus Canonicum. Leidae MDCCVI. 8. de qua videndi Lipsienses in Supplem. Actor. t. III. sect. V. pag. CCXIII. & Manuductionem hanc *pereruditam* vocat Struvius Biblioth: Jur. cap. XIII. §. XVII.

Fundationes & Fata Ecclesiarum, quae & Ultrajecti & in ejusdem suburbiis, & passim alibi in dioecesi. Leidae MDCCXIII. 4. Observandum vero, quaedam exemplaria praefixam habere Dedicationem Consulibus, ut & universo Magistratui Trajectensi, quaedam, omissa hac Dedicatione, seriem Praepositorum exhibere. Quum enim Magistratus, male habentes, quod homo parum sibi constans, in Dedicatione ante Rerum Amersfortiarum scriptores, Amersfordiae jura paria cum Trajecto statuisset, quum antea in libris de Nobilitate, aliisque, acerrimus juris Trajectini vindex fuisset contra minorum urbium injusta tentamina, admodum frigide hanc Dedicationem accepissent, neque aliquo munere, quod eo tempore adhuc sollemne, illum honorassent; Matthaeus caeteris exemplaribus, quae ultra ea, quae Magistratibus obtulerat, & quae amicis quibusdam donaverat, restabant, Dedicationem abstulit; ita ut pauciora exemplaria hanc Dedicationem habeant, ideoque rariora sint.

Horum omnium librorum quorum haberet optimum,

caeterisque priorem, interrogatus a Crenio, nominavit *Institutiones Juris Canonici*, & post *Fundationes & Fata Ecclesiarum*, testante Crenio III. de Libr. Scriptor. Optim. §. XXXIII. qui eum *antiqui moris virum, priscamque gravitatem humanitate semper temperantem* vocat. Laudat eum quoque H. v. R. ad Heuss. tom. II. Hist. Eccles. p. CXLIII.

MEMMIUS (ABRAHAMUS) Hujus mentionem inveni in *dat gelahrte Preussen*, sive *Borussia erudita* part. IV. tom. III. ubi series Rectorum Magnificorum in Academia Regiomontana exhibetur, & dicitur Ultrajectinus, natus die Dominica, quae erat Victoris octiduum ante Michaelis MDLXIV. Doctor Medicinae, & Physices Professor factus anno MDXCIV. Rector anno MDXCVI. & MDC. & mortuus XVIII Septembr. MDCII. aet. XXXVIII. An vero scripta reliquerit, ignoro. Filium hunc fuisse suspicor *Petri Memmii*, qui, teste Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCXLVIII. Trajecti Medicinam fecit, & Rostochium vocatus, artem Medicam titulo Professoris docuit, unde verosimile filium ejus in Regiomontanam Academiam vocatum fuisse. Pater vero *Petrus* obiit XVII Julii an. MDLXXVIII. vid. Gruteri Chron. Chronic. Eccl. t. II. p. MCCLXXXIII. de quo Epistola Joh. Caschi ad Arnisaeum in Burchardi Medico Studiorum Vindice pag. CXXVII. & cujus scripta memorat Lindenius de Script. Medic. in Petr. Memmio.

MINTURNUS (ANTONIUS SEBASTIANUS) Hic de Trajecto Episcopus Upentinus, & *Orationes Tridentinas de Officiis Ecclesiae praestandis*, quae Venetiis anno MDLXIV. prodierunt, scripsisse dicitur a Valer. Andr. Bibl. Belg. p. LXXVI. & Heuss. tom. II.

II. Hist. Eccles. p. CXXXVIII. Eundem esse, qui de *Poëta* libros conscripserat, qui egregius liber prodiit Venetiis MDLIX. 4. quum nomen & tempus, quo editus, conveniant, & librum illum admodum rarum numquam a Valerio visum, ideoque ab eo non recensitum, diu suspicatus fui. Verum postea Valerium Andream, qui eum *de Trajecto*, & Heussenum, qui *Trajectinum* facit, falli, vel plane diversum ab eo, didici ex Nicodem. Addit. ad Toppii Biblioth. Neapol. pag. XXIII. qui *Antonium Sebastianum Minturnum* Italum, ab oppido Minturna adpellatum, Episcopum Augentinum scribit, ibique late de eo agit. Inter cujus opera, quae ibidem recenset, *Orationes Tridentinae* non memorantur. Opportune vero ipso fere tempore, quo haec typis mandantur, per epistolam monuit me eruditissimus cognatus Petrus Burmannus apud Frisios humaniorum literarum Professor, hunc *Minturnum* revera de Trajecto fuisse oriundum, verum non Belgis, sed Italis adcensendum; quippe qui Neapolitanus fuit ex Trajecto (Trajetto) urbe regni Neapolitani prope fluvii Licris ostia, quae ex ruderibus Minturnae crevit: idque didicisse scribit amicissimus cognatus ex Crescimbeni Istoria della volgar Poësia lib. II. pag. CLVI. Unde error Valerii Andreae natus videtur, qui cum legisset eum de Trajecto oriundum fuisse, perperam id de Trajecto ad Rhenum accepit.

MONTANUS (PAULUS) sive VAN DEN BERCHE, Trajecto natales debet die XXIV Augusti an. MDXXX. ex clara & insigni Montanorum familia. Utriusque linguae cognitione in schola patria sibi comparata, Lovanium petivit, ubi sedulo celebres istius temporis Professores audivit, tantosque in Jure fecit

progreſſus, ut titulo Licentiati ſummos in Jure honores Andegavi IX Julii anno MDL adeptus ſit. Qua Laurea inſignitus, in patriam reverſus, ibique ſe cauſarum patronum profeſſus eſt, & paulo poſt Judicis Epiſcopi, qui Officialis nomine Antiſtitis Trajectini jura tuebatur, Adſeſſor creatus, deinde die IV Septemb. an. MDLXI. a Philippo II Hiſpaniarum Rege in ſupremum hujus civitatis Senatum adlectus, per novemdecim annos optimi & integerrimi judicis famam meruit. Et uti nemo tam beatus exiſtit, quin quodam vitio laboret, in noſtro quoque notarunt nimiam pertinaciam, qua ſententiam, quam ſemel amplexus erat, numquam mutabat. Cumque Ordines juſtiſſimis de cauſis jugum ſervitutis Hiſpanicae excuſſiſſent, & Senatores juramento, quod olim tyranno iſti praeſtiterant, ſoluti eſſent, illeque refragaretur, dignitate Senatoria depoſitus eſt die I Septembr. anno MDLXXX. & privatus vixit ad annum MDLXXXVII. quo die XXX Septembris rebus humanis exemptus eſt. Ejus filius *Daniel van den Berch* nomine uxoris Henricae Boll Lunenburgi Dynaſta exſtitit, quod Praetorium poſteri ejus diu poſſederunt.

Poſt ejus mortem prodiit cura fratris Balthazaris *Tractatus de Jure Tutelarum & Curationum, in quo univerſa tutelaris materia & ſtatuta civitatis Ultrajectinae cum ampliationibus, limitationibus, quaeſtionibusque huic cognatis, nove & plene, tam theoretice quam practice, declarantur & enucleantur.* Leidae MDXCV. fol. Francof. MDCVII. Hagae MDCLVI. 8. & MDCLVII. 4. Quem Tractatum *locupletisſimum* vocat Rodenburgius in Dedicatione de Jure Conjugum, & laudat Struvius Biblioth. Jur. cap. VI. §. LXIX.

Vid. Valer. Andr. Biblioth. Belg. p. DCCXVII. Sweert. Athen.

Athen. Belg. p. DXCVI. Freher. Theatr. Viror. Illuſtr. p. II. ſect. IV. p. DCCCCV. Graev. Orat. in L Acad. Traj. Natal. & H. v. R. in notis ad Heuſſen. tom. II. Hiſt. Eccleſ. p. CXLII.

MOREELSE (HENRICUS) Natus eſt die XVII Decembr. MDCXV hac in urbe, matre Antonia van Wintershoven, & patre Paulo, Pictore celeberrimo, quem laudat Carolus van Mander 't leven der Doorl. Nederl. Schilders p. CCLXXXI. & p. CCXCIX. poſtea Senatore, Aedili & rationum urbanarum Magiſtro; qui non tantum in Picturae, ſed & in Architecturae arte excelluit, quod oſtendit in exſtructione inſignis portae Catharinae Trajectenſis, vid. Houbraken Toneel der Nederl. Schilders t. I. p. XLIX. In urbe patria poſitis utriusque linguae rudimentis, Harderovicum miſſus, ibi ſtudiis operam dedit ſub Joanne Iſaacio Pontano, & Antonio Matthaeo. Quum vero Trajectini Matthaeum, ut in novo Gymnaſio Jus civile explicaret, evocaſſent, noſter praeceptorem ſuum ſecutus eſt. Poſtea Leidam petiit, ibique Salmaſii, Heinſii, & Vinnii diſciplinae ſe tradidit. Deinde Galliam peragravit, ubi ab Edmundo Merillio, celeberrimo Juriſconſulto, Avarici Biturigum Doctor Juris renuntiatus eſt. In patriam redux Orationem habuit, qua conatus Magiſtratuum noſtrorum in erectione Scholae inluſtris laudavit, proque ea libro veſtito inſignibus urbis honoratum fuiſſe didici ex Actis Urbanis V Januarii MDCXXXV. & poſtea duodecim viris, qui in Curia Urbana juri dicundo praeſunt, extra ordinem adſcribitur anno MDCXLIII. Sequenti vero anno XXV. Martii Juris Profeſſor in Academia noſtra creatus, per decem annos egregie Jus civile interpretatus eſt. Cumque anno

MDCXLV & MDCXLVI. maximae vigerent & agitarentur controversiae inter priora hujus civitatis membra, & Magistratus nostros, Moreellius Hagam ad Principem Arausionensem delegatus est, ut causam Urbis ageret & defenderet, uti patet ex Actis Urbanis VI Februar. MDCXLVI. Oratorem disertum & eloquentem fuisse inde quoque constat, quod Magistratus ei demandarunt Oratione panegyrica Wilhelmo secundo Principi Arausionensi Praefecturam gratulari, juxta decretum XXI & XXV Maji MDCXLVII. quod ex voto praestitisse Magistratus dono CL florenorum declararunt die XIX Junii dicti anni. Cumque anno MDCLII. in Senatorem Curiae supremae esset electus, Senatui urbano adfuit, & Magistratibus pro beneficiis acceptis gratias egit. Ne vero novo hoc honore res Academica quid detrimenti caperet, Professionem obire, donec successor esset datus, ultro obtulit; quod & praestitit ad XXV Aprilis MDCLIV. quo Oratione publica laboribus Academicis valedixit, uti constat ex Actis Urbanis XII, XIV Febr. MDCLII & XXV Aprilis MDCLIV. & ita concilianda loca diligentissimi & eruditissimi van de Water tom. II. Utrecht. Placcaetb. p. MLIV. ubi X Febr. MDCLII. electus, & tom. III. p. CCCCXCII. quo Senator factus dicitur XXIV April. MDCLIV. Anno MDCLV. ei demandata provincia adsidendi in amplissimo consessu judicum, dirimendis controversiis inter nostrae Reipublicae & Hispaniarum Regis subjectos constituto, (*Chambre demi partie.*) Deinde anno scilicet MDCLXI. in Senatum urbanum lectus, primo recusavit, & tandem annuit, ea tamen lege, ut semper ei integrum esset in Curiam redire & pristinum locum tenere, juxta decretum quod exhibet idem van de Water tom. III. p. CLXXXVI. Statim vero hujus Reipublicae

blicae

blicae nomine rationum magiſtris, qui ſeptem foederatarum civitatum vectigalia & reditus Hagae Comitis curant & tractant, adſcriptus, paucis menſibus poſt, primo videlicet Octobris an. MDCLXII. ad Conſulatus faſtigium provectus eſt, eumque honorem per duos annos optime geſſit. Quo tempore omnes animi nervos intendit, ut patriam urbem ornaret, ejusque ſplendorem & dignitatem augeret. Hinc auctor fuit, ut moenia urbis proferrentur, & variis rationibus, edito & evulgato ſcripto, optimum hoc conſilium fulcire conatus eſt. Quod tamen, licet manus jam operi admotae eſſent, caruit ſucceſſu propter inſecutam temporum diritatem & bellum Anglicum. Quo Conſulatu integerrime perfunctus, mox ſe in Conſilium Senatorum ſupremum recepit. Quibus omnibus muneribus ſumma cum prudentiae & probitatis laude functum teſtatur Graevius tom. IV. Syll. Epiſt. Burm. p. XLIV. & anno MDCLXVI. XXI Maji obiit, conditus in templo Civili, ubi hoc ejus monumentum exſtat:

Viro Ampliſſ.
Quem rara virtus, doctrina & vitae integritas per omnes bonorum gradus ad ſummum dedit,
HENRICO MOREELSE P. F. JC.
Urbis Trajecti Conſuli, Curiae Provincialis Senatori, in conſilio litibus judicandis inter Hiſpaniarum Regis & foederati Belgii cives, delegato.
H. M. P. M. M. P.
Omnibus bonis flebilis & deſideratus, obiit A. D. XII *Kal. Junii* CIↃ IↃ CLXVI.
Juſtum & tenacem propoſiti virum
Nulla mente quatit ſolida.

Licet praeter Belgicum illud ſcriptum, cujus ſupra meminimus, & quo Urbis amplificationem neceſſariam demonſtrare voluit, nihil praeter Orationem inauguralem *de Jurisprudentiae Romanae uſu hodierno*, & Disſertationes quasdam, quum in Academia Jus profitebatur, ſcripſerit vel ediderit, multum tamen praeſtare potuiſſe, ſi animum ad ſcribendum adplicuiſſet, certiſſimum eſt, cum fuerit vir doctus, uti recte eum vocat Rodenburch Praefat. de Jur. Conjug. & ejus ope conſilioque ſe adjutum in libris de Auctionibus teſtatur Matthaeus in Praefatione. *Omnibus virtutibus perpolitum* dicit Wezel ad Novell. Conſtitut. art. XV. n. IX. ubi memorat ejus Diſputationem editam *de Legatis.*

Ejus Diſſertationem *de Manuductione ſtudioſi juris* exſtare in Voſſii diſſertationibus editis Trajecti MDCLVIII. 12. tradit Lipenius Biblioth. Philoſ. p. MCCCCXXXI.

Orationem in ejus obitum habuit Graevius, quae legitur inter ejus Orationes p. CLXXI.

MORUS (PHILIPPUS) Hic inter eruditos Trajectinos enumeratur a Clar. Graevio Orat. in L. Acad. Traj. natal. Patrem habuit Antonium, qui Pictoris celeberrimi nomen meruit, cujus merita exhibent Carolus van Mander in Het Leven der doorlugtige Nederlandſe en Hoogduytſe Schilders pag. CCXXX. (qui pag. ſeq. queritur, quod liberi ſuperſtites, licet humaniſſime rogati, nullam vitae aut fatorum hujus inluſtris viri narrationem dare voluerint) & Junius in Batavia cap. XVI. p. CCXXXIX. Noſter vero Canonicus ad S. Salvatorem privatam aliquamdiu vitam egit, & Mathematica ſtudia excoluit, variisque carminibus, quae luſit, laudem & famam inter Poëtas reportavit. Deinde ſe addixit Sebaſtiano celeberrimo Portugalliae Regi, &

& periit in Africa menſe Auguſto MDLXXVIII. Ejus nomine prodiit

Triumphus pecuniae, ſive *Ode annalis*, quam pueri feriis Martinianis modulabantur. Traj. MDLXXVII. 4. quod carmen *politum*, *doctum & ingenio auctoris dignum* pronuntiat Valer. Andr.

Nabath Tragicomoedia ſacra. Traj. MDLXXI.

Comoedia ejus *Vinea* memoratur a Lipſio Epiſt. Famil. p. XI. quam eandem eſſe & Tragicomoediam *Nabath* veroſimile eſt.

Carmen ad Janum Douſam exſtat tom. III. Delic. Poëtar. Ital. p. DCLXIV.

Varia praeterea carmina luſit & edidit, quae apud diverſos leguntur, & ad eum multa Jani Douſae carmina exſtant, ut lib. V. Epigr. p. CXXIX. ubi ei exprobat quod Hiſpanis adhaereat, quum antea Hiſpani nominis oſor erat, libr. Hendecaſyll. p. CXCII, CXCIII, CXCIV, CC, CCII. & lib. II. Epod. carm. III. & Epiſt. IV & VIII.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCLXXVI.

MUELEN (JOHANNES ANDREAS VAN DER) Dominus de Niecop & Portengen, natus Trajecti VI Decemb. MDCLV. patre Wilhelmo Senatore & Judice urbano & matre Conſtantia Duitz. Frater illuſtriſſimi Guilielmi van der Muelen, Domini in Outbroekhuyſen &c. Decani Capituli S. Mariae, ut & Senatoris in ſupremo noſtro Tribunali integerrimi, viri praeconio noſtro majoris, cui vegetam ſenectutem omnes boni mecum ex animo optant, qui noſtrum fratrem ſuum germanum vocat Annotat. over de Ordon. der Stad Utr. Rubric. XXIV. art. II. & Diſſert. I. de Die Mundi pag. CCCLXII. In Academia patria ſtudiis diligentem

operam navavit, & in Jure Johannis Voetii auditor fuit, uti ipse scribit in Dissertat. Jurid. circa Fideic. pag. CXL. utriusque Juris laurea condecoratus, aggeris Vianensis Praefectus, ut & illius dioeceseos Camerae judicialis Senator creatus est, postea Senatoriam in Curia Brabantiae, quae Hagae est, dignitatem obtinuit, obiitque Hagae Comitum anno MDCCII. & conditus est Voorburgi prope Hagam. Uxorem duxit Susannam Catharinam Wiertz, filiam Senatus & Curiae Brabantiae Praesidis, qui *Pia colloquia* edidit. vid. Praefat. ante Forum Conscientiae.

Scripta ejus, quae edidit, sunt:

Statuta & Consuetudines dioeceseos Vianensis & Ameydensis, tam in civilibus quam criminalibus causis, legibus, rationibus, decisionibus munita ac illustrata, ut & eorum a jure communi divortia passim ostensa. Traject. MDCLXXXIV. 4.

Dissertatio juridica circa Fideicommissum in testamento illustrissimi D. Comitis Johannis Wolphardi de Brederode contentum, in qua, insertis juris responsis a juridica facultate Leydensi, aliisque magni nominis Jurisconsultis in ea quaestione datis, summarie inquiritur in illius fideicommissi qualitatem: illudque esse purum & perpetuum, non conditionale, & aeque filias ac filios Testatoris concernere, in usum illustrissimi ac regnantis Comitis Lippiae defendere, ut & ad contraria placide respondere conatus est. Ubi in Dedicatione dicit *se intentum lucubrationibus super universum Jus, brevi, si Deus vitam & vires dederit, edendis.* Quae tamen numquam prodierunt.

Forum Conscientiae seu Jus Poli, hoc est, Tractatus Theologico-Juridicus, in quo Jus fori ad normam juris poli

poli revocatur, & examinatur per selectas quaestiones, secundum tria juris praecepta digestas, & in tres partes divisas. Traject. MDCXCIII. 4.

MULERTUS (GERARDUS) Hic quoque Trajecto natales suos debet, patre Ernesto progenitus. Fuit non tantum natalium & opum splendore conspicuus, sed & Jurisprudentia insignis, & in utraque militia exercitatus. J. U. Doctor, varios & insignes honores & munera gessit. Anno enim MDXXII. Senator in Curia Hollandiae & Praeses Frisiae, anno sequenti Caesaris consiliarius creatus, anno MDXXVII. Senator in summo Consilio Mechliniensi, anno sequenti libellorum supplicum Magister, & postea an. MDXXXVIII. & MDXXXIX. Schenkii praefecti Groningani vices gessisse, sive *Luitenant of Stadbouder van Groeningen*, dicitur apud Gouthoev. Chron. pag. CV & CIX. Uxorem habuit Corneliam Poth.

Dum juvenis esset, & Parisiis degeret, edidit *Additiones in Flores ultimarum voluntatum Bollandini Bononiensis* antiqui scriptoris, qui jura testamentorum usui adcommodavit.

Ubi vero, & quando obiit, ignoro, neque auctores, qui ejus memoriam conservarunt, tradunt, ut Valer. Andr. Biblioth. Belg. p. CCLXXXII. Sweert Athen. Belg. p. CCLXXXII. qui eum *virum exactae doctrinae & eloquentiae* vocat, & Graev. Orat. in I. Academ. Traj. natal.

MUNNIKS (JOHANNES) Trajecti XVI Octobr. an. MDCLII. patre Apothecario natus. Medendi artem in Academia patria didicit, & Medicinae lauream nactus, XXIX Octobr. MDCLXXVII. Lector in Anatomia, II Decemb. an. MDCLXXVIII. Professor extra or-

dinem ſine honorario, & tandem IX Febr. MDCLXXX. ordinarius Anatomiae, Medicinae & Botanices creatus, ea conditione, ut per duos annos nullo honorario frueretur, obiit X Junii MDCCXI. duas duxit uxores: primam Helenam Meulemans anno MDCLXXXI. alteram Mariam de Graaf die XI Novemb. an. MDCLXXXV. ex quarum poſteriori utriusque ſexus liberos reliquit ſuperſtites. Scripſit

De Urinis, earumdemque inſpectione. Traject. MDCLXXIV. 12. quem librum ex Gallico auctore deſcripſiſſe dicitur in libello, qui contra eum prodiit, cujus titulus *Uromanticus Caſtratus.*

Chrirurgiam ad praxim hodiernam adornatam, in qua veterum pariter ac Neoreticorum dogmata dilucide exponuntur. Traj. MDCLXXXVI. 4. quam recenſent Lipſienſes Act. Erudit. Novemb. MDCLXXXIX. In linguam Belgicam verſa opera Cornelii Havardt prodiit ſub titulo *Munniks practyk der Heelkonſt.* Traj. MDCXCIII. 4.

De re Anatomica. Traj. MDCXCVII. 8. vid. Lipſ. Act. Erud. Novemb. MDCXCVII.

Adornavit quoque editionem partis quartae & quintae *Horti Malabarici* an. MDCLXXXIII & MDCLXXXV. fol.

MUYDEN (JOHANNES A) Hic quoque Trajecto natales debet, natus XXVI Januarii an. MDCLII. Juri operam dedit, ejusque ſummos honores conſecutus, primo praeceptor fuit quartae claſſis, deinde Prorector Gymnaſii Hieronymiani, & XXVII Decemb. MDCLXXX. extra ordinem Juris Profeſſor creatus, deinde VIII Octobr. MDCLXXXIII. inter ordinarios receptus, pervenit ad ultimam ſenectutem, & obiit XXV Maji an. MDCCXXIX. Duas duxit uxores, quarum poſteriorem Adrianam van Benthem matrimonio ſibi junxit anno

MDCLXXXIV,

MDCLXXXIV. Ex utraque liberos suscepit, quorum nullus hodie superstes est.

Nullis vero scriptis memoriam sui posteritati reliquit, nisi duobus *Compendiis*, scilicet *Institutionum* & *Pandectarum*, juxta quae in scholis privatis Institutiones & Digesta exponere solebat, quae saepissime recusa, quorum primum praeterito anno cum Additionibus Everardi Ottonis Antecessoris nostri prodiit in 8.

N.

NETHENUS (MATTHIAS) natus est XXVII Octobr. MDCXVIII. in oppido ditionis Juliacensis, cui nomen Suchtela, patre Johanne, qui ibi Pastorem tunc agebat, & postea in ecclesia Reessensi verbum divinum adnuntiavit. In schola Reessensi ut & Vesaliensi eruditarum linguarum cognitione percepta, Harderovicum descendit, ibique Henrici a Diest, & Johannis Cloppenburgii institutione usus est. Quumque Diestius ab Academia Harderovicensi ad scholam Daventriensem esset translatus, praeceptorem secutus est, ibique ad annum MDCLXII. mansit, quo Trajectum petiit, ut Gisbertum Voetium, Carolum de Maets, & Mainardum Schotanum docentes audiret; praecipue vero Gisbertii Voetii discipulus fuit, uti constat ex Voet. tom. I. Disp. Theol. p. CCLXIV & DXXXVI. & ipse Voetium praeceptorem suum vocat in Dedicatione ante Rhetorforti examen Arminianismi. Anno MDCXLII. inter S. S. ministerii candidatos receptus, saepissime pro populo verba fecit. Anno MDCXLIV Magistrum artium creatum, proque dedicatione Dissertationis inauguralis Magistratibus nostris facta, XXV florenos acce-

cepisse, didici ex actis urbanis 11 Maji MDCXLIV. Quumque anno MDCXLVI. a Clivensibus in pastorem esset vocatus, antequam urbem & Academiam nostram desereret, supplici libello Ordines frustra rogavit, ut pro officiis, per quatuor annos in diversis civitatis ecclesiis praestitis, honorario quodam, quo se aere alieno liberaret, gratificarentur. Locum ex actis Ordinum nostrorum, unde haec rescivi, hic describere & inserere, quia singularia qnaedam, ut & mentionem patris & fratrum ejus, continet, operae pretium duxi.

Extract uit de resolutien van de Staten s' Lands van Utrecht den 4 July MDCXLVI.

Op de requeste van Matthias Nethenus vertoonende, hoe dat hy suppliant nu 't vierde jaar in de Classis van Utrecht preparatoir geexamineert zynde, hem, dies verzogt zynde, ten dienste der kerken dezer Provincie, zo in de stad als ten platte lande op allerhande dagen hadde laten gebruiken, daar anders meenigmaal de kerken en de gemeenten leedig, en zonder exercitie van Godsdienst zouden geweest zyn: ook het veer en vragtgelt uyt het zyne by noot hadde verschooten; meede in quaat weer en wintertyden groot ongemak uitgestaan hadde, en in den jare 1634. *in een geheel vierendeeljaars niet eenen Sondag was vry geweest; mitsgaders dat hy nu suppliant was staande als Predikant binnen de Stad Cleve, en daarom eerstdaags van hier derwaarts zoude trekken, en van deeze stad en Academie zyn afscheid zoude neemen; verzoekende uyt zake van zyne diensten voorschreven, van Haar Ed. Mo. een eerlyke recompensie tot aflegginge van zyne schulden alhier gemaakt, te mogen genieten, als ook tot verligtinge van*

zyn

zyn suppliants vader, staande als Predikant binnen Rees; die niet alleen hem suppliant, maar tegenwoordig nog vyf andere zyne zoonen, en broeders, op zyne kosten buiten huys ter schoole houdet, tot zyne groote beswaarnisse. Is geappoincteert: de Staten van den lande van Utrecht ontzeggen des Suppliants verzoek.

Apud Clivenses non tantum verbi divini ministrum egit, sed & per biennium scholas moderatus est ad annum MDCLIV. quo XXIV Aprilis Theologiam docendi provinciam in Academia nostra oblatam in se suscepit, & XXX Maji habita disputatione *de Transubstantiatione*, Theologiae Doctor a Gisberto Voetio sollemni ritu renuntiatus est. Ad annum vero MDCLXI. Professoris Theologi partes in Academia nostra sustinuit, quo urbi & Academiae valedicere jussus est. Quum enim per aliquot annos magnis animis agitatae essent contentiones inter Theologos & Canonicos Trajectenses de usu Bonorum Ecclesiasticorum, & anno MDCLIX Magistratus nostri rogassent Pastores, ut sententiam suam de usu Bonorum Ecclesiasticorum scripto exhiberent, illique in duas partes divisi non omnes idem sentirent, Nethenus anno MDCLX ex utriusque scripto conlegit capita, in quibus inter eos conveniebat, & Belgice edidit hoc titulo: *Concordia Ministrorum Ultrajectinorum in judicio de usu bonorum ecclesiasticorum*, in quo & in rationem Capitula reformandi, uti ajebat, inquisivit. Huic Maresius opposuit *Reflexiones breves ad conceptum Math. Netheni.* Quibus respondit Nethenus anno MDCLXI. edito libello, cui titulus *Necessaria defensio concordiae pastorum Ultrajectinorum.* Ordines vero Groningenses literis scriptis primo ad Ordines nostrae ci-

vitatis, quae leguntur in actis Ordinum IX Octob. MDCLXI. deinde ad Magistratus Urbis, hunc libellum varia in eorum contumeliam, ut & Samuelis Maresii Theologiae Professoris Groningani, continere significarunt, petieruntque ut meritas pro convitiis lueret poenas, & Magistratus nostri querelas has justas habentes XIV Aprilis MDCLXII. Professoria dignitate illum orbarunt. Decretum totum hic describere, uti in actis nostris exstat, placuit, ut inde constaret non tantum de ingenio turbulento hujus Theologi, sed & Magistratus nostros nullo partium studio abductos, sed re bene, rite & serio perpensa & examinata, aequissimam & justissimam tulisse sententiam.

Maandag den XIV Aprilis MDCLXII.

De *Vroedschap der Stad Utrecht ontfangen hebbende een Missive van de Ed. Mo. Heeren Staten van de Stad Groeningen en Ommelanden van date den 1 November* 1661. *door welke Haar Ed. Mo. ons bekent maken, dat zy met groote indignatie bevonden hebben, dat Matthias Nethenus S. S. Theologiae Doctor en Professor in de Academie alhier, in zeeker by hem uytgegeeve boek geintituleert Necessaria defensio concordiae Pastorum Ultrajectinorum, welgemelte Haar Ed. Mo. voor de gansche wereld diffameert, als zouden zy of hare voorzaaten, in haare publique vergaderingen hebben geconsenteert in kerkroveryen, en onderslaan van gesechte geestelyke goederen, de possesseurs van dezelve genoegzaam daar toe auctoriseerende en maintineerende. Dat ook Samuel Maresius S. S. Theologiae Doctor en Professor primarius in Haar Ed. Mo. Academie, in 't zelve boek zeer schandelijk wort getraduceert, als een valsch profeet, en profaen mensche, byde in leere en in leven, en verleyder der zielen: verzoekende dat wy gemelte Professor Nethenus daar over wilden te reeden stellen,*

len, en ook na behooren corrigeeren, op dat het mooge strekken anderen ten exempel, en de reputatie van Haar Ed. Mo. provincie, als ook van haare Professor primarius, publiquelijk moge worden gevindiceert. Hebben wy niet konnen stilstaan het voorschreve boek te onderzoeken, en hebben daar in bevonden, dat de voornoemde Nethenus verhaalt hebbende uyt een brief, die van Acronius aan Conradus Vorstius zoude zijn geschreeve, dat zeeker regtsgeleerde het onderzoek van de kerkelijke goederen in de voorschreeve Provincie door ordre van den Stadhouder gedaan, niet wel en zoude zijn bekoomen, en gesuccedeert; daar op onder anderen voecht, dat de welgemelde Heeren Staaten van die Provincie in haare publique landsvergaderingen in die kerkrooverye t'zamen bewilligt en geconspireert zouden hebben, zo dat zy malkanderen onderling absolveerden van de zonde. Gelijk wy ook hebben bevonden, dat dezelve Professor Maresius aldaar wort uytgemaakt voor een valsch Prophеet van de Christelijke waarheid: een haater en vyand van vreede, en van de reformatie: een waare Bileam: een instrument van den duyvel: een slaave van de gierigheid; die den Prince der duysternisse door het vertoonen van het lokaas des bedriechelyken gelts leyt en dryft waar heenen hy wil, en in zijne gedurige slavernye verplicht hout: voor een verleyder der zielen: bederver van de waarheid en godzaligheid: een instrument van den Satan, om het koningryke Christi te bevegten, en het ryke van den Satan te beweeren: voor een Advocaat van leugen en van godloosheid: voor een Balaam, Simei en Doëg, zig vertoonende uyterlyk een veynser van het Christendom, van binnen een vyand, een bespotter, een bestryder, en een verraader: van wien alle, die haare zaligheid lief hebben, zig hebben te wagten, en wiens veele valsche, schandelijke en ergerlyke, en voor de zielen des menschen doodelijke schriften niet en zyn voorgekoomen van den geest des monts Gods; maar die voortgebragt zyn uyt een krengige en stinkende Theologie van een Fransman, Beëlzebub daar toe meede werkende. Booven dien hebben wy ook bevonden, dat ge-

hindert worde; gelijk meede onze ernstige intentie is, dat tot bevorderinge van de Christelijke vreede en eenigheid in de politie en kerke, in dezelve Academie worden opgekweekt herders en leeraars, die alle zielen leeren de Overigheeden en magten over haar gestelt onderworpen en onderdanig te zijn, en de gansche gemeynte vlytelijk en opregtelijk inscherpen de gehoorzaamheid, liefde en eerbiedinge, die zy den magistraten schuldig zijn, en dezelve daar inne met haar goet exempel voorgaan; en dat geweert worden, die de heerschappyen veragten, die stout, eygenliefdig, hoveerdig, laatdunkende en onverzoenlijk zijn, die haar zelven behaagen, en de heerlijkheden niet schroomen te lasteren, en alzulxs allezints beoogt en betragt worde het eynde des gebots, de liefde uyt een reyn herte, uyt een goede conscientie en uyt een ongeveynst geloove. Soo ist dat wy in deezen niet konnende leedig staan onzen schuldigen en christelijken plicht te betrachten, de zake met rype deliberatie van rade hebben overwoogen, en willende daar in voor zoo veel onzes ampts is, politiquelijk voorsien, vinden wy ons om redenen, en goede considératien, ons daar toe moveerende, bevoecht en verplicht, den gemelden Professor Nethenus uyt zijne functie en professie te verlaaten. Derhalven wy denzelven by deezen opzeggen en interdiceren de exercitie van dien, verstaande dat deeze resolutie aan gemelde Nethenus zal worde bekent gemaakt, en copye daar van behandigt, om hem daar na te reguleeren. Actum den 14 *April* 1662.

Hoc Senatus consilium exhibent & van de Water Utr. Placcaatb. tom. III. pag. CCCCXXIX. & Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. XIII. pag. CLX. qui & de eo testatur pag. CLXVI. *Memorabile est, quod mihi a fide digno de hoc Netheno, sententiam fovente non salvatum Adamum, relatum fuit, ipsum adeo pertinacem opinionis suae fuisse, ut Herbornae nullam temere concionem ejus sine mentione habuerit, quin nec in publicis precibus quandoque oblitus fuerit.*

Justis-

Justissime igitur Professione excidit Nethenus, qui non tantum multa in Maresium & Ordines Groninganos, sed & in Ordines & Magistratus Trajectinos convicia evomuerat, neque memini unquam scriptum aliquod legisse, in quo tot convicia & calumniae repeCriuntur, ita ut nulla non tantum pagina, verum ne versus quidem sit, qui iis non abundat. Ad annum vero MDCLXIX. privatam egit vitam, quo Herbornae Pastoris, Inspectoris & Professoris Theologi munera in se suscepit. Anno MDCLXXIV. frustra libello supplici rogavit, ut sententia aboleretur & mutaretur. Obiit coelebs Herbornae IX Octobris an. MDCLXXXVI. aetatis LXVIII. ejusque vitam & fata oratione funebri enarravit Nicolaus Gurtlerus, in schola Herbornensi Philosophiae & Eloquentiae, & deinde in Hanoviensi Theologiae & literarum amoeniorum Professor.

Praeter hunc librum varias conscripsit dissertationes Academicas. Dissertationes *de Conditionata, seu media in Deo scientia* exstant apud Voet. t. I. Dispur. Theol. p. CCLXIV. CCLXXIII. CCLXXXV & CCCIX.

Dum hic Professorem ageret, edidit Dissertationes *de Decreto Dei circa contingentia libera absoluto, an a conditione extra Deum suspenso.*

Item *de Scientia media.*

De Decreto Dei circa possibilia, quae non fiunt.

De Gratia Dei.

In Epistolas ad Timotheum. Traj. MDCLV. uti notat Le Long Biblioth. Sacr. t. II. p. DCCCLXXVII.

Disputationum de concursu Dei determinante an determinabili meminit ipse in Praefatione ante Rhetorforti Examen Arminianismi, & Voetius tom. v. Disputat.

putat. Theol. p. DCCXXVIII. & ut eas recudendas det contendit.

Disputationem de Litera & Spiritu anno MDCLVII. scripsisse, quae anno MDCLXII. Groningae in 4. in Belgicum sermonem versa prodiit, testatur Crenius Animadv. Phil. & Hist. part. VII. pag. CXXVII. Anno MDCLXI. ad Spadanos fontes excurrens, ibi cum Josepho Maria a Lens Capucino Namurcano de controversiis religionis conloquium habuit, eique tradidit dissertationem de *Transubstantiatione*, quam, quum Doctoris Theologi titulum Trajecti adipisceretur, conscripserat. Capucinus scripto ei respondit, & Nethenus pro defensione dictae dissertationis edidit libellum contra Capucini responsum Amstel. MDCLXVI. 12. quem memorat Lipenius Biblioth. Theol. t. II. p. DCCCLXXII. In quo libello recensendo duplicem errorem commisit Lipenius, I. quod Capucinum vocet *Josephum de Lake*, quum nomen ejus fuerit *Josephus Maria a Lens*. II. quod Nethenum nostrum *Martinum* cognominet.

Conscripsit & *Tractatum de Interpretatione Sacrae Scripturae contra Lud. Wolzogen.* Herbornae MDCLXXV. 4.

Edidit & *Samuelis Rhetorforti Examen Arminianismi* an. MDCLXVIII. 8. ubi in Dedicatione varia in contumeliam Magistratuum nostrorum posuit.

Duas Orationes funebres Herbornae habuit in obitum *Heidfeldii*, & *Caussenii*, scholae istius Mecaenatum.

NICOLAI DE TRAIECTO (GUILIELMUS) Belgice *Willem Claasze van Utrecht*. Quis & qualis hic fuerit, ignoro; quia vero lingua patria librum emisit, hic quoque mentionem ejus faciendam existimavi. Edidit autem librum hoc titulo:

Wil-

Willem Claasze van Utrecht Aritmetische en Geometrische practyk der Bosschieterye, waar in geleert wort alle het geen een Constapel, zo te waater als te lande, zonderling van nooden is te weeten, alles zo duydelyk gestelt, dat de neerstige onderzoeker volkomen berecht by hem zelven kan bekoomen, en leeren zo veel voor die geene die niet cyferen en kunnen, als voor die geenen, die het kunnen. Utrecht MDCLIX. 4.

NOODT (GERARDUS) Noviomago-Gelrus, natus IV Septemb. MDCXLVII. In literis humanioribus Johannem Schultingium & in Jure Petrum de Greve, qui eo tempore titulo Professorum Noviomagi docebant, praeceptores habuit. Franequerae IX Junii MDCLXIX. J. U. D. titulum adeptus, Noviomagum rediit, ibique advocatum egit. Biennio post Professor Juris in urbe patria creatus, ibi ad annum MDCLXXIX. docuit, quo ad Academiam Franequeranam translatus est; cumque ibi maximam sibi famam adquireret, Trajectenses sibi vindicare conati sunt, sed primo haud prospero successu, cum a Frisiis aureis compedibus vinciretur, & retineretur, uti patet ex epistola Graevii scripta Heinsio tom. IV. Syll. Burman. Epist. DCXLVIII. ubi eum hoc elogio ornat.: *Vir est egregius, & qui solus inter Juris antistites apud nos literarum nostrarum non est rudis; eruditionem ornat morum & ingenii elegantia.* Triennio veró post, scilicet anno MDCLXXXIII. se Trajectinis addixit; quibus tamen tam felicibus esse non licuit, ut diu tanto doctore fruerentur. Anno enim MDCLXXXVI. Academiae Leidensis Curatores illum evocarunt. Relicta itaque urbe nostra Trajecto, Leidam migravit, ubi summum illius Academiae decus & ornamentum

exſtitit ad annum hujus ſeculi vigeſimum quintum, quo xv Auguſti ultima in ſenectute vitae finem fecit, quum LXXVIII. aetatis annum ageret, & ſepultus eſt Noviomagi. Menſe Aprili anni MDCLXXXVI. Hagae Comitum uxorem duxit Saram Mariam van der Marck van de Leur, ex qua unicam tantum filiam ſuperſtitem reliquit, nuptam viro optimo van den Enden, filio celeberrimi cauſarum patroni Amſtelaedamenſis.

Merito Struvius in Biblioth. Jur. cap. VIII. §. I. *Juriſconſulti graviſſimi & elegantiſſimi* elogio illum ornat.

Scripta ejus ſunt:

Probabilium Juris liber unus. Leidae MDLXXIV. 4. *Liber* II *&* III. Ibid. MDCLXXIX. & *liber quartus* cum duobus aliis tractatibus hoc titulo: *Probabilium Juris libri quatuor, quibus accedunt de Jurisdictione & Imperio libri duo, & ad Legem Aquiliam liber ſingularis.* Leidae MDCXCI. & MDCCIV. 4. In quibus continentur multa rariora in Legibus explicata, emendata & inluſtrata. *Vir enim ille*, teſtante Morhovio t. III. Polyh. lib. VI. ſect. VIII. §. IV. *adcuratiorem cognitionem ad Juris intelligentiam adfert, & Philologiae praeterea ſacris imbutus eſt.* vid. & Lipſienſ. Act. Erudit. Junii MDCXCI.

Oratio de civili prudentia. Franeq. MDCLXXIX. 4.

Oratio de cauſis corruptae Jurisprudentiae. Traject. MDCLXXXIX. 4.

De Foenore & Uſuris libri tres, quibus multa Juris civilis, aliorumque veterum auctorum loca aut illuſtrantur, aut emendantur. Leidae MDCXCVIII. 4. vid. Lipſienſ. Supplem. t. III. ſect. V. p. CCXXXIV. Hos libros laudat Fabricius Bibliogr. Antiq. cap. XVI. §. XV. ubi eum

eum vocat *Jurisconsultum Franequeranum*, quum eo tempore jam Leidae jus doceret.

Oratio de Jure summi imperii, & Lege Regia. Leidae MDCXCIX. 4. quae in linguam Gallicam versa est a celeberrimo Johanne Barbeyraccio & prodiit MDCCVI. MDCCXIV. & cum aliis quibusdam dissertationibus MDCCXXXI. In Anglicam linguam a Sauvagio versa edita est Londini MDCCVIII. 8.

Julius Paulus, sive de partus expositione & nece apud veteres liber singularis. Leidae MDCC & MDCCX. 4. quem recensent Lipsienses Act. Erud. Januar. MDCCI. Cumque amplissimus Bynkershoek in Opusculo *de Jure occidendi, vendendi & exponendi liberos apud Romanos*, ejus sententiam refutasset, Noodtius edidit *Amicam responsionem ad difficultates Julio Paulo, sive libro de partus expositione & nece nuper motas.* Leidae MDCCXXII. quibus eruditissimus Bynkershoek reposuit *Curas secundas de jure occidendi & exponendi liberos apud veteres Romanos.* Leidae MDCCXXIV. vide Lipsiens. Act. Erudit. Novemb. MDCCXXIII. & Junii MDCCXXIV. & Struvii Biblioth. Jur. cap. VI. §. XX.

Diocletianus & Maximianus, sive de transactione & pactione criminum liber singularis. Leidae MDCCIV. 4. vid. Lipsiens. Act. Erud. Maji MDCCIV.

Oratio de Religione ab Imperio jure gentium libera. Leidae MDCCVI. 4. Quae quoque versa in linguam Gallicam a Barbeyraccio anno MDCCVII. MDCCXIV & MDCCXXXI. prodiit, & in Anglicam interprete Joh. Savage, & in linguam patriam an. MDCCVI. & MDCCXXXIV. cum aliis ejusdem argumenti Lockii, Hoadley, & Driebergen, & excerptis quibusdam ex libro Gallico Barbeyraccii *de Doctrina morali patrum Ecclesiae*, & in linguam Germani-

manicam Francof. & Lipſ. MDCCXXIV. 8. vid. Nov. Literar. Lipſ. an MDCCXXVI. pag. DCCCXCVII.

Obſervationum libri duo, in quibus complura Juris civilis, aliorumque veterum ſcriptorum loca aut illuſtrantur aut emendantur. Leidae MDCCVI. 4. vid. Lipſienſ. Act. Erud. Maji MDCCVII.

De Forma doli mali in contrahendis negotiis admiſſi apud veteres. Leidae MDCCIX. 4. vid. Lipſienſ. Act. Erud Septemb. MDCCIX.

Opera omnia cum ante edita, tum adbuc inedita. Leidae MDCCXIII. 4. Inter adhuc inedita conſpiciuntur *De Uſufructu libri duo, in quibus multa veterum loca aut emendantur, aut illuſtrantur*: & *de Pactis & Transactionibus ad Edictum Praetoris liber ſingularis.* vid. Journal Literaire MDCCXIII. tom. I. part. II.

Commentarius in D. Juſtiniani Digeſta, ſive Pandectas Juris enucleati, ex omni veteri jure collecti, quorum prima pars in quatuor libros diſtributa boc volumine exponitur. Leidae MDCCXVI. 4. Hunc commentarium laudat Struvius Biblioth. Jur. cap. VI. §. VIII.

Conjunctim deinde ejus *Opera omnia* prodierunt ab ipſo recognita, aucta, emendata multis in locis, atque in duos tomos diſtributa. Leidae MDCCXXIV. fol. ſecundum volumen continet *Commentarium in* XXVII. *priores Pandectarum libros.* vid. Lipſienſ. Act. Erudit. Januar. MDCCXXV. Repetita fuit haec editio Leidae MDCCXXXV. fol. II. volum. In qua vita optimi hujus viri ab eruditiſſimo Barbeyraccio, Academiae Groningenſis hodierno decore & ornamento, conſcripta legitur, quam antea, anno ſcilicet MDCCXXXI. Gallica lingua compoſitam & editam, in latinam linguam verſam huic editioni praefixam conſpicimus. Summa vero fide

de Jurisconsultorum sui temporis principis vitam, fata, & praecipue maxima in jurisprudentiam merita, celeberrimus Barbeyraccius in historica illa vitae narratione exponit.

O.

OLIVERIUS (ARNOLDUS). Fuit Belga, an vero Trajecto natales debeat, adfirmare nequeo; verum quum Prior Trajecti fuerit, ibique vixerit, ejus memoriam non omittendam duxi. Ejus *Commentarium in Psalmum* XLIV. & *Canticum Canticorum* MS. exstare in Bibliotheca nostra testatur Elsius Encomiast. Augustin. p. LXXXIV. Hodie tamen in Bibliotheca nostra non exstare credo, saltem in Catalogo edito non inveni.

OOSTERGA (CYPRIANUS REGNERI AB). Natus anno MDCXIV. Licet ipse saepissime se Swollanum dixerit, origine tamen Frisium, & educationis intuitu Transysalanum fuisse profitetur ipse in Dedicatione tomi secundi Censurae Belgicae ad Pandectas. Swollae vero primam infantiam egit, ubi pater vigilias in turri agebat, unde per jocum dicere solebat se ex altissimo genere natum esse. Leidae, ubi Juris utriusque laurea ornatus erat cum ingenti omnium admiratione, uti scribit Cunaeus Epist. CCCVII. qua eum Altingio commendat ad Professionem Juris in Academia Groningensi, privatim collegia Juridica habuit, ibique docuit; donec III Martii MDCXLI. successor Bernardo Schotano, quem Leidenlis Academiae Curatores nobis invidebant, in Academia nostra datus est ea lege, ne per quatuor annos se alio evocari pateretur, sub

annuo honorario sexcentorum florenorum, quod anno sequenti cum ducentis, & anno MDCXLIX. iterum ducentis auctum est. Primo tantum Institutionum Professor, deinde Pandectarum titulo honoratus, & VI Aprilis MDCLXX. titulum primarii Juris Professoris adeptus est. Obiit XXV Octobris an. MDCLXXXVII.

Scripta ejus sunt:

Logica Juridica, quam Trajecti MDCXXXVIII. 12. prodiisse tradit Lipenius Biblioth. Jurid. pag. CXXXVIII.

Lipenius ibid. p. XIV & CCCXL. memorat *Dissertationem pro Cunaeo mutuum esse alienationem*. Leidae MDCXL. 8. quam cum dissertatione *de Injustitia quarumdam legum Romanarum contra Maestertium* prodiisse Leidae an. MDCXLVII. idem Lipenius adfirmat p. CCXCII. scripta vero est contra Salmasium, qui Cyprianum nomine *Alexii de Marsilia* deridendum publice proposuit, vid. Schelhorn. Amoenit. Literar. t. XI. p. CCLXXV.

Epistola, qua breviter demonstratur in mutuo alienationem fieri, & usucapionem injustum esse modum acquirendi. Traj. MDCXLV. priore ejus parte respondit Salmasio, posteriore respondit libro Hugonis de Roy *De eo quod justum est*.

Censura Belgica in libros quatuor Institutionum cum disputationibus Juridicis ad Institutiones. Traj. MDCXLVIII. 8.

Notae ad Everhardi Bronchorstii methodum Feudorum. Traject. MDCLII. juxta Lipen. Bibl. Jurid. p. CLXXXV. & Struv. Biblioth. Jur. cap. XII. §. VII.

Censura Belgica, seu novae notae & animadversiones, quibus omnes & singulae leges, quae in libris Pandectarum continentur, moribus praecipue Belgii, moribus generalioribus Christianorum, jure divino, canonico, Philosophia morali, rebus judicatis, communi doctorum

ctorum opinione, Historicis, antiquariis, aliisque auctoribus, confirmantur, illustrantur, refutantur. Traj. MDCLXI & MDCLXV. 4. II. vol.

Censura Belgica in omnes leges Codicis. Traject. MDCLXVI. 4. quam laudat Struvius Biblioth. Jur. cap. VI. §. CXI.

Censura Belgica ad Jus Canonicum, cum dissertatione de usu Juris Canonici, & de consuetudine promovendi Juris utriusque Doctores, & duabus orationibus de jure ac potestate Principis circa sacra ab hostibus reportata. Ibid. MDCLXIX. 4.

Censura ad Novellas constitutiones Justiniani, & consuetudines Feudorum. Ibid. MDCLXIX. 4.

De ejus laboribus haec testatur Ludewig. in vita Justiniani & Theodorae cap. III. p. LXX. *In titulis juris & legibus singulis auctor in eo est, ut doceat juris patrii a Romano discessus ac differentias, laudatis diligenter statutis locorum, & doctoribus forensibus Belgii, Galliae & Germaniae. Plura vidisset auctor, si aliquam medii aevi notitiam adtulisset ad hoc institutum.*

Inmiscuit se quoque controversiis, magnis animis suo tempore agitatis, de usu bonorum ecclesiasticorum, cumque edito libello sub ficto nomine *Petri Philonomi* pro Canonicis certasset, Voetiusque acriter se ei opposuisset, noster altero libello famam suam contra Voetium vindicare conatus est. Verum Magistratus ejus venditionem prohibuerunt, quod aegre admodum tulit noster, & libello supplici rogavit decreti istius mutationem. Qui libellus supplex propria Oostergae manu scriptus, in Curia nostra a me inventus, dignus mihi visus, ut hic inseratur, quum occasionem contro-

troversiarum cum Voetio habitarum indicet, aliaque memorabilia quaedam contineat.

Memorie de Ed. Heeren Burgermeesters en Vroetschappe der Stadt Utrecht overgegeve by Cyprianus Regneri ab Oosterga J. U. D. en Professor, reverentelijk vertoonende:

Dat t'sedert by d'eere en faveur heeft gehadt van alhier tot Professor Juris beroepen te zijn, hem (beneffens 't welvaren van d'Academie en betragtinge van sijn ampt en professie) niet meer ter herten heeft laeten gaen, als 't respect van U Ed. en andere sijne wettige overheden, dat 't selve alomme en by yder een mochte werden gecultiveert en geconserveert.

Dat de Heer Gisbertus Voetius Theologiae Professor verscheyden boecken door den druck gemeen heeft gemaekt, die binnen dese Stadt publyck zijn verkocht, daer inne sijn E. belieft heeft tegen d'een en d'ander te gebruycken seer scherpe, taxative, injurieuse en vinnige schimpredenen, selfs die tendeerden, ten minsten indirectelijck, tot disrespect van de Heeren Hooghe Overigheden en Magistraet, gelijck bekent is, en al te klaer soude konnen aengewesen werden, sonder dat nochtans die voorscreve boeken oyt sijn opgehaelt.

Dat men bevint, dat het voorsz. vinnich schryven principaelijck voorkomt uyt een abusive opinie en blinden yver of haet, die de Heer Gisbertus Voetius en sijne adherenten verleydt tegens de possesseurs der Canonisyen &c. mitsgaders jegens die geene, die deselve in haer recht soeken te defendeeren, en by gevolge mede teghen de wettighe Overheden deser Stadt en Provincie, met welkers goetvinden en aggreatie die worden gealieneert, en geconfereert, van welken Canonisyen ook de Heeren Geeligeerden (representeerende het eerste Lidt van de Staeten dezer provincie) mede possesseurs en besitters zijn.

Wiens niet jegenstaende evenwel de Heere Gisbertus Voetius en sijn ad-

adherenten ofte discipulen, soo by gedruckte boekjens, als mondelingh in haer openbaere predikatien, eenighe tyt herwaerts hebben gesustineert, dat de goederen tot Canonisyen en anders behoorende, onrechtveerdigh wierden gepossideert, dat de besitters dieven waeren, en de goederen ten behoeven van de Predikanten en Schoolen behoorden te komen.

In soo verre dat D. Abraham van de Velde insonderheyt, 't voorsz. sustenu niet alleen in sijn Oogensalve, maar ook doorgaens in sijn predicatien, en voornamentlijk noch op den 29 May 1659. lestleden publyckelijck getracht heeft staende te houden. Daer by voegende, dat het besitten van soodaenige goederen was kerckdieverye, en als een dootslach, vermits de Predikanten ten platten lande en andere (tot wiens behoeve de voorsz. goederen moesten komen) haer levens middelen wierden onthouden.

Daer na in sijn gebedt, tot groot misnoegen, ergernisse en onsteltenisse van de gemeente (immers van de verstandigste uyt deselve) sijne wettige Overheden voor dieven uytkrytende, bestaende daer in: Dat hy Godt danckte, dat onlangs de herten van de Magistraet sodaenig bewoogen waeren geweest, dat niemant van haer Ed. Achtb. dat goet hadde willen aennemen, en sich daer mede besoetelen, en dat hy Godt bad, alsoo wederom een prebende vacant was, dat de Magistraet in dien goede yver wilde continueren, op dat de gemeente geen occasie mochte hebben, krygen of neemen, om te seggen dat haere Overheden dieven zijn.

Dat hy vertoonder zynde Professor alhier in libera Republica, ubi unicuique liberum relinquitur votum, en siende, dat niet alleen de wettige Overheden deser Provincie, neffens derselver hooge macht en respect, maer ook verscheyden aensienlycke, eerlycke, gequalificeerde Heeren, met soodaenige quaede middelen soo onbehoorlyck wierden aengetast, en ten toon gestelt, en dat alle 't selve voortquam en gefundeert werde op de uytgegeven boekjens van den gemelten D. Gisbertus Voetius, en principaelyk op sijn Theologisch Advys, verstonde hy ver-

thoonder zijn ampt en schuldige plicht te zijn in seeker boeckje onder de naem van Petrus Philonomus, sijn contrarie opinie tegen 't selve Theologisch Advys in alle modestie voor te stellen.

Dat het selvighe boekje by de voorsz. Gisbertus Voetius in sijn boeck genaemt Wolcke der Getuygen, terstont seer is overgehaelt, en hy vertoonder auteur van 't zelve genaemt wort seer onwetende, flatterende, en opgemaekte regtsgeleerde, als of hy vertoonder met gelt, of andere middelen, opgemaekt waere om een onregtveerdighe saeke te defendeeren, wordende daer en boven getraduceert een coup d'un pistol geen eerscheut weerdich &c.

De verthoonder laet staen, dat hy in het boeckje geintituleert Vruchteloose Biddach, onder de naem van Eusebius ICtus seer deerlyck is doorgestreeke met de titul van een wyngierich regtsgeleerde, welck boeckje oock by yder een gehouden wordt door de voorsz. Gisbertus Voetius gesmeet of gerevideert te zijn.

Dat hy verthoonder in libera Academia mogende libere neffens d'andere Professoren disputeeren, en sijne opinie defendeeren, en hy occasie van seecker dispuyt onder sijn presidie gehoude, oock hebbende gedefendeert seeckere Corollaria pro Canonicis a defendente proposita, en daer in niet anders getoont, als dat hy bekleede het officie van een eerlijk man en regtsgeleerde, daetelijk daer over is op 't lyf gevallen en geaggresseert, eerst door Paulo Voet Juris Professore de Relictis contemplatione piae caussae, gedateert den 23 Martii 1659. en daer na wederom door den gemelten Heer Gisbertus Voetius met een dispuyt van gelycke stoffe de Temporalibus Ecclesiae in dato den 16 April 1659. & disp. seqq. oock selfs met inobedientie van U Ed. Achtb. resolutie, waer by soo onlanchs noch de Professoren verboden was, dat sy ex industria of studio niet jegens d'een of d'andere haere Corollaria of Disputen souden invallen of disputeeren.

Door alle welcke middelen en oorsaecke hy verthoonder geparst is geworde met een naeder geschrifte sijn rechtmaetige opinie staende te bou-

bouden, en fijne hoochgequetste eer, naem en faem te vindiceeren en voor te staen.

En heeft 't selve geschrifte wel pacis causa onder de naem van Petrus Philonomus uytgegeven, maer alvorens 't selve aen de Ed. Achtb. Heeren Burgermeesters bekent gemaeckt, en consent daer toe verkreegen.

Waer door alsoo de publicatie van U Ed. Achtb. tegens het uytgeven van boecken en geschriften, en de reden, waer op deselve is gegront, ten vollen genoech gedaen was.

Hielde hy verthoonder sich verseekert, dat ingevalle D. Gisbertus Voetius of yemandt anders sich in 't selve geschrifte vermeynen mochte geledeert te wesen, als dan maer alleen als een particulier te considereeren souden zijn, en oversulks aen de justitie hebben moeten adresseeren, en ten dien opsichte het verkoopen van het boeckjen niet en soude worden verboden:

Te meer dewyl het selve boekje, dienende tot defensie van d'oude possessie van d'Utrechtse Canonicale goederen, met eenen oock defendeert de wettige regenten van deese Provincie. En daer by oock te gelyck tegengaet het onwettig, licentieus, en seditieus prediken van sommigen, die U Ed. Achtb. persoonen en derselver loffelyke regeeringe (gelyck vooren) soo schandelyk lasteren en traduceeren.

En het niet alleen veyliger, maer oock prysselyker te achten is, voor, als tegens de oude forme en ordre van regeeringe te schryven, mitsgaders de wettigheyt, auctoriteyt en Regenten te verdeedigen, als die te bestryden en te ondermynen.

En dat sulcken verbot van verkoopen is tot groot nadeel, en verkleeninge van de reputatie van den vertoonder, en syne partyen occasie daer uyt sullen nemen van verscheyde hatelijke verwyten daer uyt te trecken, jae hem veel licht voor een pasquil of fameus libel maecker uytschelden.

En hy verthoonder Professor Juris in dese Academie, en misschien

aen de conservatie van sijn eer en respect soo veel (onder correctie) gelegen is, als aen d'eere en het respect van D. Gisbertus Voetius.

Waerom hy verthoonder ook verhoopt, dat U Ed. Achtb. sijne goede naem met die soo nadeelige prejuditien niet en sullen laeten beswaert. Maer alsoo alle de arresten van Overheden jegens ymandt ongehoort gedecerneert en uytgegeven (naer alle rechten en rechtgeleerden gevoelen) altyt in sich hebben dese stilswygende clausule, tot dat partyen gehoort, anders sal wesen geresolveert, U Ed. Achtb. oock in desen geen andere meyninge of intentie sullen hebben gehadt, als haer decreet op des vertoonders justificatie te wederroepen en af te doen.

En versoeckt derhalven dat &c.

An vero desiderio ejus sit satisfactum ignoro. Meminit & hujus Oostergae Valer. Andr. Biblioth. Belg. in Append. p. DCCCLX.

P.

PIGHIUS (ALBERTUS) Hunc, licet Campis in Transisalania natum, minime hic omittendum existimo, quum per eruditionem viam sibi fecerit ad summum in nostra civitate honorem, vitamque hac in urbe finiverit, & sepulturae locum invenerit. Adolescens admodum Lovanium missus est, ibique in Gymnasio Falconensi liberalibus artibus & Philosophiae studiis operam dedit, deinde Theologiae se adplicuit, Hadriano Trajectino postea Papa, praeceptore usus, uti testatur Lib. IV. Hierarch. Eccles. cap. VIII. pag. CXXIV. & Baccalaureus renuntiatus, postea Coloniae Doctoris laurea ornatus est. Maximam famam libris, quos edidit, consecutus, ab Hadriano VI. Papa Romano, quem ex Belgio in Hispaniam tendentem jam ante

ante comitatum fuiſſe, narrat Heuſſ. tom. VI. Hiſt. Ecclef. pag. DLXXXVIII. Romam evocatus eſt, uti adnotavi in Analectis de Hadriano VI. pag. CXXXVIII. Quo mortuo, Clementi VII. & Paulo III. P. R. gratiſſimus fuit, & varias legationes in Italiam & Germaniam obivit. In Matheſi, quam optime callebat, & ad quam excolendam varia inſtrumenta ipſe fecit, diſcipulum habuit Paulum III. P. R. a quo duobus aureorum millibus donatus eſt, & uti refert Heuſſen d. l. Praepoſitura Eccleſiae S. Johannis Trajectenſis; cujus Eccleſiae jam anno MDXXIV. Canonicum creatum fuiſſe tradit Valerius Andreas. In monumento vero ſepulchrali, quod mox exhibebo, dicitur jam antea Metropolitanae Eccleſiae Canonicus & Theſaurarius fuiſſe. Paſtorem quoque patriae eccleſiae Campenſis ad annum MDXXXIX. quo ſe munere hoc abdicavit, egiſſe ſcribit Heuſſ. d. l. pag. DLXXXII. Praepoſitus renuntiatus anno MDXXXVI. dicitur a Valerio Andrea. Heusſen vero hunc honorem ei oblatum anno MDXXXV. adfirmat; qui quoque tom. II. pag. LXVIII. illum inter Decanos dictae Eccleſiae S. Johannis enumerat; ſed male, uti exiſtimo, neque invenitur in catalogo Decanorum iſtius Eccleſiae, quem nobis exhibet eruditiſſimus van de Water tom. I. Utr. Placcaetb. pag. CCLIV. Honorum itaque & opum plenus, uti teſtatur Valerius Andreas, in Belgium reverſus eſt, & hac in urbe ſedes habuit ad mortem usque. Minime vero convenit inter ſcriptores de tempore, quo rebus humanis exemptus eſt. Brochius, quem adducit van de Water tom. I. Utr. Placcaetb. pag. CCLIII. & Sweertius in Athen. Belg. XXIX Decembris an. MDXLIII. defunctum teſtantur. Miraeus IV Kal. Januarii MDLXII. obiiſſe ſcribit.

Merito Baelius in Lexico tom. III. pag. DCCXIX. reprehendit Guicciardinum, qui in Descriptione Belgii pag. mihi CLXI. adfirmaverat Paulum Jovium eumque secutum Laurentium Surium, Pighium anno MDXXX. Bononiae in ipsa Caroli quinti Caesaris inauguratione mortuum perhibere, cum neque Jovius neque Surius mortem ejus ad hunc annum referant, & Jovius Elog. cap. CV. pag. CCXLVI. hunc casum ita narret: *Quum id volumen* (de Hierarchia) *commentaretur, eum e summo vitae periculo certissimum Dei maximi numen eripuit. Bononiae enim in celeberrima pompa, quum transeunte coronato Caesare Carolo quinto, pars lignei pontis juxta Caesarem turbae pondere corruisset; Albertus tignorum atque hominum ruina oppressus est, ut probitatis ac instituti operis merito servaretur.* & addit Jovius, *Obiit nondum senex in patrio solo.*

Hanc tamen fabulam lubentissime ab Hospiniano, aliisque, qui purioribus sacris favebant, divulgatam, ut Pighium opponerent Zwinglio, quem justa Dei vindicta subito exstinctum calumniabantur Papicolae, docet ibidem Baelius. Cumque Johannes Gerhardus Theologiae Professor Jenensis tom. v. Locorum communium scripsisset, *Pighium fuisse in tumultu oppressum una cum pecunia, quam a Papa & Cardinalibus propter operam suam, in causa Pontificia defendenda collatam, acceperat*, ei se opposuit Gisbertus Lappius a Waveren, qui suas animadversiones misit Nihusio, celebri illi apostatae, a quo insertae sunt libro, cui titulus est, *Hypodigma, quo diluuntur nonnulla contra Catholicos disputata in Cornelii Martini tractatu de Analysi Logica*, inpresso anno MDCXLVIII. ubi ostendit ex Epistola Johannis Vorstii Decani majoris Ecclesiae,

siae, cui Pighius suprema sua mandaverat; scripta XXIX Decembris an. MDLXII. ad Gerardum Hamontium Priorem Carthusiae Coloniensis, Pighium XXVI Decembris MDLXII. Trajecti in aedibus claustralibus, quas in immunitate collegiatae ecclesiae S. Johannis magnificas possidebat, obiisse. Recte itaque Valerius Andreas VII Kal. Januarii MDXLIII. id est XXVI Decembris MDXLII. & Heussen tom. II. Hist. Eccles. pag. LXVIII. ad plures abiisse tradunt, licet idem Heussen tom. VI. pag. DLXXXII. diem mortis ad XXIX Decemb. d. a. referat, ubi Heussen exhibet responsum Gerardi Hamontii ad Johannem Vorstium. Conditus vero dicitur in medio templi S. Johannis, & adsculpta ejus insignia cum signo sacri calicis, & super his maeandri sive gyri & flexus hunc versiculum exhibentes:

PIGHIUS ALBERTUS PRAEPOSITUS HIC REQUIESCIT.

Additque Valerius, *forte aliquando ibi lectum fuit hoc Epitaphium, Iconoclastarum rabie in Belgicis secessionibus deletum:*

Hic dormit ille PIGHIUS mire sagax,
Mireque felix nactus ingenium, statim
Multis & amplis exercens se dotibus.
Lovanii primum, deinde Parisiis
Variis politus artibus, ac his optimis.
Romae HADRIANI factus assiduus Papae
Comes est, amatus, nemo quantum amabitur,
In urbe Roma Pontifici ter maximo
PAULO supremo tunc Dei Vicario;
Merito efferendus pluribus praeconiis,
Quod pestilentes vindicavit haereses,
Quibus Lutherus se, suosque perdidit

Factos

Factos rebelles Principes Germaniae:
Quod & paratas negligens insidias,
Catholicorum sancta dogmata,
Ecclesiaeque asseruit perstrenue.
Falsas Buceri dum parat calumnias
Paucis, sed aptis, graviter convellere,
Vix absolutis operis primordiis,
Aqua gravatus, obrutusque intercute,
Scribendo summum finiit vitae diem.

Heussen vero Epitaphium, quod Jacobus Latomus Pighio posuit, hodie adhuc juxta Chorum dictae Ecclesiae superesse testatur, quod exhibet Miraeus Elog. Belg. cl. III. pag. LVII. & Sweertius in Athen. Belg. & exstat tom. III. Delic. Poëtar. Belgic. pag. XCIX. quod ita se habet:

Ne turba tumulum, Viator, istum
Sed adsta reverenter, & saluta
Sacratum cinerem viri sacrati.
Ille est Pighius hoc loco sepultus,
Aures qui Batavas ita expolivit,
Ut dicas sapere Atticos lepores.
Quare tam bene dormiat, precare,
Quam docte nitideque & eleganter
Defendit Latiae decus tiarae,
Et morem statuit pium sacrorum,
Utro ut nomine debeant Latini
Plus illi addubitent: utroque certe
Ingens promeritum viri fatentur.

Falli tamen Heussenum puto, quum perlustratis omnibus dictae Ecclesiae monumentis, hoc Latomi Epitaphium

phium invenire non potuerim. Verum aliud exstat prope locum, ubi Canonici, quando publica sacra celebrantur, sedem habent, ubi conspicitur tabula lignea, sexaginta annos (scilicet anno MDCXIII.) post mortem Pighii, in memoriam nostri Pighii, ut & Johannis Bredaji L. Art. Mag. adpensa a Johanne a Renesse istius Ecclesiae Decano, & quinque Ecclesiarum in urbe Trajecto seniore Canonico, de quo videri potest Matthaeus Fundat. Eccles. pag. CXXV. Literae, injuria temporis fere deletae, difficillime legi possunt. Quae in honorem Pighii positae sunt, ita se habere existimo:

D. O. S.

R. P. D. ALBERTO PIGHIO. S. Theologiae & Artium Doctori, apud Belgas Campis nato. Cum in Mathesi & in primariis linguis versatus, eruditioni rarae ac eloquentiae prudentiam & rerum publicarum usum adjunxisset, ab Adriano VI *P. M. in hac urbe Trajecto nato, in Italiam evocatus, sibi & successoribus Papis Romanis acceptus, operam illis suam frequentibus legationibus navavit. Nam in Republica Christiana negotiis expediendis dexter & admirabilis fuit. Scripserat adolescens Lovanii ad Leonem* X *Papam de Ratione Paschalis celebrationis, deque restitutione Calendarii, Aequinoctiorum & Solstitiorum inventione, aliaque in Mathesi edidit opera non contemnenda. Astrologiam defendit, sed prognosticatores reprehendit. Jam Theologiae Doctor renuntiatus, de Hierarchia Ecclesiastica, item de Controversiis in Comitiis Ratisbonensibus, & dissidiis componendis librum conscripsit. Hinc contigit, ut Domino Carolo quinto Caesari Augusto virtutum suarum meritis tandem etiam innotescens, &*

amplissimae bujus Ecclesiae S. Johannis Praepositura & Archidiaconatu cohonestatus sit, cum antea creatus quoque esset Metrapolitanae Ecclesiae Canonicus & Thesaurarius, haud dubie ad majores, imo summos honores, nisi immatura mors ei vitam anno 1543. *abripuisset, fuisset evectus. Effigies ejus a summo pictore Schorelio artificiosissime ad vivum delineata, hoc loco, quo ipse sepultus, servatur.*

Hunc Pighium *propter disputationes & scripta contra Lutherum, Melanchtonem, Bucerum, Calvinum & alios, sectarum perditionis auctores, nomine & merito celeberrimum* vocat Saussay Contin. Bellarm. de Script. Eccles. p. XIII. Quaedam tamen in ejus scriptis, in quibus a doctrina in ecclesia papali recepta divortium fecisse videbatur, displicuisse, & ex lectione librorum summi Calvini in errorem venisse, notant Possevinus & Theoph. Raynaud. de Mal. & bon. libr. n. CCCCLIII.

Scripta ejus sunt:

Astrologiae defensio adversus Prognosticorum vulgus qui annuas praedictiones edunt, & se Astrologos mentiuntur. Paris. MDXVIII. 8.

De Ratione Paschalis celebrationis, deque restitutione Kalendarii Ecclesiastici. MDCXX.

De Aequinoctiorum Solstitiorumque inventione.

Apologia adversus novam Marci Beneventani Monachi Caelestini Astrologiam, positionem Alphonsinam, ac recentiorum omnium de motu octavi orbis depravantem.

Apologiae defensio.

Apologia indicti a Paulo III. *Concilii adversus Lutheranas confoederationes plerasque, quibus eidem detrahant.* Coloniae MDXXXVII. fol.

Assertio Hierarchiae Ecclesiasticae, quam Coloniae anno

anno MDLXXIV. prodiisse statuit Valerius Andreas. Editio vero, quam habeo, praefert annum MDXXXVIII. fol. In hoc libro ipsum Ecclesiae auctoritatem superiorem facere auctoritate S. Scripturae docet Wolfius tom. II. Lection. Memorab. pag. CXV. quod & apertissime ostendunt haec verba in Dedicatione facta Paulo III. P. R. *Putavimus ante omnia necessarium, ut Ecclesiasticae traditionis nihilo minorem, ne dicam multo etiam ampliorem, efficacioremque, quam Scripturarum auctoritatem, existere, clarissimis rationibus demonstraremus, & nisi hac admissa, aut etiam Scripturis praemissa, ne illarum quidem auctoritatem sibi satis constare, ut quae universa inde dependeat.* & vehementissime ubique invehitur in emendatorum sacrorum auctores.

Ratio componendorum dissidiorum, & sarciendae in religione concordiae. Coloniae MDXLII. 4. quem librum inprimendum miserat Gerardo Priori Carthusiae Coloniensis, uti patet ex Pighii Epistola, quam exhibet Gabbema Cent. I. Epist. LXXI.

De Missae officio contra Lutheranos.

De libero hominis arbitrio & divina gratia contra Calvinum. qui Pighium pene terruisse dicitur a Massono Elog. tom. II. pag. CCCCXXI. & hunc librum contra Calvinum scripsisse ea spe, ut ad Cardinalatus honorem promoveretur, scribit Beza in vita Calvini, notante Baelio in Lexico.

De Controversiis praecipuis in Comitiis Ratisbonensibus tractatis, & quibus nunc potissimum exagitatur Christi fides & religio. Subjicitur *Quaestio de divortiatorum novis conjugiis, & uxorum pluralitate sub lege Euangelica.* Item *Diatriba de actis* VI & VII. *Synodi.* Colon. MDXLII. fol.

Apologia contra Buceri calumnias, quae poſt ejus mortem prodiit Moguntiae MDXLIII. 4.

Operis *de immenſa Dei miſericordia* meminit Alardus Amſtelodamenſis apud Gabbem. Cent. I. Epiſt. XLVIII. ubi inſigni elogio Pighium ornat.

Librum *adverſus Graecorum errores* ſcripſiſſe, & Romae in Bibliotheca Sfortiana exſtare, ex Poſſevino notat Valerius Andreas.

Alberti Campenſis nomine librum editum de *Muſcovia* Venet. MDXLIII. Pighium noſtrum auctorem non habere exiſtimat Valerius Andreas. Sweertius dubitat, an labor hic noſtro Pighio, an Alberto Pio ſit adſcribendus.

Varias Pighii Epiſtolas ineditas ſe habere teſtatur Heuſſen.

Memoriam hujus viri nobis reliquerunt Poſſevinus Apparat. Sac. tom. I. pag. XXVI: Jovius in Elog. d. l. Miraeus Elog. Belgic. cl. III. pag. XXXIX. & de Scriptor. ſeculi XVI. cap. LXXVI. Valer. Andr. Bibl. Belg. pag. XXXVIII. Sweert. Athen. Belgic. Blount Cenſur. celebr. auctor. p. DXCII. Freher. Theatr. Viror. illuſtr. p. IV. pag. MCCCCXLVII. Baelius in Lexico & Heuſſen dd. ll.

PITISCUS (SAMUEL) Zutphaniae natus XXX Martii MDCXXXVII. patre Samuele, quondam verbi divini miniſtro Palatino, ob religionem profugo. In ſchola Grollana & Zutphanienſi poſitis utriusque linguae fundamentis, Daventriam conceſſit, ubi celeberrimi Johannis Frederici Gronovii auditor fuit. Poſt biennium ibi transactum Groningam petiit, ibique per tres annos Theologiae operam dedit. Studiis Academicis abſolutis & inter SS. miniſterii candidatos re-

receptus, ad Zutphanienſis ſcholae regimen admotus eſt, inde anno MDCLXXXV. Gymnaſio noſtro Hieronymiano praeficitur. Quo munere ad annum MDCCXVII. functus, rude donatus eſt, & nonagenarius naturae debitum perſolvit I Februarii an. MDCCXXVII. Errat enim Chriſtianus Grundmannus, qui in Epiſtola, quae exſtat in Obſervat. Miſcell. Germ. MDCCXVII. tom. III. p. LXIV. nuntiat plures mortuos eruditos anno MDCCXIV. interque eos Pitiſcum quem annorum LXXV. ſenem obiiſſe ſcribit. Duas habuit uxores, primam duxit, quum Zutphaniae ſcholas moderaretur, quae ipſi multas moleſtias peperiſſe dicitur; vino enim nimis dedita res domeſticas negligebat, imo libros ex ejus Bibliotheca ſurripuiſſe, ut ebrietati indulgeret, fertur. Alteram Trajecti matrimonio ſibi junxit, quae rem domeſticam bene curavit. Ipſe vero vitam ab omni commercio hominum remotam, & ut optime Jo. Freder. Reitzius, ſcholarum noſtrarum moderator, in Oratione de Orig. Gymn. Hieronym. p. XXVIII. *cocbleae vitam* egit; qui quoque recte notat eum inter principes Rectorum eſſe ponendum, *ſi par diligentiae in ſcriptis judicium adtuliſſet*. Inmortuus libris, omne vitae tempus iis conſcribendis inpendit, illisque rem familiarem mirum in modum auxit; ipſe vero cibi vinique parciſſimus frugaliſſime vixit, & pauperibus decem millia florenorum legavit. A Crenio Animadv. Philol. & Hiſtor. part. III. p. LVII. *vir variis ingenii monumentis clarus*, & part. IV. pag. XXIV *literatisſimus amicus noſter.* & part. XVIII. pag. V. *omni reconditioris genere vir perpolitus*, ubi binas ejus Epiſtolas exhibet & a diligentiſſimo Arentzenio Prorectore quondam noſtro meritiſſimo, jam vero Rectore Scholae Goudanae, in

 notis

notis ad Caton. p LXXXI. *Paedagogorum facile princeps* dicitur. Edidit

Fundamenta religionis Christianae in usum Gymnasii Zutphaniensis. 8.

Curtium cum commentario perpetuo, variisque iconismis aeri affabre incisis. Traject. MDCLXXXV. & MDCXCIII. in qua editione de mendis Typographicis & integris versibus omissis, queri Christianum Junckerum testatur Fabric. t. I. Biblioth. Latin. lib. II. cap. XVII. repetita est editio Hagae MDCCVIII. 8. priorem editionem recensent Lipsienses in Act. Erudit. Septemb. MDCLXXXV. addita est ultimae editioni ejus effigies. In ultima editione Curtii, quam eruditissimus Snakenburgius Leidae anno MDCCXXIV. adornavit, Pitisci notae non conspiciuntur, & recte ibi omissae sunt, *quoniam* (inquit doctissimus editor in Praefatione) *ad ea, quae nos in Curtio illustrando quaerebamus, parum faciebant; siquidem omnem illam doctrinam, quae de vera lectione, & ipso scriptoris contextu nimium laborat, cumque ex variarum lectionum comparatione expurgandum, & suo loco restituendum judicat, non modo negligit & contemnit, sed fastidit plane, seque ab ea ratione abhorrere in Praefatione sua testatur Pitiscus, id unum agere contentus, ut vernaculis plerumque interpretationibus, & adcitis aliunde formulis juventuti scholasticae consulat.*

Suetonium cum commentario & pluribus iconibus. Traject. MDCXC. II vol. 8. & Leovard. MDCCXV. II vol. 4. Ubi simili modo ac Curtio, omissa de emendatione textus sollicitudine, abjectaque variantium lectionum cura, selectas solum Philologicas, quae veteres ritus & sermo-

sermonis cultum spectant, textui substravit notas. vid. Lipsiens. Act. Erudit. Septemb. MDCXC. Quae commentaria ita placuisse, ut mille & quingenta exemplaria prioris editionis intra decennium sint distracta, ipse testatur in praefatione ante ultimam editionem Curtii.

S Aurelium Victorem cum commentariis integris Schotti, Machanei, Gruteri, Fabri, Vineti, & Merici Casauboni, & iconibus virorum illustrium ex veteri numismatum penu depromptis & aere descriptis. Traj. MDCXCVI. 8.

Lexicon Latino-Belgicum an. MDCCIV. 4. cujus optima editio est Dordr. MDCCXXV. 4.

Lexicon Antiquitatum Romanarum, in quo ritus & antiquitates tum Graecis & Romanis communes, tum Romanis particulares, sacrae & profanae, publicae & privatae, civiles & militares, exponuntur. MDCCXIII. II vol. fol. de quo, nondum eo tempore edito, bene ominatur Fabric. Biblioth. antiq. c. II. §. VI. Huic labori decem annos inpendit, & edidit quum jam LXXV. annos esset natus, vid. Lipsiens. Act. Erudit. Januar. MDCCXIV. Ipse vero in praefatione, quam ultimae editioni Curtii praefixit, dicit hoc Lexicon ex antiquitatum Romanarum Graevii & Graecarum Gronovii Thesauris, & plerisque aliis scriptoribus, qui antiquitates Graecas & Romanas a renatis literis suis commentariis inlustrarunt, *per septennium congesisse aerumnali labore.*

Ejus cura prodiit *C. J. Solini Polyhistor cum Salmasii exercitationibus Plinianis.* Traject. MDCLXXXIX. II. vol. fol.

Francisci Pomey Pantheon Mythicum.

Rosini antiquitatum Romanarum corpus absolutissimum

mum cum notis Thomae Dempsteri, cui accedunt Pauli Manutii libri duo de Legibus & de Senatu, cum Andreae Schotti Electis de priscis Rom. gentibus ac familiis: de Tribubus Roman. XXXV. *rusticis atque urbanis: de Ludis Festisque Roman. ex Kalendario vetere.* Traj. MDCCI. 4.

In animo habuit edere *Lexicon Catullo-Tibullo-Propertianum*, ad quod, uti in Dedicatione ante Curtium testatur, concinnandum, ultra trecentos auctores inprobo labore excusserat. Ut edat rogat Crenius part. III. Animadv. Phil. & Histor. p. VII. & Almelov. Biblioth. Prom. & Lat. p. XLIV.

Vid. Nova literaria Lips. an. MDCCXXVII. p. DLXXXVI.

POLL (LUCAS VAN DE) ex antiquissima & honestissima apud Trajectinos gente quae olim nobis varios Senatores & Consules dedit, & hodie adhuc Amstelodami summo in honore viget & floret, uti notat venerandus Pater Syll. Epistol. t. I. Epist. CXIX. natus VI Februar. MDCXXX. In Academia patria II Decemb. MDCLXVII. Lector Juris, biennio post, XXIV. scilicet Januarii MDCLXX. extra ordinem Professor, & tandem II Maji MDCLXXIV. inter ordinarios receptus, Jus civile docuit ad ultimam usque senectutem, XXIV videlicet Novembris MDCCXIII. quo rebus humanis valedixit. Fuit vero vir satis doctus, probus, hilaris, & de quo multi etiam nunc sales & facetiae narrantur. Mense Martio anni MDCLXXI. uxorem duxit Gertrudim ter Borch, Bura oriundam; ex qua paullo ante maritum defuncta nullos liberos superstites reliquit. Scripsit

De Exhaeredatione & praeteritione Romana atque hodierna. Amstel. MDCC. 4. quem librum recensent Lipsienses

ſienſes in Act. Erudit. Martii MDCCII. & *eruditum* vocat Struvius Biblioth. Jur. cap. VI. §. LXXIII. qui & ſecundam editionem an. MDCCXII. 4. memorat.

Orationem publice habuiſſe *de Auſpicatiſſima expeditione Wilhelmi tertii in Hyberniam, ejusque felici adventu in Bataviam*, carmine Heroico, didici ex Actis Magiſtratuum noſtrorum XXIII Februarii MDCXCI.

Varia quoque cecinit carmina, quae diverſis temporibus ſparſim prodierunt.

PONTANUS (HENRICUS) Weſtfalus, Steinfurtum patriam ſuam vocat in Orat. Funebr. in Obit. Petri van Maſtricht pag. XII. Ex eccleſia Lingenſi, cujus paſtor, & in Gymnaſio Profeſſor erat, ad noſtram evocato, ſimul Profeſſoris in Theologia munus eſt demandatum XVI menſis Octobris MDCXCIX. auctoritate Regis Wilhelmi tertii. A magiſtratibus enim noſtris vacua Theologiae profeſſio delata erat celeberrimo Campegio Vitringae, qui non tantum ſe nobis addixerat, ſed & jam ſarcinas conlegerat, & ſe itineri dederat. Verum hanc felicitatem Academiae noſtrae invidit malignitas quorumdam Theologorum, qui virum hunc optimum, & Theologorum ſui temporis principem, non alia de cauſa, niſi quod in multis juxta principia a celeberrimo Coccejo tradita Sacram Scripturam interpretaretur, ab Academia noſtra repellendum Regi perſuaſerunt. Rex itaque vocationem illam legitimam reſcindi juſſit, & hunc Pontanum nobis obtruſit, nulla alia ratione commendabilem, niſi quod uxorem duxerat Mariam Rooſeboomiam, ſororem Huberti Rooſeboomii, ſummi Conſilii Hollandiae & Zelandiae Praeſidis, qui magna apud Regem gratia pollebat. Pontanus autem impar tanto oneri, primo ro-

gavit, ut praeter dies Dominicos liceret ministerio candidati uti, quod xx Martii MDCCII. ei concessum, deinde ut Praeconis munere se abdicaret petiit, quod aegre ei permissum, & xxv Februarii MDCCIV. Professoris Historiae sacrae titulus ei datus est. Quo munere functus est ad xv Septembris MDCCXIV. quo, postquam ingentes cruciatus ex nephriticis doloribus perpessus erat, omnium mortalium viam ingressus est. Male anno MDCCXX. obiisse tradit Jo. Fabricius tom. VI. Histor. Biblioth. Fabric. p. XCVIII.

Praeter tres Orationes, & duas vel tres Disputationes Academicas, nihil ab eo conscriptum inveni.

Oratio inauguralis de Columna nubis & ignis. Traj. MDCC.

Oratio de Sale sacrificiorum, cum magistratu Academico abiret, ubi de mellis & salis usu in sacrificiis egisse notat Fabric. in Bibliogr. Antiq. cap. XI. §. II.

Laudatio funebris Petri van Mastricht. Traj. MDCCVI.

POTTIUS (ANTONIUS) Hujus mentionem apud neminem inveni praeter Arn. Heymricium, quem edidit Clar. Dumbar tom. I. Analect. p. CCCXXXIII. qui haec de eo testatur: *Patricia familia Trajecti ortus, decretalium studio haud mediocriter praestans, foro pergratus, ingenio valens, moribus excellens, animo liberalis, sermone verax, ac utraque lingua haud illepidus, modestusque.* Ex quo etiam constat vixisse tempore Davidis Burgundi Episcopi Trajectini, & gratia in aula ejus valuisse. Eruditissimus Drakenborchius mihi indicavit in stemmate familiae, ex qua genus duxit, dici filium Jacobi & Catharinae van Vlaenderen, & exstitisse Canonicum Ecclesiae majoris Trajectinae, at-

atque Episcopi Officialem: Dignitatem vero Canonici adeptus est die XIV Julii anno MCCCCLXXIII. eique mortuo in eadem dignitate successit Johannes Wtterwyck die V Novemb. an. MD.

R.

RADELANTIUS (GUILIELMUS) Natales suos debet Emmenessae pago ditionis Trajectensis. Lovanii & Duaci studiis operam dedit, quibus absolutis, praefectus fuit studiis & moribus Domini Rheedii & Moerendalii Decani, uti notat Matthaeus de Jure Gladii p. CCCXXIX. qui & addit olim insignia ejus visa in choro Ecclesiae de Emmenesse, versu hoc subscripto:

Virtus repulsae nescia sordidae.

Anno MDLXXX. supremi tribunalis Trajectini Adsessor creatus est, & denique anno MDXCVIII. summi hujus Senatus princeps. Fato functus est vir optimus anno MDCXII. natus annos LXXIII. & conditus in templo S. Petri, ubi hoc monumentum etiam nunc exstat:

MEMORIAE SACRUM.
In obitum amplissimi & clarissimi viri
D. GUILIELMI A. RADELANT.
PRAESIDIS dum vixit justiss. Senatus
apud ULTRAIECTUM vere dignissimi.

Cui Phoebus pater & novem sorores
Nuper tempora frondeis corollis
Cingebant, dederantque mente ab alta
Cedro digna loqui, & notare chartis;

Quique consilii tenens habenas,
Ex aequo omnibus Utricensi in urbe
Jura reddidit arbiter supremus,
Vindex justitiae & bonus sacerdos,
Radelantius hoc jacet sepulcro;
Immo non jacet, exoluta cujus
Mens dudum aethereas volat per auras,
Aevum vivere certa sempiternum.

VIXIT AN LXXIII. M. VIII. D. XXX.
Consilio interfuit XIII. sed amplioribus dignum bonoribus Christus in coelum evexit
III. KAL. SEPT. CIϽ IϽCXII.

ALEIDIS AB HINDERST UXOR, ET JOH. A. RADELANT Fil. conjugi chariss. patrique pientiss. ad defuncti memoriam luctusque solatium moest. pos.

ANIMAE LECTOR BENE APPRECARE.

Vidua ejus Aleidis de Hinderstein mortua est Trajecti anno MDCXXII.

Fuit vero vir ingenio, doctrina & usu praecellens, uti de eo testatur Rodenburch in Dedicat. de Jure Conjugum. Dum in vivis esset nihil scripsit, licet multa praestare potuisset, si animum ad scribendum adplicasset; verum post ejus mortem prodierunt *Decisiones Curiae Provincialis Trajectinae* Traj. MDCXXXVII. 4. quas Amstelaedami anno MDCXLVIII. 8. prodiisse adfirmat Lipenius Biblioth. Jurid. p. DLI. Quae tamen non respondent famae tanti viri, uti monet Rodenburchius d. l. cujus haec sunt verba: *Illud duntaxat monuisse exteros viri juxta ac Curiae nostrae interesse videtur,*

detur, ne ex Decisionibus quibusdam, quas nomine Radelantii nescio cujus inconsulta cura in publicum protrusit, tanti viri dotes aestimentur; quippe ex illis ipsis notatis licet animadvertere, raptim ea ab auctore, si quidem genuina sunt, ut a litis cujusque decisione recens venisset, in adversaria conjecta, aut potius effusa fuisse, quo materiam in numerato haberet, unde posset aliquando condecenti forma aliquid operis exstruere. quod judicium verissimum agnoscit eruditissimus van de Water Utrech. Placcaetb. II. pag. MLIII.

Carmen Radelantii ante Lamberti van der Burchii Historiam Sabaudiae conspicitur.

Meminerunt hujus Valer. Andr. Biblioth. Belg. p. CCCXXXIII. Graev. Orat. in L. Acad. Traj. Natal. & Matth. Rer. Amersf. Script. p. XXXVIII.

RATALLERUS (GEORGIUS) Hic licet Leovardiae in Frisia natus sit, a plerisque tamen inter Trajectinos enumeratur, tum quia a prima pueritia Trajectum ductus est, tum ob summum honorem, quem ibi gessit. Natus dicitur patre Johanne Quaestore Caesaris, & in Frisiae Curia Praeside, e vetusta & nobili Ratallerorum familia, circa annum MDXVIII. Patria sede relicta, puer Trajectum venit, ibique sub celeberrimo Macropedio, qui summa cum fama scholas nostras eo tempore moderabatur, uti supra in Macropedio observavimus, prima literarum fundamenta posuit. Deinde Lovanium adiit, & postea varias Italiae Galliaeque Academias invisit. Exstat ejus epistola scripta Biturigibus Ludovico a Flandria Domino a Praet, qua, quia pater ejus iniquitate fortunae eo redactus erat, ut in omnium bonorum discrimen venerit, rogat, ut sibi aliqua pensio ad tres tantum annos ex Regiae Ma-

jestatis fisco decernatur, qua sumptus studiorum in Gallia & in Italia sustinere posset. Celebriores in Gallia & Italia Professores quum audivisset, exque eorum praeceptis Juris notitiam sibi comparasset, in Belgium redux, primum in supremo Arteliae consilio, mox a Carolo quinto Imperatore in magno Belgicae consistorio apud Mechlinienses Senator, ac supplicum libellorum Magister creatus est. Anno MDLXV. legationem Danicam obivit, quam legationem ejusque successum narrat in Epistola scripta Adriano Mylio, quae exstat in Illust. Viror. Epist. select. cent. I. n. LXXIII. Tandem supremi tribunalis Trajectini Praeses XI Aug. MDLXIX. a Margareta Parmensi factus, invitus priorem stationem deseruisse videtur. In Epistola scripta eidem Mylio quae exstat in Ill. vir. Epist. select. cent. II. n. VI. nuntiat Mechlinia relicta Trajectum concessisse, *ex tranquillo nimirum tutoque portu in alterum pelagus abreptus, utinam meo bono, vel potius reipublicae, sed nullis excusationibus locus patuit.* Summa vero cum integritatis & eruditionis fama supremae nostrae dioecesis Curiae praefuit, qui, uti recte testatur Rodenburchius in Dedicat. de Jure Conjugi. *Ob summam eruditionem apud summos viros ornamentum seculi sui audivit.* Neque tantum juris peritissimus exstitit, sed & humaniores literas & praecipue Graecas excoluit, & Poëtices laude floruit, unde eum recte *omni literarum genere expolitissimum* vocat Suffrid. Petr. in Append. ad Bekam p. CXC. Amicissimus fuit Guilielmo Cantero, qui egregium ipsi carmen lusit, quod exstat tom. I. Deliciar. Poëtar. Belg. p. DCCCXXXVII. Janus quoque Dousa laudes ejus cecinit tom. II. Delic. Poët. Belg. p. CVI. vid. & lib. II. Epod. I, IV. & Cupidin. lib. I. Eleg.

Eleg. XI. Uxorem habuit Margaretam van Loon, ex qua suscepit filium Philippum, qui summi Tribunalis Trajectini Graphiarius fuit, & filiam Corneliam, nuptam Philippo Doubletio Quaestori foederati Belgii, cujus posteri nomen Ratalleri gesserunt. vid. Goutхoev. Chron. p. CIX. & Hooft lib. XXV. Hist. Belg. p. MCXII.

Obiit vero sexagenarius VI Octobr. MDLXXXI. & non MDLXXX. ut in priori editione Valerii Andreae legitur, & apud Sweert. in Athen. Belg. & quidem morte subitanea in ipsa Curia inopinato fato extinctus est, vid. Barth. ad Stat. II. Theb. CXIII. *a nobis*, scribit Lipsius Epist. Select. Cent. I. Epist. XXVIII. *abiit ad beata illa loca, idque praecipiti quodam fato; nam breve valens ad Curiam cum venisset, subito deliquio animi concidit, nec surrexit. Ita ereptus patriae optimus civis, nobis amicus.* cujus & Epistola ad Ratallerum exstat ibid. XXV. In ejus mortem ita lusit Adrianus van der Burchius Poëmat. p. CIX.

Te merito proles flent, & dolet uxor ademptum,
Ratallere, tuae gloria magna domus.
Te luget quidquid Phoebo Musisque dicatum est,
Et quidquid leges sacraque jura colit.
Nam quoquo aspicias ita te doctrina bearat,
In variaeque favens duxerat artis opus.
Ut non unius fueris laus summa senatus,
Ac praecellentis primus honore togae.
Sed quid agant? superanda gravis jactura ferendo est,
Nec suprema potest ire redire dies.
Unum est, quo debent animi lenire dolorem,
Atque levare gravi pectora moestitia.

Quod

Quod mundo ereptus miseri contagia secli
Fugeris, & quidquid tristia fata trahunt.

Edidit

Hesiodi opera & dies versu elegiaco Latine reddita simul cum *Epigrammatum lib.* I. Francof. MDXLVI. 8. ubi *Rotallerus* nominatur, uti eum quoque vocat Gesnerus Append. t. I. Biblioth. & Fabricius in Bibliotheca Graeca ubique, quando ejus mentionem facit.

Ex Graeco in Latinum sermonem verterat versibus elegantissimis *Sophoclis septem tragoedias*, quarum tres cum amici ejus eo inscio Lugduni anno MDL. evulgassent, ille postea omnes septem edidit Antverpiae an. MDLXX. & MDLXXVI. 8. *Sophoclem* tamen typographi incuria multis mendis scatere dolet in Epistola, quae exstat in Illustr. Viror. Epist. select. cent. II. n. VI. vid. & cent. I. n. LXXIII. LXXXIII. & LXXXIV. & Gabbem. Epist. Claror. viror. cent. III. Epist. XVI. *Sophoclis Ajacem* ut & *Electram* cum *Ratalleri poëtica paraphrasi* occurrere in H. Stephani Tragoediis selectis an. MDLXVII. 12. testatur Fabricius t. I. Biblioth. Graec. lib. II. c. XVII. §. II.

Euripidis Tragoedias tres Phoenissas, Hippolitum Coronatum, & Andromachen Latio donatas, cum fragmentis e veteribus Poëtis apud Stobaeum eodem metri genere expressis. Typis Plantin. MDLXXXI. 12. Has infinitis locis correctas ipsius Ratalleri manu in Bibliotheca Nicolai Heinsii se vidisse testatur Graevius Orat. in L. Acad. Traj. nat.

Elegiam & Epitaphia in obitum Guielmi Canteri. Refert & Sweertius inter ejus scripta *Catalogum brevem omnium Toparcharum, qui ditionem Trajectinam*

sub

sub Carolo V. & Philippo II. gubernarunt, & Praesidum, qui supremo Senatui praefuerunt, quem servasse Suffr. Petr. de Script. Fris. Decur. XIII. n. II. tradit diligentissimus van de Water Utr Placcaetb. II deel pag. MLIII. qui varios adducit auctores, qui memoriam hujus viri conservarunt. Praeter eos videndus & Baelius in Lexico t. IV. p. m. XXXVI. ubi errores Valerii Andreae & Sweertii notat, ut & plagium Johannis Lalemantii, de quo vide & Illustr. Vir. Epist. select. cent. I. n. LXXXIII. qui *Septem Sophoclis tragoedias* in Latinum sermonem versas edidit Parisiis an. MDLVII. & plerumque versione nostri Ratalleri usus est nulla ejus mentione facta. Notandum tamen, quod errores, quos Valerio Andreae adscribit Baelius, scilicet quod ignoraverit Ratallerum omnes Sophoclis Tragoedias edidisse, & quod *Phoenissas*, *Hippolitum Coronatum* & *Andromachen* Sophoclis, cum sint Euripidis, tragoedias vocet, non inveniantur in prima Bibliothecae Belgicae editione, quae anno MDCXXIII. in 12. prodiit; ibi enim memoratur editio omnium Sophoclis Tragoediarum Antv. MDLXX. & MDLXXVI. 8. & ibi recte *Phoenissae*, *Hippolitus Coronatus*, & *Andromache* Euripidi & non Sophocli adscribuntur. Quod probat priores editiones non semper negligendas, & aliquando in quibusdam correctiores esse prioribus.

RAVENSPERGERUS (IACOBUS) Natus Groningae VII Decembris an. MDCXV. patre Hermanno, Sigena-Nassovio, qui Theologiam in Academia Groningensi docuit, cujus fata ex vitis Professorum Groningensium exhibet Freherus Theatr. Vir. Illustr. p. I. sect. III. p. CCCCXXV. Magister artium in Academia patria renuntiatus est anno MDCXXXIX. quumque summa

ma diligentia & industria nomen inter Philosophos comparasset, Trajectini Magistratus Mathesin docendi provinciam, loco Bernardi Schotani Leidam evocati, ei extra ordinem III. Martii an. MDCXLI. demandarunt. Inter ordinarios Philosophiae Professores adscriptus est XIX Februar. an. MDCXLIV. & X Aprilis an. MDCXLVIII. Physicam profitendi facultas, vacua abitu Senquerdii Amstelodamum, ei data. Mense Augusti vel Septembri anni MDCXLII. uxorem duxit Elisabetham van Hasselt, ex qua filium Jacobum superstitem reliquit, qui post calculum exsectum annum aetatis XXI. agens coelebs obiit die XXIX Novemb. anno MDCLXVII. Noster vero defunctus est in ipso aetatis flore XXII Aprilis an. MDCL. quum tantum XXXV aetatis annum adtigisset, longa tabe confectus & emaceratus. Quumque Samuel Maresius, Theologiae Professor Groninganus, edito libello religionem ejus suspectam haberet, & vehementia morbi chronici & lethalis inpediret famam & existimationem, quam apud probos huc usque sustinuerat, publice defendere, advocatis testibus fide omni dignissimis, calumnias has Maresii detestatus, seque pure & recte de religionis capitibus sentire professus est hoc modo: *Ego Jacobus Ravenspergerus, Philosophiae in hac Academia Professor, gravi morbo ultra vigenti tres hebdomadas adflictus, mentis tamen per Dei gratiam satis compos, testor coram Deo & vobis praesentibus a me in hunc finem evocatis, me ex animo credere, Scripturam Sacram esse unicum & infallibile fidei principium: insuper orthodoxam & reformatam religionem in omnibus & singulis dogmatibus ac partibus suis, prout ex Catechesi, confessione Belgica, & canonibus Synodi Dordracenae exponuntur, ac publice in hac*

hac aliisque ecclesiis Belgicis traduntur, Scripturae Sacrae conformem esse, atque adeo veram viam salutis in se continere, in qua & vivere & mori me paratum profiteor. Protestor itaque contra iniquas suspiciones & calumnias, quibus Dn. Samuel Maresius, Theologus Groninganus, meam in fide orthodoxiam libello nuperrime edito tit. Xenia Academica, publice infamare conatus est, cum coram Deo mihi conscius sim, me nullis heterodoxorum sententiis sanctissimae fidei nostrae repugnantibus, inprimis Socinianorum, Vorstii, Remonstrantium, Jesuitarum, quorum praecipua aliquot scripta mihi satis lecta & perspecta fuerunt, calculum numquam adjecisse, aut eas publice privatimque juventuti instillasse, uti discipuli nostri & Theses Academicae, Theologicis principiis ac dogmatibus data occasione fideliter ancillantes, hoc abunde testari poterunt. Ex abundanti addo, me toto pectore antehac detestatum esse, & etiamnum detestari, omnes Atheismos, Scepticismos, Libertinismos, tum veteres tum novos, omniaque in universum absurda, communibus Christianismi aut Ecclesiarum aut scholarum reformatarum sententiis condemnata. Ultrajecti XV *Martii* MDCL. *Jacob Ravensperg aegra manu in lecto.*

In margine instrumenti erat additum:

Huic testimonio Cl. Dn. Ravenspergerum aegra manu, firma tamen & constanti mente, nobis praesentibus subscripsisse testantur infrascripti XV *Martii* MDCL.

Gisbertus Voetius.
Antonius Matthaeus p. t. Ecclesiae Senior.
Johan Godscalck van Schürman Senior ecclesiae.
Daniel Berckringer Exsenior.

Ita optime nofter famae fuae confuluit, & finiftram de religione opinionem vindicavit contra iniquas criminationes Marefii, qui, virulentiffimi ingenii homo, nullis fere Theologis fuo tempore viventibus pepercit, & inauditis calumniis religionem eorum fufpectam reddere conatus eft. Uti patet ex libello anno MDCLXII. edito, varia excerpta ex diverfis libris Marefii continente, quibus Marefii maledicentia probatur, confcripto a Synedrio Trajectino, eo animo, ut perfuaderet Magiftratibus noftris injuria Marefium queri de Netheno, quum in ifto fcribendi genere Nethenum longe fuperaret.

Placide itaque & pie obdormivit Ravenspergerus, & oratione funebri laudes & merita ejus profecutus eft Daniel Berckringerus. Vid. Voet. Praefat. ante Exercit. & Biblioth. Studiof. Theol. edit. poft. qui & infigni hoc elogio illum mactat in dicto libro lib. II. cap. XVI. *Per immaturam & Academiae huic luctuofam mortem D. Jacobi Ravenspergeri in flore aetatis nobis erepti, exfpectatio noftra non parum interturbata. Vir erat non tantum ingenii, memoriae & eloquentiae admirabilis, fed & plurimae experientiae, inprimis vaftae lectionis, curiofus & lynceus quorumcumque rariorum & praeftantiffimorum fcriptorum inveftigator. Ad fpecialem Phyficam, praefertim Mathefi aut Medicinae adnexam, illuftrandam atque ampliandam unice factus videbatur, & feliciffima forte ad profesfionem Phyficam & Mathematicam delectus. Nibilominus tantus in fpeculationibus Metaphyficis & fcholafticis, ut neminem forte iftius aetatis fuperiorem, paucisfimos fibi pares habuerit. Multa & rara minabatur, non pauca affecta, nonnulla prope abfoluta babebat. Quod fi bae-*

haeredum ſtudio illa expoliri & publico uſui donari nequeant, habent ſaltem ſtudioſi noſtri ſpecimina aliquot Diſputationum Phyſicarum, Metaphyſicarum, Mathematicarum, quibus tanquam acetariis ſapientiae appetitum ſtimulent, & ad imitationem provocentur. Aemilius Orat. & Poëmat. p. CCCCXXI. ubi eum moribundum adloquitur, vocat *amicum longa conſuetudine ſibi conjunctiſſimum.* Honorificam quoque ejus mentionem facit Pontanus Orat. funebr. in exceſſum Petri van Maſtrigt pag. v. his verbis: *Ravenspergeri meminiſſe libet, qui in prima juventute parentem Steinfurtenſem & Groninganum Theologum longe ſupergreſſus, fama ingenii magnopere inclaruit, inprimis cum Spinoſam adgrederetur, tametſi pleraque ejus ſcripta perierint, quo caſu neſcio, certe inſigni detrimento boni publici & poſteritatis.* Qui & porro narrat ad Academiam Albae Juliae in Tranſilvania lautiſſimis conditionibus vocatum, abnuiſſe, ſeque Trajectinis addixiſſe.

Edidit varias Diſſertationes Academicas. *Diſputationis de anima ovi* meminit Voetius tom. v. Diſp. Theol. pag. CXXV. ubi eum *Philoſophum ſubtilem & perſpicacem, nec vulgarem Theologum* nuncupat, & *Diſputationem de Deo* memorat Ibid. p. CCCCLXIV. Diſputationem Aſtronomicam *de Mundi ſyſtemate* ab eo editam anno MDCXL. adfirmat Velthuyſius tom. II. Oper. pag. MCXXVIII.

RAVIUS (CHRISTIANUS) Natus dicitur Berolini anno MDCXIII. Hujus mentionem faciendam, & quae de eo invenire potui, adnotanda exiſtimo, quia hic publice linguas Sanctas docuit. Roſtochio Soram demigraſſe, ibique Geographiam inter Profeſſores Regios profeſſum fuiſſe, tradit Buchnerus Epiſtola ſcripta

Maji an. MDCXL. part. II. Epist. p. XLVIII. Orientem peragrasse, & Persicae, ac praesertim Turcicae linguae peritissimum fuisse testatur Ludovicus de Dieu epistola scripta Vossio, quae inter Vossianas DXI. plurimosque MSS. Codices ex Oriente adportasse patet ex epistola, quam ex Londino XXI Januar. MDCXLII scripsit Vossio, quae inter Vossianas DLXXXI. reperitur, ubi Vossio Bibliothecae suae Orientalis, quadringentis MSS. refertae, usum offert. An vero eo tempore, an vero post decessum Trajectinum, Oxoniae Linguarum sanctarum praecepta tradiderit, ignoro. Anno sequenti Trajectum adpulisse videtur, & Bibliothecae nostrae publicae quatuor Orientales libros donasse, didici ex actis nostrorum Magistratuum XI Decemb. MDCXLIII. paulo post, scilicet XV Januarii MDCXLIV. orationem habuit de *Scribendo Lexico Arabico*, & XIX Februarii d. a. ei facultas data Linguas Orientales docendi, nullo tamen certo honorario adsignato, verum decreto XVII Junii MDCXLIV. quadringenti floreni, & VI Jan. MDCXLV. centum & quinquaginta, & III Martii ejusdem anni sexcenti ei dati, & honesta missione eodem tempore inpetrata, abiit. Postea Holmiae apud Christinam Sueciae Reginam fuisse patet ex tom. III. Syllog. Epist. Burm. p. DXC. Upsaliam a studiosis contumeliis adfectum deseruisse, & redire noluisse tradit Fellerus in Monument. inedit. p. DLXIX. qui & addit, libros, quos memorabat, non habuisse, nemini certe vel unum monstrasse. Deinde per duos annos, scilicet ann. MDCLXIX. & MDCLXX. Linguas Orientales in Academia Kiloniensi Professor extra ordinem docuit, & inde in Academiam Viadrinam migravit, teste Mollero Isagog. ad Histor. Ducat. Slesvic. & Holsat. part. IV.

IV. cap. I. §. IV. Ubi obiit anno MDCLXXVII.

Scripta ejus sunt:

Panegyricae Orationes duae de linguis Orientalibus. Traject. MDCXLIII. 4. in quarum una *Locmannum* Mythographum Muhammedanorum confundere cum *Alemane* Lacedaemonio Poëta Lyrico, notat Moller. Homonymoscop. pag. CCLII.

Obtestatio ad universam Europam pro discendis rebus & linguis Orientalibus. Ibid. MDCXLIV. fol. cujus meminit Crenius Animadv. Philos. & Histor. part. II. p. CLXXXVII. quam anno MDCXXXIV. prodiisse scribit Imbonatus in Biblioth. Latino-Hebraica pag. CCCXXXII.

Ortographiae & Analogiae, vulgo Etymologiae, Ebraicae delineatio, praemissa verae Etymologiae seu Lexico generali concordantiarum manualium Hebraearum. Amstelod. MDCXLVI. 4.

Grammatica Generalis Hebraica, Chaldaica, Syriaca, Arabica, Samaritana, Anglice. Londini an. MDCXLVIII. 8.

De Dudaim Rubenis dissertatio Philologica. Upsaliae MDCLV. 8.

Annotationes in versus postremos Geneseos capitis XXX. Ibid. d. a. 8.

Apollonius Pergaeus ex versione Arabica Latine. Kolonii MDCLXI. 8. vid. Krause Animadv. ad Boecler. Bibliograph. Critic. pag. DCCCLXXX.

Versio nova in caput IV *Geneseos cum quibusdam annotatis.* Ibid. MDCLXIV. 8.

Versio Latina ex Hebraeo seu priorum capitum Geneseos cum notis Theologico-philologicis. Ibid. MDCLXV. 8.

Chronologia infallibilis de annis Christi ex solo veteri Testamento demonstratis, scilicet concepti, nati, baptis

ptizati, passi, resurgentis, adscendentis, die Pentecostes Paracletum mittentis, juxta ductum codicis Ebraei numquam visum, demonstrativae demonstrationes. Praemittuntur aliquot magnorum virorum censurae. Ibid. MDCLXIX. & auctior MDCLXX. fol. quam *Chronologiam* refutasse Cellium Matheseos Professorem Heinsio scribit Schefferus Syll. Epist. Burm. t. V. pag. CXLV. addens, *quae res tanto dolore Ravium dicitur adfecisse, ut Academiae huic valedixerit, & nunc factus sit Professor Francofurti ad Oderam.*

Synopsis Chronologiae Biblicae centum Epocharum Biblicarum ab orbe condito ad adscensionem Christi. Berolini MDCLXX. fol.

Orbis Hieraticus Levitarum per quinquagenos Jojaribi orbis descriptus. Ibid. MDCLXX. fol.

Excussio discussionis ineptae Abrahami Calovii. Upsaliae MDCLXXI. fol.

Disputatio Chronologica de plenitudine temporis Christi in carne a priori deducta. Francof. ad Oderam MDCLXXIII. 4.

Triginta arcana Biblica contestantia aeram Christi anno mundi 4041. non 4000. ut Calovius docet. Ibid. MDCLXXV. fol.

Catena Magnetica.

Fons Sionis.

Ortographia Arabica.

Vid. Schefferi Suecia Literat. p. CCCCI. Le Long Biblioth. Sacr. t. II. p. DCCCCXX. MCLXIII. MCLXIV. MCLXXIX & MCLXXXVIII. & Jo. Fabric. tom. V. Histor. Biblioth. Fabric. p. DVIII.

REGIUS (HENRICUS) sive DE ROY, Trajecti natus fuit XXIX Julii St. Juliano an. MDXCVIII. In Academia

mia Franequerana ſtudia abſolvit, & Artium liberalium Magiſter & Medicinae Doctor renuntiatus, primo medicinam fecit in Friſia Orientali, Nardae in Hollandia, & demum in urbe patria. Anno MDCXXXVIII x Julii Profeſſio Medicinae, Theoriae & Botanices extra ordinem in Academia noſtra ei demandata eſt, & anno ſequenti XVIII. Martii inter ordinarios adſcriptus, ſatis boni & diligentis Profeſſoris partes ad mortem usque ſuſtinuit. Demonſtrationes Anatomiae decreto Magiſtratuum XXXI Decemb. an. MDCXLIX ei quoque injunctae ſunt. Summus & acerrimus Carteſianae Philoſophiae fuit vindex & propugnator, qui primus artem medicam a ſcholaſticis erroribus purgare, & ſecundum Carteſii placita emendare adgreſſus eſt. Deerat tamen ei illa prudentia & judicium, quibus pollebat Renerius, cujus merita mox memorabimus, unde maximas in Academia excitavit turbas & lites. Antequam ad cathedram Academicam promotus erat, amicitiam contraxerat cum Renerio, a quo Carteſii philoſophandi methodum edoctus, & perlectis Carteſii ſcriptis, magnum amorem pro inſigni illo Philoſopho concepit; quumque certis diebus problemata Phyſica doceret, eaque juxta Carteſii principia explicaret, invidiam fecit conlegis quibusdam, male habentibus antiquorum Philoſophorum placita rejici, & lectiones Regii majori auditorum frequentia celebrari. Quibus adcedebat, quod cum IX Julii an. MDCXXXIX. ſub Arnoldo Senquerdio diſputatio haberetur, & Praeſes reſpondentem, cui juxta Carteſii ſententiam dubia movebat ſtudioſus quidam Regii diſcipulus, adjuvare conatus eſſet, Regius diſcipuli partes ſumpſerit, & magno animo contra conlegam diſputaverit; quo facto varios conlegas alienavit, uti narrat

Oo Baillet.

Baillet. vit. Cartesii lib. v. cap. v. & ut erat fervidissimi ingenii, variis dissertationibus Cartesii dogmata propugnavit, quibus non tantum Stratenum Medicinae, & Ravenspergerum Matheseos Professores, sed & Gisbertum Voetium irritavit, qui varias dissertationes & theses ei opposuerunt, Voetiusque eum haereticum pronuntiare non dubitavit; & libellis famosis in vulgum sparsis ipsi exprobatum est *ei caput circumagi ad instar molae Jutphasiensis*, uti narrat Velthuysius, tom. II. oper. p. MXLIII. in carmine a studioso quodam composito & post Voetii theses inpresso, his verbis petitus Regius:

Simia mendacis Galli, mendacior ipso.

Respondit quidem Regius scripto, cui titulus *Responsio, seu notae in appendicem ad corollaria Theologico-Philosophica*; verum Voetius effecit, ut Senatus Academicus, excepto Aemilio & Cypriano ab Oosterga, querelas contra Regium coram Magistratibus institueret, & Regio interdiceretur nullas lectiones neque scholas privatas praeter Medicas habere, ut ex Actis Magistratuum nostrorum XXI & XXII Februar. & XV Martii an. MDCXLII didici. videndus & Baillet. vit. Cartesii lib. VI cap. VII. & suasit Regio Cartesius, ut huic decreto Magistratuum pareret, vid. tom. I Epistol. Cartesii LXXXVII & XCIII. & quomodo Voetio responderet, praescribit epistola sequenti; nisi verum sit, quod Regius scripserat, scilicet se periclitari de professione, si Voetio respondeat, *quod miratus sum*; (sunt Cartesii verba) *nesciebam enim illum in vestra civitate regnare, magisque liberam putabam, & miseret me ejus, quod Paedagogo tam vili, & tam misero tyranno servire sustineat*; quo casu, ut taceat, monet, a quo tempore Philosophicis ab-

abstinuit, & Medicis se totum tradidit. & 11 Decemb. an. MDCLXI. titulum Professoris Medicinae primarii obtinuit. Die XXI. Januarii an. MDCXXXIV. uxorem duxit Mariam de Swart. Obiit vero die XIX. Februar. an. MDCLXXIX. vid. Graevii Epist. ad Heinsium tom. v. Syllog. Burm. p. DLXXXV, qui funebri oratione eum laudavit. Nescio vero quo casu factum sit, ut in conlectione Orationum Graevii ea omissa sit.

Scripta ejus sunt:

Physiologia, sive cognitio sanitatis, tribus disputationibus in Academia Trajectina publice proposita. Traject. MDCXLI. 4. qua Voetium irritasse, ita ut instituta querela apud Magistratus pene exciderit munere, narratur in Sorberianis pag. CLXXXI, ubi dicitur *Regius fuisse veritatis cognoscendae cupidus, nec acumine carens, quo posset indagare; & mirum quam enthusiasmata Cartesii suscepisse, & veneratum fuisse.* Porro de ejus Physiologia ita judicat Sorberius: *Regius nimis confidenter & audacius Physiologiae titulum usurpare visus est in thesibus. non est unius hominis explicationem polliceri rerum omnium, quas naturae vox ambitu suo complectitur, praesertim cum non parum juvent, qui praecesserunt, ut fatebatur Regius. Satius igitur fuisset titulum praescribere bujusmodi de Physiologiae sive &c. Exercitationes. sperare nimia facit titulus alius, nempe perlectis intellectisque tribus Disputationibus nihil superfuturum ad Pansophiam istam; quod sane sperare non ausim, licet vehementer id optarim.*

Spongia pro eluendis sordibus animadversionum Jacobi Primirosi in theses ipsius de Circulatione sanguinis. Leidae MDCXLI. 4. Jacobus enim Primirosius conscripserat *Animadversiones, quas pro circulatione sanguinis in Academia*

cademia Ultrajectina Regius disputandas proposuerat. Leidae MDCXL. qui & *Antidotum adversus Regii venenatam Spongiam sive vindicias animadversionum Regii Spongiae reposuit.*

Fundamenta Physices. Amstel. MDCXLVI. 4. Quae, licet Cartesius, cui, antequam evulgabat, legenda dederat, pleraque inprobaret, variosque errores ostendisset, invito Cartesio edidit, &, ut ei placeret, in praefatione invidendis elogiis Cartesium ornavit, quod male habuit Cartesium, qui non tantum in tom. I. Epist. XXII. docet Regium ejus scripta non intelligere, & ejus adsertiones nullo ordine positas, absque veris probationibus, ita ut paradoxae videantur, edidisse. vid. & Epist. XCVI, XCVII & XCVIII, verum & publice in editione Gallica Principiorum an. MDCXLVII. Regii librum inprobare coactus est. quare Regius in editione secunda horum *Fundamentorum* an. MDCLIV. omnia elogia, quae in Praefatione primae editionis Cartesio dederat, omisit; quod minime convenire symbolo, quo effigiem suam ornavit *candide & generose*, scribit auctor Praefationis ante tom. I. Epistol. Cartesii, qui & notat nimia φιλαυτία laborasse Regium, & nisi sibi praesumpsisset plus sapere Cartesio, multa de ejus ingenio sperandum fuisse. vid. Baillet. vit. Cartes. lib. VII. cap. VI & VIII.

Explicatio Mentis humanae, sive Animae rationalis. MDCXLVII. quam refutavit Cartesius, cui respondit Regius; nihil vero reposuit Cartesius; verum post ejus mortem tractatum apologeticum pro Cartesio contra Regium conscripsisse Tobiam Andreae Professorem Groningensem anno MDCLIII notat Baillet. vit. Cartesii lib. VII. cap. XIII.

Fun-

Fundamenta Medica Traject. MDCXLVIII. 4. Qui libri deinde sub titulo *de Arte Medica, & causis rerum naturalium* saepius inpressi sunt, ut an. MDCLVII, MDCLXIV, MDCLXVIII. 4.

Hortus Academicus Ultrajectinus. Traj. MDCL. 8.

Philosophia Naturalis. Amstel. MDCLI MDCLIV & MDCLXI. 4. quae ex lingua Latina in Gallicam versa prodiit Traj. MDCLXXXVI. 4. & neminem melius ostendisse causam spontanei motus Herbae pudicae, quam Regium in libr. IV. Philos. Natur. testatur Morhovius t. II. Polyh. lib. II. part. II. cap. XLIV. §. III. Hunc librum continere compendium Philosophiae Cartesianae, licet non satisfaciat omnibus, notat Struvius Biblioth. Philosoph. cap. V. §. IV.

Ejus *Praxis Medica* sub *Luminis rationalis* titulo prodiit Medioburgi anno MDCLXXXVI. deinde Theodorus Cranen Professor Medicinae Leidensis observationes edidit, quibus *Regii Praxis Medica* inlustratur & emendatur Leidae MDCLXXXIX. 4. vid. Lipsiens. Act. Erudit. Octobr. MDCLXXXIX.

Vid. Graevii Orat. in L. Acad. Traj. nat. Merklin. Linden. renovat. p. CCCC. & Molleri Homonymoscopia cap. II. §. XVII. pag. LXXIV.

RELANDUS (ADRIANUS) Ripensis Westfrisius, filius Johannis, pastoris Ripensis & deinde Amstelodamensis facundissimi, ex Agatha Prins, & frater Petri Jurisconsulti, cujus *Fastos consulares* Adrianus noster post fratris obitum evulgavit. Natus est die XVII Julii anno MDCLXXVI. Vix undecimum aetatis annum ingressus, scholarum stadio confecto, triennium in inlustri Amstelodamensium gymnasio moratus est, ibique Petrum Francium humanitatis studia, Alexandrum de

Bie, Philosophiam, Mathesin & Graecam linguam, Guilielmum Surenhusium linguas Orientales, Judaicasque antiquitates docentes, audivit. Deinde in Academiam Trajectensem concessit, & in domum Leideckeri receptus, se in celeberrimi Graevii & Leusdeni disciplinam tradidit. in Philosophia praeceptores habuit Gerardum de Vries & Johannem Luyts, quibus cunctas Philosophiae partes praecipientibus per tres annos pertinaci studio adhaesit eo cum fructu, ut, conscripta *de Libertate philosophandi* dissertatione, Magister Artium sit creatus, anno aetatis XVII. His praesidiis instructus animum ad coelestem doctrinam adplicuit, & Gerardi van Mastricht, Hermanni Witsii, Melchioris Leydekkeri, & Hermanni van Halen, celeberrimorum eo tempore Theologorum, sedulus auditor fuit. Deinde Leidam petiit, ut studia Theologica sub Frederico Spanhemio, Jacobo Triglandio, & Johanne Marckio absolveret. Stadio Academico confecto, praeficitur studiis filiorum comitis Portlandiae, & Philosophiam & linguas Orientales docendi provincia in Atheneo Lingensi ei obfertur, quam in se suscipere hortatu patris, qui filium tam longinque abesse nolebat, recusavit. Brevi post, anno scilicet MDCXCIX. Gelri Philosophiae professionem in Academia Harderovicensi ei demandarunt, & IV Novembr. MDCC. ad Academiam nostram translatus, literas Orientales & antiquitates sacras summo cum auditorum concursu docuit, quumque Frisii ad se adlicere conarentur, ut in Academia Franequerana juventutem in linguis sanctis erudiret, & Leidensis Academiae Curatores in animo haberent Jacobo Gronovio successorem dare, uti constat ex Actis Magistratuum nostrorum IV Januarii anno MDCCXIII

MDCCXIII & XVI & XXIII. Novembr. MDCCXVI, conditiones illas abnuit, & se nobis addixit. Uxorem duxit Johannam Catharinam Teelingiam, patre Johanne Consule Ziriczeensi & Maria Hoffera natam, ex qua Filiam Catharinam Elisabetham, nuptam Paulo Johanni de Ruever JCto, & filium Johannem Hubertum superstites reliquit. Obiit autem singulare illud Academiae nostrae ornamentum & decus v. Februar. an. MDCCXVIII. variolis exstinctus, quum tantum XLI. aetatis annum ageret, & ita virum eruditissimum in medio aetatis flore mors bonis literis eripuit, uti recte notat Fabricius de scriptor. Verit. Relig. Christ. cap. L. p. DCCXLVII. qui & jure merito *elegantissimi ingenii & exquisitae eruditionis virum* vocat tom. IV. Biblioth. Graec. lib. IV. cap. XXXIV. §. XIX. disertissima oratione justa ei persolvit Josephus Serrurier (qui male in nov. Liter. Lipsiens. an. MDCCXVIII. pag. CXXV. vocatur *Cerulier*) Medicinae & Philosophiae in Academia nostra Professor, vir optimus, & ob solidam eruditionem & morum integritatem magni habendus. Sepultus est Ripis, celeberrimo Westfrisiae pago, ubi primam adspexerat lucem, & condi mandaverat cum hoc epitaphio, quod sibi ipsi posuerat:

Terra tegit cineres, quae cunas praebuit olim,
Principium cursus, metaque facta mei.
Quisquis es, incertae stadium decurrere vitae
Dum licet, ante oculos meta sit usque tuos.
Conficitur spatium dispar, verum exitus omnes
Unus, & hac hora te quoque forte manet.
Ergo vive Deo, praepone aeterna caducis,
Atque animi potior sit tibi cura tui.
Quidquid agis, paterisve, tuis Christi exprime mores,
Non alia fas est scandere ad astra via.

Scri-

Scripta, quibus brevi isto vitae tempore nomen inmortale inter eruditos promeruit, haec sunt:

Notae ad Othonis historiam doctorum Mischnicorum, quas dum Leidae studiis operam dabat, evulgavit.

Oratio de incremento, quod Philosophia coepit hoc seculo, habita anno MDCXCIX, quum Philosophiae docendi provinciam in Academia Harderovicensi susciperet. Amstel. MDCC. 4.

Oratio pro lingua Persica, & cognatis literis Orientalibus, dicta XXI Februar. MDCCI, quum Linguarum Orientalium professionem ordinariam in Academia Trajectina susciperet Traj. MDCCI. 4.

Galatea, *lusus Poëticus*, inscio auctore prodiit Amstelod. MDCCI. 8. & deinde Traj. & MDCCX & MDCCXVIII.

Ut & *Notae in Tanaquillum Fabrum de vitis Poëtarum Graecorum* Gallice Amstel. MDCC. 12. ubi & exstat ejus *Ode in Poësin Lucretianam*, quae quoque legitur in Belgica versione Lucretii a Johanne de Wit edita Amstel. MDCCI. notante Fabricio tom. II. Biblioth. Latin. lib. I. cap. III. varia praeterea carmina, ut *Elegia ad Rever. D. Dominicum Passioneum, quum inter Harderovicum & Daventriam curru excussus & allisus solo crus laesisset* an MDCCVIII. & alia diversis temporibus edita, Poëtam felicissimum fuisse probant.

Analecta Rabbinica, in quibus continentur *Gilberti Genebrardi Isagoge Rabbinica, una cum ejus meditationibus & tabulis Rabbinicis: Christiani Cellarii Rabbinismus, sive institutio grammatica Rabbinorum scriptis legendis & intelligendis adcommodata: Joh. Drusius de particulis Chaldaicis Syriacis & Rabbinicis: Index commentariorum Rabbinicorum, qui in sacrum codicem ejusque partes conscripti sunt e libro Strimen, cui titulus Labia*

bia dormientium: Bartolocci vitae celebriorum Rabbinorum, qui in Sacrum Codicem ſcripſere R. Salomonis Aben-Esrae, D. Kimchi, Levi Ben Gerſon Abarbanelis & R. Moſis Alſchech: & D. Kimchi in decem priores Pſalmos Davidis commentarius cum Latina verſione Ambroſii Janvierii. Traject. MDCCII & MDCCXXIII. 8. quae recenſent Lipſienſes Act. Erudit. Febr. MDCCXXIV. utiliſſimus tyronibus harum literarum liber dicitur a Fabricio in Bibliogr. Antiq. cap. I.

Diſſertationes quinque de Nummis veterum Hebraeorum, qui ab inſcriptarum literarum forma Samaritani adpellantur: accedit Diſſertatio de Marmoribus Arabicis Puteolanis. Traject. MDCCIX. 8. quae *Diſſertationes* antea ſeparatim prodierant Amſtel. MDCCII. & MDCCIV. vid. Lipſienſ. Act. Erudit. April. MDCCIII & Septemb. MDCCIX. & Fabric. Bibliogr. Antiq. cap. XVI § IX. Laudat has van Til Biblioth. Theolog. ſelect. pag. LII.

De Religione Muhamedica libri duo Traj. MDCCV & MDCCXVII. 8. vid. Lipſienſ. Act. Erudit. April. MDCCVI. & Journal Literaire tom. X. pag. XXVII. & ſeqq. qui quoque Belgice, Germanice, Gallice & Anglice prodierunt, notante Fabricio de Scriptor. qui veritat. religion. Chriſt. aſſer. cap. L. pag. DCCXLVII.

Diſſertationes miſcellaneae, ſcilicet de ſitu Paradiſi terreſtris: de mari rubro: de monte Garizim: de terra Ophir: de Diis Cabiris: de veteri lingua Indica: de reliquiis veteris linguae Perſicae: de Perſicis vocabulis Talmudis: de jure militari Mohammedorum contra Chriſtianos bella gerentium: de linguis inſularum quarumdam orientalium: de linguis Americanis, & de gemmis Arabicis. Traj. MDCCVI MDCCVII & MDCCVIII. III vol. 8. vid. Lipſienſ. Act. Erudit. Februar. MDCCVII.

Oratio in obitum Pauli Bauldry. Traj. MDCCVI. 4.

Decas exercitationum Philologicarum de vera pronuntiatione nominis Jehovah, quarum quinque priores Johannis Drusii, Sixtini Amamae, Ludovici Capelli, Johannis Buxtorfii, & Jac. Altingii lectionem nominis Jehovah impugnant; posteriores quinque Nic. Fulleri, Th. Gatakeri singulae, & ternae Job. Leusden tuentur. Traject. MDCCVII. 8. vid. Lipsiens. Act. Erudit. Decemb. MDCCVII.

Antiquitates sacrae veterum Hebraeorum. Trajecti MDCCVIII. 8. Compendium, juxta quod antiquitates sacras in scholis privatis exponebat & docebat; quod longe locupletius, castigatiusque prodiit Trajecti an. MDCCXII. & eodem anno Leucopetrae cum praefatione Johannis Francisci Buddei juxta Hausmanni Introduct. in notitiam Scriptor. Homiletic. cap. II. §. XXXV. & Lipsiae an. MDCCXIV. & iterum Traj. an. MDCCXVII. & opera Bucheri Bud. MDCCXVII. 8. quod compendium *elegans* vocat Fabricius in Bibliogr. antiq. cap. I. §. VIII. & recensent Lipsienses in Act. Eruditor. Maji MDCCIX.

Oratio de Galli cantu Hierosolymis audito. Traj. MDCCIX, quam die XXVI Martii d. a. recitavit, quum Rectoris magnifici munere abiret. Haec in linguam Belgicam versa prodiit Traj. MDCCXVIII. 8.

Enchiridion studiosi Arabice conscriptum a Borhannedino Alzernouchi, cum duplici versione Latina, altera Frederici Rostgaard sub auspiciis Josephi Banese Maronitae Syri, altera Abrahami Echellensis. Traj. MDCCIX. 8. vid. Lipsiens. Act. Erudit. April. MDCCX.

Elenchus Philologicus, quo praecipua quae circa textum & versiones Sacrae Scripturae disputari inter Philologos solent, breviter indicantur, in usum studiosae juventutis. Traject. MDCCIX. 12.

Bre-

Brevis introductio ad Grammaticam Hebraeam Altingianam. Accedit ad exercitium analyseos liber Ruth cum commentariis Rabbinicis & observationibus Masoreticis, Hebraice & Latine. Traj. MDCCX. 8. vid. Lipsiens. Act. Erudit. Octob. MDCCX.

Epicteti Manuale & Sententiae, quibus accedunt tabula Cebetis, & alia ejusdem argumenti, cum notis Claudii Salmasii & Marci Meibomii. Ibid. MDCCXI. 4. vid. Lipsiens. Act. Erudit. August. MDCCXI.

Lettre a son excellence Monseigneur Le Comte de Kniphuysen sur une piece d'or trouvée sur ses terres. Ibid. MDCCXII. 8. vid. Lipsiens. Act. Erud. Octobr. MDCCXIII.

Palaestina ex monumentis veteribus illustrata, & chartis Geographicis accuratioribus adornata. Ibid. MDCCXIV. II. vol. 4. recensent Lipsienses Act. Erudit. Januar. MDCCXV. Opus stupendae eruditionis & inmortali laude dignissimum, recusum in Germania Norimbergae an. MDCCXVI. 4. sed quae editio longe inferior est priori, in qua errata omnia in Trajectina editione ad calcem notata, manserunt, notante Zeltnero in Theatro virorum eruditorum qui Typographiis laudabilem operam praestiterunt pag. DLXXXVI. In qua *Palaestina* pulcherrimam Eusebii libro de locis Hebraicis lucem adtulisse testatur Fabricius in Bibliogr. Antiq. cap. v. §. IV, & v. laudat hunc laborem Relandi, & eum *virum exquisitae eruditionis* vocat. versus est hic liber in linguam Belgicam, omissis observationibus literariis, & prodiit Trajecti an. MCCCXIX. hoc titulo: *Palaestina opgeheldert, of de geleegentheid van het Joodse land uyt de gedenkstukken der ouden getrokken, en op vaster gronden als voorheen bewezen en aangetoont door den Heer Adriaan Reland.*

Oratio de usu antiquitatum sacrarum. Traj. MDCCXIII.

Anno MDCCXV. edidisse *Mappam Geographicam Japoniae* nuntiant Nova Liter. Lipsiens. an. MDCCXV. pag. CXLIX & MDCCXVI. pag. LXXXII.

De Spoliis templi Hierosolymitani in arcu Titiano Romae conspicuis. Ibid. MDCCXVI. 8. vid. Lipsiens. Act. Erudit. Februar. MDCCXVII. & Journal Literaire tom. IX. pag. CCCVII.

Belgice edidit *vitam Ebn Jokdan.* 8.

Exstat & Ejus *Epistola ad Johannem Conradum Hottingerum*, ante *Hottingeri commentarium Philologicum sive Exercitationes decem de decimis Judaeorum*, qui qui liber Leidae an. MDCCXII in 4. prodiit.

Dissertatio ejus *de Uxore domiseda in Epist. ad Titum cap.* II. *com.* V. legitur in Bibliotheca Historico-Philologico-Theologica Bremensi Class. I. Fascic. III. V. quam non sine insectatione Relandi refutavit Jacobus Hasaeus in eadem Biblioth. Class. III. Fascic. VI. II. p. MXIX. vid. vener. Pat. Syllog. Epistol. t. IV. pag. DCV. in notis. Exstat quoque in Class. I. Fascic. II. ejus *Dissertatio de Tryphone Judaeo Justini martyris antagonista, in qua probatur eum a R. Sarphone diversum fuisse.* Eodem tempore quo dissertationes *de uxore domiseda*, & *Tryphone Judaeo* edebat, etiam tertiam in lucem emisit *de Barbaris & Schytis ad Coloss. cap.* III. *vers.* XI. Fuerunt autem dissertationes Academicae, quae publice ventilatae sunt anno MDCCXVII.

Edidit & fratris *Petri Relandi Fastos Consulares.* Traject. MDCCXV. 8.

In animo habuit varia *vetera Itineraria* edere.

Elogium viri hujus summi exstat in Actis Eruditor. Lipsiens. August. MDCCXVIII. Histoir. Critiq. de la Re-

Republ. de lettres t. xv. p. ccccxii. Journal Literaire tom. x. pag. ccxi. & feqq. Fabric. t. vi. Hift. Biblioth. Fabrician. p. cxxi. Klefeker. Bibliothec. Erudit. Praecoc. p. cccxiv. & feqq. & apud Niceron Memoir. pour fervia a l'hiftoire des homm. illuftr. &c. t. i. p. cccxxxix. & tom. x. part. i. pag. lxii. & part. ii. pag. lxxvii.

RENERIUS (HENRICUS) Natus in urbe Hojo ad Mofam anno MDXCIII. Primum Leodii, deinde Lovanii in Falconis collegio adfcitus, ftudiis operam dedit. Lovanio relicta Leodium repetiit, ibique S. S. Theologiae ftudio jam initiatus, lectione Inftitutionum de Chriftiana religione maximi Calvini, ita de veritate puriorum facrorum perfuafus eft, ut patriam fuperftitionem ejuraret, &, ut iram & indignationem parentum effugeret, Leidam fe contulit, ubi, in collegium Gallicum receptus, per quinquennium facrarum literarum ftudio incubuit. Academicis ftudiis abfolutis, ut fibi honefte victum quaereret, (a patre enim ob mutata facra exhaeredatus erat) fcholas privatas Leidae inftituit, totumque fe Philofophicis ftudiis tradidit; & primus fuit inter Batavos, qui Cartefio innotuit, cum quo arctiffimam amicitiam per omnem vitam coluit; tantamque doctrinae famam jam comparaverat Renerius, ut poft mortem Burgersdici Curatores Leidenfis Academiae de Renerio fucceffore dando deliberarent. Qui cum moras necterent, nofter conditiones ampliffimas, quibus ftudiis trium inluftrium juvenum praeficiebatur, amplexus eft, & incertae vocationi praetulit, ut ex epiftola Renerii ad Gaffendum probat Baillet vit. Cartef. lib. iii. cap. iv. & ex epiftola ejus ad Cunaeum MS. non edita, data xii. Auguft. MDCXXIX. conftat Amftelodami habitaffe apud Johannem Eremitam

tam (Hans l'Hermite) cujus forte filiorum paedagogus fuit. Major vero ejus erat eruditio, quam ut inter paedagogos consenesceret, unde Daventriensibus, ut Philosophiam profiteretur, se addixit anno MDCXXXII. & Cartesius, ne a tum caro amico divelleretur, Daventriam quoque lares transtulit, ibique ad annum MDCXXXIV. permansit. quo quum Trajectini novam inlustrem scholam aperuissent, illi Renerio Philosophiam docendi provinciam demandarunt, qui, inpetrata discedendi venia a Daventriensibus, se nobis tradidit, & optimi Professoris partes sustinuit. Quumque postea, anno scilicet MDCXXXVIII. Daventrienses Martinum Schookium vocassent, literisque peterent, ut Magistratus nostri eum dimitterent, illi humanissimis verbis rescripserunt se facile consentire ad remunerandum favorem, quem Daventrienses praestiterant, quando Renerium, Philosophum tam celebrem & excellentem, iis non invidissent, sed abire permisissent, uti ipsa decreti verba XIII Octobr. d. a. sonant. Vixit vero cum Cartesio conjunctissime, *abdita naturae & coeli extima penetrare ab eo edoctus*, uti tradit Aemilius ante carmen, quo funus ejus prosecutus est, quod legitur post ejus Orationes pag. CCCCXII. & ipse in epistola ad Marsennum de Cartesio testatur: *Is est mea lux, meus sol, erit mihi semper Deus &c* Summa vero cum prudentia & animi moderatione juxta Cartesii methodum naturae principia magis veritati conformia juventuti instillavit, ita ut nullos fere adversarios, qui ejus doctrinae se obponebant, invenerit: quam viam si instititisset Regius, sanior Philosophia plures fautores, & imitatores habuisset, & forte Aristotelicae Philosophiae sectatores se dociliores praestitissent. Maxime vero indu-

strium

ſtrium & diligentem Renerium fuiſſe inde conſtat, quod per quamque hebdomadam ſex lectiones publicas, & duodecim privatas maxima auditorum frequentia habuerit. quibus laboribus ne conficeretur, Magiſtratus decreto XXVI. Februarii MDCXXXVIII duarum recitationum gratiam fecerunt. Nimiis autem vigiliis & laboribus enecato, eodem anno febris maligna per ſex menſes longioris vitae ſpem praecidit. Narrat auctor vitae Carteſii, noſtrum hortatu amicorum, qui, ei coelibem vitam agenti, perſuaſerant matrimonium ineundum, illudque recuperandae priſtinae ſanitatis unicum remedium ſupereſſe, virginem honeſtam thori ſociam ſibi elegiſſe; verum ipſo nuptiarum die menſae adcumbentem, male habere ſe ſentientem, in lectum deportatum, brevi poſt ſcilicet XVI Martii MDCXXXIX anno aetatis XLI obiiſſe. In quo tamen fallitur Bailletus; duas enim habuit uxores, prima fuit Anna Vivien, poſteriorem Annam Velthuſiam matrimonio ſibi junxit die XXI Octobr. anno MDCXXXVIII. neque obiit XVI Martii; Aemilius enim eum oratione funebri laudavit XV. Kal. Apr. ſive die XVIII Martii, & quidem poſtridie exſequiarum. obiit itaque VIII vel IX Martii anni MDCXXXIX. certe ex rationibus Eccleſiae majoris conſtat ſonitu campanarum mortem ejus Trajecti defletam eſſe die X Martii; inter ſecundum igitur matrimonium & mortem ferme quinque menſium ſpatium interceſſit. Vidua ejus poſtea ad ſecunda vota transiit, ac nupſit cuidam Adriano van Tyell, qui Gorinchemi habitabat, uti mihi indicavit celeb. Drakenborchius. Cadaver optimi hujus Profeſſoris in templo majori conditum eſt, funerique adfuerunt omnes Magiſtratus & Profeſſores, & poſtridie Oratio habita ab Antonio Aemilio, qua egregiis enco-

comiis merita Renerii posteritati commendavit. In qua oratione quum Aemilius Cartesium *nostri seculi Atlantem & Archimedem unicum* adpellasset, bilem movit Gisberto Voetio, uti infra in Voetio videbimus. vid. Baillet. vit. Cartes. lib. v. cap. II & III.

Praeter dissertationes quasdam Academicas, *nulla* scripta posteritati reliquit.

RODENBURGIUS (CHRISTIANUS) Trajecti XXVI Junii an. MDCXVIII. natales sortitus est, patre Johanne & matre Gertrudi Bor progenitus. Patrem admodum puer amisit, & traditus fuit curae avunculi Petri Borrii, primo judicii civitatis patriae a secretis, deinde Senatoris & Judicis urbani, quem Thaletem suum, & a cujus manu atque institutione se profectum esse, gloriatur in praefatione ante tractatum de Jure conjugum, & ad quem exstat epistola Barlaei XXII. Avunculus ejus major fuit Petrus Borrius celeberrimus ille Historiarum Belgii conditor, uti patet ex carmine, quod noster juvenis XVIII annorum composuit ante tomum ultimum Historiarum Borrii. Studiis ex voto absolutis, & Juris utriusque Doctoris titulum adeptus, primo ad petitionem & rogationem dicti avunculi Petri Borrii judicibus urbanis a secretis, ei, ut in illo munere vicariam operam praestaret, adjungitur, uti legitur in actis nostrorum Magistratuum XV & XXIII Martii MDCXLII. Postea scilicet XXVII Martii MDCXLIII. ipse a tabulis, & die XXV Maji an. MDCXLIX. inter Senatores supremi tribunalis adlectus, summa cum integritate munere illo functus est. & tanta juris scientia excellebat, ut anno MDCLIV. nomine Ordinum generalium in Angliam sit missus, controversiarum inter societatem Indiae Orientalis Angliae & Belgii dirimendarum

rum causa. Ex Anglia redux XXVI Septembris ejusdem anni, quae ibi gessit, in conventu Ordinum nostrorum enarravit. Anno MDCLVII nomine civitatis patriae judex sedit in conlegio, quod nomine *Chambre demi partie* in annalibus patriis notissimum est. Canonicus Ecclesiae D. Petri Trajectensis VIII Februar. an. MDCLIX in principem seu Electorum ordinem adscitus est, & dignitatem Decani consecutus XXI Septemb. an. MDCLX, variis muneribus et honoribus optime pro republica gestis clarus exstitit. Fuit enim extra ordinem supremi dicasterii Senator, & ad conlegium Ordinum generalium, ut & ad Consilium status Belgii delegatus; ita ut merito celeberrimus Graevius Orat. in L Acad. Traject. natal. *non tantum scriptis, sed & maximis honoribus, quibus functus est, inlustrem* pronuntiet. Duas duxit uxores, priorem Mariam de Goyer die IV Maji anno MDCXLI quibus nuptiis gratulatus est Kinschotius lib IV. Poemat. p. CCV. alteram Gertrudem Gelon anno MDCLIII. Obiit vero vir egregius XVIII Januarii an. MDCLXVIII.

Hunc *tam Juris civilis, quam ejus, quod nobis patrium est, peritissimum* pronuntiat vir inlustrissimus, singulare supremi Tribunalis decus & ornamentum, Guilielmus van der Muelen Annot. over de Ordonn. der Stad Utrecht rubric. XXII art. VII. no. XIV. Edidit.

Tractatum de Jure conjugum, in quo de viri in uxorem potestate, eorumque obligationibus, mutuis gratificationibus, bonorum communione, pactisque dotalibus, illustriores controversiae ad usum fori patrii vicinarumque regionum expenduntur, cum tractatione praeliminari de Jure quod oritur ex statutorum vel consuetudinum discrepantium conflictu. Trajecti MDCLIII. 4. In octavo quoque Ant-

verpiae prodiisse memorat Graevius, quam editionem inspicere non licuit. magni vero hic Tractatus stilo tersissimo scriptus, hodie fit a causidicis nostris. Memorabile quoque est, quod duo viri nobilissimi ex equestri ordine Gerardus de Reede de Drakesteyn & Gerardus de Reede de Renswoude, Rodenburgio hunc foetum carmine gratulati sint, quo insigni exemplo evidentissime patet, politiores & elegantiores literas eo tempore minime neglectas, sed a viris primariis magis quam hoc seculo excultas fuisse.

Rodenburgii ope & consilio se adjutum in concinnandis libris de Auctionibus testatur Matthaeus in praefatione, ubi & epigramma Rodenburgii conspicitur. Sic & carmen composuit in commentarium ejusdem Matthaei de Criminibus, unde constat non infelicem Poëtam fuisse.

RÖELL (HERMANNUS ALEXANDER) Natus est anno MDCLIII in praedio Dölberg, sito in Comitatu Marcano Westphaliae prope Unnam, patre Johanne, Domino in Dölberg, qui per omnem aetatem militiam secutus anno MDCLVI alae equestri praefectus obiit, & matre Elisabetha Bruggemans, quae anno praecedente MDCLV fatis concessit. Optimis itaque parentibus in tenerrima aetate orbatus, tutorum curae traditur, & ab iis, haustis in urbe Unna utriusque linguae fundamentis, ad inlustre Gymnasium urbis Hammonae ablegatur, ubi celeberrimi nominis Philosophum Abrahamum Gulichium, Philosophiae & Eloquentiae praecepta docentem, & Adrianum Pauli, linguae sanctae cognitionem profitentem, audivit, tantaque animi contentione studiis incubuit, ut anno MDCLXX sub praesidio optimi praeceptoris Gulichii dissertationem *de Studio Mathe-*

ma-

matico Philosophiae praemittendo defenderit. Relicto eodem anno hoc Gymnasio, Trajectum descendit, ut beatae memoriae avo meo Francisco Burmanno, sacras literas non sine eruditionis & pietatis fama interpretante, praeceptore uteretur. Ubi cum tuto propter adpropinquantem infenso animo Galliae Regis militem commorari non posset, Groningam tetendit, ut Jacobo Altingio celeberrimo Theologo adhaereret; verum hostiles copiae, huic urbi quoque extremam ruinam minitantes, Groningam & totum Belgium deserere coegerunt. Suscepto itaque in Germaniam itinere, Bremae, Marpurgi & Heidelbergae aliquantulum substitit, & eruditissimos Theologos, qui iis in locis docebant, sibi faventes & amicos reddidit. Dein Helvetios adiit, & ex Heideggeri, Mylleri & Suiceri praeceptis rerum divinarum uberrimam scientiam sibi comparavit. Quibus anno MDCLXXIV valedictis, patriam repetiit, & per biennium Hammonense Gymnasium frequentavit, quod celebre eo tempore reddebat Theologus consummatissimus Wilhelmus Momma. Inde iterum Trajectum descendit, ut sub auspiciis beati avi finem Academicis studiis faceret, ejusque per annum & dimidium sedulus auditor fuit. Tandem Leidensem Academiam quoque invisendam existimans, ibi per aliquot mensium moram Spanhemium, Wittichium, Le Moyne & Hulsium audivit. Ex praecipuorum itaque Theologorum, quibus ea aetate ecclesia nostra fulguit, praeceptis quum animum coelesti doctrina inbuisset, in patriam revertitur. Ubi vix pedem figerat, quin a Coloniensibus in pastorem eligatur; verum adversa valitudine inpeditus fuit huic ecclesiae operam, quam addixerat, praestare. A morbo illo, qui eum per sesquiannum fere pedem vix

domo efferre permiserat, liberatus, ab Elisabetha Frederici Bohemiae Regis filia Abbatissa Hervordiensi, ut ei a sacris esset, evocatur. Quod munus ad mortem optimae Principis, quae incidit in annum MDCLXXX, exercuit, eaque defuncta Bremam secessit, ubi per sex menses privatis studiis mentem divinis scientiis altius excoluit. Quibus peractis, expetitus est ab Albertina Principe Arausionensi, Wilhelmi Nassavii Principis Frisiae Gubernatoris vidua, ut ipsi a concionibus esset, ibique per biennium aulici praeconis partes sustinuit. Deinde in urbem Daventriam lares transtulit, ubi ad annum MDCLXXXVI Ecclesiasten egit, quo ad Franequeranam Academiam translatus est. Quum enim anno MDCLXXXV. Frisiae Academiae Curatores Philosophiae ordinariam professionem ei demandassent, conditionem abnuit, neque accepit, nisi extra ordinem Theologiae professione ei quo que oblata; quam tamen ante inaugurationem ordinariam declararunt. Stationem Franequeranam cum Trajectina commutavit, luculentis & maxime honorificis conditionibus ad Theologiam nostra in Academia profitendam XI Junii an. MDCCIV vocatus; quam spartam ad annum MDCCXVIII exornavit, quo XII Julii Amstelaedami obiit anno aetatis LXVI. Uxor ei fuit Cornelia Bailli, quae cum lautissima dote numerosa eum prole beavit, cujus tres tantum superstites hodie sunt, Johannes Alexander J.U.D. qui per aliquot annos in inlustri Gymnasio Daventriensi Jus civile titulo Professoris interpretatus est, nunc vero hic Trajecti sibi, Musis, & amicis vivit, vir omnium qui literas & morum honestatem amant, aestimatione dignus; Sara nupta Danieli Schorer, patricio Medioburgensi; & Wilhelmus Medicinae Doctor, qui Amstelaedami Ana-

Anatomen publice docet. Vidua vero obiit XVI. April. an. MDCCXXXVII.

Fuit certe sine controversia summus Philosophus & Theologus. An vero singulari opinione *de Generatione Filii Dei & Morte temporali fidelium*, meruerit inter haereticos adscribi, Theologis disceptandum relinquimus.

Errorem Röellii *de Generatione filii Dei* ortum ex dogmate Cartesii *nihil verum esse, nisi quod clare & distincte percipi possit*, ostendere conatur Ludewig de Philosophis caute legendis cap. I. §. VII. tom. II. Opuscul. pag. DCXXXIX. ubi illum vocat *virum ingenio acutum, judicio acrem, in dicendo promptum, suavem ac facilem.* Symbolum, quo usus est, exhibet Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. XI. pag. CXLVI.

Scripta ejus sunt:

Oratio Inauguralis de Religione rationali. Franeq. MDCLXXXVI & non MDCLXXXV, uti Fabricius de Scriptor. Relig. Christian. c. XXIV p. CCCCXCVII, quam postea edidit titulo *Dissertationis de Religione rationali* Franeq. MDCC. Traject. MDCCXIII. 8. vid. Act. Erudit. Lipsiens. an MDCCII pag. CCCLXII. & editionis quintae Herbornae an MDCCV in 8. meminit Fabric. d. l. cap. XX pag. CCCCLXVI. In linguam Belgicam quoque versa est. Hunc libellum de Religione rationali *elegantem & pereruditum* vocat Heumannus de Libr. Anonym. & Pseudon. p. I. cap. II. §. V. Celeb. van Til Biblioth. Theol. select. pag. CVII. haec de eo scribit: *Est amicus noster Philosophus subtilissimus, multaque habet cognitu utilia, licet, salva amicitia, etiam intercedant, quibus calculum nostrum non adjicimus. Prudenter itaque legendus est, & cavendum a Philosophia, quotiescumque philosophemata su-*

sugillant revelata. Evidentia enim revelationis debet nos revocare ad dubitationem in ratiociniis.

Examen breve positionum XII. *viri amplissimi Ulrici Huberi.* Franeq. MDCLXXXVII. 4.

Vindiciae examinis brevis positionum XII *Cl. viri Ulrici Huberi, oppositae ejus Stricturis, quibus mala ejus fides & calumniae demonstrantur & refelluntur.* Ibid. MDCLXXXVII. 4. quae duo scripta recensentur in tom. VI. Biblioth. Univ. & Hist. pag. CCCCLXXXIV & D.

Theses Theologicae de generatione Filii, & morte fidelium temporali. Franeq. MDCLXXXIX. 4. quibus editis adversarios nactus est summum Theologum Campegium Vitringam, plurimosque alios, qui variis dissertationibus opinionem Röellii inpugnarunt. Hinc noster anno MDCLXXXIX & MDCXC binas iterum evulgavit dissertationes Theologicas de eodem argumento, oppositas Cl. Vitringae de eadem materia dissertationibus. Johannes David Brugmannus Westphalus conscripsit Dissertationem Theologicam in novas quorumdam Clariss. Batavorum Röellii & Rhenferdii de morte temporali hypotheses inquirentem Lipsiae MDCCIV habitam & editam, & postea anno MDCCV Franequerae recusam in 4. quam commendat Crenius Animad. Philol. & Histor. part. XVIII p. CLIV.

Kort en eenvoudig berigt van het verschil over de geboorte des Zoons, en tydelyke doot der geloovigen, MDCXCI. 4.

Dissertationes Philosophicae de Theologia naturali duae, de Ideis innatis una Cl. Gerardi de Vries diatribae opposita. Franeq. MDCC. 8. vid. Lipsiens. Act. Erudit. Aug. MDCCII.

Oratio funebris de vita & morte Philippi Matthaei, bono-

honorarii Medicinae in Academia Frisiorum Professoris. MDCCI.

Oratio inauguralis habita Trajecti de Theologia, & Theologiae supernaturalis prae naturali praestantia. Traj. MDCCIV. 4. quae & in linguam Belgicam versa prodiit.

Commentarius in principium Epistolae Pauli ad Ephesios, quo etiam continetur demonstratio divinitatis scriptorum Pauli. Traject. MDCCXV. 4.

Commentarii in Epistolam S. Pauli ad Ephesios pars altera, & brevis epistolae S. Pauli ad Colossenses exegesis, opus postumum. Traj. MDCCXXXI. 4. ubi praefixa legitur praefatio filii Dionysii Andreae, Theologiae & Philosophiae Doctoris, & in Gymnasio Daventriensi Philosophiae Professoris, & deinde civitatis Daventriae Consulis, in qua famam parentis vindicat a calumniis Fruterii verbi divini ministri Roterodamensis.

Explicatio Catecheseos Heidelbergensis. Traj. MDCCXXVIII. 4. qui liber postumus ab eodem Dionysio Andrea est editus.

Praeterito anno prodiit ejus *Exegesis in Psalmum LXXXIX opus postumum.* Duisburgi 8.

Edidit & *Gulichii Analysin & Compendium librorum Propheticorum antiqui & novi foederis.* Amstel. MDCLXXXIII. 4. & de vita Gulichii laboriosa & moribus optimis, alibi plura se dicturum promisisse Röellium, refert Mayerus in Biblioth. Biblica Differt. VIII. num. XV.

Eenige uytgeleezene Leerredenen van Antonius Rousse in zyn leeven Predikant te Mastricht, quibus prae-

fa-

fationem praemisit, in qua de Pastorum Doctorumque munere disserit. MDCCII. 4.

Ut & *Prophetiam Zachariae explicatam a viro* Cl. *Tzatmar Nemethi*, cui amplam *de Sermone Prophetico* dissertationem praemisit. MDCCXIV.

Varias quoque conscripsit Dissertationes Academicas, quas recensent eruditi Bibliothecae Bremensis editores Class. II. Fascic. IV, unde pleraque haec excerpsimus. vid. & Nova Literar. Lipsiens. an. MDCCXVIII p. DCXXVI.

ROSWEIDUS (HERIBERTUS) celeberrimi nominis Jesuita natus est Trajecti. XI Kal. Febr. an. MDLXIX. vigesimum aetatis annum agens societati Jesu nomen dedit. Philosophiae studiis Duaci incubuit, quam deinde, ut & sacras literas ibidem & Antverpiae professus est. Deinde lustratis plerisque Belgii Academiis ad scribendum se adplicuit, & antiquitatum ecclesiasticarum peritissimum ostendit. Licet vero acerrimus avitarum superstitionum fuerit vindex, & scriptores, qui ab eo dissentiebant, & purioribus sacris nomen dederant, non satis benigne & humaniter tractet, sed ubique traducat, debita tamen laude non frustandum existimo; humanioribus enim literis quam maxime inbutum, & omnis aevi, praesertim medii, monumenta, & inprimis sacra, indefesso labore pervestigasse, luculenter probant ejus scripta, quibus nomen inter eruditos meruit. Ita ut merito Scriverius ad Martialem II, LXXXV *virum spectatae diligentiae & eruditionis* vocet; & Gouthoeven Chron. part. I. p. CCXXV *Heribert Rosweide een van de geleerste der Jesuyten in de Nederlanden, zo in de Griekse als Latynse tale.* & Cl. Graev. Orat. in L Acad. Traject. nat. *Societatis Je-*

Jesu Sacerdotem doctissimum pronunciet. Insigni elogio eum mactat Sweertius in Epistolis Camdenianis p. CXLVII. a Barthio lib. XIV Adverf. cap. ult. dicitur *doctissimus & clarissimus vir.* & lib. XXXI Adv. cap. XIII. *Eruditissimus, praeclare de bonis literis meritus hactenus & mereri etiam porro studens.* ab Oudino de Scriptor. Eccles. tom. I. pag. DCCCCXX. *vir eruditus, sed cui otium non sufficiebat, ideoque coactus saepe studiis & curis aliorum uti.* tom. II. pag. DCCCCXCVII. *vir praeclare de literis ob insignia opera, quae in lucem edidit, meritus.* & tom. III. p. 2547. *Theologus doctissimus societatis Jesu.* a Fabricio Tom. III. Biblioth. Latin. lib. IV. cap. III. p. DIII *vir pius & eruditus.* Multum vero de Rosweido conqueritur Baudius cent. II. Epist. LXXV. Obiit Rosweidus Antverpiae V Octobr. MDCXXIX, aetatis LX, uti Bollandus in epistola, quae reperitur inter Vossianas CCCCLXXI, nuntiat.

Scripta ejus sunt:

Fasti Sanctorum cum actis praesidialibus Sanctorum Taraci, Probi, & Andronici. Antverp. MDCVII. 8. continet vero speciem & delineationem operis, quod moliebatur *de vita Christi, ac B. Mariae Virginis, Sanctorumque*, quod tomis XVIII constaret, & notat celeberrimus Fabricius tom. IX Biblioth. Graec. p. XXX ex Ittigio de Bibliothecis Patrum, quod, cum hanc sciagraphiam conspexisset Bellarminus, rogaverit, qua aetate esset, qui haec tanta promitteret? & quum didicisset quadraginta jam annos natum esse, porro quaesiverit, illine sit exploratum victurum se adhuc ducentos annos? tantum enim temporis requiri ad illa pro dignitate digerenda & elaboranda. Eventum vero huic sententiae respondisse patet, quod ultra seculum elapsum sit, quo post Rosweidi obitum Bollandus, Pa-

pebrochius aliique in edendis Vitis Sanctorum operam dederunt, & nondum ad umbilicum pervenerunt.

Disputatio de fide haereticis servanda ex decreto Concilii Constantiensis cum Daniele Plancio Scholae Delphensis moderatore, in qua quae de Husso historia est, excutitur. Antv. MDCX. 8.

Notationes in vetus Martyrologium Romanum & Martyrologium Adonis ad MSS. recensitum. Ibid. MDCXIII. Fol. & Paris. MDCXLVI. & in Bibliotheca Patrum tom. XVI edit. Lugdun. an MDCLXXIX. notas has *eruditas* vocat Labbaeus de Scriptor. Eccles. t. I p. XII. Valesius in editione Eusebii Histor. Eccles. subjecit dissertationem de *Martyrologio Romano, quod edidit Rosweidus*, in qua contra eum probare conatur, nullum unquam fuisse proprium ac particulare Martyrologium ecclesiae Romanae ante illud, quod jussu Sixti quinti Papae Romani est editum, & adnotationibus Baronii inlustratum; & Martyrologium non Romae, sed Aquilejae compositum, totumque fere descriptum ex ecclesiastica historia Rufini Presbyteri Aquilejensis, cum ipsis etiam mendis quae in Rufino existant.

Johannis Moschi Pratum Spirituale cum notis. Ibid. MDCXV fol.

Vitae Patrum, sive de vita & verbis seniorum libri decem, historiam Eremiticam complectentes, auctoribus suis & nitori pristino restituti ac notationibus illustrati: accedit Onomasticon rerum & verborum difficiliorum cum multiplici Indice. Ibid. MDCXV. Lugduni MDCXVII & auctius Antverp. MDCXVIII fol. vid. Possevini Apparat. Sac. t. I. p. DCCXXXV. quam posteriorem editionem ad an. MDCXXVIII. referunt Labbaeus de Script. Ecclesiast. t. I. p. CCCCXLVIII. ubi *Onomasticon* hoc vocat *eruditissimum:* &

& Fabricius tom. IX Biblioth. Graec. lib. V. cap. XXXII, ubi praeclarum hoc opus recenset p. DCXXI. ut & Lipenius Biblioth. Theol. pag. DCXXI. Continet vero hoc *Onomasticon* medii aevi, ut & rituum, eruditissimam explicationem.

Vindiciae Kempenses pro Thoma de Kempis, auctore libri aurei de Imitatione Christi adversus Constantinum Cajetanum Abbatem S. Baronti ordinis S. Benedicti. Ibid. MDCXVII. 12. & juxta Lipenium Biblioth. Theolog. t. II p. CLXV an. MDCXXII. & ejus recensione *Thomae a Kempis de imitatione Christi libros* prodiisse MDCXVI. 24. scribit Draudius Biblioth. Class. tom. I. pag. CCCXXX.

Lex Talionis XII *Tabularum Cardinali Baronio ab Isaaco Casaubono dicta, retaliante Rosweydo.* Ibid. MDCXIV. 8. ad annum MDCXV refert Fabricius tom. XII Biblioth. Graec. p. CLXXV.

Contra hunc librum Jacobus Capellus defensionem Casauboni in se suscepit, & edidit *Vindicias Casaubonianas contra Rosweydum* Sedani MDCXIX. notante Zeltnero in Theatro erudit. viror. qui speciat. Typogr. laudab. oper. praestit. p. CX.

Contra Capellum scripsit Rosweidus *Anti-Capellum, sive explosionem naeniarum Jacobi Capelli, quas funeri Isaaci Casauboni ad Legem* XII *Tabularum in Vindicis suis accinuit.* Antv. MDCXIX. 8. cui Capellus obposuit librum, cui titulus: *Assertio bonae fidei adversus praecipuas Heriberti Rosweydi strophas, seu artes Romanae sedis, Jacobi Capelli notis in Her. Rosweydi Jesuitae librum de Fide haereticis servanda delineatae.* Sedani MDCXIX. 8. & respondit Rosweydus libro, cui titulus: *Syllabus malae fidei Capellianae excerptus ex Jacobi Capelli mendaci adsertione bonae fidei, & fi-*

ctis artibus Romanae sedis pro Anti-Capello suo, & dissertatione de Fide haereticis servanda. Ibid. MDCXIX. 8. juxta Valer. Andr. & Alegambe; Sweertius vero ut & Fabricius ad an. MDCXX referunt, Lipenius autem Biblioth. Theol. p. CCCCLXV ad an. MDCXXVI & p. DCXCII ad an. MDCXIX. Niceron tom. XXII Memoir. des Homm. Illustr. &c prodiisse anno MDCXXVI. 8. adfirmat, secutus Draudium in Biblioth. Class. tom. I pag. CLXXII.

Edidit praeterea *Johannem Buschium de origine Coenobii & Capituli Windesheimensis.* Ibid. MDCXXI. 8. de quo videnda quae infra in Gulielmo Vorntken adnotabimus.

Eucherium Lugdunensem de contemptu mundi & laude Eremi. Ibid. MDCXXI. vid. Labb. de Scriptor. Eccles. t. I p. CCXCV.

D. Paulini Episcopi Nolani opera cum notis amoebaeis Frontonis Ducaei & H. Rosweidi. Ibid. MDCXXII. 8. quam editionem laudat Labbaeus tom. II de Scriptor. Ecclesiast. p. CLXII. non tamen satis adcuratam existimavit Petrus Franciscus Chiffletius, notante Fabricio tom. III Biblioth. Latin. lib. IV cap. III pag. DIV. & Oudino de Scriptoribus Ecclesiast. tom. I p. DCCCCXX. repetita deinde est haec editio cura Johannis Baptistae Le Brun Paris. MDCLXXXIV. II. vol. 4. vid. Fabric. de Scriptor. verit. relig. Christ. p. CCXLVII. Act. Erudit. Lipsiens. an. MDCLXXXV. p. CCCCLXXXII & Journal des sçavans t. XVI p. CXVII. Muratorius vero in Analectis tom. I edidit quatuor *Paulini* poëmata quae desunt prioribus editionibus.

Subpresso nomine evulgavit, *Vindicias inferiarum Justi Lipsii contra Josephum Scaligerum.* Ibid. MDCVIII. 8. vid. Placcii Theatr. Anonym. p. XLI & CCCLXXII. quas *Vindicias* anno MDCVI prodiisse adfirmat Alegambe.

Ma-

Maledicentiam ejus in Scaligerum notat Buchelius apud Matth. Syllog. Epiſtol. cxxvi.

Auctorem libri qui ſine nomine contra Baudium prodiit, ſuſpicatur Baudius Cent. ii Epiſtol. xlvi.

Ejus epiſtola ſcripta Theodoro Cantero exſtat apud Matthaeum Syllog. Epiſtol. xv. variasque ejus ineditas literas ad Johannem Meurſium ſeniorem adhuc ſupereſſe teſtatur Morhov. i Polyh. xxv §. ix. ut et alias in Bibliotheca Gudii §xvi.

Epiſtola Puteani ad Rosweydum, qua de difficilibus quibusdam locis Gellii eum conſulit, habetur in Cent. i Epiſt. Puteani xvi. & Epiſtola Bruningii data Rosweido exſtat tom. ii Syll. Epiſt. Burm. p. clxxxvi. & Lipſii ad Rosweidum Epiſt. Select. cent. iv Miſcell. Ep. xlii. & Centur. ii. ad Belgas Epiſt. xxxvii. & Rosweidi ad Lipſium Syll. Burm. t. ii p. cxl.

Lingua vernacula ſeu Belgica edidit *Vitas Sanctorum* Antverp. mdcxix. mdcxxix & mdcxli. ii vol. fol.

Sylvam Eremitarum Aegypti ac Palaeſtinae cum figuris aeneis Bolswerdi. Ibid. mdcxix.

Hiſtoriam Eccleſiaſticam a Chriſto ad Urbanum viii. Antverp. mdcxxiii. ii. vol. fol.

Item *Hiſtoriam eccleſiae Belgicae.* Ibid. mdcxxiii. fol.

Vitas Sanctarum virginum, quae in ſeculo vixerunt cum imaginibus aereae ſculpturae, addito tractatu *de Statu virginitatis.* Ibid. mdcxxvi. & mdcxlii. 8.

Vitas S. Ignatii de Lojola & S. Philippi Nerei ex actis canonizationis.

In Belgicum ſermonem vertit *Alphonſi Rodriguez de Exercitio ſpiritualis perfectionis part.* i.

Item *Johannis Bourgheſii meditationes de vita & pas-*

passione Christi. Antverp. MDCXXIII.

Ut & *Thomae a Kempis libros de Imitatione Christi,* vid. Fabric. Biblioth. Med. & infim. Latinit. lib. x p. DCXXXIX. quos & Gallice vertit. vid. Ibid. p. DCXLI.

Elogia hujus viri nobis reliquerunt Ribaden. Biblioth. Jesuit. pag. LXXXIX. Alegambe Biblioth. Scriptor. Societ. Jesu p. CLXXVIII & CLXXIX. Valer. Andr. Bibloth. Belgic. p. CCCLXXV. Miraeus de Scriptor. seculi XVII cap. CLXXXVIII. Sweert. Athen. Belg. p. CCCXL. Bolland in Praefat. ante tom. I Act. Sanctor. & Witte Diar. Biograph. ad ann. MDCXXIX.

RYSSENIUS (LEONARDUS) Trajectinus, Theologiae operam dedit sub Gisberto Voetio, cujus sectae per omnem vitam acerrimus exstitit vindex & propugnator. Theologiae lauream meruit, Doctorisque titulo insignitus est. Anno MDCLV credita ei fuit ecclesia Tullensis & Twaalensis in dioceli nostra, unde anno MDCLIX. Heusdam abiit, quam, anno MDCLXVIII. Daventriam vocatus, reliquit. quumque Heusdani anno MDCLXXIV iterum in pastorem elegissent, Daventriensibus valedixit, & priori ecclesiae Heusdanae operam suam addixit, & circa finem seculi elapsi naturae debitum solvit.

Scripta ejus sunt

De Ludo aleae MDCLX. 12.

Synopsis impurae Theologiae Remonstrantium. Traj. MDCLXI. 8. cui additum est *Responsum ad epistolam Arnoldi Poelenburgii.*

Exercitatio de justificatione Patrum, & remissione peccatorum in veteri Testamento. Ibid. MDCLXVI. 8.

Synopsis Theologiae elencticae. Daventr. MDCLXXI. 12.

Dissertatio Theologica, qua orthodoxa sententia, quod fides

fides non sit amor, *ostenditur & defenditur contra improbas criminationes tenebrionis Cephae Pistophili ad celeberrimum Gisbertum Voetium*. Traject. MDCLXXVI. 4.

Dootsluypen der Cartesianen en Coccejanen. Ibid. MDCLXXVI. II vol. 4. cui se opposuit Petrus Allinga edito scripto, cui titulus: *Uytvaart van D. Leon. Ryssenі verstikt in zyn ingebeelde dootsluypen der Cartesianem en Coccejanen*.

Dissertatio de Praedestinatione. Gornich. MDCLXXIX. 8.

Justa detestatio sceleratissimi libelli Adr. Beverlandi de Peccato originali. Ibid. MDCLXXX. 8.

Dissertatio de Reformatione intensive adaugenda. vid. infra in Schookio.

Nomine *Arnoldi Reynesii* scripsit contra *Exercitationes sacras M. Schookii*, ut in Schookio videbimus.

S.

SALDENUS (GUILIELMUS) In Dedicatione ante Otia Theologica facta magistratibus Trajectinis, se *Trajectinum nativitate*, *educatione*, *studiorum inchoatione*, *continuatione & absolutione*, gloriatur. In Academia patria Theologicis incubuit studiis, praeceptoribus usus Gisberto Voetio & Hoornbeekio, uti patet ex Voet. tom. II Disputat. Theologic. p. CCCIV. & ipse testatur in Praefatione ante Otia Theologica, & de Libris legend. lib. II cap. III §. XII. Paulum Voetium quoque *praeceptorem suum benevolentissimum & fautorem* vocat de Libr. legend. lib. I. cap. I. §. V. Absolutis studiis Academicis, demandata ei fuit anno MDCXLIX cura ecclesiae in Renswoude, unde anno MDCLII vocatus ad ecclesiam de

de Cockenge nostra quoque in dioecesi, anno MDLV ad Enchusanos migravit, ubi quum per novem annos pastoris munus obivisset, Delfenses eum sibi vindicant anno MDCLXIV, & denique Hagam vocatus anno MDCLXXVII, ibi ecclesiastem egit ad finem vitae, qui ipsi contigit anno MDCXCIV. amicissimus ipsi fuit Witzius, uti scribit Lib. I. de Libr. leg. c. VII § IV. qui auctor fuit, ut Trajectini ei non roganti titulum Theologiae Doctoris tribuerent, testante Marckio Orat. Funebr. in Obit. Herman. Witzii. Laurea enim doctorali in Theologia a Senatu Academico sine examine communibus suffragiis donatus est, vid. Dedicat. ante Otia Theolog. quod tamen contra Academiae leges factum est.

Scripta ejus sunt:

Concionator Sacer. Hagae MDCLXXVIII. 12.

Exercitatio de jure Zelotarum. MDCVXXIII. quam ut majoris operis specimen praemisisse testatur in sermone praeliminari ante Otia Theologica, quae postea inserta Otiis Theologicis.

Ejus est sub nomine *Christiani Liberii Germani βιβλιοφιλία, sive de scribendis, legendis & aestimandis libris exercitatio paraenetica*. Traj. MDCLXXXI. 12. quo libello πρόγευσμα majoris operis dare voluit, quod suo deinde nomine Amstelod. MDCLXXXVIII. 8. *de Libris, varioque eorum usu & abusu* vulgavit, vid. Placc. de Script. Pseudon. p. CCCCXVIII. & Lipsiens. Act. Erudit. MDCLXXXVIII. Octobr. In quo libro pag. CXXIV. male posuit, quod Carneades a Clytomacho obscurus dictus fuerit, ut nunquam percipere se potuisse adfirmaverit, *quaenam scriptoris ejus mens sensusque fuerit*, ideo reprehensus a Baelio in Lexico t. II. p. LXIV. quod locum

cum

cum Ciceronis, unde haec hausit, non bene inspexerit, sed apud alium scriptorem adductum descripserit, unde saepissime errores nascuntur: eumque ipsa loca veterum scriptorum, quos adducit, non legisse, sed ab aliiis citata produxisse, ideoque saepius errasse, probat idem Baelius in Lexico variis in locis, vid. & t. II p. CXVIII, & vocat eum *le bon Mr. Saldenus*. neque benigne de hoc labore sensit Jacobus Gronovius, cujus verba exhibet Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. X pag. CLXXII. magis historice de librorum copia & multitudine, quam secundum morum praecepta, Saldenum egisse judicat Stollius Introd. in Histor. Literar. part. I. pag. VII.

Otia Theologica. Amstelod. MDCLXXXIV. 4. recensent Lipsienses Act. Erudit. Novemb. MDCLXXXIV. continent haec *Otia* quatuor libros, quibus variae dissertationes exhibentur. Libro I. *de Auctore Pentateuchi*: *de Potu Zelotypiae*: *de Canis pretio*: *de Calculo albo*: *de Surculo in carne Pauli*. libr. II. *de Mundi natali*: *de Protoplastis*: *de Typorum veteris Testamenti usu & abusu in horto Edenis pars prior*: *de Fratricidio Caini*: *de Polygamia veteris Testamenti*: *de Juda Iscariote*. Lib. III. *de Haman*: *de Hebraeorum* ברות. *de libri Esther divinitate*: *de Eunuchis*: *de Sadducaeis & Pharisaeis*: *de Horto Edenis pars posterior*. Libr. IV. *de Jure Zelotarum*: *de Mendicantibus in Israel*: *de Parabolis Euangelicis*: *de Publicanis*: *de Loco nativitatis Christi*. vid. le Long Biblioth. Sac. t. II. p. DCCCCXXXIX. laudare haec *Otia* Witzium notat Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. VIII. pag. XLVII. varia continere lectu non inutilia testatur van Til Biblioth. Theol. Select. p. CIII.

Saldeni ut & Petri de Witte cura prodiisse Joh.

Hoornbeeckii Miſcellanea Sacra ſupra in Hoornbeekio adnotavi.

Belgica lingua varia conſcripſit, ut

Ongevoeligheid des herte omtrent de geeſtelyke zaken. MDCLXI, qui liber dignus, ut in Latinam linguam vertatur, dicitur a Voetio de Exercit. Pietat. cap. XXXIV § VIII, notante Crenio Animadv. Philol. & Hiſtor. part. VIII pag. XLVI.

Weg des Trooſtes. Utr. MDCLXII. Laudat hunc libellum van Til Biblioth Theol. Select. pag. LXII.

Kragt des H. Avondmaels. MDCLXIV.

Weg des leevens. MDCLXV.

Klagten der Heyligen.

Leeven uyt de doot. MDCLXIX.

Droevige ſtaat eens Chriſtens.

Een Chriſten vallende en opſtaande.

Toetſteen van een Chriſtens oordeel.

Eens leeraars hoogſte wenſch.

Pauli nederigheid.

Kinderſchool. Delft MDCLXXIII. qui forte libellus eſt, quem ad prima veritatis pietatisque elementa tenerae juventuti ſimpliſſimo modo inculcanda, ſcripſiſſe, & de quo contemptim judicaſſe Jacobum Coelmannum teſtatur ipſe de Libr. leg. II. cap. II. §. I.

Hi libri omnes in duodecimo prodierunt.

Sub titulo *Deſiderii Pacii* edidiſſe *Zeedig verzoek aan Juffrouw Anna Maria Schurmans* ex Placcio notat Moller. Iſagog. ad Hiſtor. Ducat. Sleswic. & Holſat. part. II cap. V § ult.

Vid. & Lipſienſ. Act. Erudit. an MDCLXXXVI p. C, & CI.

SARCERIUS (REINERUS) Hic licet Solmondae in

in agro Comitatus Burani an. MDXL natales debeat, commemorandus, cum per viginti annos ſcholae Hieronymianae praefuerit, & ex ejus diſciplina Henricus & Adrianus van der Burchii, Heribertus Rosweydus aliique viri docti, prodierint. Rectoris munere functus eſt ad annum MDLXXXVI, quo repurgatis ſacris, illi avitarum ſuperſtitionum tenaciſſimo miſſio data, uti ex ſchedis Adriani van der Burch docet Matthaeus tom. III Anal. p. CCCCXLIII. ad mortem tamen usque, quae contigit anno MDXCVII, Rectoris nomen retinuiſſe ſuſpicatur vigilantiſſimus Reitzius Orat. de Orig. Gymn. Hieron. in addend. In ejus mortem Hadrianus van der Burchius hos luſit verſus, qui extant in ejus Funeribus p. IX.

Fle ſchola Sarcerii mortem, vos & ſtudioſi
Illum, qui vobis gymnaſiarcha fuit.
Qui pueris acri ſtudio, atque labore praeivit,
Quem morum probitas extulit & pietas.
Occidit ille tamen, nec ei fera Parca pepercit,
Aſt vitae in medio ſuſtulit e medio.
Praemiſſum, non amiſſum, ſibi crede juventus;
Calcanda eſt letbi cuilibet iſta via.
Tu quoque, quando dies aderit ſuprema, ſequeris,
Nec quisquam a mortis vulnere liber erit.
Immenſi donec ſolvatur machina mundi,
Terminet & mortem mors fera morte ſua.

Scripta ejus nomine edita ſunt:

De Amicitia Ode tricolos triſtrophos ad Martinalia Hieronymianae ſcholae auditoribus praecinenda. MDLXXIX. 4.

Elegia ſcholaſtica de Cruce ſeu adflictione perferenda MDLXXXII. 4.

 Ele-

Elegia scholastica seu commendatio laboris. MDXCI. 4.

Laus Aurorae, qua juventus ad studium matutinum invitatur. MDXCIII. 4.

Vid. Valer. Andr. Biblioth. Belgic. p. DCCXC.

SCHOOKIUS (MARTINUS) natus die 1 April MDCXIV. patre Gisberto & matre Johanna a Voorst civibus Trajectinis. Johannes Voetius Oratione in obitum Andreae Essenii eum inter Bommelanos refert. Cl. vero Drakenborchius in serie Professorum post Orationem Panegyricam in natal. secul. Acad. Traj. Trajectinum facit. Forte Bommelae natus est, & puer Trajectum cum parentibus migravit. Prima literarum fundamenta posuit sub avo materno Antonio a Voorst, viro erudito sed coeco. Deinde traditus est in disciplinam Antonii Aemilii, & anno MDCXXIX in Academiam Franequeranam missus, ibi Joh. Hachtingium in Philosophia, Adrianum Metium in Mathesi, Guielmum Amesium, Johannem Maccovium & Mainardum Schotanum in Theologia, praeceptores habuit. Amesium praeceptorem vocat in Praefat. Exercit. Var. & Exercit. I § VI. IX § VIII. & XXI § IV. Maccovium praeceptorem laudat Exercit. XXVII. § VII. Licet enim a consanguineis, Remonstrantismo profunde inmersis, in Academiam ablegatus esset, ut Juri operam daret, & ipsi ut juris studioso libros juridicos misissent, ille eos clanculum cum Theologicis permutavit, & omnes cogitationes ad commodum & decus ecclesiae ab anno decimo quinto aetatis composuit, nulli nisi Theologico studio privatim vacans, solique Dei providentiae inputans, quod postea Philosophiam docuerit, uti ipse testatur in Praefatione de Bonis Eccles.

clesf. Per tres annos Franeqnerae subſtitit, inde Leidam abiit, ubi Burgersdicium Philoſophiam & Walaeum Theologiam docentes audivit. Anno MDCXXXII inluſtri Gymnaſio in noſtra urbe erecto, domum rediiſſe videtur; nam menſe Octobri & Novembri d. a. duas diſſertationes *de Indulgentiis* praeſide Voetio defendit, uti conſtat ex Voet. tom. II Diſputat. Theolog. pag. CCLXXXVI & CCXCI. deinde ſcholas privatas aperuit, inſtitutis Philoſophicis & Theologicis conlegiis, unde a Saldeno de Libr. Leg. lib. II cap. III § XII *juvenis anno vigeſimo aetatis Profeſſor creatus* dicitur. in quo errat Saldenus, nam XXI Decembris MDCXXXV ei quidem conceſſa facultas exercitia oratoria, & collegium oratorium habendi, & in nova Academia anno MDCXXXVI primus fuit, cui honores in Philoſophia delati, ea de cauſa dono quod fere LX florenos valebat, a magiſtratibus noſtris honoratus; verum non niſi XI Julii MDCXXXVIII ei extra ordinem demandata profeſſio humaniorum literarum cum ſalario trecentorum florenorum. & quum eodem anno a Daventrienſibus vocatus eſſet ad profeſſionem Hiſtoriarum & Eloquentiae, operam ſuam obtulit magiſtratibus noſtris, modo tantum honorarium darent, quantum Daventrienſes promiſerant; verum illi honeſtam miſſionem dare decreverunt, ne multitudo Profeſſorum eis oneroſa eſſet, uti ſonant ipſa decreti verba XII & XIII Octobris d. a. quod aegre tulit Schookius, eoque adludere credo verba, quae exſtant de Bon. Eccleſ. ſect. IV cap. XXI ubi dicit: *Provincia Trajectina alias felix, neſcio quo fato tamen peregrinis plus aequo addicta.* & in Praefatione ante Exercit. Var. § XVI ſcribit *ſe in patria per plures annnos ſine ſua culpa negligentiſſimum.* canina ſua mordacitate inviſum Trajectinis Daventriam

migrasse scribit Vossius in Append. Guidian p. CCCXXIX. ubi eum *impudentissimam bestiam* vocat, & Nethenus in libello supplici Magistratibus Trajectinis oblato, dicit Schookium *zo notabelyk de reputatie en het regt der Stad te na gesproken te hebben*, uti inveni in Act. Magistr. Traj. XIV April MDCLXII. Ad Daventrienses itaque se contulit, qui post editum tractatum pro Gisberto Voetio eum vocarunt, uti tradit Gronov. Syll. Burman. t. II p. DLXXX. hujus enim hyperaspistes eo tempore erat, & sua, antequam ederentur, Voetio legenda dabat, uti scribit Vossius in Epistol. Praest. viror. DXLVII. vid. & Epist. DXLVIII. & Epistol. Vossii CCCCLIV. paulo tamen post acerrimus ei inimicus fuit, ideo reprehensus a Saldeno de Libr. Legend. lib. II cap. III § II, qui ingratissimum Voetii discipulum fuisse notat, quum πανσοφίας *suae imaginatione inflatus, praeceptorem suum optimum clarissimum Voetium, cui se omnia debere publice antea professus erat, tam contumeliose habuerit, ut virulentis suis in eum invectivis eruditum orbem in stuporem pene egerit*. vid. & cap. V § III. Voetio inter alia objecit, quod *ipsi multos in Bibliotheca studiosi Theologiae citatos auctores subministraverit*. vid. Aschpan. de Superst. Erudit. cap. III § VI. Apud Daventrienses ad an. MDCXL Professoris munere functus est, quo ad Academiam Groningensem transiit, ubi Logicam & Physicam docuit. ex invidia, quod Trajecti opes ejus non fuissent auctae, Groningam se contulisse ad Maresium notat Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. VI pag. CVIII. Postea honorarius Professor in Academia Francofurti ad Viadrum creatus est, & Berolini moratus, ut vitam Electoris, vel, ut alii, Historiam Brandenburgicam, vid. Patin. Epist. CLXV, conscriberet titulo Historiographi &

& Consiliarii Electoris Brandenburgici. vid. Struv. Act. Literar. Fascic. VII p. LXI. Niceron tom. XX Memoir. pour serv. a l'Histoir. des hom. ill. &c. p. LVI. narrat ex Thurmii Itinere literario inserto tom. XI Amoen. liter. Schelhorn. Schookium ob injustas criminationes, quibus Cartesium obprimere conatus erat, se maxime exosum reddidisse Cartesii discipulis, eum variis modis vexantibus, quique eum per XIV hebdomadas Trajecti aresto detinuerant, & forte hanc ob rationem Belgium deseruisse, & in Germaniam migrasse. Addit & alteram rationem, quam Maresius Thurmio reddiderat, scilicet Schookium, priore uxore amissa viduam, quam divitem credebat, thori sociam elegisse, quumque praeter spem nulla fere ad sustentanda onera matrimonii bona adtulisset, tanto aere alieno obpressum fuisse, ut creditorum molestiam effugiendi causa Germaniam petierit, & ita insalutatis Groninganis lares transtulisse. In epistolis Danieli Heinsio datis, quas produxit venerandus pater tom. II Syll. Epist. p. CCCCLXIII & seqq. queritur variis calumniis se obprimi, & indigne haberi a conlegis, & pag. CCCCLXVIII. gratias agit Heinsio, quod sollicitus sit de eo *ex carcere* (ita stationem Groninganam vocat) *educendo*. Notandus vero error Teisseri, qui in Auctar. Catal. Auctor. & Biblioth. pag. CXCIX Schookium primo Lugduni Batavorum, deinde Francofurti ad Oderam Logicae & Physices Professorem facit, quum nunquam Leidae docuerit. Ex priori uxore Angelica van der Mark, quam XXI April an. MDCXXXIX duxit, quinque habuit filios, quos omnes studiis consecrasse tradit in Praefatione ante Exercit. Sacr. Obiit vero anno MDCLXIX aetatis LV. mortem ejus ad annum MDCLXVIII refert Patinus Epist. CLXV. male an-

no

no MDCLXV defunctum tradunt Freherus Theatr. Viror. Illustr. p. MDLII. Le Long Biblioth. Sacr. t. II pag. DCCCCLIII. & Niceron. Memoir. pour serv. a l'Hist. des hom. ill. t. XII pag. CCCLXV.

Auctor fuit diversorum librorum, quibus orbem eruditum oneravit, nullusque umquam Trajectinus tot scripta evulgavit, de quibus, ut mihi videtur, rectissime judicat statim adductus Niceron d. l. p. CCCLXXIV, cujus verba ita se habent: *Schookius se plaisoit a traiter des sujets singuliers & c'est ce qu'il est facile de voir par la plupart de ses ouvrages; mais il seroit a souhaiter, qu'il n'eût pas affecté une si grande erudition, & qu'il eut sçu se renfermer dans son sujet, sans donner dans des digressions, qui l'absorbent souvent, & qui le font perdre de vue.* Guido Patinus Epist. CXXII Theophilum Raynaudum cum Martino Schookio & Hermanno Conringio confert, ita tamen ut utrumque a Raynaudo vinci contendat, quo in judicio eum labi, cum profundior eruditio & limatius in Conringio fuerit judicium quam in Reynaudo, & parum apte Schookium Conringio conlatum scribit Morhovius lib. I Polyhist. cap. XVI § XXX & XXXI. eum maledicum & in calumniando inpudentem vocat Vossius Epist. DCLXIII. de ejus animo adversus Grotium vid. Voss. Epistol. CCCCLIV. Scripta ejus probant fuisse virum diligentissimum, verum judicio destitutum, neque ullum credo umquam auctorem exstitisse, qui tot libris editis minorem inter eruditos famam consecutus est.

Scripta ejus, quae ad notitiam meam pervenerunt, haec sunt:

De Natura soni & echus, quae Dissertatio inserta est Farragini variarum linguarum variorumque auctorum The-

Theodori Dousae Traj. MDCXXXVIII. 8.

Desperatissima causa Papatus. Traj. MDCXXXVIII. 4.

Auctarium ad desperatissimam causam Papatus, seu responsio ad epistolam Fromondi. Ibid. MDCXLV. 4.

Exercitatio de Hellenistis & lingua Hellenistica. Ibid. MDCXLI. 8. pro Daniele Heinsio contra Salmasium scripta, cujus auctorem Heinsium Salmasius suspicabatur. vid. Placc. de Scriptor. Anonym. n°. CCXLVII. p. XXXVIII n°. MCCCCLXXIII p. CCCLXI. & Crenius Anim. Philol. & Histor. part. XVI pag. LXVIII & seq. Salmasius ei *Funus linguae Hellenisticae* obposuit Leidae MDCXLIII. 8. Schookius *Rogum funeris Hellenistici* molitus fuit, uti ex Sarravii epistola probat Morhov. IV Polyh. VI § XIX. verum non prodiit.

Praefatio ante dissertationem Gisberti Voetii de Termino vitae an. MDCXLI, testante ipso Voetio in Praefatione recusae hujus dissertationis, quae exstat tom. V Disputat. Theolog.

Philosophia Cartesiana, sive admiranda, methodus novae Philosophiae Renati Descartes. Traj. MDCXLIII. 12. vid. Placc. de Scriptor. Pseudon. p. CLXXIV. cujus auctorem Voetium Cartesius existimabat, uti testatur Voetius in Praefat. ante tom. I Disputat. Theolog. verum Schookius in epistola ad Cartesium se auctorem agnovit. Praefixa praefatio LX paginas inplens, facta est a Voetio. ipse vero liber divisus est in quatuor partes. I contra Regium, cui omnes Cartesii opiniones adscribit. II. examinat methodum novae Philosophiae. III. quaedam dogmata Metaphysices & Physices Cartesii narrat. IV. ostendere conatur hanc methodum tendere ad Scepticismum, Enthusiasmum & Atheismum. vid. Baill. vit. Cartesii lib. VI cap. XI. In hac *Methodo* quum Cartesium

ſium Atheiſmi inſimulaſſet, & cum Diagora, Euhemero, & Lucilio Vanino inpudentiſſime contuliſſet, Carteſiu queſtus eſt coram Magiſtratibus Groninganis de injuriis a Schookio factis, qui hanc tulerunt ſententiam, ut Carteſius contentus eſſe deberet his declarationibus Schookii: I. quod ſcripſerat auctore Voetio, qui ipſi ſubgeſſerat omnia, quae contumelioſe in Carteſium dicta erant, & praecipue quae continebant ejus Atheismum, & comparationem Vanino: II. quod illi, quibus librum inprimendum tradiderat, eo inſcio, plurima, de quibus querebatur Carteſius, adjunxerant. III. quod varia mutata erant a Voetii diſcipulo, Voetio auctore. IV. quod Carteſium virum probum & honeſtum agnoſcebat & non Atheum. V. quod animus ei non fuit Voetium excuſandi, quaſi non eſſet auctor libri. VI. quod Trajecti quidem agnovit ſe eſſe auctorem libri, verum illud tantum intelligendum quoad ſectiones, capita & diviſiones. Sententiam ipſam exhibet Baillet. vit. Carteſii lib. VII. cap. IV. vid. & Sorberiana p. LXVII. Baelius in Lexic. voc. Andre, & Niceron. d. l. Haec vero praeſtitit Schookius, unde adparet quis qualisve vir fuerit, qui, ut actione injuriarum, quam jure merito Carteſius ei moverat, ſe liberaret, Voetium, cujus diſcipulus fuerat, cuique omnia ſe debere palam profeſſus erat, uti ſupra ex Saldeno adnotavi, calumniarum tam atrocium auctorem nominat, quae agendi ratio, etſi concederemus revera ita rem ſe habuiſſe, virum probum & honeſtum minime decet. Voetius & de Matius aegre ferentes Schookium, qui antea Trajecti ſollemniter ſe auctorem libri profeſſus erat, eorum artes detexiſſe, illum nomine injuriarum in jus vocarunt; antequam vero judex ſententiam pronuntia-

tiaret, inter eos conveniſſe, metu ne plura arcana panderentur, narrat auctor vitae Carteſii lib. VII. cap. V.

De Ovo & Pullo. Traj. MDCXLIII. 12.

Deductio cauſae Carteſiano-Voetianae. Groning. MDCXLVI. 12.

Diſſertatio hiſtorica exhibens C. Octavium Caeſarem Auguſtum. Groning. MDCXLVII. 8.

Diſſertatio hiſtorica ex rerum geſtarum luce expendens juſtitiam belli Belgici, occurrensque iis, quae ab aliis contra eam ſunt mota. Ibid. MDCXLVII. & Amſtel. MDCLII. 12.

Diſſertatio oratoria de calamitatibus eruditorum remediisque adverſus illas. Groning. MDCXLIX. 4.

Diſſertatio de Harengis vulgo Halecibus dictis. Ibid. MDCXLIX. 8.

Orationum & diſſertationum decades II. Daventr. MDCL. 8.

Orationes deinde ſeparatim prodierunt, Daventr. MDCLXV. de quibus hoc judicium fert Morhovius t. I. Polyhiſtor. lib. VI. cap. III. §. IV. *Schookii Orationes non ubivis purae ſunt, ſed interdum barbariſmos admittunt, interdum aliquam ſtili Philoſophici ſtribliginem.*

Tractatus de Pace, ſpeciatim de Pace perpetua, quae foederatis Belgis contigit. Amſt. MDCL. 12. & Groning. MDCLI. 4.

De Bonis eccleſiaſticis dictis, in quo agitur de Canonicis in genere, itemque ſpeciatim de Canonicis Ultrajectinis, nec non de officio miniſtrorum Eccleſiae adverſus magiſtratum. Groning. MDCLI. 4. male Lipenius Biblioth. Jurid. p. XLIV. editionem hanc ad annum MDCLXII refert, melius in Bibliotheca Theologica pag. CLXXVII anno MDCLI prodiiſſe adfirmans. In hoc libro

inperite negare Canonicos Salvatoris, ut Sacerdotes Missam dixisse notat Matthaeus Fundat. Eccles. lib. 1, 11. p. LXXIV.

Tractatus de Inundationibus, iis maxime, quae Belgium concernunt. Ibid. MDCLII. 8.

Oratio in obitum Johannis Borgesii Professoris Groningani. Ibid. MDCLII. vid. Freher. Theatr. Vir. Illust. p. III. pag. MCCCLXXXI.

De Scepticismo libri quatuor, quibus qua antiquorum qua recentiorum Scepticorum deliria ex suis principiis excutiuntur. Ibid. MDCLII. 12. justam in Praefatione ejus querelam, etsi plurimi viri celebres de perficiendis disciplinis, aut de augmento earum varia evulgarint scripta, parum tamen aut nihil in unaquaque disciplina pro illius perfectione praestitisse, pronuntiat Morhovius lib. II. Polyh. VII. §. XCIX. Hos libros *de Scepticismo* pluribus se auxisse, & altero tanto ampliores exhibiturum scribit apud Struvium Act. Literar. Fascic. VII p. LXI. ubi & adversus Enthusiastas, qua antiquos, qua recentiores, a pluribus annis justum tractatum non tantum adfectum, sed & confectum se habuisse testatur.

Belgium Foederatum. Amstel. MDCLII. MDCLXIV & Harderov. MDCLXXI. 12. ex quo ferme ad verbum descriptus est *Commentariolus de Statu confoederatarum provinciarum Belgii*, qui sine scriptoris nomine prodiit, & quintum auctior atque emendatior editus est Hagae Comitum anno MDCLIX. hanc ob caussam verum non esse videtur id, quod Typographus lectori in praefatione persuadere conatur, libellum scilicet conscriptum esse a Boxhornio, qui eum in scholis domesticis praelegisset. De hoc vero *Belgio Foederato* hanc sententiam fert Gryphius de Scriptor. Secul. XVIII cap. VI §. IV. *Hic*

Hic liber nimis propemodum accuratus est, unde etiam ipsi putida a Gallis diligentia exprobratur, qua varios in Belgio hominum ordines recensens, nec ipsius carnificis oblitus est. & Morhov. t. III Polyh. lib. III § III. *multa diligentia plurima minuta persequitur.* Laudat tamen Struvius, qui in Biblioth. Jur. cap. XV § IX eum integram faciem reipublicae Belgicae generalem, jurisdictionem provinciarum singularem, statum, commercia, urbes, vicos, ministros, interesse, statum regiminis, atque alia, accurate recensere testatur.

Oratio funebris in obitum Johannis Steinbergii in Academia Groningana Antecessoris primarii. MDCLIII. 4.

Imperium maritimum ita explicatum, ut non solum ostendantur ejus praerogativae, verum etiam cuique genti, maxime Belgis foederatis, suus vindicetur honos. Amstel. MDCLIV. 12.

Exercitationes Sacrae. Groning. MDCLVII. 8. ubi in praefatione promittit librum Belgicum justae molis, obpositum gemino scripto Gisberti Voetii *de Bonis Capitularibus.* quumque Exercitatione XXVIII n. IV. Gronovii sententiam de foenore unciario inpugnasset, Gronovius edidit *Antexegesin de centesimis usuris & foenore unciario*; cui Schookius *Vindicias serias suae & aliorum virorum doctorum sententiae de foenore unciario adversus Johannem Fredericum Gronovium.* Groning. MDCLXI. 8. obposuit, & iterum respondit Gronovius, uti notat venerandus Pater in not. t. III. Syllog. Epist. p. CCCCLXII. vid. & tom. IV. p. XIII. & Schookius paucis ante obitum diebus virulento libro Gronovium insectatus est. vid Ibid. t. IV. p. LXIX. & Struvii Biblioth. Jur. cap. VI. §. LXII. *Judicium* de Exercitationibus his sacris nomine *Arnoldi Reynerii* prodiit Trajecti

jecti MDCLVIII. 8. sub quo nomine latere *Leonardum Reyssenium*, cujus supra mentionem feci, testatur Placcius de Scriptor. Pseudon. p. DXXXVI. & ipse Schookius in Praefatione posterioris editionis. Anno enim MDCLXIII. Trajecti in 4. auctiores prodierunt hoc titulo: *Exercitationes variae de diversis materiis, quae hac editione nova tum auctae, tum locupletatae & vindicatae.* ubi plurimis in locis Ryssenium refellit & inhumaniter tractat. in Praefatione hujus posterioris editionis promittit Tractatum *de Sorte.* Exhibentur ibi triginta tres Exercitationes, quae pleraeque conscriptae sunt contra Gisbertum Voetium, & continent has materias singulares, quarum catalogum hic exhibeo, ut inde constaret de quibus eo tempore controversiae agitabantur.

I. *De Adiaphoris sive indifferentibus.*
II. *De Scandalo.*
III. *De Bonis pseudo-sacris.*
IV. *An cum Pontificiis colludant, qui agnoscuntur e titulis in Papatu receptis?*
V. *Citra collusionem cum Papatu reformatus aliquis designare potest templum secundum nomen, quod in dedicatione accepit.*
VI. *Num minister verbi in eo summam suam gloriationem hoc tempore collocare debeat, quod sit annuntiator Legis?*
VII. *An cives heterodoxi, caeteroquin politice honesti, licite recipiantur in eadem collegia privilegiis suis gaudentia, cum illis qui reformatam profitentur religionem, & agnoscuntur membra ecclesiae?*
VIII. *An illud, quod ex bonis pseudo-sacris superesse vide-*

videtur, impendendum sit conversioni Gentilium?

IX. *Quando incipiat sanctificatio diei dominici? a quibus operibus sit abstinendum? Item an liceat illo die vacare honestis recreationibus, speciatim etiam interesse convivio?*

X. *An die dominico omnes cauponae claudi debeant?*

XI. *An dies festi omnes, speciatim quinque solemnes, debeant abrogari, nec fas sit iis coenam Dominicam administrare?*

XII. *De Ritu in precibus.*

XIII. *Non est insurgendum in ecclesias orthodoxas; si alio quam presbyteriali regimine gaudeant.*

XIV. *Quinam sint Asiarchae apud Lucam Actor.* XIX. *vers.* XXXI.

XV. *De Excelsis.*

XVI. *De Encaeniis.*

XVII. *An liceat Martinalibus anserem comedere?*

XVIII. *De Jure Patronatus.*

XIX. *An Ministri ecclesiae, salvo munere suo, vacare queant aut exercitio artis mechanicae, aut agriculturae, aut etiam Medicinae?*

XX. *An Pastor ecclesiae possit interesse conviviis?*

XXI. *De Poculis votivis vulgo Santeis dictis.*

XXII. *Quomodo vere fidelis circa licita, quibus aliquod peccatum saepe adjungi solet, se gerere debeat?*

XXIII. *De Choreis & Tripudiis.*

XXIV. *De Modo alendi comam & barbam, simul de fucis.*

XXV. *De Vestibus & luxu circa illas.*

XXVI. *De Denudatione colli partiumque vicinarum.*

XXVII. *De Poena simplicis furti.*

XXVIII.

XXVIII. *De Usura Trapesitica.*

XXIX. *De Comicis & Tragicis spectaculis.*

XXX. *De Musica organica in templis.*

XXXI. *De reformatione quasi intensiva*, contra Ryssenium qui dissertationem conscripserat *de Reformatione intensive adaugenda.*

XXXII. *An homini jus naturale dictet sacrificandum esse?*

XXXIII. *Esus carnium quando a* Deo *fuerit concessus?*

Hae *Exercitationes* deinde Amstelaedami anno MDCLXXXVIII novo titulo *Martini Themidis* prodierunt dolo librarii, ut novus hic titulus emptores adliceret, uti recte animadverterunt Lipsienses in Act. Erud. d. a. p. CCCXCV, notante Placcio de Scriptor. Pseudon. p. DLXXXIV.

Collegium Logicum. Groningae MDCLVIII. 8.

De *Anima belluarum.* Ibid. MDCLVIII. 4. ubi in Praefatione promittit librum, cui titulus esset *Physica generalis*, biennio post editum. Quaedam in hoc libro notat Crenius Animadv. Philol. & Histor. tom. XVII. pag. LXXIV.

De *Praecisitate vera.* Groning. MDCLVIII. 4. contra dissertationem G. Voetii *de Praecisitate.*

Tractatus de Turfis, sive Cespitibus bituminosis. Ibid. MDCLVIII & MDCLXVIII.

Tractatus de Butyro, accessit Diatribe *de aversatione casei.* Groning. MDCLVIII. & MDCLXIV. 12. in quo libro tam accuratus est auctor, testante Crenio Exercitat. 1. de Libr. Script. optim. §. XI, ut provocare possit ingeniosissimos quosque, qui hac de materia quaestionem in libro isto non decisam proferant.

D*iatribe de Jure naturali. Item de libero arbitrio.* Ibid. MDCLIX. 4.

Disquisitio Physica de Signaturis foetus, in qua rari casus proponuntur & examinantur. Ibid. MDCLIX. 8.

De *Sternutatione tractatus copiosus, omnia ad illam pertinentia juxta recentia inventa proponens.* Ibid. MDCLIX. & MDCLXIV. 12.

De *Majestate.* Ibid. MDCLIX. 4.

Physica generalis. Ibid. MDCLX. 8.

Disquisitio circa Decalogum, *speciatim quartum praeceptum de Sabbatho ejusque moralitate.* Ibid. MDCLX. 12. cujus meminit Imbonatus in Append. Biblioth. Latino-Hebr. pag. CCCCXXXVI.

De *Ciconiis Tractatus.* Ibid. MDCLX. & Amstel. MDCLXI. 12.

De *Figmento legis Regiae Epistola.* Gron. MDCLXI. 12.

De *Cerevisia.* Ibid. MDCLXI. 12. doctius & melius argumentum de Cerevisia tractasse Johannem Henricum Meibomium testatur Morhovius tom. II. Polyhist. lib. II. part. II. cap. XLII. §. III. & notatur a Crenio Animad. Philol. & Histor. part. VI. pag. CLXXV. ob male adductum locum Saxonis Grammatici. Hunc librum dedicavit Guidoni Patino, qui gratum animum *munusculo sex pistolarum Hispanicarum* professus est, & hospitium in aedibus suis Parisiis per sex menses filio natu maximo Schookii obtulit, uti legi in epistolis Patini scriptis Christiano Utenbogardo, quas edidit Brantius in Claror. viror. Epist. LXV. & seqq.

De *Nihilo.* Groningae MDCLXI. 8.

Physica coelestis, in qua omnia, quae in coelo sidereo occurrunt, copiose describuntur, non modo juxta antiquorum placita, verum etiam recentiorum Astronomorum accuratiores observationes Ibid. MDCLXII. 8.

Fabula Hamelensis, sive disquisitio historica, qua

praemissa generali dissertatione de historiae veritate, ostenditur commenti rationem habere, quae vulgo circumferuntur de infausto exitu puerorum Hamelensium: simul examinantur contrariae M. Erichii rationes. Groning. MDCLIX & MDCLXII. 12. Hoc scriptum Schookii obpositum est M Samuelis Erichii scholae Hamelensis Rectoris *Exodo Hamelensi* Germanice, ad narrationis vulgatae veritatem adserendam, Hanoverae anno MDCLV in 8. editae. Schookio M. Theodorus Kirchmayerus ord. Philos. Witteb. Adjunctus *Historiam Hamelensem, seu dissertationem de inauspicato liberorum Hamelensium egressu* Wittebergae an. MDCLXXI. in 4. reposuit. nec multo post Franc. Worgerus ecclesiastes Lubecensis *Historiam Hamelensem contra M. Schookii fabulam Hamelensem defensam.* Hamburgi MDCLXXXIII. 12. uti nos docent notae ad Morhov. t. II. part. II. cap. II § V. Schookium male in hoc libro part III. cap. II. Orpheum magum fuisse adfirmare, quem Naudaeus in Apologia pro viris doctis Magiae accusatis cap. IX. ab eo crimine absolvit, docet Fabricius tom. I. Biblioth. Graec. lib. I. c XX § VI. & reprehendit Schookium Baelius in Lexico voce Baldus t. I. pag. CCCCXXX, quod pag. LXVII. Bernardinum Baldum anno MDCXXXVII conlegisse *Antiquitates Etruscas* tradat, cum Baldus jam obierit anno MDCXVII, & ipse Schookius p. CCXVII Baldum abhinc annis ferme quinquaginta evulgasse suam divinationem in tabulam aeneam Eugubinam, sibi contrarius scripserit, oblitus quae antea dixerat. illud saepius adcidere iis, qui multos libros scribere volunt, quod facere nequeunt, nisi raptim sine judicio describant, quae apud alios legunt, recte notat Baelius. de hoc opere haec tradit Mabillon de Re Diplomat. lib. II. cap.

cap. XXVIII § VII. *Commentum de epocha oppidanorum Hamelensium in Ducatu Brunsvicensi, qui annos suos in hunc usque diem computare solent a filiorum nostrorum egressu, nempe ab anno* MCCLXXXIV, *quo filios suos a quadrimis ad decennes cujusdam infaustis carminibus ex urbe eductos, numquam deinceps comparuisse fabulantur, refellit Martinus Schookius, in quo magis religionem & aequitatem, quam eruditionem desideres.*

D*iluvium Noachi universale, sive Vindiciae communis sententiae, quod diluvium Noachicum universae terrae incubuerit, adversus virum quemdam celeberrimum.* Qui liber simul cum Fabula Hamelensi prodiit, scriptus contra Isaacum Vossium. Anno MDCLXVII prodiit Genevae in 12. D*issertatio de* D*iluvii universitate*, ubi rationes Schookii refutantur. cujus dissertationis an Isaacus Vossius, an vero Abrahamus Milius auctor fuerit, vide apud Placc. de Script. Anonym. n. DCCXI. p. CX.

De *Fermento & Fermentatione liber, complectens multa singularia, speciatim rationem coctionis cibi in ventriculo.* Groning. MDCLXIII. 12.

Stillicidium Fontis sacri, sive observationum practicarum de S. Scripturis. Amstel. MDCLXIV. 12.

De *Lino.* Groningae MDCLXIV. 12.

Politicus pius. Ibid. MDCLXIV. 12.

Fatum Reipublicae Achaeorum & Vejentium. Traj. MDCLXIV. 12. qui liber insertus est tom. V Thesaur. Antiq. Graecar. Gronovii.

De Seditionibus & discordiis domesticis. Gron. MDCLXIV 8. quem librum *optimum* vocat Morhovius t. III. Polyh. lib. II § XVII.

De Inedia, sive de medicamento universali negativo. Ibid. d. a. 12.

Sophistica Zuickero-Sociniana. Gron. MDCLXVIII. 8.

Tractatus de quadruplici Lege Regia. Francof. ad Viadr. d. a. 8.

Historia novorum & antiquorum Enthusiastarum.

Remonstrantino-Libertinus.

De *ardente Vesuvio.*

De *Tulipis.*

De *Origine animae.*

Epistolae ad Hoornbeeckium meminit in Praefatione ante Exercitationes § XVI.

Epistolae ejus ad Dan. Heinsium scriptae exstant in tom. II. Syll. Burman. p. CCCCLXIII & seqq.

Encomium Surditatis, & *encomium Fumi* inserta libro, cui titulus *Admiranda rerum admirabilium encomia*, qui anno MDCLXXVII. 12. prodiit.

Schookium *Commentarium in Clapmarium de arcanis politicis* una cum suis adpendicibus edidisse Francof. MDCLXVIII. 8. testatur Struvius Biblioth. Philos. cap. V § XV & Morhor. t. III Polyh. lib. II § XV. ut & *Commentarium in Grotium de Jure belli & pacis.* Morhov. Ibid. lib. VI sect. II. § V. ubi porro addit: *dubito an operae pretium facturus fuisset; nam quantum ex dissertatione ejus de Jure naturali colligere licet, operose quidem satis in hoc argumento, sed non tanto cum delectu versatur; erat enim illi plerumque extemporalis librorum scriptio, qualis profecto in tam gravi argumento esse non decet.*

Ejus quoque sunt *Exercitationes duodecim, quibus Severini de Mozambano tractatus de Statu Imperii Germanici ad modum promulsidis discutitur, & quaedam chresimo, plura obelo notantur.* cis Veronam apud Severum Misosycophantam MDCLXVIII. 12. vid. Placc. de Scri-

Scriptor. Anon. n. DCCCCXXXV. p. CCXII & Struv. Biblioth. Jur. cap. XIV § XLIV.

Sub personato nomine *Philippi Fabri* edidit *Vorstium redivivum, scilicet Examen vindiciarum Casparis Barlaei, quas analysi epigrammatis sui in R. Manassis Ben Israel librum de Creatione opposuit.* Harlemi MDCXXXVI. 4. notante Placcio de Scriptor. Anonym. n. DCCCCV. p. CC. & Pseudon. p. CCLXXVI. Barlaeus enim Epigramma conscripserat in librum Manassis Ben Israel de Creatione, quod inpium, & Socini doctrinam sapiens pronuntiaverat Nicolaus Vedelius Professor Daventriensis, & quum Barlaeus acriter se defenderet, Schookius Vedelii partes adsumpsit, huncque librum composuit & edidit. & ne morbum inde contraxerit Barlaeus, quod nimis ad animum revocaret, quae Vedelius & Schookius adversus eum scripserant, metuit Vossius in Epist. Praest. Viror. Epist. DXLVII. de qua lite cum Vedelio & Barlaeo vid. & Voss. Epist. CCCCVI & CCCCLIV. Sorberiana pag. XXXVIII. Bael. Lexic. t. I p. CCCCLV. & Fabric. tom. VI. Histor. Biblioth. Fabric. pag. CCCCLXXXVII.

Belgice edidit *Klare en opregte ontdekkinge.* Utr. MDCXXXIV.

Recte itaque de eo pronuntiat Celeb. Graevius, *quod copia plurimarum lucubrationum in non uno disciplinarum genere memorandus sit.*

Vitam Schookii ex ejus autographo exhibet Revius Histor. Davenτr. p. DCCX. vid. & Vit. Professor. Groningens. p. CXXXI. ubi plures ejus dissertationes eo tempore ad proelum paratae enumerantur, quae an prodierint, ignoro, & sub effigie ejus hi versiculi exstant:

Patria quem stupuit, Daventria, nuncque Groninga,
Schookius invicti corpore conspicitur.

Hujus at ingenio vestitum pingere vultum
Solius est Sophiae maximus ille labor.

Vid. & Conringiana p. XLIX. CCXL. CCLXI. CCLXXVII. & CCCLXX. Epistol. Octav. Ferrar. part. III. p. CIV. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLXIX. Freher. Theatr. Viror. Illustr. p. MDLII. & Niceron. Memoir. pour serv. a l'histoir. des hom. ill. t. XII p. CCCLXIV & seqq.

SCHORELIUS. Duo fuerunt *Schorelii*, quorum memoria posteritati relicta est. ADRIANUS, qui poëseos laude floruit, egregiaque carmina composuit. Hic *Batavus* dicitur a Valer. Andr. Bibl. Belg. p. XVII, & *Hagensis* in tom. IV Delic. Poëtar. Belg. p. CXXIV. unde patet error Junii in Batav. c. XVI. p. CCXXXVI, qui A*drianum* in pago Scorell natum dicit, quo loco editus est *Johannes*, ut recte idem p. CCXXXVIII posuit. varia vero in d. t. IV Delic. ejus carmina exhibentur, quae antea edita erant a Gulielmo Mennentio Antv. MDLXVI. 12. qui in Dedicatione docet hunc *Adrianum* in flore aetatis ante trigesimum annum defunctum, quod & constat ex Epitaphio, quod Nicolaus Grudius ei posuit, & exhibet Aicher. Theatr. Funeb. pag. CCCXCVII. Alter JOHANNES natus I August MCCCCXCV in pago Schorell prope Alcmariam, positis Alcmariae Latinae Linguae fundamentis, anno XIV aetatis Harlemi, ut pingendi artem addisceret, traditur cuidam Wilhelmo Cornelii, pictori satis celebri, eique per tres annos adfuit. inde Amstelodamum transiit, & Jacobo Cornelii, qui eo tempore famam inter pictores meritus erat, per aliquot annos adhaesit. hinc Trajectum petiit, ut sub Jannino de Mabuse majorem insignis hujus artis cognitionem hauriret. inde peregrinationem instituit, & primo Germaniam intravit, & cele-

celebriores artifices invisit. deinde Venetias adpulit, & anno xxv aetatis Hierosolymam petiit, terramque sanctam peragravit. Venetias reversus Romam pervenit, & Hadriano sexto Papae Romano charissimus fuit, quem ad vivum depinxit, quae pictura hodie adhuc exstat Lovanii in conlegio ab Hadriano condito. Opmeer in Op. Chron. p. ccccLXVI tradit Schorelium bis Hadrianum depinxisse, & Hadrianum exemplum vivum reliquisse Lovanii, alterum donasse aedi S. Mariae Trajecti. ubi in aede errat Opmeerius, cum haec pictura adhuc conspiciatur in aede S. Salvatoris. vide Praefationem meam ante Hadriani Analecta, ubi adfirmare non ausus fui hanc imaginem a Schorelio confectam, quia van der Mander semel tantum Schorelium depinxisse Hadrianum adfirmat. Defuncto Hadriano, patriam repetiit, & Trajectum descendit, quam tumultu inter cives exorto relinquere coactus, Harlemi lares fixit. postea in hanc urbem rediit, & egregiis picturis Ecclesiam B. Mariae ornavit, pro quibus XVI. Octob. MDXXVIII Canonicatum in dicta Ecclesia obtinuit. obiit vero VI. Decemb. MDLXII, eique positum hoc Epitaphium:

D. O. M.

Jo. Schorelio, pictorum sui seculi facile principi, qui post edita artis suae monumenta quam plurima, maturo decedens senio, magnum sui reliquit desiderium. vixit annos LXVII, *menses* IV. *dies* VI. *obiit a nato Christo A°.* MDLXII. VI. *Decembris.*

Scripsisse *de Palaestina* tradit Possevinus Biblioth. Select. lib. XVI. sect. VI cap. XVI.

Fuit vero egregius pictor, inque ea arte excelluit. & *nobilis pictor* dicitur a Corn. Valerio in carmine gra-

gratulatorio de adventu Caesaris in urbem Trajectinam, quo tempore Invidiae statuam incendendam posuerat. uti d. l. refert Valerius. immo inter principes pictores quos Belgium protulit, refertur a Junio Batav. cap. XVI. pag. CCXXXVIII. in picturam ab eo factam exstat carmen Hadriani Marii tom. III. Delic. Poëtar. Belg. pag. CCCCXLI. ut & in imaginem Jani Secundi ab eo confectam pag. CCCCL. in quam etiam lusit Dousa Epod. I, IX. pag. CCXXXVII.

Propempticon Jani Secundi ad eum exstat tom. IV Delic. Poët. Belg. p. CCXLI.

I fausto pede patrias ad urbes,
Divinae renovator artis, ito:
Nec Picus vetet ire te molestus,
Nec Cornix iter ominosa rumpat,
Faunus duxerit & celer Deorum
Interpres, liquidas volans per auras,
I fausto pede patrias ad urbes.

Et pag. CCXCIII.

Pictorum sublimis honos, columenque virorum
Artificum, rudibusque novum decus edite terris,
Qui procul ad patrios orbis monumenta Latini
Fers agros, Rhenique locas ad flumina Romam:
Accipe Maclinia missas tot ab urbe salutes,
Quot nosti varios tabula dare rite colores,
Quot didicisti hominum diversas ponere formas,
Pingere quot verna solitus super arbore frondes.
Has tibi dat Batavis tecum prognatus in agris,
Qui descendenti tibi nuper pauca Secundus
Carmina concinuit, devotae pignora mentis:

Ex-

Exſpectatque diem, qua tecum cernere clari
Moenia Trajecti, turritaque templa Deorum
Poſſit, & ingentem Caeſar quam Carolus arcem
Tutandis poſuit populis, pacique dicavit.
O felicem illum! ſi te monſtrante videbit
Divitias, gazaſque tuas, & quidquid in omni
Vel latet Auſonia, vel Daedala Graecia vidit,
Fingimus haec nobis? ſed quidnam fingere prodeſt
Irrita, velivolas vento jactanda per unda.?
Uſque adeo Batavis ſtudioſe finibus arcet
Invida me fati ſeries, & iniqua tyrannis
Fortunae, quae diva potens mortalia verſat?
Sed veniet, veniet tempus, licet improba pugnet
Laeta hominum fortuna malis, quod jungere dextras,
Quod notas audire dabit, quod reddere voces.
(Si quid vota valent, nec nos tua litera fallit)
Cum te Maclinia jam jam ſpectabimus urbe.
Interea celeri Phoebus ſecet aëra curru,
Noctivagosque boves ſtimulis vaga Luna fatiget.

Vitam celeberrimi hujus pictoris deſcripſit Carolus Vermander in libro egregio, cui titulus Het Leeven der doorlugtige Nederlandſche en Hoogduytſche Schilders fol. CCXXXIV.

SCHOTANUS (BERNARDUS) natus Franequerae an. MDXCVIII patre Henrico, primario Juris in Academia Franequerana Profeſſore. abſolutis ductu patris Academicis ſtudiis, primo in ſuprema Friſiorum Curia Advocatum, poſtea civitatis patriae Syndicum egit. deinde in Academia Friſiorum Profeſſor Juris civilis creatus, inde Trajectum migravit, ubi interpretandi Jus civile provinciam ſub annuo MCC florenorum honorario in ſe ſuſcepit, cui adjuncti trecenti, pro quibus bis per

quamque hebdomadam lectiones Mathemacicas haberet, uti ex actis nostrorum Magistratuum rescivi. Professionem auspicatus est oratione de *Scholarum* εὐταξίᾳ *sive bono ordine* III. Non. Novemb. MDCXXXV. & primus fuit recens conditae Academiae Rector Magnificus creatus XXII. Febr. an. MDCXXXVI. qua occasione sollemni oratione, quam προσφώνησιν inscripsit, procerum consilia in erigenda Academia laudavit. Leida, quae tot egregios viros nobis eripuit, hunc quoque nobis invidit, eumque ad Academiam suam vocavit; quumque Magistratus nostri omnes nervos intenderent, ut illum retinerent, Schotanus vero pronior esset in Leidenses, tandem honestissimo testimonio, quo eruditionem, industriam & labores Academiae inpensos grato animo agnoscunt & extollunt, dimiserunt, uti legi in actis Magistratuum Trajectinorum XII, XV Febr. & III Maji MDCXLI. Obiit Leidae XV Octob. MDCLII. Huber. in Praelect. ad Tit. ff. ad Sct. Trebell. n. II. testatur, quod fuerit *celeberrimi nominis, quantus legum scientia, tantus agendi secundum leges dexteritate praeditus.*

Scripta ejus sunt:

Disputationes Juridicae. Franeq. MDCXXXV. 8.

Examen Juridicum, cujus primam editionem dedicavit Magistratibus nostris, qui dono CCL florenorum gratum animum significarunt, juxta decretum XI Novemb. an. MDCXXXIX. deinde recusum est. prodiit & cum dissertationibus Johannis Schmidelii Jenae anno MDCLXVII. 4. ultima hujus *Examinis* editio cum notis est Amstelaedamensis an. MDCCII. 12. *Examen* hoc non esse absolutum, commodum tamen pro informatione prima testatur Morhov. t. III. Polyh. lib. VI sect. VII § VI. mul-

multas docere argutias disputatorias scribit Struvius Biblioth. Jur. cap. VII. §. XIX.

Collegium quaestionum ad Institutiones. Amstelaed. MDCXL. 12.

Disputationes anniversariae ad Instituta. Leidae MDCXLIX. 12. quae postea *cum supplementis Johannis Schmidelii* Jenae MDCLXVII. 4. *ac Revisionibus Jonathanis Clerici* Berolini MDCLXXI prodierunt.

Fundamenta Juris. Leidae MDCLIII. 12.

Disputationes Juridicae ad seriem Pandectarum conscriptae. Amstel. MDCLIII. 8.

Processus Judicialis. Hanoverae MDCLIII. & MDCLXII. 12.

Disputationes de Praesumptionibus & conjecturis circa ultimas voluntates.

Vid. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLII.

SCHOTANUS (MEINARDUS) Franequerae III. Id. Octob. an. MDXCIII. natus, Bernardi frater. Studiis Philosophicis & Theologicis in Academia patria, praecipue sub Sibrando Lubberto & Johanne Maccovio, absolutis, primo fuit ecclesiae Britzumensis minister, deinde Theologiae Doctor & Professor in Academia Franequerana per septem annos, tum Pastor Leovardiensis, & inde iterum in Academia patria Theologiae Professor ad annum MDCXXXVII, quo ei Pastoris & Professoris munera in nostra Ecclesia & Academia demandata sunt sub honorario MDC florenorum, ita ut cum Gisberto Voetio unius pastoris partes obiret. & pridie Kal. Maji professionem auspicatus est oratione *de Verbo Dei.* Obiit VI Aprilis MDCXLIV, aetatis LI. Oratione funebri merita ejus posteritati commendavit Gisbertus Voetius, inque ejus obitum carmen Graecum lusit Antonius

tonius Aemilius, quod legitur post ejus Orationes p. cccxciii, qui & carmen in ejus effigiem composuit. vid. Ibid. p. ccccxvii. Schotanum *pientissimum Ultrajectinae ecclesiae atque Academiae Theologum* vocat Schookius Exercit. xiii § i. ab Essenio Oration. in obit. Gisb. Voetii pag. xxxiii. dicitur *vir rarae pietatis, insignis eruditionis, admodum pathetice in concionando facundus, animosque auditorum mirabiliter flectens.*

Edidit

Systema concionum, quibus doctrina Christiana, praxis fidei & verae religionis traditur. Traj. MDCXL. & juxta Lipen. Biblioth. Theolog. p. CCCLXXXII Francof. MDCLXIV. 4.

Commentaria practica in Epistolam ad Philippenses & priorem Petri. quam anno MDCVI· editam male adfirmat Lipenius Biblioth. Theolog. p. CCCCLXXXV. & CCCCLXXXVII. melius le Long Biblioth. Sacr. t. II. p. DCCCCLIV. *Analysim & commentarium in Epistolam ad Philippenses* Franeq. MDCXXXVII. *Analysim & commentarium in Epistolam primam Petri.* Ibid. MDCXLIV. in 4. prodiisse tradit.

Varias praeterea conscripsit disputationes Academicas, ut *de Anima: de Theologia: de Religione:* de *Secessione ab Ecclesia Romana*, aliasque. vid. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXLIV. (qui male ei adscribit *Tractatum de Ethnicismo Aristotelis contra Fortunium Licetum* Franeq an. MDCLXIV, cujus auctor Christianus Schotanus est, notante Mollero in Homonymoscopia cap. VII §. CXIX pag. DCCXX.) & Voet tom. V. Disputat. Theolog. p. CCCCLXII.

SCHÜRMANNIA (ANNA MARIA) virgo nobilissima

lissima & eruditissima, quae inmortale nomen inter eruditas foeminas consecuta est. Haec, licet Coloniae v Novembris an. MDCVII vitam ingressa sit, merito tamen Trajectinis adnumerari potest; infans enim a parentibus, religioni emendatae addictissimis, Trajectum ducta est. Sedes deinde ad aliquod tempus parentes Franequerae fixerunt, ut filii duo ductu celeberrimi Amesii Theologicis studiis inbuerentur. Patre vero anno MDCXXIII defuncto, mater cum prole Trajectum rediit, quae obiit in fine anni MDCXXXVII, uti conligere licet ex Epistola scripta Jacobo Crucio p. CCXXVII. Fratrem habuit *Godeschalcum Schürmannum*, ad quem exstat Epistola Barlaei CXXIX, ubi meminit carminis Gallici, quod composuerat, & epist. CXXXVIII vocat *doctissimum*, qui ab Essenio Orat. Funebr. in obit. Gualteri de Bruyn p. XXVIII *Johannes Godscalcus* nominatur. Huic, ut & nostrae, tomum secundum Disputationum Theologicarum dedicavit Voetius. Variarum linguarum, ut Hebraicae, Chaldaicae Syriacae, Arabicae, Turcicae, Graecae, Latinae, Gallicae, Anglicae, Italicae, Hispanicae & Germanicae peritia nostra virgo claruit. in Graecis & praesertim Hebraicis, Gisbertum Voetium praeceptorem habuisse ipsa testatur in Epistola scripta Vorstio, quae inter ejus Opuscula exstat pag. CLXIX. vitam egit coelibem, de qua Barlaeus Epist. CCLVIII. *quae, quia nil nisi divinum sapit & excellens, hominibus nubere non vult, & Deos amasios exspectat. Debebat autem nulli illa aut docto nubere, ut mixtis magnae indolis ingeniique principiis, Apollines nobis aut Pallades gignat.* Vita solitaria in primis delectatam testatur ipsa in Epistola scripta Riveto p. CXXIV. quam studiis, variisque artibus excolendis

lendis transsegit Trajecti ad an. MDCLXIX, quo, ejurato non modo omni literarum studio; sed & venditis possessionibus, & relicta urbe Trajecto, Labadium fanaticum illum Gallum sectata, celeberrimae societati sive conlegio, quod in Frisia discipuli ejus contraxerunt, nomen dedit, ut scribit Graevius in Syllog. Burm. tom. IV pag. LXXXVIII. frustra dehortante Constantino Hugenio, qui Elegiam dehortatoriam ad eam scripsit. vid. tom. V Syll. Burm. p. CXXIX. quam ejus separationem & secessum ab Ecclesia memorat Voetius Polit. Eccles. part. III lib. III tract. III cap. IV. §. II. vid. & Niceron. Memoir. pour serv. a l'histoir. des hom. ill. t. XVIII pag. CCCC. qui a pagina CCCLXXXVI ad finem vitam & dogmata hujus Labadii, famosissimi Ecclesiae perturbatoris, enarrat, ut & tom. XX p. CLX & seqq. Falsum vero est, quod traditur in Europe scavante t. VII part. I. p. C, scilicet quod Labadio nupserit; coelebs enim obiit Viverti in Frisia mense Majo MDCLXXVIII. aet. LXXI. & male Houbraken in Altena obiisse tradit. vid. Moller. Isagog. ad Histor. Ducat. Slesvic. & Holsat. part. II cap. V. §. X, ubi *veram Belgii Palladem* vocat. Tanta autem ejus fuit fama, ut Maria Gonzaga Regis Poloniae sponsa, urbem nostram transiens, ad eam inviserit, narrante Aitsma lib. XXV Histor. p. CLXXXIX. edit. prior. in 4. magnis & invidendis elogiis istius temporis viri docti eam ornarunt, *urbis nostrae decus* audit Voetio Polit. Eccles. part. I. lib. IV tract. IV. cap. I. *nobilissima virgo, quae omnes fere scientias & linguas muliebri pectore clausit,* Thysio Orat. funebr. Dan. Heinsii. *Urbis scholaeque Ultrajectinae splendididissimum pridem decus* vocat Salden. de Libr. Leg. lib. I. cap. I. §. VI. ubi & producit carmen, quo laudes ejus cecinit Hugenius. Salmasium in epi-

epiſtola nuncupatoria ad Puteanos praefixa ejus obſervationibus ad Jus Atticum, noſtram comparare cum Hippia celeberrimo Sophiſta obſervat Crenius Animadv. Philol. & Hiſtor. part. III. p. CLIX. & Sorberius in Sorberianis p. CCXIII. *Inter hujus ſeculi miracula numeratur nobilis virgo Ultrajectina Maria a Schürman, quae mulieres omnes, quae ſunt aut fuerunt, longe poſt ſe relinquens, cum praeſtantiſſimis viris de virtute & doctrina contendit: linguas Latinam, Graecam, & caeteras Orientales ita in numerato habet, ut illarum regionum civis haberi poſſit. Nullae ſunt artes paulo liberaliores, quas probe non calleat, pingit, canit, pſallit, quaſi nihil aliud umquam didicerit. vidi ego ejus Iconem propria ipſius manu ſculptam & cui hos verſiculos ex inſigni modeſtia ſua addiderat:*

Non animi faſtus, non formae gloria ſuaſit
Vultus aeterno ſculpere in aere meos.
Sed, ſi forte rudis ſtylus hic meliora negavit,
Tentarem prima ne potiora vice.

In effigiem vero, quam poſſideo, hos verſiculos ab ea compoſitos video:

Cernitis hic picta noſtros in imagine vultus,
Si negat ars formam, gratia veſtra dabit.

Ludovicus Molinaeus in Epiſtola, quae legitur poſt ejus Stricturas in Reinerum Vogelſangium, teſtatur, *nihil muliebre praeter corpus habere (quod maligno naturae errore ſortita eſt) & virilibus curis & ſtudiis foeminarum vitia exuiſſe.* de Vries Orat. in Obit. Joh. Leusden pag. VII. *Tanta nobis domi* (loquens de Trajecto) *ingeniorum ubertas, ut ejus copia ſequiorem quoque ſe-*
xum

xum in doctrinae studiis paria cum viris praestare posse exemplo probavit egregie virgo nobilissima, quam nominasse sat est, Anna Maria Schürmannia, & exstat Graecum & Latinum carmen Ant. Aemilii ad Schürmanniam post ejus Oration p. CCCLXXXVII, quo ita laudes ejus decantat:

Cum stupidus veneror genii solertis acumen,
Omnigenasque artes, Nympha verenda, tuas.
Subdubito quali dicam te sanguine cretam,
Semideum ne vocem, coelicolumne genus.
Sunt mellita, quibus Sappho rediviva videtur;
Sed decima Aonidum Diva eris usque mihi.

Vid. & Kinschot. lib. IV. Poëmat. p. CLXXXII. Nethenus ei dedicavit Rhetorfortis Examen Arminianismi, ubi ingentibus encomiis eam ornat. *doctissima virginum* dicitur ab Heumanno de Anonym. & Pseudon. p. II c. II. §. LXII. optime hujus virginis incomparabilis dotes descriptas inveni a Bailleto auctore vitae Cartesii lib. V. cap. VIII. cujus haec sunt verba; *Elle possedoit un tres grand nombre de langues, qu'elle scavoit parler & ecrire egalement. elle n'en ignoroit aucune de celles qui sont vivantes ou vulgaires en Europe, sans en excepter le Turc. parmi celles de l'Orient elle s'etoit appliquée particulierement a l'Ebreu, au Syriaque, au Chaldéen, & a l'Arabe. Elle possedoit toutes les finesse de la langue Grecque. Elle ecrivoit en Latin avec plus de politesse que les scavants, qui n'avoient fait autre chose pendant toute leur vie; & en Francois presque aussi delicatement que Balzac, au sentiment de M. de Saumaise. Elle n'avoit pas seulement la theorie de tous les beaux arts, elle s'etoit encore perfectionée dans leur pra-*

pratique, & y avoit acquis une delicatesse exquise, de sorte qu'on alloit voir avec admiration les merveilleux ouvrages de ses mains tant de Peinture, de Miniature, d'Enluminure, & de Sculpture, que de Gravure, au burin & au diamant, sur le verre, sur la cire, sur le bois, & sur la pierre. Elle etoit fort exercée dans les autres arts comme de la Poësie, de l'Eloquence & de la Dialectique. Elle ne s'etoit pas moins enfoncée dans les sciences, celles memes qui paroissent les plus abstractes & les plus epineuses. outre les Mathematiques elle sçavoit la Philosophie scholastique & la sophistique. Elle disputoit & repondoit mieux, que les vieux Professeurs des Universitez, & que les Hibernois. enfin elle avoit etudié la Theologie des écoles a fonds, & possedoit parfaitement l'Ecriture sainte, & S. Thomas, sans parler de plusieurs peres Grecs & Latins. Tant d'excellentes connoissances etoient soutenues par une modestie incomparable, & par un amour extraordinaire pour la retraite, l'etude & la priere. Elle ne s'étoit point bornée aux seuls commendemens de l'Evangile, elle en avoit encore embrassé les conseils les plus severes. Elle s'étoit retranchée les plaisirs les plus innocens, elle pratiquoit une abstinence extraordinaire, ayant pris pour sa devise le beau mot du Martyr S. Ignace, Amor meus crucifixus est. Elle avoit meme voué sa virginité a Jesus Christ, & elle luy garda en ce point une fidelité inviolable jusqu'a la fin &c. Recte Clar. Graevius Orat. in L'Acad. Traj. natal. de ea pronuntiat, quod *ejus ingenium & tot linguarum peritiam tantis laudibus decantarint Itali, Galli, Belgae, Germani, ut aetas nulla de jis poterit conticescere.* quas inmodicas laudes, quibus istius temporis eruditi eam honorarunt, ipsam detestatam fuisse probat

 Asch-

Aſchpanus de Superſtitione erudita & literaria cap. I ſect. I. § VIII. & ipſius Annae verbis Saldenus lib. II de Libr. leg. cap. III § X. Pedantiſmi tamen eam arguit Barlaeus, prodente Hoofdio Epiſt. CLXVI. De ea narratum fuiſſe, araneas pro deliciis habuiſſe tradit Thomaſius apud Struv. Act. Literar. Faſcic. VII p. II.

Scripta ejus ſunt:

De Vitae humanae termino Epiſtola ad Johannem Beverovicium, edita a Beverovicio cum aliis ejusdem argumenti auctoribus Leidae an. MDCXXXIX. 4.

Diſſertatio de Ingenii muliebris ad doctrinam & meliores literas aptitudine. Leidae MDCXLI. 8. verſa in gallicam linquam a Guilielmo Collato.

Opuſcula Hebraea, Graeca, Latina, Gallica, Proſaica & Metrica. Leidae MDCXLVIII. MDCL. & Trajecti MDCLII. 8. ubi in fine exhibentur varia elogia a doctiſſimis iſtius temporis viris ipſi data.

Poëtices laude quoque floruit, & celebratur ejus Elegia, qua Trajecto de nova Academia gratulatur, in quos maſculos verſus ſtupendae virginis Caſpar Barleus Elegiam conſcripſit; & admirandis his verſibus non minimum Athenaeo noſtro decus adceſſiſſe ſcribit Nieportius Petro Cunaeo in Epiſtola, quae edita inter Cunaei Epiſtolas n. CLXIX. ubi eam *nobiliſſimam doctiſſimamque civem noſtram* vocat. quumque matutinis horis diei, quo Academia noſtra inaugurraretur, pluvia maxima de coelo caderet, & ipſo momento, quo ſollemni pompa Profeſſores in Academiam ducerentur, ſol pluvias pelleret, Gallico carmine hoc coeli beneficium extulit & celebravit.

Ejus quoque eſt ΕΥΚΛΗΡΙΑ, *ſive melioris partis electio, brevem religionis ac vitae ejus delineationem ex-*

exhibens. cujus prima pars prodiit Altonae MDCLXXIII. & altera pars Amstelod. MDCLXXXV. 8. qui liber & Belgice prodiit MDCLXXXIV. 12. cui a Joh. Gabr. Drefchfzlero scholae Saxo-Halensis praeceptore obposita est εὐκληρία εὐκέατος. Lipsiae MDCLXXV. 8. praeter quem hunc librum sub examen vocarunt Joh. Broun in epistola ad Schürmanniam *de Sabbatho & die Dominica*. Roterodami MDCLXXIV. 8. Jacobus Thomasius in Programmate peculiari Lipsiae anno MDCLXXVIII edito, & Saldenus in epistola Belgica, cujus titulus *Desiderii Pacii zeedig verzoek aan Juffrouw Schürmans*, monente Mollero Isagog. ad Histor. Ducat. Slesv. & Holsat. part. II cap. V § ult.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. LIX. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLXXVIII. Houbraken Schouburg der Nederlantsche Schilders t. I. pag. CCCXIV. & Niceron Memoir. des homm. illustr. &c. tom. XXXIII pag. XVI & seqq.

SENGUERDIUS (ARNOLDUS) Philosophus suo tempore satis celebris, natus est Amstelaedami anno MDCX. In schola patria haustis utriusque linguae fundamentis, Leidam adiit ut Theologicis scientiis animum inbueret, ubi primo Philosophiae studiosum se praestitit duce Burgersdicio, uti tradit Voetius tom. IV. Disputat. Theolog. p. CCXC. & quidem tanta cum industria, & diligentia, ut omnibus ejus partibus absolutis anno XIX aetatis summos in Philosophia honores adeptus sit. deinde ad Theologiam se adplicuit, & relicta Leida Franequeram petivit, ut Amesium & Maccovium audiret. ex quorum praeceptis tantum profecit, ut, inpetrata pro concione verba faciendi potestate, variis in locis oracula divina interptetatus sit. Verum hunc sibi vindicandum, ut in recens erecto inlustri Gymnasio

Philosophiam, cui praecipue se mancipaverat, doceret, arbitrati sunt Magistratus Trajectini, qui primo ei concesserunt facultatem habendi lectiones in Metaphysica VII Septemb. MDCXXXV. deinde extra ordinem II Julii MDCXXXVIII, & XI Martii MDCXXXIX ordinarium Metaphysices & Physices Professorem cum honorario annuo DCC florenorum crearunt, ea conditione, ne per quatuor annos se alibi evocari pateretur, vel evocatus Academiam nostram sine consensu Magistratuum desereret. Anno MDCXLI honorario additi trecenti floreni, & datus ei titulus primarii Philosophiae Professoris. Anno vero MDCXLVIII Amstelaedamum abiit, successor datus Casparo Barlaeo, ubi obiit VIII Martii MDCLXVII, aetatis LVII, relicto ex Cornelia Webber filio *Wolpherdo*, qui per multos annos Philosophiam in Academia Leidensi docuit. Oratione funebri Janus Klenckius Philosophiae in Athenaeo Amstelaedamensi Professor memoriam ejus posteritati commendavit. Exstat apud Matthaeum Syllog. Epistol. CXLVII epistola Joh. Is. Pontani ad Senguerdium, qua ejus diligentiam laudat ex variis thesibus ab eo disputatis & defensis uno semestri.

Scripta ejus sunt:

Collegium Metaphysicum. Traject. MDCXXXV. & MDCXL. 8. quod ut *accuratum & limatum compendium* Theologiae studiosis commendat Voetius Biblioth. Studios. Theolog. lib. II cap. XIII.

Introductio ad Physicam. MDCXLIV. 12.

Index Metaphysicae generalis & specialis. Traject. MDCXLVII. 12.

Oratio de vero Philosopho. Amstel. MDCXLVIII.

Collegium Physicum. Amstel. MDCLII. 12.

Collegium Ethicum. Ibid. MDCLIII. 12. cujus meminit

nit Schookius Exercit. XXI § III ubi Senguerdium vocat *celeberrimum Philosophum.*

Exercitationes Physicae. Amstel. MDCLIX. 8.

Osteologia corporis humani & Discursus de ostento Dolano, quae simul Amstel. MDCLXII. 12. prodiisse adfirmat Merklin. Linden. renov. p. xc.

SOMEREN (JOHANNES A) natus Trajecti XX Septembris MDCXXXIV parentibus Johanne a Someren Consule Trajectino, & Barbara Zoggaerts, quam Johannes Zoggaerts Senator Medioburgensis, & ad consilium Architalassicum Amstelaedamense delegatus ex Maria Gillé conceperat. Studiis Academicis in urbe patria ex voto absolutis, praecipue usus institutione Antonii Matthaei patris, Galliam invisere statuit, quod iter antequam institueret, XXVII Januarii MDCLIV Canonicus S. Johannis creatur. Juris Utriusque Licentiatus Andegavi laurea Doctorali ornatus est XX Novemb. MDCLIV. cumque juvenis esset eruditissimus, qui arcana Themidis callebat, & ad interrogata promptissime non tantum respondebat, sed & quoscumque etiam difficillimos Juris nodos feliciter dissolvebat, Professores illius Academiae in admirationem rapuisse dicitur; ita ut in ejus gratiam itineris socium, valetudine infirmum, & in diversorio decumbentem, sine ullo examine, absentem etiam Juris Doctorem crearent, & nostrum Johannem praeter ordinarias promotionis literas, singulari testimonio ornandum existimarent. quod quia valde est singulare minime hic omittendum censeo: verba haec sunt: *Decanus & Facultas Jurium insignis universitatis Andegavensis, ob singularem eruditionem Johannis a Someren Ultrajectini, praeter codicillos Doctoratus, praedictum Johannem van Someren speciali elogio dignum*

judicavit, eique ob banc causam praesentes literas expediri jussit sub signo Scribae nostrae universitatis. Datum Andegavi sub signis nostris die vigesima Novembris anno MDCLIV. Inlustrioribus deinde Galliae locis peragratis, domum redux XXIII Decemb. MDCLXII Senator in Supremo nostrae dioeceseos tribunali renunciatus est, & VII Aprilis MDCLXIII Decanus S. Johannis creatus, XXIII Octobris MDCLXVI inter Electos adscriptus, variis honoribus & muneribus pro republica egregie functus est; nam XX Decemb. d. a. rationibus nostrae dioeceseos praefectus, Octobr. MDCLXIX extra ordinem Senator summi dicasterii: I April MDCLXX inter deputatos Ordinum adscitus: VII April. MDCLXXI aggeribus superioris Leccae praefectus, XVI Jan. MDCLXXII ad consessum Ordinum generalium delegatus est, & XXIII Aprilis MDCLXXIV iterum extra ordinem supremi tribunalis judex sedit. quumque fatali illo anno cum plurimis patriae amantissimis viris dignitatibus exutus, & ordine Electorum remotus esset, XXVI Augusti ejusdem anni pristinum Senatoris Curiae honorem recuperavit; ita tamen, ut omnium munerum molestiorum & minorum, quae Senatores quotidie obire debent, vacationem haberet. & tandem XXI Octobr. MDCXCI Praeses Curiae creatus, summa cum diligentia atque sedulitate, & judicis doctissimi & ad omnia paratissimi fama, ad mortem suprema hac dignitate functus est vir egregius. Duxerat XIX Martii MDCLXI uxorem Corneliam filiam Balthasaris de Leeuw, Ordinum Trajectensium Quaestoris, ex qua duas suscepit filias Corneliam Antoniam, quae innupta obiit, & Johannam Barbaram, quam in thori sociam elegit vir amplissimus Justus Ormea, Toparcha in Papendorp, nostrae civitatis Senator, qui ex

ex ea inter alios filios filiasve procreavit Johannem Scipionem summi tribunalis Senatorem optimum, avique vestigia feliciter prementem.

Obiit vero vir Nestoreis annis dignissimus XXVI Martii MDCCVI, aetatis LXXII, ejusque cadaver conditum in templo Civili, ubi & hodie hoc ejus monumentum exstat:

Vir generis splendore, summis dignitatibus & rara eruditione illustris

JOANNES A SOMEREN

JCtus Trajectinus, olim in summo civitatis Trajectinae Dicasterio judex, collegii Canonicorum Divi Johannis Decanus, ordinibus populi Trajectini primi loci adscriptus, inde ad foederatae Belgicae ordines legatus, Curator aggerum, qui superiorem Leccam coërcent, tandem supremi Trajectensium Dicasterii Praeses. natus XII *Kal. Octob.* CIↃIↃCXXXIV. *decessit* XIII *Kal. Apr. Ao.* CIↃIↃCCVI. *Vidua, filia, & gener moestissimi*

H. M. F. C.

Fuit vero vir eruditissimus, jurisconsultus insignis, & civitatis nostrae, dum viveret, summum decus & ornamentum. Varia Matthaeo, cum libros *de Jure Nobilitatis* concinnaret, subministrasse testatur ipse Matthaeus in Praefatione his verbis: *Multum juvit, multum contulit vir libris eruditissimis toto orbe jam celebris, & summis functus honoribus, amplissimus & consultissimus Johannes van Someren, Curiae primum Provincialis Senator gravissimus, ex Electis mox Ordinum, nec quiete admodum diu usus post fatalem illum annum, quo victricia Rex Galliarum per Belgium arma circumtulit, votis bonorum omnium expetitus rursus & admotus ad pristinam dignitatem. non possum non recordari*

pue-

pueritiae memoriam, suavissimam consuetudinem & summam viri humanitatem, quam nuper adhuc testatus, apertis etiam archivis templi S. Johannis, dignissimus Collegii ejus Canonicorum Decanus, & lib. III. de Nobilit. c. I. hoc elogio ornat, quod fuerit *vir supra quam dici potest, doctrinae, judicii & ingenii praecellentis.* & praecipue lib. I. Fundat. Ecclef. IV. pag. CXXXVI. *Decanus ecclesiae* (Scilicet S. Johannis) *est idem, qui, quod rarum, annos fuit jam quadraginta vir illustris, & de patria ac dioecesi universa praeclare admodum meritus Joannes van Someren; qui, juvantibus eum meritis, rerum summa peritia & profunda admodum doctrina, quam doctissimis commentariis de Jure novercarum & Jure repraesentationis testatam orbi reliquit, gradatim ad bonores & incorruptis suffragiis ad dignitates adscendit. adeptus lauream Doctoralem agendis causis cum dedidisset se, eluxit statim vis ingenii & incredibilis industriae, quae, plaudentibus multum bonis, brevi eum evexit ad summum tribunal judicum, quod praeest toti Provinciae. mox in Ordinum Trajectensium primum statum adscitus, Ordinum deinde nomine ad consessum Ordinum generalium Hagam Comitis delegatus, nunc Curiae Provincialis, quae suprema est Ultrajecti, Praeses perpetuus, Chomarcha molium ad Leccam &c. e patris mei discipulis vir robusta adhuc aetate coeteris jam exstinctis, etiamnum superest praecipuus, etiamnum vivit floretque.* & dedicavit illi Matthaeus vitam Philippi Burgundi, a Gerardo Neomago conscriptam, quam exhibet tom. I. Analect. p. CCXIII

Scripsit

Tractatum de Jure Novercarum. Traj. MDCLVIII & MDCLXVIII.

Et

Et de *Repraesentatione*. Ibid. MDCLXXVI. qui ambo reiteratis typis prodierunt Bruxellis MDCCXIX. 8.

STECHIUS (GODEFRIDUS) Belgice VERSTEEG. Amersfortius, in fine seculi decimi sexti, & initio decimi septimi peritia artis Medicae floruit. Lovanii, Monspelii, & in Academia Pisana Medicinae praecepta sub Nicolao Biesio, Laur. Jouberto & Vido Vidio se hausisse ipse testatur in libro de Arte Medica. In patriam redux Noviomagi primo lares fixit, ejusque civitatis ordinarius Medicus fuit. Deinde Julii Wurtzburgensis Episcopi Physicus, postea Ferdinando primo, Maximiliano secundo & Rudolpho secundo Imperatoribus, a medicina fuit, & a Rudolpho Cubicularii & Comitis Palatini titulo decoratus fuit.

Scripta ejus sunt:

Descriptio Fontis medicati Kissingensis. Wurtzburgi MDXCV. 8.

Tractatus de Peste, in qua vera praeservandi & curandi ratio recensetur. Ibid. MDXCVII. 8.

Ars Medica, sive Medicinae Theoreticae libri novem, & Practicae libri quatuordecim, tota conscripta methodo divisiva a Galeno diversis locis proposita, commendata & exemplis illustrata, a recentioribus quibusdam clarissimis incboata, sed a nemine hactenus absoluta. Francof. MDCVI fol. vid. Merklin. Linden. Renovat. p. CCCLVIII.

Poëseos quoque non ignarum tradit Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. Script. p. LVIII.

Videndi & Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCXCIII & Sweert. Athen. Belgic. p. CCXCI. qui ubi & quando ad plures abierit, non addunt.

STOOK (AEMILIUS) sive, quo nomine Belgis

noſtris innotuit MELIS STOKE, unde a Valerio Andrea dicitur *Melior Stockius.* Hic a Clar. Graevio Orat. in L Academ. Traj. natal. aliisque, inter eruditos Trajectenſes enumeratur. an vero natales ſuos Trajecto debeat, adfirmare non audeo. Vixit ſub finem ſeculi duodecimi, & initio decimi tertii. Fata hujus viri, optimi ſui temporis poëtae & hiſtorici, fruſtra inveſtigare conati ſunt patriae antiquitatis ſtudioſiſſimi viri, neque aliquid certi de eo conſtat, niſi quod fuerit Presbyter Trajectenſis.

Hic verſibus Belgicis nobis reliquit *Chronicon rhytmicum*, continens geſta Comitum Hollandiae primae ſtirpis, a primo Comitatus conditore ad Johannis ſecundi obitum, qui incidit in annum MCCV. Hoc autem *Chronicon* magni fit ab antiquitatum, quae patriam noſtram ſpectant, peritiſſimis, tum propter ſummam fidem, qua ſcriptum, tum ob res ſcitu digniſſimas, quas magna diligentia, nulli partium ſtudio addictus, nobis deſcripſit & reliquit, quaeque aliter propter penuriam monumentorum iſtius temporis numquam nobis innotuiſſent, perpetuisque tenebris ſepultae jacuiſſent. Primus, qui hoc *Chronicum* evulgavit, fuit nobiliſſimus Janus Douſa Amſtel. MDXCI. qui tamen laudem ejus rei tribuit amico ſuo Henrico Laurentii filio Spiegel mercatori Amſtelaedamenſi, cujus editionis quum omnia fere exemplaria fato quodam flammis eſſent conſumpta, recudi curavit Hillebrandus van Wouw Typographus Hagienſis an. MDCXX. in utraque editione *Anonymi Chronicon* vocatur. poſtea caſu Scriverius finem operis invenit, atque inde didicit auctorem *Aemilium Stokium* dictum eſſe. fragmentum illud edidit in notis ad Chronicum Goudanum. Quo auctario & vero ſcriptoris nomine tertiam editionem

nem exornavit Cornelius ab Alkemade, vir in investigandis patriae antiquitatibus solertissimus & indefessus, qui senex praeterito anno MDCCXXXVII Roterodami obiit, & hoc *Chronicum* cnm notis doctissimis, & additis iconibus Comitum Hollandiae, evulgavit Leidae MDCXCIX fol. quartam editionem hodie molitur Jacobus Marcus mercator Amstelaedamensis, qui exemplar edito auctius possidere dicitur.

Hujus quoque meminit Valer. Andr. Biblioth. Belgic. pag. DCLXX.

STRATENUS (GUILIELMUS) sive VAN DER STRATEN, Dynasta in Williskoop & Kortheeswyk, Trajecti natus est anno MDXCIII. patre Johanne Strateno Senatore. Quum medendi artem didicisset, civitatis patriae Archiater, Anatomen vernaculo sermone docendi facultatem inpetravit decreto Magistratuum XVIII Junii MDCXXI. In nova Academia XXII Februar. MDCXXXVI cum honorario DC florenorum annuorum Medicinae practicae & Anatomes Professor creatus, XVII Martii munus auspicatus est oratione, qua eleganter docuit *Quam jucunda, utilis & necessaria sit nostri cognitio per Anatomen.* Sexto vero Octobris MDCXLI primarium Medicinae Professoris titulum cum augmento honorarii CCCC florenorum adeptus est; quumque Princeps Arausionensis ut ei a medicina esset, in aulam evocasset, titulum Professoris retinuit, & honorarium, quamdiu abesset, redactum ad DC flor. decreto magistratuum XXIV Februar. MDCXLVI. Anno MDCXLVIII a Leidensibus, ut succederet Scrivelio, ad Medicinam docendam vocatus, abnuit conditionem. Trium Principum Arausionensium Frederici Henrici, Wilhelmi secundi & Wilhelmi tertii Medicus fuit Anno MDCLXXIV die XVII

Aprilis Senator & eodem die Conful Trajectinus eligitur; quo munere per duos annos functus, IV Octobr. MDCLXXVI inter Judices urbanos adfcifcitur, & XV Januar. MDCLXXVII ad rationes Ordinum foederatarum civitatium legatus, obiit VI Novemb. MDCLXXXI fenex LXXXVIII annorum.

Scripta ejus funt:

Caufae, figna & medela Febrium, comprehenfa & propofita feptem difputationibus in Academia Trajectina. Traj. MDCXL. 4.

De fallaci Urinarum judicio cum aliis fcriptis *de Urinis.* Traject. MDCLXX. 8. prodiiffe notat Fabric. tom. XII Biblioth. Graec. p. DCXXXVII.

Omnes errores populares in Medicina conlegiffe, detexiffe, & publicis difputationibus refutaffe tradit Voetius Biblioth. Studiof. Theolog. lib. II cap. XV pag. CCCXCV. & tom. III. Difputat. Theolog. p. DCCXIII & tom. IV. pag. CCCXC.

SUYLEN A NIEVELT (GUILIELMUS) nobiliffima profapia ortus, filius maximus Wilhelmi 's Herenaertsbergae Dynaftae & Agnetae Foeyt, natus Trajecti circa annum MDXXXVIII. Ex numero nobilium Belgarum, qui die V Aprilis an. MDLXVI celebrem libellum fupplicem Margaretae Parmenfi obtulerunt, unde poftea, quum Albae Dux a Rege Philippo miffus in Belgium adveniffet, relicta patria in exilium abiit. poft mutatam vero fortunam anno MDLXXII vel MDLXXIII reverfus, Praetor Dordracenus, & anno MDLXXIV Balivius Zuydhollandiae creatus eft. anno fequenti inter nobiles Hollandiae adlectus & ad pacificationem Gandavenfem componendam delegatus eft. anno MDLXXX Praetoris Dordraceni & Balivi Zuydhollandiae dignitatem depo-

depoſuit. anno MDLXXXVII factus eſt Droſſardus ac Caſtellanus Muydenſis & Balivus Goylandiae, quo tempore ſe factioni Leiceſtrianorum ſtrenue obpoſuit, & inſidias juſſu Leiceſtrii poſitas feliciter evaſit. Tres duxit uxores, Catharinam Ram, filiam Adami & Johannae van Kuyck; ſecundam Agatham Booth, filiam Arnoldi & Gertrudis van Leeuwen; tertiam Agnetam Tſerraets, filiam Ludovici & Margaretae van Halmale, quae ultima ipſi ſterilis fuit. ex prima duos filios, nullis liberis procreatis mortuos, ſuſcepit. ex ſecunda tres ipſi filii, duae autem filiae natae ſunt. At maſcula ejus poſteritas jam diu defecit: per ſexum tamen foemininum ipſum atavum hodie numerant nobiliſſimi Capellii fratres. Per eamdem hanc ſecundam uxorem Suylenius Borrio celeberrimo Hiſtoriographo adfinitate junctus fuit; illa enim uxor, & pater uxoris Borrii, ſoror ac frater fuerunt.

Obiit vir nobiliſſimus Hagae Comitum die XXVIII Octobris an. MDCVIII, annos admodum LXX natus, ac 's Herenaertsbergae ſepultus eſt.

Tranſtulit *Chronicon Carionis* ex Germanica in Belgicam linguam, & *Continuationem* iſtius Chronici ex Gallico in patrium ſermonem. qui liber prodiit hoc titulo: *Chronica Carionis in 't Latyn beſchreeve, uyt de Hoogduytſche en Francoyſe ſpraake in de Nederlandſche overgeſet door den Wel-Ed. Jonker Willem van Zuylen van Nyvelt Heer van Heeraertsberge.* Arnhem MDCXXIX. fol.

Vid. Goudhov. Chr. pag. CXCIV. van Leuwen Batav. Illuſtr. pag. DCCLXVIII & MXXI. van Balen Beſchryv. van Dordr. pag. VIII. CCXXXVII. DCCCL. & Bor. lib. IX Hiſtor. p. CLXXVI & CLXXVII edit. prior.

SWARTIUS (EUSTACHIUS) Hic quoque inter Trajectinae ſcholae praefectos numeratur. ubi vero natales ſortitus eſt adfirmare nequeo, licet veroſimile ſit fuiſſe Trajectinum, quia familia Swartiorum noſtra in urbe ſatis celebris fuit. Barthio vero familiarem fuiſſe, apud illum habitaſſe, & a manu fuiſſe, plurimaque ſublegiſſe, ex quibusdam locis Barthii adnotavit venerandus Pater ad tom. III Syllog. Epiſt. p. CLXXXIX. quibus addi poteſt locus in lib. II Analect. cap. IX, ſi conferatur cum Barthii Adverſar. XXV, X. & multa ſibi a Barthio memorata recenſet. In Dedicatione librorum Analectorum ad Jacobum van Dyck, Sueciae apud nos Legatum, dicit ſe ab eo Leida evocatum in ejus familiam. Rectorem ſcholae Sylvaeducenſis & Trajectinae fuiſſe, & ambiiſſe munus Agentis Principum Megalopolenſium apud Ordines Belgii, notavit ibidem reverendus Pater. Politices Profeſſionem in Lycaeo Amſtelaedamenſi prenſaſſe patet ex Voſſii Epiſtola CCXVIII. Edidit

Analectorum libros tres. Leidae MDCXVI, in quae carmen luſit Daniel Heinſius, quod exſtat in ejus Poëmat. p. CCCLXXXII. in *Analectis* pag. LXXVII promittit editionem Plauti; pag. LXXIX editionem Petronii, & p. XCIII Aeliodori. Grandium ejus commentariorum in Curtium meminit Gronovius tom. III Syll. Epiſtol. Burm. p. CLXXXVI, & ex epiſtola ejus ad Voſſium Pitiſcus in Praefat. ſecunda in Curtium.

Literas ejus ineditas ad Johannem Meurſium memorat Morhov. Polyh. I, cap. XXV. § IX.

TOL-

T.

TOLLIUS (CORNELIUS) Frater Jacobi, Trajecti natus, ut ipse in Dedicatione ante Cinnamum profitetur. Fuit a manu Isaaco Vossio, inque ejus domo aliquamdiu vixit, ubi tamen se non satis probum praestitit; non tantum enim Vossio plurima scripta subripuisse tradit Sorbiere Lettr. & discours n°. LXIII. p. CCCCXXXVIII & Richter. Epist. p. CCCCLXXVI, sed & mater Vossii eum furti domestici suspectum habuit, & lites atque carceres minata est, uti patet ex epistolis Heinsii in tom. III Syllog. Burm. p. CCLXIII & seqq. deinde Eloquentiae & Graecae linguae in Academia Harderovicensi Professorem, nobilissimisque Curatoribus atque Academiae a secretis fuisse, refert Crenius Animadv. Phil. & Histor. part. VII pag. CXIII. & ipse Tollius Oratione in obitum Schmitzii se Secretarium Curatorum fuisse dicit. Ambiisse se successionem Hornii in Eloquentiae & Historiarum professione Leidae ipse testatur in tom. II Syll. Burm. p. DCXXIX.

Edidit

Pierium Valerianum de Infelicitate literatorum cum appendice. MDCLXVII, qui postea cura Menkenii Lipsiae prodiit MDCCVII. 12.

Palaephatum de Incredibilibus cum notis. Amstel. MDCXLVIII. 12. de quibus notis vid. Cren. de Furib. Librar. dissert. I § CIX. & Fabric. t. I Biblioth. Graec. C XXI § VII.

Joannis Cinnami Historiam Constantinopilitanam cum sua versione. Traject. MDCLII. 4. cujus codicem cum eo

eo communicaverat Isaacus Vossius. vid. Syllog. Burm. t. III p. DCXX. Hanc editionem *Cinnami* postea recensuit Carolus du Fresne, qui Tollii versionem plurimis in locis castigavit, & notas ejus, quod nihil fere ad Historiae Cinnamicae inlustrationem, aut locorum difficiliorum emendationem continerent, omisit, notante Fabricio tom. VI Biblioth. Graec. lib. V cap. V p. CCCXCVIII.

Orationem in obitum Johannis Andreae Schmitzii in Academia Harderovicensi Medicinae Professoris. Harderv. MDCLII. 4.

In animo habuit *Valerium Maximum* edere, quod consilium ejus mors praevertit, uti ex Daumii Epistolis observat Fabric. tom. II Biblioth. Latin. lib. II. cap. V.

TOLLIUS (IACOBUS) Cornelii frater, sub Johanne Fred. Gronovio, & Aemilio literis elegantioribus operam dedisse constat ex Graevii Epistola in tom. IV. Syll. Burm. p. XXXIV. Hunc Nicolao Heinsio commendarunt Gronovius, Aemilius, Graevius & frater Cornelius, ut in comitatum peregrinationis adsciisceret. verum Heinsius, ne malam gratiam iniret apud Isaacum Vossium, & praesertim Vossii matrem, quae, uti modo adnotavi, fratri Cornelio lites & carceres minabatur, diu restitit. vid. tom. III. Syllog. Burm. p. CCLIV. CCLV. CCLVI. CCLVII. CCLXIII. CCLXVI. CCLXX & DC. Postea tamen Heinsio amanuensis & famulus in peregrinatione fuit, sed brevi tempore, cum, vestigia fratris secutus, in scriniis Heinsii sinistra manu non belle usus esset, & alia commisisset, quae virum probum non decent, uti his verbis testatur Heinsius tom. III Syll. Burm. p. CCCCXCII. *Gessit se perquam nequiter, ut mi-*

minimum prae aliis delictis in eo peccarit, quod in scriniis meis compilandis manu sinistra non belle usus est. Hoc enim illi fraternum esse quodammodo videri potest. Scis quid in Vossianis aedibus evenerit. Deprehensus & convictus coram tribus testibus ad calumnias confugit. & in Epistola ad Vossium ibid. p. DCXC. *Tollius, qui nuper a me discessit, manu sinistra in scriniis meis pervolvendis non belle utebatur, quamquam & alia graviora peccarit; nam istud illi erat fraternum, memini enim quod gestum sit in parentis tui aedibus.* Et quum Graevius in Epistola, quae reperitur tom. IV. Syllog. p. CLXIX Heinsio scripsisset, *compilasse illum tua scrinia in veterum Poëtarum collectaneis, quae olim edere decreveras, invitus audio, nam faveo ejus ingenio, sed non his fraudibus grassandum ad famam, nec alieni laboris fructus sunt intercipiendi, praesertim eorum, qui nos omnibus modis ornare voluerunt;* respondet Heinsius pag. CLXXII. *De scriniis meis a fele libraria compilatis tibi in aurem narratum esto; neque enim haec tanti sunt, ut aut me movere debeant, aut illis Lavernis possint iter ad famam sternere. Ostendam tamen aliquando tibi insigne istius rei monumentum linguam ni continere discit, majus inde periculum illi imminere quam a piperatis manibus non nunc primum praevideo, & ipsum saepius monui.* Medicinae Doctorem fuisse tradit Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. IV. pag. XI. Fuit deinde Rector Scholae Goudanae, a qua statione motus est ob caussas quas ignorare se fatetur Heinsius in Syll. Burm. tom. IV. pag. CLX. sed prodit Graevius Ibid. p. CLXIX. *Tollium involvit ruina sui patroni, cui dedicavit Ausonium: dicitur tamen male de diversarum partium hominibus, qui nunc rerum potiuntur, existimasse, & ferocius, quam*

sui ordinis hominem decet. ubi venerandus Pater notat patronum hunc fuisse Florentium Cant, urbis Goudae consulem. Inde Nordvicum secessit, ubi adolescentes aliquot erudivit, & Medicinam exercuit. Deinde Alexandri fratris defuncti cathedram ambivit, ut & alteram in Sylvaducum vacantem. vid. tom. IV Syll. Burm. pag. CCCLXXXVI & p. CCCCIV. ut & Professionem aut Lecturam Leidae Ibid. pag. CCCCXCIV. quae cum non succederent, ludi literarii praefecturam Leidae prensavit, Ibid. p. DLXX & DLXXII. Tandem vero obtinuit Professionem Historiarum, Graecae linguae & Eloquentiae in Academia Duisburgensi; quam stationem, meritis suis inferiorem existimans, dereliquit, & spe melioris fortunae Germaniam Italiamque peragravit, praetextu invisendarum Budensis, aliarumque praecipuarum Bibliothecarum, & in Italia sacra nostra ejuravit. Verum cum ex voto ibi res non succederent, in patriam reversus, nullosque ibi fautores aut patronos inveniens, scholas privatas hic Trajecti, insciis Curatoribus & invitis Professoribus, instituit, ut inde se sustentaret, quod cum juxta leges Academiae ei interdiceretur, vitam privatam in summa paupertate egit, animamque infelicem hac in urbe exhalavit anno MDCXCVI. *Magni nominis Philologus & Chymicus* dicitur a Mollero in Prolegom: ad Morhov. Polyh. Liter. §. XIX. *vir doctissimus* a Fabricio tom. I. Biblioth. Latin. lib. I. cap. IV & *sedulus Bibliothecarum scrutator* a Struvio in Praefat. Collectan. Manuscript. Ejus cura prodiit

Ausonius cum notis integris Jos. Scaligeri, Mariangeli Accursii, Marquardi Freheri, Scriverii: selectis Eliae Vineti, Barthii, Acidalii, Joh. Freder. Gronovii, Graevii aliorumque, Amstelaed. MDCLXXI. 8. in qua editione abesse

abesse Epistolam Theodosii Augusti, quae laudes Poëtae luculentum in modum complectitur; & Paulini literas, per quas Ausonianis respondet, cum in vetustis Ausonii membranis legantur, utpote ab ipso Ausonio publici juris factae, reprehendunt Gronovius & Heinsius tom. III. Syll. Burm. p. DXLI & DXLII. neque eum doctis labore hoc satisfecisse notat Baillet Jugem. des Scavans tom. II. p. CCLI. Editionem tamen non contemnendam pronuntiat Graevius, non solum quia raras Freheri & Accursii notas in illum scriptorem evulgavit, sed quia non pauca nec protrita ab ipso Tollio in hoc scriptore sunt animadversa.

Gustus ad Longinum, cum ejusdem observatis in Orationem Ciceronis pro Archia. Leidae MDCLXXVII. 8. quo labore se Curatoribus Academiae Leidensis commendare voluit, sed frustra, & indigne ab eo haberi Ovidium & Horatium indignatur Heinsius. vid. tom. IV. Syllog. Burman. p. CCCCLXXXIV. CCCCLXXXV & CCCCXCIV. & scribit Graevius, *Tollii gustus ad Longinum non est ad meum gustum, nec in oratione pro Archia quae notavit, respondent exspectationi meae.*

Deinde edidit *Longinum de Subtilitate* Graece et Latine cum suis et variorum notis. Traject. MDCXCIV. 4. de qua editione, quam *luculentam & praeclarissimam* vocat, videndus Fabricius tom. IV. Biblioth. Graec. lib. IV. cap. XXXI. p. CCCCXXXVIII. & Lipsiens. Act. Erudit. an. MDCXCIV. p. XLVII. ut & Journal des scavans tom. XXIV. p. CCCLXXIII. *nitidissima* vocatur in Accessiobus ad Morhov. IV. Polyh. XI. §. XIV. & lib. VI. cap. I. §. VI. Prodiit deinde in Germania alia Longini editio hoc titulo: *Dionysius Longinus de Sublimi ad fidem codicum a Jacobo Tollio omissorum, notisque e schedis*

C. R. Schurtzfleitschii auctus. Wittebergae MDCCXI. a celeberrimi Schurtzfleitschii fratre procurata, notante Niceron. Memoir. pour servir a l'histoir. des homm. illust. tom. x. pag. LXXII.

Evulgavit & *Diatriben Luciani de Calumnia.* vid. tom. IV. Syllog. Burm. p. DV. & tom. V. pag. CCLII. & ejus notas exstare in editione Luciani, quae Amstelaedami anno MDCLXXXVIII prodiit, observat Fabric. tom. III. Biblioth. Graec. lib. IV. cap. XVI. §. III.

Fortuita. MDCLXXXVII. in quibus praeter Critica nonnulla, tota fabularis historia, Graeca, Phoenicia, Aegyptiaca, ad Chemiam pertinere docetur, addita Oratione inaugurali *de Fontibus Eloquentiae* in Academia Teutoburgica habita, ut & *Carmine seculari Heroico in trecentesimum primum natalem Academiae Heidelbergensis*; nec non *Oda Alcaica in natalem* LXXII *Philippi Guielmi Electoris Palatini*, ibique promittere varios auctores editurum, eoque fini iter ingressum, ut Budensem, aliasque nobiliores Bibliothecas excuteret, notant Lipsienses Act. Erudit. Julii MDCLXXXVII. Laudat haec *Fortuita* Morhovius lib. I. Polyh. cap. XI § XVII, qui eum *virum elegantissimi ingenii* vocat. vid. & lib. II cap. XIII. § XI. & ex hoc libro ita Tollium amare, ut ejus amicitiam flagrantissime cupiat, scribit apud Feller. Monument. inedit. pag. CXX. In his *Fortuitis* cap. III, ut & in Animadversionum Criticarum ad Longinum gustus adcessione, carmen Petronii de *Trojae Halosi*, quod legitur apud Petron. cap. LXXXIX, ad acerrimam censuram vocat, quam venerandus Pater in notis ad Petronium injustam esse in quibusdam ostendit. Producit quoque pag. CCXXX Fragmentum Porphyrii ex libro de Styge ex Schotti

Schotti editione multis mendis inquinata, inmemor editionis Holſtenii, qui emendatum ediderat, notante Fabricio tom. IV Biblioth. Graec. cap. XXVII. pag. CLXXXVII.

Bacchinum de Siſtris eorumque figuris cum notis. Traj. MDCXCVI. 4. quem ex Italico tranſtulit. exſtat & in Theſaur Antiquit. Roman. Graevii tom. VI uti notat Fabric. Bibliograph. antiq. cap. XI § XVII.

Inſignia Itinerarii Italici, quibus continentur antiquitates ſacrae. Traject. MDCXCVI. 4. vid. Lipſienſ. Act. Erud. Julii MDCXCVI. In his *Inſignibus* pag. CXCII ediſſe *Macarii ſermonem de exitu animae juſtorum & peccatorum* ex Codice MS. Bibliothecae Paulinae Lipſienſis veluti ineditum, cum a Guielmo Caveo ex eodem Lipſienſi codice in Hiſtoria literaria Scriptorum Eccleſiaſticorum jam evulgatus eſſet, docet Fabricius Biblioth. Graec. Tom. VII lib. V cap. XII pag. CCCCXCV. qui ibidem pag. DXI haec *Inſignia* continere veterum ſcriptorum eccleſiaſticorum monumenta in itinere Italico ex Bibliothecis eruta, & laudatiſſimo ſtudio publicata, docteque inluſtrata, contra iniquum Langleti de Fresnoy judicium teſtatur. Quae vero in his *Inſignibus* continentur, recenſet Joh. Fabricius tom. III. Hiſtor. Biblioth. Fabrician. pag. CCCLIX.

Prodierunt Amſtelaedami an. MDCC. in 4. *Tollii Epiſtolae Itinerariae ex ejus ſchedis poſtumis recenſitae, ſuppletae, digeſtae, annotationibus & figuris adornatae, cura & ſtudio Henninii.* de quibus videndi Lipſienſ. Act. Eruditor. MDCC & Joh. Fabric. tom. III Hiſtor. Biblioth. Fabric. p. CCCCXLII.

In editione Lactantii, quam Bauldry adornavit, conſpiciuntur ejus notae.

Ariſtaeneti editionem, in quam noſter Toliius nonnullas emendationes & plurimas adnotationes contulit, penes ſe eſſe teſtatur D'Orvilius, elegantiſſimi ingenii vir, in eruditiſſima Critica Vanno cap. x & xii.

Artemidori novam editionem molitum fuiſſe conſtat ex tom. iv Syllog. Burm. p. xcvi & clxix, & notat Fabric. tom. iii Biblioth. Graec. lib. iv cap xiii § viii. qui ibidem in Addendis pag. ult. dicit Rigaltianam Achmetis editionem Tollium cum codicibus quatuor Vindobanenſibus contuliſſe, exque iis ſuppleviſſe lacunas, & ad bis mille loca emendaſſe, quod Tollii exemplar apud fratris ejus Filios haerere ex animadverſionibus ad Epiſt. vi Toll. Itiner. p. clxxxviii obſervat.

Meditatum quoque fuiſſe novam *Lucretii* editionem docet Fabric. tom. i cap. iv. Notae ejus in hunc Poëtam ineditae dicuntur in manus Gerardi de Vries Tollii cognati, & ex hujus teſtamento in manus Johannis Luytſii, perveniſſe; verum inter ſchedas mortui Luytſii quaeſitae non adparuerunt.

Promiſit ſe editurum *Collectionem Chirurgorum Graecorum*. vid. Fabric. tom. xii Biblioth. Graec. p dcclxxviii & *Poëtarum Graecorum Chymicorum* vid. not. ad Morhov. lib. i Polyhiſt. cap. xi § lv. ut & *Diſſertationem de Bibliotheca Budenſi ejusque reliquiis.* ut videre licet in not. ad Morhov. lib. i cap. iv § xxi. *Saluſtii & Phaedri* editionem quoque pollicitus eſt. vid. Fabric. tom. ii Biblioth. Latin. lib i cap. ix & lib. ii cap. iii. ut & *Flori* Fabric. Ibid. lib. ii cap. xxiii § iii. Crenius Animadv. Philol. & Hiſtor. part. vi pag. xliv & Almelov. Biblioth. promiſſ. & lat. p. lvii.

TRAJECTO (ANDREAS DE) Ordinis S. Benedicti coenobii Spanheimenſis in finibus ditionis Moguntinae,

tinae, congregationis Cluniacensis. Hujus Oudinus non meminit. Simpliciter dicitur *Andreas de Trajecto*, unde dubitare licet an Trajecti ad Rhenum, an vero Trajecti ad Mosam natus fuerit. Possevinus eum *Teutonicum* dicit; verum H. v. R. in not. ad Heuss. tom. II Hist. Eccles. p. CXLIII. ejus natales nostrae civitati adsignat, unde ejus mentionem omittere nolui. a Trithemio de Scriptor. Eccles. cap. DCCCI hoc elogio ornatur: quod fuerit *vir certe studiosus, & in divinis scriptis eruditus, secularium literarum quoque non ignarus, ingenio praestans & clarus eloquio*, qui & haec ejus scripta recenset:

Soliloquium hominis ad Deum.
De Profectu virtutum.
De Abstinentia carnium.
De Usu Floccorum.
Item *Collationes*, *Epistolas* & *Carmina*.

Scripsisse quoque *Expositionem in sententias P. Lombardi* tradit Lipenius tom. II Biblioth. Theolog. p. DCCLIV.

Obiit in coenobio Spanheimensi anno MCCCCXLV juxta Valer. Andr. Biblioth. Belgic. p. LVII. Possevinus vero Appar. Sac. t. I. pag. LXXVII anno MCCCCXLVI defunctum tradit. Trithemius ad an MCCCCLXIII, alii ad an. MCCCCLXVI mortem referunt. videndi & Gesnerus in Biblioth. Sweert. Athen. Belg. p. CXXVII. & Magna Biblioth. Eccles. pag. CCCCLIII.

TRAJECTO (HENRICUS DE) Hunc inter scritores ordinis Fratrum Praedicatorum memorat Quetif. tom. II. p. DLXXX. ex fide Fontanae in Monument. ad an. MCCCXXXII, qui tamen an ex Trajecto superiore, an inferiore ad Rhenum, ortus sit, non docet. Scripsit hic

hic adversus Michaelem de Caesena, Guilielmum Occam & sequaces *Tractatum de auctoritate Papae.*

TRAIECTO (NICOLAUS DE) Hunc in urbe mihi patria natum ob dubiam vocis *Trajectensis* interpretationem adfirmare non audeo. quia vero *Trajectensis* dicitur, pauca, quae de eo investigare potui, hic recensenda existimavi. Docuit Parisiis & fuit scholasticus sectae Formalium, vid. vit. Professor. Groning. in Wesselio pag. XVI. Ordinis Praedicatorum, & in *Boëthii consolationem* scripsisse testatur Antonius Senensis Bibliothec. Praedicat. p. CLXXIV. quo commentario nullum melius se reperisse scripsit Antoninus, uti tradit Possevinus Apparat. Sac. t. II. p. CLX, qui tamen dubitat, an non sit *Nicolaus Trivet*, qui vixit anno MCCCLX. quod adfirmat Quetif Scriptor. Ordin. Praedicat. tom. I. pag. DLXII. vid. Sweert. Athen. Belg. p. DLXXXIII. et Fabric. Biblioth. Med. et Inf. Latinitat. lib. XIII pag. CCCLXXXIX.

TYMAEUS (IACOBUS) Amersfortius, unde vulgo *Jacobus Amersfordiensis* nuncupatur. Liberalium Artium Magister & Theologiae Doctor, Coloniae floruit in fine seculi decimi quinti, ibique Praeses collegii Laurentiani, Pastor ecclesiae S. Johannis Baptistae et Theologiae Professor fuit.

Scripsit.

Commentaria in Aristotelem de generatione & corruptione.

Item *in Aristotelis Meteora*, quae prodierunt Coloniae MCCCCXCVII.

Epitaphium ipsi scripsisse Rodolphum Langium Canonicum Monasteriensem, et in Bibliotheca Tigurina exstare testatur Valer. Andr. Biblioth. Belgic. pag. CCCCXXXI. partem ejus (constitit enim triginta versibus uti

uti tradit Gesner. in Append. ad tom. I. Biblioth.) producit Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. Scriptor. p. XLVIII. & Auct. incert. apud eumd. p. CLXXXIII. Vid. & Sweert. Athen. Belgic. p. CCCLXXV. & Heuss. tom. II. Hist. Eccles. p. CXCVIII.

V.

VALCKENDALIUS DE ZYL (PETRUS) Trajecti ex inlustri gente & parentibus in re lauta degentibus ortus. Theologiae animum adplicuit, & in Rostochiensi universitate S. Theologiae Baccalaureus creatus, Trajectum rediit, & in urbe patria domui Canonicorum Regularium ut Prior praefuit ad annum MCCCCLXXXV. quo rebus humanis exemptus est.

Scripta ejus haec fuisse dicuntur:

Explanatio in libros Sententiarum.

Vetus & Novum Testamentum per vocabula sub ordine Alphabeti distinxit.

Secundam Secundae & librum *Quaestionum de malo* Doctoris sancti, omissis argumentis luculento sermone excerpsit:

Item *Sermones varios de Tempore & Sanctis*, aliaque conscripsit.

Ita ex Corn. Blocchii Chronico MS. Canonicorum Regularium coenobii Trajectini recenset Valer. Andr. Biblioth. Belgic. p. DCCLXV. & addit nihil horum se vidisse, neque umquam edita credo. Inter eruditos Trajectenses enumerat quoque Graevius Orat. in L. Acad. Traj. nat.

VALERIUS (CORNELIUS) Hunc Veter-aquensem, natum in oppido Hollandiae Oudewater, facit Va-

ler. Andr. in Biblioth. Belg. ut & Sweertius, Miraeus, M. Adam & Teisserus. verum male, cum Trajecto natales suos debeat, ut constat ex Epitaphio, quod in honorem ejus positum est. Recte idem Valerius Andr. in Fast. Academ. Lovaniens. p. CCLXXX. vocat eum *Cornelium Valerium ab aqua veteri vulgo Audwater*, ita ut *Audwater* videatur fuisse nomen familiae. Natus est anno MDXII. Puer in templo primario cecinit, deinde utriusque linguae praeceptis a Georgio Macropedio, Trajectensis scholae moderatore, haustis, Lovanium contendit, ibique per sex annos Cornelium Goclenium Latinas, & Rutgerum Rescium graecas literas docentes audivit. Domum redux in urbe patria per sexennium Rhetoricam docuit, ad cujus professionem a Macropedio adscitus dicitur a Sweertio in Ath. Belg. Professoris titulus eo tempore certe hac in urbe incognitus fuit; verum sub auspiciis Macropedii, cujus tempore summa erat scholae nostrae Hieronymianae celebritas, & ingens discipulorum ex omni Belgio confluxus & frequentia, in Gymnasio Hieronymiano Rhetorices praecepta tradidisse videtur. Deinde studiis & moribus quorumdam nobilium adolescentium praefectus Lovanium petiit, & cum iis peragrata Gallia, iterum Lovanium venit, ibique anno MDLVII. Petro Nannio, celeberrimo illi philologo & Graecarum literarum Professori in collegio Trilingui Buslidiano successor datur, ab eo Professionis haeres nominatus, teste Sweertio Athen. Batav. p. DCXXVII. *studio non impar*, *quamquam ingenio fortasse inferior*, uti scribit Lipsius Epist. select. cent. III. Miscell. LXXXVII. & Miraeus de Script. seculi decimi sexti cap. CVI. In hoc theatrum evectus, summa cum eruditionis fama docuit,

cuit, exque ejus disciplina plurimi viri docti prodierunt, ut Lipsius, Canterus, Carrio, Modius, Gisellinus, Schottus, Delrio, Gisanius aliique, qui eo praeceptore felicissime usi sunt. Naturae debitum solvit Lovanii anno MDLXXVIII. aetatis LXVI. jacuitque annos triginta absque ullo Epitaphio, donec Georgius ab Austria Academiae Cancellarius praeceptori optime de se merito hoc monumentum posuerit, quod exhibent Sweert. Athen. Belg. p. CXCVIII. & Aicher. Theatr. Funebr. p. CCCCVII.

D. O. M.
CORNELII VALERII
ULTRAIECTINI
OSSA
HEIC CONDITA ET CONSUMPTA
NOMEN
ADSCRIBERE ALIENA PIETAS VOLUIT.
AN ALIENA TAMEN?
A DISCIPULO VENIT.
ET QUANTUS ILLE CUI VENIT?
MERUIT
IUVENTUTEM BELGICAM
ORE ET STILO.
IN COLLEGIO TRILINQUI
DOCUIT.
NON MINUS DISERTUS UTILISQUE
POSTQUAM LOQUI DESINIT

QUAM CLARUS ET AETERNUS
POSTQUAM SCRIBERE.
GEORGIUS AB AUSTRIA
PRAEPOSITUS HUIUS ECCLESIAE
ET ACADEMIAE CANCELLARIUS
NEGLECTUM XXXII. ANN.
MONUMENTUM PRAECPTORI P. C.
CIↃIↃCX.
VIXIT ANN. LXVI. DOCUIT XXI.
OBIIT CIↃIↃLXXIIX. III. EID. SEXT.

Dolet ejus mortem Stewechius ad Arnob. lib. II. Contra Gent. pag. LXXXIV & LXXXV. edit. in 4. his verbis: *Cornelius Valerius Professor linguae Latinae apud Lovanienses, quem virum & memoriae & amicitiae caussa non possum non nominare. amorem ille & sincerum animum cum alias frequenter, tum postremo colloquio ita prolixe declaravit, ut aegerrime a praesente tum avellerer, & defunctum debeam indies magis magisque desiderare, meminisse inprimis literarum caussa, quae obitu istius tantum accepere damni, quantum gloriae ex vita erant consecuturae.*

Scripta ejus sunt:

Rhetorices & Dialectices Tabulae. Basileae MDXLV. vid. Gesner. Append. ad tom. I. Biblioth. quae & prodierunt Venetiis MDLXIV & MDLXXXV. Argentorati MDLXVII. Coloniae MDLXXXIII & MDXCVI. & Amstelaedami MDCVI. 8.

Grammaticarum institutionum libri quatuor. Paris. MDL.

MDL. 4. Dillingae MDLXXIV. & Antverpiae MDXCII. 8.

Oratio in funere Petri Nannii Professoris Lovaniensis. MDLVII. vid. Teisser. Catal. Auctor. & Biblioth. p. LXV.

Oratio funebris in obitum Jacobi a Meloduno Lovanii MDLX. 4.

Ethicae seu moralis Philosophiae institutio. Basileae MDLXVI. Antverp. MDLXXXII. 8.

Physicae, seu de naturae Philosophia, institutio. Antv. MDLXVIII. MDLXXXIV. & MDXCV. Marpurgi MDXCVIII. 8.

Animadversiones in Officia Ciceronis cum Guielmi Canteri & Cauchii notis. MDLXXVI. 8.

Prosodia. Jenae MDLXXX. 8.

Sphaera seu prima Astronomiae & Geographiae praecepta. qui liber Antverpiae MDXCIII. 8. & cum praelectionibus Rudolphi Snellii prodiit Francof. MDXCVI. juxta Lipenium Biblioth. Philosoph. p. CXXXII. & MCCCCXVIII.

Parvae molis libellus penes me est, qui prodiit Trajecti anno MDXL. apud Hermannum Borculoum, cui titulus: *Brevis descriptio eorum, quae in adventum felicissimi invictissimique D. N. Caroli V. Rom. Imp. Aug. a S. P. Q. Traject. apparata sunt, veluti Arcus Triumphales, statuae Colosseae, aliaque id genus, pleraque cum carminibus & inscriptionibus.* Quis vero harum inscriptionum & carminum, pro eo tempore satis elegantium, auctor sit non additur. Hunc tamen Valerium, qui eo tempore Poëtices laude floruit, auctorem habere didici ex carmine gratulatorio, quo inscriptiones & arcus triumphales exponit. quod carmen cum Adriani Schorelii Poëmatibus prodiit Antverpiae ex Officina Plantiniana anno MDLXVI. cura Guilielmi

Mennentii, hoc titulo: *Brevis narratio eorum, quae nuper in adventum Caroli V. Caes. Augusti a Senatu populoque Ultrajectino apparata sunt anno restitutae salutis* MDXL. *carmine ἐξηγητικῷ exposita a Cornelio Valerio Ultrajectino.* cui addita est *Ejusdem Gratulatio de novo Caesaris adventu, Equitumque summi ordinis Velleris aurei, pompaque sollemni, dicta anno* MDXLVI. *luce Januarii* II *calculo Romano*, & est carmen, quod Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CLXVI. vocat *Triumphum* (sive *Triumphos*, ut idem Valer. pag. XVII. & Sweert. Athen. Belg. p. CII.) *Caroli quinti Caesaris urbem Ultrajectinam ingredientis.*

Latine reddidit *Colloquia Gallica Noeli Barlemontii*, quae an eadem *Colloquia*, quae cum *Dictionariolo* VI *Linguarum* Antverp. MDLXXIX. in 16. prodiisse memorant Draudius Biblioth. Class. tom. II. pag. MCCCXLVII. & Lipenius Biblioth. Philos. p. CCCXIII. nescire me fateor.

Scholia in universam Valerii Syntaxin conscripsit Antonius Dionysii Lovanii. MDLXXI. uti tradit Valer. Andr. Bibl. Belg. p. LXIV.

Observationes Valerii in Lucretium exstant in editione Gifanii Antverp. MDLXVI. & Leidae MDXCV. 8.

Ad Valerium exstant epistolae Lipsii lib. III. Epist. Quaest. Epist. XVI. & lib. V. Ep. XVII. & lib. I. Epistol. select. cent. I. Miscell. I.

Varias Valerii *Orationes* & *Praefationes* MSS. adservari in Collegio Trilingui testatur Valer. Andr. Biblioth. Belg. p. CLXVI. qui & fata & vitam nostri Valerii enarrat in Fast. Academ. Lovan. pag. CCLXXX. & Descript. Colleg. Triling. p. LVIII. Videndi & Sweert. Athen. Belg. p. CXCVII. Vernul. III. Academ. Lovaniens.

nienſ. XIII. Miraeus Elog. Belgic. cl. VIII. p. CXXVI. & de Scriptor. ſeculi decimi ſexti cap. CVI. Opmeer Op. chron. p. CCCCLXXX, qui eum *primarium Grammaticum* vocat, & p. CCCCXVIII, ubi *virum animi candore & doctrina celeberrimum* nuncupat. Beyerlink Op. Chronogr. ad an. MDLXXIII. p. XXXIX. M. Adam vit. Philoſoph. p. CXXXVIII. qui in vita Canteri p. CXXVI. magnificum elogium, quo illum ornavit Suffrid. Petr. de Scriptor. Friſiae Decad. XII, VIII, refert hoc modo: *Habebat Canterus Cornelium Valerium praeceptorem, ſingularem erudiendae juventutis artificem, cujus ductum tuto ſequeretur. Qui quantum in hac palaeſtra valeret, multis annis publice privatimque ſummo cum rei literariae commodo, nec minori Lovanienſis univerſitatis ornamento, tum viva voce declaravit; utpote cujus ſcripta, quae in omnes Philoſophiae partes publicata exſtant, ob eruditam commoditatem omnibus fere in ſcholis juventi praelegantur; vivae tamen vocis ea prae his energia, ea vis erat, ut quod Ariſtoteles de ſe ad Alexandrum ſcripſiſſe fertur, de hoc auctore veriſſime dici poſſit, eum demum Cornelii Valerii ſcripta recte intellexiſſe, qui ipſum haec viva voce tradentem audiviſſet.* vocans eum *virum eruditiſſimum & undiquaque doctiſſimum.* hujus & meminit Graevius Orat. in L. Academ. Traject. natal.

VELDENARIUS (JOHANNES) Hic quoque a Clar. Graevio, ut & ab Heuſſ. tom. II. Hiſtor. Eccleſ. p. CXLII. inter eruditos Trajectenſes enumeratur. Trajecti vixiſſe, ibique habitaſſe ipſe teſtatur, & maximam ibi vitae partem tranſegiſſe ſcribit Sweertius Athen. Belgic. p. CCCCLXXX. verum an Trajecti natus ſit, ignoro. Celeberrimus hic eſt Hiſtoriographus, qui lingua vernacula conſcripſit Chronica ab initio mun-

mundi ad annum MCCCCLXXX. quae *Fasciculum temporum* vocat, & elegantissimis typis Trajecti edidit anno MCCCCLXXX. fol. ubi in fine haec leguntur verba: *Hier eyndet dat boek, dat men hiet Fasciculus temporum, inhoudende die cronycken van ouden tyden, als van dat die werlt eerst ghescapen is, ende van dat Adam ende Eva eerst ghemaect worden, totter gheboert Christi toe: ende voert van allen Paeussen ende Keyseren, die na de gheboert Christi gheweest hebben tot noch toe: ende daer na cortelick beslutende mit die Cronycken der Coninghen van Vranckryck, van Enghelant, ende van die Hertoghen van Brabant, ende van die Bisscoppen van Utrecht, ende van die Greven van Vlaenderen, van Hollant van Zeelant, van Henegouwen, van Ghelre, van Cleve, tot huden op den dach toe, by my volmaect Jan Veldenaer, woennende 't Utrecht op ten Dam, in 't jaer ons heren* MCCCCLXXX. *op sinte Valentyns dach op die Vastelavont.*

Cronicon Hollandiae separatim edidit Boxhornius cum notis an. MDCL.

Chronicon Trajectinum, ut & *Hollandicum* in linguam Latinam versum edidit Matthaeus tom. IX. Analect. neque tamen Veldenarii esse suspicari potuit, unde quibusdam in locis joculari admodum errore illa Chronica Anonymi, ut credidit, ipsius Veldenarii verbis inlustrare, eorumque sententiam Veldenarii consensu firmare conatus est. Utrumque Chronicon cum Veldenario contuli, paucissimisque exceptis, de verbo ad verbum ex Belgico in Latinum translatum repperi, quod mirum non animadvertisse Matthaeum.

Saepe Veldenarium circa fidem laborare, maxime ubi de origine gentis nostrae tractat, notat Valer. Andr. in Bibliothec. Belgic. p. DLXXIV.

VELT-

VELTHUYSIUS (LAMBERTUS) male *Welthuyſius* dicitur a Le Long Biblioth. Sacr. tom. II. p. MXVI. Vitae lumen adſpexit in urbe noſtra anno MDCXXII. Studiis, quae ad humanitatem pertinent, abſolutis, Philoſophiae & Theologiae, ac deinde Medicinae ſe adplicuit, inque Medicina ſummos honores conſecutus, illam Trajecti exercuit. Anno MDCLXVII. in urbe patria ſenator creatus, eodem, ut & duobus ſubſequentibus, inter judices urbanos adſcriptus eſt. Fatali vero illo anno MDCLXXIV. una cum patriae amantiſſimis & optimis Senatoribus, fratreque Wernero, qui Ordinibus a ſecretis erat, ordine motus, privatam deinde vitam egit. Offenderat enim vir optimus, & non tantum Medicae artis peritia, ſed & ſanioris Theologiae & Philoſophiae cognitione inluſtris, & ut recte de eo judicat Clar. Graevius Orat. in L. Academ. Traject. natal. *varietate doctrinae nulli ſuorum civium inferior*, tribunicios concionatores, qui ingentem ipſi invidiam apud populum conflarunt *hoc uno nomine, quod magiſtratuum jura acriter contra eorum inſultus tuitus eſſet*, uti idem Graevius ſcribit Heinſio tom. IV. Sylloġ. Burman. p. CCVI. ubi illum *propter ingenii excellentiam, morum integritatem & ſuavitatem, amoremque patriae, unice diligere* addit, eaque epiſtola, ut & ſequentibus Heinſium rogat, ut cauſſam ejus agat apud Beuningium, aliosque in aula Principis Arauſionenſis potentes. vid. pag. CCVII. CCVIII. CCIX. CCXII. CCXIII. CCXV. & CCXVI. non uno nomine, ut ſcribit Graevius, ſed duplici iratos habebat iſtius temporis verbi divini praecones. I. ob perſonam quam apud eos ſuſtinebat; a magiſtratibus enim anno MDCLXVIII. ad conventus eccleſiaſticos deputatus erat, ut videret, ne

quid rem publicam vel politicam ſpectans ac perturbans a coetu eccleſiaſtico perageretur. II. ob editos libellos *de Officio Paſtorum*, *de Idololatria & Superſtitione*, quibus eos maxime infenſos reddidit, ita ut non tantum Synedrium coram Magiſtratibus de eo querelas detulerit; ſed & anno MDCLXIX. omnium hujus dioeceſeos Claſſium Deputati (ut vocantur) Ordinibus ſubplicem libellum porrexerint, quo ejus libros *de Officio Paſtorum*, & *de Idolotatria*, inpios, & omnem diſciplinam eccleſiaſticam evertentes pronuntiarunt, & petierunt, ut publica auctoritate eorum lectio & venditio interdiceretur, uti ex actis Ordinum VII Decemb. MDCLXIX. didici.

Obiit vir optimus, quem merito *virum doctiſſimum* vocat ampliſſimus G. v. d. Muelen Diſſert. I. de Die Mundi pag. CCCXL. & *varia eruditione celeberrimum* Diſſert. III. pag. CIV. anno MDCLXXXV. aetat. LXIII.

Varia ſcripſit opuſcula vir diligentiſſimus, quae diverſis temporis prodierunt Belgice & Latine, & deinde conjunctim Latine Roterodami MDCLXXX. II. vol. 4. quae dedicavit fratri ſuo Wernero; & licet Graevius Epiſtola ad Heinſium tom. IV. Syll. Burm. p. DCLV. ſcribat *quod in Praefatione multi deſiderent prudentiam, & vereantur, ne ſibi malum aliquod arceſſat*, recte tamen hanc Praefationem laudandam & feris nepotibus commendandam, cum nemo melius iſtius temporis & hominum diritatem depinxerit, judicat venerandus Pater in not. tom. IV. Syllog. Epiſt. pag. CCLVII. qui & in Dedicatione ante Petronium eam *Socratica ſapientia plenam* pronuntiat. Continentur vero his duobus voluminibus ſequentes Tractatus:

I. Volumine *Tractatus de Juſtitia divina & huma-*

na

na, quo probatur necessitas satisfactionis Christi, & jus Christianorum bellum gerendi. exponitur doctrina de duplici Dei justitia punitiva: de Legis perfectione: de virtutum & vitiorum gradibus: de bonis operibus: de peccato originali pars I.

Pars II. *in qua agitur de Poena humana publica & privata.*

Pars III. *in qua probatur ex Scriptura satisfactionem pro peccatis hominum praestitam esse per Christum.*

Dissertatio de usu rationis in rebus Theologicis & praesertim in interpretatione Sacrae Scripturae.

Tractatus moralis de naturali pudore, & dignitate hominis; in quo agitur de Incestu, Scortatione, Voto coelibatus, Conjugio, Adulterio, Polygamia & divortiis.

Doctrina de Gratia & Praedestinatione tradita nova methodo, qui liber tacito ejus nomine primum prodiit Amstelaedami MDCLXI. notante Heumanno de Anon. & Pseudon. p. II. c. III. §. LXXIV.

Munus Pastorale, vulgo dictum Concinatorium, & jus Ecclesiae definitum ex regulis verbi divini, primisque Reformationis nostrae fundamentis, contra sententiam quorumdam Doctorum, qui Reformationem profitentur, & potestatem Pastorum plus aequo extendunt.

Tractatus de Idololatria & Superstitione, cui additi sunt *Libelli Synedrii Belgici Ultrajectini Magistratui Ultrajectino exhibiti, continentes querelam contra auctorem, & notas in ejus Tractatum, cum responsionibus ejusdem auctoris ad easdem.*

Disquisitio an Principi Christiano in ditione sua aliquod malum tolerare licitum? in qua speciatim agitur de profanatione Sabbathi aut diei dominicae.

Tractatus de Articulis fidei fundamentalis, qui antea non prodierat.

Specimen retorsionum calumniarum auctori a mendacissimo quodam tenebrione impactarum.

In secundo volumine continentur:

De Initiis primae Philosophiae juxta fundamenta clarissimi Cartesii tradita in ipsius Meditationibus, nec non de Deo & mente humana.

Epistolica dissertatio de Principiis justi & decori. quae tacito auctoris nomine primum prodiit Amstel. MDCLI. 12. in qua totum esse in defendendo Hobbesii libro testatur Struvius in Biblioth. Philosoph. cap. VIII. §. VII. in ea deesse perspicuitatem, discernendi facultatem, necessariamque soliditatem, ex Thomasio notat Stollius part. II. Introd. in Histor. Literar. cap. II. pag. DCCLXI.

Disputatio de Finito & Infinito, in qua defenditur sententia Cartesii de motu, spatio & corpore.

Demonstratio, in qua ostenditur, neque doctrinam de quiete Solis & motu Terrae, neque principia Philosophiae Renati Descartes verbo Dei contraria esse, opposita Tractatui J. du Bois concionatoris Lugduni Batavorum, cui titulus Nuditas Philosophiae Cartesianae detecta.

Luculentior probatio, quod neque doctrina de quiete Solis, & motu Terrae, neque principia Philosophiae Renati Descartes verbo divino contraria sint, opposita Tractatui J. du Bois concionatoris Lugduni Batavorum, cui titulus Noxa Philosophiae Cartesianae.

Tractatus duo Medico-Physici, unus de Liene, alter de Generatione. in Praefatione egregie famam suam vindicat contra calumnias Gisberti Voetii in sermonibus

bus publicis in eum sparsas, & Pauli Voetii, qui in Praefatione ante Philosophiam reformatam *maledictorum nimbum in eum effuderat*.

Tractatus de cultu naturali, & origine moralitatis, oppositus Tractatui Theologico-Politici, & Operi postumo B. D. S. qui antea non editus hic primum conspicitur.

Laudat & Theologis commendat Velthuysii opera Celeb. van Til in Biblioth. Theolog. select. p. XXXIV. deque eo haec testatur: *Vir ille doctus Cartesii Philosophiae addictus, & liberalioris ingenii homo, aliis adamatus, ab aliis atro carbone notatus, praestitit tamen egregia.*

Dissertationem inpiam *de Philosophia Scripturae interprete*, quae Ludovicum Meyerum Medicum Amstelaedamensem, sive, ut alii volunt, Spinosam auctorem habet, a quibusdam Velthusio adscriptam, ipse adfirmat in Praefatione libelli de Usu rationis in rebus Theologicis, quem anno MDCLXVIII. 12. contra hanc dissertationem conscripsit, notante Heumanno de Scriptor. Anonym. & Pseudon. part. II. cap. II. §. III. qua de re legi merentur epistola Senatus ecclesiastici Gallo-Belgici Trajectini ad Academiae Franequeranae Senatum, & Nicolai Arnoldi Theologi Franequerani ad eam responsum, quae exhibet Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. VIII. pag. CLIII. & seqq.

Parum considerate a Theologo quodam nostri temporis refertur inter eos, qui negant *dari Theologiam naturalem, innatam quoque.*

VERHEL (ARNOLDUS) Hic a Valerio Andrea in Biblioth. Belgic. pag. LXXXVII. nominatur *Vecbellius*, sed male, & addit Valerius, quod *sit auctor in-*

famis, excucullatus Apostata, ac bis maritus, & in ordine Capucinorum Sylvaeducis Pater Angelus dictus. unde constat, ejuratis Papisticis superstitionibus, emendatis sacris nomen dedisse. Amersfortio natales suos debet. Philosophiae & Jurisprudentiae se adplicuit. Liberalium artium Magister & J. U. Doctor creatus, in Academia Franequerana ab initio praeteriti seculi Philosophiam professus est, patetque ex ejus scriptis Philosophiae Aristotelicae sive Peripateticae addictissimum fuisse. Obiit anno MDCLXIV. in ultima senectute, annum aetatis LXXXIV. agens.

Edidit

Metaphysicam. Franeq. MDCXXII. & MDCLIV. 4.

Ideam Ethicam, Politicam, Oeconomicam.

Sylvam quaestionum Physicarum.

Ex actis nostrorum Magistratuum III Martii MDCXXIII. didici conscripsisse librum, cui titulus: *Selectissimarum quaestionum sylva, & accurata methodus universae Philosophiae Aristotelicae, praestantissimorum Philosophorum auctoritatibus adornatae*, & dedicasse Ordinibus nostris ut & Magistratibus, & ab Ordinibus numismate aureo donatum. reiteratis typis prodiit & Franeq. MDCLXII. 4.

Speculum primae Philosophiae in se. Traject. MDCLXII. 4. quod Franequerae an. MDCLXI. evulgatum refert Lipenius Biblioth. Philos. pag. CCCCXXXIX.

VERHOEVEN (THEODORUS) Amersfortius, praeceptorem habuisse Johannem Gesselium ipse testatur pag. LXI. & Leidae postea studiis operam dedisse patet ex pag. LIII. ubi tradit Leidae familiarem consuetudinem habuisse cum Dionysio Vossio. Gymnasiarcham

archiam Gravensem fuisse docet Teisser. Catal. Auctor. & Biblioth. p. CCLI. Ejus est

Brevis rerum Amersfortiarum & succincta descriptio. quam edidit Antonius Matthaeus anno MDCXCIII. 4. qui, quod mirum, nihil de auctoris hujus fatis disserit.

Carmen Theodori Verboeven in Tollium cum Cinnamum ederet, legitur praefixum editioni Cinnami.

VERMEULEN (CHRISTIANUS) sive MOLINA, ita dictus, quia molitoris Trajectensis erat filius. Hic Theologiae operam dedit, & Baccalaurei gradum adeptus, Romanensium pastor Stompvici exstitit. Quo munere cum fungeretur, & acerrimus avitarum superstitionum propugnator & vindex esset, cum celeberrimo Cabellavio de quibusdam religionis capitibus contendit. Quia vero inobediens erat decretis Ordinum Hollandiae, anno MDCLV. exulare jussus est. cui sententiae non parens, Hagae in carcerem ductus est, & anno MDCLVIII. iterum in exilium missus, Oratorii Kevelariani presbyteris se adjunxit, & pastor Resensis obiit anno MDCLXVIII. Auctor est libri, cui titulus est, de *Katholyke Montstopper*, qui saepe recusus.

Sub ficto nomine *Petri Broeklandi* edidit *Narrationem disputationis cum Cabellavio habitae.*

Vid. Heuss. Hist. Eccl. tom. IV. pag. DCCCXCIV.

VLUGGIUS (JACOBUS) Hic quoque inter eruditos Amersfortios memoratur propter *Paraphrases hymnorum veteris & novi Testamenti*, quas juvenis adhuc elegantissimo carmine comprehendit, & dedicavit nobilissimo Jano Dousae. editae sunt Franequerae an MDC. 16. vid. Valer. Andr. Biblioth. Belg. p. CCCCXXXIV. Sweert. Athen. Belg. pag. CCCLXXVI. & Ver-

Verhoev. apud Matth. Rer. Amersf. script. p. LXII.

VOERN (GUILIELMUS) sive VORNTKEN. Trajectensis, Canonicus Regularis Ordinis S. Augustini anno MCCCXCIX. professus in Windesemensi coenobio, Prior secundus in Monte Agnetis prope Swollam. Cui cum per XVII annos praefuisset, ad propriam domum, totumque Ordinem Windesemensem revocatur, ejusque Prior constituitur ordine tertius, & non quartus, uti male Valerius Andr. aliique, quod ex Epitaphio, quod mox producemus, & serie Priorum Monasterii Windesemensis, quam recenset Heuss. tom. v. Hist. Eccl. p. DCXXVIII. constat. Obiit anno MCCCCLV. aetatis LXXXII. professionis LVI. &, uti traditur, non sine sanctitatis opinione.

Auctorem esse libri, qui in Bibliotheca nostra publica MS. adservatur, cui titulus est, *Regularium Canonicorum viri illustres, sive de origine Collegii in Windesseime*, adfirmat ex Bunderio Valerius Andreas. Oudinus vero de Scriptor. Eccles. tom. III. pag. 2547. secutus celeberrimum Leibnitium ad Tom. II. Collectionis de Scriptoribus Historiae Brunsvicensis, auctorem facit *Johannem Buschium*, qui ab aliis *Arnoldus Buschius* sive *a Busco* dicitur, ut a Trithemio, Miraeo & Possevino t. I. Appar. sacr. p. CXIX. qui liber prodiit Antverpiae MDCXXI. 8. cura & studio Heriberti Rosweydi, uti supra in Rosweydo adnotavi. In ipso vero codice, quem consului, primo legitur *Epistola de prima institutione Monasterii in Windesem edita a venerabili patre Wilhelmo Voern.* tunc sequitur *Liber de viris illustribus Ordinis Canonicorum Regularium Monasterii in Windesem diocesis Trajectensis*, non addito nomine auctoris, nisi quod in Praefatione se vocet

ce Canonicum istius congregationis, & hunc laborem suscepisse scribat *ex auctoritate venerabilis fratris Johannis Prioris in Windesem praecipientis, & amore Fratrum ejus ab eo id expetentium.* Ille vero *Johannes* fuit *Johannes a Naelwyk*, qui Guilielmo nostro in Prioratu successit, uti constat ex Heuss tom. v. Hist. Eccles. p. DCXXVIII. Porro in eodem Codice habetur & *Liber de origine devotionis modernae in Windesem ordinis Canonicorum Regularium, & de origine Capituli nostri generalis, & consumatione.* Auctoris vero nomen praefixum non conspicitur. in Praefatione dicit *de mandato venerabilis patris Johannis in Windeshem Prioris* conscripsisse, & se *plus quam sexagenarium* vocat. Forte auctor fuit *Johannes Gerardyn*; in fine enim legitur: *Explicuit hoc totum Johannes Gerardyn*, nisi hic Gerardus tantum descripserit; multos enim scriptores nomen suum praefigere vel postponere libris, quos exscripserunt, licet non composuerint, non ignorare posse eum qui paucos libros MSS. oculis lustravit, docet Rosweydus de vitis Patr. Prolegom. IV. §. XI. Quidquid sit, ex his constare arbitror Guilielmum nostrum tantum auctorem esse Epistolae, non vero sequentium librorum. In ultimo vero libro, scilicet *de Origine devotionis* &c. cap. XXX. haec de Guilielmo nostro tradita inveni: *In generali Capitulo Wilhelmus Vornke de Trajecto in Priorem de Windesheim est electus, & per generale Capitulum confi matus. Qui primum in Leiderdorp per annum, & in monte S. Agnetis per* XVII. *annos, ac deinde in Windesem per* XXIX. *annos Prior existens, diversa Monasteria, & totum generale Capitulum in bona rexit disciplina Fuit enim vir vitae venerabilis, Deo & hominibus dilectus*,

 natu-

naturalibus & spiritualibus multifarie insignitus, naturali ingenio pollens, aetate & aevo maturus, statura aequalis, corpore fortis, calvitie venustus, canitie venerandus, vultu decorus, ore severus, eloquio circumspectus, moribus maturus, bonorum morum amator, disciplinae conservator, consilio prudens, opere magnificus, contemplatione suspensus, afflictis compatiens, tentatis consolatorius, duris & perversis rigidus & severus, inter humiles humilior, inter verecundos verecundior, inter sapientes sapientior, in adversis magnanimus, in prosperis Deo gratias agens, & in omni opere suo diligens & exemplaris. & legitur ejus

Epitaphium a quodam fratre in Windesem ab ipso investito compositum.

Hic cubat in tumulo Wilhelmus nomine Vornken,
Quem fera mors jugulo petiit, perimens manu fortem,
Fortem qui tenuit vigilem cum Daemone litem
Vix modo quis genuit, itidem per singula ditem.
Viribus hic Hector, animo fuit is Machabeus,
Dux pius & rector, justi tamen arbiter aequus.
Mollia mirifice studuit resecare potenter.
Turbida pacifice tulit, intrepideque valenter,
Dum pavor invisus ruit undique se quoque fudit.
In Domino fisus fortis ad omne fuit.
Corpore ferventer leges tenuit seniorum,
Hoc satagens semper, res stentque statuta priorum.
Vocibus & vita nil duxit mox peritura.
Vox sua vox viva, sans quaerere sola futura.
Consilio prudens, animo gravis, ore serenus.
Magna gerens, sed pauca jubens, apteque severus.
Moribus his dignus hic praefuit ordine terno,

His

His fuit insignis, bis dignus bonore paterno.
Sic pater efferimus tua nunc praeconia fantes,
Et licet immeritus ex me, tamen inter amantes.
His duo CC *mille simul* LV *sensuit annus*
Quo meat binc ille meritis dominis praemiandus.
Jul bis nonarum pe pau fuit boc cathamane
Curso plusque parum bino post octuadare.
Oratio metrica pro eo.
Spem tribuas veniae famulo clemens Deus o mi,
Gaudia cum requie regna beata poli.
Scribere non piguit me, quia me decuit,
Non tamen boc libuit dicere quis seruit.

Cathamane id est juxta mane, a *cata.* quod est juxta, & mane.

Memoriam hujus viri conservarunt Valer. Andr. Biblioth. Belgic. p. CCCXXXV. Sweert. Athen Belg. p. CCCXVIII & Heuss. tom. II. Hist. Eccles. p. CXXXIX.

VOETIUS (DANIEL) editus Heusdae XXXI. Decembr. anno praeteriti seculi vigesimo nono, patre Gisberto celeberrimo Theologo, a quo infans Trajectum translatus, earumque linguarum, sine quarum peritia artes & disciplinae addisci nequeunt, cognitionem consecutus, Philosophiae & Medicinae operam dedit, & in utraque Doctoris titulum adeptus, juvenis XXIII annorum extra ordinem Philosophiae Professor in Academia nostra creatus est XX Decemb. MDCLII simul cum Johanne de Bruyn sive Brunone; ita ut ille Physices & Matheseos, & noster Logicae & Metaphysicae praecepta traderet. & singulare est, quod juxta decretum Magistratuum IX & XXX April. MDCLV nondum inter ordinarios Professores adscripti ad examina Candidatorum admissi sint. Ordinarii Professoris titulum noster obtinuit V Aprilis MDCLVI. Uxorem duxit Winandam Juniam die XXXI Octobr. anno MDCLIV.

Obiit vero in ipſo aetatis flore XXIX Julii MDCLX, vix trigeſimum primum aetatis annum agens. Funebri oratione eum publice laudavit Berkringerus.

Scripta ejus ſunt:

Compendium Phyſicae.

Compendium Metaphyſicae. Traject. XDCLX. 12.

Compendium Pneumaticae. Ibid. MDCLXI. 12.

Meletemata Philoſophica.

Phyſiologia, ſive de Rerum natura libri ſex. Amſtel. MDCLXI. quam deinde notis inluſtratam edidit Gerardus de Vries Traj. MDLXXXVIII. 8.

Disputationes variae.

Disputationis de Theologia naturali mentionem facit Gisbertus Voetius tom. V. Diſput. Theolog. pag. CCCCLXIV. Variae ejus *Diſputationes Phyſicae* editae ſunt a fratre Paulo Voetio in *Prima Philoſophia reformata.* vid. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLXXV. ad quem annum male ejus mortem refert.

VOETIUS (GISBERTUS) celeberrimi nominis Theologus, Heusdae natus eſt V. Non. Martii an. MDLXXXIX. uti ipſe teſtatur tom. IV. Diſput. Theolog. CCLXXXIII. & Heusdam patriam ſuam vocat Ibid. pag. MXXX. Godſcalcum Stewechium, doctiſſimum illum Heusdanum, cognatum ſuum adpellat tom. III. Disput. Theolog. pag. DCLXXXVI. Patriae civitatis alumnus in collegium Theologicum Leidam anno MDCIV. miſſus, literis elegantioribus, Philoſophiae & Theologiae ſumma cum induſtria & diligentia operam dedit. In Graecis literis praeceptorem habuit Bonaventuram Vulcanium, uti ipſe refert tom. IV. Diſput. Theolog. p. CCLXII, Part. I. lib. IV. de Polit. Eccleſiaſt. tract. I. cap. I. & part. II. libr. IV. tract. III. cap. III. & Danielem

nielem Heinsium, Part. I. Polit. Eccles. lib. III. tract. I. sect. III cap. V. & part. III. lib. I. tract. III. cap. IX. In Philosophicis Gilbertum Jacchaeum audivit. vid. tom. V. Disput. Theolog. p. CLXXXIII. & CCCCLVIII. In Theologicis Franciscum Gomarum praeceptorem vocat part. I. lib. II. de Polit. Eccles. tract. II. cap. II. § III. & part. II. lib. II. tract. II. cap. I. tom. III. Disput. Theolog. pag. DCLXXVIII. & MCCXLII. & MCCXLV. tom V. pag. XCIX. CXLII. DCXXXIV. & DCXXXVI. & in Thersite Heautont. p. CLXV. & Desperat. caus. Papat. lib. III. sect. I. cap. XI. p. CCCCXCVI. & lib. I. Biblioth. Stud. Theolog. cap. XI. & XVI. ut & Jacobum Arminium, cujus doctrinae tam acriter se postea obposuit. vid. tom. III. Disput. Theolog. p. MCXXII. & tom. V. pag. CCXXVIII. Tantos in Philosophia progressus fecerat, ut Leidae eo tempore, quo Theologicis studiis incumbebat, privatim in Logica adolescentes institueret. vid. Polit. Eccles. part. II. lib. III. tract. IV. cap. III. Burgersdicium, postea Philosophiae Professorem Leidae, ipsius *in Collegio Logico Practico & Disputatorio* discipulum fuisse scribit tom. IV. Disputat. Theolog. pag. CCLXXXVII. Integrum septennium se in Academia Leidensi substitisse indicat Polit. Eccles. part. III. lib. I. tract. III. cap. IX. pag. CCXLVI. Studiorum cursu anno MDCXI. absoluto, & inter S. S. ministerii Candidatos receptus, primo in vico Vlymen, extremo Hollandiae & agro Sylvaeducensi contermino, post dimissum Parochum Papalem, uti ipse tradit de Polit. Eccles. part. I. lib. III. tract. IV. cap. II. simul demandatâ ei curâ ecclesiae pagi Engelae, qui Vlima horam integram distat, pastorem egit ad annum MDCXVII. quo ab Heusdanis & Roterodamensibus eodem tempore expeti-

tus, patriae urbi se addixit, *absque ulla* (ita sonant ejus verba Polit. Eccles. part. I. lib. IV. tract. III. cap. II. pag. DCCCXIII) *stipendii petitione, stipulatione aut adsignatione, solummodo ad juvandam ecclesiam patriam a factione Remonstrantium, & decimo demum mense adsignatum stipendium.* Hancque vocationem legitimam fuisse contra Arminii dogmata profitentes probat part. III. Polit. Eccles. lib. I. tract. III. cap. IX. Cumque iterum Roterodamenses an. MDCXIX & MDCXXIII sibi vindicare vellent, conditionem abnuit, & cum Hagani, Harlemenses, Dordracenses, Sylvaeducenses & Medioburgenses idem tentassent, noster, amore patriae abductus, spem eorum fefellit. Summo in Heusdana statione zelo & fervore omnes ministerii partes obiisse, non tantum inde conficere possumus, quod per quamque hebdomadam octo conciones habuisse dicatur; sed & quod saepius, absente vel tardius adcedente Lectore, ipse, antequam suggestum adscenderet, partem Scripturae populo praelegerit, & Psalmum praecinerit, uti testatur Polit. Eccles. part. II. lib. II. tract. III. cap. VIII. Interfuit quoque per sex menses celeberrimae Synodo Dordracenae, & anno MDCXIX a Synodo Leidensi se deputatum, ut Goudanam ecclesiam a Remonstrantibus purgaret, & saniorem religionem doceret, narrat Polit. Eccles. part. III lib. III tract. I. cap. III. Cum Heusdae pastor esset, variis quoque in locis se munere ecclesiastico functum ipse memorat tom. IV Disput. Theolog. p CCLXXXIII. his verbis: *In civitate Heusdana ab anno* MDCXVII *usque ad annum* MDCXXXIV *ministerio functus in ecclesia partem aliquam ex viris militaribus conflata, quam strepitus armorum post factas inducias ab anno* MDCXXI *d nuo circumsonabat, insuper in Castello Hemerthano ecclesiastice*

ſtice cum eccleſia Heusdana combinato, una cum collegis hebdomadatim coram praeſidiariis ab anno MDCXXI *usque ad* MDCXXXIV *concionatus. Praeterea in exercitu Sylvamducis anno* MDCXXIX *obſidente, vi miſſionis Synodi Suydthollandiae & Claſſis Gorinchemenſis, aliquamdiu ſacro miniſterio functus: ad haec Sylvaducis jam occupata, ibidem novem menſibus inter ſtrepitus, miſerias, & morbos militares operam meam commendavi, ut & poſtea anno* MDCXXXII *ultra ſesquimenſem in parte illa copiarum, quam ad expeditionem Flandricam ducebat illuſtris & generoſus Comes Guilielmus Naſſavius, foederati Belgii Mareſcallus, & civitatis Heusdanae ac circumjacentium, & ad Moſam ſitorum caſtellorum Praefectus, inter arma concionatus fui.* vid. & part. I. Polit. Eccl lib. II. tract. II cap. I § II. & part. III. lib. II tract. I. cap. II. §. VI. Cumque acerrimus veritatis orthodoxae, & puriorum ſacrorum vindex & propugnator, concionibus ſuis, ut et conſiliis & obteſtationibus idololatriam, quam Papicolae in adoratione Crucis oſtentant, impugnaſſet, & effeciſſet, ut Sylvaeducis crux lignea ex templo magno tolleretur, non tantum Sylvaeducis rumor ſparſus Voetium noſtrum miſerabili & horrendo exitu animam efflaſſe, ſed & in Hiſpania edito libello haec fabula in vulgus emanaverat, uti ipſe narrat tom. III Diſputat. Theolog. p. DCCCCVI & tom. IV pag. DCCCXXVII. ubi ex profeſſo ſcriptum illud in Hiſpania evulgatum refutat.

Per ſeptemdecem annos patriae hujus eccleſiae curam geſſit. vid. Polit. Eccl. part. I lib II. tract. II cap. I. §. V. ad annum ſcilicet MDCXXXIV, quo ad inluſtrem Scholam Trajectenſem, quae biennio poſt in Academiam erecta eſt, ut Theologiam, Hebraeam & Orientales literas

literas doceret, decreto Magistratuum IX Junii evocatus est, ex commendatione Riveti, uti innuere videtur Schookius Exercitat. de Diebus festis XI § XX. & XXIV Octobris in Ecclesiasten quoque electus, ita ut cum Meinardo Schotano, & deinde cum de Matio unius pastoris munia obierit; neque antequam has provincias in se susciperet, sollicitum fuisse de honorario annuo, aut conventionem ea de re iniisse, in part. I. Polit. Eccles. lib. IV. tract. II. cap. VI. pag. DCCXVII. his verbis declarat: *Numquam de stipendio meo pro Professione Academica, aut pro ministerio ecclesiastico cum quoquam mortalium hic pactus sum, aut conventionem umquam inivi, ne quidem de qualitate aut quantitate ejus directe aut indirecte, ante, aut post susceptionem Professionis, nec ante, aut post adjunctae Professioni vocationis ecclesiasticae susceptionem, ex vocantibus quaesivi, sed totum hoc illorum curae & arbitrio reliqui, ad quos hoc pertinebat. Putabam enim meum esse in suscepto munere fideliter laborare; illorum vero mihi ex aequo & bono de temporalibus prospicere.* vid. & Tract. III. cap. II. pag. DCCCXIII.

Licet vero noster Theologiae Professionem auspicatus esset, deerat tamen ei Doctoris titulus, quem ut obtineret anno MDCXXXVI. Groningam petiit, ubi eo tempore docebat celeberrimus Gomarus, quo antea praeceptore usus erat, qui Theologiae Doctorem pronuntiavit. vid. tom. V. Disputat. Theolog. p. DCLXXXIV. Anno sequenti iter in Angliam instituit, uti narrat Polit. Eccles. part. III. lib. II. tract. IV. cap. III. §. II. Triennio solum Professionem Theologiae sustinuisse, & per quamque hebdomadam octo lectiones praeter scholas privatas habuisse, testatur in Praefat. ante tom. I. Po-

Polit. Eccles. neque tantum in Theologia erudivit studiosam juventutem, sed & collegia Hebraica, Rabbinica, Syriaca & Arabica se aperuisse refert lib. I. Biblioth. Studios. Theolog. cap. III. Docuit autem summa cum discipulorum & auditorum frequentia in Academia nostra per XLII. annos, simulque ab anno MDCXXXVIII. divini praeconis partes egit; in quo munere quomodo se gessit, ipse indicat Polit. Eccles. part. I. lib. II. tract. II. cap. I. §. VI. *Simplicitas absque ulla ostentationis specie sive in rebus, sive in verbis, semper mihi placuit, eamque toto ministerii mei cursu servare studui.* Anno MDCXII. die V Maji uxorem duxerat Delianam Diestiam, ex qua sex filios & quatuor filias suscepit, *Paulum*, *Danielem*; *Johannem* in infantia mortuum; *Nicolaos tres*, quorum duo in adolescentia obierunt, & ultimus in ecclesiis Heusdana & Trajectensi pastorem egit; *Marias duas*: *Elisabetham* & *Annam*, & ex iis prognatos vidit nepotes neptesque viginti quinque, & pronepotem unum.

Obiit vero ultima in senectute, pluribus jam annis unicum Synodi Dordracenae membrum superstes, I Novemb. MDCLXXVI. aetatis LXXXVII. vid. tom. V. Syllog. Burm. p. CCXXXIX. Oratione funebri memoriam ejus commendavit Andreas Essenius. Et mirandum certe, quod tam longaeva aetas contigerit viro, non tantum quam maxime industrio & laborioso, sed cui a primis annis, quibus Ecclesiae se mancipavit, ad mortem usque numquam quieta vita frui licuit, quique per omnem vitam cum acerrimis adversariis, non tantum Papicolis, ut & iis, quibus Arminii doctrina placuit, sed & cum eamdem religionem profitentibus, doctrinam ejus refellere, & famam etiam contumeliis

& convitiis atrocissimis lacerare conantibus, bellum literarium gessit, uti mox videbimus.

Scripta ejus sunt:

Lacbrymae Crocodilli. MDCXXVII. cujus scripti meminit Schookius Praefat. de Bon. Eccles. & occasionem, qua scriptum, ex auctore vitae Walaei refert in Exercit. de Die Dominico IX. §. II. Hoc libro magis pupugisse adversarium, minus vero Ecclesiam aedificasse ex eodem auctore notat Crenius Animadv. Phil. & Histor. part. VIII. pag XLIV. & part XI. pag. CXVII.

Philonium Romanum correctum, hoc est, notae & castigationes in Declamatiunculam Cornelii Jansenii Theologiae Doctoris, & Professoris Lovaniensis, titulo Alexiphármaci civibus Buscoducensibus propinati &c. editam. Dordraci MDCXXX. 4 Quo anno Voetio nostro cum Henrico Swalmio, Godefrido Udemans, & Samuele Everwyn, verbi divini ministris Dordracensis, Harlemensis & Ziriczaeanae ecclesiarum, ab inlustrissimis Ordinibus provincia data erat Sylvaeducis, jam pridem in potestatem Ordinum redactae, populum de purioribus sacris erudire. Qui quatuorviri cum ad amicam, sive publicam, sive privatam, collationem, ubi de *Fide antiqua, catholica, Apostolica & Christiana* disceptaretur, omnes istius civitatis incolas, & inprimis Ecclesiasticos, provocassent; & Cornelius Jansenius, celeberrimus ille Lovaniensis Professor, antiprovocatoriam formulam, titulo *Alexipharmaci civibus Sylvaeducensibus propinati adversus ministrorum suorum fascinum* edidisset, evulgavit Voetius hunc librum; cui Jansenius obposuit *Notarum spongiam* Lovan. MDCXXXI. & Voetius respondit edito libro, cui titulus *Desperata causa Papatus, novissime prodita a Cornelio*

nello Jansenio Theol. D. & Pr. Regio in Academia Lovaniensi, ubi inprimis magna illa praejudicia de Reformatorum Vocatione, Successione & Secessione funditus subruuntur, praemissa etiam velitatione de Magia, aliisque abominationibus Papatus. Amstel. MDCXXXV. 4. Alicujus pretii hunc librum esse confitetur Morhovius Polyh. Liter. t. III. lib. v. §. xxv. Judicium Riveti de hoc foetu exhibet Voetius Polit. Eccles. part. III. lib. III. tract. III. cap. VIII. Jansenius vero Voetio non respondit, sed pro eo in arenam descendit Libertus Fromondus, qui Cornelio Jansenio ad cathedram Episcopalem Iprensem evecto, in Theologiae Professione successerat, cujus nomine prodiit *Causae desperatae Gisberti Voetii adversus Spongiam D. Corn. Corn. Jansenii crisis.* Lovan. MDCXXXVI. 4. vid. Voet. part. II. Polit. Eccles. lib. I. tract. I. cap. II. cui obposuit Schookius *Desperatissimam causam Papatus* an. MDCXXXVIII. uti supra in Schookio vidimus, & Fromondus *Sycophantam Epistolam ad Gisbertum Voetium* Lovan. MDCXL. 4. vid. Baelii Lexicon. tom. II. p. DCCCXXX.

Dissertatio Epistolica de Termino vitae ad Amplissimum clarissimumque Johannem Beverovicium. MDCXXXIV. & MDCXLI. cum Praefatione M. Schookii, & denuo in tom. v. Disputat. Theolog.

Thersites Heautontimorumenos, hoc est Remonstrantium Hyperaspistes, Catechesi & Liturgiae Germanicae, Gallicae & Belgicae denuo insultans, retusus, idemque provocatus ad probationem mendaciorum & calumniarum, quae in Illustr. DD. Ord. & ampliss. Magistratus Belgii Religionem reformatam, Ecclesias, Synodos, Pastores &c. sine ratione, sine modo effudit. Traject. MDCXXXV. 4. Hic liber scriptus est contra Ano-

nonymi sectae Remonstrantium Epistolam, continentem censuram thesium Voetii, quas in Academia publice ventilaverat: ut & contra alterum libellum Anonymi, titulo *Accuratum examen thesium Voetii.* quem Anonymum Amstelodami habitare suspicatur cap. III. pag. LXXI. verum postea auctorem J. Batelier agnovit in *Mantissa*, quae exstat in fine *Thersitis.*

Confraternitas Mariana Traject. MDCXLII. 12. Hoc scripto, ut & quibusdam dissertationibus Academicis eodem anno publice habitis, bilem movit Magistratibus Sylvaeducensibus & eorum Professori Maresio. *Priores*, quos idololatriae reos pronuntiaverat Voetius, quia collegium Marianum non aboleverant, literis ad Magistratus Trajectinos datis, indignationem suam significarunt, quas, quia continent historiam facti, & initii controversiarum, quas cum Maresio per triginta annos exercuit, ex actis Magistratuum nostrorum XIV Novemb. MDCXLII. hic inserere & exhibere operae pretium existimavi. Ita vero se habent:

„ Edele, Hooggeleerde, wyze zeer voorzienige Heeren.

„ Wy hebben alhier in onze stad eene Confrerie of
„ Broederschap, voerende de name van de H.
„ Maget Maria, die eenige hondert jaaren in reputa-
„ tie en credit is geweest, in dewelke zyne Excellen-
„ tie van Breederode eenige tyd geleeden is ingegaan,
„ met hem neemende nog dertien persoonen van de
„ Gereformeerde religie, en van de gequalificeerste
„ deezer stadt. Ende alsso de voorscreve Broederschap
„ in haar was vervattende verscheyde conditien, so
„ politiquen als religieusen en superstitieusen, so heeft
„ zyn

„ zyn welgemelte Excellentie in dezelve willen ingaan
„ alleen onder de conditien politicq zynde, te niet
„ doende by formeel contract, daar over met de oude
„ Broeders, alle Papisten zynde, gemaakt, de super-
„ stitieuse observantien en conditien in dezelve voor
„ deezen gepleegt, en 't geen tot nadeel van de re-
„ ligie en den staat zoude mogen strecken. Alhoewel
„ nu deeze actie by een yder behoorde gepreesen en
„ voor goet geoordeelt te worden, als hebbende vee-
„ le superstitien, die noch bedektelyk in de voorscre-
„ ve Broederschap in swang gingen, doen cesseeren,
„ en deeze stadt in zeekerheid gestelt tegen de machi-
„ natien, die aldaar konden gesmeet worden by een
„ groot getal der voornaamste Papisten deezer stad en
„ haarder Meyerye, die volgens haare oude usantien,
„ en door de permissie aan dezelve, door de capitulatie
„ met de stadt gemaakt, gegeeven, tot allen tyden
„ haare vergaderingen mochten houden: zo zyn eg-
„ ter eenigen gevonden, die meer werks maakende
„ van goede actien sinisterlyk te interpreteeren, als
„ aan dezelve den rechten prys te geeven, den Heere
„ Professorem Voetium van deeze zaake kwalyk on-
„ derregt hebben, waar uyt de voornoemde Voetius
„ schynt occasie genoome te hebben in zyne publi-
„ que disputatien in uwe Ed: stadt van Utrecht, de-
„ zelve, tot groot disrespect en oneere van zyne wel-
„ gemelte Excellentie, en der andere Heeren, te tra-
„ cteeren en te ventileeren, 't welk veroorzaakt heeft,
„ dat dezelve Heeren tot vindicatie van haare eere,
„ de positien, en daar uyt getrokkene consequentien,
„ by eene publique Apologie hebben moeten verant-
„ woorden, presenteerende aan den voornoemde Voe-

„ tium, en allen anderen by den contracte, met de
„ Oude Papisten Broeders gemaakt, te betoonen,
„ dat de zaake heel anders was liggende, als hy die
„ in zyne dispute hadde voorgestelt. Dog alzoo eeni-
„ ge gepreoccupeerde gemoederen, verwerpende de
„ voorverhaalde gedaane presentatie, door een der-
„ de schrift zonder naam van den auteur, zeer vilaine-
„ lyk tegens de eere en fame der voornoemde Heeren
„ hadden gegrasseert, zo dat wy genootsaakt zyn ge-
„ weest tot ruste van onse kerk, en welstandt van onse
„ stadt, 't voorscreeve schrift als een fameus libel te
„ verbieden; en dat de geruchten alhier loopen, dat
„ Dominus Voetius nog eenig werk tegens de voor-
„ gementioneerde Apologie onder handen zoude heb-
„ ben, zo is ons door eenige gedepuiteerden van wee-
„ gen de Broeders der Gereformeerde religie gere-
„ monstreert, dat dit geschrift van Voetius veele ge-
„ moederen op een nieuw zoude koomen te ontroe-
„ ren, en geene verbeeteringe koomen te veroorsaa-
„ ken, ons over zulks verzoekende, dat wy wilden
„ by alle middelen verzien, dat 't zelve mogte werde
„ geweert, en in deeze stad geen schriften getolle-
„ reert, waar door haare reputatie en eer in zulker
„ voegen zoude koomen geledeert te worden; ons
„ met eenen te kennen geevende, dat haar Ed. advy-
„ sen over deeze zaak van zeer vermaarde Professo-
„ ren en anderen Theologanten hadden verzocht en
„ bekoomen, die oordeelden, dat dezelve behoorde
„ te staan tot onderzoek, en ter judicature van Con-
„ sistorien, Classen en Synoden, en dat deeze con-
„ tentieuse schriften niet konden strekken als tot ver-
„ bitteringe der gemoederen, en tot voordeel der Pa-
pisten,

„ pisten, die ook alreede in deeze stadt over deeze „ contentien beginnen te glorieeren; waar over haare „ committenten de Broederen van de Gereformeerde „ religie te vreeden waaren haare zaake te stellen aan „ alle Consistorien, Classen en Synoden, en dienaan- „ gaande verwachten der zelver uytspraake, waar na „ zy ook wel geneegen waaren hun te voegen en te „ reguleeren, als geen andere intentie hebbende, dan „ buyten reproche en opspraake te blyven. Welk „ verzoek bevindende in alle billikheid en reedenen „ te bestaan, en willende verzien tegen alle scanda- „ len, ergernissen en onrusten, die in onze kerk en „ stad hier door staan te verwagten; zo hebben wy „ goet gevonden, dit zo billik en reedelik verzoek „ haar toe te staan, en diensvolgens ons aan UE. te „ adresseeren, zeer gedienstig verzoekende, dat de- „ zelve, aangezien de presentatie by de voornoemde „ Heeren van de Broederschap gedaan, gelieven door „ auctoriteyt den voornoemde Voetium daar toe te „ houden, dat hy van vorder schryven wille superse- „ deeren, en daar door geen meerder commotie in „ onze kerke alhier, tot nadeel der zelver en onzer „ stad, veroorzaaken; maar het onderzoek en judica- „ ture deezer zaake laaten aan die geenen die dezelve „ toekomt. Waar in de voornoemde Voetius te min „ swaarigheid behoorde te maaken, doordien de voor- „ schreeve Heeren Gecommitteerden van de Broeder- „ schap ons wel uytdrukkelyk hebben verklaart bereyt „ te weezen, neevens andere Synoden, haar ook te „ onderwerpen de uytspraake van het Synodus, 't welk „ in Uwer Ed Provincie zal worde gehoude, alwaar „ de voornoemde Voetius als een lidmaat van 't zelve

met

" met meerder ſtigtinge en verbeeteringe zo wel zal kon-
" nen allegeeren 't gunt tot deeze zaake zal konnen die-
" nen, als wel met ſchryven van boeken, die niet als
" verbitteringen veroorzaaken, de zaaken retardee-
" ren, die hy door dat middel niet zal konnen decidee-
" ren, nochte tot een eynde brengen. De ruſte on-
" zer kerke en het welvaaren onſer ſtadt noodigen ons
" dit verzoek aan UE by deezen te doen, vertrou-
" wende, dat de reedenen hier voorens gededuceert,
" beſtand zullen weezen om 't zelve te impetreeren,
" gelyk wy ook vermeenen, dat Voetius zelve, aan
" den welken wy meede goet gevonden hebben te
" ſchryven, deeze billyke preſentatie niet zal konnen
" rejecteeren.

" Hier meede &c.

Juſtae huic petitioni tamen minime aliquid datum fuit, niſi quod Magiſtratus noſtri aliquos legaverint, qui cum Voetio conloquerentur, & rem cum aliis Theologiae Profeſſoribus, ſcilicet Meinardo Schotano & Carolo de Matio, communicarent, qui nullas dari cauſſas, ob quas Voetii ſcribendi fervor inhiberetur, pronuntiarunt, idemque judicare Rivetum, prolatis & exhibitis ejus literis, oſtenderunt. Et ita Voetius, qui aliis in occaſionibus acerrimum judicii Eccleſiaſtici vindicem ſe monſtraverat, jam illud detrectans, *Defenſioni pietatis & ſinceritatis optimatum Sylvaeducenſium in negotio Sodalitatis, quae a B. Virgine nomen habet, teſtibus veritate & charitate*, quam Samuel Mareſius conſcripſerat, obpoſuit *Specimen aſſertionum partim ambiguarum aut lubricarum, partim periculoſarum, ex tractatu nuperrime ſcripto pro Sodalitatibus B. Mariae inter Reformatos erigendis aut interpolandis*;

titulo

titulo Defensio pietatis &c. quum paulo ante Voetius nomine Ministri Sylvaeducensis edidisset libellum, cui titulus *Retorsio calumniarum, quas Tertullus Societatis Marianae Advocatus &c.* cujus mentionem faciunt Magistratus Sylvaeducenses in literis modo exhibitis, quemque famosum declararunt. vid. & Baillet. vit. Cartesii lib. VI. cap. X. De his initiis controversiarum inter hos duos Theologos ita judicat Vossius Epistol. DCXXX scripta Riveto: *Misit ad me Clarissimus Maresius quae scripserat pro ordine Mariano Sylvaeducensium &c. nec quidquam video, quo offendar, dum cogito, quo in statu res fuerint. Multum promotum sic quoque. Sed alter est scrupulus, an non illusum sit Pontificiis, quia longe alia iis mens fuit, cum primum transigerent nobiscum? Quamquam quid illud ad me, vel etiam Maresium. Lectis illis fore spero, ut clarissimus Voetius acquiescat. Planeque sic mihi persuadeo, viro doctissimo illusum esse ab alio Sylvaeducensium ferventiore; quod non difficile fuit apud eum, qui ipse quidquid vult, ita vehementer vult, ut non eat, sed currat.* & Epistol. DCXXXI. scripta Grotio: *Prodiit etiam nunc liber Maresii adversus Voetium, qui prius thesibus in Ultrajectina Academia disputatis accusarat Sylvaeducenses proceres Idololatriae, quod ex Reformatis plerique adscribi voluissent in Sodalitatem B. Mariae; quod tamen factum erat, ut vis ejus collegii, quae magna, infringeretur nostrorum consortio &c.* Variis deinde ab utraque parte scriptis, magnis animis sine missione lites inter hos duos per triginta annos agitatae sunt, quas frustra Proceres hujus civitatis, ut & Groningensis Academiae Curatores, apud quos deinde sacras literas interpretatus est Maresius, datis hinc inde literis

(quas omnes ex actis nostrorum Magistratuum descriptas adservo, sed quia nimis longae & forte Lectori toedium moverent, hic omittendas censeo) sopire conati sunt; neque umquam finiendae videbantur, nisi communis eorum utilitas suasisset paribus viribus obsistendum esse illis Theologis, qui celeberrimi Johannis Cocceji methodum sacras literas interpretandi sequebantur, uti recte in Lexico Baelii voce *Maresii* observatum inveni. vide & in voce *Andlo.* Virulenta vero sunt scripta ab utraque parte emissa, quibus sibi invicem facta exprobant, non tantum Theologis, sed Christianis hominibus indignissima. Maresius Voetii religionem suspectam reddere tentavit, variaque heterodoxa & paradoxa ei adscribere conatus est, non tantum variis dissertationibus Academicis, sed praecipue libris, quorum tituli sunt:

Epistola Apologetica ad Amicum:

Xenia Academica:

Ultima patientia tandem expugnata a D. G. Voetio Ultrajectino Professore, & quibusdam illius asseclis, sive modesta & necessaria defensio tripartita, tum sui ipsius, tum ea occasione Procerum Sylvaeducensium, & decretorum Synodicorum circa illam, ipsi extorta varia ac longa contumeliarum serie, ac praesertim nuper libello famoso Belgice edito, & inscripto Kort en oprecht verbaal &c. Groningae MDCXLV. 8.

Bonae fidei sacrum, sive documenta omni exceptione majora veracitatis & innocentiae Samuelis Maresii in Causa Schoockio-Voetiana, nec non ejusdem seria & Christiana ἐπανόρθωσις *ad C. V. G. Voetium super libello, quem haud ita pie Pietatis nomine nuper inscripsit.* Groning. MDCXLVI. 8.

Lin-

Lingua abortiva a Gisberto Voetio Theologo Ultrajectino refossa & adhibita ad atroces calumnias ex suo Tribunali iniquo, judicio pseudo-Rivetiano, & similibus libellorum famosorum quisquiliis, vel jam editis, vel porro edendis, pronuntiandas in Samuelem Maresium, ab illis ad aequissimum Dei tribunal provocantem. Groningae MDCXLVI. 4.

Expostulatio ad G. Voetium de violata fide publica editione Epistolae virulentissimae, quam nuper emisit Trajecti sub nomine Isaaci Chabanaei, cum brevi ejusdem Epistolae confutatione. Ibid. MDCXLVII. 8.

Theologus paradoxus retectus & refutatus, sive Samuelis Maresii exercitationes aliquot Academicae, oppositae duodecim paradoxis, & plus aequo virulentis disputationibus ex professo contra ipsum habitis in Lycaeo Ultrajectino, auctore & praeside D. G. Voetio ibidem primario Theologo, cujus centum assertiones lubricae, periculosae & plane paradoxae bona fide referuntur, & confutantur. ibid. MDCXLIX. 8.

Item *Auctarium primum Bibliothecae Theologicae D. Gisberti Voetii nuper recusae cum virulenta praefatione, continens* I. *summariam deductionem litis decennalis, quae ipsi cum Samuele Maresio, licet pacem & amnestiam semper deprecante, hactenus intercessit.* II. *vindicias conditionum amnestiae & reconciliationis partibus oblatarum a R. R. Deputatis Synodi Groning-Omlandicae, ab hoc admissarum, & ab illo rejectarum.* III. *conditiones iniquissimas & impracticabiles ab ipso D. Voetio pro imperio praescriptas, ad ejus pertinax odium & animum invincibiliter irreconciabilem toti Belgio demonstrandum.* Ibid. MDCLII. 8.

Quae Voetio objicit Maresius, refellit Voetius part.

 I.

I. Polit. Ecclef. lib. II. tract. II. cap. III. & part. II. lib. III. tract. II. cap. IX. ut & tom. V. Disput. Theolog. p. DLXXII. & feqq. & p. DCCXVI. & late Marefii calumnias enumerat in Praefat. tom. I. Difput. Theolog. & in Praefat. ante Exercitia & Bibliothecam ftudiofi Theologiae edit. an. MDCLI. vid. & Crenius de Eruditione compar. p. CCCCXXIX. & Niceron Memoir. pour fervir a l'Hiftoir. des hom. ill. tom. XXVIII. & non male Crenius Animadv. Philol. & Hiftor. part. XIV. pag. XXIII. obfervavit, *Si quis in Marchiis & aliis ditionibus Brandenburgicis e Lutheranis ita inveheretur in Reformatos, ficut Marefius in Voetium, ftatim exauctoraretur, & ab officio removeretur.*

Antequam ulteriora celeberrimi hujus Theologi fcripta recenfeam, inimicitiarum, quas cum Cartefio exercuit, mentionem faciendam exiftimavi. Occafionem dediffe videtur Aemilius, qui, uti fupra in Aemilio adnotavi, in oratione funebri Renerii invidendis elogiis Cartefium laudaverat. Cui Renerio cum fucceffiffet Regius, illeque methodum Cartefianam quavis data occafione propugnaret, Voetius confcripfit thefes *de Atheismo*, cujus criminis Cartefium fufpectum reddere conatus eft, uti conftat ex epiftola Cartefii fcripta Regio, quae legitur tom. I. Epiftol. Cartefii LXXXVI. ubi haec verba inveniuntur: *Facile effet ex folis Voetii thefibus de Atheismo per certas & evidentes confequentias oftendere, illum revera effe, quod de nobis falfo voluit credi, quin & fi effet operae pretium ipfum, qualis eft, defcribere, artesque omnes ejus detegere, talis forte appareret, ut civitati veftrae indecorum foret ipfum diutius in concionatorem aut Profefforem retinere.*

Quum-

Quumque Voetius Cartesii methodo magno animo se obponeret, eamque quavis data occasione inpugnaret, & anno MDCXLIII. prodiisset liber Schookii, cui titulus *Admiranda methodus Philosophiae Cartesianae*, cujus auctorem Voetium suspicabatur Cartesius, uti supra in Schookio vidimus, Cartesius eodem anno edidit *Epistolam ad celeberrimum virum D. Gisbertum Voetium, in qua examinantur duo libri nuper pro Voetio Ultrajecti simul editi, unus de Confraternitate Mariana, alter de Philosophia Cartesiana.* Quae Epistola, ut & altera *ad P. Dinetum* decreto Magistratuum Trajectinorum XIII Septemb. & XXI Octobr. MDCXLIII. libelli famosi declarati, & Cartesius citatus ut se sisteret, qui non nisi ope Legati Regis Galliae his molestiis liberatus est, uti late narratur a Bailleto vit. Cartesii lib. VI. cap. XI. Immo priora Ordinum Trajectinorum membra tam aegre tulisse sententiam Magistratuum, & modum procedendi contra Cartesium, ut privilegia quaedam Academiae data revocarint, tradit idem lib. VII. cap. IV. in quo tamen vir eruditus fallitur; nulla enim jura singularia Academiae concessa ab Ordinibus eo tempore abolita inveni. Cartesius, ut se ab injuriis & calumniis vindicaret, *Apologeticum* scripsit, & tradidit Magistratibus Trajectinis, quo egregie se contra Voetium defendit, quod exstat tom. III. Epistol. Cartesii I. & ita Voetio respondisse, *ut apud posteros nomen Voetii illaudabile sit merito futurum* dicitur in Sorberianis pag. LXVII. & Morhov. t. II. Polyh. lib. I. cap. XV. §. VI. *In arenam cum Cartesio primus descendit Gisbertus Voetius, huic impar aggressor Achilli.* Et memorabile est, quod licet Voetius quotidie exprobaret Cartesio, quod esset *Jesuitaster*, *sub*

Jgnatii Loyolae ſidere natus, eoque nomine apud noſtrates inviſum reddere tentaret, Carteſius oſtenderit ex ipſis Voetii literis, eum excitaſſe Merſennum doctum Monachum Pariſienſem, ut calamum in Carteſium ſtringeret, & quidem his verbis: *Veritas a te oſtenſa & demonſtrata in concilianda Theologia, Phyſica & Metaphyſica cum Mathematica, patrocinium tuum exigit*, quibus Monacho gratulatur *de veritate in religione aſſerta & oſtenſa.* vid. Velthuſ. tom. II. Oper. pag. MCXXVII. & Baill. vit. Carteſ. lib. V. cap. XII. Neque contentus, quod ſua auctoritate effeciſſet, Magiſtratus Trajectenſes Carteſianae Philoſophiae progreſſus inpediviſſe, omni ope ut in Leidenſi Academia idem decretum locum obtineret, eniti laboravit, uti patet ex epiſtola Voetii ad Danielem Heinſium, quae exſtat tom. II. Syllog. Burm. pag. CCCCLXVIII. qua queritur novam philoſophandi methodum in Leidenſi Academia fautores habere, & indicat Senatum Trajectenſem eam in herba oppreſſiſſe, & ut Leidenſes invigilent, ne reſpublica literaria quid detrimenti inde capiat, hortatur. & ipſe in Praefat. tom. I. Diſput. Theolog. apertisſime mentem ſuam indicat his verbis: *Philoſophiam Carteſii, ut ineptam ſtudiis, præſertim Theologiae, & periculoſam, in Academias minime recipiendam cenſeo*, & *artem magicam* Carteſii Philoſophiam vocaſſe notat Velthuſius in Praefat. ante Demonſtr. Quietem ſolis ac motum Terrae minime pugnare cum verbo Dei quae exſtat tom. II. Oper. pag. MXLIII. unde merito Struvius ni Biblioth. Philoſ. cap. III. §. XIII. Voetium inter infenſiſſimos hoſtes & adverſarios Carteſii numerat.

Difficultates, quas Regio Voetius movit, ſupra in Regio vidimus, & lites & controverſias quas cum Ooſterga &

Schookio exercuit, ubi horum fata recensuimus, memoravimus.

Male quoque habuit Wolzogenium, quod Voetius caussae Labadii faverit, & quod iniquum de ejus libro *de Scripturarum interprete* judicium tulerit, ad quae respondet Voetius in Addendis in fine tom. v. Disputat. Theolog.

Hi fuerunt praecipui adversarii, cum quibus Voetius in arenam descendit.

Scripta, quae porro evulgavit, sunt:

Exercitia & Bibliotheca studiosi Theologiae. Traj. MDCXLIV. & MDCLI. & Lipsiae MDCLXXXVIII. 12. cum diffusissima Praefatione de internecino bello, quod per plures annos gessit adversus Maresium, uti notat Labb. Biblioth. Biblioth. p. LXVIII. quam refutare conatus est Maresius in Auctario, cujus modo meminimus. *In hac Bibliotheca,* scribit Bosius Introduct. in Notitiam Scriptor. Ecclesiast. cap. II. §. XIV. *haud paucos, in his quosdam pudendos errores animadvertas, satisque apparet, quos laudat, ab eo aut plane non visos, aut non satis fuisse inspectos, quibusdam & plane aliena argumenta adficta.* ad quae verba Crenius de Eruditione comparanda pag. CCCCXXIX. Schookii, Hottingeri, Calovii & Morhovii judicia de hoc libro exhibet. quibus addi potest & alter locus Morhovii Polyh. Lit. tom. III. lib. v. §. XIII. *Gisbertus Voetius librum scripsit, cui titulus Exercitia & Bibliotheca studiosi Theologiae, sed ille in alienis occupatior, ne suum quidem negotium recte curat. Bibliothecam enim studiosi Theologiae descripturus, omnem non solum Encycoplaediam Philosophicam, sed & omnia alia rebus suis immiscet, praecipue illic obvii crassiores errores, venditantur auctores*

ctores numquam editi, & qui de argumentis alienis scripsere, ille ad sui argumenti scriptores refert. & librum hunc Voetii emendatione egere notat Crenius Animadv. Philol. & Histor. part. XIV. pag XLIII. cujus & pag. XLIV haec sunt verba: *Cuidam interroganti, cur Maresius undique reprehendendi Voetii materiam quaerens, hanc Voetii Bibliothecam non excussisset, & errores notasset? respondit Theologus quidam: Maresius Voetii libro in isto commissos errores neque cepit, neque intellexit, quum hic plures libros legerit, quam ille viderit. Maresii Auctarium primum (secundum ego numquam vidi) Bibliothecae Theologiae Voetii huc nihil facere ostendimus tom.* III. *Methodor. p.* CCCCXXX. vid. & Mayeri Biblioth. Biblic. differt. III. §. III.

Oratio Funebris in obitum Meinardi Schotani. Traject. MDCXLIV. 4.

Selectae Disputationes Theologicae v. tom. 4. primus prodiit Traj. MDCXLVIII. secundus MDCLV. tertius MDCLIX. quartus Amstel. MDCLXVII. & quintus Traject. MDCLXIX. De his ita judicat Morhovius Polyh. tom. I. lib. I. cap. XXI. §. XXX. *Voetius in Disputationibus Selectis inter locorum communium scriptores referri potius debet, quam inter Dogmaticos accuratos. Ut enim vir fuit multae lectionis potius, quam judicii, ita magno studio cumulavit auctores in doctrina, quam proponit. Habentur vero varia in istis libris Theologica, Physica, Moralia, Civilia, Historica; quo nomine prodesse ad omne studiorum genus possunt. Selegit materias non vulgares, auctorumque locos diligenter congessit.* Notatur a Labbaeo tom. II. de Scriptor. Eccles. pag. CCCXCVII. quod tom. I. Disput. p. CCCCXCIV. doceat, scripsisse Theo-

Theodorum Balſamonem circa annum MCC. ſub Manuele Comneno, quum Manuel Comnenus jam obierit anno MCLXXX. Contra ejus Diſſertationem *De Sortis, aliisque divini nominis abuſibus*, quae exſtat tom. III. Select. Diſput. p. MCXCIV. & ſeqq. nervoſe & ſolide ſcripſiſſe Thomam Gatakerum, neque ei reſpondiſſe, tradit Schookius Exercit. XXI. §. IV. nimis iniquus praeceptori ſuo, uti ſupra in Schookio obſervavi. Gatakerum vero a Voetio refutatum, & quidem ſolide, in Diſſertatione *de Luſu aleae* Traj. MDCLX. 12. notat Crenius de Erudit. compar. pag. LIII. vid. & Voet. tom. V. Diſput. Theolog. p. CCCCLXII. & part. I. Polit. Eccleſiaſt. lib. II. tract. II. cap. III. §. II. Voetii ſententiam *de abuſu ſortis* refellere quoque conatur Ludewig. tom. II. Opuſcul. pag. DCCCLXV. Contra Diſſertationem *de Jure Patronatus* anno MDCXXXIX. evulgatam, quae exſtat cum ejus *Disputatione de Vocatione Miniſtrorum*, ſcripſit Chriſtianus Weberus Theologiae Doctor Lutheranus, *Tractatum de Jure Patronatus* an. MDCXLVII. vid. Voet. Polit. Eccleſ. part. II. lib. III. tract. II. cap. IX. Continent hi quinque tomi Diſputationes, quas in Academia noſtra publice propoſuit, quae quam maxime probant viri induſtriam & diligentiam, neque umquam in patria noſtra exſtitiſſe Profeſſorem, qui tot diſſertationes publice ventilandas conſcripſit, exiſtimo.

Disquiſitio ad primum Samuelis VIII *de Jure Regio Hebraeorum.* Traject. MDCLXI. 8. vid. Le Long Biblioth. Sacr. t. II. pag. MVII.

Politica Eccleſiaſtica. Amſtel. MDCLXIII. MDCLXVI. & MDCLXXVI. IV. vol. 4. contra quam calamum ſtrinxit Ludovicus Molinaeus, qui nomine *Ludiomaei Colvini*

ni edidit *Gisberti Voetii Papam Ultrajectinum, sive Mysterium iniquitatis reductum.* Londini MDCLXVIII. 4. quumque Vogelsangus Professor Sylvaeducensis sub nomine *Philadelphi Irenaei, notas ad Papam Ultrajectinum* evulgasset, Molinaeus sub personato nomine *Christiani Aletochriti* obposuit *Stricturas in notas Vogelsangi*, quibuscum simul inpressa legitur *Lud. Molinaei Epistola ad Annam Mariam Schürmanniam.* Londin. MDCLXX. 4. vid. Placc. de Scriptor. Pseudon. p. XXIX & CXCII. contra has *Stricturas* prodiit *Philadelphi Irenaei assertio animadversionum in Ludiomaei Colvini Papam Ultrajectinum, opposita Christiani Aletochriti Stricturis.* Irenopoli. ubi Christianum Aletochritum non Molinaeum, sed ejus discipulum facit. vid. Voet. Polit. Ecclesf. part. III. lib. IV. tract. I. cap. XIII.

Exercitia pietatis. Gor. MDCLXIV. 8. & *de Coelo beatorum & his mortuis.* Ibid. MDCLXVI & MDCLXXIX. 8. ultimam dissertationem eandem esse, quam *Tractatulum de sede beatorum* vocat tom. V. Disp. Theolog. p. DXXXVIII. non dubito.

Exercitatio de Prognosticis Cometarum. Amstelaed. MDCLXV. 4. postea recusa in fine tom. V. Disput. Theol.

Diatribe de Theologia. Traj. MDCLXVIII. 8.

Albaspini Episcopi Aurelianensis notas in Concilium Elibertinum recudi se fecisse Traj. MDCXLIII. ipse testatur Polit. Eccles. part. II. lib. III. tract. II. cap. IX.

Edidit & *Adriani Regenvolscbii Systema Historico-Chronologicum Ecclesiarum Slavonicarum.* Traj. MDCLII. 4. De hujus *Adriani Regenvolscii Historia Slavonica* prodiit epistola Joh. Chodowieki Rectoris scholae Dantiscanae, scripta an. MDCCXV. postridie festi Johannis Bap-

Baptiſtae, quae legitur in *Gelahrte Preuszen* ſive Boruſſia Erudita tom. II. p. CXVIII. ubi diſcimus hunc librum denuo prodiiſſe anno MDCLXXIX. & pro nomine *Regenvolſcii*, nunc legi *Andreae Wengerſcii* cum nova Praefatione, etſi eadem ſit editio, ſed addita Appendix ad an. MDCLXXIX. quae favet Socinianis; nec umquam in rerum natura fuiſſe *Adrianum Regenvolſcium*, ſed verum auctorem eſſe *Andream Wengerſcium*, virum eruditum & orthodoxum, qui obiit anno MDCXLVIII. de quo vide Ibid. p. CCCCXIX. & qui metu Pontificiorum nomen ſuum mutavit in *Regenvolſcium*. Reliqua vero adjecit frater Thomas, qui ad Voetium, ut ederet, miſit. vid. & Moller. Homonymoſc. p. CII.

Erpenii Bibliothecam Arabicam cum augmento edidiſſe tradit Lipen. Biblioth. Philoſ. p. CXCII.

Vitam Colignii ſe recudi curaſſe Traj. MDCXLIX. teſtatur ipſe tom. IV. Diſput. Theolog. p. DCLXXXVII. & tom. V. p. DLXVI.

Evulgavit & *Diſquiſitionem de auctore Vindiciarum contra Tyrannos, quae ſub nomine Junii Bruti Celtae aliquoties editae ſunt*. Amſtel. MDCLXI. 12. vid. Placc. de Scriptor. Pſeudon. p. CXLI. & Heumann. de Anon. & Pſeudon. part. II. cap. II. §. XIV. qui hanc diſſertationem *doctiſſimam* vocat. In qua non Theodorum Bezam, ſed Hubertum Languetum auctorem harum *Vindiciarum* probat. quae diſſertatio deinde inſerta eſt tom. IV. Diſput. Theol pag. CCXXXI. & ſeqq. uti recte notat Struvius Bibl. Philoſ. cap. VII. §. XXVII.

Auctor quoque dicitur pro tertia parte ſcripti Belgici, cui titulus *Res judicata contra Trapezitas* a Placcio Theatr. Anonym. p. DII. qui quoque pag. DIV. adfir-

firmat ejus, aut discipuli ejus, esse scriptum Belgicum *de Dissidiis uniendis Maresii & Voetii.*

De lingua Hellenistica tacito nomine libellum edidisse ex Boxhornii Epist. p. CXL. docet Heumannus de Anonym. & Pseudon. p. II. cap. III. §. LV. in quo tamen fallitur vir doctus, quum Schookius istius scripti se auctorem professus sit, ut supra in Schookio vidimus.

Epistolam consultatoriam Isaaci Chabanaei in Maresium Voetio quoque adscripsit Maresius, quod tamen negavit Voetius tom. v. Disputat. Theolog. p. DCL. & in Praefat. ante Exercitia & Biblioth. stud. Theol. edit. poster. vid. Placc. de Script. Pseudon. p. CLXXIII. & CLXXIV. qui ibidem p. CCIII. dicit *forte & latuit sub nomine Cosmopolitani Theophili.*

Considerationum vere moderatorum fratrum Classis Gorinchemensis super oblata a Sam. Lansbergio formula pacificationis eo inscio editarum se auctorem profitetur Polit. Eccles. part. III. lib. III. tract. IV. sect. III. cap. III.

Belgico tractatu praxin doctrinae de omnimoda Dei gratia contra antiquos & hodiernos Pelagianos aut semi-Pelagianos ex professo se defendisse contra vernaculum libellum Danielis Tileni anno MDCXXVIII. testatur tom. II. Disput. Theolog. p. DXLVI. tom. III. p. DCCXCIII. tom. IV. p. XXXIV. & tom. V. p. DCXXII. & Polit. Eccles. part. III. lib. III. tract. IV. sect. II. cap. III. Cujus Tractatus titulus est *Proeve van de kragt der godzaligheid*, quem laudat van Til Biblioth. Theologor. selectiss. pag. XXXVIII. & XCII.

Declarationis de Collationum ac Disputationum usu, forma

forma & circumstantiis Belgice editae meminit in Philonio Romano §. XLI & LIX.

Ut & *Meditationis ad Jacobum* II. *vs.* XII. Belgice quoque editae, in Biblioth. studios. Theol. lib. I. cap. XVII. pag. CCIV. & pag. CCVII. *Concionis in Jesai.* I. *vs.* XVI, XVII & XVIII.

Praeterea lingua vernacula edidit *Sermoen van de nuttigheid der Academien en schoolen, mitsgaders der weetenschappen en konsten die in deselve geleert worden, gedaan in den Domskerk den* 13 *Martii* MDCXXXVI. *waar agter gestelt is een lyste van alle de Academien en meest vermaarde illustre schoolen in het Christenryk.* Utr. MDCXXXVI. 4. Amstel. MDCLV. 12. & in utraque urbe an. MDCCXXXVI. 4. in qua ultima editione Trajectensi, cura diligentissimi viri Isaaci Le Long evulgata, conspicitur Voetiorum Stemma, brevis vitae G. Voetii descriptio, & Catalogus Professorum Trajectensium, ut & narratio originis & progressus Academiae Trajectinae.

Catechismus over de Catechismus der Remonstranten. MDCXLI. vid. tom. III. Disput. Theol. p. DCCCX Polit. Ecclesiast. part. I. lib. IV. tract. I. cap. IV. & cap. X. & Biblioth. studios. Theolog. lib. I. cap. XIII.

Bayly oefeninge der Godsaligheid met aanteikeningen van G. Voetius. Utr. MDCXLIII. 12.

Theologisch advys over het gebruyk der kerkelyke goederen. vid. Schook. Praefat. ante Exercitat. § XVI. edit. pr.

Dissertatio *de Quaestione penes quos sit potestas ecclesiastica*, eo inscio in linguam vernaculam versa, prodiit Hagae Comitis, uti ipse testatur Polit. Eccles. part. I tract. II cap. II. ut & *Dissertatio de Separationibus & Secessionibus contra Joh. Labadie*, Polit. Eccles.

part. III. lib. III. tract. III. cap. I & IV.

Enumeratis scriptis, quibus nomen inter eruditos Theologos meruit celeberrimus noster Voetius, judicia virorum doctorum, quae in eorum libris inveni, licet quandoque iniquissima, non omittenda censeo. Decet enim fidum vitae alicujus scriptorem tam quae in vituperium, quam quae in laudem dicta sunt, exponere & exhibere. Inter iniqua judicia merito numerare licet, quae Jansenius & Schookius protulerunt, qui, ut supra vidimus, internecino odio eum prosecuti sunt. Jansenius vero, notante Saldeno de Libr. legend. lib. II, cap. IV, §. III. Voetio objecit, quod *omnibus viribus eloquentiam adfectans, tanta imbecillitate molitus id sit, ut necesse habuerit novo quoque passu respirandi causa subsistere: quod Grammaticus fuerit e pulvere inferiorum classium nuper emersus: quod toties Latina vocabula obscurissima ex adytis Latinitatis hausta Theologicae disputationi, ubi claritas maxime necessaria est, obtorto collo intruserit; nimirum ut Lector minus peritus abstrusae Latinitatis, succinctus Lexico & Calepino, apud se admirabundus cogitet, quantus vir sit Voetius, qui per singulas fere paginas sine tali subsidio intelligi nequiret.* Schookius in Praefat. ante Exercit. Var. § XI. de Theologo nostro haec tradit: *Voetius similem se in omnibus scriptis exhibet Patribus Jesuitis, quorum gloriatio in hoc prae aliis consistit, quod integra plaustra auctorum, quorum plerosque tamen non inspexerint, in suis libris exhibeant. Persuasum vero habeo virum, caeteroquin doctum & diligentem, non tam peccare hac in parte destinato animi consilio, quam potius per imprudentiam, siquidem auctores, quos solitus est ad suffragium vocare, ab initio ad finem non est solitus perlegere,*

sed

sed duntaxat quasi per indicem &c. Caeterum demiror Rever. adeo pertinaciter inhaerere illis, quae ex suis auctoribus (saepe contra eorumdem mentem) sibi collegisse videtur, & pro iis non aliter digladiari, (etiamsi ab auctoribus solummodo pro indifferentibus habita fuerint) atque pro necessariis ad salutem dogmatibus. Non est haec constantia, sed pertinacia, immo superba φιλονικία, omnibus hominibus, maxime vero Theologis, indigna. & illum *Sycophantam, tamque mendacem, ut una pagina duodecies mentitus fuerit*, probare conatur Ibid. § XVI. *In scribendo non minus, quam in declamando praecipitem* pronuntiat in Praefat. de Bonis Ecclesiast. *& familiare ei fuisse fide discipulorum saepe oscitantium, & vix Latine scientium, auctores citare.* de Bon. Eccles. sect. I. cap. XLVII. Schookium exprobrasse Voetio, quod auctoritates & rationes, quibus contra Canonicos Trajectenses usus est, desumpserat ex *Praejudiciis* sive XII *Responsis Lutheranorum*, quae Coloniae anno MDCXXXIII evulgavit Helfricus Ulricus Hunnius, notat Baelius in Lexico tom. II. p DCCCXXIV. Socinianismi suspectum fuisse, sed inmerito, etsi minus displicerent libri Socini, videri poteest in Conringianis p. LXXIII. ubi & pag. CCXL notatur turbulentum ejus ingenium, ut & a Barleo Epist. CCLIX. qui & Epist. CCCCXC meminit libelli in Voetium, patrem & filium Philosophum, cui titulus *Pedis & Pediculi dialogus.* Qui libellus ad formam Dialogi conscriptus Salmasium auctorem habere creditur, agitque *de Longis comis.* Patinus in Epist. Claror. viror. editis a Brandtio, licet Epist. LXI agnoscere debeat, quod fuerit *doctor infinitae lectionis*, in Epist. LXVII *virum trucem, cerebrosum, & pervicacis ingenii* vocare non erubescit. Scripta ejus *parvo, aut nullo judi-*

judicio congesta pronuntiat Sarravius Epistol. cxxxiii. *Voetius etoit de ce gens, qui croient en Dieu par benefice d'inventaire* dicitur in Menagian. tom. ii. pag. ix. Quid vero per haec verba dicere vult Menagius, vix capio. Baelius in Lexico tom. ii pag dcclxvii. postquam probasset Voetium male adfirmasse Villavicentium Hyperii librum *de Methodo Theologiae* descripsisse, quum non illum, sed *Libros de formandis sacris concionibus, deque recte formando studio Theologico* in suos similis argumenti libros transtulerit, addit; *il faut croire, que Mr. Voet n'a pas été tout a fait exact.* Religionem Voetianam *papalem* & *Jesuiticam* pronuntiat Naeranus in Epistol. Eruditor. viror. Epist. dcx. Inter nugarum vetustiorum amatores enumeratur in Sorberianis p. clxxxi. vid. & pag. cxxxiii. & nimis inhumaniter, neque convenienter morum elegantiae, quae Gallis propria dicitur, Sorberius pag. ccxxiv de eo testatur, quod fuerit *bipes ineptissimus, quem intueri (adeo ridiculus videbatur) nec audire poteram, quin subinde in cachinnum prorumperem.* a Morhovio lib. ii Polyh. Liter. part. i. cap. xvii § i. dicitur *homo quidem magnae doctrinae & variae, sed nulla perspicuitate ingenii praeditus.* & tom. iii lib v § ix. *Voetius legendus est cum judicio, quo ipso non adeo utitur; in scriptis enim suis coarcervat sine discrimine digna, indigna, laudat auctores eorumque loca sibi interdum non visa, & libros numquam editos. Utilis tamen est ejus labor ob varia collectanea, quibus interdum feliciter uti possimus.* & § xxvii. *Acerrimus Hierarchiae Pontificiae insectator, adeo ut vix quidquam jurisdictioni Papali simile pati potuerit in Reformatorum ecclesia.*

Majori in pretio Voetii eruditionem & pietatem habuerunt

buerunt alii, ut Heinsius, a quo *clari nominis Theologus* dicitur tom. v. Syllog. Epist. Burm. p. ccxxxix. & *Theologus celeber* ibid. p. ccxc. ubi tamen addit, *sed acrior multis visus.* Cunaeus, agens de Voetii sermone habito in inaugurationem Academiae nostrae, in Epistola scripta Johanni Niportio, civitati nostrae ab actis, quae inter editas Cunaei est clxviii. *De D. Voetio quid dicam? Variam ejus diffusamque per plurimas disciplinas scientiam, probitatis pietatisque propagandae studium, & summam in castigandis turpissimis moribus libertatem, amo mirum in modum aestimoque: adeo ubique gravitatem, masculamque fiduciam & ingenuos vividosque spiritus habet ejus Sermo. Videtur mihi alter Hercules natus esse, qui Augiae stabulum perpurget, & immania vitiorum monstra proterat, vincatque.* Anna Mar. Schurman. in Epist. scripta Jacobo Crucio pag. ccxxiv. vocat *virum fide omnium dignissimum*, & Epistola scripta Vossio pag. clxix. *virum cum paucis comparandum. Solidae eruditionis, & (quod non dissimulandum, cum obscurari non possit) verae pietatis, nec non ingenii solertiae nomine Professorum in Reformatis ecclesiis gloria & decus eximium*, audit Rhetorfortio in Disputat. de Providentia. *Clarissimum & celeberrimum virum, veteranum Christi militem in bellis Jehovae exercitatissimum & spectatissimum* pronuntiat Nethenus in Dedicat. ante Rhetorfort. Exam. Arminianismi. Cel. van Til in Biblioth. Theolog. select. pag. xlix. vocat *doctissimum Practicum.* Plura elogia ipsi a viris doctis adscripta producit Saldenus de Libr. legend. lib. ii. cap. iii. §. xii. ubi & addit *calumnias agminatim in ipsum jactas nullam aliam*

ob caussam, quam quod refellendis ipsius scriptis inpares erant.

Vid. & Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLXXVIII.

VOETIUS (JOHANNES) Pauli ex Elisabetha van Winsen filius, in lucem editus III Octobr. MDCXLVII. Studiis Academicis in urbe patria absolutis, & Doctoris Juris utriusque titulo ornatus, primo Herbornae Jus civile docuit ad annum MDCLXXIV. quo, quum obtulisset per duos annos sine honorario Jus profiteri, uti in actis nostrorum Magistratuum XI Maji d. a. adnotatum inveni, Antecessoris munus in Academia patria ei demandatum, & demum XII Martii MDCLXXVII. octingenti floreni annui adsignati sunt. Quumque initio anni MDCLXXX. Leidensis Academiae Curatores Jus civile interpretandi provinciam ei obtulissent, votis eorum adnuit, frustra rogantibus Magistratibus nostris, ut hic maneret. De qua vocatione Leidensi Graevius in Epistola ad Heinsium, quae exstat tom. IV. Syllog. Burm. p. DCXL. haec scripsit: *Voetius vocatus est Lugdunum ad interpretationem juris, eoque se iturum, & nullis praemiis & conditionibus retineri posse in urbe patria prae se fert, quod de ejus, credo, salute desperet.* Sub finem vero anni MDCLXXXVII. omnem operam adhibuerunt Magistratus nostri, ut ad patrios lares reviseret, relictaque Leida ad nos migraret, & decreto XIX Decemb. d. a. ei obtulerunt titulum primarii Juris, ut & Juris publici Professoris cum annuo honorario bis millium florenorum; verum frustra, & Leidae ad finem vitae summa cum auditorum frequentia Jus civile & patrium interpretatus est. Uxorem duxit Magdalenam de Sadelare, ex qua unicam suscepit filiam,

filiam, quam matrimonio ſibi junxit Gisbertus Voetius Ordinibus noſtris a ſecretis. Obiit vero XI Septemb. an MDCCXIV. aetatis LXVII. ab Ever. Ottone in Praefat. ante Bockelman. Different. Jur. Civil. Canon. & Hodiern. pag. XXII. dicitur *vir eximius*, *varioque togae limatus in uſu.* & a Ludewig. tom. II. Opuſculor. pag. MCLXXVIII. *Juriſconſultus utilis & eruditus.*

Scripta ejus ſunt:

De Jure militari. Traject. MDCLXX. 8.

De Familia erciſcunda. Ibid. MDCLXXIII. 8.

Oratio funebris in obitum Andreae Eſſenii. Ibid. MDCLXXVII. 4.

Reſponſio ad Libellum Cephae Piſtophili adverſus Gisberti Voetii Diſputationem de Juſtificatione. Hagae MDCLXXVII. 4. qua avi famam vindicavit. vid. Lipen. Biblioth. Theolog. pag. CCCCXXXVIII.

Compendium Juris. Leidae MDCLXXXIII. 8.

Oratio de docentium & diſcentium officio. Leidae MDCLXXXVII.

Oratio, qua monſtratur veritas aſſerti, raros eſſe qui philoſophantur. Ibid. MDCCX.

Oratio funebris in obitum Antonii Matthaei A. F. A. N. Ibid. MDCCX. 4.

Praecipuam vero famam meruit edito *Commentario* luculentiſſimo *ad Pandectas*, quod magni habetur a Practicis hodiernis. prima editio prodiit Leidae MDCXCVIII. fol. II. vol. deinde ter repetita, ut Hagae MDCCIV. MDCCVII & MDCCXVI. vid. Act. Erudit. Lipſienſ. Novemb. MDCCV. videndus quoque Ludewig. vit. Juſtiniani & Theodorae cap. III. pag. LXX. & Struvii Biblioth. Jur. cap. VI. §. VIII.

VOETIUS (PAULUS) Gisberti filius, Heusdae

VII Junii MDCXIX. natus. Studiis humanioribus & Philosophicis absolutis, animum ad Juris scientiam adplicuit, & VII Julii MDCXL. Magister Artium creatus, juridica quoque laurea more majorum donatus est una cum Everardo de Weede, uti constat ex Aemilii Oration. p. CCCLXX & CCCCXXXI. quem honorem demum adeptus est quarto nonas Martii an. MDCXLV. quum jam per quatuor fere annos publice Philosophiam docuisset. Cum enim Daventrienses ei in inlustri schola, quam domi habent, obtulissent Professionem, Magistratus nostri, ut patri gratificarentur (ita enim ipsi in Actis loquuntur) Paulum nostrum crearunt Professorem Metaphysicae extra ordinem, ita ut per quamque hebdomadam unam lectionem haberet, qua Graecum auctorem explicaret, decreto XXIV Maji MDCXLI. deinde ordinarii Professoris titulo ornatus est XVII Junii MDCXLIV. & ut juxta Metaphysicam, Logicam & Graecam linguam in privatis scholis doceret, ei data facultas X Aprilis MDCXLVIII. & XX Decemb. MDCLII ut Jus civile interpretaretur concessum, & XXI Aprilis MDCLIV. Moreelsio successor datus in ordinaria Juris Professione, ea sub conditione, ut se Senatoria dignitate, quam in Tribunali Vianensi habebat, abdicaret; verum cum obnixe rogaret, ut hanc dignitatem retinere liceret, consenserunt Magistratus VII Augusti MDCLIV. & summa cum eruditionis fama in Academia nostra docuit. Duas duxit uxores, priorem Elisabetham van Winssen mense Decembri anni MDCXLVI. posteriorem Elisabetham Ruffert mense Octobri anni MDCLIX. & ex utraque posteros reliquit. Obiit vero I Augusti an. MDCLXVII. annum XLIX. aetatis agens. Merita ejus oratione funebri exposuit Antonius Matthaeus Ant. filius. Laudat eum

eum Graevius Orat. in L. Acad. Traj. natal. & *Academiae bujus ornamentum ingens* vocat Ever. Otto in Praefat. ante Bockelm. de Different. Jur. civil. Canon. & hodierni pag. v.

Scripta ejus ſunt:

Notae in Muſaeum de Amoribus Herus & Leandri. Traject. MDCXLV. juxta Lipen. Biblioth. Philoſ. pag. DCCCCLXXIV.

Notae in Herodianum. Ibid. MDCXLV. 12. quarum meminit Fabricius in Bibliogr. Antiq. c. XX. §. VI. pag. DXCVII.

De Duellis licitis & illicitis. Traj. MDCXLVI. 12. editionem anni MDCLVIII. memorat Lipenius Biblioth. Theol. p. DXLVII. & Biblioth. Jurid. p. CLX.

Harmonia Euangelica. Amſtel. MDCLIV. 4. uti teſtantur Lipen. Biblioth. Theol. p. DCXLVIII. & Fabricius tom. III. Biblioth. Graec. lib. IV. cap. V. p. CCXXI.

Theologia naturalis reformata, item de Anima ſeparata. Traject. MDCLV & MDCLVII. 4. editionem ad annum MDCLVI. refert Fabricius de Scriptor. verit. relig. Chriſt. cap. XX. pag. CCCCLIX. in cujus Praefatione multa inclementer in optimum Velthuſium effudiſſe, ſupra in Velthuſio adnotavi.

De uſu Juris civilis & canonici in Belgio, & more promovendi Doctores. Traj. MDCLVII. 12. cujus libri Johannem Voetium male auctorem facit Struvius Biblioth. Jur. cap. VI. §. X.

De Statutis, eorumque concurſu. Amſtel. MDCLXI. 12.

Disquiſitio juridica de mobilibus & immobilibus. Traject. MDCLXVI. 8.

Jurisprudentia ſacra. Amſtel. MDCLXVIII. 12.

Commentarius ad Institutiones juris. Gorinch. MDCLXVIII. II. vol. 4. quem laudat Ludewig. vit. Justin. & Theodor. cap. II. pag. LXIX.

Graecae linguae non vulgarem peritiam probant *notae in Callimachum*, quae exstant in editione Callimachi, quam summus Graevius procuravit.

Auctor est libri, cui titulus *Tribunal iniquum Samuelis Maresii*, ut & alterius, cui titulus *Pietas in parentem* contra Maresium, quem patre inscio & inconsulto scripsisse testatur Voetius Polit. Ecclef. part. II. lib. III. tract. II. cap. IX. ut & tertii titulum habentis *Explicatio caussae desertae.* de quibus vid. Voetii Praefat. ante Exercit. & Biblioth. Studiof. Theolog. edit. poster.

Auctorem libri, qui hoc titulo prodiit, *Martinus Schookius* Ἀπροσδιόνυσος, evulgati Traject. MDCLI. testatur Schookius in Praefat. ante Exercitat. §. XVI. & Placc. Theatr. Anonym. pag CCCLXXXVII.

Auctorem quoque *Dissertationis de Bonis ecclesiasticis seu Canonicalibus Ultrajectinis*, tradit idem Placc. Theatr. Anom. p. CCXXXIX.

Lingua Belgica edidit *Historiam originis ac progressus familiae Comitum de Brederode.* quae & in linguam Gallicam versa est, quam *non minus vere quam erudite conscriptam* dicit van der Muelen ad Stat. & Consuet. Vian. & Ameyd. pag. II.

Vid. & Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLXVII.

VOSSIUS (ANTONIUS) Trajectinus. Hujus nullam mentionem inveni, nisi apud Valer. Andr. a quo in Fast. Academ. Lovan. p. XLVII. dicitur Lovanii Professor & Rector anno MDCXV. & pag. CCLXV. memoratur

ratnr ut Regens Collegii Falconis, & pag. CCLXVII. Canonicus Ecclesiae cathedralis Iprensis.

VOSSIUS (CORNELIUS) Amersfortio natales debet. Hic a Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. Script. pag. LXII. dicitur *Liberalium artium Magister, & in Academia Viennensi* (malo Vindobanensi) in *Austria Poëtices Professor*, interque alia scripsisse Heroico carmine *Inaugurationem Caroli V. Caesaris impressam Vindobani* MDCXX ubi errore operarum videtur editum MDCXX. pro MDXX. Quum enim die XXIII Octobr. anni MDXX. Carolus quintus Francofurti inauguratus sit, eodem tempore Vossii poëma, quo inaugurationem hanc celebravit, prodiisse verisimile est.

VRIES (GERARDUS DE) Trajectinus, natus XV Augusti MDCXLVIII. Haustis utriusque linguae fundamentis, in Academia patria praecipue Philosophicis studiis incubuit, & Theologiae operam dedit, praeceptore usus Gisberto Voetio, uti constat ex Voet. tom. v. Disputat. Theolog. pag. DCCXXXIII. Praecipue vero rerum naturalium investigatio ei placuit; quumque omnes Philosophiae partes absolvisset, ejusque cognitionem comparasset, facultatem Philosophica collegia aperiendi inpetravit III April. MDCLXXI. Luctuosissimo illo anno praeteriti seculi septuagesimo secundo, civitate Trajectensi a Gallis occupata, quum plurimi studiosi Academiam nostram desererent, Leidamque se conferrent, Vriesius noster rogatu plurimorum Leidam quoque migravit, ibique nomine Proregentis Collegium Ordinum moderatus est ad annum MDCLXXIV. quo XI Maji Trajectum vocatus, ut Philosophiam doceret, in urbem patriam lares transtulit, frustra illum sibi vindicare conantibus Leidensis Academiae Curatori-

tori-

toribus. Licet enim illi Professionem ordinariam cum inferiori Praefectura Collegii Ordinum obtulissent, noster amore patriae abductus, abiit, & spem Leidensium, qui postea iterum honorifico stipendio invitarunt fefellit, & ad finem vitae, quae contigit I Decembris an. MDCCV. summa cum auditorum frequentia Philosophiae praecepta tradidit. Theologiae quoque Professor extra ordinem creatus fuit IV Martii MDCLXXXV. Coelibem egit vitam, & saepe feriis aestivis cum aliquot studiosis peregrinationes instituebat, praecipue per Germaniam. In ejus obitum nulla oratio funebris habita, quia in ultimis tabulis hunc honorem deprecatus erat; verum Pontanus in Oratione funebri in obitum Petri van Mastricht brevi elogio memoriam ejus posteritati commendavit, & post Orationem merita Vriesii carmine cantavit. Prodiit & Trajecti MDCCV. 4 *Chorus Musarum plorans, seu lugubria in Gerardi de Vries obitum Carmina seu Naeniae.*

Philosophus omni laude major dicitur a Saldeno de Libr. leg. lib. I. cap. VI. §. IV.

Scripta ejus sunt:

Exercitationes rationales de Deo, divinisque perfectionibus: accedunt ejusdem dissertationes de Infinito, Nullibitate spirituum, Homine automatico, Contradictoriis Deo possibilibus, Sensuum in philosophando usu, Cogitatione ipsa mente, Operationibus brutorum, in quibus passim quae de hisce philosophatur Cartesius, cum rectae rationis dictamine conferuntur. Traj. MDCLXXXV. 4. vid. Nouvell. de la Rep. des lett. d. a. p. DCCCCXXVI. & Act. Erud. Lips. MDCLXXXVI. p. CXCVIII. Quas *Exercitationes* deinde iterum edidit Traj. an. MDCXCV. quibus accedit *Diatribe singularis gemina, altera de Cogi-*

Cogitatione ipsa mente, *altera de Ideis rerum innatis.* quae ultima dissertatio de *Ideis* opposita est Herm. Alex. Roëllio, qui dissertationem Philosophicam de dignitate, utilitate & necessitate Theologiae naturalis ediderat, in qua de Vries refutaverat. vid. Lipf. Act. Erudit. MDCXCVI. menf. Jul.

De natura Dei & humanae mentis determinationes Pneumatologicae. Accedunt de catholicis rerum attributis determinationes Ontologicae. Traj. an. MDCLXXXVII.

Edidit *Danielis Voetii Philosophiae Professoris Physiologiam, five de rerum natura libros sex cum notis*, quibus addidit *Dissertationem geminam*, *alteram de Lumine*, *alteram de Lunicolis.* Traj. MDCLXXXVIII. 8.

Conscripsisse Dissertatiunculam Historico Philosophicam *de Renati Cartesii meditationibus a Petro Gassendo impugnatis* Traj. MDCXCI. 8. notat Struvius Biblioth. Philosoph. cap. III. §. XIII. in qua dissertatione Vriesium professum esse nullas in Theologia novitates per Cartesiii scripta invehi, testatur idem Struv. §. XIV. de quo tamen dubito.

Auctor quoque est libri, cui titulus *Narrator confutatus*, de quo vide supra in Francisco Burmanno.

Ut & libri, cui titulus, *Cartesius vindicatus*, *five divinae rationis auctoritas a ratione independens*, uti docet Placcius Theatr. Anonym. pag. CCCXIX.

Lucretium commentariis Philosophicis inlustrare in animo habuisse ex Henninii notis ad Tollii Epistol. Itinerar. docet Fabric. Biblioth. Latin. tom. I. lib. I. cap. IV.

U.

UYTENBOGAART (JOHANNES) celeberrimus ille Arminii sectator, natus est Trajecti XI Februar. MDLVII. patre Augustino & matre Helena Hamel. Sub Cornelio Laurimanno scholae Hieronymianae moderatore linguarum rudimentis positis, deinde foro se addixit; verum quum emendatae religionis dogmata ei placerent, animum coelesti doctrina amplius erudiendum existimavit, utque desiderio huic pio satisfaceret, anno MDLXXX. Genevam petiit, ubi, civitate Trajectensi sumptus suppeditante, studiis Theologicis sub celeberrimo Beza, & Antonio Fayo operam dedit, & Cornelium Bertramum sacras, & Isaacum Casaubonum Graecas literas docentes audivit. Geneva relicta anno MDLXXXIV in patriam descendit, & mox inter ordinarios verbi divini ministros Trajecti adsumitur. Quo munere functus est ad X Novemb. MDLXXXIX. quo a Magistratibus ei cum aliis pastoribus missio data, uti narrat Borrius lib. XXI. Histor. pag. CXI. & CXIII. edit prior. Anno MDXCII. praeconis divini partes Hagae ei oblatae, ubi primo Belgicam, deinde Wallonicam ecclesiam rexit, & in variis expeditionibus bellicis, ut & anno MDCIX. in pacificatione Antverpiensi, & anno sequenti in legatione ad Regem Galliae, a sacris fuit. Bis vocatus ad Professionem Theologiae in Academia Leidensi, conditionem abnuit. Quum vero Arminii partes sequeretur, anno MDCXVIII. munere privatus, exulare jussus, & bonis fisco addictis, fuga sibi salutem quaerere coactus est. Hinc exul primo Antverpiam, deinde in Galliam se contulit, & denuo anno MDCXXVI. in patriam reversus, Hagae ultima

ultima in senectute aetat. LXXXVII. IV Septemb. MDCXLIV. vitam finivt. Duas habuit uxores, priorem N. van Beeck, qua defuncta anno MDCVI. vitae sociam sibi elegit Mariam Petitpas. Haec praecipua viri hujus, qui merito inter infelices eruditos & literatos numerari debet, sunt fata, quae satis exacte descripta sunt in ejus vitae descriptione, quam ipse consignavit. Fuit vero concionator eloquentissimus, *& licet ingenio & eruditione Arminio inferior, in regimine tamen ecclesiae perspicax & versatus, prudenti directione plus nocumenti ecclesiis, quam Arminius disputando adtulisse* dicitur ab Auctore vitae Walaei apud Crenium Animadv. Philol. & Histor. part. XIII. p. CXXXIV.

Varia ejus scripta, lingua Belgica emissa, sunt:

Tractaat van 't ampt en auctoriteyt eener Christelyker Overigheydt in kerkelicke saaken. s'Gravenh. MDCX. 4. in editione tertia Roterod. MDCXLVII. accedunt defensiones contra Acronium, Walaeum, aliosque.

Klaare aanwysinge, dat de predikatie van Johan Uitenbogaart, by Ruardus Acronius onlangs uitgegeeve, niet strydt in den gront tegen zyn tractaat van 't ampt eener Christelyker Overigheid in kerkelyke saaken, met korte aanmerkingen op deszelfs Acronii boek, geintituleert Nootwendig vertoog. MDCX. 4.

Voorloper tegen het libel fameus of pasquil van Ja en Neen, wegens de beroepinge der kerkendienaren MDCXI. 4.

Sendbrief aan C. Vorstius. eod. an. 4.

Twee Sendbrieven aan Vorstius eod. an. 4.

Verantwoording over de waarschouwinge tot Leuwaarden. eod. an. 4.

Nader bericht en openinge van de proceduren by den Kerkendienaren Remonstranten gebouden in de tegenwoordige geschillen MDCXII. & consensu Ordinum MDCXVI. 4.

Christelyke kerkenordeninge MDCXII. harum constitutionum ecclesiasticarum in nostra civitate d. a. promulgatarum auctorem facit Voetius Polit. Eccles. part. I. lib. IV. tract. I. cap. X.

Verantwoording D. Jacobi Arminii Zal. ged. tegen de schendinge zyns naams over zeeker theses aangaande de regeeringe der kerke en discipline, met onwaarheid onder syne naam uytgegeeven. Leyden MDCXII. 4.

Herodes en Pilatus vereenigt, of eendracht van de Papisten en Puriteinen, roerende het bedwingen, afzetten en dooden der Koninginne, ontdekt door David Owen, overgezet door Uytenbogaart. MDCXII. & MDCLX. 4.

Aanhangzel van het Nader bericht. MDCXII. 4.

Waarachtig en volkomen verhaal van de ceremonien van de ordre van de Garter of Kousseband van Engeland, gepleegt in den Hage. MDCXIII. 4.

Brief D. Lubberti aan den Bisschop van Cantelberg met annotatien op de kant, en extracten aangaande Vorstius. Delft. MDCXIII. 4.

Verdeediging van de resolutie der Heeren Staaten tot de vreede der kerken tegen een libel, geintituleert Antwoort op drie vragen. MDCXV. 4.

Oprecht en naerder bericht op 't naerder advys van de conferentie van Delft. MDCXVI. 4.

Gulde brief Martini Buceri overgezet door Uytenbogaart. eod. an. 4.

Klaare justificatie van zeekere passagien, waar over

J.

J. Triglandius J. Uytenbogaart beschuldigt heeft van ontrouwigheid, eod. an. 4.

Noodige ontschuldiginge over het chartabel van de groove lasteringen en beschuldigingen. Hage eod. an. 4.

Waarschouwinge tegen het malitieus en valsch geschrift versch uytgegeeve met den titel, Den staat van de voornaamste questien. Ibid. eod. an. 4.

Kort bericht nopende zeekere copie van een remonstrantie (so men voorgeeft) in den druk van de Haagse conferentie nagelaten. MDCXVII. 4.

Copie van 't vervolg of tweede deel des briefs Molinei in den druk van Schiedam agtergelaten &c. met een advertissement of waarschouwinge aan de Franse kerken. eod. an. 4.

Ontdekkingen van verscheide onwaarheeden begaan in zeeker geschrift genaamt Tafel. 4.

Copie van zeeker vertoog onlangs by eenige predikanten der gereformeerde kerken gedaan aan de Heeren Staaten, roerende de outheid van de Gereformeerde Leer, en de niewigheid daar teegen gepleegt. Delft MDCXVII. 4.

Oordeel en censuur der geleerde mannen. eod. an.

Noodig antwoort op der Contra-Remonstantse tegenvertoogh, opgestelt door Niellius in 't Frans, en door Uytenbogaart overgezet. Hage MDCXVII & MDCXVIII. II deelen. 4.

Remonstrantie der zes colloquenten Remonstranten, vervattende haare bedenkingen aangaande de Synodus. Rotterd. MDCXVIII. 4.

Remonstrantie aan de H. H. Staten Generaal aangaande zyn vertrek. Leyden en Amsterd. eod. an. 4.

Meditatie ofte overdenkinge, en verklaring van 't Vader ons, gebeds wyse gestelt, met de eige schriftuurlyke texten des ouden en nieuwe Testaments, met een gerymde uitbreidinge op yder beede in 't bysonder, door den Heer en Mr. Cornelis Boey Advocaat Fiscaal en Procureur Generaal over Holland, Zeeland, en Westvriesland. MDCXIX. 12. saepius prodiit, in editione sexta Hagae Comitum an. MDCLIX. additum est *Christelyke raad voor conscientieuse menschen, die klaagen over groote swaarmoedigheid des geests.*

Responsio ad ea, quae illi speciatim impegit Festus Hommius, libro nuper edito sub titulo Speciminis controversiarum Belgicarum. Leidae MDCXIX.

Schriftelyke verantwoordinge op de openbaare klokinluydinge. eod. an.

Tweede schriftelyke verantwoordinge op de openbaare klokinluydinge aan de Prince van Orange. eod. an. 4.

Copie van een missive den 11 *April* MDCXIX. 4.

Treffelicke en bundige verantwoordige aan de Burgermeesteren en Vroedschap van Utrecht tegen Niclaas van Berck Burgermeester aldaar. Utr. MDCXX. 4.

Brief aan de Heeren Staten Generaal over de sententie Joh. Grevii. eod. an. 4.

De eenige regte waarom van de uitvoeringe der Remonstrantse Leeraars uit de geunieerde Provincien. 4.

Vrymoedig ondersoek der Placcaten. MDCXX. 4.

Brief aan de H. Staten Generaal noopende zeeker libel geintituleert Morgenwecker. MDCXXI. 4.

Reedenen waarom men met de Nederlandze Contra-

tra-Remonstranten geen geestelyke gemeenschap houden mach. eod. an. 4.

Advertissement of waarschouwinge over het oordeel van het Fransche Nationaal Synodus van Alez in de Cevennes. eod. an. 4.

Achabs Biddag. eod. an. 4.

Vrye aanwyzinge van de onwaarheeden, trouwloose verdrayingen, calumnien, en andere grove misslagen bevonden in de genaamde historie van Frederik de Vrye, Burgermeester der Stad Amsterdam aangaande de kerkelyke beroerten van Holland. eod. an. 4.

Contra discours kerkelyk en politicq. eod. an. 4.

Trouwhertige aanwysinge der bedrieglykheeden en valscheeden schuilende onder Triglandii vermaaninge. Harderwyck MDCXXIII. 4.

Oorspronk en voortgang der Nederlandse kerkelyke geschillen. eod. an. fol.

Historisch verhaal van 't geene zig toegedragen heeft binnen Dordrecht in den jaare 1618 *en* 1619 *tusschen de nationaale Synode der Contraremonstranten en hare geassocieerden ter eenre, en de geciteerde Remonstranten kerkendienaaren ter andere zyde, uytgegeeven van wegen de Kerkendienaaren Remonstranten in 't gemeen, en inzonderheid de geciteerden op de Dortsche Synode, tot verantwoordinge van haare opregte procedauren*.

Copye van eenige requesten der Remonstranten aen de Staten van Holland overgegeeven in Julio MDCXXVI. 4.

Goet en christelyk bescheit gegeeve op Jac. Triglandii tweede vermaaninge. MDCXXVII. 4.

Weederlegginge van 't libel fameus, geintituleert Re-

Remonstrantie van de Gedeputeerden der Synoden van Zuid en Noord Holland, nopens de stoutigheid der Arminianen met de verificatie van dien, en de tweede Remonstrantie met een tegenstelling van een contra remonstrant. eod. an. 4.

Vertoog der Remonstrantsgezinde Christenen aan de Magistraat van Amsterdam, tegen de remonstrantie der Amsterdamse Predikanten en Ouderlingen tegen de Arminianen. eod. an. 4.

Een nieuwe heilige ligue, of politycke kerksorg, en discoers daar over. MDCXXVIII. 4.

Onderzoek der Amsterdamse requesten. eod. an. 4.

De Calvinische contraremonstrantse factie. eod. an.

Oprecht verhaal vervattende verscheide stukken, met een voorreede van een liefhebber der waarheid, en conscientien vryheid, beroerende den conscientie dwang. eod. an. 4.

Waarschouwinge van Hamans loon tegen den muytigen Echo. eod. an. 4.

Copie van 't derde request der Gedeputeerden van de Synode overgelevert 1628. *met zeekere consideratien.* eod. an. 4.

Kort antwoord op de Goudsche Magistraat. eod. an. 4.

Ernstig schryven aan de Gedeputeerden van de Zuid en Noordhollandsche Synode over hare remonstrantie aan de Heeren Staten van Holland den 28 *Febr.* 1629. *overgeleevert.* MDCXXIX. 4.

Copie van het translaat uit het Latyn der antwoord des Eerw. Theologische faculteit tot Leyden, mitsgaders der Gedeputeerden van beide Hollandse Synoden op zeekere vragen over zaken van conscientie hunlieden voor-

voorgestelt by eenige leedemaaten der Gereformeerde gemeinte Christi tot Amsterdam; waar by gevoegt is zeekere brief, vervattende consideratien op het antwoord des faculteits tot Leyden. eod. an. 4.

Aanspraak aan de Professoren te Leyden over derzelver verantwoordinge tegen de consideratien van hare consulten. eod. an. 4.

Instructie op de Missive van P. V. H. eod. an. 4.

Beantwoordinge van de Remonstrantie aan de Staaten van Holland by de Synodale Gedeputeerden in December 1628. *overgegeeve.* eod. an. 4.

Voorstand van de vryheid der conscientie dwang van Henricus Arnoldi van der Linden MDCXXX. 4.

Project 't samengevoegt uyt de advysen van de Leden, volgens de resolutie van de Staten van Holland van den 19 *Jauuari* 1630. *met sommige bedenkingen over 't selve project.* eod. an. 4.

Discoers op en tegen de conscientieuse bedenkingen, of men in goede conscientie Treves met Spangien maken mach? mitsgaders de consideratien op 't vaststellen van de Religie. eod. an. 4.

Advys op het vaststellen van de Religie. eod. an.

Tegen den glossateur van de gedrukte sententie Ad. Smoutii. eod. an. 4.

Uytwissinge van de schandelyke blame, waar meede de Schryver der tractaten van peis en vreede de Remonstranten t' onregt bewerpt in zyn derde deel. eod. an. 4.

Samenspraak over de twee slegte gesellen van Treves krakkeel. eod. an. 4.

Eenige brieven geschreeven aan Heeren van qualiteyt

in s'Gravenhage tot wederlegging van eenige calumnien. eod. an. 4.

Brief aan zyn Excellentie. IV *Junii* MDCXXX.

Requeste der Remonstrantse Leeraren aan de Heeren Staaten van Holland. eod. an. 4.

Ander request aan den President en Raden des Hofs van Holland. eod. an. 4.

Gesprek dienende tot aflegginge van de blamatien en logenen, bevonden in de onwaaragtige vertooninge van 't gepasseerde in den jare 1627, 1628 *en* 1629. eod. an.

Logenkorting, of ernstig schryvens suyvering. eod. an.

Een oprecht patriots aanspraak aan de Staten van Holland op 't subject van de Synodale gravamina. eod. an. 4.

Gravamina Classium ad Synodum te houden binnen Schoonhoven den 23 *July* 1630. *met aanmerkingen op dezelve.* eod. an. 4.

Responce aux articles, overgezet in Duytsch. eod. an.

Authenticq verbaal van 't geen te Amsterdam is gepasseert over de zake Smoutii, en de sessie des Magistraats in de kerkenraad. eod. an. 4.

Antwoord op de vraagen en voorstellen, om te doen denken op middelen, dienstig tot herstellinge van de rust en verzeekeringe der gemeente Christi te Amsterdam. eod. an. 4.

Remonstrantie op de naam der kerken der geunieerde Provincien overgegeeven aan de Staten Generaal den 26 *September* 1630. *mitsgaders de ontschuldiging der Remonstranten, in antwoort op de extracten getoogen uyt de apologie der Remonstranten.* eod. an. 4.

Schoonhovens vertoog met der Remonstranten aanmerkingen daarop. eod. an. 4.

Korte

Korte voorlooper op de Proeve der Professoren tegen der Remonstranten apologie. eod. an. 4.

Oplossinge van de ontrouwigheid, den Remonstranten opgedicht in 't monsterken door of voor D. Heinsio. MDCXXXI. 4.

Antidote of tegengift tegen de missive der leeraaren en Professoren in Switserland door Tilenus, overgezet door Uytenbogaard. eod. an. 4.

Replicq der Remonstranten op de antwoord der Professoren tegen deu Voorloper. eod. an. 4.

Sendbrief der Remonstrantse Leeraaren aan de Synode tot Schiedam. eod. an. 4.

Wederopneeminge van D. Henricus Leo. eod. an. 4.

Consideratien en hoognoodige insigten. eod. an. 4.

Antwoort op 't blaeuw libel of boexske, genaamt nader unie der Remonstranten. eod. an. 4.

Vrymoedig discoers over 't vereffenen van de religions geschillen door den Heer van Aubignee, overgezet door Uytenbogaart. MDCXXXII. 4.

Onschuld der overzetters van 't vrymoedig discours. eod. an. 4.

Cygnaea cantio, predikatie over Psalm 40. 6, 7, 8. ter geleegenheid van de veroveringe van Mastricht. MDCXXXII.

Eerbiedig en ootmoedig vertoog der Remonstrantsgezinde Christenen aan de agtbaare Magistraat der Stede Leiden, over de publicatie aldaar den laatste July 1633. *gedaan tegen de Remonstranten*. 4.

Christelyke raad voor de beswaarde. MDCXXXVIII. 8.

Naader openinge der mysterien. MDCXXXIX. 8.

Zes de laatste predikatien en meditatien op zes verscheide texten der H. Schrift, dienende tot bevorderin-

ge van een Christelyk godzalig leeven, en der kerken vreede, met een dankſegging en gebet agter elke predikatie, ſlaande op de materie in dezelve verhandelt , eod. an. 4.

Aanmerkinge op zeekere vraage, antwoorde en verklaringe van D. Caſpar Streſo aangaande de Predeſtinatie. Hoorn MDCXLII. 8.

Korte en klaare aanwyſinge, dat de leere van de Goddelyke Predeſtinatie, die de E. Caſpar Streſo in zyn Voorbeeld van de geſonde woorden, of gronden der ſaligheid heeft voorgeſtelt, in 't minſt niet wort beweeſen in 't kort berigt daar op gevolgt. eod. an. 4.

Wederleggiuge van het derde bericht aan de gemeynte van 's Gravenhage voor het genaamde Voorbeeld der (gemeynt) geſonde woorden. eod. an. 8.

Kort berigt aan de Gemeynte van s' Gravenhage. eod. an. 8.

Twaalf predikatien over verſcheide aanmerkelyke texten, dienende tot waare godzaligheid en Chriſtelyke vreede der kerke. MDCXLIV.

Antwoord op zeekere conſideratien van de Predikatie gedaan den 6 Septemb. MDCXV. eod. an.

Johannis Uytenbogaerts Leven, Kerkelyke bedieninge, en zedige verantwoording, dat is, naakt en eenvoudig hiſtoriſch verhaal van 't geene Johanni Uytenbogaert over ſyne bedieninge t' Utrecht en in 's Gravenhagen wedervaren is, tot op ſyn vertreck uyt den lande, afſtellinge van dienſt, banniſſement, wederkomſte en daarna incluys, alles by hem ſelven beſchreven en nagelaten, beveſtigt met verſcheyde bewyſen, acten en munimenten daar toe dienende. cu-

jus.

jus editionem ſecundam habeo an. MDCXLVI. 4. & ex Praefatione Utenbogardi confici poteſt priorem prodiiſſe anno MDCXXXIX. Hunc librum ſe conſcripſiſſe quum jam octuageſimum ſecundum aetatis annum ageret, ipſe refert in Praefatione & cap. XIX. pag. CCCCXXVIII.

Kerkelyke Hiſtorien vervattende verſcheyden gedenkwaardige zaaken in de Chriſtenheid voorgevallen van 't jaar 400 *tot het jaar* 1619. *voornamentlyk in deeze Geunieerde Provincien.* MDCXLVI. & MDCXLVII. fol. cui additum *Uytenbogaerts kerkelyke bedieninge en verantwoordinge.* cui Triglandius ſe obpoſuit, ut cuique notum.

Examen of onderſoek van de artykelen beſlooten in de Synodus nationael tot Dordrecht in den jare 1618 *en* 1619. *en inſonderheid van de texten der H. Schrift, tot beveſtiging van dezelve artykelen ofte beſluyten voortgebracht.* MDCXLVIII. 8.

Vid. Cattenburch Biblioth. Remonſtr. p. CXXXVI. & ſeqq. qui & in Praefatione de eo teſtatur: *Nullius nomen cum Cl. Epiſcopio inter noſtros praecedenti ſeculo praeſtantiori fama fuit celebratum, quam doctiſſimi & facundiſſimi viri Johannis Utenbogardi, nemo, qui in vindicias cauſae Remonſtrantium plura elaboravit, & Belgica lingua praeclariora ſcripta in lucem emiſit.* vid. & Gryph. de Scriptor. ſeculi XVII pag. CCCLXXXVIII. & Fabric. tom. IV. Hiſtor. Biblioth. Fabric. p. CCCCXCIX. & tom. V. p. CCCC.

W.

WASSENAAR (GERARDUS) Trajectinus. in urbe patria Advocatum egit, & a Graevio Orat. in L. Acad. Traj. nat. *Causarum patronus non ignobilis* vocatur; inmerito a Mathaeo dictus *rapsodus & compilator*, quem eo nomine reprehendit van Wezel in Praefatione ante Tractatum de Remissione Mercedis. Obiit Trajecti senex anno MDCLXIV. aetat. LXXV.

Conscripsit patrio idiomate *Practyk judicieel en Notarieel*, cujus optima editio est Traj. MDCLXVI. 4. Qui liber etiam hodie magni aestimatur a forum frequentantibus.

WESTERBURGIUS (JOHANNES) Trajectinus, optimis literis informatus animum ad rerum divinarum scientiam adplicuit. Primo exstitit verbi divini minister in pago Thienhoven dioeceseos Trajectinae anno MDCXXIV. quam stationem anno sequenti permutavit cum ecclesia Abcoudana, ditionis quoque Trajectinae; indeque anno MDCXXVI. Dordracum vocatus est. Professorem quoque Politicum egisse testatur Valer. Andr. & patet ex ipsius Epistola apud Crucium lib. VI. pag. CXLI. In qua urbe mense Augusto MDCXXXVI. aetatis XXXVII. peste correptus, obiit.

Maxime vero memorari meretur ob Poëtices laudem, qua floruit. Praecipue vero laudatur ejus *Epinicion in devictam Sylvam-ducis, auspiciis potentissimorum Ordinum foederati Belgii, magnanimitate & industria illustrissimi Principis Auriaci Frederici Henrici supremi exercitus Gubernatoris* XV *Kal. Octobr.* MDCXXIX. *in libros tres digestum.* Leidae MDCXXIX. fol. & MDCXXX. forma

forma minori. Quod egregium carmen nuper summa cum voluptate legi.

Liber Tristium. Leidae MDCXXXII. fol. quae Elegia est satis longa, & exstat inter Jacobi Crucii Epistolas lib VI. Ep. p. CXLIII.

Elegia consolatoria ad Jacobum Wittium. Dordr. MDCXXXIII. fol.

Elogium carmine hexametro praefixit secundae editioni libri cujusdam vernaculi, auctore *Focano*, cui titulus est *Adonibezeck, sive Poena Tyrannorum*, in quo quum in contumeliam Amersfortiorum cecinisset

si jungere Mauris.
Audet inops animi turpes Amifortia dextras,

bilem movit Verhoeven, qui cives suos ab hac injuria vindicare conatus est in Appendice apud Matth. Rer. Amersf. scriptor. pag. CXLIII.

Ejus quoque Elegia ad *Jo. Beverovicium* ante *Medicinae Encomium* legitur.

Memoratur quoque Westerburgii *Epistola de prisci aevi diuturna vita*, quae exstat cum Doctorum virorum Epistolis & Responsis, tum Medicis, tum Philosophicis Roterodami MDCLXV. 8. a Merklino Linden. renov. pag. DCCI.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. pag. DLXXXI. & Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXXVI.

WEZEL (ABRAHAMUS A) Hic licet Trajecti primam lucem non adspexerit, sed natus sit Bommelae V Octobr. MDCXXXIII. merito tamen a Clar. Graevio in Orat. in L. Acad. Traject. natal. inter eruditos Trajectenses refertur, quia juvenis Trajectum ductus, ibi edu-

educatus fuit, ftudiis operam dedit, honores geffit & vitam finivit. In jure ufus eft inftitutione Antonii Matthaei fenioris, quem in Praefatione ante Tractatum de Remiffione mercedis vocat *Praeceptorem fuum jucundisfimae memoriae*. Anno MDCLX. uxorem duxit Annam Bor, familia patricia & fenatoria ortam, ex qua liberos fufcepit. Anno MDCLXIII. Senator in Curia Vianenfi, anno MDCLXV. a fecretis & domefticis confiliis Comitis Brederodii, anno MDCLXIX. Fifci Dioecefeos Trajectinae Advocatus creatus eft, illudque munus geffit ad ann. MDCLMXX. quo XII Februarii vivere defiit.

Ab ampliffimo van der Muelen over de Ordonn. van Utr. rubric. XXII. art. I. n. XXIV *Jurifconfultus florentisfimus* dicitur.

Scripta ejus funt:

Commentarius ad Novellas Conftitutiones Ultrajectinas, multarum litium dirimendarum caufa XIV *Aprilis* MDCLIX. *promulgatas*. Trajecti MDCLXVI. 4.

Tractatus de Connubiali bonorum focietate & Pactis dotalibus. Amftel. MDCLXXIV.

Tractatus de Remisfione Mercedis propter Bellum, Inundationem aquarum & Sterilitatem. Amftelæd. MDCLXXVIII. ubi in Dedicatione promittere videtur *Opus Quaeftionum forenfium*, quod tamen numquam prodiit. Quumque Antonius Matthaeus in Obfervationibus rerum judicatarum varia notaverat contra Wezelii Tractatum de Connubiali bonorum focietate & Pactis dotalibus, nofter in Praefatione Matthaeum *malevolum, maledicum & malefanum obfervatorem & obtrectatorem* fe egiffe oftendit.

WILTIUS (HENRICUS) Trajecti quoque editus;

tus, primis literarum fundamentis positis, missus est in Academiam Leidensem, ubi Lipsii & Donelli sedulus auditor fuit. a Donello XVII Septemb. an. MDLXXXIV. Juris utriusque laurea honoratus est. Domum redux Senator in supremo nostro tribunali anno MDXCVI. creatus, eo munere functus est ad annum MDCXXV. Licet vero nulla hic scripta posteritati reliquerit, quum tamen de ejus eruditione ex Epistolis Lipsii constet, memoriam ejus non omittendam existimavi. Vide quae de eo adnotavit venerandus Pater ad tom. I. Syll. Epist. p. CXXII. & Cl. van de Water tom. II. Utr. Placcaetb. pag. MLIV.

WINSSEN (ADRIANUS A) nobilissima Winsseniorum familia, quae diu Trajecti floruit, ortus, Dynasta Heemstedii & Hoenkopii, patrem habuit Wilhelmum, qui nostrum progenuit ex Frederica de Waal van Vronestein. Ipse III Septemb. an. MDCXII. uxorem duxit Christinam van Schoordyck van Rynauwen, filiam Folckardi van Schoordyck Domini de Rynauwen & N. Verduyn. Obiit vero mense Septembri an. MDCXXXVIII. & ejus uxor mense Aprili MDCXL. Ex hac uxore sustulerat duos filios & quatuor filias, quorum filius Wilhelmus & una filiarum patri supervixerunt; at filius eodem, quo mater, anno, & quidem ante eam, coelebs in Francia diem obiit. Inter eruditos Trajectenses enumeratur a Cl. Graevio Orat. in L. Acad. Traj. nat. & dicitur quadraginta magnis voluminibus hujus dioeceseos res omnium seculorum descripsisse, sed morte inmatura praeventus luci donare non potuisse. Ubi vero haec MSS. latent, ignoro. Laudatur quoque a Buchelio in not. ad Hed. pag. CCCX. *Vir rerum patriae suae perquam studiosus.*

WINTERSHOVIUS (JOHANNES) Trajecti natus patre adparitore summi Tribunalis anno MDLXXI. Juri operam navavit, & Doctoris titulo ornatus est. Deinde Societati Jesu nomen dedit, & Philosophiam didicit, quam postea Duaci docuit. *Tantum prudentia & rerum agendarum dexteritate valuisse, ut aptus inprimis haberetur jam ante vitam religiosam, qui ad Hollandos de pace acturus publico nomine mitteretur*, dicitur ab Alegambe Biblioth. Scriptor. Societ. Jes. Praefuit Collegio Ruremundensi & Bruxellensi titulo Rectoris, & obiit Mechliniae anno MDCXXV. Scripsit

Libellum de Montibus. Pietatis, ubi de *Lombardis* sive *Trapezytis* agit, quem jussu Principis Alberti scripsisse dicitur.

Theses de concursu Dei.

Vid. Valer. Andr. Biblioth. Belg. pag. DLXXXVI. & Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXV. meminit ejus, ut viri humanissimi, Utenbogartius in sua Vita cap. XIV. pag. CCLXXVIII.

WITTE, sive WITTIUS (THEODORICUS DE) Hic quoque inter eruditos Trajectinos enumerari solet. Lovanii domus Standonicae alumnus Philosophiae operam dedit, & deinde ad Theologica studia se contulit, in quibus tantum profecit, ut S. Theologiae Licentiatus ad Presbyterii gradum adscenderit. Ex calculi doloribus obiit XVII Octobris an. MDCXXX. Scripsit

Officium Sanctorum Provinciae Ultrajectinae, & quaedam alia patrio idiomate, quae nomine *Christophori Fabri Lovaniensis* evulgavit, & quae quondam se legisse testatur H. V. R. in notis ad Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXLIII. Vid. & Valer. Andr. Bibl. Belg. p. DCCCXXV. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXX. &

Place.

Placc. de Scriptor. Pseudon. p. CCLXXVI.

WITTIUS (JOHANNES) Huic quoque locum inter eruditos Trajectenses dedit Cl. Graevius Orat. in L. Acad. Traj. natal. Dicitur Stephani Equitis aurati filius. Canonicus D. Mariae Trajectinae factus est die 1 Octob. an. MDCVIII. & obiit Romae an. MDCXXII. Multum vero operis & studii se posuisse in indagandis priorum seculorum antiquitatibus & rebus gestis ipse scribit in Epistola Lamberto Burchio, quam exhibet Matthaeus Syllog. Epist. p. XCII. his verbis: *Deliciae nostrae sunt, hic campus noster est, haec arena, inquirere, inquam, excerpere, annotare, describere ea, quae sunt aevi vetustioris & seculi prisci.* Edidit

Historiam Caroli VI *Francorum Regis*, conscriptam olim Latine a Monacho ad S. Dionysium, stilo pro aevo illo satis eleganti.

Passchasii Ratberti Abbatis Corbejensis opera.

Fulgentii Opuscula aliquot.

Item *Nicolai Brayae Poëmata de gestis Ludovici* VIII.

Aliaque venerandae antiquitatis monumenta evulgare in animo se habuisse testatur in Epistola scripta Arn. Buchelio, quae exstat apud Matth. Syllog. Epist. pag. XCIII.

Partem literarum, quas Lamberto van der Burchio scripsit, & quibus ejus operam in conservanda aede D. Mariae praedicat & extollit, producit Matthaeus lib. I. Fundat. Eccles. p. CXLI.

Vid. & Valer. Andr. Bibl.Belg. p. DLXXXVI. & Heuss. tom. II. Hist. Eccl. p. CXL.

WITSIUS (HERMANNUS) Natus est Enchusae, & quidem die XII Februarii an. MDCXXXVI. Parentes habuit Nicolaum, & Johannam Gerardi. Pater Nicolaus

colaus in fastis Enchusanorum anno MDCLII. ejus urbis Senator, & anno MDCLXVI. Consul memoratur. Noster anno MDCL. in Academiam Trajectinam missus, Paulum Voetium in Philosophia, Johannem Leusdenum in lingua sancta, Gisbertum Voetium, Joh. Hoornbeekium, Gualterum de Bruyn, & Andr. Essenium, in Theologia praeceptores habuit, quibus ad annum MDCLIV. sedulo adhaesit; quo Groningam abiit, ubi Maresium audivit, quorum omnium benevolentiam industria & summa animi modestia, quae praecipue eos, qui Theologiae se mancipant, decet, meruisse dicitur. Quumque ita animum coelesti doctrina inbuisset, facultatemque pro populo verba faciendi inpetrasset, primo Pastor in Binnewysent en Westwoudt anno MDCLVII. constituitur, & anno MDCLXI. in Wormer. anno MDCLXVI. a Goesanis in Zelandia in Pastorem electus est, & anno MDCLXVIII. a Leovardiensibus expetitus, ibi verbi divini ministrum egit ad annum MDCLXXV. quo Franequeram vocatus, Praeconis & Theologiae Professoris partes obivit. Quumque Groningani ei Professionem obtulissent, abnuit conditionem. Anno MDCLXXX. beato avo Francisco Burmanno in Academia Trajectina successit, uti scribit Graevius tom. IV. Syllog. Burm. pag. DCXLIX. & utraque munera, scilicet Pastoris & Professoris, optime administravit, summaque cum auditorum frequentia Theologiae arcana docuit. Anno vero MDCXCVIII. Leidam abiit, ubi Professio Theologiae cum Praefectura Collegii Theologici ei demandata sunt; quo ultimo munere se abdicavit anno MDCCVII. & obiit Leidae XXII Octobris MDCCVIII. relictis tribus filiabus ex Aletta van Borchorn, quarum prima nupsit viro reverendo Dibbetio, in Ecclesia Leidensi

densi verbi divini ministro seniori: secunda adhuc superstes egregia matrona maritum Lucam Walkier, in supremo Tribunali Trajectensi quondam Senatorem integerrimum, praematura morte in flore aetatis sibi ereptum, luget. Tertiam sibi vitae sociam elegit vir sincera pietate & eruditione inlustris Simon Stratenus, in Ecclesia nostra Trajectensi Pastor vigilantissimus, quae ante aliquot annos inproles obiit. Celeb. Markius oratione funebri nostri Witzii laudes & merita enarravit, quae legitur post ejus *Exercitationes textuales.* Praeter vero eruditionem, quam scripta ejus testantur, magna pollebat facundia, & inter disertissimos sui temporis oraculorum divinorum interpretes habitus fuit. apud Heuman. Poecil. tom. I. lib. IV. p. DXXVI. *clarissimus & nostratibus quoque laudatissimus Batavorum Theologus* dicitur. & amplissimus Gulielm. van der Muelen Dissert. II. de Die Mundi & Rerum omnium natali pag. DXCII. vocat *doctissimum Theologum, & oratorem sacrum facundissimum.* Symbolo usus est *In necessariis Unitas, in non necessariis Libertas, in omnibus Prudentia & Charitas*, referente Crenio Animadv. Philol. & Histor. part. XII. p. CCXV.

Scripta ejus sunt:

Judaeus Christianizans circa principia fidei & SS. Trinitatem. quem libellum anno MDCLXI. 12. prodiisse tradit Fabric. de Scriptor. Verit. relig. Christ. cap. XXI. p. DCI. & tom. VII. Biblioth. Graec. lib. V. c. VIII. p. CXXXIV.

De Oeconomia Foederum Dei cum hominibus libri quatuor. Leovard. MDCLXXVII. MDCLXXXV. & Trajecti MDCLXXIX. & MDCXCIV. 4. qui liber in Belgicam linguam versus ab Harlingio Ecclesiaste Hornano prodiit

terodami an. MDCXCVI. 4. Contra hunc librum, ut & contra *Mastrichtii Gangraenam Cartesianismi*, scripsit Petrus Allinga *Erotematum decadas* XII. *in quibus examinantur, quae Witzius in Oeconomia & Diatriba, & Mastricht in Gangraena Cartesianismi adversus Coccejum & Cartesium protulerunt.* Traj. MDCLXXIX. 4. qui jam antea lingua Belgica ediderat *Verdeedeginge der Professoren van Nederlant tegen Witzius.* Amstel. MDCLXXII. 8.

Diatribe de septem Epistolarum Apocalypticarum sensu historico & prophetico. Franeq. MDCLXXVIII. 12.

In Symbolum & Orationem Dominicam. Franeq. MDCLXXXI. & MDCLXXXIX. Amstelod. MDCXCVII. & Herbornae MDCCXII. 4. vid. Lipsiens. Act. Erudit. mens. Junii an. MDCLXXXII. Qui commentarius in linguam vernaculam versus prodiit Delfis MDCC. 4. & quem laudat ob solidam eruditionem & elegantiorem praxin van Til Biblioth. Theol. select. pag. xx.

Aegyptiaca & Decaphylon, sive de Aegyptiacorum sacrorum cum Hebraeis collatione libri tres, & de decem Tribubus Israelis liber singularis: accessit Diatribe de Legione Fulminatrice Christianorum sub Imperat. M. A. Antonino. Amstel. MDCLXXXIII. & MDCXCVI. 4. Vid. Lips. Act. Erud. mens. Maji MDCLXXXIV. laudat van Til d. l. p. c. In *Aegyptiacis* multis disputat contra Marshami & Spenceri opinionem, qui rationes institutorum Leviticorum typicas fere negligentes, Hebraeos ritus plerumque omnes ex Aegyptiorum institutis derivant, notante Fabricio in Bibliogr. Antiq. cap. II. §. I. & Imbonato in Append. ad Bibliothec. Latino-Hebraicam pag. CCCLXXIX. Ejus vero *Diatriben de Legione Fulminatrice Christianorum* refutavit Lar-

Larroquanus, opposita ei Dissertatione quae legitur ut et Basnag in Annal. Eccles. ad an. CLXXIV.

Dissertatio Epistolica ad Ulricum Huberum, in qua de Scripturae sacrae auctoritate divina ex sola ratione adstruenda: de operationibus Spiritus Sancti in electis mediatis & immediatis: de conscientia numquam aut aliquando errante, placide disputatur. Addita est ob materiae affinitatem Oratio de praestantia veritatis Euangelicae. Traject. MDCLXXXVII. 8. vid. Lipsiens. Supplem. Actor. t. I. sect. II. p. LXXXVIII.

Dissertationes duae de Theocratia Israelitarum & de Rechabitis. Exstant cum Godwini libro, cui titulus *Moses & Aaron*, qui ex recensione Johan. Henrici Reizii prodiit Traj. MDCXC. 8.

Miscellanea sacra. Amstel. MDCXCII. & Leidae MDCXCV. 4. tomus I. in quo continentur *Dissertationes de Tabernaculi Levitici mysteriis: collatio Sacerdotii Aaronici cum Sacerdotio Christi: De Synedriis Judaeorum: de quatuor bestiis Danielis: de cultu Molochi: de septem Epistolarum Apocalypticarum sensu historico & prophetico.* In tomo II. qui prodiit Amstel. MDCC. 4. *Gloria Messiae Regis revelata Jesaiae* VI. *De votivo anathemate Pauli Roman.* IX. III. *De Sermone Deo: De Michaele Archangelo: de Monte Agar: de uxore Lothi: Quinam Assyriorum nomine in sacris literis veniant: de Rachabitis: Historia Hierosolymae ab urbe condita usque ad excidium Babyloniticum. Eadem ab urbe restituta usque ad excidium per Romanos: De vita Johannis Baptistae observationibus historicis & criticis illustrata: de vita Timothei: Oratio Panegyrica de Theocratia Israelitarum.* vid. Act. Erudit. Lips. mens.

menf. Maji & Julii MDCXCII. Novemb. MDCXCV. & menf. Junii MDCC. & Le Long Biblioth. Sacr. t. II. pag. MXXI. in tomo fecundo eleganter expofuiffe Hiftoriam urbis Hierofofolymae notat Fabricius Bibliogr. Antiq. cap. v. §. v.

Efficacia Baptismi. Traject. MDCXCIII. 12.

Exercitationum Academicarum duodecas. Traject. MDCXCIV. 8. vid. Lipfienf. Act. Erudit. Februar. MDCXCV.

Animadverfiones Irenicae ad controverfias, quae fub infauftis Antinomorum & Neonomorum nominibus in Brittannia nunc agitantur. Traject. MDCXCVI. 12. vid. Lipf. Act. Erudit. Auguft. d. a.

Meletemata Leidenfia, quae continent praelectiones de vita & rebus geftis Pauli Apoftoli, nec non differtationum exegeticarum Duodecada, denique Commentarium in Epiftolam Judae. Leidae MDCCIII. 4. vid. Act. Erud. Lipf. Februar. MDCCIV.

Ejus cura prodierunt *Gatakeri opera.* Traj. MDCXCVII. fol. de qua editione videndi Fabric. t. IV. Biblioth. Graec. lib. IV. cap. XXIII. p. XXVII. notae ad Morhov. lib. v. Polyh. c. I. §. XI. & Joh. Fabricius Hiftor. Biblioth. Fabric. t. II. pag. XXXV.

Belgice edidit

Twift des Heeren met zynen wyngaart. Leovard. MDCLXXI. 8. qui libellus faepius recufus. contra quem fcripfit Allinga. vid. van Til Biblioth. Theolog. felect. pag. LVIII.

Practyk des Chriftendoms, ofte eenvoudige verklaaringe van de voornaamfte gronden der godzaligheid, voorgeftelt in vragen en antwoorden: mitsgaders geeftelyke printen van enen onweedergebooren op zyn befte, *en*

in een weedergebooren op zyn flegfte. MDCLXV. Traj. MDCLXXX. MDCCVI & MDCCXVI. 12. laudat hunc librum van Til d. l. pag. LXI.

Aanftotelyk nieuws in waarheid en liefde ontdekt. MDCLXXIII. 12.

Practicale Godgeleertheid. Delft MDCCXXXI. 8.

Exftat & ejus Praefatio Belgica ante editionem *Cave eerfte Chriftendom.* Traj. MDCXCII. 8.

WOLZOGEN (LUDOVICUS) Amersfortenfis, natus anno MDCXXXII. parentibus nobilibus, ex Auftria ob religionem puriorem profugis. Pater ejus Johannes Ludovicus, liber Baro in Nieuhaufen, a Voffio Epift. CCXLI. dicitur *Vir virtute & doctrina egregius, eoque nomine bonis omnibus carus, Mathefi fe totum dediffe, & numquam folatium, praeterquam in facris literis inveniffe.* Iis artibus, quibus aetas puerilis ad humanitatem informari folet, optimi patris cura inbutus, in Academiam mittitur, ut ftudiis Theologicis operam daret. Quibus abfolutis, & verba pro concione faciendi facultate ei conceffa, antequam Ecclefiae cuidam fe addiceret, ad alias Academias invifendi, & viris doctis innotefcendi, cupido eum inceffit. Primo Galliam, ut majorem iftius linguae ufum fibi compararet, petiit; inde Genevam & Helvetiam adiit, ubi celebriores Theologiae arcana profitentes audivit, quorum fingularem benevolentiam & amicitiam ob eruditionem & candidos mores expertus eft. Per Germaniam in patriam redux, primo Groningae in Ecclefia Wallonica Paftor eligitur, deinde Medioburgi in Zelandia, & inde in hanc urbem, ut Ecclefiam Wallonicam regeret, evocatur. Medioburgenfes vero ei miffionem dare recufarunt, neque ad nos venit, nifi a

magiſtratibus noſtris ei ſimul demandata Profeſſione Hiſtoriae Eccleſiaſticae extra ordinem ſine honorario, ea conditione, ut per hebdomadam unam lectionem haberet, neque umquam pro eo labore ſtipendium acciperet, decreto XXVI Martii & XII Aprilis MDCLXIV. verum, quum ex voto rem gereret, II Decembris MDCLXVII trecenti floreni annui ei adſignati ſunt. Anno MDCLXVI. in expeditione bellica a ſacris fuit. Quum vero Leidae oblatam Profeſſionem Theologiae abnuiſſet, ordinarius Profeſſor Hiſtoriae ſacrae renuntiatus eſt, & honorario additi ſunt trecenti floreni, decreto Magiſtratuum V Septemb. MDCLXX. Eodem vero anno ab Amſtelaedamenſibus evocatus, ut Eccleſiaſtae munus in Eccleſia Wallonica & Profeſſionem Hiſtoriae Eccleſiaſticae obiret, noſtrae Academiae valedixit XXXI Octobris d. a. Amſtelaedami autem maxima non tantum eruditionis & eloquentiae laude, ſed & ſumma gratia apud civitatis principes, floruit, qui eum dignum judicarunt, ut adminiſtrandae Reipublicae admoveretur. Conſules enim florentiſſimae hujus urbis eum rogaſſe, ut, depoſitis Eccleſiaſtae & Profeſſoris muneribus, iis a conſiliis eſſet, & Syndicatus honorem obtuliſſe; verum, re cum amicis quibusdam communicata, conditionem hanc, licet amplam & ſplendidam, abnuiſſe, ſaepe mihi retulit beatae memoriae ſocer venerandus Fabricius de la Baſſecour. Obiit vero Amſtelaedami XIII Novemb. MDCXC. & non MDCXCII. ut Le Long tradit Biblioth. Sacr. t. II. p. MXXIII. Notandus vero error Molleri, qui in Homonym. p. CI. ex noſtro duos facit, quod vitium memoriae lapſui ipſe inputat in Praefatione & emendat. Neque confundendus cum alio ejusdem nominis,

qui

qui inter Socinianos floruit, & cujus ſcripta in Bibliotheca Fratrum Polonorum exſtant.

Scripta ejus ſunt:

Oratio de Sole Juſtitiae. Traj. MDCLXIV. 4.

De Scripturarum Interprete contra Exercitatorem paradoxum. Traj. MDCLXVIII. 12. In quo maſcule reſpondiſſe Spinozae (ſive potius Meyero) qui ſcripſerat *de Philoſophia Scripturae interprete*, tradit Morhov. tom. II. Polyh. lib. II. part. I. cap XVII. §. I. vid. & tom. III. lib. IV. §. XI. Quo tamen opere multis diſplicuit, variique religionem ejus ſuſpectam reddere conati ſunt. Inter illos eminent Johannes van der Wayen, Theologus Franequeranus, qui ſcripſit *pro vera & genuina Reformatorum ſententia in negotio de Interprete Scripturae.* Amſtel. MDCLXIX. 8. vid. Le Long Bibl. Sacr. t. II. p. MIX. & Crenius Animadv. Philol. & Hiſt. part. VIII. pag. CLIX. Matthias Nethenus *de Interpretatione S. Scripturae adverſus Ludov. Wolzogen.* Herbornae MDCLXXV. 4. vid. Le Long ibid. p. DCCCLXXVII. Koelmannus in *Examine libelli Wolzogeni de Scripturarum interprete.* Mediob. MDCLXIX. 8. Georgius de Raad *de Scripturae Interprete.* Vliſſingae MDCLXXVII. 8. Vogelſangus Profeſſor Sylvaeducenſis in *Neceſſaria reſponſione ad Praefationem Ludovici Wolzogen*, & Broun miniſter Schotus in *Wolzogio cauſae proditore:* imo plus quam viginti variis in linguis in eum ſtilum ſtrinxiſſe dicuntur, quibus omnibus viriliter reſtitit & reſpondit. vid. Spanhem. Elench. Controverſ. p. DCXXXII. t. III. Oper. p. DCCCCXCIX & Baelius in Lexico voc. Rimini tom. IV. pag. LVII. Cumque eo nomine male quoque eum habuiſſet Labadie, celebris ille miniſter fanaticus Mediob urgenſis, Syno-

dus Ecclesiae Wallonicae nostrum Wolzogen absolvit; & accusatori jussit crimen confiteri; quod cum non praestaret, Ordines nostri literis datis Ordines Zelandiae rogarunt, ut istum sententiae parere cogerent, uti inveni in Actis Ordinum nostrorum XXVI Septemb. MDCLXVIII. Anno sequenti prodiit liber Gallico & Belgico sermone conscriptus, exhibens *Judicia variorum Professorum & Theologiae Doctorum*, qui librum hunc ortodoxum & sanae doctrinae minime contraria continentem, declararunt. Ubi quum in Praefatione notatus esset Gisb. Voetius, ille respondit in Addendis in fine tom. v. Disputat. Theologic. Ab altera vero parte anno MDCLXIX prodiit *Theologorum quorumdam judicium de libro Ludovici Wolzogen de Scripturae interprete*, continens acerbam hujus libri censuram, cujus distractionem prohibuerunt Magistratus nostri; quumque Bibliopola Simon de Vries auctores nominasset Colonium & Ryssenium verbi divini ministros Daventrienses, per literas rogati sunt Magistratus Daventrienses, ut Pastores suos in officio continerent, uti didici ex Actis Magistratuum nostrorum XIV Junii MDCLXIX.

Contra Labadie conscripsit libellum, cui titulus est *Fides ortodoxa, sive adversus Johannem de Labadie censura censurae in libellum de Interprete Scripturarum.* Traj. MDCLXVIII. 8.

Apologie pour la Synode de Naerden. MDCLXXIX. 12. in qua Labadie a ministerio remotus erat.

Orator sacer, sive de ratione concionandi. Traj. MDCLXXI. 8. de quo libro ita judicat Morhovius lib. VI. Polyh. cap. IV. §. III. *Liber scriptus est eleganti stilo, & in quo partim communia Rhetorices praecepta praesupponit auctor, partim sua quaedam particularia*

in

in textus explicatione tradit. Cartesianae Philosophiae addictus est, ideoque doctrinam de affectibus luculenter proponit, eorumque usus ostendit. In partibus sacrae orationis multa nova docet, variosque modos comminiscitur. Ut in uno exordio v. g. prolixus admodum est, variaque tradit genera exordiorum: primo quidem illa, quorum in Oratoria civili usus est, deinde propria quaedam Oratori sacro, respectu scilicet textus, ad quem illa referenda. Habet igitur bases exordiorum varii generis, unam, quae textui est innixa, alteram, quae fundatur in connexione, aliamque iterum, quae scopo innititur. Inventa basi exordiorum, viam habet eadem constituendi triplicem, analyticam, syntheticam, Syncriticam. Analyticum & Syntheticum illi est vel perfectum vel imperfectum. Habet deinde exordia ex illis generibus mixta. Haec vero omnia, ut mihi quidem videtur, plus habent subtilitatis, quam usus, ut & quae de pronuntiatione & actione sigillatim enarrata habet, prolixius tractantur, quam opus est, & excerpta sunt, licet strenue dissimulet, ex Erasmo atque Ludovico Cresollio. Si nostra vixisset tempora Morhovius, & perlegisset auctores, qui post Wolzogen *de ratione* sive *methodo concionandi* commentati sunt, & audivisset quosdam hodiernos sacros Oratores varias divisiones, subdivisiones, distinctiones, & nescio quae non, adhibentes, & antiquam scholasticam Theologiam aliquantulum redolentes, plurimumque temporis in contexenda analysi sacri scriptoris, unde textum elegerunt, quam vix unus inter mille auditores concipere potest, consumentes, meliori forte jure eam rationem sermones habendi plus subtilitatis, quam usus, ad erudiendum populum habere adfirmasset.

Dissertatio Critico-Theologica de correctione Scribarum in octodecim Scripturae dictionibus adbibita, quas alii a Judaeis corruptas, alii mutatas, aut aliter scriptas, aliterque lectas, alii mendas, manuensium incuria illapsas, alii plures, alii pauciores, esse putant. Harderov. MDCLXXXIX. 4. vid. Le Long Biblioth. Sacr. t. II. pag. MXXIII.

Post ejus mortem prodiit *Leigh Dictionaire de la langue sainte traduit par Wolzogen.* Amstel. MDCCIII. 4.

Explication de la priere, que l'on appelle la confession des pechez, avec la demande d'une bonne conscience devant Dieu, par feu Mr. de Wolsogue. Amstel. MDCC. 8. vid. Nouvel. de la Republ. des lettr. Novemb. MDCC.

Vita ejus breviter conscripta legitur in libro, cui titulus, *Lettres sur la vie & sur la mort de M. Louis de Wolzogue.* Amstel. MDCXCII. 8. In quibus epistolis memoria ejus vindicatur a calumniis M. Leideckeri, aliorumque.

Z.

ZOES (GERARDUS) vel SOUSIUS, *Amersfortensis*, societatem Jesu intravit Tornaci anno MDXCVIII. ejusque spiritualis Coadjutor fuit, & XXI Septemb. MDCXXVIII. annum aetatis XLIX agens, obiit Mechliniae. Varios libros Belgice versos evulgavit, ut

Modum confessionis generalis rite instituendae ex Francisco Arias, Brugis MDCVIII.

Pugnam spiritualem Jo. Castanizae Benedictini. Mechliniae MDCXVIII.

De Praesentia Dei Francisci Arias, additis considerationibus de castitate. Ibid. MDCXIX.

Praxin purae & rectae intentionis. Ibid. MDCXIX & MDCXXIII.

Viam

Viam vitae aeternae Antonii Lucquet. Antv. MDCXX. 8.

Brevem narrationem vitae Francisci a Villa regali & Johannis Ximenes, Coadjutorum Societatis Jesu, ex vita P. Balthazaris Alvarez decerptam. Mechlin. MDCXX. vid. Lipen. Biblioth. Philos. p. MDL. & Teisser. Catal. Auctor. & Biblioth. p. XCIV.

Vitam P. Thomae Sanchez & vitam Margaretae Middelton. Ibid.

Tractatum de cultu pietatis erga B. Mariam Virginem, ex P. Petro Antonio Spinello collectum. Ibid. MDCXX & MDCXXIII.

Pia exercitia animae devotae per Societatem Jesu Parisiis edita. Antv. MDCXXI.

Compendium meditationum vitae & passionis D. N. Jesu Christi ex Vincentio Bruno. Ibid. d. a.

Relationem de Martyribus Indiae Orientalis. Mechl. MDCXXII.

Narrationem mortis quorumdam religiosorum & aliorum Christianorum, in quadam tumultuaria seditione Indorum Orientalium adversus Hispanos. Ibid. d. a. Lipen. Ibid. p. DCCXXIV.

Compendium vitae S. P. N. Ignatii Loyolae. Ibid. MDCXXII. Lipen. Ibid. p. DCCCXLV. & Teisser. d. l.

Varias literas missas a religiosis Societatis Jesu, qui anno MDCXV. *e Belgica ad vineam Indiae Occidentalis excolendam abierunt.* Mechlin. d. a.

Historiam vitae & obitus serenissimae Margaretae Austriacae, Hispaniarum Reginae, conjugis Philippi tertii, a P. Guzman conscriptam Ibid. MDCXXIII. 8. Lipen. Ibid. p. DCLV. & MDXLVII.

Paradisum coelestium voluptatum revelatarum S. Ger-

Gertrudi. P. Antonii de Balinghem. Lovanii MDCXXV. & MDCXXIX.

Cor Deo devotum P. Stephani Luzvick. MDCXXVII.

Literas Japonicas anni MDCXXIV. Mechlin. MDXXVIII. Lipen. Ibid. p. DCCXXVII.

Vid. Alegambe Biblioth. Script. Societ. Jesu in Gerardo Zoes, & Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXVIII. Hujus vero non meminit Valerius Andreas.

ZOESIUS (HENRICUS) Hic quoque Amersfortio natales suos debet. In patria primis literarum tyrociniis positis, Lovanium mittitur, ubi primo *Philosophiae*, deinde Juris utriusque studio, operam dedit. Praefectus vero studiis nobilissimi juvenis Christophori ab Etten, cum ephoro Hispanias adiit, & per aliquod tempus Salmanticae, ubi celebris Academia erat, substitit; & Hispanis, ob doctrinam & reconditam Juris scientiam, admirationi fuisse traditur. Lovanium reversus anno MDCIII. Licentiae titulo insignitur, & anno MDCVI. Linguae Graecae Professor in Collegio Trilingui Buslidiano creatur, quo munere per annum & sex menses juxta Valer. Andr. Fast. Academ. Lovan. p. CCLXXXIII. functus, Professio Institutionum Juris ab Alberto Archiduce ei demandatur, Doctorque Juris anno MDCX. renuntiatus, summa cum industriae laude prima Juris fundamenta studiosae juventuti tradidit, & anno MDCXIX. Petro Gudelino Pandectarum Professori successit. Obiit vero, summum Academiae Lovaniensis magistratum gerens, XIV Kal. Martii MDCXXVII. & sepultus est Lovanii, hocque monumentum ei & uxori positum, quod exstat apud Valer. Andr. Fast. Acad. Lovan. p. CCV. & Grand Theatr. Sacr. de Brabant t. I. p. C.

D.

D. O. M.
MONUMENTUM.
HENRICI ZOES AMERSFORTII
ET
BARBARAE DE AYALA CONIUGUM.
Ille, cum esset J. U. Doctor & Professor,
a pietate & doctrina, & qua privatim
qua publice, a docendi assiduitate
celeberrimus,
Anno erectae Academiae ducentesimo,
in medio Jubilaei gaudio,
publico luctu magistratum temporalem
cum aeternis mutaturus,
praemissam in coelos conjugem subsecutus est,
anno CIƆIƆCXXVII. *die Febr.* XVI.
Parentibus optimis filia moesta P. C.

Scripta ejus sunt:

Praelectiones sive Commentarii de Jure Feudorum. Lovan. MDCXLI. 4.

Commentarii ad Pandectas. Colon. MDCLI. MDCLVIII. & MDCLXXXIX. 4. & Lovanii MDCLVI. MDCLXV. & MDCCXVIII. fol. In quo *commentario* Zoesium Juris quaestiones ex Legibus solide decidisse testatur Struvius Biblioth. Jur. cap. VI. §. VII. & cap. XVI. §. XV.

Commentarii ad Institutiones Imperiales. Lovan. MDCLII. 4. de quibus Ludewig in Praefatione, quam praefixit libro suo de vita Justiniani & Theodorae, in qua de diversi generis commentariis ad Institutiones Justiniani late agit, pag. LVII. notat prodiisse cum additionibus perpetuis Valerii Andreae Lovanii an. MDCLIII. 4. & non verba explicare, sed rem, usu tribu-

bunalium vulgari, & se additiones Valerii majoris facere pronuntiat. Male vero *Jacobum Zoesium* vocat, cum nullus *Jacobus Zoesius* inter Professores Lovanienses apud Valer. Andr. in Fastis Academiae Lovaniensis inveniatur.

Commentarii in Jus Canonicum. Lovan. MDCLVI & Colon. MDCLXVIII. 4.

Commentarii paratitlares ad Codicem. Colon. MDCLX. 4.

Commentarii ad Decretales Epistolas Gregorii noni. Colon. MDCLXXXIII. 4. Hos a Valerio Andrea editos Lovan. MDCXLVII. & deinde cum additionibus Geysmari Coloniae MDCXCII. 4. tradit Struvius Biblioth. Jur. cap. XIII. §. XIV.

Omnia haec post mortem ejus prodierunt, ab auditoribus & discipulis ex recitationibus publicis, Lovanii habitis, descripta.

Vid. Valer. Andr. Bibl. Belg. p. CCCLXXIV. & in Fast. Acad. Lovan. p. XLVII & CCV. Miraeus de Script. secul. XVII. cap. CCXXII. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCXXVII. & Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. Script. p. LVII.

ZOESIUS (NICOLAUS) Amersfortii in lucem prodiit anno MDLXIV. a Valerio Andrea *Jurisconsultus*, ab Heusseno *Juris Canonici Doctor*, ab editore Le Grand Theatr. sacr. de Brabant *Licentiatus Juris* dicitur. Inter Juris Doctores, qui Lovanii titulum illum adepti sunt, a Valerio Andrea in Fastis Academiae Lovaniensis enumeratos, frustra illum quaesivi. Maxima vero industria per aliquot annos Lovanii Juris & Legum studio incubuit. Quo confecto, Johanni Venduillio Episcopo Tornacensi a secretis, cum in itinere Ro-

Romano comitatus est. Cujus favorem tantopere promeritus est, ut ab illo Canonicus & Officialis Tornacensis sit creatus; deinde magni Consilii Belgici apud Mechlinienses Senator & libellorum supplicum magister factus, tandem Episcopatum Sylvaeducensem obtinuit, & x Maji MDCXV. quintus Episcopus Sylvaeducensis inauguratus est. Cum adhuc esset Canonicus, tertio scilicet Kal. Aug. MDXCVII. cum Carolo de Zillebeque Paedagogium Falconis Lovaniense emit, & initio anni MDCI. transtulit in Provisores ejusdem Paedagogii, eoque nomine inter instauratores dicti Paedagogii a Valerio Andr. in Fast. Acad. Lovan. pag. CCLXIV. refertur. Instituit quoque in eadem Academia Collegium S. Willebrordi, cujus instituta & leges recenset Valer. Andr. d. l. pag. CCCXXI.

Obiit Lovanii ex febre XII Augusti an. MDCXXV. & corpus Sylvamducis translatum, & conditum in S. Johannis primario templo hoc Epitaphio:

D. O. M.
D. NICOLAUS ZOES
Episcopus Buscoducensis,
Magister libellorum supplicum
Et Consiliarius magni Concilii,
Frequentioribus Cleri, *populique*
Ac devoti foeminei sexus, *precibus*
Se commendatum cupiens,
Hoc loco vivens sibi monumentum elegit.
Vixit annos LXI *&* *dies* XVIII.
Praefuit Ecclesiae Busco-ducensi an. X. *mens* III *&* *dies* XII.
Obiit anno MDCXXV. *die* XII *mensis Augusti.*

Scripsit *Vitam Johannis Venduillii Episcopi Tornacensis.* Duaci MDCXVIII. 8.

Ad eum exſtat Epiſtola Puteani Cent. III. Epiſt. LXX. Memoriam hujus viri conſervarunt Valer. Andr. Biblioth. Belg. p. DCCI. Sweert. Athen. Belg. pag. DLXXXV. Catull. Tornac. p. CLIV. Freher. Theatr. viror. Illuſtr. p. II. ſect. IV. p. MXLIV. Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. Script. p. XLVIII. Heuſſ. tom. II. Hiſt. Eccleſ. p. CXCVIII. & Grand Theatr. Sacr. de Brabant tom. II. part. II. p. XIX.

ZOESIUS (THOMAS) Amersfortius, Lovanii ſtudiis operam dedit, ibique anno MDLXX. ſummos in Jure honores adeptus, Trajectum ſe contulit, ubi inter Senatores in ſupremo dioeceſeos Tribunali adſumptus eſt anno MDLXXVIII, & anno MDLXXIX. quaeſturam redituum geſſit. Deinde ob factiones civiles Trajectum relinquere coactus, opera Pauli Buſii, ad Profeſſionem Juris Leidam evocatus eſt, aegerrime hoc ferentibus Leidenſibus Conſulibus, quum religionis purioris acerrimus eſſet hoſtis, neque conſtaret, an obſequium Regis Hiſpaniarum ejuraſſet. Inde Herpibolim vocatus obiit circa annum MDXCVIII. relicto ex *Elberti* Leonini filia uxore filio Elberto, qui poſtea in ſuprema Curia Senator digniſſimus fuit. Scripſit

Commentarium in Codicem.

Vid. Valer. Andr. Faſt. Acad. Lovan. p. CXCVIII. Verhoeven apud Matth. Rer. Amersf. Script. p. LIV. & quae adnotavit venerandus Pater Syllog. Epiſtol. tom. I. Epiſt. X. CXIX & DCXXXII.

ZYLIUS (OTTO) Trajecti XXX Julii MDLXXXVIII. in lucem editus eſt. Anno MDCVI. Societati Jeſu adſcriptus Rhetoricam Ruraemondae docuit; Orator ad ſodales Parthenios Lovanii ac Bruxellis conciones habuit, fuitque Rector Collegii Silvaeducenſis & Gandaven-

vensis, & obiit XII Augusti MDCLVI. Linguarum Hebraicae & Graecae peritia & cognitione excelluisse dicitur.

Scripta ejus sunt:

Ruraemunda illustrata, quam nomine *Ruraemundensium Rhetorum* Lovanii MDCXIII. 8. edidisse testatur Placcius de Script. Pseudon. n. CCXXXVIII. pag. DXLVIII.

Historia miraculorum B. Mariae Sylvaeducensis (quae *dulcissimae* adpellatione ibidem innotuit) *post captam urbem ad D. Gaugerici Bruxellam translatae.* Antverp. MDCXXXII. & MDCXXXVIII. 4.

Mardochaeus triplex, *seu de triplici Mardochaei fortuna*, *media*, *infima*, *summa*, *libri tres.* quos morte interveniente non absolvit, ut ex Alegambe notat Imbonatus in Biblioth. Latino-Hebraica pag. CLXXXIII.

Cameracum obsidione liberatum. Antverp. MDCL. 4. & MDCLVI. 8. Francof. MDCLIV. 4. & in Parnasso Societatis Jesu exstare docet Gryphius de Scriptor. secul. XVII. pag. CCCCVII.

E Graeco Latine reddidit *vitam SS. Xenophontis & Mariae conjugum filiorumque Johannis & Arcadii*, quam edidit Bollandus in Act. Sanctor. XXVI Januarii.

Item *vitam & Miracula SS. Cyri & Johannis Martyrum*, quae exstat apud Bolland. XXXI Januarii. Inscriptio, quam fecit super Capella sive Oratorio in Ecclesia S. Gudulae Bruxellensis, exstat in Grand Theatre sacre de Brabant tom. I. part. II. pag CXCV.

Hujus viri memoriam celebrarunt Valer Andr. Biblioth. Belg. p. DCCX. Miraeus de Script. secul XVI. cap. CCXXXIV. Alegambe Biblioth. Scriptor. Societ. Jesu. Graevius Orat. in L. Acad. Traj. natal. Witte Diar. Biograph. ad an. MDCLVI. & Heuss. Histor. Eccles. t. II. pag. CXL.

FINIS.

ADDENDA ET EMENDANDA.

Pag. 8. Adde: ridiculus error Gundlingii, quo *Almeloveenium* Consulem Delfensem facit, notatur in Miscellan. Observat. vol. v. tom. III. pag. CXXXIX.

23. lin. 16. *Guielmum*. lege *Gulielmum*.

28. 28. Add. diligentissimus Trotzius lib. I. de Memoria Propagata cap. v. pag. ccxc. & ccxcI. notat *Bestium* duas emendationes, ab aliis jam factas, protulisse, non indicatis auctoribus.

60. 23. *An*. MDLXXV. Adde *die* XVIII *Maji*.

62. 21. *vivi*. leg. *vivis*.

ult. *excultos*. leg. *cultos*.

65. 4. *Sibillinorum*. leg. *Sibyllinorum*, & adde: hanc Canteri ἀχρισίαν quasi ex Sibyllinis carminibus, quae diu post Christi tempora conficta esse constat, aliqua transcripserit Homerus, castigare etiam Jac. Duportum in Gnomolog. Homeric. pag. III. mihi indicavit amicissimus patruelis Petrus Burmannus.

11. *Koningium*. leg. *Konigium*.

66. 4. *c*. x. leg. *c*. IX.

17. *Georgiae*. leg. *Gorgiae*.

21. *Eratosthenam* leg. *Eratosthenem*.

67. pen. *Eurypides*. leg. *Euripides*.

68. 4. *Et Genev*. MDCII. Haec est Euripidis editio apud P. Stephanum in 4. cum Canteri interpretatione & notis, tum additis aliorum etiam observationibus, ut Bro-

Brodaei, Stiblini, & Aemilii Porti, quae egregia editio eſt.

5. *Stobaei Eclogarum libros.* Adde: His *Stobaei Eclogis* a Cantero editis deeſt principium, quod e Codice Farneſiano auctius ſe habere jactat Schottus loco ſupra pag. LXV. producto. Profert illud ipſum fragmentum idem Schottus lib. v. Obſervat. Human. cap. xx. ubi teſtatur ſe anecdotum illud caput deſcribendum curaſſe ex Bibliotheca Antonii Auguſtini Tarraconenſis Epiſcopi. vide & David. Hoeſchelium in notis ad Photii Biblioth. pag. 945. Haec quoque me docuit optimus patruelis Petrus Burmannus.

69. 25. *pollicitus eſt Canterus lib.* VI. *Nov. Lect.* Adde: & in Epiſt. Dedicat. ad Cornelium Valerium ante Ariſtotel. Stagir. Pepli Fragment. pag. VII. in fine poſt ejus Nov. Lection.

71. 17. *Duobus filiis Lamberto.* Adde: Hunc *Lambertum Canterum*, doctiſſimum adoleſcentem, ac patre Theodoro, patruoque Gulielmo digniſſimum, laudare Caſaubonum ad Sueton. Caeſar. IV. pag. XIV. mihi ſignificavit idem patruelis.

72. 18. *Juliani verba.* vid. Borremans Var. Lection. cap. VII. pag. LXX.

74. 5. *Jamblichii.* leg. *Jamblichi.*

76. ult. *Guielmo.* leg. *Gulielmo.*

78. 27. *Palatinac.* leg. *Palatinae.*

80. 12. *fuſtinuit.* leg. *ſuſtinuit.*

82.

82. 21. *grammacicam.* leg. *grammaticam.*

83. 22. *Ejusque conjecturas profert.* Rosweidus quidem ejus meminit in Praefatione, verum Fronto Ducaeus Cauchii conjecturas ex ejus exemplari passim in notis suis profert. vid. pag. DCCLV. DCCLXXVI. DCCLXXXI. & alibi.

84. 21. *Censorinum.* vide quae ad Valesii lib. IV. Emendationum pag. CXVII. erudite adnotavit patruelis Petrus Burmannus.

28. *Valerius Andreas.* leg. *Valerium Andream.*

99. 1. *quaecumque hebdomada.* leg. *quascumque hebdomadas.*

119. 10. *Dyonisii.* leg. *Dionysii.*

135. 19. *Guielmo.* leg. *Gulielmo.*

138. 8 *Guielmus.* leg. *Gulielmus.*

155. 22. *Hoornbeebii.* leg. *Hoornbeekii.*

159. 14. *Ceremoniarum.* leg. *cerimoniarum.*

20. *Guielm.* leg. *Gulielm.*

160. 24. *Satyrae.* Adde : Inedita illa *Hortensii Poëmatia* & *Satyrae* scripta sunt manu Henrici Antonidae van der Linden in Academia Franequerana quondam Theologiae Professoris, circa annum MDLXXXV. qui Nardae, ubi exilium, bonorum cladem, & suorum interitum subierat, haec descripsit ex autographo. Manum autem ejus esse constare ex primis Academiae Franequeranae actis, ubi in initio haud raro ejus manus occurrit, quae eandem literarum formam & ductum refert, testatur patrue-

lis

lis Petrus Burmannus.

168. 3. *Aetatis* XLVI. Adde: uxorem duxerat Mariam Sofiam Eleonoram a Diemar, quam viduam cum tribus filiabus reliquit.

169. 18. *Typum.* leg. *Typo.*

215. 7. *Margensi.* leg. *Marpurgensi.*

240. 9. *qnaedam.* leg. *quaedam.*

266. 8. Adde: Praeclaro elogio insignitur hic Pighius a Sadoleto lib. XIII. Epist. VIII. his verbis: *Non dubito, quin tibi Alberti Pighii nomen sit auditum; tanta enim celebritate est omnibus paene in gentibus & eruditionis fama. Nos quidem, qui complura ejus ingenii monumenta legimus, non solum probamus scientiam hominis & doctrinam, quae multiplex in eo & varia & referta est; sed etiam propositum animi & insignem Christianae pietatis cultum. Incredibile enim est, quantum hic vir de fide catholica & Christiana religione sit meritus.* vid. & lib. XIV. Epist. IX.

ult. Add. *Ecclesiasticam* suam *Hierarchiam* non satis eleganter, & nimis presse excusam, queritur ipse in Epist. apud Gabbem. p. XXXII.

267. 3. *In hoc libro.* Add. vide de hoc Pighii libro Jac Sadoletum lib. XI. Epist. VI. & in Epist. ad ipsum Pighium lib. XVI. Ep. I.

19. *quam exhibet Gabbema.* Add. vid. ejusdem Epist. XIII. pag. XXXII. ubi hoc

opus suum *Periarchon* vocat.

269. 21. *Adtulisset.* Add. rectissime de eo judicat celeberrimus Dukerus ad Livii lib. VII. cap. XXI. *Ille nihil praeter centones, & eos tamen saepe non aptissime, suere didicerat, suam de plerisque dubiis & controversis sententiam dicere non poterat, quod & perexigua recte judicandi, & vera a falsis discernendi facultate praeditus erat* &c.

271. 27. *Aerumnalibi.* leg. *aerumnabili.*

279. 15. *breve.* leg. *bene.*

282. 7. *Senquerdi.* leg. *Senguerdii.*

300. 2. Duas edidit Tabulas Geographicas, quarum una continet *Imperium Japonicum per regiones digestum sex, atque ex ipsorum Japonensium mappis descriptum.* cui hos versiculos subscripsit:

Eoi regina maris, quae prima citatos
Conspicis a rubro gurgite Solis equos,
Et bis tricenas late digesta per oras,
Sic populis gaudes inspicienda dari.
Fiximus hic sedes Batavi. Num denique credam
Posse quid intactum civibus esse meis.

Altera Tabula exhibet *Cucan, Canaram, Malabariam, Maduram & Coromandeliam, cum parte septentrionali Insulae Ceylon in mari Indico orientali.* cui subscripti leguntur hi versiculi:

Et Phoebi propioris equis, aliosque per aestus
Qua saevit Mavors, litora tosta vides.
Haec armis domuisse parum est. Scit parta tueri
Belga, licet vasto dissociata mari.
Immensi doctus flammas restinguere mundi
Ut solet in parvo cura paterna Lare.

12. *Qui.* dele.

330. 2. *Cartesiu.* leg. *Cartesius.*

335. 2. *sonversioni.* leg. *conversioni.*

373. 28. *Lipsiens.* leg. *Lipsiens.*

381. 11. *Guielmi.* leg. *Gulielmi.*

383. 17. *juventi.* leg. *juventuti.*

387. 20. *Concinatorium.* leg. *Concionatorium.*

388. 1. *fundamentalis.* leg. *fundamentalibus.*

389. 5. *Politici.* leg. *Politici.*

391. 27. *memorarur.* leg. *memoratur.*

393. 27. *confi matus.* leg. *confirmatus.*

394. 19. *juſti.* leg. *justi.*

414. 29. *ni.* leg. *in.*

453. 27. *Bibliotb.* leg. *Bibliotb.*

455. 1. *legitur.* Adde: *post patris sui Adversaria sacra* pag. DLIII. & seqq. Editionis Leidensis an. MDCLXXXVIII.

ERUDITI TRAIECTINI,

quorum Fata defcripta funt.

Doufa

N.

O.

P.

R.

S.

S

AUCTO-

AUCTORES LAUDATI.

AUCTO-

AUCTORES NOTATI.

/1.20.

